

JA' SC'OPILAL TI CAJVALTIC JESUCRISTOE TI LAJ STS'IBA TI MATEOE

Ja' sc'opilalic ti antiguo statamoltac
ti Jesucristoe ti ja' judioetique

(Lc. 3:23-38)

1 Ja' sunal ti antiguo statamoltac
ti Jesucristoe. Ti Jesucristoe
ja' statamol ti Davide. Ti Davide ja'
statamol ti Abrahame.

²Ti Isaaque ja' stot ti Abrahame.

Ti Jacobe ja' stot ti Isaaque. Ti

Judae ja' stot ti Jacobe. Oy ep

yermanotac ti Judae. ³Ti Fares

xchi'uc ti Zarae ja' stot ti Judae. Ja'

sme' ti Tamare. Ti Esrome ja' stot ti

Farese. Ti Arame ja' stot ti Esrome.

⁴Ti Aminadabe ja' stot ti Arame.

Ti Naasone ja' stot ti Aminadabe.

Ti Salmone ja' stot ti Naasone.

⁵Ti Booze ja' stot ti Salmone. Ja'

sme' ti Rahabe. Ti Obede ja' stot

ti Booze. Ja' sme' ti Rute. Ti Isaíe

ja' stot ti Obede. ⁶Ti Davide, ja' ti

totil ajvalile, ja' stot ti Isaíe. Ti

Salomone ja' stot ti Davide, ja' ti

totil ajvalile. Ja' sme' ti yajnil ti

Uríase.

⁷Ti Roboame ja' stot ti Salomone.

Ti Abíase ja' stot ti Roboame. Ti

Asae ja' stot ti Abíase. ⁸Ti Josafate

ja' stot ti Asae. Ti Jorame ja' stot

ti Josafate. Ti Uzíase ja' stot ti

Jorame. ⁹Ti Jotame ja' stot ti

Uzíase. Ti Acaze ja' stot ti Jotame.

Ti Ezequíase ja' stot ti Acaze. ¹⁰Ti

Manasese ja' stot ti Ezequíase. Ti

Amone ja' stot ti Manasese. Ti

Josíase ja' stot ti Amone. ¹¹Ti

Jeconíase ja' stot ti Josíase. Oy

yermanotac uc ti Jeconíase. Ja'

ic'bil ibatic ti Babilonia.

¹²Patil i'an snich'on ti Jeconíase.

Salatiel sbi ti snich'one. Ti

Zorobabele ja' stot ti Salatiele. ¹³Ti

Abiude ja' stot ti Zorobabele. Ti

Eliaquime ja' stot ti Abiude. Ti

Azore ja' stot ti Eliaquime. ¹⁴Ti

Sadoque ja' stot ti Azore. Ti Aquime

ja' stot ti Sadoque. Ti Eliude ja'

stot ti Aquime. ¹⁵Ti Eleazare ja'

stot ti Eliude. Ti Matane ja' stot

ti Eleazare. Ti Jacobe ja' stot ti

Matane. ¹⁶Ti Josee ja' stot ti Jacobe.

Laj yic' yajnil ti Josee. María sbi ti

yajnil. I'an yol ti Maríae. Jesús sbi

ti yole, ja' ti Cristo x'utate.

¹⁷Lajchavo' i'ech' ox ti balumil ti

totiletique ja' ti yelnich'nabtac ti

Abrahame c'alal ihul ti Davide. Ja'

chanlajunvo' xchi'uc ti Abrahame xchi'uc ti Davide. C'alal ic'bil ibatic ti Babilonia, chanlajunvo' i'ech' ox ti balumil ti totiletique ja' ti yelnich'nabtac ti Davide. C'alal i'an ti Cristoe, ja' its'aqui yan chanlajunvo' ti totiletique xchi'uc ti Cristoe.

**Ja' sc'opilal ti c'alal i'an ti
Jesucristoe**

(Lc. 2:1-7)

¹⁸Hech i'an ti Jesucristoe. María sbi ti sme' ti Jesuse. Jac'bil xa ti María yu'un ti Josee. Mu to yic'ojuc sbaic. Slicoj xa yol ti María ti sventa ti Ch'ul Espíritue.

¹⁹Lec yo'nton ti Josee. Hech yu'un mu sc'an ti ac'o ac'batuc castigo ti María. Ja' no'ox tsp'lejan ti hun stuc ti Josee c'usi sventail ti tscomesa. ²⁰C'alal hech snopoj ti yo'nton ti Josee, ivachaj. Ti svaich laj sq'uel xch'ul abat ti Cajvaltlic Diöse. Hech i'albat yu'un ti ch'ul abate:

—José, yelnich'onot David, mu xaxi'. Ic'o ti María. Mu snich'onuc vinic ti slicoje. Ja' slicoj yol yu'un ti Ch'ul Espíritue. ²¹Querem chac'. Jesús chavac'be sbi yu'un ti sventa ti Jesuse chcol yu'un smulic scotol ti much'utic t'ujbilib yu'un ti Diöse —xchi ti xch'ul abat ti Diöse.

²²Scotol hech ic'ot ti pasel yu'un chc'ot sc'op ti Cajvaltlic Diöse. Ti Diöse laj xch'amumbe ye ti yaj'alc'op ti vo'one, hech laj yal:

²³Ch-alaj jun soltera tseb.

Querem chac'.

Ch-ac'bat sbi Emanuel, xchi. Ja' Dios jchi'uctic, xchi sjam sbi ti bats'ic'op.

²⁴C'alal icux yo'nton ti vayel ti Josee, lic spas hech chaj c'u che'el i'albat yu'un ti xch'ul abat ti Cajvaltlic Diöse. Laj yic' ti María.

²⁵Muc xchi'in sbaic ja'to c'alal i'an ti sba yol ti María. Querem laj yac'. Ti Josee, Jesús laj yac'be sbi ti olole.

**Ja' sc'opilal ti tal sa'ic ti
Cajvaltique ti p'ijil viniquetique**

2 C'alal i'an ti Jesuse te ti jteclum Belén te ti estado Judea, ja' ochem ti ajvalil jun vinic, Herodes sbi. Ti yan c'ac'al ic'otic ti jteclum Jerusalén p'ijil viniquetic liquemic tal ti sloq'ueb c'ac'al.

²Hech c'ot sjaq'uic:

—¿Bu oy ti ajvalil avu'unic ti anem xae, ho'oxuc ti judiooxuque? Ti jna'tutic ti i'an xae yu'un laj quilbetutic ti sc'anale ti bu nacaluntutic te ti sloq'ueb c'ac'al. Hech yu'un tal jquejan jbatutic ti stojol —xchiic ti p'ijil viniquetique.

³C'alal laj ya'yic ti ajvalile, ja' ti Herodese, xchi'uc scotol ti jchi'iltique ti te nacajtic ti Jerusalem, toj xi'el ic'otic. ⁴Ti Herodese laj yic' tal scotol ti totil paleetic cu'untique xchi'uc ti much'utic chixchanubtasucutic ti smantal ti Diöse ti scuyoj sbaique, ja' ti jchi'iltique ti co'ol judioutic xchi'uc. Laj sjac'beic bu jteclumal sc'opilal ch-an ti Cristoe. ⁵Hech itac'avic:

—Ch-an ti Belén li' ti estado Judea. Yu'un hech ts'ibabil yu'un ti j'alc'op yu'un ti Diöse ti vo'one:

⁶Manchuc mi biq'uit no'ox jteclum ti Belene te ti estado Judea,

ja' pasbil ti muc' ti much'utic te nacajtique yu'un te chloc' tal jun ajvalil, ja' ti chaspasoxuc ti mantal, ho'oxuc ti yelnich'onoxuc ti Israele.

Ho'oxuc t'ujbiloxuc cu'un, xchi ti Diose, xchi ti j'alc'ope —xchiic ti much'utic chixchanubtasucutic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique.

⁷Ti Herodese laj smucull'ic' tal ti p'ijil viniquetique. Lec laj sjac'be c'usi ora laj yilic ti c'anale. ⁸Laj stac batel ti Belén. Hech laj yalbe batel:

—Batanic ti Belén. Ba sa'ic ti olole. C'alal mi laj ataique, xtal avalbun yu'un chba jquejan jba ti stojol uc —xchi ti Herodese. Ti hech laj yale, yac'o yal.

⁹⁻¹⁰Ti p'ijil viniquetique c'alal laj ya'ibeic sc'op ti Herodese, hech ibatic. Te oy to ti c'anale ti laj yilic te ti sloq'ueb c'ac'ale ibaej batel yu'unic yan vuelta. C'alal laj yilic yan vuelta ti c'anale, hech nichim no'ox yo'ntonic ti p'ijil viniquetique. Laj sts'aclic batel. Ti c'anale te cajal ic'ot ti na ti yo' bu oy ti olole. Te icom. ¹¹Hech i'ochic ti yut na ti p'ijil viniquetique. Te laj staic ti olole xchi'uc ti sme'e, ja' ti Maríae. Laj squeejan sbaic ti stojol ti olole. Laj sloq'uesbeic smoton. Laj yac'beic c'anal taq'uin xchi'uc pom xchi'uc mirra perfume. ¹²Yu'un mu laj sna'ic mi chlo'laat yu'un ti Herodese, hech yu'un hech i'albatic ti svaichic yu'un ti Diose:

—Mu me xasutic xa batel yo' bu ti Herodese —x'utatic. Hech yu'un c'alal isutic batel ti slumal, yan be laj stamic batel.

Ja' sc'opilal ti laj sq'uej sbaic batel ti Egipto ti Josee xchi'uc ti olole xchi'uc ti sme'e

¹³C'alal batem xa ti p'ijil viniquetique, ivachaj ti Josee. Ivinaj ti svaich xch'ul abat ti Cajvaltic Diose. Hech i'albat:

—Lican, ic'o batel ti olole xchi'uc ti sme'e. Batanic ti anil ti slumal Egipto. Teanic te ti Egipto. Ja'to mi chacalbote, ja'to chasutic talel. Yu'un tsa' ti olole ti Herodese yu'un tsc'an tsmil —xchi ti xch'ul abat ti Cajvaltic Diose.

¹⁴Hech icux yo'nton ti vayel ti Josee. Ti ora ti ac'ubal laj yic' batel ti olole xchi'uc ti sme'e. Ibatic ti Egipto. ¹⁵Te ihalejic ja'to icham ti Herodese. Hech ic'ot ti pasel yu'un tsts'aqui ti c'usi laj yal ti j'alc'op yu'un ti Cajvaltic Diose ti vo'one: “Ti slumal Egipto chquic' loq'uel ti Jnich'one”, xchi ti Diose, xchi ti j'alc'ope.

Ja' sc'opilal ti ololetique ti imilat yu'un ti Herodese

¹⁶C'alal laj sna' ti Herodese ti ilabanat yu'un ti p'ijil viniquetique, xtec'tun no'ox i'ilin. Laj spas mantal yu'un ac'o smilic scotol biq'uit queremotic te ti Belén xchi'uc ti sjoylejaj Belén. Tsmil ti much'u mu to bu tsts'aqui oxib habil yu'un sna' ti Herodese ti c'usi ora laj yil ti c'anale ti p'ijil viniquetique. ¹⁷Hech ic'ot sc'op ti Jeremíase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose ti vo'one. Hech laj yal:

¹⁸C'alal ti jteclum Ramá tsots chlic oc'uc ti antsetique, ja' ti achi'iltaque.

Ep chich'ic mul, choc'taic ti yolique.

Mu xmuc'ub yo'ntonic yu'un ti imilbat xa ti yolique, xchi ti Diose, xchi ti Jeremíase.

¹⁹C'alal icham xa ti Herodese, ivachaj ti Josee te ti Egipto. Ti svaich ic'oponat yu'un xch'ul abat ti Cajvaltíc Diose. ²⁰Hech i'albat:

—Batan, ic'o batel ti olole xchi'uc ti sme'e. Sutaníc batel ti alumal ti yo' bu nacajtic ti achí'iltaque, ho'oxuc ti yelnich'onoxuc ti Israele. Icham xa ti much'u tsc'an tsmil ti olole —xchi ti xch'ul abat ti Cajvaltique.

²¹Hech laj xch'un ti Josee. Laj yic' sutel ti quereme xchi'uc ti sme'e. Ic'otíc ti slumal. ²²Te ti estado Judea ochem xa ti ajvalil ti snich'on ti Herodese. Arquelao sbi ti snich'one. C'alal laj ya'i ti Josee, xchi'. Hech muc sc'an ch-och ti Judea ti Josee. Hech yu'un i'albat yu'un ti Diose ti svaich ti ac'o ba nacluc ti estado Galilea. ²³Te c'ot nacluc ti jteclum, Nazaret sbi. Hech its'aquí ti sc'op ti Diose hech chaj c'u che'el laj yal ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti vo'one: “Ja' liquem tal ti Nazaret, xchiic ti crixchanoetique. Ja' sc'opilal ti Cajvaltique”, xchiic ti j'alc'opetique.

Ja' sc'opilal ti lic xchol sc'op Dios ti Juane, ja' ti laj yac' ich'ho'e

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

3 C'alal te nacal ti Nazaret ti Jesuse, laj sta yorail lic abtejuc ti Juane, ja' ti much'u laj yac' ich'ho'e. Lic xchol ti sc'op ti Diose te ti xocol balumil te ti estado Judea. ²Hech laj yal ti Juane:

—Suteso me avo'ntonic yu'un amulic, yu'un po'ot xa chtal sventaimbucutic co'ntontic ti Diose —xchi.

³Ti Juane ja' albil sc'opilal yu'un ti Isaíase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose ti vo'one. Hech laj yal ti Isaíase:

Chlic jun jchi'iltic, tsots chc'opoj ti xocol balumil.

Hech chal:

“Chtal xa ti Cajvaltique, hech yu'un comesic ti c'usi chasbolibtasoxuque”, chlic yut ti xchi'iltaque,

xchi ti Isaíase.

⁴Ti Juane ja' slapoj sc'u' meltsambil ti stsotsil camello. Ja' xchucoj xch'ut ti xincha. Puru c'ulub laj sve' xchi'uc ajapom.

⁵Hech ba ya'ibeic sc'op ti Juane ti jchi'iltique ti te nacajtic ti Jerusalén xchi'uc ti te nacajtic ti scotol yan jteclumetic te ti estado Judea xchi'uc ti te nopol nacajtic ti ti'uc'um Jordán. ⁶Jamal c'ot yalic ti stojol ti Juane ti c'usi smulic jujun. Hech yu'un i'ac'batic yich'ic ho' yu'un ti Juane te ti uc'um Jordán.

⁷Laj yil ti Juane ti ep chtal uc ti fariseoetique xchi'uc ti saduceoetique, ja' ti jchi'iltique. (Ti fariseoetique ja' tsots sc'opilal c'otem yu'unic tscuyic ti smantal ti Diose. Ja'uc ti saduceoetique ja' chch'unic ti mu'yuc much'u chcha'cuxie.) Italic yu'un tsc'an chich'ic ho' uc. Hech yu'un hech i'albatic yu'un ti Juane:

—Ti ho'oxuque hech chaj c'u che'el ti orachone mi chtal c'oc' cha'i, chjatav. Hech un ja' no'ox hech ti ho'oxuque, ¿mi yu'un

chava'yic ti ta ono'ox xavich'ic
vocol yu'un ti Diose yu'un ti natalic
ti anil yu'un tal ac'anic ich'ho' ti
jtojol ti ho'oxuque? ⁸Ja' tsc'an
ti primero chavac' ti q'uelel ti
avabtelique mi melel ti sitem xa
avo'ntonic yu'un ti amulique. ⁹Mu
me hechuc chanop ti avo'ntonic:
“Ja' jtatamoltic ti Abrahame, hech
yu'un hijcolucutic”, mu me xachiic.
Melel ti c'usi chacalbee, ti Diose xu'
tsc'atajes ti yelnich'on Abraham avi
ton li'to. ¹⁰Ti ho'oxuque hech chaj
c'u che'el ti te'etique ti mu xac' lec
sate, hech yu'un te xa oy eq'uel ti
yoc. Ja' chich' ts'etel. Patil chtenat
ochel ti c'oc'.

¹¹Ho'oni ja' no'ox cabtel chcac'be
yich' ho' ti much'u sitemic xa
yo'ntonic yu'un smulic. Ti much'u
patil chtale ja' tsots yabtel yich'oj.
Ho'oni mu tsotsuc cabtel quich'oj.
Ma mi sjitumbeluc yaq'uul sempat,
mu'yuc c'usi xu' ti jcolta mi jutuc.
Ja' chayac'boxuc avich'ic ti Ch'ul
Espíritue xchi'uc c'oc' yu'un hech
chloc' scotol ti sbolil avo'ntonique.
¹²Jun to stsacoj ti sc'ob ti sjorquetae
yu'un chie'a strigo. C'alal chljaj
yo'nton laj yie'a strigo, tsmes ti
yelae. Tstsob ochel ti sna ti strigoe.
Ti spaxaq'uul trigoe chchie' ti c'oc' ti
bu mu stac' tup'ele —xchi ti Juane.

**Ja' sc'opilal ti c'alal i'ac'bat yich'
ho' ti Jesuse, inoj ti yo'nton ti Ch'ul
Espíritue**

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³Hech yorail iloc' batel ti estado
Galilea ti Jesuse. Ic'ot ti uc'um
Jordán yu'un sc'an ti ac'o ac'batuc
yich' ho' yu'un ti Juane. ¹⁴Vocol
chch'un ti Juane. Hech laj yalbe:

—Ho'oti, ho'ot chavac'bun quich'
ho' ho'oni. Ho'oti mu yu'unuc natal
yu'un chacac'bot avich' ho' —xchi
ti Juane.

¹⁵Hech itac'av ti Jesuse:

—Ac'bun quich' ho' yu'un ja' lec ti
jpastic scotol ti c'usi tsc'an ti Diose
—xchi ti Jesuse.

Hech yu'un laj xch'un ti Juane.

Laj yac'be yich' ho' ti Jesuse.

¹⁶C'alal laj yich' ho' ti Jesuse, iloc'
ti yut uc'um. Ti ora ijam ti vinajele.
Ti Jesuse sq'ueloj iyal tal ti sba
ti Espíritu yu'un ti Diose. Jun to
culajte x'elan ti c'alal iyal tal ti
sbae. Te icom. ¹⁷Ti Diose ic'opoj te
ti vinajel. Hech laj yal:

—Ja' Jnich'on li'to, ja' ti lum c'ux
ti co'ntone. Nichim no'ox co'nton
yu'un —xchi xc'opoj te ti vinajel.

**Ja' sc'opilal ti tal pasbatuc proval
yo'nton ti Jesuse yu'un ti totil pucuje**

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

4 Patil i'ic'at batel ti Jesuse
yu'un ti Ch'ul Espíritue. I'ic'at
batel ti xocol balumil. Te ital ti totil
pucuje. Tal spasbe proval yo'nton ti
Jesuse.

²Te ti xocol balumil cha'vinic
c'ac'al cha'vinic ac'ubal yipanoj
sba ti Jesuse. Muc xve' hech lic
vi'najuc. ³Ti totil pucuje, ja' ti mero
jlo'lavaneje, lic sc'opon ti Jesuse.
Hech laj yalbe:

—Mi ho'ot snich'onot ti Diose,
paso mantal ac'o pasuc ti vaj avi
ton li'to, hech chata ave'el —xut.

⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—Hech ts'ibabil: “Ma'uc no'ox ti
vaj hijcuxi. Ja' hijcuxi ti sventa
ti sc'op Dios uque”, ti xchie. Hech
ts'ibabil ti sun —xchi ti Jesuse.

⁵Patil ti totil pucuje laj yic' batel ti Jerusalén ti Jesuse. Te laj yic' batel ti muc'ta templo. Ti totil pucuje c'ot sva'an ti mero jol templo ti Jesuse. ⁶Hech laj yalbe:

—Mi ho'ot snich'onot ti Diose, teno aba yalel li'i. Yu'un hech ts'ibabil:

Chastacbot talel xch'ul abat yu'un chaxchabiot.

Chastsacot ti sc'ob ti xch'ul abate chayic' batel yu'un hech mu xyaj avacan ti ton, xchi ts'ibabil —x'utat ti Jesuse.

⁷Hech itac'av ti Jesuse:

—Mi ti jten jba yalel li'i, ti jpasbe proval yo'nton ti Diose yu'un ti jq'uel mi chicoltaun. Hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose: “Mu me xapasbe proval yo'nton ti Cajvaltlic Diose, ja' ti Dios cu'untique”, xchi ts'ibabil —x'utat ti totil pucuje yu'un ti Jesuse.

⁸Patil ti totil pucuje laj yic' batel ti jol vits ti Jesuse. Toyol ti vitse. Ti ora i'ac'bat sq'uel ti Jesuse scotol ti ajvaliletique ti li' ti balumile xchi'uc ti sp'ijilique ti c'u che'el tspasic mantale. ⁹Ti totil pucuje hech laj yalbe ti Jesuse:

—Mi chaquejan aba ti jtojol, mi chapasun ti muq'ue, ja' avu'un scotol ti avac'oj aba chaq'uel avi li'to —x'utat ti Jesuse yu'un ti totil pucuje. Yu'un mi chch'un ti Jesuse, jun chc'otic xchi'uc o.

¹⁰Hech itac'av ti Jesuse:

—Batan, Satanás, mu stac' ti jch'un amantal. Yu'un hech ts'ibabil: “Ja' chapasic ti muc' stuc ti Cajvaltlic Diose, ja' ti Dios cu'untique. Ja' chach'umbeic smantal stuc”, ti xchie. Hech ts'ibabil —xchi ti Jesuse.

¹¹C'alal laj yo'nton ti totil pucuje ti muc xch'un ti Jesuse, hech ibat ti totil pucuje. Ital ch'ul abatetic, tal scoltael ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti primero lic xchol sc'op Dios te ti estado Galilea ti Jesuse

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹²C'alal laj ya'i ti Jesuse ti chucul xa ti Juane, isut batel. Te ba sq'uej sba ti estado Galilea. ¹³Laj scomes o ti jteclum Nazaret ti bu ich'ie. Ba nacluc ti jteclum, Capernaum sbi. Ti Capernaume te oy ti ti'nab te ti slum ti jtatamoltique, ja' ti Zabulone xchi'uc ti Neftalime. ¹⁴Hech its'aqui ti c'usi laj yal comel ti Isaíase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose ti vo'one. Hech laj yal:

¹⁵Ti slum ti Zabulone xchi'uc ti slum ti Neftalime te ti bu nopol ti muc'ta nabe te ti jech uc'um Jordán.

Ja' ch-ac'bat sbi Galilea yu'un ti yanlum viniquetique.

¹⁶Scotol ti much'utic oyic ti vocol te o, ti oyic ti xi'el yu'un mu sna'ic mi chcolic, nichim no'ox yo'ntonic ti patil yu'un te che'ot ti stojolic ti Jcoltavaneje, xchi ti Diose, xchi ti Isaíase.

¹⁷Ja' hech yorail ti lic xchol ti sc'op ti Diose ti Jesuse. Hech laj yalbe ti jchi'iltique:

—Suteso me avo'ntonic yu'un amulic yu'un ista xa yorail ti chasventaimboxuc avo'ntonic ti Diose —xchi.

Ja' sc'opilal ti chanvo' jtsacchoyeticque ti i'ic'aticque

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸Ti Jesuse ixanav batel ti ti'ti'nab te ti estado Galilea. Te laj yil cha'vo'

jchi'iltic. Yermano sbaic. Simón sbi ti june. Ja' chib ti sbie. Ja' Pedro x'utat. Andrés sbi ti yits'ine. Yac'oj sba tstenic ochel slebic ti ho' yu'un tstsauic choy. Ja' yabtelic o. ¹⁹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—La' chi'inun batel. Ti jel avabtelic. Chba asa'bucun tal crixchanoetic —x'utatic yu'un ti Jesuse.

²⁰Ti ora laj scomesic ti slebique, laj xchi'inic batel ti Jesuse.

²¹Ixanavic batel. Ti Jesuse laj yil yan cha'vo' jchi'iltic. Yermano sbaic uc ti xcha'va'alique. Ja' xnich'nab ti Zebedeoe. Jacobo sbi ti jun snich'one. Juan sbi ti its'inalé. Te tic'ajtic ti barco xchi'uc stot, ja' ti Zebedeoe. Tsmeltsanic slebic. Ti Jesuse laj yic' ti xcha'va'alique.

²²Ti ora laj scomesic ti sbarcoe. Laj scomesic uc ti stote. Laj xchi'inic batel ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti laj xcholbe sc'op Dios ep crixchanoetic ti Jesuse

(Lc. 6:17-19)

²³Ti Jesuse ixanav batel ti scotol jteclumetic te ti estado Galilea. Te ichanubtasvan ti temploetic yu'un ti jchi'iltique. Laj xcholbe ya'yic ti lequil ach' c'ope, ja' ti chisventaimbucutic co'ntontic ti Diose. Icol yu'un ti Jesuse scotol ti jchameletique. ²⁴Ti scotol slumal Siria ipuc sc'opilal ti Jesuse ti icol yu'un scotol ti jchameletique. Hech laj yiq'uic talel ti stojol ti Jesuse scotol ti jchameletic yu'unique. Ep ti tos ti jchameletique ti italique. Ital ti much'u ip c'ux cha'yique xchi'uc ti much'utic ochem pucuj ti yo'ntonique

xchi'uc ti much'utic cha'yic tup' iq'ue xchi'uc ti much'utic sicuben yacanic. Icol yu'un scotol ti Jesuse.

²⁵Laj sts'acliic batel ti Jesuse ep jchi'iltic. Liquemic tal ti estado Galilea xchi'uc ti slumal ti lajuneb jteclumetique xchi'uc ti jteclum Jerusalén xchi'uc ti estado Judea. Laj sts'acliic batel uc ti jchi'iltic ti liquemic tal lum ti jech uc'um Jordán.

Ja' sc'opilal ti c'u che'el laj xchol ti vits ti Jesuse

5 C'alal laj yil ti Jesuse ti ep stsboj sbaic ti jchi'iltique, imu batel ti vits jutuc. Te c'ot nacluc. Inopejic batel ti stojol ti Jesuse ti yajchanc'opetique. ²Te ichanubtasvan ti vits ti Jesuse. Hech laj yalbe ti yajchanc'opetique xchi'uc ti crixchanoetic:

Ja' sc'opilal ti much'utic chich'ic bendicione

(Lc. 6:20-23)

³—Chich'ic bendición ti much'utic tsna'ic ti mu'yuc yutsil ti yo'ntonique. Ja' chventaimbat yo'ntonic yu'un ti Diose.

⁴Chich'ic bendición ti much'utic ch-oq'uic yu'un ti oy smulique. Ja' chmuc'ubtasbatic yo'ntonic yu'un ti Diose.

⁵Chich'ic bendición ti much'utic mu sna' stoy sbaique. Ja' ch-ac'bat slumalinic ti ach' balumile.

⁶Chich'ic bendición ti much'utic toyol yo'ntonic tsc'an ti toj yo'ntonique. Ja' ch-ac'batic yu'un ti Diose.

⁷Chich'ic bendición ti much'utic chc'uxubinic yantique. Ja' chc'uxubinatic uc yu'un ti Diose.

⁸Chich'ic bendición ti much'utic mu sc'an spas ti c'usi chopole. Ja' chba sq'uelbeic sat ti Diose.

⁹Chich'ic bendición ti much'utic tspajesic pleitojele. Ja' col jnich'on, xchi sc'opilalic yu'un ti Diose.

¹⁰Chich'ic bendición ti much'utic chich'ic ilbajinel yu'un ti toj ti c'usi tspace. Ja' chventaimbat yo'ntonic yu'un ti Diose.

¹¹Jun no'ox yutsil che'ot ti aventaic mi ho'on ti jventa chayutoxuc ti crixchanoetique, chayilbajinoxuc, chasnopboxuc amulic. ¹²Nichimuc me avo'ntonic yu'un. Mu me xavich'ic mul yu'un. Yu'un chc'o avich'ic ep amotonic te ti vinajel. Hech ono'ox laj yich'ic ilbajinel ti j'alc'opetic yu'un ti Diose, ja' ti much'u i'ayic ti balumil ti vo'onee.

Ja' sc'opilal ti ho'oxuque hech chaj c'u che'el ats'am c'otemoxuc yu'un ti crixchanoetique, xchi

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³Ti ho'oxuque hech chaj c'u che'el ats'am c'otemoxuc yu'un ho'oxuc ti aventaic ti chlecub ti crixchanoetique. Yu'un ti mi oy yutsil avo'ntonique hech yu'un chatunic li' ti balumile. Ti mi mu'yuc yutsil avo'ntonique, mu'yuc atuic li' ti balumile hech chaj c'u che'el ti mi mu xa chi'uc ti ats'ame, ja' chtenat loq'uel. Te chtec'at yu'un crixchanoetic.

Ja' sc'opilal ti ho'oxuque hech chaj c'u che'el luz c'otemoxuc yu'un ti crixchanoetique, xchi

¹⁴Ti ho'oxuque hech chaj c'u che'el luz c'otemoxuc. Ti ho'oxuque

ja' aventaic chavaq'uic ti q'uelel ti oy yutsil avo'ntonique hech chaj c'u che'el ti muc'ta jteclum ti te oy ti ba vitse. Ja' mu stac' naq'uel. Ja' chq'uelilanan scotol ora. Ja' hechoxuc ti ho'oxuque. ¹⁵Ti ho'oxuque hech chaj c'u che'el ti toje ti muc un chavac' ti yolon almud. Ja' chavac' ti scuxabbil toj hech chac' squeval ti stojol scotol ti much'utic te oyic ti anae. ¹⁶Hech yu'un ja' hech tsc'an ti ho'oxuque, chavaq'uic ti q'uelel yutsil avo'ntonic ti stojol crixchanoetic. Yu'un ti oy yutsil avo'ntonique, hech chlic spasic uc ti muc' ti Jtotique ti te oy ti vinajele ti aventaic. Hech yu'un ja' atuic ti li'to oyoxuc ti balumile.

Ja' sc'opilal ti mu xla j sc'opilal ti smantal ti Diose

¹⁷Mu me xacuyic ti nital yu'un ti jch'aybe ti smantal ti Diose ti laj yal ti Moisesse xchi'uc ti c'utic laj yal ti yan j'alc'opetic yu'un ti Diose. Mu yu'unuc tal jch'aybe smantal, tal jts'acubtasbe. ¹⁸Melel ti c'usi chacalbeique, c'alal oy to ti vinajele ti balumile, mu xla j sc'opilal ti smantal ti Diose ti laj yal ti Moisesse ja'to mi ic'ot ti pasel scotol. Manchuc mi tscuyic ti oy bu mu tsotsuc sc'opilal, che'ot ti pasel scotol. ¹⁹Hech yu'un ti much'u tspec'tsambe sc'opilal ti smantal ti Diose ti laj yal ti Moisesse, manchuc mi jun no'ox tspec'tsambe sc'opilale, mi hech chac'be snop ti crixchanoetique, ja' mu lum lequil abatuc ch-ilat yu'un ti Diose ti much'u hech tspace. Ja'uc ti much'u chch'umbe

scotol smantal ti Diose, mi hech chchanubtas ti crixchanoetique, ja' lequil abat ch-ilat yu'un ti Diose. ²⁰Chacalbeic, tscuyic ti oy yutsil yo'ntonic ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc ti fariseoetique. Ti ho'oxuque mu me xanopic hech. Ho'oxuque jelavenuc me yutsil avo'ntonic ti mero meles. Yu'un mi hech avo'ntonic hech chaj c'u che'el ti much'u chcale, mu stac' chasventaimboxuc avo'ntonic ti Diose.

Ja' sc'opilal ti much'u ch-ilin ti stojol ti yermanoe, ja' co'ol smul xchi'uc ti much'u chmilvane

(Lc. 12:57-59)

²¹Ava'yojic xa ti hech albil comel ti antiguoetic ti vo'onee: "Mu me xamilvanic. Ti much'u chmilvane ja' chmilat uc", x'utatic. ²²Ho'oni chacalbeic, ti much'u ch-ilin ti stojol ti yermanoe, ti mu'yuc stu chil ti yermanoe, ti chixtalco'opta ti yermanoe, ja' imilvan xa hech chaj c'u che'el ti much'u imilvane. Co'ol chba yich'ic castigo ti c'atimbac xchi'uc ti jmilvaneje.

²³⁻²⁴Ja' tsots sc'opilal ti oy yutsil avo'ntonic ti stojol ti avermanoe. Hech yu'un mi oy avich'oj talel smoton Dios ti chavac'be yo' bu tscajambeic ti smoton ti Diose, mi te chana' ti oy amul ti stojol ti avermanoe, te chavac' comel bu nopol tscajambeic smoton ti Diose ti smoton Dios ti avich'oj tale. Jbael chba bic'tajan ti stojol ti avermanoe. Patil chtal avac'be smoton ti Diose.

²⁵Mi oy ataj amul ti stojol avermano, ba lequile'opono ti ora.

Mo'oje, quechel to amul ti stojol ti Diose. ²⁶Meles ti c'usi chacalbeique, mi mu hechuc chapasique, ts'acal chayac'bot atoj ti Diose.

Ja' sc'opilal ti much'u tsc'upin ti antse co'ol ic'ot xa xchi'uc ti much'u imulivaj

²⁷Ava'yojic xa ti hech albil comel ti antiguoetic ti vo'onee: "Mu me xamulivajic", x'utatic. ²⁸Ho'oni chacalbeic, scotol ti much'u tsc'upin ti antse imulav xa c'otem obi.

²⁹Hech yu'un mi chasbolibtasot ti c'u che'el chaq'uele, mu lecuc. Hech yu'un ja' tsc'an ti mu'yuc c'usi chaq'uel hech chaj c'u che'el ti much'u mu xc'ot sate. Hech cha'och ti utsilal. Ja' vocol mi chabatic ti c'atimbac yu'un ti mu xapajes abaique. ³⁰Ja' no'ox hech uc mi chasbolibtasot ti ac'obe, ja' tsc'an ti mu'yuc ac'ob hech chaj c'u che'el ti much'u mu'yuc sc'obe. Hech cha'och ti utsilal. Ja' vocol mi chabatic ti c'atimbac yu'un ti mu xapajes abaique.

Ja' sc'opilal ti much'utic tsutesic yajnile

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹Hech albil comel uc ti antiguoetic ti vo'onee: "Scotol ti much'u tsutes ti yajnile, ac'o sp'ejan ti hun ac'o yac'be ti yajnile ti c'usi sventailuc ti tsutese", x'utatic.

³²Ho'oni chacalbeic, scotol ti much'u tsutes ti yajnile, mi mu scojuc ti imulav ti yajnile ti tsutese, ja' chac' mulivajuc ti yajnile. Scotol ti much'u chic' yu'un chajnilin ti much'u sutesbil yu'un ti smalale, ja' chmulav che'ot.

**Ja' sc'opilal ti meleluc me ti
jc'optique ti mu me jva'antic rextico**

³³Ava'yojic xa uc ti hech albil comel ti antiguoetic ti vo'onee: “Mu me hoviluc chaval ti stojol ti Cajvaltíc Dióse. Ac'o c'otuc ti pasel avu'un ti c'usi laj aval ti stojole”, x'utatic. ³⁴Ho'oni chacalbeic, mi jutuc mu me xava'anic rextico. Mu me xava'an ti rextico ti vinajele yu'un ja' smuc'ta nacleb ti Dióse yo' bu tspas mantal. ³⁵Mu me xava'an ti rextico ti balumile yu'un ja' scajleb yacan ti Dióse. Mu me xava'an ti rextico ti Jerusalene yu'un ja' slum ti Dióse, ja' ti mero Totil Ajvalile. ³⁶Mu me xava'an ti rextico ti stojol Dios ti ajole. Yu'un ti stsotsil ajole mu stac' xac'atajes ti sac, mu stac' xac'atajes ti ic'. ³⁷Meleluc me ti ac'opique. Mu me xava'an rextico. Yu'un mi chavac' jelavuc ti ac'opique, ja' mulil c'otem obi. Ja' chach'umbeic smantal ti pucuje.

Ja' sc'opilal ti mu me jpactic sutel

(Lc. 6:29-30)

³⁸Ava'yojic xa uc ti hech albil comel ti antiguoetic ti vo'onee: “Mi chatup'be jp'ej sat yan, ja' chatup'bat jp'ej asat uc. Mi chapejbe jp'ej ye yan, ja' chapejbat jp'ej ave uc”, x'utatic. ³⁹Ho'oni chacalbeic, mu me xapacbeic sutel. Mi oy much'u chasmajot ti jech asate yu'un oy amul tscuy, ac'o smajot ti xcha'jechel uc. ⁴⁰Mi oy much'u ti hovil chastic'bot amul ti stojol ti jueze, mi tsc'an chaspjbot ac'u', ac'o yich' batel achij uc. ⁴¹Ti much'u oy yabtele mi chasujot ti

icatsil jun reva, cuchbo batel chib reva. ⁴²Mi oy c'usi chasc'ambot avermano yu'un oy amul tscuy, ac'bo batel. Mi oy much'u tsc'an chch'amun ti c'usi oy avu'une, mu me xamac ti c'op.

**Ja' sc'opilal c'uxubinic ti
avajcontraique, xchi**

(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³Ava'yojic xa uc ti hech albil comel ti antiguoetic ti vo'onee: “C'uxubino avecino, ilintao avajcontra”, x'utatic. ⁴⁴Ho'oni chacalbeic, c'uxubinic ti avajcontraique. C'lambeic bendición ti stojol ti much'u chayixtalc'optae. Ac'o ti q'uelel yutsil avo'ntonic ti stojol ti much'u chayilintae. C'opombeic Dios ti stojolic ti much'u chasmajoxuque xchi'uc ti much'u chayilbajinoxuque. ⁴⁵Mi hech chapasique, hech chvinaj ti yol snich'onoxuc ti Jtotique ti te oy ti vinajele. Ti Jtotique ti te oy ti vinajele, co'ol chac' quevanuc c'ac'al ti stojol ti much'utic mu xtun yo'ntonique xchi'uc ti much'utic lec yo'ntonique. Co'ol chac' taluc ho' ti stojol ti much'utic toj yo'ntonique xchi'uc ti much'utic mu tojuc ti yo'ntonique. ⁴⁶Mi ja' no'ox chac'uxubinic ti much'u chaxc'uxubinoxuque, mu yu'unuc más lec avo'ntonic. Co'ol chapasic xchi'uc ti jtsobpatanetique. ⁴⁷Mi ja' no'ox avermanotac chac'opon, mu xvinaj ti oy yutsil avo'ntonique. Co'ol chapasic xchi'uc ti much'utic mu xojtiquinic ti Dióse. ⁴⁸Ti ho'oxuque hechuc me yutsil avo'ntonic hech chac'c'u che'el ti yutsil yo'nton ti Jtotique ti te oy ti vinajele.

**Ja' sc'opilal ti mu me jtoy
jbatit ti c'alal chcac'tic ti
motonil ti jtaq'uintique**

6 'P'ijanic me, ti c'alal chana'ic ti Diose ti chvinaj ti chapasic ti muq'ue, mu me ja'uc chapasic yu'un chac'an ti lec chayiloxuc ti crixchanoetique. Mi hech chapasique mu xayac'boxuc amotonic ti Jtotique ti te oy ti vinajele. ²Hech yu'un ti c'alal chavaq'uic ti motonil ataq'uin, mu me xavalbe yan ti hech chapase hech chaj c'u che'el tspasic ti jlo'lavanetique te ti temploetic xchi'uc ti plazaetic. Hech tspasic yu'un tsc'an tspasatic ti muc' yu'un ti crixchanoetique. Melel ti c'usi chacalbeique, mu'yuc stu chil ti Diose ti hech tspasique. ³Ho'oxuque c'alal chavaq'uic ti motonil ti ataq'uinique, mu me hechuc avo'ntonic ti ac'o yilot yan. ⁴Hech mu xilic ti chavaq'uic ti motonil ti ataq'uinique. Ti Jtotique ja' chil. Ja' chayac'boxuc bendición yu'un ti hech chapasique. Ti bendición ti chayac'boxuque ti stojol scotol crixchanoetic chvinaj.

**Ja' sc'opilal ti mu me ja'uc ti
jc'antic chcac'tic ti q'uelel ti c'alal ti
jc'opontic ti Diose**

(Lc. 11:2-4)

⁵Ti c'alal chac'oponic ti Diose mu me hechuc chapasic hech chaj c'u che'el tspasic ti jlo'lavanejetique. Va'ajtic ti temploetic xchi'uc ti esquinaetic lec cha'yic chac' sbaic ti q'uelel ti stojol ti crixchanoetique ti tsc'oponic ti Diose. Melel ti c'usi chacalbeique, mu'yuc stu chil ti

Diose ti hech tspasique. ⁶Ho'oxuque c'alal chac'oponic ti Diose, mu me hechuc avo'ntonic ti ac'o yilot yan. Q'uejo aba atuc, c'opono ti Jtotique. Ti Jtotique ja' chil ti hech chapasique. Ja' chayac'boxuc bendición yu'un ti hech chapasique. Ti bendición ti chayac'boxuque ti stojol scotol crixchanoetic chvinaj.

⁷Ti c'alal chac'oponic ti Diose, mu me co'oluc chac'opon hech chaj c'u che'el tsc'opon ti yajsantoic ti much'utic mu xojtiquinic ti Diose. Co'ol no'ox chalilambe ti jujun vuelta tsc'opone yu'un tscuyic ti hech ch-a'ibat sc'opique. ⁸Mu me hechuc chapasic. Ti Jtotique sna'oj c'usi chtun avu'unic ti c'alal mu to chac'ambeic ti stojol. ⁹Ho'oxuque hech chac'oponic ti Diose:

Jtotic Dios, te oyot ti vinajel.

Ac'o xajpasotutic ti muc'.

¹⁰Ac'o sta yorail chapas mantal atuc li' ti balumile.

Ac'o c'otuc ti pasel li' ti balumile ti c'usi tsc'an ti avo'ntone hech chaj c'u che'el c'otem ti pasel ti vinajel.

¹¹Ac'bun talel jve'eltutic c'ac'al li'to.

¹²Pasbuntutic perdón yu'un jmultutic hech chaj c'u che'el jpasobjbetutic perdón much'u oy smul cu'untutic.

¹³Mu me xibatutic yo' bu chisujat ti mulil.

Coltauntutic me hech mu xistsaluntutic ti pucuje. Ho'ot aventa chapas mantal sbatel osil.

Ho'ot jelaven ap'ijil atuc sbatel osil.

Ho'ot chapasat ti muc' sbatel osil.

Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel, hech chavutic ti stojol.

¹⁴Yu'un mi chapasilambeic perdón much'u oy smul avu'unic, hech chaspasilamboxuc perdón yu'un amulic uc ti Jtotique ti te oy ti vinajele. ¹⁵Mi mu xapasilambeic perdón much'u oy smul avu'unic, hech mu xaspasilamboxuc perdón yu'un amulic uc ti Jtotique.

Ja' sc'opilal ti mu me xvinaj ti q'uelel ti c'alal chquipan jbatique

¹⁶Ti c'alal chavipan abaic, mu me hechuc chapasic hech chaj c'u che'el tspasic ti jlo'lavanejetique ti tsbon satique yu'un hech chaq'uiic ti q'uelel ti chich'ic mul yu'un ti smulique tscuyique. Melel ti c'usi chacalbeique, mu'yuc stu chil ti Diose ti hech tspasique yu'un mu hechuc ti yut yo'ntonic. ¹⁷Ho'oxuque c'alal chavipan abaic, tuso me ajolic, poco asatic. ¹⁸Hech mu xvinaj ti stojol crixchanoetic ti avipanoj abaique. Ja' no'ox chil ti Jtotique. Ja' chayac'boxuc bendición yu'un ti hech chapasique. Ti bendición ti chayac'boxuque, ti stojol scotol crixchanoetic chvinaj.

Ja' sc'opilal tsobic ac'ulejalic ti vinajel, xchi

(Lc. 12:33-34)

¹⁹Mu me xatsobic ac'ulejalic li' ti balumile yo' bu tsep chon, yo' bu stsaqui ti cux, yo' bu tsjam na j'eleq'uetic yu'un ch-elc'ajic. ²⁰Ho'oxuque tsobic ac'ulejalic ti vinajel yo' bu mu'yuc chon, yo' bu mu stsaqui ti cux, yo' bu mu'yuc j'eleq'uetic mu'yuc much'u ch-elc'ajic. ²¹Yu'un ti bu oy ti ac'ulejale, te chbat avo'ntonic.

Ja' sc'opilal ti mi mu jq'uelantic ti c'usi oy cu'untique, j'ech'el nijcha'och yan vuelta ti mulil o

(Lc. 11:34-36)

²²Hech chaj c'u che'el lámpara chac' squeueval yu'un chtun yu'un yan, ja' no'ox hech ti jsatique ja' chtun yu'un ti jq'ueltic much'u chich' voloc yu'un hech ti jq'uelambetic ti c'utic oy cu'untique. Yu'un mi ti jq'uelambetic ti c'utic oy cu'untique, lec co'ntontic, lec jvinqileltic, lec oyucutic. ²³Mi mu xac'an xaq'uelambeic ti c'utic oy avu'unique hech mu xu' ch-abtej Dios ti avo'ntonic yu'un oy mulil te. Hech yu'un chtup' ti sc'op Diose ti te ti avo'ntonique ti c'u yepal ach'unojique. J'ech'el cha'ochic yan vuelta ti mulil o.

Ja' sc'opilal mu xtun mi oy cha'vo' avajval, xchi

(Lc. 16:13)

²⁴Mu xtun mi oy cha'vo' avajval. Ti june chavilinta. Ti yane ja' chac'uxubin. Jun no'ox avo'nton ti stojol ti june, mu xtun chavil ti yane. Mu xu' chatun yu'un ti Diose mi ja' chavajvalin ti ataq'uine.

Ja' sc'opilal mu me xlo'laj avo'ntonic bu chata ave'elic, xchi

(Lc. 12:22-31)

²⁵Hech yu'un chacalbeic, mu me xlo'laj avo'ntonic yu'un ti c'u che'el chacuxiic li' ti balumile, yu'un ti c'usi chave'ic, c'usi chavuch'ic. Mu me xlo'laj avo'ntonic yu'un ti c'u che'el chata ac'u'ic. Ja' ti Diose laj yac'boxuc abec'talic, acuxlejalic. Hech yu'un chayac'boxuc uc ac'u'ic

ave'elic. ²⁶Q'uelo avil ti mutetique. Mu x'avolajic, mu xc'ajovajic, mu stsobic sve'elic, mu'yuc snail sve'elic. Mac'limbolic yu'un ti Jtotique ti te oy ti vinajele. Ti ho'oxuque jelaven pasbilo xuc ti muc'. ²⁷Hovil ti chlo'laj avo'ntonique, mu yu'unuc más hal chacuxi yu'un ti hech chapasique.

²⁸Mu me xlo'laj avo'ntonic yu'un ac'u'ic. Q'uelo avil ti nichimetic ti yaxaltique c'u che'el chch'iic. Mu x'abtejic, mu xjalovajic. ²⁹Chacalbeic, ti Salomone manchuc mi ep sc'ulejal stuc muc xco'olaj ti sc'u'e hech chaj c'u che'el yutsil ti nichime. ³⁰Ti vomole t'ujum yox xa. Patil ti yan chib oxib c'ac'al chtaquij, hech chtun yu'un tsq'uixna orno bu chta'aj caxlan vaj. Manchuc mi j'oc' no'ox li'oy ti balumile, t'ujum pasbil yu'un ti Diose ti vomole. Ti ho'oxuque jelaven chayac'boxuc ac'u'ic. Mu to chach'unic ti lec. ³¹Hech yu'un mu me xlo'laj avo'ntonic. “¿C'u che'el chijve'ucutic? ¿C'usi chcuch'tic? ¿Bu ti jtatic jc'u'tic?” mu me xachiic. ³²Hech chlo'laj yo'ntonic ti much'utic mu xojtiquinic ti Diose. Ti Jtotique ti te oy ti vinajele scotol sna'oj ti c'usi chtun avu'unique. ³³Mi toyol avo'ntonic yu'un chasventaimboxuc avo'ntonic ti Diose yu'un hech chapasic ti c'usi lec chil ti Diose, hech yu'un scotol chaya'c'boxuc ti c'utic chtun avu'unique. ³⁴Hech yu'un mu me xlo'laj avo'ntonic yu'un ti c'usi chc'ot ti pasel ti oc'ome. Stuc ac'o sventain sba ti oc'ome. P'isbil no'ox chquich'tic voloc ti jujun c'ac'al.

Ja' sc'opilal mu me xasa'beic smul yan, xchi

(Lc. 6:37-38, 41-42)

7 'Mu me xasa'beic smul yan hech mu xc'ot yich'bot ac'opic. ²Mi

ep laj asa'beic smul yan, ep no'ox chc'ot yich'bot ac'opic. Mi jutuc no'ox laj asa'beic smul yan, jutuc no'ox chc'ot yich'bot ac'opic. Mi lec ti c'usi chapasique, lec chaspasbeic uc. Mi mu lecuc ti c'usi chapasique, mu lecuc chaspasbeic uc. ³Mu xtun chavil ti oy bu chjelav jutuc ti avermanoe. Mu xavil ti ep no'ox chajelav ho'oti. ⁴Hech yu'un chavalbe ti avermanoe: “Mu me xapas hech”, xavut. Ho'oti mu xavil ti yac'oj sba chapas ep ho'oti. ⁵Jlo'lavanejot. Ja' jbael chacomes scotol ho'oti. Hech patil xu' chacolta ti ac'o scomes ti bu jutuc no'ox chjelave.

⁶Ja'uc ti much'utic j'ech'el perroique ti mu sc'an xch'umbeic sc'op ti Diose ti ja' no'ox batem yo'ntonic chcontrainvanique, mu xa me xacha'alilambeic ti sc'op ti Diose ti ja' jelaven yutsile, ti ja' chacuxi sbatel osil yu'une. Hech chaj c'u che'el ti ts'i' ti mu xa'i pajesel ti chtivane, ja' hechic ti much'utic mu sc'an cha'i ti sc'op Diose. Hech chaj c'u che'el ti chitome ti ch-ech' stec' ti nats'ile ti bu toyol stojole, ja' hechic ti much'utic mu xch'unic ti jelaven yutsil ti motonil ti chich'ique.

Ja' sc'opilal scotol ti much'u tsc'anilambe ti Diose, ja' ch-aq'uilambat, xchi

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷C'anilambeic ti Diose asta chayac'boxuc. ⁸Yu'un scotol ti much'u tsc'anilambec, ja' ch-ac'bat scotol ti c'utic tsc'ane.

⁹Ho'oxuque mi chasc'ambe vaj yu'un tsve' ti anich'one, mu tonuc chavac'be. ¹⁰Mi chasc'ambe choy yu'un tsti', mu chonuc

chavac'be. ¹¹Ho'oxuque ti mu xtun ti avo'ntonique chana'ic c'usi lec motonil chavac'beic ti anich'nabique. Ja'uc ti Jtotique ti te oy ti vinajele jelaven tsna' c'usi lec motonil chaq'uuilambe ti much'u chc'anilambat ti stojole.

¹²Hech yu'un mi chac'an ti lec chaspasboxuc ti yan crixchanoetique, lec chapasbeic uc. Hech chal ti smantal ti Diose ti laj yal ti Moisesse. Hech chal uc ti sun ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti vo'one.

**Ja' sc'opilal ti biq'uit ti sbelal
cuxlejale**
(Lc. 13:24)

¹³Tamo ti be ti bu biq'uit no'ox ch-och. Yu'un ja' muc' ti sbelal ch'aye. Jamal ti bu ch-och. Ja' ep te chbatic yu'un mu vocoluc ti tamel ti be lume. ¹⁴Ja' biq'uit ti sbelal cuxlejale. Biq'uit no'ox ti bu ch-och. Atabil no'ox ti much'u ch-och batele yu'un ja' no'ox ch-och batel ti much'u tsbic'tajes sbae.

**Ja' sc'opilal ti c'u x'elan ti
yabtel ti noppilal j'alc'ope, hech
chavojtiquinic, xchi**
(Lc. 6:43-44)

¹⁵P'ijanic me, oy noppilal j'alc'opetic. Chtal sva'an sbaic ti atojolic. Manso x'elan hech chaj c'u che'el carnero. Ti yo'ntone hech chaj c'u che'el bolom chti'van. ¹⁶Ti sventa yabtelic chvinaj. Hech chaj c'u che'el mu xata durazno ti ch'ix, mu xata manzana ti bu tomal ch'ix, ja' no'ox hech mu xata c'usi lec ti stojol noppilal j'alc'op. ¹⁷Scotol lequil te' lec tsatin. Ti bu mu xtun

ti te'e, mu xtun uc ti sate. ¹⁸Ti lequil te'e puru lec sat chac'. Ti bu mu xtun ti te'e, puru mu xtun ti sat chaq'ue. Mu scap sbaic. ¹⁹Scotol te' ti bu mu xtun ti sate, ja' chich' p'asel. Ja' chtenat ochel ti c'oc'. Ja' no'ox hech uc ti noppilal j'alc'ope, ja' chtenat ochel ti c'oc'. ²⁰Hech yu'un mi chopol ti yabtelique, hech chavojtiquinic ti ja' noppilal j'alc'opetic.

**Ja' sc'opilal ti Cajvaltique ti
chojtiquin ti much'u yu'une xchi'uc
ti much'u mu yu'unuque**
(Lc. 13:25-27)

²¹Ti much'u “Cajval, Cajval”, xiyutune, mu scotoluc ventaimbil yo'nton yu'un ti Diose. Ja' no'ox ventaimbilic yo'ntonic ti much'u tspas ti c'usi tse'an yo'nton ti Jtote ti te oy ti vinajele. ²²Ti slajebal c'ac'al ep ti much'u chiyalbun: “Cajval, ho'ot ti aventa laj caltutic ac'op. Ho'ot ti aventa laj jloq'uestutic pucujetic. Ho'ot ti aventa ep jchop o abteletic laj jpastutic”, chiyutun. ²³Hech jamal chcalbe: “Muc bu laj cojtiquinoxuc. Batanic, muc xapasic ti c'usi laj jc'ane. Atuc laj apas abaic ti mantal”, chcut.

Ja' sc'opilal j'ech'el ibutq'uij ti nae
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴Ti much'u chiya'ibun jc'ope, mi tspas ti c'usi chcale, ja' hech chaj c'u che'el jun vinic lec p'ij. Laj smeltsan sna ti ba ton. ²⁵Tsots ital ho'. Inoj tal ti ho' ti spatpat snae. Ital ic'. X'i'et ti iq'ue c'ot smaj sba ti sna. Muc xbut'q'uij ti snae yu'un meltsambil ti ba ton. ²⁶Ti much'u

chiya'ibun jc'ope, mi mu spas ti c'usi chcale, ja' hech chaj c'u che'el jun vinic mu p'ijuc. Laj smeltsan sna ti hi'tic. ²⁷Tsots ital ho'. Inoj tal ti ho' ti spatpat snae. Ital ic'. Xi'et ti iq'ue c'ot smaj sba ti sna. Ibut'q'uij ti snae. J'ech'el ibut'q'uij comel —xchi.

²⁸Hech laj yo'nton c'opojuc ti Jesuse. C'alal laj ya'ibeic sc'op ti Jesuse, ich'ay yo'ntonic ti jchi'iltique. ²⁹Yu'un ichanubtasvan hech chaj c'u che'el much'u oy tsots yabtel. Muc xchanubtasvan hech chaj c'u che'el ti much'utic ichanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj scolta ti much'u yich'oj c'a'el chamele

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

8 C'alal iyal tal ti vits ti Jesuse, ep ti jyalel ti jchi'iltique laj sts'acliic batel. ²Te laj snup ti be jun jchi'iltic. Yich'oj c'a'el chamel ti vinique. Tal squejan sba ti stojol ti Jesuse. Hech laj yalbe:

—Cajval, mi chac'ane, xu' chichop avu'un —xchi.

³Ti Jesuse laj yac' sc'ob, laj yac'be ti sjol ti vinique. Hech laj yalbe:

—Hehuc, chopan —xut.

Ti ora ichop ti jchi'iltique ti c'a'el chamel yich'oje. ⁴Ti Jesuse hech laj yalbe:

—A'yo' me ava'i, mu me much'u chavalbe ya'i. Batan, ba ac'o aba ti q'uelel ti stojol ti palee. Ac'bo smoton ti Diose hech chaj c'u che'el laj yal ti Moisesse. Hech tsna'ic ti jchi'iltique ti nacol xae —xut.

Ja' sc'opilal ti icol ti smozo ti capitan soldadoe

(Lc. 7:1-10)

⁵I'och ti jteclum Capernaum ti Jesuse. Te ital ti stojol jun yanlum vinic. Ja' capitan soldado ti vinique. Tal yalbe vocol ti stojol. ⁶Hech laj yalbe:

—Cajval, oy jun jmozo te metsel ti jna. Sicuben ti yacane. Lum ep c'ux cha'i —xchi.

⁷Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Te chibat. Chba jcolta comel —xchi xtac'av ti Jesuse.

⁸Hech itac'av ti capitan soldadoe:

—Cajval, mu'yuc tsots cabtel yu'un ho'ot chabat ti jna. Ja' no'ox alo batel amantal hech chcol o ti jmozoe. ⁹Ho'oni quich'oj mantal. Ti jpas ti mantal soldadoetic. Chcalbe ti june: “Batan”, chcut. Chbat ju'un. Chcalbe ti yane: “La”, chcut. Chtal ju'un. Chcalbe ti jmozoe: “Paso li'to”, chcut. Tspas ju'un. Ja' no'ox hech ti ho'ote ja' no'ox alo amantal —xchi ti capitan soldadoe.

¹⁰Nichim no'ox yo'nton ti Jesuse yu'un ti hech laj yal ti vinique. Ti Jesuse hech laj yalbe ti much'utic xchi'inoje:

—Melel ti c'usi chacalbeique, mu to bu jtaoj junuc hech ti jchi'iltique, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele, ti hech chch'un hech chaj c'u che'el chch'un ti yanlum vinic li'to. ¹¹Chacalbeic uc. Ti yan c'ac'al ep yanlum crixchanoetic chtalic ti sjoylejbal balumil. Te chc'ot xchi'inic ti jtotic Abrahame xchi'uc ti jtotic Isaque xchi'uc ti jtotic Jacobe te ti yo' bu tspas mantal ti Diose.

¹²Ti much'utic ja' jtot ti Abrahame,

hech yu'un xu' chi'och yo' bu tspas mantal ti Diose, ti xchique, ja' mu x'lochic. Ja' chtenatic ochel ti ic' osil. Te chc'ot yoc'ta sbaic o. Te xjep'et yeic o yu'un ep ti vocole — x'utatic yu'un ti Jesuse.

¹³Ti Jesuse hech laj yalbe ti capitán soldadoe:
—Batan yu'un chc'ot ti pasel hech chaj c'u che'el ach'unoj —xut.

Ti ora icol ti smozoe.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj scoltabe sme' yajnil ti Pedroe

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴Ti Jesuse i'och ti sna ti Pedroe. Laj yil te metsel ti svayeb ti sme' ti yajnil. Oy sc'ac'al sbec'tal ti antse. ¹⁵Ti Jesuse laj stsacbe sc'ob. Ti ora ilamaj ti sc'ac'ale. Ilic ti antse, lic mac'linvanuc.

Ja' sc'opilal ti c'uc no'ox chamelal ichop yu'un ti Jesuse

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶C'alal imal xa ti c'ac'ale, i'ic'atic talem ti stojol ti Jesuse ep ti much'utic ochem pucuj ti yo'ntonique. Jp'el no'ox mantal laj yal ti Jesuse hech iloc' ti yo'ntonic ti pucujetique. Icol yu'un uc scotol jchameletic. ¹⁷Hech ic'ot sc'op ti laj yal comel ti Isaíase, ja' ti j'ale'op yu'un ti Diose ti vo'one. Hech laj yal: “Ja' chixch'aybucutic jmultic. Chiscoltaucutic c'usuc no'ox c'ux chca'itic”, xchi ti Isaíase. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti much'utic tsc'an tsts'acliic ti Jesuse

(Lc. 9:57-62)

¹⁸Ti Jesuse c'alal laj yil ti joyubtabil yu'un ep jchi'iltic, hech laj yal mantal:

—Batic ti jech nab —xut ti yajchanc'opetique.

¹⁹Tal sc'opon ti Jesuse jun jchanubtasvanej yu'un ti mantaletique ti scuyo'j sbae. Hech laj yalbe ti Jesuse:

—Cajval, buc no'ox chabat chajchi'in batel —xchi.

²⁰Ti Jesuse hech laj yalbe:
—Oy xch'en ti vete. Oy stso'op ti mutetique. Ho'oni ti co'ol crixchanoucutique mu'yuc bu ti jtaan jba —xchi ti Jesuse.

²¹Ital jun jch'unojel. Tal yalbe:
—Cajval, coltaun batel. Chba jchi'in jtót. Ja'to mi ichame, ja'to chtal jchi'inot —xchi.

²²Ti Jesuse hech laj yalbe:
—Ti much'utic jun to chamenic ya'yel yu'un mu sc'an chixch'umbun ti jc'ope, xu' tsmuc sbaic stuquic. Ja' tsots sc'opilal ti chachi'inune —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ora ipaj yu'un ti iq'ue ti nabe ti Jesuse

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³I'och ti barco ti Jesuse. Laj xchi'in ochel ti barco ti yajchanc'opetique. ²⁴C'alal chanavic ti yut nabe, tsots ital ic'. Lic nicuc ti jyalel ti nabe. C'an ch'ayuc yalel ti ho' ti barcoe. Vayal ti Jesuse. ²⁵Ti yajchanc'opetique laj stijic ti Jesuse. Hech laj yalbeic:
—Cajval, coltauntutic. Chijch'ay xa ti ho' —xutic.

²⁶Ti Jesuse hech laj yalbe:
—¿C'u yu'un chaxi'ic? Yu'un mu ono'ox ach'unojucun ti lec, hech yu'un chaxi'ic —xchi.

Ilic ti Jesuse. Laj spajes ti iq'ue xchi'uc ti nabe. Hech ipaj yu'un

ti iq'ue xchi'uc ti nabe. ²⁷Ich'ay yo'ntonic ti yajchanc'opetique:

—¿Much'u vinical li'to ti

ich'umbat smantal yu'un ti iq'ue xchi'uc ti nabe? Ti ora no'ox ipaj yu'un —xut sbaic.

Ja' sc'opilal ti iloq'uesbat pucuj ti yo'ntonic viniquetic te ti jteclum Gadara

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸Iloc' ti barco ti Jesuse lum ti jech nab yo' bu ti jteclum Gadara sbi. Ixanav batel ti be. Te laj snup cha'vo' jchi'iltic. Ochem pucuj ti yo'ntonic ti xcha'va'aliq. Te iloq'uic tal ti campo santo yu'unique. Ti bu chba ac'atuc ti ánimae ja' te snainoj. Yu'un pujul ch'etic jombil ti ton ti bu ch-ac'at ti ánimaetique te ti campo santo yu'unique. Perro ti jyalel ti jchi'iltique. Mu'yuc much'u tse'an chjelavic batel te ti be yu'un xi'bil ti jchi'iltique. ²⁹Ti xcha'va'aliq. Hech laj yavtaic ti Jesuse:

—Mu aventaucuntutic, Jesús, ho'ot Snich'onot ti Diose. Mu to tsta yorail ti chavilbajinuntutic —xchiic.

³⁰Ti bu va'ajtic ti jchi'iltique te no'ox oy nopol chitometic. Te tsa' sve'elic. ³¹Ti pucujetique hech laj yalbeic vocol ti Jesuse:

—Mi yu'un chaloq'uesuntutique, ac'un chi'och ti yo'ntonic ti chitometique —xchiic.

³²Hech i'albatic yu'un ti Jesuse: —Te batanic —xut.

Hech ti pucujetique iloq'uic tal ti yo'ntonic ti jchi'iltique, hech ba stic' sbaic ti yo'nton ti chitometique. Ti chitometique scotolic anil ba sten sbaic yalel ti ch'en hech i'ochic ti

nab. Te laj sjiq'uic ho'. Te icham o scotol.

³³Ijavat batel ti jchabiejchitometique. I'ochic batel ti jteclum. Scotol ba xcholic ti c'u che'el icham ti chitometique xchi'uc ti c'u che'el icol ti jchi'iltique ti oy ono'ox pucuj ti yo'ntonique. ³⁴Hech yu'un scotol ti jchi'iltique ti te nacajtique loc' sa'ic ti Jesuse. C'alal laj staic ti Jesuse, laj yalbeic vocol yu'un ac'o loc'uc batel ti slumalic.

Ja' sc'opilal ti icol yu'un ti Jesuse ti much'u sicuben yacane

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

9 Hech i'och ti barco ti Jesuse. Icha'sut batel ti jech nab ti bu itale, hech ic'ot ti slumal, ja' ti Capernaume. ²I'ic'at talel ti stojol ti Jesuse jun jchamel, ja' jchi'iltic. Sicuben yacan ti vinique. Metsel ti spop ital. C'alal laj yil ti Jesuse ti chch'unique, laj yalbe ti jchamele: —Tote, mu xavich' mul. Ch'ayem xa amul —xchi ti Jesuse.

³Te oy uc cha'vo' oxvo' ti jchi'iltique ti ichanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. Hech laj yal ti yo'ntonic: “Ja' ti jchi'iltic li'to, Dios tscuy sba”, xchi xc'opojic ti yo'ntonic. ⁴Ti Jesuse sna'ojbe yo'ntonic. Hech yu'un hech laj yalbe:

—¿C'u yu'un ti mu lecuc chc'opoj avo'ntonic? ⁵Melel much'uuc no'ox xu' chal ti ch'ayem xa amul, xu' xchi. Much'uuc no'ox xu' chal uc ti lican, xanavan, xu' xchi. Ja' tse'an chaq'uel ti much'u hech chc'opoj mi chc'ot ti pasel yu'un hech chaj c'u che'el chal. ⁶Laj xa cal ti ch'ayem xa smul hech yu'un q'uelo

c'usi ti jpas ti ora to yu'un hech chana' ti meel ti ho'on ti jch'ay mulil li' ti balumile, ho'on ti co'ol crixchanoucutique —xut.

Ti Jesuse hech laj yalbe ti jchamele:

—Lican, balo batel apop, batan ti ana —xut ti jchamele, xchi ti Jesuse.

⁷Ti ora ilic ti jchamele. Ibat ti sna.

⁸C'alal laj sq'uelic ti hech ic'ot ti pasele, toj xi'el ic'otic ti jchi'iltique. Laj yalbeic vocol ti Diose yu'un hech yac'ojbe sp'ijil jun crixchano.

Ja' sc'opilal ti i'ic'at ti Mateoe yu'un ti Jesuse

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹Ixanav batel jutuc ti Jesuse.

Laj yil jun vinic te nacal yo' bu tstoic spatanic ti crixchanoetique. Jtsobpatan ti vinique. Ja' batem yo'nton chlo'lanan ti taq'uin. Ho'on obi, Mateoun. Ti Jesuse hech laj yalbun:

—Chi'inun batel —xiyutun.

Ti ora laj jchi'in batel ti Jesuse.

¹⁰Te ba nacluc ti yut na ti Jesuse yu'un te chve'. Ep italic jtsobpatanetic xchi'uc yan jp'ajmantaletique. Tal xchi'inuntutic ti naclej ti mesa, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique xchi'uc ti Jesuse. ¹¹Te oy uc cha'vo' oxvo' ti fariseoetique. Hech yu'un c'alal laj yilic ti hech ic'ot ti pasele, hech laj sjac'buntutic:

—¿C'u yu'un chchi'in ti ve'el jtsobpatanetic xchi'uc yan jp'ajmantaletic ti maestro avu'unique? —xiyutuntutic.

¹²Ti Jesuse laj ya'ibe sc'opic, hech laj yalbe:

—Ti much'utic lec oyique mu yu'unuc tsc'anic jun jpoxtavanej yu'un lec oyic. Ja' no'ox tsc'anic jpoxtavanej ti much'utic jchameletique. ¹³Ba nopo ava'yic c'usi sjam ti sc'op Dios avi to: “Ti jc'an ti chac'uxubinvanique. Mu jc'an ti chamilbucun jmotone”, ti xchie. Ti ho'one ma'uc tal jcolta ti much'utic ti jun yo'nton ti stojol ti Diose. Ja' tal quic' ti ttojol ti much'utic mu junuc yo'nton ti stojol ti Diose yu'un ac'o sutes yo'ntonic —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ijac'bat ti Jesuse c'u yu'un mu xipan sbaic ti yajchanc'opetique

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴Ital uc cha'vo' oxvo' ti yajchanc'opetic ti Juane. Tal sc'oponic ti Jesuse. Hech laj sjac'be:

—Yipanoj sbaic ti fariseoetique ti ora to. Quipanoj jbatutic uc. ¿C'u yu'un mu xipan sbaic ti avajchanc'opetique? —xchiic.

¹⁵Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti yorail tspasic q'uin ti jnupunele xchi'uc scotol ti yuts yalaltaque, mu lecuc mi chich'ic mul ti yuts yalaltaque ti c'alal te to xchi'inojic ti jnupunele. Mu hechuc sjam. Hech yu'un ti mu xipan sbaic ti cajchanc'op ti ora to. Ja'to mi ic'ot yorail chismilucun ti cajcontrae, ja'to chlic yich'ic mul, chlic yipan sbaic ti cajchanc'ope.

¹⁶Scotol ti much'u chixch'umbun ti jc'ope persa tscomes ti c'u che'el xch'unoj ono'oxe, ja' ti poco c'ope. Persa ja' chch'un scotol ti ach' c'ope. Hech chaj c'u che'el ti much'u tspac'an ti bu lajem

ti sc'u'e, mu spac'an ti ach' poc' mi mu chuc'biluque. Yu'un mi mu chuc'biluc ti ach' poq'ue, ja' chcha'jat nixtoc ti bu poco xae. Ja' más ep chjat ti bu poco. ¹⁷Hech chaj c'u che'el mu'yuc much'u tspul ach' vino ti yac'oj sba chyjube ti bu poco nukul ti spulobil ti vinoe. Mi hech tspase, chjat ti nucule. Lástima chmal scotol ti vinoe. J'ech'el mu xa xtun ti nucule. Ti ach' vinoe ti yac'oj sba chyjube tsc'an pullel ti ach' nukul. Hech lec chcom xchi'uc ti yave —xchi.

Ja' sc'opilal ti icha'cuxi ti stseb ti much'u oy yabtel te ti templo; ti icol uc ti antse ti laj stsacbe sc'u' ti Jesuse

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸C'alal ta to xc'opoj ti Jesuse, ital jun jchi'iltic. Ja' tspas mantal te ti templo cu'untic ono'oxe, ho'ucutic ti co'ol judioucitic xchi'uque. Tal squejan sba ti stojol ti Jesuse. Hech laj yalbe:

—Ja'to no'ox icham ti jtsebe.

La' ac'o ac'ob ti sjol yu'un ac'o cha'cuxiuc —xchi.

¹⁹Ilic ti Jesuse. Laj xchi'in batel ti jchi'iltique. Hech yu'un ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic laj jchi'intutic batel uc. ²⁰Oy jun ants jchamel te jchi'inojtutic uc. Ja' jchi'iltic. Lajcheb xa habil tsacbil ti chamel ti antse. Scotol c'ac'al chil ti ch'ich'e. Ital ti spat ti Jesuse. Tal stsacbe sba sc'u' ti Jesuse. ²¹Yu'un hech laj snop ti yo'nton: “Mi ja' no'ox ti jtsacbe sc'u', hech chicol o”, xchi ti yo'nton ti antse. ²²Ti Jesuse laj sjoyp'in sba. Laj yil ti antse. Hech laj yalbe:

—Mu me xavich' mul, me'e. Yu'un laj ach'un ti xu' cu'une, hech yu'un chacol —xut.

Ti ora icol ti antse.

²³Ti Jesuse ic'ot ti sna ti much'u oy yabtel te ti temploe. I'och ti sna. Te laj yil oy much'utic choq'uesanic aj. Te xlaquetic ch-oq'ueic ti jchi'iltique. ²⁴Ti Jesuse hech laj yalbeic:

—Loc'anic batel. Mu chamenuc ti tsebe. Vayal no'ox —xchi ti Jesuse.

Yu'un ti hech laj yal ti Jesuse, ep ilabanat yu'un ti jchi'iltique yu'un laj sna'ic ti icham xa ti tsebe. ²⁵Ti Jesuse c'alal laj stac loq'uel ti jchi'iltique, stuc i'och batel ti bu oy ti ánima. Laj stsacbe sc'ob ti tsebe. Ti ora ilic ti tsebe. Hech icuxi ti tsebe. ²⁶Ti ora ipuc sc'opilal ti sjoylejal balumil ti laj xcha'cuses ti tsebe ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ijam sat cha'vo' ma'satetic

²⁷Hech lic xanavuc batel yan vuelta ti Jesuse. Its'aciat batel yu'un cha'vo' jchi'iltic, ja' ma'satetic. Hech laj yavtaic ti Jesuse:

—Ho'ot ti yelnich'onot ti Davide ti ac'opilal chatale, c'uxubinuntutic —xchiic.

²⁸C'alal i'och xa ti sna ti Jesuse, italic ti stojol ti cha'vo' ma'satetic. Ti Jesuse hech laj sjac'be:

—¿Mi chach'unic ti xu' jam asatique? —xchi ti Jesuse.

—Ti jch'un, Cajval —xchi xta'avic.

²⁹Hech yu'un ti Jesuse laj spicbe satic. Hech laj yalbe:

—Ac'o c'otuc ti pasel avu'unic hech chaj c'u che'el ach'unojique —xchi.

³⁰Ti ora ijam satic. Ti Jesuse tsots mantal laj yalbe:

—Mu me much'u chavalbe yu'un ti hech laj jcoltaouxuque —x'utatic yu'un ti Jesuse.

³¹Hech isutic batel ti bu talemique. Ba spucbeic sc'opilal ti sjoylejal ti bu oyique.

**Ja' sc'opilal ti lic c'opojuc
ti much'u uma' ono'oxe**

³²C'alal mu to chloc' batel ti ma'satetique, i'ic'at tal ti stojol ti Jesuse jun jchi'iltic. Uma' ti viniuque. Oy pucuj ti yo'nton. ³³Iloq'uesbat ti pucuje te ti yo'nton. Ic'opoj ti uma'e. Ich'ay yo'ntonic ti jchi'iltique. Hech laj yalic:

—Mi jutuc muc bu xquiltic hech ti jchi'iltique, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele —xchiic ti jchi'iltique.

³⁴Ti cha'vo' oxvo' fariseoetic ti te oyique hech laj yalic:

—Tsluq'ues pucujetic ti sventa ti totil pucuje —xchi tslabanic.

**Ja' sc'opilal ti Jesuse ti uts sba laj yil
ti crixchanoetique yu'un ti mu'yuc
much'u ch-albat ti sc'op ti Diose**

³⁵Xmelmun ixanav batel ti Jesuse ti scotol muc'ta jteclumetic xchi'uc ti scotol biq'uit jteclumetic. Te ichanubtasvan ti templo yu'un ti jchi'iltique. Laj xchol ti lequil ach' c'ope ja' ti chisventaimbucutic co'ntontic ti Diose. Icol yu'un scotol ti jchameletique xchi'uc scotol ti much'u ep c'ux laj ya'yique. ³⁶Ti Jesuse c'alal laj yil ti te humajtic ti crixchanoetique, laj xc'uxubin yu'un uts sbaic laj yil. Colemic hech chaj c'u che'el carneroetic.

Mu'yuc much'u chq'uelatic. ³⁷Hech yu'un laj yalbuntutic, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique:

—Melel ti ep ti much'utic tsc'an cha'yic ti sc'op ti Diose. Mu epuc ti much'u tsc'an chcholbe. Hech chac c'u che'el mi ep ti c'ajoje, mu epuc ti much'u tsc'aje. ³⁸Hech yu'un c'ambeic vocol ti Diose, yu'un ja' Yajval ti abtele, yu'un ac'o stac batel yan ti much'u chcholbat ti sc'ope —xiyutuntutic ti Jesuse.

**Ja' hech sbiic ti lajchavo'
yajchanc'opetic ti Jesuse**

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

10 Ti Jesuse lic st'ujuntutic, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique, lajchavo'untutic. Laj yac'buntutic jp'ijiltutic yu'un ti jloq'uestutic pucujetic ti yo'ntonic ti crixchanoetique, yu'un chcol cu'untutic scotol jchameletic.

²Ja' hech jbitutic ti lajchavo'untutique, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Ja' jbael ti Simone, ja' ti Pedro x'utate, xchi'uc ti Andrese, ja' ti yits'in ti Pedroe. Xchi'uc ti Jacoboe, ja' ti snich'on ti Zebedeoe, xchi'uc ti yits'in ti Jacoboe, ja' ti Juane. ³Xchi'uc yan, Felipe sbi, xchi'uc yan, Bartolomé sbi. Xchi'uc yan, Tomás sbi, xchi'uc ho'on ti Mateoune, ho'on ono'ox ti jtsobpatanune. Xchi'uc yan, Jacobo sbi, ja' snich'on Alfeo. Xchi'uc yan, Lebeo sbi. Oy chib sbi. Tadeo yan sbi. ⁴Xchi'uc yan, Simón sbi, ja' ti laj xchi'in ti cananetic ono'oxe. Yu'un ti cananetic sbiique ja' yu'un ti toyol yo'ntonic mu sc'an x'ochic ti mozoil yu'un ti romaetique.

Ja' zeloteetic sbiic ti griego c'op.
Xchi'uc yan, Judas Iscariote sbi, ja'
ti laj yac' entrecal ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti itacatic batel ti
lajchavo'ique**

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵Ti lajchavo'untutique laj
stacuntutic batel ti Jesuse
quich'o'jtutic smantal:

—Mu me xabatic ti slumal
yanlum viniquetic xchi'uc uc ti
slumal ti samariaetique. ⁶Batanic
ti bu oy ti jchi'iltique, ho'ucutic ti
yelnich'onucutic ti Israele, yu'un
ch'ayemic ti be hech chaj c'u che'el
carneroetic. ⁷C'alal chaxanavic
batel, hech chacholic batel: “Ista
xa yorail ti chisventaimbucutic
co'ntontic ti Diose”, xavutic.

⁸Coltao jchameletic. Cha'cuseso
animaetic. Lamantasbo xchamel
ti much'u yich'oj c'a'el chamele.
Loq'uesbo pucujetic ti yo'ntonic.
Hech chaj c'u che'el nac'uxubinatic
xa ho'oxuque, c'uxubino ti yantique.

⁹Mu me xavich'ic batel
ataq'uinic, manchuc mi c'anal
taq'uin, manchuc mi saquil taq'uin,
manchuc mi cobre taq'uin. ¹⁰Mu
me xavich'ic batel uc ave'elic. Mu
me xavich'ic batel cha'lic ac'u'
xchi'uc asempat xchi'uc anamte'!
Yu'un scotol ti much'u ch-abteje ja'
ch-ac'bat sve'el.

¹¹Buc no'ox jteclumal cha'ochic,
buc no'ox colonial cha'ochic, jac'o
me ava'yic ti much'u lec sc'opilale.
Ochan ti sna, tean ja'to mi laj anop
ti chaloc' batele. ¹²C'alal cha'och
ti sna, c'ambo bendición ti stojol
scotol ti much'utic te oye. ¹³Mi
lec sc'opilal sjunul sna, chc'ot ti

sventa ti bendicione. Mi mu lecuc
ti sc'opilale, mu xc'ot ti sventa
ti bendicione. ¹⁴Ti much'u mu
xayic'ot ochel ti snae, ti much'u
mu sc'an xa'i ac'opique, c'alal
chaloqu'ic batel ti sna, mi ti
slumal, ta me xalilinic comel stanil
avacanic. Ti stanil avacanique, ja'
señail ti icom ti sventaic yu'un
muc xaspasoxuc ti muq'ue. ¹⁵Melel
ti c'usi chacalbeique, ti c'alal tsta
yorail ti chac' castigo ti Diose ep
chich'ic castigo ti much'utic nacajtic
ti jteclum yo' bu chalilinic comel ti
stanil ti avacanique. Ja' jutuc no'ox
chich'ic castigo ti much'utic te
nacajtic ti jteclum Sodoma xchi'uc
ti jteclum Gomorra ti vo'onee.

**Ja' sc'opilal ta me xavich'ic
ilbajinel, x'utatic**

¹⁶A'yo' me ava'yic c'u che'el
chajtaquic batel. Hech chaj c'u
che'el ti carneroetic chc'ot sta ti
bu jti'vanej bolom, ja' hechocuc ti
ho'oxuque. Hech chaj c'u che'el ti
orachone ti p'ije, tsna' c'u che'el
tscolta sba, ja' hech tsc'an ti
p'ijoxuc ti ho'oxuque. Hech chac
c'u che'el ti tsumute lec, ja' hech
chapas abaic uc. ¹⁷P'ijaníc me. Oy
much'u mu xasc'anic. Chayac'oxuc
entrecal ti sc'ob ti much'utic tspasic
mantal te ti templo yu'unique.
Chayac'boxuc acial ti yut templo
yu'unique. ¹⁸Chayic'oxuc batel ti
stojol gobernadoretic xchi'uc ti
stojol yan ajvaliletic ho'on ti jventa.
Hech chacholbucun jc'op ti stojolic
xchi'uc ti stojol yanlum viniquetic.
¹⁹C'alal cha'ac'atic entrecal ti
sc'obic, mu me xacajnopilanic
ti avo'ntonic c'usi che'o avalic

xchi'uc ti c'usi chatac'avique. Ja' cha'albat ti avo'ntonic ti c'u che'el chatac'avique. ²⁰Mu ho'ucot ti chac'opoje; ja' no'ox chaxch'amumbot ave'ic ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Jtotique.

²¹'Oy chac' ti milel yits'in. Oy chac' ti milel sbanquil. Oy chac' ti milel snich'on. Oy tscontrain stot sme'. Chac' ti milel uc.

²²Chayilintaouxuc ep crixchanoetic ho'on ti jventa. Ti much'u scotol icuch yu'un c'alal tsta ti slajebal c'ac'al, ja' chcol. ²³Mi te chavich' ilbajinel ti bu chac'ote, chaq'uej ababatel ti yan jteclum. Melel ti c'usi chacalbeique, mu to xu' avu'unic chaq'uel scotol ti jteclumetic ti li' ti jlumaltique, tal xa cac' castigo ho'oni ti co'ol crixchanoucutique.

²⁴'Ho'oxuc ti cajchanc'opoxuque, ho'oxuc ti cabatoxuque, mu me xacuyic ti más lec chayiloxuc. ²⁵Ta me xavich'ic contrainel hech chaj c'u che'el chquich' contrainel ho'on ti maestrone avu'unique, ho'on ti avajvalune. Ho'ot pucujot, xiyutun ho'on ti totilune, hech yu'un ti ho'oxuque ti jnich'naboxuque, jelaven chopol chayalboxuc.

Ja' sc'opilal ja' me xaxi'ic ti Diose ti xu' chayac' ti c'atimbaque, xchi

(Lc. 12:2-9)

²⁶'Hech yu'un mu me xaxi'ic ti stojolic. Scotol ti c'utic snopoj ti yo'ntonique persa ch-ac'at ti q'uelel scotol ti c'utic mu xvinaj ti ora to. ²⁷Ti ho'oxuque ja' aventaic ti jamal chaval scotol ti jc'ope. ²⁸Mu me ja'uc chaxi'ic ti much'u xu' chasmilot yu'un mu xu' chasmilbot ach'ulel. Ti Diose ti xu' chasmilbot

ti abec'tale xchi'uc ti ach'ulele te ti c'atimbac, ja' me xaxi'ic.

²⁹'Chana'ic ti cinco cobre no'ox stojol ti cha'cot biq'uit mutetique. Ti mutetique mi jcotuc mu xp'aj yal tal ti lum mi mu sc'an ti Jtotique.

³⁰Ti tsotsil ajolic uque scotol atabil. ³¹Hech yu'un mu me xaxi'ic. Ho'oxuque jelaven ac'opilalic; mu'yuc sc'opilal ti biq'uit mutetique.

Ja' sc'opilal ti mi mu jamaluc chcalcic ti jch'unojtic ti Cristoe, mu xijyojtiquinucutic ti Cristoe

(Lc. 12:8-9)

³²'Hech yu'un scotol ti much'utic jamal chal ti stojol crixchanoetic ti chiyojtiquinune, jamal chcal uc ti chcojtiquin te ti stojol ti Jtote ti te oy ti vinajele. ³³Scotol ti much'utic chismucun ti yo'ntonic ti stojol crixchanoetic, hech jamal chcal ti stojol ti Jtote: "Mu xcojtiquin", chcut.

Ja' sc'opilal tal cac' yu'un tscontrain sbaic ti snaic, xchi ti Jesuse

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴'Mu me xacuyic ti tal jtojobtas ti balumile ti ora to. Mu yu'unuc tal jtojobtas ti balumile, tal cac' yu'un tscontrain sbaic. ³⁵Tal cac' yu'un tscontrain stot. Ja' no'ox hech uc ti tsebe tscontrain sme'. Ja' no'ox hech uc ti alibale tscontrain ti sme'el'alibe. ³⁶Ja' contra chil sbaic xchi'uc yermanotac te ti yut sna.

³⁷'Ti much'u mu sc'an chixch'umbun ti jc'ope yu'un naca me ilinuc ti stot sme'e, mu stac' chixchi'inun. Ti much'u mu sc'an chixch'umbun ti jc'ope yu'un naca me ilinuc ti yol snich'onique, mu

stac' chixchi'inun uc. ³⁸Yu'un ti much'u mu sc'an chich' vocol ti jventa hech chaj c'u che'el chquich' vocol ho'oni, mu stac' chixchi'inun. ³⁹Ti much'u tsots sc'opilal cha'i ti xcuxlejal li' ti balumile, ja' chch'ay. Ti much'u mu tsotsuc sc'opilal cha'i ti xcuxlejal li' ti balumile ho'on ti jventa, ja' chcuxi.

**Ja' sc'opilal ti ch-ac'bat bendición
yu'un laj spas ti muc' ti much'u toj
yo'ntone**

(Mr. 9:41)

⁴⁰Ti much'u chaspasoxuc ti muq'ue, ho'on chispasun ti muc' uc. Ti much'u chispasun ti muq'ue, ja' tspas ti muc' uc ti Jtote ti laj stacun talele. ⁴¹Ti much'u tspas ti muc' ti much'u j'alc'op yu'un ti Diose, yu'un yich'oj yabtel yu'un ti Diose, co'ol ch-ac'bat bendición xchi'uc ti much'u j'alc'op yu'un ti Diose. Ti much'u tspas ti muc' ti much'u toj yo'ntone yu'un toj yo'nton chil, co'ol ch-ac'bat bendición xchi'uc ti much'u toj yo'ntone.

⁴²Melel ti c'usi chacalbeique, ti much'u chayac'boxuc avuch'ic ho' manchuc mi jun no'ox taza siquil ho' chayac'boxuc yu'un chil ti ach'unobun jc'ope, ja' ch-ac'bat bendición yu'un hech laj spas — xiyutuntutic ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti tal sc'opon ti Jesuse ti
much'u itacatic talem yu'un ti Juane**

(Lc. 7:18-35)

11 C'alal laj yo'nton laj spasuntutic ti mantal ti lajchavo'untutique ti yajchanc'opuntutique, niloc'tutic batel xchi'uc ti Jesuse. Ti Jesuse

ba chanubtasvanuc, ba xchol ti sc'op Diose te ti jteclumetic te ti bu jlumaltutic, ja' ti Galileae.

²C'alal tiq'uul ti chuquel ti Juane, laj ya'i ti c'usi abtelal laj spas ti Cristoe. Laj stac talem cha'vo' oxvo' ti yajchanc'opetic yu'une. ³Hech laj yalbe:

—Ba jac'bo ti Jesuse: “¿Mi ho'ot ono'ox ti ac'opilal chatale, mi ta to jmalatutic yan?” xavut —xchi ital sc'op ti Juane. Hech tal sjaq'uic.

⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—Ba albo ya'i ti Juane scotol ti c'u yepal laj ava'yic ti ora to, scotol ti c'u yepal laj avilic ti ora to.

⁵“Chc'ot xa sat ma'satetic. Chanav xa mecanetic. Ichop xa xchamel ti much'u c'a'el ono'ox cha'yique. Cha'i xa c'op ti much'u maquem ono'ox xchiquinique. Icha'cuxi xa ánimaetic. Icholbatic xa ti lequil ach' c'ope ti me'onetique. ⁶Nichim no'ox yo'ntonic scotol ti much'utic mu xchibaj yo'ntonic ti jtojole, xchi ti Jesuse”, xavut ti Juane —x'utatic yu'un ti Jesuse.

⁷C'alal isut batel ti viniquetique, ti Jesuse lic yalbe ti jchi'iltique ja' sc'opilal ti Juane:

—Ti much'u ay aq'uelic te ti xocol balumile, chana'ic ti ma'uc ti much'u chib ti c'usi tsnope hech chaj c'u che'el ti tsisan cotstique ti buc no'ox chjimat yu'un ti iq'ue.

⁸Laj avilic ti ma'uc ti much'u tslap lec sc'u' spoc' ti c'alal na'ayique.

Yu'un ti much'utic tslap lec sc'u' spoq'uique, te nacajtic ti sna ajvaliletic. ⁹Laj ana'ic ti ja' j'alc'op yu'un Dios ti c'alal laj aq'uelique. Chacalbeic, jelaven sc'opilal stuc ti Juane ti laj aq'uelique; jutuc no'ox

sc'opilal ti yan j'alc'opetic yu'un ti Diose. ¹⁰Ja' ti Juane ti hech ts'ibabil sc'opilale:

Ja' chbaej avu'un ti j'alc'op ti jtac batele.

Ja' tscajmeltsambe yo'ntonic yu'un hech chaxch'umbot ac'op,

ti xchi ono'oxe. Ja' sc'opilal ti Juane. ¹¹Melel ti c'usi chacalbeique, scotol ti much'u anem li' ti balumile mu'yuc much'u hech tsots yabtel yich'oj hech chaj c'u che'el ti Juane, ja' ti laj yac' ich'ho'e. Pero ti much'u ti chventaimbat yo'nton o yu'un ti Diose, manchuc mi mu'yuc tsots yabtel chich', ja' más ep bendición yich'oj. Ti Juane ja' muc xich' ep bendición.

¹²Asta c'alal i'och ti abtel ti Juane, ja' ti laj yac' ich'ho'e, asta ti ora to oy much'u toyol yo'ntonic yu'un ac'o ventaimbatuc yo'nton yu'un ti Diose. Ti much'u toyol yo'ntonique ja' chventaimbat yo'ntonic yu'un ti Diose. ¹³Scotol ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti vo'onee hech laj yalic ti hech chc'ot ti pasele. Hech ts'ibabil uc ti sun ti Diose c'alal mu to chtal ti Juane. ¹⁴Mi chach'unique hech chana'ic ti ja' xq'uexol ti Elíase ti Juane ti ital xae. ¹⁵Nopilanic lec hech chaj c'u che'el laj xa calboxuc.

¹⁶Chacalbeic ac'opilalic c'u xa'elanic li' ti balumil ti ora to. Ho'oxuque hech chaj c'u che'el ololetic nacajtic ti plaza ti hech chalbeic ti xchi'iltaque: ¹⁷“Laj xa coq'uesantutic aj ava'yic, muc xa'ac'otajic”, x'utatic. Chtac'av ti xchi'iltaque: “C'alal ni'oc'tutic, ho'oxuque muc xavich'ic mul”,

xut sbaic. ¹⁸Yu'un c'alal ital ti Juane, muc xaxchi'inoxuc ti ve'el. Hech lic avalic: “Oy pucuj ti yo'nton”, xachiic. Ja' sc'opilal ti Juane. ¹⁹C'alal nital ho'oni ti co'ol crixchanoucutic uque, laj jchi'inoxuc ti ve'el. Hech lic avalic: “Q'uelo avil, scotol c'ac'al chve', chuch' vino. Lec tsc'opon sbaic xchi'uc jtsobpatanetic xchi'uc yan jp'ajmantaletic”, xachiic. Ti ja'uc laj yac'boxuc ap'ijilic ti Diose ti ja' jelaven sp'ijil stuque, hech laj apasucuntutic ti muc' ti hechuque. Hech laj ana'ic ti ac'biluntutic jp'ijiltutic yu'un ti Diose ti hechuque —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti tsots castigo chich'ic ti much'utic laj yilic ti jchop o abteletique

(Lc. 10:13-15)

²⁰Hech yu'un ti Jesuse laj yalbe sc'opilal ti jchi'iltique ti te nacajtic ti jteclumetic yo' bu laj spas ep jchop o abteletique. Hech laj yalbe sc'opilal yu'un muc sutes yo'ntonic yu'un ti smulique:

²¹—Ta me xich'ic vocol ti jchi'iltic ti te nacajtic ti jteclum Corazín. Ta me xich'ic vocol ti jchi'iltic ti te nacajtic ti jteclum Betsaida. Ti yanlum crixchanoetic ti te nacajtic ti vo'one ti jteclum Tiro xchi'uc ti jteclum Sidón, ti lajuc yilic ti jchop o abteletic hech chaj c'u che'el laj xa yilic ti jchi'iltic ti nacajtic ti ora to te ti Corazín xchi'uc ti Betsaidae, laj slapic coxtal poc', laj sbon sbaic ti stanil c'oc' ti hechuque. Ja' señaíl ti tsutes yo'ntonic yu'un ti smulique. ²²Hech yu'un chacalbeic sc'opilal ti ora to. Ti yorail

chchapambat sc'opilal yu'un smulic scotol crixchanoetic yamal castigo chich'ic ti yanlum crixchanoetique ti te nacajtic ti Tiro xchi'uc ti Sidón ti vo'onee. Ja' tsots castigo chich'ic ti jchi'iltique ti te nacajtic ti Corazín xchi'uc ti Betsaida ti ora to. ²³Ti jchi'iltic ti te nacajtic ti jteclum Capernaume, tscuyic ti más ech'em ch-ac'bat bendición. Mu hechuc, ja' más ech'em ch-ac'batic castigo. Ti crixchanoetic ti te nacajtic ti vo'one ti jteclum Sodoma, ti lajuc yilic ti jchop o abteletic hech chaj c'u che'el laj xa yilic ti ora to ti jchi'iltic ti te nacajtic ti Capernaume, te to oy ti jteclum Sodoma ti hechuque. ²⁴Hech yu'un chacalbeic sc'opilal ti ora to. Ti yorail chchapambat sc'opilal yu'un smul scotol crixchanoetic, yamal castigo chich' ti much'utic te nacajtic ti Sodoma ti vo'onee. Ja' tsots castigo chich'ic ti jchi'iltic ti te nacajtic ti Capernaum ti ora to — xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal la' ti jtojol, chacac'boxuc ti chcol ti libre ti avo'ntonique, xchi

(Lc. 10:21-22)

²⁵Hech lic sc'opon Dios ti Jesuse: —Tote, Ho'ot Ajvalilot yu'un ti vinajele ti balumile. Hocol avalbun, Tote, ti amacojbe yo'ntonic ti much'u p'ij yo'ntonic scuyojique yu'un mu me xa'ibeic sjam. Avac'ojbe sna'ic ti much'utic tsc'an chchanic hech chac c'u che'el oloetique. ²⁶Lec oy, Tote, yu'un hech tsc'an ti avo'ntone —xchi.

²⁷Lic sc'opon ti jchi'iltique yan vuelta ti Jesuse. Hech laj yalbe:

—Scotol yac'ojbun ti jc'ob ti Jtote. Ho'on ti Snich'onune mu'yuc

much'u chisna'bun ti co'ntone. Ja' no'ox stuc ti Jtote chisna'bun ti co'ntone. Mu'yuc much'u chna'bat yo'nton ti Jtote. Ja' no'ox jtuc ti Snich'onune ti jna'be yo'nton xchi'uc scotol ti much'utic chcac'be sna'beic yo'nton ti Jtote. ²⁸La' ti jtojol acotolic ho'oxuc ti nalubic xa, ti chavich'ic mul yu'un ti mu xataic ti chcol ti libre ti avo'ntonique. Ho'on chacac'boxuc ti chcol ti libre ti avo'ntonique. ²⁹Ajvalinun, chambun co'nton yu'un lec co'nton ti ho'one, mu jna' jtoy jba. Mi hech chachambun ti co'ntone hech chcol ti libre ti avo'ntonique. ³⁰Yu'un lec ti jmantale. Mu volocuc ti ch'unel —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti yajchanc'opetique ti isa'bat smul yu'un laj stuch'ic jutuc trigo ti sc'ac'alil chcux yo'ntonic

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

12 Ti yan c'ac'al ni'ech'tutic xchi'uc ti Jesuse ti bu ts'umbil trigo. Ja' sc'ac'alil ti jcux co'ntontic c'alal te ni'ech'tutic xchi'uc ti Jesuse. Nivi'najtutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique hech yu'un laj jtuch'tutic jutuc trigo laj ju'tutic, laj jc'uxtutic. ²Niyiluntutic cha'vo' oxvo' ti fariseoetique. Hech lic yalbeic ti Jesuse:

—Q'uelo avil, tsp'aj mantal ti avajchanc'opetique yu'un ja' sc'ac'alil ti jcux co'ntontic ti ora to —x'uti ti Jesuse.

³Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti ho'oxuque aq'uelojic xa ti sun ti Diose ti c'usi laj spas ti Davide c'alal itsacat ti vi'nal xchi'uc ti much'utic xchi'inojique. ⁴Ja' i'och

ti templo yu'un ti Diose. Laj sve' ti caxlan vaje te ti ba mesa te ti stojol ti Diose. Manchuc mi yaloj ti Diose ti stuquic no'ox tsve'ic ti paleetique, laj sve' ti Davide xchi'uc ti xchi'iltaque. Mu'yuc smulic yu'un hech laj spasic. ⁵Ho'oxuc aq'uelojic xa uc ti sun ti Diose yo' bu laj sts'iba ti Moiseese ti scotol c'ac'al sc'ac'alil ti jcux co'ntontic ch-abtejic te ti muc'ta templo ti paleetique. Mu'yuc smul yu'un hech tspasic. ⁶Yu'un xu' ch-abtejic ti templo ti paleetic ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic hech yu'un xu' tstuch' jutuc trigo yu'un chc'ux ti cajchanc'opetique. Yu'un más tsots cabtel quich'oj ho'oni; mu tsotsuc yabtel laj yich' ti jtotic Moiseese. ⁷Hech yaloj ti Diose: “Ja' ti jc'an ti chac'uxubinvanique. Ma'uc ti jc'an ti chamilbucun jmotone”, ti xchie. Ti lajuc ava'ibeic sjam avi c'op lume, muc chasa'beic smul ti much'utic mu'yuc smul ti hechuque. ⁸Ho'on jventainoj ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontique ho'on ti co'ol crixchanoucutive. Ho'on chcal ti c'usi stac' pasel —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ichop ti sc'ob ti vinique ti sicuben sc'obe

(Mr. 3:1-6; Lc. 6.6-11)

⁹Ixnav batel ti Jesuse. Te i'och ti templo yu'un ti jchi'iltique, ja' ti co'ol judioucitic xchi'uque. ¹⁰Te oy jun jchi'iltic sicuben sc'ob. Lic sjaquic cha'vo' oxvo' ti fariseoetique, laj sjac'beic ti Jesuse: —¿Mi stac' chijcoltavan ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic? —xchiic yu'un tsc'an tsa'beic smul ti Jesuse. ¹¹Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontique mi chp'aj ti ch'en jcot acarnero, ¿mi mu xba aloq'ues? ¹²Mu tsotsuc sc'opilal jcot carnero, ja' tsots sc'opilal jun vinic. Hech yu'un ti c'usi lec ti pasele stac' ti jpastic ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic —xchi.

¹³Hech yu'un ti Jesuse hech laj yalbe ti vinique:

—Xach'o ac'ob —xut.

Ti ora ichop ti sc'obe. Laj xach' ti sc'obe. Lec xa oy hech chaj c'u che'el ti jun sc'obe. ¹⁴Hech iloquic batel ti fariseoetique, ba xchapambeic sc'opilal smilel ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti chc'uxubinvan ti Snich'on ti Diose

¹⁵Ti Jesuse laj sna' ti hech ba spasic, hech yu'un laj sq'uej sba batel. Its'ac'liat batel yu'un ep jchameletic. Scotol icol yu'un ti Jesuse. ¹⁶Ti Jesuse hech laj spas ti mantal:

—Mu me xba apucbun jc'opilal —xchi.

¹⁷Hech ic'ot ti pasel ti sc'op ti Diose hech chaj c'u che'el laj sts'iba ti Isaíase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose. Hech laj sts'iba:

¹⁸Q'uelo avil ti cabate, ja' ti much'u t'ujbil cu'une.

Ep c'ux ti co'nton.

Nichim no'ox co'nton yu'un.

Chcac'be yich' ti Ch'ul Espíritu cu'une.

Ja' yabtel chich'be sc'op ti much'utic mu xixch'umbucun ti jc'ope.

¹⁹Mu x'utvan, mu stsac sbaic ti c'op xchi'uc yantic, mu xac' sba ti pasel ti muc'.

²⁰ Mu yu'unuc chba xchibajesbe
yo'ntonic ti much'utic tsna'ic
ti mu'yuc yutsil ti yo'ntonique.

Ja' ti much'utic hech chaj c'u
che'el aj ti oy xchamele, o
candil ti mu xtil leque.

Ja' chba scolta hech chcolic
sbatel osil ti sventa.

Hech mu xba yich'ic castigo.

²¹ Ti yanlum crixchanoetique
chilic ti xu' chcolic uc ti
sventa ti cabate,
xchi ti Diose, xchi ti Isafase. Ja'
sc'opilal ti Cajvaltique.

**Ja' sc'opilal ti much'utic chopol
chc'opojic yu'un ti Ch'ul Espiritue**

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² I'ic'at tal ti stojol ti Jesuse
jun jchi'iltic. Oy pucuj ti yo'nton.
Ma'sat uma' mu xloc' xc'opoj ti
jchi'iltique. Icol yu'un ti Jesuse,
hech lic c'opojuc ti jchi'iltique, hech
iyil ti balumile. ²³ Ich'ay yo'ntonic
scotol ti yan jchi'iltique.

—Jun to ja' ti yelnich'on ti Davide
li'to ti sc'opilal chtale —xchiic. Ja'
sc'opilal ti Jesuse.

²⁴ C'alal laj ya'yic ti cha'vo' oxvo'
fariseoetic ti te oyique, hech laj
yalic:

—Ti vinic li'to ja' tsloq'ues
pucujetic ti sventa ti totil pucuje, ja'
ti Satanase —xchiic.

²⁵ Sna'oj ti Jesuse ti hech laj yal
ti yo'ntonique, hech yu'un hech laj
yalbe:

—Mi tscontrain sbaic ti much'utic
ochemic ti pas mantal ti jun no'ox
gobierno, chjin ti gobierno. Mi
tscontrain sbaic ti much'utic jun
no'ox snaic xchi'uc jun no'ox
slumalic, mu xcuxiic ep c'ac'al.

²⁶ Mi Satanás tsloq'ues ti Satanase,
ja' tscontrain sba obi. Mi hech
tspase, mu haluc tspas mantal.

²⁷ Ti sventauc ti Satanás ti jloq'ues
pucujetic ti ho'one ti chavalique,
¿much'u tsbiiltas c'alal tsloq'ues
pucujetic ti avajchanc'opetique?
Ho'oxuque mu xtojob avu'unic.

Xu' chastojobtasoxuc ti
avajchanc'opetique. ²⁸ Ja' ti sventa
ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Diose ti
jloq'ues ti pucujetic hech yu'un li'
ti ora to tspas mantal ti Diose.

²⁹ Ti much'u tsc'an ch-och ti sna
c'oc' vinic yu'un chelc'ambe batel
c'usi oy yu'un, persa chchuc jbael ti
c'oc' vinique. Patil xu' chelc'ambe
batel c'usi oy yu'un te ti sna. Ti
Satanase hech chaj c'u che'el ti c'oc'
vinique. Pero laj xa jtsal ho'oni. Laj
xa jpojbe ti sc'ob ti vinique.

³⁰ Ti much'u chopol chil ti cabtele,
ja' chiscontrainun obi.

³¹ Hech yu'un chacalbeic, scotol
ti much'u chopol ti c'usi tspasique,
chopol ti c'usi chalique, chopol
ti c'usi tsnopique, oy to perdón
mi tsc'anique. Ja' no'ox ti much'u
ti chopol chc'opoj yu'un ti Ch'ul
Espiritue, mu'yuc xa perdón. ³² Scotol
ti much'u chopol chc'opoj ti jtojol
ho'on ti co'ol crixchanoucutique, ja'
tspasbatic perdón to. Ja' no'ox ti
much'u ti chopol chc'opoj yu'un ti
Ch'ul Espiritue, mu spasbatic perdón
manchuc mi ti ora to, manchuc mi
lum to batele.

**Ja' sc'opilal ti c'u x'elan co'ntontic ja'
hech chloc' ti quetic**

(Lc. 6:43-45)

³³ Ti c'u x'elan chac' sat ti te'e,
ja' ojtiqumbil. Ti bu lec ti te'e lec

chac' sat. Ti bu mu xtun ti te'e, mu xtun ti sat chac' uque. Hech yu'un nopic mi lec ti mu xtun chavilucune yu'un puru lec ti cabtele.

³⁴Ho'oxuque chopoloxuc hech chaj c'u che'el orachon. Mu stac' ti lec chac'opojic yu'un chopol avo'ntonique. Yu'un ti c'usi chnoj ti co'ntontique, ja' chloc' ti quetic. ³⁵Ti much'u lec yo'ntone, ja' chloc' ti ye ti c'usi lec snopoj ti yo'ntone. Ti much'u chopol yo'ntone, ja' chloc' ti ye ti c'usi chopol snopoj ti yo'ntone. ³⁶Chacalbeic, ti jayp'el laj snopbeic smul yan ti crixchanoetique, chc'ot jac'batuc ti yorail ch-ich'bat sc'op yu'un smulic. ³⁷Yu'un ti sventa ti c'u che'el nac'opojic chalo'quic ti libre. Ti sventa ti c'u che'el nac'opojic cha'ac'batic castigo — xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti ja' no'ox tsc'an
tsq'uelic señail ti much'utic chopol
yo'ntonique**

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸Te oy cha'vo' oxvo' ti fariseoetique xchi'uc ti much'utic ichanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. Hech laj yalbeic ti Jesuse:

—Maestro, ti jc'antutic chavac'bun jq'uelutic muc'ta señail yu'un hech ti jna'tutic ti tsots avabtel —xchiic.

³⁹Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe: —Tsc'an tsq'uelic señail ti jp'ijile ti much'utic chopol yo'ntonique xchi'uc ti much'utic laj xa scomesic ti Diose. Mu'yuc c'usi yan ch-ac'bat sq'uelic. Ja' no'ox ch-ac'batic sq'uelic hech chaj c'u che'el ic'ot ti pasel yu'un ti Jonase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose. ⁴⁰Hech

chaj c'u che'el i'ay ti yut xch'ut ti muc'ta choy oxib c'ac'al xchi'uc oxib ac'ubal ti Jonase, hechun uc oxib c'ac'al xchi'uc oxib ac'ubal chicom ti yut ch'en ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ⁴¹Ti yorail ch-ich'bat sc'op yu'un smulic scotol crixchanoetic mu'yuc xa smulic ch-ilat yu'un ti Diose ti much'utic te nacajtic ti jteclum Nínive ti vo'one. Ja'uc ti ho'oxuque ti li' nacaloxuc ti balumil ti ora to ep amulic cha'ilatic. Yu'un ti c'alal icholbat ya'yic ti sc'op ti Diose yu'un ti Jonase ti much'utic te nacajtic ti Nínivee laj sutes yo'ntonique yu'un smulic. Ti Jonase mu tsotsuc yabtel laj yich'. Ho'on más tsots cabtel quich'oj, ho'on ti li' va'alun ti atojolic ti ora to. Mu xac'an chapasbucun ti muc' ti jc'ope. ⁴²Ti yanlum antse ti i'och ti ajvalil ti balumil te oy ti stojol sur, mu'yuc xa smul ch-ilat yu'un ti Diose ti yorail ch-ich'bat sc'op yu'un smulic scotol crixchanoetic. Ja'uc ti ho'oxuque ti li' nacaloxuc ti balumil ti ora to ep amulic cha'ilatic. Yu'un ti antse nom tal ya'ibe sc'op ti Salomone yu'un lum p'ij ti Salomone. Ho'oni ti li' va'alun ti atojolic ti ora to, yu'un jelaven jp'ijil. Mu xac'an xapasucun ti muc'.

**Ja' sc'opilal ti chcha'bolib ti much'u
ti mu j'ech'eluc chch'une**

(Lc. 11:24-26)

⁴³Ho'oxuc ti li' nacaloxuc ti balumil ti ora to ti chopol avo'ntonique, ja' hech chaj c'u che'el jun vinic ti oy pucuj ti yo'nton. Ti c'alal chloc' ti yo'nton, chanav batel ti xocol balumil, tsa' bu chnaqui. Mu

sta. ⁴⁴Hech yu'un chal: “Chisut batel ti bu ono'ox niloc' talele”, xchi. C'alal te chc'ot, mesbil xa, lec meltsambil mu'yuc yajval chc'ot sta. ⁴⁵Hech yu'un chba stsob tal hucvo' xchi'iltac, ja' ti much'u ech'em chopole. Te ch-ochic ti yo'nton ti vinique. Te chnaquic o. Hech chcha'bolib nixtoc ti vinique. Ech'em chbolib ti jyalel. Hech ono'ox uc chapasbatic ti ho'oxuque ti li' nacaloxuc ti balumil ti ora to yu'un mu yu'unuc j'ech'el chac'an chach'unic —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti yamal sc'opilal laj ya'i ti sme'e ti yits'inabtaque ti Jesuse

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶C'alal yac'oj sba tsc'opon ti jchi'iltique ti Jesuse, te oyic ti amac' ti sme' ti Jesuse xchi'uc ti yits'inabtaque. Sc'an tsc'oponic ti Jesuse. ⁴⁷Oy much'u laj yalbe ti Jesuse:

—Te va'ajtic ti amac' ti amele xchi'uc ti avits'inabtaque. Sc'an chasc'oponot —x'utat.

⁴⁸⁻⁵⁰Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Hech, ja' jme', ja' quits'inab pero más tsots sc'opilal scotol ti much'u tspas ti c'usi sc'an yo'nton ti Jtote ti te oy ti vinajele. Ja' quits'in obi, ja' quixlel obi, ja' jme' obi chc'ot —xut.

Ti Jesuse laj yac' señaíl sc'ob ti jtojoltutic ti ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Hech laj yal:

—Ja' jme', ja' quits'inab c'otemic avi jayvo'ic li'to —xchi. Ja' jc'opilaltutic jayvo'untutic ti yajchanc'opuntutique.

Ja' ti lo'il yu'un ti much'u ba svaj strigoe

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

13 Patil iloc' batel ti sna ti Jesuse, ba snacan sba ti

ti'nab. ²Ep laj stsob sbaic tal ti stojol ti jchi'iltique. Hech yu'un i'och ti yut barco ti Jesuse. Te inaquí ti yut barco. Te va'ajtic ti ti'nab scotol ti jchi'iltique. ³Ti Jesuse laj yalbe ya'yic ep lo'il. Oy sjam ti lo'il ti laj yalbee. Hech laj yalbe:

—Oy much'u ba sts'un strigo.

⁴C'alal laj svaj ti strigoe, oy ic'ot sat strigo ti ti'be. Ital mutetic, tal stamic. ⁵Oy ic'ot sat strigo ti tontic ti bu mu'yuc ep slumal. Ti ora ich'i yu'un mu epuc ti slumale. ⁶C'alal iq'uep ti osile, ilaj ti c'ac'al, itaquij yu'un mu'yuc lec yibil. ⁷Oy ic'ot sat strigo ti ch'ixtic. C'alal ich'i ti ch'ixe, iquevtaat ti strigoe, hech muc xch'i. ⁸Oy ic'ot sat strigo ti lequil lum. Ja' lec laj yac' sat. Oy laj yac' sat ho'vinic ti p'ej, oy laj yac' sat oxvinic ti p'ej, oy laj yac' sat lajuneb xcha'vinic ti p'ej. ⁹Nopilanic lec hech chaj c'u che'el laj xa calboxuc —xchi ti Jesuse.

Ja' ti c'u yu'un laj yal lo'il ti Jesuse

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰Ninopejtutic batel ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique, ba jac'betutic ti Jesuse:

—¿C'u yu'un chavalbe lo'il ti jchi'iltique? —xcututic.

¹¹Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti yantique mu hechuc ac'biluc sna'ic hech chaj c'u che'el ho'oxuque. Ti ho'oxuque ac'biloxuc ana'ic ti c'u che'el tsventaimbe yo'ntonic crixchanoetic ti Diose. Mu to oyuc much'u yan hech ya'yojic hech chaj c'u che'el ti ho'oxuque. ¹²Yu'un scotol ti much'utic xch'unoj jutuc, ti Diose chac'be xch'un yan

asta ep tsna'ic. Ti much'utic mu sc'an xch'un, ja' chpojbatc ti jutuc sna'ique. ¹³Hech yu'un ti ja' no'ox chcalbe lo'il. Hovil ti chililanique, mu ono'ox xch'unic. Hovil ti cha'ilanique, mu ono'ox xc'ot ti yo'ntonic. ¹⁴Hech yu'un hech ic'ot sc'opilal ti laj sts'iba ti Isaíase:

Hovil ti chava'ilanique, mu xc'ot ti avo'ntonic.

Hovil ti chavililanique, mu xach'unic.

¹⁵Yu'un laj xa atsatsubtas avo'ntonic hech mu xc'ot ti avo'ntonic.

Laj xa amac achiquinic, hech mu xu' chava'yic.

Laj xa amuts' asatic, hech mu xu' chaq'uelic.

Yu'un mu xac'an xasutes avo'ntonic yu'un amulic yu'un hech chacolic cu'un, xchi ti Diose, xchi ti Isaíase.

¹⁶Ho'oxuque yu'un laj xa yac'bot bendición ti Diose hech yu'un chavilic, hech yu'un chava'yic.

¹⁷Melel ti c'usi chacalbeique, ep ti j'alc'opetic yu'un ti Diose, ep ti much'utic toj yo'ntonic uque sc'an chilic uc ti c'usi chavilic ti ora to ti ho'oxuque, muc xilic. Sc'an cha'yic ti c'usi chava'yic ti ora to ti ho'oxuque, muc xa'yic.

Ja' sjam ti lo'il yu'un ti much'u laj sts'un strigoe

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸A'yo' me ava'yic c'usi sjam ti lo'ile ti laj xa calboxuque, ja' sc'opilal ti much'u laj sts'un ti strigoe. ¹⁹Ti crixchanoetique ti cha'yic ti xu' chventaimbat yo'ntonic yu'un ti Diose, yu'un

ti mu sc'anic ventainel yu'un ti Diose, hech yu'un mu xcom ti yo'ntonic ti sc'op ti Diose ti laj ya'yique. Ja' tspas ti pucuje ti mu xcom ti yo'ntonique. Ja' hech chaj c'u che'el ti sat trigoe ti ic'ot ti bee. ²⁰Ti sat strigoe ti ic'ot ti bu tontique, ja' señail ti much'u ti ora no'ox chch'un c'alal cha'ibe sc'op ti Diose. Nichim no'ox yo'nton yu'un laj xch'un. ²¹J'oc' no'ox te oy ti yo'nton. Mu xcom ti yo'nton. Mi chich'ocol, mi chich' ilbajinel ti sventa ti sc'op ti Diose ti ora chchibaj yo'nton. ²²Ti sat strigoe ti ic'ot ti bu ch'ixtique, ja' señail ti much'u batem ti yo'nton ti c'usi oy li' ti balumile. Ja' te chlo'laat yu'un ti c'usi tsc'ane. Hech yu'un ti sc'op ti Diose ti cha'ie, ja' chquevtaat ya'yel yu'un ti sbic'tal yo'ntone. Hech mu satin ti sc'op ti Diose te ti yo'ntone. ²³Ti sat strigoe ti ic'ot ti bu lequil lume, ja' señail ti much'u chac' ti yo'nton ti sc'op ti Diose. Te tsatin ti yo'nton. Oy tsatin ho'vinic, oy tsatin oxvinic, oy tsatin lajuneb xcha'vinic —xchi ti Jesuse.

Ja' ti lo'il yu'un ti trigoe ti capal xchi'uc ti c'ut'ule

²⁴Oy yan lo'il uc laj yalbe ti jchi'iltique ti Jesuse. Hech laj yalbe: —Chacalbeic ti c'utic x'elan tspasvan ti mantal ti Diose. Hech yu'un chacalbe hech chaj c'u che'el jun vinic ti ba sts'un lequil trigo ti slum. ²⁵C'alal vayajtic scotolic, ital ti yajcontrae. Tal sts'un c'ut'ul ti bu ts'umbil xa ti strigoe. C'alal ilaj yo'nton laj sts'un comel ti sbec' c'ut'ule, ibat ti yajcontrae. ²⁶C'alal ich'i ti trigoe, ich'i uc ti c'ut'ule. Co'ol isatin

ti xcha'tosole. ²⁷Hech yu'un italic ti smozotac ti yajval ti balumile. C'ot s'jac'beic: “Cajval, ¿mi mu yalójuc sba puru trigo laj ats'un lum toe? Ti ora to te capal xchi'uc c'ut'ul laj quilutic”, xchiic ti smozotaque. ²⁸Hech itac'av ti yajval ti balumile: “Ja' laj sts'un ti cajcontrae”, xchi. Hech laj s'jaq'uic ti smozotaque: “¿Mi chac'an ti j'bultutic loq'uel ti c'ut'ule te ti yut atrigo?” xut ti yajvale. ²⁹Hech itac'av ti yajvale: “Hu'u, naca me abulic loq'uel uc ti j'trigoe c'alal chabulic loq'uel ti c'ut'ule. ³⁰Te ac'o ch'iuc xcha'tosol ja'to mi laj sta yorail ti jcuptique. Mi laj sta yorail ti jcuptique, hech ch'albe ti much'u tscupe: Ja' j'bael chatsobic ti c'ut'ule, chasut'ic yu'un ch-och ti chiq'uel. Patil chatsobic ti j'trigoe, chatiq'uic ochel ti bu ti lequil na cu'une, chcut”, xchi ti yajval ti trigoe —xchi ti Jesuse.

Ja' lo'il yu'un ti sbec' mostazate'e

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹Oy yan lo'il laj yalbe uc ti jchi'iltique ti Jesuse. Hech laj yalbe: —Chacalbeic yan vuelta ti c'utic x'elan t'pasvan ti mantal ti Diose. Oy yip ch-abtej hech chaj c'u che'el ti biq'uit sbec' mostazate' ti laj sts'un ti slum jun vinic ti muc' che'ot. ³²Lum biq'uit ti sbec' mostazate'e. Ja' más muc'tic ti yan ts'unubiletique. Mi ich'ie, muc' chbat. Ja' biq'uit che'ot ti yan ts'unubiletique. Ja' muc' che'ot ti mostazate'e. Chtal mutetic, chtal spas sto'op ti sc'ob ti te'e —xchi ti Jesuse.

Ja' lo'il yu'un ti spumesbil xch'ut vaje

(Lc. 13:20-21)

³³Oy yan lo'il laj yalbe uc ti Jesuse. Hech laj yalbe:

—Chacalbeic yan vuelta ti c'utic x'elan t'pasvan ti mantal ti Diose. Oy yip ch-abtej hech chaj c'u che'el ti jutuc ti spumesbil xch'ut vaje ti t'pasmesbe xch'ut ti vaquib cuartiya harina ti laj scap jun ants. Hech ipum xch'ut o —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti puru lo'il laj yal ti Jesuse

(Mr. 4:33-34)

³⁴Hech laj yalbe lo'il ti jchi'iltique ti Jesuse. Puru lo'il laj yalbe pero oy s'jam ti lo'ile. ³⁵Hech ic'ot sc'op ti yalój comel ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. Hech yalójbeic sc'opilal ti Jesuse:

Puru lo'il chalbe ti crixchanoetique.

Chchol ti c'usi mucule ti mu'yuc much'u laj sna'ique ti c'alal ilic ti balumile asta ti ora to, xchiic. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

Ja' s'jam ti lo'il yu'un ti trigoe ti capal xchi'uc ti c'ut'ule

³⁶Ti Jesuse laj sc'opon comel ti jchi'iltique. I'och ti sna. Hech lic jac'betutic, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique: —Albun ca'itutic c'usi s'jam ti lo'ile, ja' ti sc'opilal ti c'ut'ule —xichitutic.

³⁷Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Ho'on laj jts'un ti lequil trigoe, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ³⁸Ti jlume ja' scotol ti balumile. Ti lequil trigoe ja' señail ti much'utic ventaimbil yo'ntonic yu'un ti Diose. Ti c'ut'ule ja' señail ti much'utic yol snich'on ti pucuje. ³⁹Ti cajcontrae ti laj sts'un comel ti c'ut'ule, ja' ti totil pucuje. Ti yorail ch-och ti cupele, ja' ti slajebal c'ac'ale. Ti much'u tscupe,

ja' ti ch'ul abatetique. ⁴⁰Hech chaj c'u che'el itsob yu'unic ti c'ut'ule, ichic'at, hech ono'ox uc chc'ot ti pasel ti slajebal c'ac'al. ⁴¹Ho'on ti co'ol crixchanoucutique ti jtac talel ti ch'ul abatetic cu'une. Ja' chtal stsobic scotol ti mulile xchi'uc scotol ti jp'ajmantaletique ti i'ech'ic ono'ox li' ti balumile. ⁴²Ja' tstenic ochel ti c'oc'. Te chc'ot yoc'ta sbaic o. Te xjep'et yeic o yu'un ep ti vocole. ⁴³Patil chlic quevanuc ti much'utic toj yo'ntonique c'alal te xa oyic yo' bu tspas mantal ti Jtotique. Ja' chquevanic hech chaj c'u che'el chquevan ti c'ac'ale. Nopilanic lec hech chaj c'u che'el laj xa calboxuc.

Ja' lo'il yu'un ti me'taq'uine

⁴⁴Ti yu'un ti chasventaimboxuc avo'ntonic ti Diose hech chaj c'u che'el me'taq'uin mucul ti jtuch' balumil. Oy much'u laj sta, laj xcha'muc yan vuelta. Nichim no'ox yo'nton yu'un laj xa sta, hech yu'un ba xchon scotol ti c'usi oy yu'une yu'un tsman ti jtuch' balumil bu mucul ti me'taq'uine. Ja' hech tse'an ti toyol avo'ntonic chac'anic ti ventaimbil ti avo'ntonique.

Ja' lo'il yu'un ti nats'ile ti toyol stojole

⁴⁵Ja' tse'an ti toyol avo'ntonic chac'anic ti ventaimbil avo'ntonic yu'un ti Diose hech chaj c'u che'el ti much'u chmanolaje ti tsa' lequil nats'il. Perla sbi ti nats'il ti tsa'e. ⁴⁶C'alal laj xa sta jun perla ti toyol stojole, ba xchon scotol ti c'usi oy yu'une yu'un tsman.

Ja' lo'il yu'un ti lebe yo' bu ch-och tal ep choye

⁴⁷Chacalbeic yan vuelta ti c'utic x'elan tspasvan ti mantal ti Diose.

Hech yu'un chacalbe hech chaj c'u che'el jun leb ti tstenic ochel ti yut nab. Te ch-och tal ep ti tos choyetic. ⁴⁸C'alal mi inoj, tsnitic loq'uel ti ti'nab ti viniquetique. Te chnaquic tst'ujic ti bu leque, tstiq'uc ti moch. Ti bu chopole tstenic batel. ⁴⁹Hech ono'ox uc chc'ot ti pasel ti slajebal c'ac'al. Chtal ti ch'ul abatetique, chtal xch'aquic ti much'u chopol yo'ntonique xchi'uc ti much'u toj yo'ntonique. ⁵⁰Chtenatic ochel ti muc'ta c'oc' ti much'u chopol yo'ntonique. Te chc'ot yoc'ta sbaic o. Te xjep'et yeic o yu'un ep ti vocole —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti yajval nae ti laj xa sta scotol ti c'utic chtun yu'une

⁵¹Ti Jesuse hech laj sjac'buntutic: —¿Mi laj ava'ibeic sjam ti scotol ti lo'il ti laj xa calboxuque? —xiyutuntutic.

Hech nitac'avtutic:

—Laj cal'ibetutic sjam, Cajval —xcututic.

⁵²Hech laj yalbuntutic:

—Lec ti laj ava'ibeic sjam ti jc'ope. Yu'un ho'oxuc ti chana'ic ono'ox ti smantal ti Diose ti vo'onee, ti chac'anic pasel ti mantal yu'un ti Diose ti ora to, ja' hechoxuc hech chaj c'u che'el yajval na ti oy scotol ti c'utic chtun yu'une. Yich'oj comel ti c'utic oy yu'un ti statamolique. Stuc laj xa sta yan uc. Hech yu'un scotol ti c'usi chtun yu'une, te xa oy ti sna —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti muc spasat ti muc' te ti Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³C'alal laj yo'nton laj yal lo'il ti Jesuse, iloc' batel ti bu oye.

⁵⁴Ibat ti slumal, ja' ti Nazarete. Te ichanubtasvan ti templo yu'un ti jchi'iltique, ja' ti co'ol judioutic xchi'uque. Ich'ay yo'ntonic ti much'utic laj ya'yique. Hech laj yalbe sbaic:

—¿C'usi chcutic ti jelaven sp'ijil ti jchi'iltic avi li'to? Jchop o ti yabtel tspase. ⁵⁵Ja' snich'on ti carpintero li'i. Ja' yol ti Maríae avi to. Ja' yits'in ti Jacoboe xchi'uc ti Josee xchi'uc ti Simone xchi'uc ti Judase. ⁵⁶Ja' yixleltac ti tsebetic ti li' nacalucutic xchi'uque. ¿Bu xchanoj tal scotol c'op li'to? —xut sbaic.

⁵⁷Hech muc xch'umbeic sc'op. Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Buc no'ox chbatic ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ja' tspasat ti muc'. Ja' no'ox te ti slumal xchi'uc ti sna ja' mu spsasat ti muc' —xchi.

⁵⁸Hech yu'un te ti slumal mu epuc laj spas jchop o abteletic yu'un muc xch'umbat ti sc'ope.

Ja' sc'opilal ti imilat ti Juane, ja' ti laj yac' ich'ho'e

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

14 Laj ya'ibe sc'opilal ti Jesuse ti gobernadore, ja' ti Herodes sbie. ²Hech laj yalbe ti abatetic yu'une:

—Lume ja' ti Juane, ja' ti laj yac' ich'ho'e. Icha'cuxi xa loq'uel ti ch'en. Hech yu'un oy sp'ijil yo'nton yu'un tspas jchop o abteletic —xchi.

³C'alal cuxul to ti Juane, ti Herodese laj stsac, laj xchuc, laj stic' ti chuquel ti scoj ti Herodíase, ja' ti yajnil ti yits'ine. Ja' Felipe sbi ti yits'in ti Herodese. ⁴Yu'un ti Herodese hech i'albat ono'ox yu'un ti Juane:

—Mu xtun ti laj apojbe ti yajnil ti avits'ine laj avic' —xut.

⁵Hech yu'un ti Herodese sc'an smil ti Juane. Ixi' yu'un ti jchi'iltique yu'un laj xch'unic ti ja' j'alc'op yu'un ti Diose ti Juane. ⁶Laj spasic q'uin yu'un iloc' sabilal ti Herodese. Te ti q'uin i'alc'otaj ti stojolic ti yol ti Herodíase. Puru viniquetic te o. Yu'un ti i'alc'otaje ja' no'ox yu'un ac'lo c'upinatuc. Lec laj yil ti Herodese. ⁷Hech yu'un hech laj yalbe ti tsebe: —C'usuc no'ox chac'an chacac'be. Yiloj ti Diose chacac'be —xchi.

⁸Hech yu'un ti tsebe jbael ba sjac'be ti sme'e. I'ac'bat c'op yu'un ti sme'e. Patil tal yalbe ti Herodese: —Ac'bun ti plato ti sjol ti Juane, ja' ti much'u chac' ich'ho'e —xchi ti tsebe.

⁹C'alal laj ya'i ti Herodese, ep laj yich' mul. Scoj ti hech yaloje, scoj uc ti laj ya'yic uc ti much'utic te xchi'inojic ti mesae, hech yu'un hech laj yal mantal:

—Ac'bo ti sjol ti Juane —xut ti yajsoldadoe.

¹⁰Hech yu'un hech laj stac batel ti yajsoldadoe yu'un chba sc'oc'be tal sjol ti Juane ti te tiq'uil ti chuquele.

¹¹Hech i'ich'bat tal sjol ti plato. I'ac'bat ti sc'ob ti tsebe. Ti tsebe ba yac'be ti sme'e.

¹²Patil ital ti yajchanc'opetic ti Juane, tal yich'be batel ti sbec'tale, ba smuquic. Patil tal yalbeic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti imac'linat más ti ho'mil crixchanoetic

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³C'alal laj ya'i ti Jesuse ti imilat xa ti Juane, hech i'och ti

barco. Laj sq'uej sba batel ti yan balumil. Ja' xocol balumil. C'alal laj ya'yic ti jchi'iltique ti bu ibat ti Jesuse, hech iloqu'uc batel ti jujun jteclum. Laj sts'acliic batel, ja' laj stamic batel ti ti'ti'nab. ¹⁴Ti Jesuse, c'alal iloc' ti barco, laj yil ti ep ti jyalet te humajtic ti jchi'iltique. Ic'uxubinvan ti Jesuse. Laj scolta ti jchameletique ti te xchi'inojic tale. ¹⁵Mal xa c'ac'al ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique hech lic jc'opontutic ti Jesuse. Hech laj calbetutic:

—Xocol balumil li'to. Ich'ay xa ti c'ac'ale. Taco batel ti jchi'iltique ac'o batuc ti jteclumetic. Ac'bo ba sman sve'elic —xcututic.

¹⁶Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbuntutic:

—Mu persauc chbatic. Ac'bo sve'elic ho'oxuque —xiyutuntutic.

¹⁷Hech nitac'avtutic:

—Ja' no'ox ho'ob muc'tic caxlan vaj xchi'uc cha'cot choy quich'ojtutic —xichitutic.

¹⁸—Ich'o talem —xiyutuntutic ti Jesuse.

¹⁹Ti Jesuse laj spas ti mantal ti jchi'iltique ac'o ba nacluc ti stenlej. Ti Jesuse laj stsac ti ho'ob muc'tic caxlan vaje xchi'uc ti cha'cot choye. Laj sq'uel muel vinajel, hech lic yalbe vocol ti Diose. Laj xet'ilan ti caxlan vaje, laj stuch'ilan ti choye. Laj yac'buntutic, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Ti ho'ontutique laj cac'betutic ti jchi'iltique. ²⁰Hech ive'ic scotolic.

Ta yutsil inoj xch'utic o. Patil laj jtsobtutic ti xet'elal caxlan vaje xchi'uc ti sobril choye ti te comene. Inoj lajcheb almud ti

sobril ti caxlan vaj ti laj sve'ique xchi'uc ti sobril choye. ²¹Ho'mil ti viniquetique ti ive'ique. Mu atabiluc ti antsetique xchi'uc ti ololetique.

Ja' sc'opilal ti ixanav ti yacan ti ba ho' ti Jesuse

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²²Ti Jesuse laj stic'untutic ochel ti barco, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Laj stacuntutic batel. Hech nibatutic ti jech nab. Te to icom ti Jesuse. Stuc laj sc'opon comel ti jchi'iltique.

²³C'alal laj yo'nton laj sc'opon comel ti jchi'iltique, imu batel ti vits. Stuc ba sc'opon Dios. C'alal i'ic'ub ti osile, stuc no'ox o. ²⁴Te nixanavtutic batel ti barco te ti o'lol ti nabe. Oy yip ti iq'ue tspajesvan. Tsots chnicat ti barcoe yu'un ti ho'e. ²⁵Po'ot xa tsacub c'alal ital ti Jesuse ti bu cac'oj jba chixanavtutic batele. Ixanav talem ti yacan ti ba ho' ti Jesuse. ²⁶Ho'ontutic c'alal laj jq'ueltutic ti chanav talem ti yacan ti ba ho', toj xi'el nic'otutic.

—Ch'ulelal van —xichitutic. Ni'avantutic yu'un nixi'tutic.

²⁷Ti Jesuse ti ora ic'opoj, laj sc'oponuntutic:

—Mu me xaxi'ic yu'un ho'on Jesusun. Muc'ubtaso avo'ntonic —xiyutuntutic.

²⁸Hech itac'av ti Pedroe:

—Cajval, mi melet ti ho'ote, pasun ti mantal yu'un chixanav tal ti cacan ti ba ho' te ti yo' bu oyote —xut.

²⁹Hech itac'av ti Jesuse:

—La' me —xchi.

Hech yu'un iloc' ti barco ti Pedroe, ixanav batel ti yacan ti

ba ho'. Sc'an chba sta ti Jesuse.

³⁰C'alal laj yil ti tsots ital ti iq'ue, ix'i'. C'an ch'ayuc yalel ti ho'. Hech yu'un hech laj yavta ti Jesuse:

—Cajval, coltaun yu'un chich'ay yalel —xut.

³¹Ti Jesuse ti ora laj stsac ti Pedroe. Hech laj yalbe:

—¿C'u yu'un naxi'? Mu'yuc lec xch'unojel avo'nton chquil —xut.

³²C'alal i'ochic ti barco ti xcha'va'alique, ipaj ti iq'ue. ³³Hech yu'un ti ho'ontutique ti te oyuntutic ti yut barcoe, laj jquejan jbatutic ti stojol ti Jesuse.

—Melel ti ho'ot Snich'onot ti Diose —xcututic.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj scolta ep jchameletic te ti Genesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴Nic'otutic ti jech nab.

Niloc'tutic ti barco te ti jteclum Genesaret. ³⁵Ti jchi'iltique ti te nacajtique, c'alal laj yojtiquinic ti ja' ti Jesuse, iloc' yajval yu'un ba spuquic ti sjoylejla slumal ti ital xa ti Jesuse. Hech i'ic'atic tal ti stojol Jesús scotol ti jchameletique.

³⁶Laj sc'ambeic volcol manchuc mi sba sc'u' no'ox tspicbeic. Scotol ti much'utic laj spicbeic ti sc'u'e, hech icolic uc.

Ja' sc'opilal ti c'utic chisbolibtasucutic

(Mr. 7:1-23)

15 Iloq'uc tal ti Jerusalén cha'vo' oxvo' ti fariseoetique xchi'uc ti much'utic ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. Tal sc'oponic ti Jesuse. ²Hech laj sjac'beic:

—¿C'u yu'un mu xa spasic ti avajchanc'opetique hech chaj c'u che'el laj spasic ti antiguo jtatamoltique? Ti antiguo jtatamoltique hal laj spoc sc'obic c'alal ive'ic yu'un hech lec ac'o ilatuc yu'un ti Diose. Ti avajchanc'opetique mu xa hechuc tsnop c'alal tspoc sc'obic c'alal chve'ique —xchiic.

³Hech itac'av ti Jesuse:

—Ho'oxuque scoj ti chach'umbeic sc'op ti antiguo jtatamoltique hech chap'ajbeic smantal ti Diose. ⁴Yu'un hech laj yal mantal ti Diose: “Paso ti muc' atos ame'”, xchi. Laj yal uc: “Ja' ti much'u chopol chc'opoj yu'un stot sme', ta me xich' milel”, xchi. ⁵Ti ho'oxuque lec chava'yic ti mu tsotsuc sc'opilal cha'i ti tspas ti muc' ti stot sme'ique. “Ti c'u yepal ti laj jnop ti c'an cac'bote, ja' laj xa cac' sventa smoton Diose, mi xut ti stot sme'e, lec oy ti hech tspasique”, xachiic ti ho'oxuque. Ti much'u hech tspase, ho'oxuc chavalbeic ti mu persauc tscolta stot sme' mi jutuc. ⁶Hech chach'aybeic smantal ti Diose scoj ti chach'umbeic sc'op ti antiguo jtatamoltique. ⁷Jlo'lavanejoxuc. Melel ti hech ac'opilalic ts'ibabil yu'un ti Isaíase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose. Hech laj sts'iba:

⁸Hovil ti chispasucun ti muc' ti sc'opic ti achi'iltac li'to, mu teucun ti yo'ntonic.

⁹Sc'op no'ox crixchanoetic xchi'uc smantal no'ox crixchanoetic ti chaq'uc ti chanele.

Mu jc'opuc ti chaq'uc ti chanele, ti xchie. Ja' ac'opilalic obi —xchi ti Jesuse.

¹⁰Ti Jesuse laj yic' tal ti stojol ti jchi'iltique. Hech laj yalbe:

—A'yo me ava'yic ti c'usi chacalbeique. Ac'o me ti avo'ntonic.

¹¹Ma'uc chasbolibtasoxuc ti c'utic chave'e. Ja' chasbolibtasoxuc ti c'utic chopol chanope, ti c'utic chopol chavale —xchi.

¹²Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique ninopejtutic batel ti bu oy ti Jesuse, lic calbetutic:

—¿Mi chana' ti mu xtun cha'yic ti fariseoetique yu'un ti hech laj avalbee? —xcututic.

¹³Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti fariseoetique ja' hech chaj c'u che'el ti vomole, mu'yuc stu. Ti Jtote ti te oy ti vinajele ja' no'ox tsts'un ti c'usi leque. Scotol ti c'usi mu ts'umbiluc yu'un ti Jtote ja' chich' bulel. ¹⁴Mu me xach'umbeic smantal. Ja' hech chaj c'u che'el ma'satetic ti tsc'an chtojobtasvane. Mi jtos ma'satetic xchi'uc ti much'u chtojobtasat yu'un ti ma'sate, jtos chp'ajic yalel ti ch'en —xiyutuntutic.

¹⁵Ti Pedroe hech laj yalbe:

—Albun ca'itutic sjam ti alo'ile —xut.

¹⁶Hech itac'av ti Jesuse:

—¿Mi yu'un muc xava'libeic sjam uc ho'oxuque? —xiyutuntutic—.

¹⁷¿Mi mu xavilic ti scotol ti c'utic chave'e, ja' chc'ot ti ach'ut, ja' chatsa' tal loq'uel? ¹⁸Ti c'utic chopol chavale, ti avo'nton chloc' tal. Ja' chbolibtasvan. ¹⁹Yu'un ti yo'nton crixchanoetic chloc' tal c'usi chopol snopoj, mi milvanej, mi mulivajel, mi tsc'oapon ants, mi elec', mi nopc'op, mi nopmulil. ²⁰Ja'

chbolibtasvan ti muliletic avi li'to. Mu xabolib yu'un mu xapoc ac'ob c'alal chave' —xiyutuntutic.

Ja' sc'opilal ti oy xch'unojel yo'nton jun cananea ants

(Mr. 7:24-30)

²¹Niloc'tutic batel xchi'uc ti Jesuse. Nibatutic ti slumal Tiro xchi'uc ti slumal Sidón. ²²Te iloc' tal jun cananea ants. Manchuc mi mu xtun ono'ox chquiltic scotol ti yanlum crixchanoetique ho'ucutic ti judioututic, ti antse hech laj yavta ti Jesuse:

—Cajval, ho'ot ti yelnich'onot ti Davide ti ac'opilal chatale, c'uxubinun. Ep boliben yu'un pucuj ti jtsebe —xchi.

²³Mi jp'eluc muc xtac'av ti Jesuse. Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique hech laj calbetutic vocol ti stojol ti Jesuse:

—Taco sutel ti antse yu'un chists'acliucutic yu'un chijyavtaucutic tal —xcututic.

²⁴Ti Jesuse hech lic yalbe ti antse:

—Ja' no'ox tacbilun tal ti sventa ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti yelnich'onuntutic ti Israele, yu'un ch'ayemic hech chaj c'u che'el carneroetic —xut.

²⁵Inopej tal ti antse, tal squeejan sba ti stojol ti Jesuse.

—Avocoluc coltaun me, tote —xut.

²⁶Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu xtun mi ti jpojbetic yot ti col jnich'onitique yu'un ti jtembetic yu'un ac'o sve' ti ts'l'etique —xchi.

²⁷Hech itac'av ti antse:

—Melel ava'uc, tote. Pero ho'oni hech chaj c'u che'el ts'i'. Ti achi'iltaque hech chaj c'u che'el olol.

C'alal chve' ti olole, oy xch'uch'elal vaj chp'aj yalel ti yolon smesa. Ja' stac' sve' ti ts'i'etique. Ja' no'ox hechun ti ho'one, ac'bun jutuc ti bendicione —xchi ti antse.

²⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ep xch'unojel avo'nton chquil, me'e. Hech yu'un ac'o c'otuc ti pasel ti c'usi chac'ane —xut.

Ti ora iloc' ti pucuje ti yo'nton ti stsebe. Lec xa icom.

Ja' sc'opilal ti ep jchameletic icolic yu'un ti Jesuse

²⁹Niloc'tutic batel xchi'uc ti Jesuse. Nixanavtutic batel ti ti'ti'nab ti te oy ti estado Galilea. Nimututic batel ti vits. Te ba naclucuntutic. ³⁰Ep ti jchi'iltique ital ti stojol ti Jesuse yic'ojic tal mecanetic xchi'uc ma'satetic xchi'uc uma'etic xchi'uc much'utic mu xtun ti sc'obe xchi'uc ep yan jchameletic. Hul smetsanic ti stojol ti Jesuse. Icol yu'un scotol ti Jesuse. ³¹Hech yu'un ich'ay yo'ntonic ti jchi'iltique c'alal laj yilic ic'opoj ti much'u uma' ono'oxe, ilecub sc'ob ti much'u mu xtun ti sc'obe, ixanav ti much'u mecan ono'oxe, laj sq'uel balumil ti much'u ma'sat ono'oxe. Lec sc'opilal ibat yu'unic ti Dios cu'untique, ho'ucutic ti israelucutique.

Ja' sc'opilal ti más ti chanmil imac'linat
(Mr. 8:1-10)

³²Ti Jesuse laj yic'untutic ti stojol, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Hech laj yalbuntutic:

—C'ux ti co'nton ti jchi'iltique yu'un yoxibal c'ac'al xa ti li' jchi'inojtique, mu'yuc xa sve'elic.

Mu jc'an ti chipan sbaic batele naca me altsajuc ti be —xchi.

³³Ho'ontutic hech laj calbetutic:

—Yu'un xocol balumil li'to mu jtatutic ti caxlan vaje yu'un ti jmac'lintutic ti ho'ontutique. Ep ti jyalel ti jchi'iltique —xcututic.

³⁴Ti Jesuse hech laj sjac'buntutic:

—¿Jayib muc'tic caxlan vaj avich'ojic? —xiyutuntutic.

Hech nitac'avtutic:

—Quich'ojtutic hucub muc'tic caxlan vaj xchi'uc cha'cot oxcot biq'uit choy —xichitutic.

³⁵Ti Jesuse laj spas ti mantal ti jchi'iltique yu'un ac'o nacluc. ³⁶Laj stsac ti hucub muc'tic caxlan vaje xchi'uc ti choye, laj yalbe vocol ti Diose. Laj xet'ilan ti caxlan vaje, laj stuch'ilan ti choye, laj yac'buntutic. Ho'ontutic ba cac'betutic ti jchi'iltique. ³⁷Scotolic ive'ic, inoj xch'utic. Patil laj jtsobtutic tal ti xet'elal ti caxlan vaje xchi'uc ti sobril choye ti te comene. Inoj hucub almud ti sobril ti caxlan vaj ti laj sve'ique xchi'uc ti sobril choye. ³⁸Chanmil ti viniquetique ti ive'ique. Mu atabiluc ti antsetique xchi'uc ti ololetique. ³⁹Ti Jesuse laj sc'opon comel ti jchi'iltique hech ni'ochtutic ti barco xchi'uc, hech nibatutic ti slumal Magdala.

Ja' sc'opilal ti yan vuelta sc'an sq'uelic señail ti vinajel
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

16 Ital cha'vo' oxvo' ti fariseoetique xchi'uc ti saduceoetique. Sc'an spasbeic proval yo'nton ti Jesuse.

—Paso me señail ti vinajel yu'un ti jq'ueltutic yu'un hech ti jna'tutic ti tsots avabel —xchiic.

²Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:
—C'alal chmal ti c'ac'ale, hech chavalic: “Yu'un tsoj ti vinajele, q'uepel osil oc'om”, xachiic. ³Ti sob ic'luman chavalic: “Tsoj ti vinajele. Ja' chtal ho'. Macal ti osile”, xachiic. Chana' chaq'uelic señail ti vinajel. Mu xana' xaq'uelic ti yac'oj sba chc'ot xa ti pasel li' ti balumile ti ora to. ⁴Tsc'an tsq'uelic señail ti much'utic chopol yo'ntonique xchi'uc ti much'utic laj xa scomesic ti Diose. Mu xa x'ac'batic sq'uelic yan. Ja' no'ox ch-ac'batic sq'uelic hech chaj c'u che'el ic'ot ti pasel yu'un ti Jonase, ja' ti j'al'op yu'un ti Diose —xut.

Hech laj scomes ti Jesuse, hech niloc'tutic batel xchi'uc.

**Ja' sc'opilal ti spumesbil xch'ut vaj
yu'un ti fariseoetique xchi'uc ti
saduceoetique**

(Mr. 8:14-21)

⁵Nibatutic xchi'uc ti Jesuse lum ti jech nab. Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic muc jna' chquich'tutic batel caxlan vaj. ⁶Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—P'ijanic me. Mu xtun ti spumesbil xch'ut caxlan vaj yu'un ti fariseoetique xchi'uc ti saduceoetique —xiyutuntutic.

⁷Hech laj calbe jbatutic:

—Ja' van chal yu'un muc xquich'tic tal ti caxlan vaj cu'untique —xcut jbatutic.

⁸Laj sna' ti Jesuse ti hech laj calbe jbatutic. Hech laj yalbuntutic:

—¿C'u yu'un ti hech chlo'laj avo'ntonic yu'un muc xavich'ic tal ti caxlan vaj cu'untique? Mu'yuc

lec xch'unojel avo'ntonic xquil.

⁹Mu to chach'unic ti xu' cu'un.

¿Mi yu'un ich'ay xa ti avo'ntonic ti ho'ob caxlan vaj ti itun yu'un ti ho'mil viniquietique xchi'uc ti ep almud sobril ti laj atsobique?

¹⁰¿Mi ichay xa uc ti avo'ntonic ti hucub caxlan vaje ti itun yu'un ti chanmil viniquietique xchi'uc ti ep almud sobril ti laj atsobique? ¹¹Muc xava'ibeic sjam ti ma'uc sc'opilal ti caxlan vaje ti laj calboxuque. P'ijanic me, mu xtun ti spumesbil xch'ut caxlan vaje yu'un ti fariseoetique xchi'uc ti saduceoetique, xacutic —xiyutuntutic ti Jesuse.

¹²Hech laj ca'ibetutic sjam ti ma'uc laj yalbuntutic sc'opilal ti spumesbil xch'ut ti mero caxlan vaje. Ja' laj yalbuntutic ti mu me jch'untutic ti c'op ti chac' ti chanel ti fariseoetique xchi'uc ti saduceoetique.

**Ja' sc'opilal ti Pedroe ti jamal laj yal
ti ja' t'ujbil yu'un ti Diose ti Jesuse**

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³C'alal nie'otutic ti slumal Cesarea yu'un Filipino xchi'uc ti Jesuse, hech laj sjac'buntutic ti Jesuse:

—¿C'usi cabtel chalic ti jchi'iltique, ho'on ti co'ol crixchanoucutique? —xiyutuntutic.

¹⁴Hech nitac'avtutic:

—Oy chalic ti ho'ot Juanot, ja' ti laj yac' ich'ho'e. Oy chalic ti Elíasot. Oy chalic ti Jeremíasot. Oy chalic ti ho'ot j'al'opot uc yu'un ti Diose —xichitutic.

¹⁵Ti Jesuse hech laj sjac'buntutic:
—Ho'oxuque ¿much'uun chacuyic? —xiyutuntutic.

¹⁶Hech itac'av ti Simon Pedro: —Ho'ot ti Cristoote, ho'ot t'ujbilot yu'un ti Diose yu'un chacoltauntutic. Ho'ot Snich'onot ti Diose ti stalecuxule —xchi.

¹⁷Ti Jesuse hech laj yalbe: —Avich'oj bendición, Simón, snich'onot ti Jonase, yu'un ma'uc albilot ti avo'nton yu'un ti much'u co'ol ach'ich'el abec'talic xchi'uc. Ja' albilot ti avo'nton yu'un ti Jtote ti te oy ti vinajele. ¹⁸Chacalbe uc. Ho'ot Pedroot, ho'ot ti aventa chlic jtsob ti much'utic chixch'umbun ti jc'o'pe. Persa ch'ot ti pasel scotol lume. Manchuc mi tsc'an tstup' ti pucuje, mu xu' yu'un. ¹⁹Chacac'be tsots avabtel yu'un chavalbe ti crixchanoetique ti c'usi tspasique yu'un hech chventaimbat yo'ntonic yu'un ti Diose. Yu'un chavalbe ti c'usi mu xtun tspasique, yu'un hech ono'ox yalaj ti Diose. Yu'un chavalbe ti c'usi lec tspasique yu'un hech ono'ox yalaj ti Diose —x'utat.

²⁰Hech laj spasuntutic ti mantal ti Jesuse: —Mu to me much'u chavalbeic ti ho'on t'ujbilun yu'un ti Diose yu'un chajcoltaoxuc —xiyutuntutic.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj yal ti c'u che'el chchame

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹Ti Jesuse hech lic yalbuntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique: —Persa chibat ti Jerusalén yu'un persa te ch'ot quich' vocal. Chiyac'ucun ti sc'ob ti moletique xchi'uc ti sc'ob ti totil paleetique xchi'uc ti sc'ob ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. Te

chismilucun. Chicham. Patil ti yoxibal c'ac'al chicha'cusesat loq'uel ti ch'en —xiyutuntutic.

²²Ti Pedroe laj sq'uej sbaic xchi'uc ti Jesuse jutuc, hech lic yalbe:

—Cajval, ac'o xc'uxubinot ti Diose, mu me xac' c'otuc ti pasel hech —xut.

²³Ti Jesuse laj sjoyp'in sba, hech laj sc'opon ti Pedroe:

—Satanás, loc'an batel ti jtojol. Chac'an chabolibtasun. Ma'uc chanop c'usi tsc'an ti Diose. Ja' no'ox chanop hech chaj c'u che'el tsnop crixchanoetic —x'utat.

²⁴Ti Jesuse hech laj yalbuntutic: —Ti much'u tsc'an chists'acliune, mu me xc'uxubin sba, ac'o cuchuc yu'un ti vocole hech chaj c'u che'el ti jcuch ho'oni, ac'o sts'acliun. ²⁵Yu'un scotol ti much'u chc'uxubin sbae, ja' chch'ay. Scotol ti much'u mu xc'uxubin sbae, ho'on ti jventa, ja' chcuxi. ²⁶Manchuc mi ihu' avu'un laj avu'unin scotol ti c'utic oy li' ti balumile, mi mu xacuxi sbatel osil, hovil. Ja' tsots sc'opilal ti chacuxi sbatel osil. ²⁷Yu'un ho'on ti co'ol crixchanoucutique chital quich'oj jqueval hech chaj c'u che'el squeval ti Jtote. Ti jchi'in tal ti ch'ul abatetic cu'une. Ja' chtal cac'be stojol jujun crixchano mi lec ti c'usi laj spastique, mi mu lecuc ti c'usi laj spastique. ²⁸Melel ti c'usi chacalbeique, ho'oxuc ti li' va'aloxuc li'to oy mu to chachamic ja'to mi laj avilic ti oy chlic jventaimbe yo'ntonic crixchanoetic ho'on ti co'ol crixchanoucutique —xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj sc'atajes sba ti stojol ti yajchanc'opetique

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

17 C'alal i'ech' xa vaquib c'ac'al, ti Jesuse laj yic' batel ti yan parte ti Pedroe xchi'uc ti Jacoboe xchi'uc ti Juane. ja' ti yits'in ti Jacoboe. Imuic ti jol vits. ²Ti Jesuse te laj sc'atajes sba ti stojolic. Laj yac' s'queval ti sate hech chaj c'u che'el chac' s'queval ti c'ac'ale. Iquevan scotol sc'u'. ³Te laj yac' sba iluc ti Moisesse xchi'uc ti Elíase. Te ilo'lajic xchi'uc ti Jesuse. ⁴Ti Pedroe hech laj yalbe ti Jesuse: —Cajval, ja' lec ti li'ucutic no'oxe. Mi chac'ane ti jpas oxib nailvomol li'i, jun avu'un, jun yu'un Moisés, jun yu'un Elías —xut.

⁵C'alal yac'oj sba chc'opoj ti Pedroe, ital toc, imacatic scotolic. Oy s'queval ti toque. C'alal but'ibilic ti toc, hech ic'opoj ti Diose:

—Ja' Jnich'on li'to, ja' ti lum c'ux ti co'ntone. Nichim no'ox co'nton yu'un. A'ibo sc'op —xchi c'alal te oy ti toque.

⁶C'alal laj ya'yic ti jchi'iltac ti abtele laj spatan sbaic ti lum. Toj xi'el ic'otic. ⁷Ti Jesuse laj stij liquel. Hech laj yalbe:

—Licanic, mu me xaxi'ic —xchi.

⁸C'alal laj sq'uelic muel, mu'yuc xa much'u laj yilic, ja' no'ox stuc ti Jesuse.

⁹C'alal yac'oj sba chyalic tal ti vits hech ipasatic ti mantal yu'un ti Jesuse:

—Ti c'u che'el laj avilique, mu to me xavalic ja'to mi nicha'cuxi loq'uel ti ch'en ho'on ti co'ol crixchanoucutique —x'utatic yu'un ti Jesuse.

¹⁰Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique hech laj jac'betutic ti Jesuse: —¿C'u yu'un hech chalic ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti persa ja' jbael chtal ti Elíase? —xcututic.

¹¹Hech itac'av ti Jesuse: —Melel ti ja' jbael chtal ti Elíase. Scotol chtal smeltsan. ¹²Chacalbeic uc, ital xa ti Elíase, muc xojtiquinic. Ja' laj spasic ti c'usi sc'an ti yo'ntonic ti crixchanoetique ti chopol t'pasique. Hech ono'ox uc ch-ech' jvocol ti sc'obic uc ho'on ti co'ol crixchanoucutic uque —xiyutuntutic.

¹³Hech laj jna'tutic ti ja' sc'opilal ti Juane ti ital xae, ja' ti laj yac' ich'ho'e.

Ja' sc'opilal ti yajchanc'opetic ti Jesuse ti muc xu' yu'unic tscolta jun querem

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴C'alal nic'otutic ti bu stsoboj sbaic ti jchi'iltique, te oy jun jchi'iltic tal s'quejan sba ti stojol ti Jesuse. ¹⁵Hech laj yalbe:

—Tote, c'uxubimbun ti jnich'one yu'un tsacbil ti tup' ic'. Ep chich' vocol. Ep vuelta ip'aj xa ti ho'. ¹⁶Laj quic' tal ti stojol ti avajchanc'opetique, muc xu' yu'unic xiscoltabucun —xchi.

¹⁷Hech yu'un hech lic yalbuntutic ti Jesuse:

—Mu'yuc xch'unojel avo'ntonic chquil. Boliben avo'ntonic ho'oxuc ti li'oyoxuc li' ti balumil ti ora to. Ep xa c'ac'al li' jchi'inojoxuc, mu to chach'unic. Ep xa c'ac'al jts'icojboxuc sbolil avo'ntonic

acotolic —xiyutuntutic—. Ic'o tal ti jtojol —xiyutuntutic.

¹⁸Ti Jesuse laj spas ti mantal ti pucuje, iloc' tal ti yo'nton ti quereme. Ti ora icol ti quereme.

¹⁹Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique patil laj jac'betutic ti Jesuse:
—¿C'u yu'un muc xu' cu'untutic jloq'uestutic ti pucuje? —xcututic.

²⁰Hech itac'av ti Jesuse:
—Yu'un mu'yuc lec xch'unojel avo'ntonic. Melel ti c'usi chacalbeique, mi tsta hech yepal xch'unojel avo'ntonic hech chaj c'u che'el jp'e'j sat mostazate' ti biq'uite, chc'ot ti pasel avu'unic ti c'usi vocol ti pasel ti mu' xu' avu'unic atuquic. Hech chaj c'u che'el mi chavale: “Ac'o batuc ti vits lum toi”, mi xachiique, ta me xc'ot ti pasel avu'unic. Scotol xu' chapasic mi tsta hech yepal xch'unojel avo'ntonique.
²¹Ja'to mi laj ac'oponic Dios, ja'to mi laj avipan abaic, ja'to chloc' ti jtos pucujetic li'to —xiyutuntutic.

Ja' sc'opilal ti yan vuelta laj yal ti Jesuse ti c'u che'el chchame

(Mr.9:30-32; Lc.9:43-45)

²²C'alal te oyuntutic ti Galilea xchi'uc ti Jesuse hech laj yalbuntutic:
—Chi'ac'at entrecal ti sc'ob viniquetic ho'on ti co'ol crixchanoucutique.

²³Chimilat, chicham, patil ti yoxibal c'ac'al chicha'cusesat loq'uel ti ch'en —xiyutuntutic. C'alal hech laj ca'itutic, ep laj quich'tutic mul.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj yac' ti taq'uin yu'un ti temploe

²⁴C'alal nic'otutic ti jteclum Capernaum, tal sc'oponic ti Pedroe

ti much'utic yac'oj sba tstsobic ti taq'uin chtun yu'un ti temploe. Chib dracmataq'uin tsc'anic. Hech tal sjac'bel:

—¿Mi chac' ti taq'uine yu'un ti temploe ti maestro avu'unique? —xchiic.

²⁵—Chac' —xchi ti Pedroe.

I'och batel ti yut na ti Pedroe. Ti ora lic jac'batuc yu'un ti Jesuse:
—¿C'usi xchi avo'nton, Simón? Ti totil ajvaliletic li' ti balumile, ¿mi ja' tsc'ambe ti snich'one ti tsto'j ti patan, mi tsc'ambe yan crixchanoetic? —xchi.

²⁶Hech itac'av ti Pedroe:

—Ja' tsc'ambe ti yan crixchanoetique —xchi.

Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti yol snich'onique ja' libre.

Hech yu'un ti ho'one mu persauc ti jtoj. ²⁷Pero yu'un mu me xbolib yo'ntonic cu'un, batan ti nab, teno ochel ti agancho. Ti choy ti jbael chatsac loq'uel tal, jambo ye. Te chata jun estaterotaq'uin. Ich'o tal, ac'bo. Ja' jtaq'uintic jcha'va'altic ti chavaq'ue —xut.

Ja' sc'opilal ¿much'u más tsots yabtel chich'? xchi sjaq'uaic

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

18 Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Jesuse hech laj jac'betutic.
—¿Much'u más tsots yabtel chich' c'alal tsta yorail tspas mantal li'i ti Diose? —xcututic.

²Ti Jesuse laj yic' tal ti sto'jol jun olol. Laj sva'an ti o'lol yo' bu oyuntutique. ³Hech laj yalbuntutic:
—Melel ti c'usi chacalbeique, mi mu xac'ot hech chaj c'u che'el olol, mu xu'

chac'ot te o yo' bu tspas mantal ti Diose ti c'alal tsta yorail yu'üne. ⁴Scotol ti much'u mu stoy sbae, ti biq'uit chac' sba hech chaj c'u che'el ti olol li'to, ja' más tsots yabtel chich' c'alal tsta yorail tspas mantal li'i ti Diose. ⁵Scotol ti much'u tspas ti muc' jun olol hech chaj c'u che'el olol avi to ho'on ti jventa, ho'on chispasun ti muc' uc.

Ja' sc'opilal ti much'u tsbolibtasbe yo'nton yan

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶Ti much'u tsbolibtasbe yo'nton junuc ti ololetic li'to ti xch'unoj ti ho'on Jcoltavanejun yu'üne, ja' lec ac'o chucbatuc ti snuc' cho' ac'o tenatuc ochel ti nab. Te chch'ay batel ti nab. Te tsjic' ti ho'e. ⁷Uts abaic ho'oxuc ti li'oyoxuc ti balumile yu'un ep ti c'usi tsc'an chasbolibtasoxuque. Ta ono'ox xava'yic ti tsc'an chasbolibtasoxuque. Pero uts sbaic ti much'utic hech chbolibtasvane.

⁸Hech yu'un mi chasbolibtasot ti ac'obe, mi avacane, ja' tsc'an ti mu'yuc ac'ob o avacan hech chaj c'u che'el ti much'u mu'yuc sc'obe o mu'yuc yacane, hech cha'och ti utsilal. Ja' vocol mi chabatic ti c'atimbac yu'un ti mu xapajes abaique. ⁹Ja' no'ox hech uc mi chasbolibtasot ti c'u che'el chaq'uele, mu lecuc. Hech yu'un ja' tsc'an ti mu'yuc c'usi chaq'uel hech chaj c'u che'el ti much'u mu xc'ot sate, hech cha'och ti utsilal. Ja' vocol mi chabatic ti c'atimbac yu'un ti mu xapajes abaique.

Ja' sc'opilal ti chich' mul ti Diose mi chch'ay jcotuc scarnero

(Lc. 15:3-7)

¹⁰P'ijanic me, mu me biq'uituc chavil junuc ti ololetic li'to. Melel

ti c'usi chacalbeique, te ti vinajel ti ch'ul abatetic ti chchabiat ti ololetique, ja' te oyic o ti stojol ti Jtote ti te oy ti vinajele.

¹¹Ja' yu'un ti nitale ho'on ti co'ol crixchanoucutique yu'un tal jcoltaoxuc acotolic yu'un ti ch'ayemoxuque.

¹²¿C'usi xchi avo'ntonic? Ti much'u oy yu'un ho'vinic ti cot scarnero, mi ich'ay comel yu'un jcot, ¿mi mu scomes ti yan noventa y nueve ti cote yu'un chba sa' tal ti jcot ti ich'ay yu'üne? ¹³Chich' mul yu'un mu ts'alaluc ti scarneroe. Melel ti c'usi chacalbeique, c'alal mi laj sta xa ti jcote, más nichim no'ox yo'nton. Yu'un mi jcotuc muc xch'ay ti scarneroe. ¹⁴Hech ono'ox uc mu sc'an ti Jtote ti te oy ti vinajele mi chch'ay junuc avi ololetic li'to.

Ja' sc'opilal ti ac'o ba sc'opon ti much'u oy smul yu'un ti yermanoe

(Lc. 17:3)

¹⁵Mi oy smul avu'un ti avermanoe, batan, ba chapano xchi'uc acha'va'alic no'ox. Mi chaspasbot ti muc' ac'ope, hech nichim no'ox avo'nton xchi'uc avermano obi. ¹⁶Mi mu xaspasbot ti muc' ti ac'ope, ic'o batel cha'vo' oxvo' achi'il, yu'un hech cha'vo' oxvo' rextico chc'ot ti jayp'el chavale. ¹⁷Mi mu spasbatic ti muc' sc'opic uc, albo scotol ti jch'unojeletique. Mi mu spasbat ti muc' sc'op scotol ti jch'unojeletique, hech ac'o c'otuc avu'un hech chaj c'u che'el yanlum vinic, hech chaj c'u che'el jtsobpatan ti mu xch'unojbuc sc'op ti Diose.

¹⁸Melel ti c'usi chacalbeique, yu'un chavalbe ti c'usi mu xtun tspaceque, yu'un hech ono'ox yalaj ti Diose. Yu'un chavalbe ti c'usi lec tspaceque, yu'un hech ono'ox yalaj ti Diose.

¹⁹Yan vuelta hech chacalbeic, mi jtos avo'ntonic cha'vo'oxuc li' ti balumile ti chac'ambeic ti stojol ti Diose ti c'uc no'ox chac'anique, ja' chayac'boxuc ti Jtote ti te oy ti vinajele. ²⁰Yu'un mi oy stsoboj sbaic cha'vo' oxvo' ti jventa, te oyun ti o'lol yo' bu oyique —xchi ti Jesuse.

²¹Ti Pedroe lic sc'oapon ti Jesuse, hech laj sjac'be:

—Cajval, ¿jayib vuelta sc'an ti jpasbe perdón ti much'u tstailan smul ti jtojole? ¿Mi ta yutsil hucub vuelta? —xchi.

²²Hech itac'av ti Jesuse:

—Chacalbe, mu tauc yutsil ti hucub no'ox vuelta. Mu atabiluc ti chapasbe perdón. Ja' scotol c'ac'al chapasbe perdón.

Ja' sc'opilal ti mu laj spasbe perdón ti xchi'ile

²³Hech yu'un chacalbeic ti c'utic x'elan tspacevan ti mantal ti Diose. Hech yu'un chacalbe hech chaj c'u che'el jun ajvalil ti tsc'an yu'un ac'o sutesbatuc ti staq'uine yu'un ti yabate. ²⁴Laj scajtusbe yil. Patil laj yic' tal ti stojol ti much'u oy lajunmil yil yu'une. ²⁵Mu xu' stoj ti yile hech yu'un laj yal mantal ti yajvale ti ac'o chonatuc xchi'uc yajnil xchi'uc xnich'nab xchi'uc scotol ti c'usi oy yu'une yu'un hech chtoj ti yile. ²⁶Hech yu'un ti abate laj squejan sba ti stojol ti yajvale.

Ep laj yalbe vocol: “Avocoluc me, Cajval, malabun to. Chajtojbe scotol”, xchi. ²⁷Hech ti ajvalile laj xc'uxubin ti yabate, laj scolta batel, laj xch'aybe ti yile. ²⁸C'alal iloc' batel ti yabate, laj snup ti be ti much'u oy ho'vinic yil yu'une ti ja' ono'ox xchi'il ti abtele. Laj stsac, hech laj yalbe: “Tojbun ti avile”, xut. ²⁹Hech ti much'u co'ol yabtel xchi'unque laj squejan sba ti stojol, hech laj yalbe vocol: “Avocoluc me, malabun to. Chajtojbe scotol”, xchi. ³⁰Muc sc'an smala. Ba stic' ti chuquel. “Ja'to mi laj stojbun ti yile ja'to chacoltabun loq'uel tal”, xchi ti yajval ti taq'uine. ³¹Ti xchi'iltac ti abtele c'alal laj yilic ti hech ic'ot ti pasele, ep laj yich'ic mul. Ba yalbeic ti yajvale scotol ti hech ic'ot ti pasele. ³²Hech yu'un i'ic'at talel yu'un ti yajvale. Hech hul albatuc: “Chopol avo'nton chca'i. Scotol laj jch'aybot avil yu'un laj ac'ambun vocol ti jtojol. ³³Ja' lec ti lajuc ac'uxubin ti achi'ile hech chaj c'u che'el ti laj jc'uxubinote”, x'utat. ³⁴Hech yu'un ti yajvale i'ilin ti stojol. Laj yac' ti sc'ob ti jhucvanejetique. “Ja'to mi laj stojbun scotol ti yile ja'to chacoltabun loq'uel tal”, xchi ti ajvalile.

³⁵Hech ono'ox uc chaxcha'ac'boxuc atojic jujunoxuc ti Jtote ti te oy ti vinajele mi mu j'ech'eluc chach'ay ti avo'ntonic ti smul ti avermanoe — xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti much'u tsutes yajnil

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

19 C'alal laj yo'nton laj sc'oponuntutic ti Jesuse,

ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique, niloc'tutic batel ti Galilea xchi'uc. Nijelavtutic batel ti jech uc'um Jordán, nixanavtutic batel yu'un chibatutic ti estado Judea xchi'uc ti Jesuse. ²Laj sts'acliuntutic batel ep jchi'iltic xchi'uc jchameletic. Laj scolta comel ti jchameletique ti Jesuse.

³Ital cha'vo' oxvo' ti fariseoetique yu'un sc'an spasbeic proval yo'nton ti Jesuse. Hech tal sjac'beic:

—¿Mi stac' ti jsutes cajnilutic ti c'uc no'ox tspase? —xchiic.

⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—Aq'uelojic ti sc'op ti Diose ti bu chal ti c'alal ipasat ti sba crixchanoe, jun vinic jun ants ipasat. ⁵Hech chal uc ti sc'op ti Diose: “Hech yu'un ti viniquetique tscomes stot sme', chic' yajnil. Jun no'ox chc'ot xchi'uc ti yajnile”, xchi.

⁶Hech yu'un mu cha'vo'uc icom yu'un jun no'ox ic'otic. Hech yu'un ti much'utic jun no'ox ic'otic yu'un ti Diose mu me sp'ev sbaic —xchi ti Jesuse.

⁷Lic sjac'beic yan vuelta:

—¿C'u yu'un hech laj yal mantal ti Moisesse: “Scotol ti much'u tsutes ti yajnile, ac'o sp'ejan ti jun ac'o yac'be ti yajnile ti c'usi sventailuc ti tsutese”, ti xchie? —xchiic.

⁸Hech itac'av ti Jesuse:

—Scoj ti tsots yo'ntonic hech yu'un ti hech i'ac'bat lisensa yu'un ti Moisesse ti tsutes ti yajnilique. Mu hechuc ti sliqueb ti balumile.

⁹Chacalbeic, scotol ti much'u tsutes ti yajnile, mi mu scojuc ti imulav ti yajnile ti tsutese, mi chic' yan ants ja' chmulivaj obi. Scotol ti much'u chic' yu'un chajnilin ti

much'u sutesbil yu'un ti smalale, ja' chmulav chc'ot —xchi.

¹⁰Ho'ontutic ti

yajchanc'opuntutique hech laj calbetutic ti Jesuse:

—Mi hech oy sc'opilal ti much'u oy yajnile, ja' lec ti mu xquic' jbatutic xchi'uc ants —xichitutic.

¹¹Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Mu scotoluc xu' yu'unic chch'unic ti mu xic' sbaic xchi'uc ants. Ja' no'ox chch'un ti much'u tsnop ti hech tsc'an ti Diose. ¹²Oy viniquetic eunucoetic sbiic. C'alal i'an hech ti ora to mu sc'an chic' sbaic xchi'uc ants. Oy viniquetic uc ti ipasat ti eunuco yu'un yan viniquetic. Oy viniquetic mu xic' sbaic xchi'uc ants yu'un hech más xu' chtun yu'un ti Diose. Ti much'u tsnopic ti hech tsc'an ti Diose, ac'o spas —xchi.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj yac'be bendición ti ololetique

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³I'ic'at talem ti stojol ti Jesuse ololetic yu'un chac' sc'ob ti Jesuse, chac'be ti sjol ti ololetique, yu'un tsc'opombe Dios ti stojol ti ololetique. Ti ho'ontutique ti yajchanc'opuntutique jc'an jpajestutic ti jchi'iltique. Tsots laj calbetutic mantal yu'un ti jpajestutic.

¹⁴Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Ac'o taluc ti jtojol ti ololetique. Mu me xapajesic yu'un ti much'utic chventaimbat yo'ntonic yu'un ti Diose, ja' hech chc'otic hech chaj c'u che'el olol —xiyutuntutic.

¹⁵Ti Jesuse laj yac' sc'ob, laj yac'be ti sjol ti ololetique. Patil niloc'tutic batel xchi'uc ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti unen vinic ti jc'uleje*(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)*

¹⁶Oy jun jchi'iltic tal sc'opon ti Jesuse.

—Maestro, ho'ot lequil vinicot.

¿C'usi lequil abtelal ti jpas yu'un hech chicuxi sbatel osil? —xchi.

¹⁷Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe: —¿C'u yu'un lequil vinicot xavutun? Mi junuc mu'yuc much'u lec, ja' no'ox stuc ti Diose. Mi chac'an chacuxi sbatel osil, ch'uno me ti mantaletique —xut.

¹⁸Hech laj sjac' ti viniq:ue:

—¿C'usi mantalil? —xchi.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu me xamilvan. Mu me xamulivaj. Mu me xa'elc'aj. Mu me xanopbe smul avecino. ¹⁹Paso me ti muc' atos ame!. C'ux me xava'i avecino hech chaj c'u che'el c'ux chava'i aba, ti xchie —xchi ti Jesuse.

²⁰Unen to ti viniq:ue. Hech laj yalbe ti Jesuse:

—Scotol avi to jch'unoj c'alal nich'i tal. ¿C'usi xa sc'an ti mu jch'une? —xchi.

²¹Hech itac'av ti Jesuse:

—Mi chac'an ti mu'yuc apalta chayil ti Diose, batan, ba chono scotol ti c'usi oy avu'one, q'uelambo ti me'onetique. Hech oy ac'ulejal ti vinajel chc'ot. Patil chtal ats'acliun batel —xut.

²²C'alal laj ya'i ti unen viniq:ue, isut batel. Laj yich' mul yu'un ep ti sc'ulejal li' ti balumile.

²³Ti Jesuse hech laj yalbuntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic:

—Melel ti c'usi chacalbeique, ti much'u jc'uleje vocol chac'

sba ti ventainel yu'un ti Diose.

²⁴Chacalbeic uc ti hech chaj c'u che'el mu xjelav jcot camello ti xchac acuxa, ja' no'ox hech uc ti much'u jc'uleje mu xu' chac' sba ti ventainel yu'un ti Diose —xiyutuntutic.

²⁵Ich'ay co'ntontutic c'alal hech laj ca'itutic.

—¿Much'u cac'tic xu' chcol che'e? —xcututic.

²⁶Ti Jesuse laj sq'uelbun jsatutic. Hech laj yalbuntutic:

—Ti crixchanoetique mu xu' scolta sba stuc. Ti Diose scotol xu' yu'un tspas stuc —xchi.

²⁷Ti Pedroe hech laj yalbe ti Jesuse:

—Ho'ontutic scotol laj xa jcomestutic. Laj xa jts'acliotutic. ¿C'u x'elán chic'otutic ho'oni? —xchi.

²⁸Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Melel ti c'usi chacalbeique, ti c'alal tsta yorail ti jlecubtas ti balumile, chc'ot naclucun ti jmuc'ta naclebe yu'un ti jpas ti mantal scotolic, ho'on ti co'ol crixchanocutic. Te chispasucun ti muc' scotol ti crixchanoetique. Ho'oxuque yu'un laj xa ats'acliucun, chc'ot naclanic uc ti lajcheb muc'tic naclebaltic yu'un chapas ti mantal ti lajchachop ti jchi'iltique, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele. ²⁹Scotol ti much'u laj xa scomes mi sna, mi sbanquiltac, mi yits'inabtac, mi svixobtac, mi yixleltac, mi stot sme!, mi yajnil, mi yol xnich'nab, mi slum, ho'on ti jventa, ho'vinic vuelta ch-epaj xq'uexol ti chcac'bee. Chcac'be yich' uc xcuxlejal sbatel osil. ³⁰Scotol

ti much'utic hech tsnop ti yo'nton ho'on jbaejbeun, mi xchi tsnop, ja' patil ti yantique, mi xchi, ja' patil chc'otic lume. Ja' jbael chc'otic scotol ti much'utic mu hechuc tsnopique. Ja' ep ti much'utic patil chc'otique —xiyutuntutic ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti j'abteletic
ti c'utic ora i'ic'atique**

20 Hech laj yalbuntutic uc ti Jesuse:

—Hech yu'un chacalbeic ti c'utic x'elán tspanvan ti mantal ti Diose. Hech yu'un chacalbe hech chaj c'u che'el jun vinic ti oy slume. Sob ic'luman iloc' batel, ba sa' yaj'abtel yu'un chba abtejuc ti bu sts'unoj uvate!. ²Laj spas trato xchi'uc ti yaj'abtele ti jun denariotaq'uín tstoñ ti jun c'ac'ale. Laj stac batel ti bu ti yabtele te ti bu sts'unoj ti uvate'c. ³C'alal laj sta baluneb ora iloc' batel yan vuelta ti yajval ti abtele. Laj yil oy much'utic te va'ajtic ti plaza, mu'yuc yabtelic. ⁴Hech yu'un hech laj yalbe: “Batanic ti cabtel ti bu jts'unoj uvate!. Lec atojolic chacac'boxuc”, xut. Hech laj xch'unic, hech ibatic ti abtel. ⁵Yan chib vuelta iloc' batel ti yajval ti abtele. Ba sa' yaj'abtel. Ba sa' ti o'lol c'ac'al uc. Ba sa' ti oxib ora mal c'ac'al uc. Co'ol ono'ox laj spas ti jujun vueltae. ⁶C'alal laj sta ho'ob ora mal c'ac'al, iloc' batel yan vuelta. Te laj sta yantic, mu'yuc yabtelic uc. Hech laj sjac'be: “¿C'u yu'un li' va'aloxuque sjunul c'ac'al?” xut. ⁷Hech itac'avic: “Yu'un mu'yuc much'u laj yic'untutic ti abtel”, xchiic. Hech laj yalbe: “Batanic ti cabtel ti bu ts'umbil ti uvate!

cu'unc. Lec atojolic chacac'boxuc”, xut. ⁸C'alal imal xa ti c'ac'ale ti yajval ti abtele hech laj yalbe ti smayordomoe: “Ic'o talel ti j'abteletic cu'unc. Ac'bo stojol yabtelic. Ja' jbael chatoj ti much'u patil italique. Patil chatoj ti much'u jbael italique”, xut. ⁹C'alal italic ti much'utic laj stsac yabtelic ti ho'ob ora mal c'ac'al, jujun denariotaq'uín i'ac'batic jujun. ¹⁰C'alal italic ti much'utic jbael laj stsac yabtelique, laj scuyic ti más ep stojol chac'abatic ti stuquique. Co'ol ono'ox uc jujun denariotaq'uín i'ac'batic jujun. ¹¹C'alal laj yich' ti stojolique, mu xtun laj yilic ti c'usi laj spas ti yajval ti abtele. ¹²Hech lic yalbeic: “Jun no'ox ora i'abteñic ti much'utic patil italique. Co'ol laj atojuntutic xchi'uc ti much'u patil italique. Ho'ontutique laj xa ca'ibetutic sc'uxul ti c'ac'ale. Nilubtutic xa ti abtel”, xchiic. ¹³Hech lic tac'avuc ti yajval ti abtele: “Quits'in, mu chopoluc ti c'usi laj jpasboxuque. Hech laj jpastic trato ti jun no'ox denariotaq'uín chajtojic jujunoxuque. ¹⁴Ich'o batel atojolic, batanic. Yutsil co'nton ti co'ol chajtojic acotolic xchi'uc ti much'utic patil italique. ¹⁵Ti c'usi sc'an ti co'ntone stac' ti jpas xchi'uc ti c'usi oy cu'unc. Mu me chopoluc avo'ntonic yu'un ti c'usi lec laj jpase”, xut. ¹⁶Hech chaj c'u che'el ic'ot ti pasel xchi'uc ti yaj'abtele, ja' no'ox hech chc'ot ti pasel xchi'uc ti much'utic ch-abteñ cu'unc li' ti balumile. Scotol ti much'utic hech tsnop ti yo'nton ho'on jbaejbeun, mi xchi tsnop, ja' patil ti yantique, mi xchi, ja' patil chc'otic lume. Ja'

jbael che'otic scotol ti much'utic mu hehcuc tsnopique —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti yoxibal xa vuelta laj yal ti Jesuse ti c'u che'el chchame

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷C'alal cac'oj jbatutic chimututic batel ti Jerusalén xchi'uc ti Jesuse, c'alal te oyuntutic ti be, laj jq'uej jbatutic jutuc xchi'uc ti Jesuse, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique, ti lajchavo'untutique. Hech laj yalbuntutic ti Jesuse:

¹⁸—Ta xa xij'ot ti Jerusalén. Ho'on ti co'ol crixchanoucutique te chiyac'ucun entrecal ti sc'ob ti totil paleetique xchi'uc ti sc'ob ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyo' sbaique. Ja' chixchapambucun jc'opilal yu'un chismilucun. ¹⁹Chi'ac'at entrecal uc ti sc'ob yanlum viniqetic yu'un chquich' labanel, chquich' acial. Patil chismilucun ti cruz. Chicham. Patil ti yoxibal c'ac'al chicha'cusesat loq'uel ti ch'en —xiyutuntutic.

Ja' sc'opilal ti oy c'usi laj sc'ambeic ti Jesuse ti Jacoboe xchi'uc ti Juane

(Mr. 10:35-45)

²⁰Ital ti jchi'il ti abtele, ja' ti xnich'nab ti Zebedeoe. Xchi'inoj talel ti sme'e. Hul squejan sba ti stojol ti Jesuse yu'un oy c'usi tsc'ambe. ²¹Ti Jesuse hech laj sjac'be:

—¿C'usi chac'an? —xut.

Hech itac'av ti sme'ique:

—Alo amantal ti c'alal chtal apas mantal, chnaqui jun ti abats'ic'ob, jun ti ats'et ti jqueremetic li'to —xchi.

²²Hech lic yal ti Jesuse:

—Mu xana'ic ti c'usi chac'ambune.

¿Mi xu' avu'unic ti vocol hech chaj c'u che'el chquich' vocol ho'oni?

¿Mi xu' avu'unic ti contrainel hech chaj c'u che'el chquich' contrainel ho'oni? —xchi.

Hech itac'avic:

—Xu' cu'untutic —xchi xtac'avic xcha'va'alic.

²³Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Melel ti c'u che'el chquich' vocol ho'oni ti c'u che'el chquich' contrainel, hech chavich'ic uc. Ho'on mu xu' chacalbe ti chanaquiic jun ti jbats'ic'ob jun ti jts'et. Ja' chal ti Jtote ti much'utic te chnaquiique —xchi.

²⁴Ho'ontutic ti lajunvo'untutique mu xtun laj ca'itutic ti c'usi laj yal ti cha'vo' ti jchi'iltaque. ²⁵Hech yu'un ti Jesuse laj yic'untutic tal ti stojol jcotoltutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Hech laj yalbuntutic:

—Chana'ic c'u x'elan tspasic ti ajvaliletic yu'un yanlum viniqetic. Chac' sbaic ti pasel ti muc'. Ti totiletic yu'unique ja' tsujvanic ti abtel. ²⁶Mu me hehcuc chapasic ti ho'oxuque. Ti much'u tsc'an ti totil che'ot avu'unique, ja' chac' sba ti abatinel avu'unic. ²⁷Ti much'u sc'an ti tspasat ti muc' avu'unique, ac'o me yac' sba ti abatinel ti atojolic. ²⁸Hech me chapasic hech chaj c'u che'el ho'oni ti co'ol crixchanoucutique. Yu'un ho'oni ma'uc nital yu'un chi'abatinvan. Ja' tal cac' jba ti abatinel. Tal cac' jba ti milel sventa scolel scotol crixchanoetic —xchi.

Ja' sc'opilal ti ijambat sat cha'vo' ma'satetic

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹C'alal niloc'tutic batel ti jteclum Jericó xchi'uc ti Jesuse, laj

sts'acliuntutic batel ep jchi'iltic.

³⁰Te nacajtic ti ti'be cha'vo' jchi'iltic, ja' ma'satetic. C'alal laj ya'yic ti te ch-ech' ti Jesuse, hech laj yavtaic:

—Cajval, ho'ot ti yelnich'onot ti Davide ti ac'opilal chatale, c'uxubinuntutic —xchiic.

³¹Ti yan jchi'iltique tsc'an tspajesic.

—Anchan —xutic.

Más no'ox tsots laj yavtaic:

—Cajval, yelnich'onot David, avocoluc me, c'uxubinuntutic —xchiic.

³²Laj sva'an sba ti Jesuse. Laj yic' talel ti stojol ti ma'satetique. Hech laj sjac'be:

—¿C'usi chac'an chajpasbe? —xchi ti Jesuse.

³³Hech itac'avic:

—Avocoluc, Cajval, jambun jsatutic —xchiic.

³⁴Ic'uxubinvan ti Jesuse hech yu'un laj spicbe satic. Ti ora ijam ti satic. Laj sts'acliic batel ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti cajal ti burro i'och batel ti Jerusalén ti Jesuse

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

21 Nic'otutic xchi'uc ti Jesuse ti nopol Jerusalén, te ti bu biq'uit jteclum Betfagé sbi. Te oy ti yolon vits Olivatic sbi. Ti Jesuse lic stac batel cha'vo' ti jchi'iltac ti abtele. ²Hech laj yalbe:

—Toj chabatic ti biq'uit jteclum lum toi. Te chc'o ataic me'burro. Te chucul xchi'uc yol. Coltao, ic'bun talel. ³Mi chasjac'boxuc ti yajvale: “¿C'u stu avu'un ti burroe?” mi xayute, “chtun yu'un ti Cajvaltique”, xavut. Ti

ora chayac'boxuc talel —xut ti cha'vo'ique, xchi ti Jesuse.

⁴Hech ic'ot ti pasel yu'un tsts'aqui sc'op ti j'alc'op yu'un ti Diose. Hech laj yal:

⁵Albo ti much'utic te nacajtic ti Jerusalene:

“Chtal ti ajvalil avu'unique.

Biq'uit yac'oj sba.

Cajal ti burro chtal.

Ja' yol ti j'icatsnom me'burroe”,
uto,

xchi ti Diose, xchi ti j'alc'ope.

⁶Ibat ti cha'vo'ique, ba spasic hech chaj c'u che'el ipasatic ti mantal yu'un ti Jesuse. ⁷Laj yiq'uic tal ti me'burroe xchi'uc ti yole. Laj slambe xchijic ti spat ti xcha'cotolique. Hech yu'un lic scajlebin ti Jesuse.

⁸Ep jchi'iltic laj sq'uiic xchijic ti be uc. Oy yantic laj sp'asic c'obte!. Laj sq'uiic ti be ti c'obte'e.

⁹Ti much'utic jbael ixanavique xchi'uc ti much'utic patil italique, co'ol tsots ic'opojic:

—iJpastic ti muc' ti yelnich'on ti Davide ti sc'opilal chtal ochuc ti ajvalile! iJun no'ox yutsil ti itacat xa tal ti jtjoltic yu'un ti Cajvaltic Diose! iAc'o spasic ti muc' ti Diose scotolic te ti vinajel uc! —xchiic.

¹⁰C'alal i'och batel ti Jerusalén ti Jesuse, chvocheti no'ox liquel ti jchi'iltique. Scotolic lic sjaq'uic:

—¿Much'u li'to? —xchiic.

¹¹Hech itac'av ti jchi'iltique ti te xchi'inojic tal ti Jesuse:

—Ja' Jesús. Ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose ti liquem tal ti jteclum Nazarete te ti estado Galilea —xchiic.

**Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj sten
loq'uel ti yamaq'uul templo ti
jchonolajeletique**

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹²Te ti Jerusalén co'ol ni'ochtutic ti yamaq'uul templo yu'un ti Diose xchi'uc ti Jesuse. Ti Jesuse laj sten loq'uel ti yamaq'uul templo scotol ti much'utic ti te chchonilajique chmanilajique. Laj sbut'q'uimbe smesa ti jeltaq'uinetique. Laj sbut'q'uimbe snacleb ti much'utic chchonic culajteetique. ¹³Hech laj yalbe:

—Hech ts'ibabil comel ti sc'op ti Diose: “Ti Jnae ja' sventa ti chac'oponune”, ti xchi ti Diose. Ho'oxuque laj xa ac'atajesic ti xch'en j'leq'uetic —xchi.

¹⁴Te ti yut templo italic ti stojol ti Jesuse ma'satetic xchi'uc mecanetic. Scotol icolic yu'un ti Jesuse. ¹⁵Te oyic uc cha'vo' oxvo' ti totil paleetique xchi'uc cha'vo' oxvo' ti yan jchi'iltic ti ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. Laj sq'uelic ti jchop o abeletic ti laj spas ti Jesuse. Laj ya'yic c'alal tsots laj yalic ti quereometique: “iJpastic ti muc' ti yelnich'on ti Davide ti sc'opilal chtal ochuc ti ajvalile!” xchiic. Hech yu'un i'ilinic. ¹⁶Hech yu'un hech laj sjac'beic ti Jesuse:

—¿Mi laj ava'i ti c'usi chalic ti quereometique? —xchiic.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Laj ca'i. ¿Mi mu aq'uelojuc uc ti hech chal ti sc'op ti Diose?

Ti oloetique jelaven yutsil ac'opilal chaxcholbot, ti xchie —xchi.

¹⁷Hech niloc'tutic batel xchi'uc ti Jesuse. Nicha'sututic batel ti jteclum Betania. Te c'ot vayucuntutic.

**Ja' sc'opilal ti scoj ti mu'yuc sat laj
yac'be castigo ti igote'e ti Jesuse**

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸Ti yoc'omal sob ic'luman nisututic batel yan vuelta ti jteclum Jerusalén xchi'uc ti Jesuse. C'alal nixanavtutic batel ti be, lic vi'najuc ti Jesuse. ¹⁹Laj yil oy igote' nopol ti'be. Ba sq'uel mi repenta oy sat. Mu'yuc sat c'ot sta, ja' no'ox yanal. Ti Jesuse hech laj yalbe ti te'e:

—Mi jutuc mu xa xasatin —xut.

Ti ora itaquij ti igote'e. ²⁰C'alal laj jq'uelutic ti ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ich'ay co'ntontutic yu'un.

—¿C'u che'el ti ora itaquij ti igote'e? —xichitutic.

²¹Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbuntutic:

—Melel ti c'usi chacalbeique, mi oy xch'unojel avo'ntonic, ma'uc no'ox xu' avu'unic chapasic hech chaj c'u che'el laj jpasbe ti igote'e, ja' chc'ot ti pasel avu'unic uc scotol ti c'usi vocol ti pasel ti mu xu' avu'unique. Hech chaj c'u che'el mi chavale: “Ac'o sq'uej sba batel ti vits li'to, ac'o ochuc ti nab”, mi xachiique, ta me xc'ot ti pasel avu'unic. ²²Yu'un mi oy xch'unojel avo'ntonic, scotol ti c'utic chac'ambeic ti Diose ja' chayac'boxuc —xiyutuntutic.

**Ja' sc'opilal ti ijac'bat ti Jesuse
much'u i'ac'bat yabtel**

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³C'alal nic'otutic ti templo te ti Jerusalén xchi'uc ti Jesuse, lic chanubtasvanuc ti Jesuse. Italic cha'vo' oxvo' ti totil paleetique xchi'uc cha'vo' oxvo' ti moletique te ti jteclum. Hech laj sjac'be:

—¿Much'u smantal avich'oj ti hech laj aten loq'uel ti jchonolajeletique li' ti yamaq'uul ti temploe? ¿Much'u laj yac'bot avabtel? —xutic.

²⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—Oy c'usi chajac'be uc. Mi chana'ique, chacalbe ava'yic ti much'u laj yac'bun ti cabtele.

²⁵Hech chajac'be. Ti Juane ¿much'u i'ac'bat yabtel yu'un ti laj yac' ich'ho'e? ¿Mi yu'un Dios i'ac'bat yabtel o mi yu'un crixchanoetic i'ac'bat yabtel? —xut.

Hech lic yalbe sbaic:

—“Yu'un Dios”, mi chijchie, “¿c'u yu'un muc xach'unic che'e?” ta me xijyutucutic. ²⁶“Yu'un crixchanoetic”, mi chijchie, yu'un ja' chixxi' yu'un ti crixchanoetic yu'un scotolic xch'unojic ti ja' j'alc'op yu'un ti Diose ti Juane — xut sbaic.

²⁷Hech yu'un hech laj yalbeic ti Jesuse:

—Mu jna'tutic —xchiic.

Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Hechun uc, mu xacalbe much'u laj yac'bun ti cabtele —xut.

Ja' sc'opilal ti queremetique ti mu sc'an ch-abtej yu'un ti stote

²⁸Hech laj yalbe uc ti Jesuse:

—Chacalbe sc'opilal jun vinic.

Oy cha'vo' xnich'nab. C'o sc'opon ti june: “Jnich'on, ti ora to chabat ti abtel ti bu uvate' cu'une”, xut.

²⁹Hech itac'av ti snich'one: “Mu jc'an chibat”, xchi. Patil laj snop xa ti yo'nton stuc ti chba spasbe yabtel ti stote. ³⁰Ti vinique ba sc'opon ti jun snich'one. Co'ol laj yalbe. Hech itac'av ti snich'one:

“Cuy, tote, chibat”, xchi. Patil muc xbat. ³¹¿C'usi xchi avo'ntonic? Ti xcha'va'alique, ¿much'u laj spas ti c'usi sc'an yo'nton ti stote? —xchi.

Hech itac'avic:

—Ja' ti much'u jbael ic'oponate —xchiic.

Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbeique, ti much'utic jp'ajmantaletic chavilique, ja' ti jtsobpatanetic xchi'uc ti jmulavil antsetique, tspasatic xa ti mantal yu'un ti Diose. Ti ho'oxuque mu xac'anic. ³²Ital ti atojolic ti Juane. Ja' tal yalboxuc ti c'usi lec chapasique. Muc xach'umbeic sc'op. Ti jtsobpatanetic xchi'uc ti jmulavil antsetique, laj xch'umbeic sc'op, laj sutes yo'ntonic. C'alal laj avilic ti laj xch'unique, muc xasutes avo'ntonic ti ho'oxuque, muc xach'unic.

Ja' ti lo'il yu'un ti jchabiejbalumile ti chopol yo'ntonique

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³A'yo me ava'yic yan lo'il. Oy jun vinic oy slum. Te laj sts'un ep uvate'. Laj spas macte'ton ti sjoylejaj. Laj sjomic ton yo' bu tsloq'uesbe ya'lel sat ti uvate'e. Laj spas jun na, toyol ti solel ti nae. Ja' sventa tsq'uel scotol ti uvate'e. Laj sa' yaj'abel yu'un chchabibat ti slume. Patil nom ibat ti yajval ti balumile.

³⁴C'alal ista xa yorail itoc'onaj ti sat ti uvate'e, laj stac talel ti smozotaque yu'un chc'ot sc'opon ti jchabiejbalumile. Chc'ot sc'ambeic tal ti sate. ³⁵Ti jchabiejbalumile itsacvanic, laj stsauic ti mozoetique. Jun laj smajic, jun laj

smilic, jun laj yac'beic ton. ³⁶Ti yajval ti balumile laj xcha'tac talel nixtoc yan smozotac. Más ep laj stac talel. Co'ol ono'ox ipasbatic hech chaj c'u che'el ti much'u jbael itacatic talele.

³⁷Patil laj stac talel ti snich'one. Hech laj yal: “Ja' chispasbucun ti muc' ti jnich'one”, xchi. ³⁸Ti jchabiejbalumile c'alal laj yilic ti ja' snich'on ti yajval ti balumile, hech laj yalbe sbaic: “Ja' yajval balumil chcom avi to. Jmiltic. Ho'ucutic chquich'betic comel ti slume”, xut sbaic. ³⁹Hech yu'un laj stsaquic, laj stenic loq'uel ti bu ts'umbil ti uvate'e, laj smilic.

⁴⁰Hech yu'un mi isut tal ti yajval ti uvate'e, ¿c'usi chc'ot pasbatuc ti jchabiejbalumile? —xchi ti Jesuse.

⁴¹Hech itac'avic:

—Ja' chmilat ti hovijoletique. Yan chac'be xchabi ti uvate' yu'une. Ja' tsa' ti much'u chac' entrecal ti sate c'alal tsatin ti te'etique —xchiic.

⁴²Ti Jesuse hech laj sjac'be:

—¿Mi mu hechuc aq'ueloj uc ti sun ti Diose?

Hech chaj c'u che'el ti yajval nae ti laj yotes ti chiquina ti tone ti mu xtun laj yilic ti yaj'abtele,

ja' no'ox hech laj xa yich' tsots yabtel yu'un ti Diose ti much'u t'ujbil yu'une ti ja' mu sc'anique.

Ja' yabtel ti Cajvaltuc Diose.

Jun no'ox yutsil chc'ot ti jtojoltic,

ti xchie. ⁴³Hech yu'un chacalbeic, ti ho'oxuque laj sc'opilal ti chaspasoxuc ti mantal ti Diose. Ja' tspas ti mantal yanlum

crixchanoetic, ja' ti tspasic c'utic tsc'an ti Diose. ⁴⁴Hech chaj c'u che'el ti p'in ti chp'aj yal tal ti ba ton pedazo chc'ot o, mu'yuc xa stu, ja' no'ox hech uc mu'yuc xa stu cu'un ti much'u mu sc'an chixch'umbun ti jc'ope. Mi mu sutes yo'nton, ja' chc'o quich'be sc'op. Hech chaj c'u che'el ti p'in ti chp'aj yal tal muc'ta ton ti sba ja' tsts'ubilaj, ja' no'ox hech uc mi laj cal ti ch'ayel chbatic, jp'el sc'opilal ch'ayel chbatic o. Laj stu o, ti xchi ti Diose —xchi ti Jesuse.

⁴⁵C'alal laj ya'yic ti lo'ile ti totil paleetique xchi'uc ti fariseoetique, laj sna'ic ti ja' sc'opilal stuquic ti icholbate. ⁴⁶Hech yu'un sc'an stsaquic ti Jesuse. Ja' ixilic yu'un ti crixchanoetique yu'un xch'unojic ti ja' j'al'c'op yu'un ti Diose ti Jesuse.

Ja' lo'il yu'un ti q'uin sventa nupunele

22 Ti Jesuse yan vuelta laj yal lo'il. Hech laj yalbe ti jchi'iltique:

²—Chacalbeic ti c'utic x'elan tspasvan ti mantal ti Diose. Hech yu'un chacalbe hech chaj c'u che'el jun ajvalil ti laj spas q'uin yu'un chnupun ti snich'one. ³Laj stac batel yabat yu'un chba yiq'uaic tal ti much'utic ch'amumbil xa yu'une yu'un chtal sq'uelic ti nupunele. Muc sc'an xtalic. ⁴Laj xcha'tac batel yan vuelta yan yabat. Hech laj yalbe batel: “Hech chavalbeic ti much'utic ch'amumbilic xa cu'une: Scotol chapal xa cu'un ti ve'elile. Milbil xa ti vacaxe xchi'uc ti c'utic yan ti jup'ene. Chapal xa scotol. La'ic me. La' q'uelo ti nupunele,

xchi ti cajvale, hech chavutic”, x'utatic batel. ⁵Ti much'utic ch'amumbilique muc xch'unic tal. Ti june ba sq'uel c'u x'elan xchob. Ti june ba chonilajuc. ⁶Ti yantique laj stsaquic ti abatetique, laj yilbajinic, laj smilic. ⁷C'alal laj ya'i ti ajvalile, i'ilin. Laj stac batel yajsoldadoetic yu'un ac'o ba smilic ti jmilvanejetique. Patil ichic'bat ti c'oc' ti slumalique. ⁸Patil laj yalbe ti yabate: “Chapal xa scotol yu'un ti q'uin sventa nupunele. Yu'un muc spasic ti muc' ti much'utic ch'amumbile, ⁹hech yu'un batanic ti bebetic, ba iq'uic tal yu'un ac'o sq'uelic ti q'uin sventa nupunele scotol ti much'utic chataic ti be”, x'utatic batel. ¹⁰Hech iloq'uic batel ti yabate. Ixanavic batel ti bebetic. Laj stsobic tal scotol ti much'utic laj staic ti be capal ti much'utic chopol yo'ntonique xchi'uc ti much'utic lec yo'ntonique. Hech inoj ti na ti bu tspasic ti q'uine.

¹¹C'alal i'och tal ti ajvalile, yu'un tal sc'oapon ti much'u ic'bilic itale, laj yil ti te oy jun vinic ti mu sventauc nupunel ti sc'u' ti slapoje. ¹²Hech laj yalbe: “Quits'in, ¿c'u yu'un ti muc xac'an xavich' ti c'u'ile ti jchapanoj ti chavich'ique ti ja' sventa ti q'uin yu'un nupunele?” xut. Muc xtac'av ti vinique. ¹³Ti ajvalile hech lic yalbe ti yabate: “Chucho sc'ob yacan, ic'o loq'uel, teno ochel ti ic' osil. Ac'o yich' ep vocol. Te chc'ot yoc'ta sba o, te xjep'et ye o”, xchi ti ajvalile. ¹⁴Scotol ch-ic'atic. Atabil no'ox ti much'u tsc'anique. Ja' t'ujbilic yu'un ti Diose ti much'utic tsc'anique —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti sc'an ti ac'o stabeic smul ti Jesuse ti fariseoetique

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵Hech yu'un ti fariseoetique ba xchapanic ti c'u che'el xu' tsjaq'uilambeic ti Jesuse yu'un ac'o loc'uc ti ye ti bu xu' tstabeic smul tscuyic. ¹⁶Laj staquic talel ti yajchanc'opetic yu'unique xchi'uc ti svinictac ti Herodese, ja' ti much'utic toyol yo'ntonic itic'at yu'une. Hech tal sjac'beic ti Jesuse: —Maestro, ti jna'tutic ti meel scotol ti c'usi chavale. Chavac' ti chanel ti sbe ti Diose ti mero meel. Co'ol chac'opon scotol, manchuc mi tsots yabtel yich'oj, manchuc mi mu'yuc yabtel. ¹⁷Alo ca'itutic ti c'usi chanope. ¿Mi stac' chcac'betutic patan ti Césare, mi mu stac'? —xchiic.

¹⁸Ti Jesuse laj sna' ti chlo'lavanique. Hech yu'un hech laj yalbe:

—Jlo'lavanejoxuc. ¿C'u yu'un chapasbun proval co'nton? ¹⁹Ac'bun jq'uel junuc ataq'uin ti ja' sventa yu'un chatoj apatanique —xut.

Hech yu'un ba yich' tal jun denariotaq'uin. ²⁰Ti Jesuse hech laj sjac'be:

—¿Much'u sloctombail ti o'loli? ¿Much'u sbi te oy ti sti'ile? —xut.

²¹Hech itac'avic:

—Ja' ti Césare —xchiic.

Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Oy c'usi stac' chach'umbeic ti Césare yu'un ja' totil ajvalil. Ja' no'ox hech uc ti Diose tsc'an chach'unic ti c'u che'el tsc'an —xut.

²²C'alal laj ya'yic ti hech laj yalbe, ich'ay yo'ntonic. Iloq'uic batel.

Jtuctutic no'ox te nicomtutic xchi'uc ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti sc'an ti ac'o stabeic smul ti Jesuse ti saduceoetique

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³Patil ital cha'vo' oxvo' ti saduceoetique, ja' ti chalic ti mu'yuc much'u chcha'cuxie. Hech tal sjac'beic ti Jesuse:

²⁴—Maestro, hech laj sts'iba comel ti Moisesse: “Mi oy much'u mu'yuc yol snich'on chcham, ti its'inala ti mu to oyuc yajnile ac'o yic'be yajnil ti sbanquile yu'un hech c'alal ch-an sba yol snich'on xu' chac'be xq'uexolin ti sbanquile yu'un hech mu xtup' sbi ti sbanquile”, ti xchi ti Moisesse.

²⁵Oy hucvo' jchi'iltic. Yermano sbaic ti hucvo'ique. Ti banquilale laj yic' yajnil, patil icham. Mu'yuc yol snich'on icom. Hech yu'un ti its'inala laj yic'be yajnil ti ánima sbanquile. ²⁶Hech laj spasic scotolic o. Xmelmun laj yiq'uic sucva'alic. ²⁷Icham scotolic. Patil icham uc ti antse. ²⁸C'alal tsta yorail ti chcha'cuxiique, ¿much'u junuc yajnil chc'ot ti antse? Melel ti xmelmun laj yiq'uic scotolic —xchiic.

²⁹Hech itac'av ti Jesuse:

—Ch'ayemoxuc yu'un mu xana'ic c'usi chal ti sun ti Diose. Mu xana'ic c'u x'elan sp'ijil ti Diose. ³⁰C'alal chcha'cuxiic scotolic, mu'yuc xa yajnil viniquetic, mu'yuc xa smalal antsetic. Hech chc'otic hech chaj c'u che'el ti ch'ul abatetic yu'un ti Diose ti te oyic ti vinajele. ³¹Yu'un ti mu xach'unic ti chcha'cuxiic ti ánimaetique, hech yu'un hech

chacalbeic. Aq'uelojic ti c'u che'el chyalboxuc ti Diose, ja' sc'opilal ti Abrahame xchi'uc ti Isaaque xchi'uc ti Jacobe. Manchuc mi ep xa habil chamenic ti Abrahame xchi'uc ti Isaaque xchi'uc ti Jacobe, hech ch-albatic to sc'opilal: ³²“Ho'on Diosun yu'un ti Abrahame xchi'uc ti Isaaque xchi'uc ti Jacobe”, ti xchi ti Diose. Yu'un cuxajtic. Yu'un ja'uc j'ech'el ichamic oe, mu'yuc xa dios yu'unic. Hech yu'un ti Diose ja' yu'unic ti much'utic cuxajtique — xchi ti Jesuse.

³³C'alal laj ya'yic ti jchi'iltique ti hech laj yal ti Jesuse, ich'ay yo'ntonic yu'un ti sc'op ti laj yac' ti a'yele.

Ja' sc'opilal ti mantale ti más tsots sc'opilale

(Mr. 12:28-34)

³⁴C'alal laj ya'yic ti fariseoetique ti itsalat ti saduceoetique yu'un ti Jesuse, patil stuquic laj stsob sbaic tal ox. ³⁵Oy jun fariseo, ja' jchanubtasvanej yu'un ti smantal ti Diose ti scuyo'j sbae. Ja' sc'an spasbe proval yo'nton ti Jesuse. Hech yu'un hech tal sjac'be:

³⁶—Maestro, ti scotol ti smantal ti Diose ti laj yal ti Moisesse, ¿c'usi mantalil ti más tsots sc'opilale?

—xchi.

³⁷Hech itac'av ti Jesuse:

—“C'ux me xava'i ti Cajvaltich Diose, ja' ti Dios cu'untique, xchi'uc scotol avo'nton xchi'uc scotol ap'ijil”, ti xchie. ³⁸Ja' mero sba mantal obi. Ja' tsots sc'opilal. ³⁹Ti xchibal mantale co'ol tsots sc'opilal xchi'uc. “C'ux me xava'i avecino hech chaj c'u che'el c'ux chava'i

aba”, ti xchie. ⁴⁰Avi chib mantaletic li'to ja' tsobbil scotol xchi'uc yan mantaletic xchi'uc ti sc'op ti j'alc'opetic yu'un ti Diose —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ðmuch'u yelnich'on ti Cristoe? xchi sjac' ti Jesuse

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹C'alal te stsoboj sbaic ti fariseoetique, ti Jesuse hech laj sjac'be:

⁴²—¿C'usi chanopic? ¿Much'u statamol ti Cristoe? —xut.

Hech itac'avic:

—Ja' statamol ti Davide —xchiic.

⁴³Ti Jesuse hech laj sjac'be:

—Mi yelnich'one, ¿c'u yu'un Cajval, xchi ti Davide? Yu'un ja' ti sventa ti Ch'ul Espiritue ti hech laj sts'liba comel ti Davide:

⁴⁴Ti Cajvale hech i'albat yu'un ti Diose:

“Chlic naclan li' ti jbats'ic'ob ja'to mi laj jtsalbot scotol avajcontra”,

x'utat ti Cajvale, xchi ti Davide.

⁴⁵Hech yu'un ma'uc no'ox yelnich'on yu'un Cajval, xchi ti stojol —xchi ti Jesuse.

⁴⁶Mi junuc mu'yuc much'u itac'avic. Mi jutuc mu xa much'u tsjaq'uic o.

Ja' sc'opilal ti hech i'albatic yu'un ti Jesuse ti fariseoetique xchi'uc ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique ti puru chlo'lavanique

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

23 Ti Jesuse laj sc'oponuntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic xchi'uc ti

ep jchi'iltic ti te stsoboj sbaique. Hech laj yalbuntutic:

²—Ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc ti fariseoetique ja' xq'uexol ti Moisesse icomic.

³Hech yu'un scotol ti sc'op Diose ti chayalboxuque ta me xach'unic, ta me xapasic. Mu me hechuc chapasic hech chaj c'u che'el tspasic stuquique. Yu'un ja' no'ox hech no'ox chalic, mu xc'ot ti pasel yu'unic. ⁴Sjeluc tsmeltsanic icatsil. Ol ti icatsile. Vocol ti cuchel. Chac'be xcuch ti crixchanoetique. Stuquic mi jutuc mu sliquic mu xcuchic. ⁵Scotol ti yabtelique ja' no'ox tspasic yu'un tsc'an ti lec ac'o ilatuc yu'un ti crixchanoetique. Muc' spasoic ti scaxail ti mantaletique ti chaq'uic ti sc'obic, chaq'uic ti stibaic c'alal tsc'oponic Dios. Nat yac'ojic ti sba ti sc'u'ique. ⁶Ja' no'ox lec cha'yic chnaquic ti sba naclebal c'alal oy q'uin. Ja' no'ox lec cha'yic uc chnaquic ti sba naclebal li' ti yut templo cu'untique. ⁷Ja' no'ox lec cha'yic mi ep chc'oponat yu'un jchi'iltic te ti plaza. Ja' no'ox lec cha'yic maestro, mi ch-utatic yu'un ti crixchanoetique.

⁸Ti ho'oxuque mu me xac'anic ti maestro cha'utatic. Jun no'ox ti Maestro avu'unique. Ti ho'oxuque avermano abaic acotolic. ⁹Mu me much'u chatotinic li' ti templo avu'unique. Melel ti jun no'ox ti Jtotique. Te oy ti vinajel. ¹⁰Mu me much'u Cajval, mu me xayutoxuc. Melel ti jun no'ox ti avajvalique, ho'on ti Cristoune. ¹¹Ti much'u totil avu'unique, ac'o yac' sba ti abatinel

avu'unic. ¹²Yu'un ti much'u chac' sba ti pasel ti muc', ja' chbic'tajesat yu'un ti Diose. Ja'uc ti much'u biq'uit chac' sbae, ja' ch-ac'at ti pasel ti muc' yu'un ti Diose.

¹³Ho'oxuc ti chachanubtasvanic ti smantal ti Diose ti acuyoj abaique, xchi'uc ho'oxuc ti fariseooxuque, ta me xavich'ic ep vocol yu'un ti chalo'lavanique. Chapajesic ti jchi'iltique. Ho'oxuc ti jbaejbeoxuc mu xac'an ti chaspasoxuc ti mantal ti Diose, hech yu'un chapajesic ti much'utic tsc'anique.

¹⁴Ho'oxuc ti chachanubtasvanic ti smantal ti Diose ti acuyoj abaique, xchi'uc ho'oxuc ti fariseooxuque, ta me xavich'ic ep vocol yu'un ti chalo'lavanique. Hovil ti hal chac'oponic Dios. Chapojbeic ti c'utic oy yu'un ti me'on antsetique. Hech yu'un jelaven chavich'ic castigo.

¹⁵Ho'oxuc ti chachanubtasvanic ti smantal ti Diose ti acuyoj abaique, xchi'uc ho'oxuc ti fariseooxuque, ta me xavich'ic ep vocol yu'un ti chalo'lavanique. Chaxanavic batel ti scotol balumil yu'un chac'an chata avajchanc'op. Mi laj ataique, ech'em hech chaj c'u che'el yol snich'on ti pucuje chc'ot avu'unic.

¹⁶Ta me xavich'ic ep vocol yu'un mu xtun ti cha'ic'vanique yu'un ma'satoxuc. Hech chavalic: "Scotol ti much'u tsva'an ti rextico ti temploe, mu persauc chc'ot ti pasel ti c'usi laj yale. Ja'uc ti much'u tsva'an ti rextico ti sc'anal taq'uin ti temploe, ja' persa me chc'ot ti pasel ti c'usi laj yale", xachiic.

¹⁷iBolibenoxuc, ma'satoxuc! Ma'uc tsots sc'opilal ti c'anal taq'uine; ja'

tsots sc'opilal ti temploe yo' bu oy ti c'anal taq'uine. ¹⁸Hech chavalic uc: "Scotol ti much'u tsva'an ti rextico ti scajaneb smoton ti Diose, mu persauc chc'ot ti pasel ti c'usi laj yale. Ja'uc ti much'u tsva'an ti rextico ti smoton ti Diose ti te cajambile, ja' persa me chc'ot ti pasel ti c'usi laj yale", xachiic.

¹⁹iBolibenoxuc, ma'satoxuc! Ma'uc tsots sc'opilal ti smoton ti Diose; ja' tsots sc'opilal ti scajaneb smoton ti Diose yo' bu chcajambat ti smoton ti Diose. ²⁰Ti much'u tsva'an ti rextico ti scajaneb smoton ti Diose, scotol tsva'an xchi'uc ti scajanebe xchi'uc scotol ti c'usi te cajambile. ²¹Hech ono'ox uc ti much'u tsva'an ti rextico ti temploe, scotol tsva'an xchi'uc ti temploe xchi'uc ti Diose ti te nacale. ²²Ti much'u tsva'an ti rextico ti vinajele, scotol tsva'an xchi'uc ti smuc'ta nacleb ti Diose xchi'uc ti Diose ti te nacale.

²³Ho'oxuc ti chachanubtasvanic ti smantal ti Diose ti acuyoj abaique, xchi'uc ho'oxuc ti fariseooxuque, ta me xavich'ic ep vocol yu'un ti chalo'lavanique. Chavati ti lajlajuneb scotol ti c'utic ats'unojique, ja' ti tunichime xchi'uc ti eneldoe xchi'uc ti cominoe. Jujun chaloq'uesic ti lajlajuneb yu'un chavac'beic smoton ti Diose. Mu c'otemuc ti pasel avu'unic ti bu tsots sc'opilal ti smantal ti Diose ti laj yal ti Moisesse. Mu tsotsuc sc'opilal chava'yic ti toj avo'ntonique, ti c'ux chava'yic ti Diose, ti oy xch'unojel avo'ntonique. Ja' lec ti lajuc apas ti bu tsots sc'opilal uque. ²⁴Hovil ti chatobjobtasvanic ti chacuyique

yu'un mu xtojob avu'unic ti ho'oxuque. Ja' no'ox chach'unic ti bu mu tsotsuc sc'opilale. Ti bu tsots sc'opilale ja' comen avu'unic.

²⁵Ho'oxuc ti chachanubtasvanic ti smantal ti Diose ti acuyoj abaique, xchi'uc ho'oxuc ti fariseooxuque, ta me xavich'ic ep vocol yu'un ti chalo'lavanique. Ja' no'ox chapocbeic spat ti tazae ti platoe. Ti yute mu xapoc. Nojem scotol ti c'usi chopole. Ho'oxuque hech chaj c'u che'el ti taza ti chcale. Ti avo'ntonique nojem ti sbic'tal avo'ntonique xchi'uc ti c'usi chopol chac'an chapasique. ²⁶Ma'satoxuc, fariseoetic. Ja' sc'an ti jbael chavac' ti poquel avo'ntonic, hech co'ol lec ti yut, lec ti fuera.

²⁷Ho'oxuc ti chachanubtasvanic ti smantal ti Diose ti acuyoj abaique, xchi'uc ho'oxuc ti fariseooxuque, ta me xavich'ic ep vocol yu'un ti chalo'lavanique. Hechoxuc hech chaj c'u che'el ti ch'en ti campo santoe. Ti sba oy vovoro sacubtasbil ti tan. T'ujum ti q'uelel. Ti yut ch'en nojem sbaquel ánimaetic xchi'uc scotol ti c'usi c'a'eme. ²⁸Hechoxuc ono'ox uc. Toj avo'ntonic x'elan ti stojol crixchanoetic. Nojem ti avo'ntonic ti chalo'lavanique xchi'uc yan muliletic.

²⁹Ho'oxuc ti chachanubtasvanic ti smantal ti Diose ti acuyoj abaique, xchi'uc ho'oxuc ti fariseooxuque, ta me xavich'ic ep vocol yu'un ti chalo'lavanique. Laj apasic vovoro ti bu mucul ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. Te chavaq'uc nichim yu'un chana'ic ti much'u toj yo'ntonique. ³⁰Hech chavalic: “Ti

ho'ucun cuxuluntutic ti vo'one c'alal ti yorail cuxul ti antiguo jtot jme'tique, muc jch'untutic ti jmiltutic ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti hechuque”, xachiic. ³¹Yu'un ti hech chavalique chvinaj ti ho'ot yol snich'onoxuc ti much'utic laj smilic ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti vo'onee. ³²Ho'oxuc chats'acubtasbe yabtel ti atotique.

³³Hech chaj c'u che'el orachon ti atotique. Ja' no'ox hechoxuc uc orachonoxuc uc. Mu xu' chacolic. Persa chba avich'ic castigo ti c'atimbac. ³⁴Hech yu'un ti jtac talel ti atojolic j'alc'opetic xchi'uc jchanubtasvanejetic xchi'uc much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose. Oy chlic amilic, oy chlic ajipanic ti cruz, oy chlic avac'beic acial te ti yut temploetic avu'unique. Oy chlic atenic loq'uel ti jujun jteclum ja'to mi iloc' ti alumalique. ³⁵Hech yu'un chcom ti aventaic ti imilat li' ti balumile scotol ti much'utic toj yo'ntonique. Scotol chcom ti aventaic, ti Abele ti toj ti viniquile ti ja' imilat jbaele asta uc ti Zacaría se ja' ti snich'on ti Berequíase ti imilat te ti yut templo ti bu nopol scajaneb smoton ti Diose. ³⁶Melel ti c'usi chacalbeique, scotol chcom ti aventaic ho'oxuc ti li'oyoxuc ti balumil ti ora to.

**Ja' sc'opilal ti tsc'an ti ac'o sutes
yo'ntonic ti totiletic te ti Jerusalene
ti Jesuse**

(Lc. 13:34-35)

³⁷Ho'oxuc ti li'oyoxuc li' ti Jerusalene atalelic chamilic ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. Chavac'beic ton ti much'utic

itacatic tal ti atojolique. Ep vuelta laj j'e'an chajtsoboxuc hech chaj c'u che'el tstsob yol ti yolon xic' jcot me'caxlan. Muc xac'anic. ³⁸A'yo me'ava'yic, ti ho'oxuque atuquic xa no'ox chaventain abaic. Mu xa teuc Dios ti atojolic. ³⁹Chacalbeic, ja'to mi laj sta yorail ti hech chavalique: "Jun no'ox yutsil ti itacat xa tal ti jtojoltic yu'un ti Cajvaltlic Diose", mi chachiique, ja'to xu' chaq'uelbun jsat yan vuelta —x'utatic yu'un ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti hech laj yal ti Jesuse ti chjinat ti temploe

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

24 C'alal niloc'tutic ti templo te ti Jerusalén xchi'uc ti Jesuse, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic, ilic sc'opilal cu'untutic yu'un ti temploe yu'un t'ujum ti naetique. ²Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Laj xa aq'uelic avi to. Melel ti c'usi chacalbeique, mi jp'ejuc ton mu'yuc bu chcom ti sba yan ton yu'un scotol chtal sjin ti yan c'ac'al yan crixchanoetic —xiyutuntutic.

Ja' sc'opilal ti po'ot xa ti slajebal c'ac'ale

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³Ba naclucuntutic ti vits Olivatic jtuctutic no'ox xchi'uc ti Jesuse. Hech laj jac'betutic ti Jesuse:

—Albun ca'itutic c'usi ora hech chjinat ti temploe. ¿C'usi señaail ti jq'uelutic c'alal chatal? ¿C'usi señaail ti jq'uelutic yu'un ti jna'tutic ti ja' ti yorail ti slajebal c'ac'ale? —xcututic.

⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—P'ijanic me, mu me xalajic ti lo'lael. ⁵Yu'un ep chtalic chalic "ho'on jcoltavanejun", xchiic. Ep ti much'utic chljaj ti lo'lael yu'un ti hech chalique. ⁶Ti yan c'ac'al chava'ibeic sc'opilal ti oy ep muc'ta pleito li' ti balumile. Chava'ibeic sc'opilal uc ti chlic yan muc'ta pleito. Mu me xaxi'ic. Persa scotol hech chc'ot ti pasel. Mu to ja'uc slajebal c'ac'al. ⁷Ti crixchanoetic ti jun balumile ja' tsontrain ti yan crixchanoetic ti yan balumile. Ti ajvaliletique tsontrain sbaic. Chtal vi'nal, chtal ep chamel. Buc no'ox chnic ti balumile. ⁸Avi c'u che'el laj cale ja' sliqueb to no'ox ti vocole.

⁹Cha'ac'atic entrecal ti sc'obic yu'un chayilbajinoxuc yu'un chasmiloxuc. Ep crixchanoetic chayilintaouxuc ho'on ti jventa. ¹⁰Ep ti much'utic chchibaj yo'ntonic hech yu'un chlic stic'be sbaic smulic, chlic yilinta sbaic. ¹¹Chtalic ep nopbilal j'alco'petic. Ep ti much'utic chljaj ti lo'lael yu'unic. ¹²Yu'un i'epaj xa ti mulile ep ti much'utic tspec'tsaj yo'ntonique. Hech yu'un mu xa c'uxuc ti yo'ntonic ti Diose. ¹³Scotol ti much'utic scotol sts'ic yu'un c'alal ti slajebal ora, ja' chcol. ¹⁴Ta me xich' cholel ti sjoylejal balumil ti lequil ach' c'ope, ja' ti c'u che'el tspasvan ti mantal ti Diose yu'un ac'oa ya'yic scotol crixchanoetic. Patil tsta yorail ti slajebal c'ac'ale —xiyutuntutic ti Jesuse.

¹⁵⁻¹⁶A'ibeic me sjam ti c'usi chajts'ibaboxuc li'to. Hech laj yalbuntutic uc ti Jesuse:

—C'alal chaq'uelic ti ixtambil ti jyalel ti temploe hech chaj c'u

che'el laj yal ti Daniele, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose ti vo'one, anil me batanic ti vits ho'oxuc ti li'oyoxuc li' ti Judeae. ¹⁷Ti much'utic muem ti yamaq'uul sjol sna, c'alal chyal tal, mu xa me c'usi chba stam loq'uel ti c'usi oy yu'un te ti yut sna. ¹⁸Ti much'utic te oyic ti xchobique, mu xa me sut batel yu'un t'utam loq'uel ti xchije. ¹⁹Uts sbaic ti much'utic slicojic yole xchi'uc ti much'utic oy yol chchu'unic toe. ²⁰C'ambeic voloc ti Diose ti ma'uc ti yorail sic, ti ma'uc ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic ti c'alal chajatavique. ²¹Melel ti ep ti voloc chtale. Mu'yuc bu hech yan voloc c'alal ilic ti balumile asta ti ora to. Mu'yuc bu hech yan voloc chtal yan vuelta. ²²Ti manchuc tscomejes ti yorail vocole ti Diose, mu'yuc much'u chcol ti hechuque. Ja' ti sventa scotol ti much'utic t'ujbilic yu'une hech yu'un ti Diose tscomejes ti yorail vocole.

²³Hech yu'un mi oy much'u chayalbot: "Q'uelo avil, ja' Cristo li'to", mi xayutote, "ja' Cristo lume", mi xayutote, mu me xach'unic. ²⁴Melel ti chtalic nopbilal cristoetic xchi'uc nopbilal j'alc'opetic. Chaq'ueic ti q'uelel muc'ta señailetic. Hech tslo'laic scotol ti crixchanoetique. Taca hu'uc yu'unique, tse'an tslo'laic uc ti much'utic t'ujbilic yu'un ti Diose. ²⁵Laj xa me calboxuc scotol. Mu to chc'ot ti pasel. ²⁶Hech yu'un mi oy much'u chayalboxuc j'opilal: "Te oy ti xocol balumil", mi xayutote, mu me xaloq'ueic batel yu'un chba aq'uelic. "Te oy ti yut na", mi xayutote, mu me xach'unic. ²⁷Yu'un

hech chaj c'u che'el ti ora no'ox chleblej ti tselove chquiltic jcotoltic ti chlic ti sloq'ueb c'ac'al chleblej batel c'alal ti smaleb c'ac'al, ja' no'ox hechun ti ho'one ti ora no'ox chital chavilic acotolic, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ²⁸Hech chaj c'u che'el ti ora no'ox sna' bu oy ánima ti tanjole, ja' no'ox hech chc'ot ti pasel ti ora no'ox chavilic nital xa ti ho'one.

**Ja' sc'opilal ti c'u che'el chtal
ti Cajvaltique, ho'ucutic ti co'ol
crixchanoetic xchi'uc**

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹C'alal mi i'ech' xa ti yorail ti vocole, ch-ic'ub ti c'ac'ale. Mu xa xac' squeval uc ti ue. Chp'aj yal tal ti c'analetique. Chnic scotol ti c'utic te oy ti vinajele. ³⁰Scotol crixchanoetic chilic oy señailel te ti vinajel c'alal tsta yorail ti chitale, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. Hech yu'un scotol crixchanoetic choq'ueic, ti jalajuntos crixchanoetic li' ti balumile. Tsq'uelic ti chiyal tal ti vinajel xchi'uc toc ho'on ti co'ol crixchanoucutique. Chvinaj ti jelaven jp'ijile, ti lum lec ti jquevale. ³¹Tsots ch-oc' corneta. Ja' ti jtac yal tal ti ch'ul abatetic cu'une. Chtal stsobic scotol ti much'utic t'ujbilic cu'une, ti buc no'ox oyic ti sjoylejal balumile.

³²Nopic me c'u x'elan ti chjel ti igote'e li' ti jlumaltiqui. C'alal ch-ach'ub ti sc'obe, chloc' yanal. Ti c'alal chaq'uel ti yanale, chana'ic ti po'ot xa tsta yorail ho' li'i.

³³Hech ono'ox uc c'alal chaq'uelic ti chc'ot ti pasel scotol ti voloc ti laj calboxuque, chana'ic ti po'ot

xa tsta yorail chital ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ³⁴Melel ti c'usi chacalbeique, oy mu to chachamic ja'to mi ic'ot xa ti pasel scotol ti vocol ti laj xa calboxuque. ³⁵Chlaj ti vinajele xchi'uc ti balumile. Ti jc'o'pe ja' mu xljaj stuc.

³⁶Mi junuc mu'yuc much'u sna' c'usi ora, c'usi c'ac'alil ti chc'ot ti pasele. Mu sna'ic uc ti ch'ul abatetique ti te oyic ti vinajele. Mu jna' uc ho'on ti Nich'onilune. Stuc no'ox sna'oj ti Jtote.

³⁷Hech chaj c'u che'el laj spasic ti crixchanoetique c'alal li'oy ti balumile ti Noee, ja' no'ox hech tspasic uc c'alal po'ot xa tsta yorail chital ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ³⁸C'alal mu to xtal ti nojelal ho'e, yac'oj sba chve'ic, yac'oj sba chnupunic, yac'oj sba chaq'uic ti nupunel stsebic. Ja'to c'alal laj sta yorail i'och ti barco ti Noee, ja'to ipajic. ³⁹Ja'to c'alal ital ti nojelal ho'e, ja'to laj sna'ic. Scotolic itup'ic. Ja' no'ox hech uc ja'to mi nitale, ho'oni ti co'ol crixchanoucutique, ja'to chlic sna'ic. ⁴⁰Mi oy cha'vo' viniquetic te ti chobtic, jun ch-ic'at, jun chcom. ⁴¹Mi oy cha'vo' antsetic xchi'inoj sbaic ti juch'nej, jun ch-ic'at, jun chcom.

⁴²Hech yu'un q'ueleluc me asatic yu'un mu xana'ic c'usi ora chital ho'on ti Avajvalune. ⁴³Na'ic me, ti lajuc sna' ti yajval nae ti c'usi ora chtal ti j'eleq'ue, muc xvay ti hechuque. Hech muc xbat ti elc'anel ti c'utic te oy ti sna ti hechuque. ⁴⁴Hech yu'un ti ho'oxuc uque, p'ijanic me. Chapalucoxuc me yu'un mu xana'ic c'usi ora chital ho'on

ti co'ol crixchanoucutique. Mu me ja'uc mu xamalaun c'alal chital.

Ja' sc'opilal ti lequil abate ti malabil yu'un ti yajvale

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵Ti much'u lequil abate jun no'ox yo'nton ch-abtej ti stojol ti yajvale. Yu'un oy sp'ijil yo'nton ch-ac'bat yabtel yu'un tsmac'lin scotol ti much'utic oyic ti stojol ti yajvale. ⁴⁶Ja' chich' bendición yu'un ti hech yac'oj sba tspas c'alal chul taatuc yu'un ti yajvale. ⁴⁷Melel ti c'usi chacalbeique, yu'un ti hech tspace ch-ac'bat sventain scotol ti c'utic oy yu'un ti yajvale. ⁴⁸Ti abate ti mu xtune hech chal ti yo'nton: Mu van xtal ti ora ti cajvale, xchi. ⁴⁹Hech chlic yilbajin ti much'utic i'ac'bat sventaine, chlic xchi'in ti ve'el ti much'utic lec chil sbaic xchi'uque. Co'ol chyacubic xchi'uc. ⁵⁰Mu malabiluc yu'un ti c'usi ora chtal ti yajvale yu'un mu xch'un ti po'ot xa chtale. ⁵¹Hech yu'un c'alal mi ital ti yajvale, tsots castigo chich' ti jyalel. Ja' chba xchi'in ti much'utic jlo'lavanejetique. Te chc'ot yoc'ta sba o. Te xjep'et ye o —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti tsc'an ti chapalucutic hech chaj c'u che'el ti ho'vo' tsebetique ti oy sp'ijil yo'ntonic

25 Hech laj yalbuntutic uc ti Jesuse: —Chacalbeic ti c'utic x'elan tspasvan ti mantal ti Diose mi laj sta yorail ti chitale. Hech yu'un chacalbe hech chaj c'u che'el lajunvo' tsebetic ti laj yich'ic batel sc'oq'uic yu'un ba snupic ti be ti jnupunele. ²Ti

ho'vo'e oy sp'ijil yo'ntonic. Ti yan ho'vo'e mu'yuc sp'ijil yo'ntonic.

³Ti tsebetique ti mu'yuc sp'ijil yo'ntonique c'alal laj yich'ic batel ti sc'oq'uique, muc xich'ic batel yan yaceiteic uc. ⁴Ti tsebetic ti oy sp'ijil yo'ntonique, c'alal laj yich'ic batel ti sc'oq'uique, laj yich'ic batel uc yan yaceiteic ti slimetaic. ⁵Muc xtal ti ora ti jnupunele hech yu'un scotolic ital svayelic, hech ivayic. ⁶Ti o'lol ac'ubal oy much'u i'avan: "La' me, q'uelo avil, chtal xa ti jnupunele. La'ic me, ba nupic tal", xchi. ⁷Hech yu'un iliquic scotol ti tsebetique, laj xchapan sc'oq'uique. ⁸Ti tsebetic ti mu'yuc sp'ijil yo'ntonique, hech laj yalbeic ti tsebetic ti oy sp'ijil yo'ntonique: "Ac'buntutic jutuc avaceite yu'un ta xa xtup' ti jc'oc'tutique", xchiic. ⁹Hech itac'avic ti tsebetic ti oy sp'ijil yo'ntonique: "Mu xu' yu'un repenta mu tauc yutsil cu'untic jcotolitic. Ja' lec batanic ti sna ti much'u chchone, ba mano tael c'u yepal chtun avu'unic ho'oxuque", xchiic. ¹⁰C'alal ba smanic tal ti yaceitee, ja' yorail ital ti jnupunele. Ti tsebetic ti chapajtique, laj xchi'inic ochel ti bu tspasic ti q'uin yu'un chnupunique. Hech yu'un laj smaquic ti ti'nae. ¹¹Patil ital uc ti yan tsebetique. Hech hul yalic: "Cajval, jambuntutic ti nae", xchiic hulel. ¹²Hech i'albatic: "Melel ti c'usi chacalbeique, mu xacojtiquinoxuc", x'utatic.

¹³Hech yu'un q'ueleluc me asatic yu'un mu xana'ic c'usi c'ac'alil chital ho'oni ti co'ol crixchanoucutive. Mu xana'ic uc mi chital ti sob ic'luman, mi chital

ti mal c'ac'al, mi chital ti ac'ubal — xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti tsc'an ti jun co'ntontic chij'abtej yu'un ti Cajvaltique

¹⁴Hech laj yalbuntutic uc ti Jesuse:

—Chacalbeic ti c'utic x'elan tspasvan ti mantal ti Diose. Hech yu'un chacalbe hech chaj c'u che'el jun vinic ti nom chbate. C'alal mu to chloc' batel laj yic' tal ti abatetic yu'une. Laj yac'be sventainic comel ti staqu'ine.

¹⁵Ti june laj yac'be sesenta ti mil ti staqu'ine. Ti june laj yac'be veinticinco mil ti staqu'ine. Ti june laj yac'be lajchamil ti staqu'ine. Ti much'u ep sp'ijil ti yo'ntone, ja' ep i'ac'bat. Ti much'u mu epuc sp'ijil ti yo'ntone, ja' mu epuc i'ac'bat. C'alal laj xa yac'be comel ti oxvo'lique, patil nom ibat ti vinique. ¹⁶Ti much'u ti i'ac'bat ti sesenta mile, ba spas canal xchi'uc. Ijolin yu'un. Sesenta mil ti sjole. ¹⁷Hech ono'ox uc ti much'u ti i'ac'bat ti veinticinco mile. Ijolin yu'un. Veinticinco mil ti sjole. ¹⁸Ti much'u ti i'ac'bat ti lajchamile, ba smucbe ti lum ti staqu'uin ti yajvale.

¹⁹C'alal i'ech' ep c'ac'al, hech yu'un isut tal ti yajval ti abatetic. Laj yic' tal ti stojol yu'un tsjac'be c'usi laj yutic ti staqu'ine ti laj yac'bee. ²⁰Jbael ital ti much'u i'ac'bat ti sesenta mile. Laj yich'be tal uc ti sesenta mil ti ijolin yu'une. Hech hul yalbe: "Cajval, ilo ti sesenta mil ataq'uin ti laj avac'bune xchi'uc ti sesenta mil ti ijolin cu'une", xchi hulel ti stojol. ²¹Hech i'albat yu'un ti

yajvale: “Lec oy, chquich'. Ho'ot lequil abatot cu'un. Jun avo'nton ti jtojol. Yu'un lec laj achabibun ti jutuc ti laj cac'bot aventaine, ep ox chacac'bot aventain ti ora to. La' me li' ti jtojoli yu'un nichim no'ox avo'nton sbatel osil”, x'utat yu'un ti yajvale. ²²Ital uc ti much'u ti i'ac'bat ti veinticinco mile. Hech hul yalbe ti yajvale: “Cajval, laj avac'bun veinticinco mil ataq'uin. Ilo xchi'uc ti veinticinco mil ti ijolin cu'une”, xchi. ²³Hech i'albat yu'un ti yajvale: “Lec oy, chquich'. Ho'ot lequil abatot cu'un. Jun avo'nton ti jtojol. Yu'un lec laj achabibun ti jutuc laj cac'bot aventaine, ep ox chacac'bot aventain ti ora to. La' me li' ti jtojoli yu'un nichim no'ox avo'nton sbatel osil”, x'utat yu'un ti yajvale. ²⁴Ital uc ti much'u i'ac'bat ti lajchamile. Hech hul yalbe ti yajvale: “Cajval, laj jna' ti c'oc' vinicote. Ho'ot hech chaj c'u che'el ti much'u tse'aj ti bu mu sts'une, tstsob uc ti bu mu xic'ae. ²⁵Hech yu'un nixi' mi chch'ay cu'un. Hech yu'un ba jmuc ti lum ti ataq'uine. Ilo ti c'u yepal laj avac'bune yu'un ja' avu'un”, xchi. ²⁶Hech i'albat yu'un ti yajvale: “Chopol avo'nton. Ho'ot ch'ajil abatot. Chacuy ti ho'on chquich' ti bu mu ho'ucun laj jts'un, ti chquich' ti bu mu ho'ucun laj quic'a. ²⁷Hech yu'un ja' lec ti lajuc avac'be ti sc'ob ti much'u chjolin yu'un ti jtaq'uine. Hech c'alal nital, laj xa quich' sutel xchi'uc ti sjole ti hechuque”, xut. ²⁸Hech yu'un ti yajval ti taq'uine, hech laj yalbe ti yan yabate: “Pojbo ti lajchamile, ac'bo ti much'u laj yich' tal ti ciento veinte mile”, xut. ²⁹Yu'un scotol ti

much'u i'abtej xchi'uc ti c'u yepal i'ac'bate, ti Diose chac'be más asta oy yu'un scotol. Ti much'u mu sc'an ch-abtej xchi'uc ti c'u yepal i'ac'bate, ja' chpojbat ti c'u yepal i'ac'bat ono'oxe. ³⁰Ti abate ti mu sc'an x'abtej cu'une, teno loq'uel ti fuera te ti ic' osil. Te chc'o yoc'ta sba o. Te xjep'et ye o —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti chal ti Cajvaltique bu chbat ti scarneroe xchi'uc ti chivoe

³¹Hech laj yalbuntutic uc ti Jesuse:

—C'alal chital xchi'uc ti jquevale, ho'on ti co'ol crixchanoucutique, jchi'inoj talem scotol ti ch'ul abatetique, chul naclucun ti bu ti jmuc'ta naclebe yo' bu chispasucun ti muc' scotol crixchanoetic. ³²Chquic' tal ti jtojol scotol ti jalajuntos ti crixchanoetique. C'alal te stsoboj sbaic ti jtojol, chlic jch'ac hech chaj c'u che'el ti much'u jpaxtol chch'ac ti scarneroe xchi'uc ti xchivoe. ³³Ti jcarneroe chcac' ti jbats'ic'ob. Ti chivoe chcac' ti jts'et. ³⁴Ho'on ti ajvalilune hech chcalbe ti much'utic te oyic ti jbats'ic'obe: “La'ic me, avich'ojic bendición yu'un ti Jtote. Ochanic ti pasmantal yu'un vo'one c'alal ilic ti balumile hech chapambil ac'opilal ti chapasique. ³⁵Yu'un c'alal nivinaj, laj amac'linun. C'alal itaquij co'nton, laj avac'bun ho' chchuc'. C'alal nom nital, laj avic'un ochel ti ana. ³⁶C'alal t'analun, laj avac'bun jc'u' jpoc'. C'alal jchamelun, tal aq'uelun. C'alal tiq'uilun ti chuquel, tal ac'oponun”, chcut. ³⁷Hech chtac'av ti much'utic toj yo'ntonique:

“Cajval, ¿c'usi ora laj quiltutic ti navi'naje ti laj jmac'linotutic ti chavale? ¿C'usi ora laj quiltutic ti itaquij avo'ntone ti laj cac'bot ho' laj avuch' ti chavale? ³⁸¿C'usi ora laj quiltutic ti nom natale ti laj quic'ot ochel ti jnatutic ti chavale? ¿C'usi ora laj quiltutic ti t'analote ti laj cac'bot ac'u' apoc' ti chavale? ³⁹¿C'usi ora laj quiltutic ti jchamelote, ti tiq'uilot ti chuquele, ti tal jc'oponot ti chavale?” xchiic hech chalic. ⁴⁰Chitac'av ho'oni ti Ajvalilune, hech chcalbe: “Melel ti c'usi chacalbeique, yu'un hech laj ac'uxubinic jun quermano ti mu tsotsuc yabtel yich'oje, ho'on me laj ac'uxubinun obi”, chcut.

⁴¹Ho'on ti Ajvalilune hech chcalbe ti much'utic te oyic ti jts'ete: “Loc'anic ti jtojol yu'un chopol avo'ntonic. Batanic ti yo' bu oy c'oc' sbatel osil. Ti c'oq'ue ja' chapambil cu'un yu'un te ch-och batel ti totil pucuje xchi'uc ti xchi'iltaque. ⁴²Yu'un c'alal niv'i'naj, muc xamac'linun. C'alal itaquij co'nton, muc xavac'bun ho' yu'un chcuch'. ⁴³C'alal nom talemun, muc xavic'un ochel ti ana. C'alal t'analun, muc xavac'bun jc'u' jpoc'. C'alal jchamelun, c'alal tiq'uilun ti chuquel, muc xtal ac'oportun”, chcut. ⁴⁴Hech chtac'avic: “Cajval, ¿c'usi ora laj quiltutic ti navi'naje, ti itaquij avo'ntone, ti nom natale, ti t'analote, ti jchamelote, ti tiq'uilot ti chuquele ti muc xajc'uxubinotutic ti chavale?” xchiic hech chalic.

⁴⁵Hech chcalbe: “Melel ti c'usi chacalbeique, yu'un muc xac'uxubinic mi junuc ti much'utic mu tsotsuc yabtel yich'oj ti chcale,

ho'on muc xac'uxubinun obi”, chcut. ⁴⁶Hech chba yich'ic castigo sbatel osil. Ti much'utic toj yo'ntonique ja' chcuxiic sbatel osil —xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti lic xchapambeic sc'opilal yu'un tsmilic ti Jesuse

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

26 C'alal laj yo'nton hech laj yalbuntutic scotol ti sc'opilale ti Jesuse, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique, patil hech laj yalbuntutic uc:

²—Chana'ic ti chib xa no'ox c'ac'al tsc'an tsta yorail q'uin Pascua. Hech yu'un ti mero q'uin chi'ac'at entrecal ho'on ti co'ol crixchanoucutique yu'un hech chismilucun ti cruz —xiyutuntutic.

³Ti totil paleetique xchi'uc ti yan jchi'iltic ti ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoq sbaique xchi'uc ti moletic cu'untique, ho'ucutic ti judioucutive, laj stsob sbaic ti yamaq'uul sna ti mero totil palee. Ja' Caifás sbi ti totil palee.

⁴Laj xchapambeic sc'opilal ti Jesuse c'u che'el xu' yu'unic tsaquic ti mucul, c'u che'el tsmilic. ⁵Hech laj yalbe sbaic:

—Ja' lec mi mu jpastic ti mero q'uin. Ja'to mi i'ech' ti q'uine naca me licuc c'op yu'un ti crixchanoetique —xut sbaic.

Ja' sc'opilal ti imalbat perfume ti sjol ti Jesuse te ti Betania

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶Nibatutic ti Betania xchi'uc ti Jesuse. Te ni'ochtutic ti sna ti Simone, ja' ti Simón ti yich'oj c'a'el chamel ono'oxe ti icoltaat

yu'un ti Jesuse. ⁷Te ita' jun ants, ja' jchi'iltic. Yich'oj tal sjarro pasbil ti alabastroton. Nojem ti perfume ti sjarroe. Toyol stojol ti perfumee. Laj smalbe ti sjol ti Jesuse c'alal te nacal ti mesa. ⁸C'alal laj quiltutic, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique, ni'ilintutic. Hech laj caltutic:

—¿C'u yu'un chac' ch'ayuc avi to?

⁹Ti lajuc xchone, ep stojol iloc' ti hechuque. Ja' lec ti lajuc yac'be ti taq'uine ti me'onetique —xichitutic.

¹⁰Ti Jesuse laj sna' ti c'usi laj jnoptutique hech yu'un hech laj yalbuntutic:

—¿C'u yu'un chavac'be yich' mul avi ants li'to? Lec ti c'usi laj xa spاسبune. ¹¹Scotol c'ac'al achi'inojic ti me'onetique. Ti ho'one mu scotoluc c'ac'al li' jchi'inojoxuqui. ¹²Ti laj scajmalbun ti jbec'tal avi perfume li'to, ja' yu'un ti po'ot xa chichame. ¹³Melel ti c'usi chacalbeique, ti scotol balumil buc no'ox chich' cholel ti lequil ach' c'op avi to, chcholbat sc'opilal uc ti hech laj xa spاسبun ti antse. Hech ch-a'ibat sc'opilal o —xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Judase ti laj spas trato ti chac' entrecal ti Jesuse

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴Ti lajchavo'untutique oy jun, ja' Judas Iscariote sbi. Ja' ba sc'opon ti totil paleetique. ¹⁵Hech laj sjac'be:

—¿Jayib chavac'bun mi chacac'be entrecal ti Jesuse? —xchi.

I'ac'bat lajuneb xcha'vinic peso bats'i taq'uin. ¹⁶Hech yu'un ti Judase ti ora no'ox lic snopilan ti yo'nton ti c'usi ora xu' chac' entrecal ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti primero vuelta ti ive'ic ti smesa ti Cajvaltique

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23;

Jn. 13:21-30; 1 Cor. 11:23-26)

¹⁷Ti sba c'ac'alil q'uin c'alal ti jve'tic caxlan vaj ti mu pumesbiluc xch'ute, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique ba jac'betutic ti Jesuse:

—¿Bu chac'an chajmeltsambe ti ch'iom carnero chati' sventa q'uin Pascua? —xcututic.

¹⁸Hech itac'av ti Jesuse:

—Batanic ti Jerusalén. Te chc'ot ac'oponic ti jun quermanotique. Hech chavalbe: “Po'ot xa chc'ot la yorail chcham ti Maestro cu'untutic. Chtal la ve'ucuntutic ti ana xchi'uc ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique, yu'un ti jpastutic q'uin pascua”, xavutic c'otel —xiyutuntutic ti Jesuse.

¹⁹Ho'ontutic ti

yajchanc'opuntutique laj jpastutic hech chaj c'u che'el laj yalbuntutic mantal ti Jesuse. Laj jmeltsantutic scotol ti c'utic chtun cu'untutic ti q'uine.

²⁰Ja'to no'ox i'ic'ub osil c'alal tal naclucuntutic te ti mesa xchi'uc ti Jesuse, ho'ontutic ti lajchavo'untutique. ²¹C'alal nive'tutic, hech laj yalbuntutic ti Jesuse:

—Melel ti c'usi chacalbeique, oy jun ti li' jchi'inojtique, ja' chiyac'un entrecal —xiyutuntutic.

²²Jcotoltutic laj quich'tutic mul. Hech yu'un lic calbetutic jujun ti Jesuse:

—Mu ho'ucun, Cajval —xichitutic liquel jujununtutic.

²³Hech itac'av ti Jesuse:

—Ja' ti co'ol chijve'ucutic xchi'unque, ja' chiyac'un entrecal.

²⁴Ho'on ti co'ol crixchanoucutive chicham hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel jc'opilal ti sun ti Diose. Uts sba ti much'u chiyac'un entrecal ho'on ti co'ol crixchanoucutive. Ja' lec ti ma anuque ti vinique —xchi ti Jesuse.

²⁵Ti much'u laj yac' entrecal ti Jesuse, ja' ti Judase. Ja' laj sjac'be ti Jesuse:

—¿Mi ho'on jc'opilal ti hech chavale, Maestro? —xchi ti Judase.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Ho'ot ac'opilal —xchi.

²⁶C'alal lic ve'ucuntutic, ti Jesuse laj stam jun caxlan vaj, laj yalbe voloc ti Diose, laj xet' ti caxlan vaje, laj yac'buntutic, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutive. Hech laj yalbuntutic:

—Ilo, ve'anic. Ja' jbec'tal li'to —xiyutuntutic.

²⁷Patil laj stsac jun vasyo. Te tiq'uul ya'lel sat uvate!. Laj yalbe voloc ti Diose, laj yac'buntutic. Hech laj yalbuntutic:

—Uch'anic acotolic. ²⁸Ja' jch'ich'el li'to. Chcac' jba ti milel, chloc' ti jch'ich'ele. Ti jch'ich'ele ja' señaal ti mu xch'ay ti ach' c'op ti yaloj ti Jtote ti c'u che'el chacolique.

Yu'un jtuc chcac' jba ti milel hech chch'ay smul scotol crixchanoetic.

²⁹Chacalbeic, ja'to mi laj sta yorail laj jtsob jbatc jcotoltic yo' bu tspas mantal ti Jtotic Diose, ja'to chcuch'be xq'uexol ti ya'lel sat uvate'e avi to ho'oni —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti hech laj yalbe ti Pedroe: Chamucun ti avo'nton, xut

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰C'alal laj co'ntontutic niq'uejintutic yu'un ti Diose, niloc'tutic batel xchi'uc ti Jesuse. Nibatutic ti vits Olivatic. ³¹Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Ti ora to ti ac'ubaltic acotolic chchibaj avo'ntonic ti jtojol. Yu'un hech ts'ibabil comel ti sc'op ti Diose: “Chcac' ti milel ti jpaxtole, hech chpuc batel ti scarneroe”, ti xchi ti Diose. ³²Pero c'alal chicha'cusesat loq'uel ti ch'en, ho'on chibaej batel avu'unic te ti Galilea —xiyutuntutic.

³³Ti Pedroe hech laj yalbe:

—Manchuc mi chchibaj yo'nton ti atojol ti yantique, mu xchibaj co'nton ho'oni —xchi.

³⁴Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbee, ja' avi ac'ubal to c'alal tsta yorail ch-oc' quelem, laj xa amucun ti avo'nton oxib vuelta —xchi.

³⁵Hech itac'av ti Pedroe:

—Manchuc mi co'ol chismilucutic, muc chajmuc ti co'nton —xchi.

Hech laj calbetutic uc jcotoltutic, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutive.

Ja' sc'opilal ti ba sc'opon Dios ti Getsemaní ti Jesuse

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶Nic'otutic xchi'uc ti Jesuse te ti balumil, Getsemaní sbi. Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Comanic li'to, chba jc'opon Dios li' no'oxi —xiyutuntutic.

³⁷Laj yic' batel ti Pedroe xchi'uc ti cha'vo' xnich'nab ti Zebedeoe. Laj yich' mul ti Jesuse. Lic yich' vocal.

³⁸Hech laj yalbe:

—Ep chquich' mul. Ta xa xicham chca'i —xchi—. Comanic li'to. Mu me xavayic, c'oponic Dios hech chaj c'u che'el ho'on —xut.

³⁹Ja' ijelav batel jutuc stuc ti Jesuse. Laj spatan sba ti lum. Hech laj sc'opon Dios:

—Tote, taca stac'unque, q'uejbun batel ti vocal li'to. Mu me jpas c'usi tsc'an co'nton. Ja' ac'o jpas ti c'usi sc'an ti avo'nton atuque —xchi ti Jesuse.

⁴⁰Isut talem yo' bu oyic ti oxvo'ique ti jchi'iltaque. Vayajtic c'ot staic. Ti Jesuse hech laj yalbe ti Pedroe:

—¿Mi mu xu' chavic' asatic junuc ora, mi mu xu' chac'opon Dios hech chaj c'u che'el ho'on? ⁴¹Mu me xavayic, c'oponic Dios, hech mu xasujat ti mulil. Ti avo'ntone oy yip. Ti abec'tale mu'yuc yip —x'utatic yu'un ti Jesuse.

⁴²Icha'bat nixtoc ti Jesuse. Ja' xchibal xa vuelta. Ba sc'opon Dios nixtoc ti Jesuse:

—Tote, mi mu stac' ti chaq'uejbun ti vocal ti chquich'e, ac'o jpas ti c'usi tsc'an ti avo'ntone —xchi.

⁴³Icha'sut talem ti Jesuse. Vayajtic c'ot sta ti oxvo'ic ti jchi'iltac ti abtele yu'un chchamic ti vayel.

⁴⁴Laj xcha'comes, icha'bat nixtoc. Ba xcha'c'opon nixtoc ti Diose. Ja' yoxibal xa vuelta. Co'ol laj sc'opon ti Diose ti Jesuse. ⁴⁵Icha'tal nixtoc yo' bu oyic ti oxvo'ic ti jchi'iltaque. Hech laj yalbe:

—¿Mi ta to xavayic? ¿Mi ta to xacux avo'ntonic? Laj xa sta

yorail ti chi'ac'at entrecal ti sc'ob jmulaviletic ho'on ti co'ol crixchanoucutive. ⁴⁶Licanic, batic. Q'uelo avil, chtal xa ti much'u chiyac'un entrecal —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti itsacat ti Jesuse

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷C'alal yac'oj sba chc'opoj ti Jesuse, ital ti Judase. Ti Judase ja' jchi'il ti abtel. Ja' lajchavo'untutic xchi'uc, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Jesuse. Xchi'inoj talem ep crixchanoetic yich'ojic talem yespadaic xchi'uc ste'ic. Ja' tacbil talem yu'un ti totil paleetique xchi'uc ti moletic cu'untique, ho'ucutic ti judioucutive. ⁴⁸Ti Judase, ja' ti chac' entrecal ti Jesuse, yalojbe xa ti xchi'iltaque:

—Ja' ti much'u ti jbutse'e, ja' me obi. La' tsaquic me ti ora ju'un —xut.

⁴⁹Ti ora ital ti Judase, ihul ti stojol ti Jesuse. Hech laj yalbe ti Jesuse:

—Nital xa, Maestro —xchi hulel.

Laj sbuts' ju'un. ⁵⁰Ti Jesuse hech laj sjac'be:

—¿C'usi chasa', quits'in? —xut.

Hech laj stsaquic ti Jesuse, laj yiq'ueic batel.

⁵¹Ho'ontutic te jchi'inojtutic ti Jesuse. Oy jchi'il laj sloq'ues yespada. Laj syajesbe yabat ti totil palee. Laj sbojbe loq'uel jun xchiquin. ⁵²Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Tic'o me ti sna ti avespadae yu'un scotol ti much'u stac yespadae, ti espada ono'ox chcham. ⁵³¿Mi chacuy ti mu xu' cu'un ti jc'opon ti ora ti Jtote,

hech chiyac'bun talel ech'em ti oxvinic ti mil ch'ul abatetic yu'un chiscoltaun? ⁵⁴Ti hechuc ti jpase, mu sts'aqui ti sc'op ti Diose ti chal ti persa hech chc'ot ti pasel —x'utat yu'un ti Jesuse.

⁵⁵Ti Jesuse hech laj sjac'be ti epal crixchanoetic ti italique:

—¿C'u yu'un hech tal atsacucun hech chaj c'u che'el j'elec'? Avich'ojic talel avespadaic, ate'ic. Scotol c'ac'al te nacalun ti atojolic te ti yut templo. Te nichanubtasvan laj ava'yic. ¿C'u yu'un mu teuc laj atsacucun? ⁵⁶Hech scotol c'otem ti pasel yu'un ts'ts'aqui ti c'usi ts'ibabil ti sun ti Diose yu'un ti j'alac'opetic yu'un ti Diose —xchi ti Jesuse.

Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic laj jcomestutic stuc ti Jesuse, nijatavtutic batel.

Ja' sc'opilal ti te va'al ti Jesuse ti stojol ti much'utic tspaceic mantal te ti temploe

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷Ti much'u laj stsaquic ti Jesuse laj yiq'uic batel, c'ot sva'anic ti Jesuse te ti stojol ti Caifase, ja' ti mero totil palee. Te stsojoj sbaic ti much'utic ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc ti moletique. ⁵⁸Ti Pedroe nomtic to xbat. Ic'ot yo' bu yamaq'uil sna ti mero totil palee. Te i'och batel. C'ot xchi'in ti naclej ti abatetic yu'un ti totil palee yu'un tsc'an tsq'uel c'u che'el chchapanat ti Jesuse.

⁵⁹Ti totil paleetique xchi'uc scotol ti much'utic oy yabtelic cu'untique

ho'ucutic ti judiucutic, laj sa'ic much'utic tsnopbeic smul ti Jesuse yu'un tsc'an tsmilic. ⁶⁰Muc staic. Hovil ti tal sva'an sbaic ti jnopc'opetique. Ti patil ital yan cha'vo' jnopc'opetic. ⁶¹Hech laj yalic:

—Hech laj yal avi vinic li'to: “Ho'on xu' ti jin ti templo yu'un ti Diose. Ti oxib no'ox c'ac'al xu' ti jcha'pas nixtoc”, xchi ti vinic li'to —xchiic. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

⁶²Laj sva'an sba ti mero totil palee. Hech laj sjac'be ti Jesuse: —¿C'u yu'un mu xatac'av? ¿Mi meel ti c'usi chal ti viniquetique? —xut.

⁶³Muc xta'c'av ti Jesuse. Ti mero totil palee hech laj xcha'jac'be nixtoc ti Jesuse:

—Albun ca'itutic ti stojol ti Diose ti stalel cuxule, ¿mi meel ti ho'ot ti Cristoote ti t'ujbilot yu'un ti Diose? ¿Mi ho'ot snich'onot ti Diose? —x'utat.

⁶⁴Hech itac'av ti Jesuse: —Ho'on —xchi—. Chacalbeic uc, ti yan c'ac'al chaq'uelucun, ho'on ti co'ol crixchanoucutique, ti te nacalun ti sbats'ic'ob ti Diose, ja' ti jelaven sp'ijile. Chaq'uelic ti chiyal tal ti vinajel xchi'uc toc —xchi ti Jesuse.

⁶⁵Ti mero totil palee laj sjat sc'u'. Yu'un ti laj sjat sc'u'e, yu'un tsots smul laj sta ti Jesuse tscuy. Hech laj yalbe ti crixchanoetique:

—Va'i Dios tscuy sba. ¿C'u yu'un ti jc'antic yan rextico? Laj xa ava'yic ti tstoy sba ti stojol ti Diose. ⁶⁶¿C'usi chanopic? —xut.

Hech itac'avic: —Ja' lec ac'o chamuc —xchiic.

⁶⁷Laj stubtabeic sat ti Jesuse, ti yane laj smajic, ti yane laj smajbeic sat. ⁶⁸Hech laj yalic:

—Alo ca'itutic, Cristo, much'u laj smajoti —xchiic.

Ja' sc'opilal ti Pedroe ti laj smuc ti yo'nton ti Jesuse

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62;

Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹Ti Pedroe te nacal ti amac'. Hul c'oponatic yu'un jun quiara:

—Ho'ot laj achi'in ti Jesuse, ja' ti liquem tal ti Galileae —x'utat.

⁷⁰Ti Pedroe laj smuc ti yo'nton ti stojol scotolic. Hech itac'av:

—Mu jna' ti c'usi chavale —xchi.

⁷¹Iloc' batel ti corredor ti Pedroe.

Te i'ilat yu'un yan quiara. Ti quiarae hech laj yalbe ti much'utic te va'ajtique:

—Ja' ti vinic li'to ja' laj xchi'in ti Jesuse, ja' ti liquem tal ti Nazarete —xchi. Ja' sc'opilal ti Pedroe.

⁷²Ti Pedroe laj sva'an ti rextico ti Diose, hech laj xcha'muc yan vuelta ti yo'nton:

—Yiloj ti Diose mu xcojtiquin ti vinic ti chavale —xchi.

⁷³J'oc' to no'ox ital yan. Hech laj yalbeic ti Pedroe:

—Ho'ot achi'inoj abaic xchi'uc yu'un chvinaj ti ac'op bu liquemot tal —xchiic.

⁷⁴Hech yu'un ti Pedroe yan vuelta laj sva'an ti rextico ti Diose. Hech laj yal:

—Yiloj ti Diose mu xcojtiquin ti vinic ti chavale —xchi.

Ja' yorail i'oc' quelem. ⁷⁵Ti Pedroe it'ab ti yo'nton ti c'u che'el i'albat yu'un ti Jesuse: “C'alal tsta yorail ch-oc' quelem, laj xa amucun

ti avo'nton oxib vuelta”, ti x'utate. Hech iloc' batel ti Pedroe. Ep laj yoc'ta sba.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti ic'bil ibat ti stojol Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

27 Ti yoc'omal c'alal isacub xa ti osile, scotol ti totil paleetique xchi'uc scotol ti moletic cu'untique, ho'ucutic ti judiucutique, laj xchapambeic sc'opilal ti Jesuse ti c'u che'el tsmilique. ²Chucul laj yiq'uic batel. Laj yaq'uic entrecal ti stojol ti gobernadore. Ja' Poncio Pilato sbi ti gobernadore. Ja' yanlum vinic.

Ja' sc'opilal ti laj smil sba ti Judase

³Ti much'u laj yac' entrecal ti Jesuse, ja' ti Judase, c'alal laj yil ti ichapaj sc'opilale, lic sutes yo'nton. Sc'an to sutesbe ti lajuneb xcha'vinic peso bats'i taq'uin ti totil paleetique xchi'uc ti moletique. ⁴Hech c'ot yalbe: —Laj jta jmul yu'un laj cac' entrecal ti much'u mu'yuc smule —xchi c'otel ti Judase.

Hech i'albat:

—Mu jventauc ti ho'ontutique. Ja' amul atuc —x'utat.

⁵Ti Judase laj sten comel ti yut templo ti taq'uine. Iloc' batel. Stuc ba sut' snuc' ti lazo. Te laj smil sba.

⁶Hech yu'un ti totil paleetique laj stamic ti taq'uine. Hech laj yalbe sbaic:

—Mu xtun mi ti jcaptic xchi'uc smoton Dios avi taq'uin li'to yu'un ja' stojol xch'ich'el sbec'tal jun vinic —xut sbaic.

⁷Hech yu'un laj xchapanic ti tsmanic jtuch' balumil. Ja' jpassp'in

ti yajval ti balumile. Laj smanic sventa campo santo. Ja' te tsmuquic ti much'utic nom chtalique. ⁸Hech yu'un ch'ich' balumil ic'ot sbi ti balumile. Ja' hech sbi ti ora to. ⁹Hech ic'ot ti pasel hech chaj c'u che'el laj yal ti Jeremíase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose. Hech laj yal: “Chich'ic sutel ti lajuneb xcha'vinic pesoe. Ja' hech stojol ti much'u hech stojol ic'ot yu'un ti jchi'iltique, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele. ¹⁰Tsmambeic sbalumil ti jpaspl'ine hech chaj c'u che'el laj xa yalbun ti Cajvaltic Diose”, ti xchie.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti i'ich'bat sc'op yu'un ti Pilatoe

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹Va'al ti Jesuse ti stojol ti gobernadore. Hech ijac'bat yu'un ti gobernadore:

—¿Mi ho'ot ajvalilot yu'un ti achi'iltaque, ho'oxuc ti judiooxuque? —xut.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Ho'on —xchi.

¹²C'alal isa'bat smul ti Jesuse yu'un ti totil paleetique xchi'uc ti moletique, mu'yuc c'usi laj yal ti Jesuse. ¹³Hech yu'un hech i'albat yu'un ti Pilatoe:

—¿Mi muc xava'i ti ep sa'bilot amule? —xchi.

¹⁴Mi jutuc muc xtac'av ti Jesuse. Hech yu'un ich'ay yo'nton ti gobernadore.

Ja' sc'opilal ti ichapambat sc'opilal ti Jesuse yu'un chmilat ti cruz

(Mr. 15:6-20; Lc. 23. 13-25; Jn. 18:38-19 :16)

¹⁵Hech stalel o ti yorail q'uin tscolta batel jchuquel ti jujun habil

ti gobernadore. Tscolta ti much'u tsc'an ti jchi'iltique. ¹⁶Oy to ono'ox jun jchuquel ti puquem sc'opilale, ja' Barrabás sbi. ¹⁷Hech yu'un c'alal te stsojoj sbaic ti jchi'iltique, hech ijac'bat yu'un ti Pilatoe:

—¿Much'u junucal chac'anic ti jcolta batel? ¿Mi ja' chac'anic ti jcolta batel ti Barrabase? ¿Mi ja' chac'anic ti jcolta batel ti Jesuse, ja' ti Cristo x'utate, ja' ti t'ujbil yu'un ti Diose? —xchi.

¹⁸Yu'un sna'oj ti Pilatoe ti scoj sbic'tal yo'ntonic ti laj yaq'uic entrecale.

¹⁹C'alal te nacal ti gobernadore yo' bu chchapambe sc'opilal yu'un smul ti crixchanoetique, itacbat tal c'op yu'un ti yajnile. Hech i'albat tal: “P'l'ijan me xchi'uc ti vinic lume, ja' ti toj yo'ntone, yu'un ti jvaich nax ep laj quich' voloc yu'un”, xchi.

²⁰Ti totil paleetique xchi'uc ti moletique laj stsob sc'opic xchi'uc ti jchi'iltique ti ja' ac'o sc'ambeic ti Pilatoe ti chcol ti Barrabase, yu'un ac'o milatuc ti Jesuse. ²¹Ti gobernadore hech laj xcha'jac'be nixtoc:

—¿Much'u junucal chac'anic ti jcolta batel? —xut.

Scotolic hech itac'avic:

—Ja' ac'o coluc ti Barrabase, —xchiic.

²²Ti Pilatoe hech laj xcha'jac'be:

—¿C'usi chcutic ti Jesuse, ja' ti ac'bil sbi Cristoe yu'un t'ujbil yu'un ti Diose? —xchi.

Hech itac'avic scotolic:

—iMilo ti cruz! —xchiic.

²³Ti gobernadore hech laj sjac'be:

—¿C'u yu'un? ¿C'usi smul avu'unic? —xchi.

Más tsots ic'opojic scotolic:

—iMilo ti cruz! —xchiic scotolic.

²⁴Laj yil ti Pilatoc ti mu xch'umbat ti sc'ope, ti ep ilic c'op yu'unic o. Hech yu'un laj smal ho' spoc sc'ob ti stojol ti jchi'iltique. Hech laj yalbe:

—Mu jmuluc mi chmilat ti vinic li'to ti toj yo'ntone. Ja' aventa atuquic —xchi.

²⁵Hech itac'avic scotolic:

—Ja' jventatutic jcotoltutic xchi'uc col jnich'ontutic ti chmilate —xchiic.

²⁶Ti Pilatoc laj scolta batel ti Barrabase. Ti Jesuse i'ac'at entrecal yu'un chich' acial, yu'un chba milatuc ti cruz.

²⁷Ti yajsoldado ti gobernadore laj yiq'uic ochel ti cabildo ti Jesuse. Te laj stsob sbaic tal ti stojol ti Jesuse scotol ti soldadoetique. ²⁸Laj st'ananic ti Jesuse. Laj slapbeic poco tsajal c'u'il.

²⁹Laj yac'beic pech'bil ch'ix ti sjol. Laj yac'beic jch'ix aj ti sbats'ic'ob. Laj squejan sbaic ti stojol. Hech laj slabanic:

—Ho'ot ajvalilot mati yu'un ti achi'iltaque, ho'oxuc ti judiooxuque —xchiic.

³⁰Laj stubtabeic sat. Laj spojbeic ti aje. Laj smajbeic ti sjol. ³¹C'alal laj yo'nton ti laj slabanique, laj sloq'uesbeic ti tsajal c'u'ile. Laj xcha'lapbeic sc'u' nixtoc. Laj yiq'uic batel, ba smilic ti cruz.

Ja' sc'opilal ti ijoc'anat ti cruz ti Jesuse

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³²C'alal iloqu'ic batel, c'ot snup ti be jun jchi'iltic liquem tal ti balumil Cirene sbi. Simón sbi ti

vinique. Laj yac'beic sq'uechbe batel scruz ti Jesuse.

³³Ic'otic ti vits Gólgota sbi, ja' ti Baquel Jolal sbie. ³⁴Laj yac'beic yuch' vinagre capbil xchi'uc c'usi lum ch'a. Laj spas proval ti Jesuse, muc sc'an xuch' yu'un smacobil sc'uxul.

³⁵Hech yu'un ti soldadoetique laj sjoc'anic ti cruz. Patil laj spasic al chil ti much'u chc'ot ti sventa ti sc'u' spoc' ti Jesuse. Hech ono'ox ic'ot ti pasel ti sc'op ti yaj'alc'op ti Diose. Hech laj yal: “Chch'acbe sbaic jc'u' jpoc'. Tspasic al tsq'uelic ti much'u chc'ot ti stojol ti jc'u'e”, ti xchie. ³⁶Te inaquic ti soldadoetique, laj xchabiic. ³⁷Te pac'bil yu'unic ti sjol scruz yo' bu ts'ibabil c'usi smul ti Jesuse. “JA' JESUS LI'TO, JA' TI TOTIL AJVALIL YU'UN TI JUDIOETIQUE”, xchi ts'ibabil ti sjol scruz.

³⁸Te laj sjoc'anic uc cha'vo' j'leq'uetic. Ja' laj xchi'in ti Jesuse, jun ti sbats'ic'ob, jun ti sts'et ti scruz ti Jesuse. Cacal ti o'lol ti scruz ti Jesuse. ³⁹Scotol ti much'u i'ech' ti bee laj slabanic. Laj sjim sjolic. ⁴⁰Hech laj yalbeic:

—Ho'ot ti chajin ti temploe, ti chacha'pas ti oxib no'ox c'ac'al chavale, coltao aba quiltic. Mi meel ti snich'onot ti Diose, yalan tal ti cruz che'e —xchiic.

⁴¹Co'ol ilabanvanic ti totil paleetique xchi'uc ti much'utic ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyo' sbaique xchi'uc ti moletique. Hech laj yalic:

⁴²—Ep ti much'u laj scoltae.

Tana mu xu' scolta sba. Mi meel ti ja' ajvalil cu'untic, ho'ucutic ti

yelnich'onucutic ti Israele, ac'o yaluc tal ti cruz ti ora to, hech ti jch'untic. ⁴³Xch'unojbe sc'op ti Diose ti scuyoje. Hech yu'un mi c'ux x'a'yate ac'o yich' coltael yu'un ti Diose ti ora to. Yu'un hech yaloj: "Ho'on snich'onun ti Diose", xchi — xut sbaic.

⁴⁴Co'ol laj spasic uc ti j'eleq'uetique, ja' ti much'u co'ol ijoc'anatic ti cruz xchi'uc ti Jesuse. Laj slabanic uc.

Ja' sc'opilal ti icham ti Jesuse

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵Ti o'lol c'ac'al i'ic'ub ti osile. Ic'uben icom oxib ora. ⁴⁶Ti oxib ora mal c'ac'al tsots ic'opoj ti Jesuse: —Elí, Elí, ¿lama sabactani? — xchi. Dios cu'un, Dios cu'un, laj xa acomesun, xchi c'alal jelavesbil.

⁴⁷Laj ya'yic cha'vo' oxvo' ti much'utic te va'ajtique.

—Ja' chic' tal ti Elíase —xchiic.

⁴⁸Jun ibat ti anil, ba stam talel esponja. Laj sts'aj ti vinagre ti esponjae, laj slic muel ti te', laj yac'be sts'uts'un ti vinagree ti Jesuse. ⁴⁹Hech i'albat yu'un ti yantique:

—Malao to, jq'ueltic mi chtal coltaatuc yu'un ti Elíase —xchiic.

⁵⁰Ti Jesuse tsots ic'opoj yan vuelta. Hech icham. ⁵¹Ti muc'ta poc' te joc'ambil ti yut ti temploe te ti Jerusalene, ja' ti velo sbie, ijat ti o'lol. Ja' ijat yal tal ti cajale. Cha'lic ic'ot. Tsots inic ti balumile, ijav ti ch'enetique. ⁵²Ijam ti pujul ch'enetico yo' bu muc'ajtic ti ánimaetique. Ep icha'cuxiic ti much'utic oyic ti stojol ti Diose ti vayemic xa ti sbec'talique. ⁵³Muc

xloq'uc tal ti ch'en ti ora. Ja'to c'alal icha'cuxi xa loq'uel tal ti ch'en ti Jesuse, ja'to iloq'uc tal ti ch'en uc. I'ochic batel ti yut jteclum. Te ba yac' sbaic ti q'ueel ti stojol ep crixchanoetic.

⁵⁴Ti capitán soldadoe xchi'uc ti yajsoldadoetique ti te chchabiic ti Jesuse, laj ya'yic ti inic ti balumile. Laj yilic c'usi ic'ot ti pasel. Toj xi'el ic'otic. Hech laj yalbe sbaic:

—Melel ti ja' snich'on Dios avi li'to —xut sbaic.

⁵⁵Te oy ep antsetic uc. Nom va'ajtic te tsq'uelic ti Jesuse c'alal te jipil ti cruze. Ja' ti antsetique ti laj xchi'inic ti Jesuse ti laj smac'linic te ti Galilea. Hech yu'un laj xchi'inic talel ti Judea. ⁵⁶Te oy uc ti Maríae ja' ti liquem tal ti jteclum Magdalae, xchi'uc ti yan Maríae, ja' ti sme' ti Jacoboe xchi'uc ti Josee. Te oy uc ti sme' ti Jacoboe xchi'uc ti Juane, ja' ti xnich'nab ti Zebedeoe.

Ja' sc'opilal ti imucat ti Jesuse

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷Mal xa c'ac'al ital jun jchi'iltic. Lum jc'ulej ti viniique. Ja' liquem tal ti jteclum Arimatea sbi. José sbi ti viniique. Ja' xch'unojbe sc'op uc ti Jesuse. ⁵⁸C'ot sc'opon ti Pilatoe. Laj sc'ambe stacopal ti Jesuse. Ti Pilatoe laj yal mantal ac'o ac'batuc ti stacopale. ⁵⁹Ti Josee laj yich' batel ti stacopal ti Jesuse. Laj xpix ti saquil poc'. ⁶⁰Laj yac' ti yut ach' ch'en yu'un. Jombil ti ton ti ch'ene. Laj sbalch'un talel muc'ta ton, hech laj smac ti ch'ene. Ibat ju'un. ⁶¹Te nacajtic icomic nopol sti' ti ch'ene ti Maríae ja' ti liquem tal ti Magdalae xchi'uc ti yan Maríae.

**Ja' sc'opilal ti i'och ti chabiel
ti xch'en ti Jesuse**

⁶²Ti yoc'omal c'alal i'ech' xa ti sc'ac'alil c'alal yorail ti jchapan jbatoc yu'un ti jchabitic ti sábadoc, laj stsob sbaic tal ti stojol ti Pilatoc ti totil paleetique xchi'uc ti fariseoetique. ⁶³Hech laj yalbeic ti Pilatoc:

—Tote, ho'ontutic ti jna'tutic ti hech laj yal ti jlo'lavaneje c'alal cuxul to: “Chicha'cuxi ti yoxibal c'ac'al”, xchi. ⁶⁴Hech yu'un paso me mantal lec ac'oc yich' chabiel ti ch'ene ja'to mi its'aqui ti oxib c'ac'ale naca me tal sloq'uesbeic stacopal ti ac'ubaltic ti yajchanc'opetique, naca me yalbe ti crixchanoetique: “Icha'cuxi loq'uel ti ch'en”, naca me xchiic. Hech más xu' chlo'laatic ti crixchanoetique —xchiic ti paleetique xchi'uc ti fariseoetique, xut ti Pilatoc.

⁶⁵Ti Pilatoc hech laj yalbe:

—Te oy soldadoetic, iq'uc batel. Xana'ic c'usi chavutic chachabiic lec —xut.

⁶⁶Hech ba smaquic lec ti ch'ene. Te laj yac'be comel sello ti xocon ton. Te laj yaq'uc comel ti soldadoetique yu'un chchabiic.

Ja' sc'opilal ti icha'cuxi ti Jesuse

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

28 C'alal ech'em xa ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic c'alal po'ot xa tsacub ti osile ti sba c'ac'alil ti semanae, ja' ti domingoc, tal sq'uelic ti ch'ene ti Maríae, ja' ti liquem tal ti jteclum Magdalae, xchi'uc ti yan Maríae. ²C'alal mu to chloq'uc tal, tsots

inic ti balumile. Iyal tal ti vinajel xch'ul abat ti Cajvaltíc Diosc. C'ot sbalch'un loq'uel ti tone. Te inaquí ti sba ti tone. ³Xleblej talel ti ch'ul abate hech chaj c'u che'el ti tselove. Lum sac sc'u' yu'un muc xtup' ti squevale. ⁴Iniquic ti jchabiejch'enetique yu'un toj xi'el ic'otic. Hech chaj c'u che'el ánimaetic ic'otic. ⁵Ti ch'ul abate hech laj yalbe ti antsetique:

—Mu me xaxi'ic. Jna' ti ja' chasa'ic ti Jesuse, ja' ti icham ti cruze —xchi—. ⁶Mu xa li'uqui yu'un cha'cuxem xa loq'uel ti ch'en hech chaj c'u che'el laj yal ono'oxe —xchi—. La'ic, la' q'uelo avilic ti bu laj yaq'uc ono'ox ti stacopal ti Cajvaltíque. ⁷Batanic ti ora, ba albeic ti yajchanc'opetique ti icha'cuxi xa loq'uel ti ch'en —xut—. Ja' chbaej batel avu'unic te ti Galilea. Te chc'ot aq'uelic. Laj xa calboxuc ava'yic —x'utatic yu'un ti ch'ul abate.

⁸Toj xi'el ic'otic ti antsetique.

Iloq'uc ti ora ti ch'en, italic ti anil. Nichim no'ox yo'ntonic talel, tal yalbuntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Jesuse ti c'utic laj sq'uelique. ⁹C'alal yac'oj sba chanavic talel yu'un chtal yalbuntutic, te laj snupic ti be ti Jesuse.

—¿Bu chabatic? —x'utatic yu'un ti Jesuse.

Ti antsetique laj squejan sbaic ti stojol ti Jesuse, lic smeybeic yacan.

¹⁰Ti Jesuse hech laj yalbeic:

—Mu me xaxi'ic. Batanic, ba albo ya'yic ti quermanotique ti ac'oc batuc te ti Galilea. Te chc'ot sq'uelucun —x'utatic yu'un ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti c'utic laj yalic
ti jchabiejch'enetique**

¹¹C'alal ibatic ti antsetique, ic'otic xa uc ti jteclum cha'vo' oxvo' ti jchabiejch'enetique. C'ot yalbeic ti totil paleetique scotol ti c'usi ic'ot ti pasele. ¹²Laj stsob sbaic ti paleetique xchi'uc ti moletique, laj snopic c'usi tspasic. Laj yac'beic ep taq'uin ti soldadoetique. ¹³Hech laj yalbeic:

—Hech chavalic: “Ital ti ac'ubaltic ti yajchanc'opetique, tal sloq'uesbeic batel sbec'tal c'alal vayaluntutic”, xachiic. ¹⁴Mi laj ya'i ti gobernadore hech chaj c'u che'el laj calbote, ho'ontutic chba jlajesbetutic yo'nton avu'unic. Hech mu xasmiloxuc —xchiic.

¹⁵Ti soldadoetique laj yich'ic ti taq'uine. Laj spasic hech chaj c'u che'el i'albatic. Hech ipuc batel sc'opilal. Asta ti ora to hech xch'unojic ti jchi'iltique, ho'ucutic ti judioucucic xchi'uque.

**Ja' sc'opilal ba cholbun jc'op, xchi
comel ti Jesuse**

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶Nibatutic ti Galilea, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Jesuse. Buluchvo'untutic nibatutic. Nic'otutic ti vits yu'un hech laj yalbuntutic ti Jesuse. ¹⁷C'alal c'o jtatutic ti Jesuse, laj jquejan jbatutic ti stojol. Oy cha'vo' oxvo'untutic ti mu jch'untutic ti lec ti ja' ti Jesuse.

¹⁸Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:
—Scotol ac'bilun jventain ti vinajele ti balumile. ¹⁹Hech yu'un batanic me, ba cholbo ya'yic jc'op scotol crixchanoetic. Ba sa'bun tal ti much'utic chixch'umbun ti jc'ope. Ac'bo yich'ic ho' ti sventa ti Jtote, xchi'uc ti jventa uc ho'on ti Nich'onilune, xchi'uc ti sventa ti Ch'ul Espiritue hech chvinaj ti ja' cu'un. ²⁰Chanubtaso hech chixch'umbun scotol ti jmantale ti laj xa calboxuc ava'yique. Ti ho'one scotol c'ac'al chajchi'inoxuc c'alal ti slajebal ora —xiyutuntutic ti Jesuse.

JA' TI SC'OPILAL TI CAJVALTIC JESUCRISTOE TI LAJ STS'IBA TI MARCOSE

Ja' sc'opilal ti laj xchol sc'op Dios ti
Juane, ja' ti laj yac' ich'ho'e

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Ja' hech ilic ti sc'opilal ti
Jesucristoe, ja' ti Snich'on ti
Diose. Ja' ti lequil ach' c'ope.

²Hech ono'ox ts'ibabil comel
yu'un ti Isaíase, ja' ti j'alc'op yu'un
ti DiOSE ti vo'one:

A'yo me ava'i, ho'on Diosun, ti
jtac batel ti j'alvanej cu'une.

Ja' chbaej avu'un.

Ja' chasmeltsambot abe, xchi ti
Diose, xut ti Cajvaltique.

³Chlic jun jchi'iltic tsots chc'opoj
ti xocol balumil.

Hech chal:

“Chtal xa ti Cajvaltique, hech
yu'un comesic ti c'usi
chasbolibtasoxuque”,

chlic yut ti xchi'iltaque, xchi ti
Isaíase. ⁴Hech ital ti Juane. Te ti
xocol balumil tal yac'be yich'ic ho'
ti jchi'iltaque, ho'on ti co'ol judioun
xchi'uque. Laj xcholbe ya'yic
sc'opilal ti ich'ho'e ti ja' chch'aybat
smul ti much'utic tsutes yo'ntonic
yu'un ti smulic ti chich'ic ho'e.

⁵Ba ya'ibeic sc'op ti Juane scotol ti
jchi'iltaque ti te nacajtic ti estado
Judea, xchi'uc ti te nacajtic ti
jteclum Jerusalén. Jamal c'ot yalic
ti stojol ti Juane ti c'usi smulic
jupun. Hech yu'un i'ac'batic yich'ic
ho' yu'un ti Juane te ti uc'um
Jordán.

⁶Ti Juane slapoj sc'u' meltsambil
ti tsotsil camello. Xchucoj xch'ut
ti xinha. Ti sve'ele puru c'ulub
xchi'uc ajapom. ⁷Hech laj xcholbe
ya'yic ti jchi'iltaque:

—Oy much'u patil chtal. Ja' tsots
yabtel yich'oj. Ho'oni mu tsotsuc
cabelt quich'oj. Ma mi sjitumbeluc
yaq'uil sempat, mu'yuc c'usi xu' ti
jcolta mi jutuc. ⁸Ho'oni ja' no'ox
cabelt chacac'be avich'ic ho'. Ti
chcale, ja' chayac'boxuc avich'ic ti
Ch'ul Espíritue —xchi ti Juane.

Ja' sc'opilal ti i'ac'bat yich' ho' ti
Jesuse

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹Hech yorail iloc' batel ti jteclum
Nazaret ti Jesuse. Te oy ti estado
Galilea ti Nazarete. Ic'ot ti uc'um
Jordán ti Jesuse. Te i'ac'bat yich'

ho' yu'un ti Juane. ¹⁰C'alal iloc' ti yut uc'um ti Jesuse, ti ora ijam ti vinajele laj yil ti Jesuse. Sq'ueloj iyal tal ti sba ti Ch'ul Espíritue. Jun to culajte x'elan ti c'alal iyal tal ti sbae. Te icom. ¹¹Ti Diose ic'opoj te ti vinajel. Hech laj yal:

—Ho'ot Jnich'onot. Lum c'uxot ti co'nton. Nichim no'ox co'nton avu'un —xchi xc'opoj te ti vinajel.

Ja' sc'opilal ti ipasbat proval yo'nton ti Jesuse yu'un ti totil pucuje

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹²Ti ora i'ic'at batel ti Jesuse yu'un ti Ch'ul Espíritue. I'ic'at batel ti xocol balumil. ¹³Oy jti'vanej bolom te oy. Te ihalej cha'vinic c'ac'al ti Jesuse. Te ipasbat proval yo'nton yu'un ti Satanase, ja' ti totil pucuje. Ti ch'ul abatetique ja' tal scoltael ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti lic xchol ti lequil ach' c'ope ti Jesuse

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴Ti Juane itic'at ti chuquel. C'alal te tiq'uul ti Juane, ti Jesuse ibat ti Galilea, ba xcholbe ya'yic ti jchi'iltaque ti lequil ach' c'ope ti yalaj ti Diose. ¹⁵Hech laj yalbe ti jchi'iltaque:

—Laj xa sta yorail ti chasventaimboxuc avo'ntonic ti Diose. Suteso me avo'ntonic yu'un amulic. Ch'unic me ti lequil ach' c'ope —xchi.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj yic' chanvo' ti ja' yabtelic tstsauic choy

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶Ti Jesuse ixanav batel ti ti'ti'nab te ti estado Galilea. Hech laj yil

ti Simone, ja' ti Pedro yan sbie, xchi'uc ti yits'ine, ja' ti Andrese. Te tstenic ochel slebic ti ho' yu'un tstsauic choy. Ja' yabtelic o. ¹⁷Ti Jesuse hech laj yalbe:

—La' chi'inun batel. Ti jel avabtelic. Chba asa'bucun tal crixchanoetic —x'utatic yu'un ti Jesuse.

¹⁸Ti ora laj scomesic ti slebique. Laj xchi'inic batel ti Jesuse.

¹⁹Ixanav batel. Ti Jesuse te laj yil ti Jacoboe xchi'uc ti yits'ine, ja' ti Juane. Ja' xnich'nab ti Zebedeoe. Te tic'ajtic ti barco xchi'uc stot. Yac'oj sba tsmeltsanic slebic. ²⁰Ti Jesuse hech lic yic' ti xcha'va'aliq. Hech lic scomesic ti stote. Te tiq'uul icom ti barco xchi'uc ti yaj'abteletique. Ti xcha'va'aliq laj xchi'inic batel ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti icoltaat ti jun vinique ti oy pucujetic ti yo'ntone

(Lc. 4:31-37)

²¹Ibatic ti jteclum Capernaum sbi. C'alal ic'ot sc'ac'alil ti jcux co'ntontutic, ti Jesuse i'och ti templo yu'un ti jchi'iltaque xchi'uc ti yajchanc'opetique. Te ichanubtasvan ti Jesuse. ²²Ich'ay yo'ntonic ti jchi'iltaque yu'un ti c'usi laj yac' ti chanel ti Jesuse. Yu'un muc xchanubtasvan hech chaj c'u che'el ti jchi'iltaque ti chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyojo sbaique. Ja' ichanubtasvan hech chaj c'u che'el ti much'u tsots yabtel yich'oje. ²³Te oy ti yut templo jun jchi'il ti oy pucujetic ti yo'ntone. Tsots lic c'opojuc ti vinique. Hech laj yalbe ti Jesuse:

²⁴—Mu aventauntutic, Jesús, ho'ot liquemot tal ti Nazaret. ¿Mi yu'un tal amiluntutic? Chacojtiquin. Ho'ot Snich'onot ti Diose, ho'ot mu'yuc amul —xut.

²⁵Ti Jesuse laj spajes ti pucujetique. Tsots laj yalbe: —Anchanic, loc'anic tal ti yo'nton ti viniq —xut.

²⁶Toj tup'el yic' ti viniq c'alal iloc' tal ti yo'nton ti pucujetique. Tsots i'avan ti pucujetique c'alal iloq'uic tal. ²⁷Scotolic ich'ay yo'ntonic. Hech laj sjac'be sbaic: —¿Much'u li' talem li'to? Ja' ach' avi to yu'un oy sp'ijil xu' yu'un tspas ti mantal ti pucujetique. Ch'umbil smantal yu'unic chavil —xut sbaic ti jchi'iltaque.

²⁸Ti ora ipuc sc'opilal ti hech laj spas ti Jesuse. Ipuc ti scotol jteclumetic te ti sjoylejaj ti Capernaume.

Ja' sc'opilal ti icol yu'un ti Jesuse ti sme' ti yajnil ti Pedroe

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹C'alal iloc' ti templo ti Jesuse, te chbat ti sna ti Simone. Ibat xchi'uc ti Jacoboe xchi'uc ti Juane. Te oy uc Andrés, te oy Simón, yu'un jun snaic xchi'uc ti Simone. ³⁰Ti sme' ti yajnil ti Simone te metsel ti svayeb. Oy sc'ac'al sbec'tal ti antse. Hech lic yalbeic ti Jesuse ti c'u x'elan ti antse. ³¹Ti Jesuse inopej batel ti yo' bu metsel ti antse, laj stsacbe sc'ob, laj snit liquel, hech inaquí ti antse. Ti ora ilamaj ti sc'ac'ale. Ti ora lic mac'linvanuc ti antse.

Ja' sc'opilal ti ep ital jchameletic ti mal c'ac'al

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³²C'alal imal xa ti c'ac'ale, po'ot xa ch-ic'ub ti osile, i'ic'atic

talel ti stojol ti Jesuse scotol ti much'utic tsacbilic ti chamele xchi'uc ti much'utic ochem pucuj ti yo'ntonique. ³³Humul ihulic te ti ti'na scotolic xchi'uc ti jchameletique. ³⁴Ep ti jchameletique ti italic ti stojol ti Jesuse. Icol yu'un scotol ti Jesuse ti c'uc no'ox chamel cha'yique. Ep italic ti much'utic ochem pucuj ti yo'ntonique. Laj sloq'ues scotol ti pucujetique ti Jesuse. Muc x'ac'at c'opojuc ti pucujetique yu'un ch-ojtiquinvan ti pucujetique ti ja' Snich'on ti Diose.

Ja' sc'opilal ti laj xchol sc'op Dios ti estado Galilea ti Jesuse

(Lc. 4:42-44)

³⁵Ti yoc'omal ic' to ilic ti Jesuse. Iloc' batel ti jteclum, ibat ti bu mu'yuc crixchanoetic. Te laj sc'opon Dios. ³⁶Ti Simone xchi'uc ti xchi'iltaque ba sa'ic ti Jesuse. ³⁷C'alal c'o staic ti Jesuse, hech laj yalbeic: —Scotolic chasa'ot —xchiic c'otel.

³⁸Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe: —Batic ti yan jteclumetic ti li' nopol no'oxe yu'un chba jcholbe ya'yic uc ti lequil ach' c'ope. Ja' yu'un ti talemun li'to —xchi.

³⁹Hech ba xchol ti lequil ach' c'ope ti scotol jteclumetic yu'un ti estado Galilea ti Jesuse. Laj xcholbe ti yut templo yu'unic. Laj sloq'ues pucujetic uc ti ochemic ti yo'ntonic ti jchi'iltaque.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj scolta ti viniq ti yich'oj c'a'el chamele

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰Oy jun jchi'il yich'oj c'a'el chamel tal sc'opon ti Jesuse. Ep laj

yalbe vocol ti Jesuse. Laj squejan sba ti stojol ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Mi chac'ane, xu' chichop avu'un —xchi.

⁴¹Ti Jesuse laj xc'uxubin, laj yac' sc'ob laj yac'be ti sjol ti vinique. Hech laj yalbe:

—Hechuc, chopan —xut.

⁴²C'alal hech laj yal ti Jesuse, ti ora ichop ti vinique ti c'a'el chamel cha'ie. ⁴³Ti Jesuse laj staq'ui batel ti vinique. Hech laj yalbe:

⁴⁴—Mu me much'u chavalbe ya'i. Batan, ba ac'o aba ti q'uelel ti stojol ti palee. Ac'bo smoton ti Diose hech chaj c'u che'el laj yal ti Moise. Hech tsna'ic ti jchi'iltique ti nacol xae —x'utat batel yu'un ti Jesuse.

⁴⁵Hech iloc' batel ti vinique. Hech lic xcholbe ya'yic scotolic ti c'u che'el icoltaat yu'un ti Jesuse. Ep laj spuc batel ti lequil abtel tspas ti Jesuse. Hech yu'un ti Jesuse mi ch-och batel ti jun jteclum, mucul ch-och batel. Hech yu'un te ixanav ti bu mu'yuc crixchanoetic. Hech iloc' tal scotol ti crixchanoetic ti jujun jteclum, ba staic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti icol yu'un ti Jesuse ti vinic ti sicuben yacane

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

2 C'alal i'ech' chib oxib c'ac'al, patil icha'och yan vuelta ti yut Capernaum ti Jesuse. I'a'yat ti Jesuse ti ihul xa ti bu chvay ono'oxe. ²Ti ora laj stsob sbaic tal te ti stojol ti Jesuse ti jchi'iltaque. Inoj ti jyalel ti yut nae xchi'uc ti sti' nae. Mu xa spas bu tsva'an sbaic. Hech yu'un ti Jesuse lic xcholbe ya'yic ti sc'op ti Diose. ³Oy jchi'iltac

italic spoyoic tael jun jchamel vinic. Ja' jchi'il uc. Sicuben yacan ti vinique. Chanvo' ti yajvale. ⁴Mu xu' chjelavic batel ti bu oy ti Jesuse yu'un tsinil ti crixchanoetique. Hech yu'un imuic ti jolna. Pamal ti jolnae. Hech yu'un lic sjomic jutuc ti jolnae ti bu stojol oy ti Jesuse. C'alal ijom yu'unic, laj sliquic yalel xchi'uc spop ti jchamele ti sicuben yacane. ⁵C'alal laj yil ti Jesuse ti chch'unic ti viniquetique, hech laj yalbe ti jchamele:

—Tote, ch'ayem xa amul —xchi ti Jesuse.

⁶Te nacajtic cha'vo' oxvo' ti jchi'iltaque ti ichanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyo'j sbaique. Hech laj yal ti yo'ntonice: ⁷“¿C'u yu'un hech chal? ¿Mi yu'un Dios tscuy sba? Mu'yuc much'u yan xu' chixch'aybucutic ti jmultique, ja' no'ox stuc ti Diose”, xchi xc'opojic ti yo'ntonique. ⁸Ti Jesuse laj sna' ti hech chc'opojic ti yo'ntonique hech yu'un laj sjac'be:

—¿C'u yu'un ti mu lecuc chc'opoj ti avo'ntonique? ⁹Melel much'uuc no'ox xu' chal ti ch'ayem xa amul, xu' xchi. Much'uuc no'ox xu' chal uc ti lican, q'uecho batel apop, xanavan, xu' xchi. Ja' tsc'an chaq'uel ti much'u hech chc'opojic mi chc'ot ti pasel yu'un hech chaj c'u che'el chal. ¹⁰Laj xa cal ti ch'ayem xa smul hech yu'un q'uelo c'usi ti jpas ti ora to yu'un hech chana' ti melel ti ho'on ti jch'ay mulil li' ti balumile, ho'on ti co'ol crixchanoucutique —xut.

Ti Jesuse hech laj yalbe ti jchamele:

¹¹—Ho'oti chacalbe, lican, balo batel apop, batan ti ana —xut ti jchamele, xchi ti Jesuse.

¹²Ti ora ilic ti jchamele. Laj sq'uech batel spop, iloc' batel. Hech yu'un laj yilic scotolic. Ich'ay yo'ntonic scotolic. Lic yalbeic vocol ti Diose yu'un lec ti jyalel laj yilic ti hech ic'ot ti pasele. Hech laj yalbe sbaic:

—Mu'yuc bu hech quilojtic ti oy sp'ijil jun crixchano —xut sbaic.

Ja' sc'opilal ti i'ic'at yu'un ti Jesuse ti Mateoe

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³Patil icha'bat yan vuelta ti ti'nab ti Jesuse. Ep jchi'iltac laj stsob sbaic tal ti stojol. Hech yu'un lic chanubtasvanuc ti Jesuse. ¹⁴Patil c'alal ixanav batel ti Jesuse, laj yil ti Levie, ja' ti snich'on ti Alfeoe. Ja' Mateo sbi ti ac'opic. Te nacal yo' bu tstoic spatanic ti jchi'iltaque. Ja' jtsobpatan ti Levie. Ti Jesuse hech laj yalbe:

—La' chi'inun batel —xut ti jtsobpatane ja' ti batem yo'nton chlo'lavan ti taq'uine.

Hech ilic ti Levie, laj xchi'in batel ti Jesuse.

¹⁵Patil c'alal te nacal ti yut sna ti Levie ti Jesuse yu'un te chve', te xchi'inoj ti mesa ti Jesuse ep xchi'iltac ti Levie ti co'ol jtsobpatanetic xchi'uque xchi'uc much'utic yan oy smul i'ilatic yu'un ti fariseoetique. Teic uc yu'un tsts'acliic tal ti Jesuse. Tal xchi'inic ti naclej te ti mesa xchi'uc ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'opetique.

¹⁶Ti jchi'iltac ti ichanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc ti fariseoetique c'alal laj yilic ti hech ic'ot ti pasele, hech laj yalbeic ti yajchanc'opetic ti Jesuse:

—¿C'u yu'un chchi'in ti ve'el jtsobpatanetic xchi'uc yan jp'ajmantaletic ti Maestro avu'unique? —xchiic.

¹⁷Ti Jesuse laj ya'ti ti c'u che'el i'albat ti yajchanc'opetique, hech yu'un laj yalbe ti jchi'iltac ti ichanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc ti fariseoetique:

—Ti much'utic lec oyique, mu yu'unuc tsc'anic jun jpoxtavanej yu'un lec oyic. Ja' no'ox tsc'anic jpoxtavanej ti much'utic jchameletique. Ja' no'ox hech uc ma'uc tal jcolta ti much'utic ti jun yo'nton ti stojol ti Diose. Ja' tal quic' ti jtojol ti much'utic mu junuc yo'nton ti stojol ti Diose yu'un ac'o sutes yo'ntonic —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ijac'bat ti Jesuse ti c'u yu'un muc xipan sbaic ti yajchanc'opetique

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸C'alal yorail yipanoj sbaic ti yajchanc'opetic ti Juane, ja' yorail yipanoj sbaic uc ti yajchanc'opetic ti fariseoetique yu'un co'ol xch'unojic hech chaj c'u che'el laj yipanilan sbaic ti jtatamoltutique. Ital cha'vo oxvo' ti jchi'iltaque, tal sc'oponic ti Jesuse. Hech laj sjac'beic:

—Yipanoj sbaic ti ora to ti yajchanc'opetic ti Juane xchi'uc ti yajchanc'opetic ti fariseoetique. ¿C'u yu'un mu xipan sbaic ti avajchanc'opetique ti ho'ote? —xchiic.

¹⁹Hech itac'av ti Jesuse: —Ti yorail tspasic q'uin ti jnupunele xchi'uc scotol ti yuts

yalaltaque, mu lecut mi chipan sbaic ti yuts yalaltaque ti c'alal te to xchi'inojic ti jnupunele. Mu hechuc sjam. ²⁰Hech yu'un ti mu xipan sbaic ti cajchanc'op ti ora to. Ja'to mi ic'ot yorail chismilucun ti cajcontrae, ja'to chlic yich'ic mul, chlic yipan sbaic ti cajchanc'ope.

²¹Scotol ti much'u chixch'umbun ti jc'ope persa tscomes ti c'u che'el xch'unoj ono'oxe, ja' ti poco c'ope. Persa ja' chch'un scotol ti ach' c'ope. Hech chaj c'u che'el ti much'u tspac'an ti bu lajem ti sc'u'e, mu spac'an ti ach' poc' mi mu chuc'biluc. Yu'un mi mu chuc'biluc ti ach' poq'ue, yu'un ta to smuts. Hech yu'un más ep chjat ti bu pocoe. ²²Hech chaj c'u che'el mu'yuc much'u tspul ach' vino ti yac'oj sba chyijube ti bu poco nucul ti spulobil ti vinoe. Mi hech tspase, chjat ti nucule. Lástima chmal scotol ti vinoe. J'ech'el mu xa xtun ti nucule. Ti ach' vinoe ti yac'oj sba chyijube sc'an pulel ti ach' nucule —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti yajchanc'opetic ti Jesuse ti laj stuch'ic jp'ej cha'p'ej trigo ti sc'ac'alil chcux yo'ntonic

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³Ti yan c'ac'al i'ech'ic ti bu ts'umbil trigo ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'opetique. Ja' sc'ac'alil ti jcux co'ntontutic c'alal te i'ech'ic. Ti yajchanc'opetique laj stuch'ic jp'ej cha'p'ej trigo ti c'alal te i'ech'ic. ²⁴Oy cha'vo' oxvo' ti fariseoetique laj yilic, hech lic yalbeic ti Jesuse: —Q'uelo avil, tsp'ajic mantal ti avajchanc'opetique yu'un ja'

sc'ac'alil ti jcux co'ntontic ti ora to —x'uti ti Jesuse.

²⁵Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe: —Ho'oxuc aq'uelojic xa ti sun ti Diose ti c'usi laj spas ti Davide c'alal itsacat ti vi'nal xchi'uc ti much'utic xchi'inojique. ²⁶Chana'ic ti i'och ti templo yu'un ti Diose c'alal tiq'uul ti totil pale ti Abiatore. Laj sve' ti caxlan vaje te ti ba mesa te ti stojol ti Diose ti Davide. Manchuc mi yalaj ti Diose ti stuquic no'ox tsve'ic ti paleetique, laj sve' ti Davide. Laj yac'be sve' uc ti xchi'iltaque. Mu'yuc smulic yu'un hech laj spasic —xchi ti Jesuse.

²⁷Hech laj yalbe uc: —Yu'un laj xch'ac ti jun c'ac'al ti Diose, yu'un ja' ti jcux co'ntontic. Mu yu'unuc laj xch'ac ti Diose yu'un chucul chije'ot yu'un, yu'un mu'yuc c'usi xu' ti jpastic. Mu hechuc. ²⁸Hech yu'un ho'on ti co'ol crixchanoucutique, ho'on jventainoj ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontique. Ho'on chcal ti c'usi stac' pasel —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ichop ti vinique ti sicuben sc'obe

(Mt. 12:9-14; Lc. 6.6-11)

3 Ti yan c'ac'al c'alal i'och ti templo ti Jesuse, te oy jun vinic sicuben sc'ob. ²Te oy uc cha'vo' oxvo' ti fariseoetique. Te tsq'uelic mi tscolta ti vinique ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontutic ti Jesuse yu'un tsc'an tsa'beic smul ti Jesuse. ³Ti Jesuse hech laj yalbe ti vinique ti sicuben sc'obe: —La' va'lan li'to ti o'lol —x'utat yu'un ti Jesuse.

⁴Ti Jesuse hech laj sjac'be ti fariseoetic ti te va'ajtique:

—Mi ti jch'umbetic smantal ti Diose, ¿c'usi lec ti jpastic ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic? ¿Mi chijc'uxubinvan, mi ja' lec chijcontrainvan? ¿Mi chijcoltavan, mi ja' lec chijmilvan? ¿C'usi chanopic? —xchi.

Mi junuc muc xtac'avic. ⁵Ti Jesuse i'ilin c'alal laj sq'uelbe satic ti fariseoetic ti te joyubtabil yu'une. Laj yich' mul uc yu'un tsots ti yo'ntonique. Hech laj yalbe ti vinique:

—Xach'o ac'ob —xut.

Ti ora ichop ti sc'obe, laj xach' ti sc'obe. Lec xa oy ti sc'obe. ⁶Iloq'uic batel ti fariseoetique, ba sc'oponic ti much'u ti lec chil sbaic xchi'uc ti Herodese. Co'ol laj xchapanic ti c'u che'el tsmilic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ep crixchanoetic italic ti jujun jteclum

⁷Ti Jesuse laj sq'uej sbaic batel xchi'uc ti yajchanc'opetique. Ibatit ti ti'nab. Its'acliat batel yu'un ep crixchanoetic. Oy talemic ti estado Galilea xchi'uc ti estado Judea ti jchi'iltaque. ⁸Oy talemic ti jteclum Jerusalén, xchi'uc ti slumal Idumea. Oy talemic uc ti much'utic nacajtic ti slumal ti chib jteclumetic, ja' ti Tiroe xchi'uc ti Sidone. Yu'un puquem sc'opilal ti Jesuse ti jchop o abteletic tspase hech yu'un ep ti jchi'iltaque italic ti stojol. ⁹Ti Jesuse hech laj yalbe ti yajchanc'opetique:

—Ja' lec chachuquic jun barco li'i hech xu' chi'och ti barco mi ep chnet'van tal ti crixchanoetique —xut.

¹⁰Yu'un ep ti much'utic icol xa yu'un ti Jesuse, hech yu'un scotol ti much'utic oy svocol yu'un oy xchamelique chnet'vanic tal yu'un tsc'an tspiquic ti Jesuse. ¹¹C'alal laj yilic ti Jesuse ti pucujetique, laj squejan sbaic ti stojol, hech tsots ic'opojic:

—Ho'ot Snich'onot ti Diose —xchiic.

¹²Ti Jesuse laj spajes. Tsots laj yalbe mantal:

—Mu me xapucbun jc'opilal ti ho'on Snich'onun ti Diose —xut.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj st'uj ti lajchavo' yajchanc'opetique

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³C'alal chbat ti vits ti Jesuse, hech lic yic' ti stojol ti jayvo'ic ti chchi'inat batel. C'alal te stsoboj sbaic ti vits, te lic st'uj ti Jesuse ti much'utic laj sc'an yu'un chchi'in scotol c'ac'al. Ti much'utic it'ujate, hech laj xchi'inic o ti Jesuse. ¹⁴Lajchavo' laj st'uj yu'un chchi'in, yu'un tstac batel yu'un chba cholbatuc ti sc'ope.

¹⁵Yu'un chac'be sp'ijilic yu'un tsloq'uesbeic pucujetic ti yo'ntonique ti crixchanoetique. ¹⁶Ja' hech sbiic ti lajchavo'ique. Ja' ti Simone, ja' ti Pedro sbi i'ac'bat yu'un ti Jesuse. ¹⁷Xchi'uc ti Jacoboe ja' ti snich'on ti Zebedeoe. Xchi'uc ti yits'in ti Jacoboe, ja' ti Juane. Ti xcha'va'alique, Boanerges i'ac'batuc sbi yu'un ti Jesuse. Ja' hech chaj c'u che'el chtil chavuc, ti xchi ti sbiique yu'un tsc'an chac' castigo ti ora stuquic ti cha'vo'ique. ¹⁸Xchi'uc ti Andrese, xchi'uc ti Felipee, xchi'uc ti Bartolomee, xchi'uc ti Mateoe,

xchi'uc ti Tomase, xchi'uc ti yan Jacoboe, ja' ti snich'on ti Alfeoe, xchi'uc ti Tadeoe, xchi'uc ti yan Simone, ja' ti laj xchi'in ti zeloteetic ono'oxe. Yu'un ti zeloteetic sbiique ja' yu'un ti toyol yo'ntonic mu sc'an x'ochic ti mozoil yu'un ti romaetique ono'oxe. Ja' cananetic sbiic ti jc'ope. ¹⁹Xchi'uc ti Judas Iscariotee, ja' ti laj yac' entrecal ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti much'utic chopol chc'opojic yu'un ti Ch'ul Espíritue

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Ti c'alal laj xa st'uj ti lajchavo'lique ti Jesuse, scotolic ibatic ti na ti bu chvay ono'ox ti Jesuse.

²⁰Laj xcha'tsob sbaic tal yan vuelta ti crixchanoetique. Yu'un laj stsin sbaic tal, hech yu'un mu xa spas chve'ic ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'opetique yu'un inoj ti jyalel ti nae. ²¹C'alal laj ya'yic ti yuts yalaltac ti Jesuse ti stsinoj sbaic ti crixchanoetique te ti nae, tsc'an chtal yic' batel yu'un laj scuyic ti chujuben sjol ti Jesuse yu'un ti hech tspase.

²²Te oyic cha'vo' oxvo' ti jchi'iltac ti ichanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. Te talemic ti Jerusalén. Ja' laj yalic:

—Te tiq'uul ti yo'nton ti Satanase, ja' ti totil pucuje. Hech yu'un ti xu' yu'un tsloq'ues pucujetic ti yo'ntonic crixchanoetic —xchiic.

²³Hech yu'un ti Jesuse laj yic' tal ti stojol ti jchanubtasvanejetique ti scuyoj sbaique. Hech lic yalbe lo'il. Oy sjam ti lo'il ti laj yalbee. Hech laj yalbe:

—Ti Satanase ibu ba sc'an sloq'ues ti xchi'ile! ²⁴Mi tscontrain sbaic ti much'utic ochemic ti pas mantal ti jun no'ox gobiernoe, chjin ti gobiernoe. ²⁵Mi tscontrain sbaic ti much'utic jun no'ox snaic, mu xcuxiic ep c'ac'al. ²⁶Ti Satanase mi tscontrain ti xchi'iltaque, ja' tsp'ev sbaic obi. Mi hech tspase, mu haluc tspas mantal. Ora chtenat loq'uel.

²⁷Ti much'u tsc'an ch-och ti sna c'oc' vinic yu'un chelc'ambe batel c'usi oy yu'un, persa chchuc jbael ti c'oc' vinique. Patil xu' chelc'ambe batel c'usi oy yu'un te ti sna. Ti Satanase hech chaj c'u che'el ti c'oc' vinique. Pero laj xa jtsal ho'oni. Laj xa jpojbe ti sc'ob ti vinique.

²⁸Melel ti c'usi chacalbeique, scotol ti much'utic chopol ti c'usi tspasique, chopol ti c'usi chalique, chopol ti c'usi tsnopique, oy to perdón mi tsc'anique. ²⁹Ja' no'ox ti much'u ti chopol chc'opoj yu'un ti Ch'ul Espíritue, mu'yuc xa perdón. Ja' ch-ac'batic stoj sbatel osil —xchi ti Jesuse.

³⁰Yu'un ti hech laj yal ti Jesuse, yu'un laj yalic hech:

—Oy pucuj ti yo'nton —xchiic. Mu xch'unic ti ja' ventaimbil yo'nton yu'un ti Ch'ul Espíritue. Hech yu'un ti hech laj yal ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti yamal sc'opilal laj ya'i ti sme'e ti yits'inabtaque ti Jesuse

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹Ital ti yits'inabtac ti Jesuse xchi'uc ti sme'e, tal sq'uelic ti Jesuse. Te va'ajtic ihul ti amac'.

—Ic'bun me loq'uel tal —xchi.

³²Ep ti much'utic te nacajtic ti yut na. Te sjoyubtaojic ti Jesuse. Hech yu'un lic yalbeic ti Jesuse:

—Ba c'opono ti ame'e xchi'uc ti avits'inabtaque. Te va'ajtic ti amac' chasa'ot —x'utat.

³³⁻³⁵Hech lic tac'avuc ti Jesuse:

—Hech, ja' jme', ja' quits'inab pero más tsots sc'opilal scotol ti much'u tspas ti c'usi sc'an yo'nton ti Diose. Ja' quits'in obi, ja' quixlel obi, ja' jme' obi chc'ot —xut.

Hech yu'un ti Jesuse lic sq'uelbe satic ti much'utic nopol joyubtabil yu'une. Hech laj yal:

—Ja' jme', ja' quits'inab c'otemic avi jayvo'ic li'to —xchi. Ja' sc'opilal ti much'utic te nopol joyubtable.

Ja' ti lo'il yu'un ti much'u ba sts'un ti strigoe

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

4 Yan vuelta lic chanubtasvanuc te ti ti'nab ti Jesuse. Yu'un lum ep laj stsob sbaic tal ti jchi'iltaque, hech yu'un ba nacluc te ti yut barco ti Jesuse. Ti barcoe te ti ba ho'. Te nacajtic ti ti'ti'nab scotol ti crixchanoetique. ²Ti Jesuse laj yalbe ya'yic ep lo'il. Oy sjam ti lo'il ti laj yalbee. Hech ichanubtasvan:

³—A'yo me ava'yic. Chacalbeic sc'opilal ti much'u ba sts'un ti strigoe. ⁴C'alal laj svaj ti strigoe, oy ic'ot sat strigo ti ti'be. Ital mutetic, tal stamic. ⁵Oy ic'ot sat strigo ti tontic ti bu mu'yuc ep slumal. Ti ora no'ox ich'i yu'un mu puru balumiluc. ⁶C'alal iq'uep ti osile, ilaj ti c'ac'al, itaquij, yu'un mu natuc ochem ti yibile. ⁷Oy ic'ot sat strigo ti ch'ixtic. C'alal ich'i ti ch'ixe, iquevtaat ti strigoe, hech muc xac' sat. ⁸Oy ic'ot sat strigo ti lequil lum. Ich'i, iyac' sat. Ja' lec laj yac' sat. Oy laj yac' sat

lajuneb xcha'vinic ti p'ej, oy laj yac' sat oxvinic ti p'ej, oy laj yac' sat ho'vinic ti p'ej. ⁹Nopilanic lec hech chaj c'u che'el laj xa calboxuc — xchi ti Jesuse.

Ja' ti c'u yu'un laj yal lo'il ti Jesuse

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰Ti c'alal ja' xa no'ox te oy ti much'utic scotol ora tsts'aclicvan xchi'uc ti lajchavo'ique, hech lic sjac'beic ti Jesuse ti c'usi sjam ti lo'il ti laj yale. ¹¹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti ho'oxuque ac'biloque ana'ic ti c'u che'el tsventaimbe yo'ntonic crixchanoetic ti Diose. Mu to oyuc much'u yan hech ya'yojic hech chaj c'u che'el ti ho'oxuque. Ti yantique ja' no'ox cha'i ti lo'ile. ¹²Hovil ti chililanique, mu ono'ox xch'unic. Hovil ti cha'ilanique, mu ono'ox xc'ot ti yo'ntonic. Hech yu'un ti ja' no'ox chcalbe lo'il. Yu'un mu sc'an sutes yo'ntonic yu'un ti smulique yu'un hech chlic ch'aybatuc smulic —xchi ti Jesuse.

Ja' sjam ti lo'il yu'un ti much'u ba sts'un strigoe

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³Hech laj yalbe uc:

—Mi muc xava'ibeic sjam ti lo'il ti laj xa cale, ¿c'u che'el chava'ibeic sjam ti yan lo'il ti ta to xcal? ¹⁴Ti much'u ba svaj ti strigoe, ja' señail ti much'u chchol ti sc'op ti Diose. ¹⁵Ti sat strigoe ti ic'ot ti bee, ja' señail ti much'utic ya'yojic xa ti sc'op ti Diose. C'alal laj ya'yique, mu'yuc sc'opilal ti yo'ntonic hech yu'un hech xu' laj sloq'ues ti Satanase. ¹⁶Ti sat strigoe ti ic'ot ti

bu tontique, ja' señail ti much'u ti ora no'ox chch'un c'alal cha'ibeic sc'op ti Diose. Nichim no'ox yo'ntonic yu'un laj xch'unic. ¹⁷J'oc' no'ox te oy ti yo'ntonic. Mu xcom ti yo'ntonic. Mi chich'ic vocol, mi chich'ic ilbajinel yu'un ti sventa ti sc'op ti Diose, ti ora no'ox chchibaj yo'ntonic. ¹⁸⁻¹⁹Ti sat strigoe ti ic'ot ti bu ch'ixtique, ja' señail ti much'utic batem ti yo'ntonic ti c'utic oy li' ti balumile. Tsc'an sc'ulejal. C'usuc no'ox tsc'an. Ja' te chlo'laat yu'un ti c'usi tsc'ane. Hech yu'un ti sc'op ti Diose ti cha'ie, ja' chquevtaat yu'un ti sbic'tal yo'ntonique. Hech yu'un mu xac' sat ti sc'op ti Diose te ti yo'ntonique. ²⁰Ti sat strigoe ti ic'ot ti bu lequil lume, ja' señail ti much'utic chac' ti yo'ntonic ti sc'op ti Diose. Tsatin ti sc'op ti Diose te ti yo'ntonique. Oy bu tsatin lajunex xcha'vinic, oy bu tsatin oxvinic, oy bu tsatin ho'vinic —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti c'u che'el laj ya'i ja' no'ox hech ac'o yal ti yan c'ac'al

(Lc. 8:16-18)

²¹Ti Jesuse hech laj yalbe uc:

—Mi jtsanoj jtojtic, muc un chcac'tic ti yolon almud, mi ti yolon jvayebtic. Ja' chcac'tic ti scuxabbil toj. ²²Ja' no'ox hech scotol ti c'utic chajchanubtasoxuc atuquic ti ora to, oy ti aventaic ti jamal chavalic ti yan c'ac'al. ²³Nopilanec lec hech chaj c'u che'el laj xa calboxuc — xchi ti Jesuse.

²⁴Ti Jesuse hech laj yalbe uc:

—A'ibo sjam ti c'utic chacalbeique. Yu'un mi chach'unic ti c'utic chacalboxuque ti scotol avo'nton,

más jelaven chayac'boxuc ana'ic ti Diose. ²⁵Yu'un scotol ti much'u chch'un ti c'usi chcalbee, ja' ch-ac'bat sna' yan. Ti much'u mu xch'un ti c'usi chcalbee, mu'yuc xa c'usi ch-ac'bat sna' yan. Ti c'u yepal sna' tscuye, ja' chpojbat —xchi ti Jesuse.

Ja' ti lo'il yu'un ti trigoe ti stuc sna'oj chch'i talel

²⁶Ti Jesuse hech laj yal uc:

—Chacalbeic ti c'utic x'elan tspasvan ti mantal ti Diose. Sna'oj stuc c'u che'el ch-abtej hech chaj c'u che'el ti trigo ti laj smuc ti slum jun vinic. ²⁷Ti vinique ja' no'ox chvay, ja' no'ox chlic, ja' no'ox chil ti chloc' tal ti strigoe, chil ti chch'ie. Mu sna' c'u che'el. ²⁸Yu'un stuc sna'oj c'u che'el chch'i tal. Jbael chac' tal yanal, patil chch'i tal ti unen sate, patil chyijub ti sate. ²⁹Hech yu'un mi itaquij, hech yu'un ti ora tstac batel ti much'u chba scupe yu'un laj sta xa yorail tscup —xchi ti Jesuse.

Ja' ti lo'il yu'un ti sbec' mostazate'e

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰Ti Jesuse hech laj yal uc:

—¿C'usi señail chacalboxuc yu'un hech chana'ic c'utic x'elan tspasvan ti mantal ti Diose? ¿C'usi lo'ilal chcal yu'un hech chana'ic c'utic x'elan? ³¹Chacalbeic c'u x'elan. Oy yip ch-abtej hech chaj c'u che'el ti biq'uit sbec' mostazate' ti ts'umbil ti lume ti muc' chc'ot. Lum biq'uit ti sbec' mostazate'e. Ja' más muc'tic sbec' ti yan ts'unubiletique. ³²Mi ich'ie, ja' no'ox más ep tsjam sba. Ja' mu sjam sba lec ti yan

ts'unubiletique. Ti mostazate'e muc'tic ti sc'obe. Hech yu'un xu' chtal spasic stso'op te ti sc'ob ti mostazate'e ti mutetique yu'un ep yaxinal —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti puru lo'il laj yal ti Jesuse

(Mt. 13:34-35)

³³Oy to ep yan lo'il laj yalbe ti jchi'iltaque ti Jesuse hech laj xchanubtas ti c'utic tsc'an ti Diose. Ja' no'ox laj yalbe ti c'u yepal xu' chcom ti yo'ntonique. ³⁴Puru lo'il laj yalbe. Oy sjam ti lo'ile. C'alal stuquic xa no'ox xchi'uc ti yajchanc'opetique, lic yalbe ya'yic c'usi sjam ti lo'il ti laj yale.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj spajes ti iq'ue xchi'uc ti nabe

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵C'alal imal xa ti c'ac'ale, hech lic yal ti Jesuse:

—Batic ti jech nab —xut ti yajchanc'opetique.

³⁶Hech laj sc'oponic comel ti jchi'iltaque ti c'u yepal te stso'boj sbaique. Yu'un te ono'ox tiq'uil ti yut barco ti Jesuse te ti ba nab, hech yu'un ba staic ti Jesuse ti yajchanc'opetique. Oy yan barcoetic laj xchi'inic batel uc. ³⁷Tsots ital ic'. Lic nicuc ti jyalel ti nabe. Hech yu'un i'och ho' ti yut barco. Hech yu'un c'an ch'ayuc yalel ti ho' ti barcoe. ³⁸Ti Jesuse te vayal ti xchac barco. Oy xonjol yu'un te ono'ox oy pimil poc' sventa naclebal. Hech yu'un lic stijic ti Jesuse. Hech laj yalbeic:

—Maestro, ¿mi mu tsotsuc sc'opilal chava'i ti chijch'ay xa ti ho'? —xchiic.

³⁹Hech ilic ti Jesuse. Laj spajes ti iq'ue. Hech laj yalbe ti nabe:

—Lamajan —xut.

Hech ipaj ti iq'ue. Ipaj uc ti nabe. Ilamaj scotol. ⁴⁰Ti Jesuse hech laj yalbe ti yajchanc'opetique:

—¿C'u yu'un chaxi'ic? Yu'un mu ono'ox ach'unojucun ti lec, hech yu'un chaxi'ic —xchi.

⁴¹Más ep ix'i'ic. Hech laj yalbe sbaic:

—¿Much'u vinical li'to ti ich'umbat smantal yu'un ti iq'ue xchi'uc ti nabe? Ti ora no'ox ipaj yu'un —xut sbaic.

Ja' sc'opilal ti illoq'uesbat pucujetic ti yo'nton ti jun vinic te ti Gadara

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

5 Ibatc ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'opetique lum ti jech nab te ti jteclum Gadara sbi. ²C'alal iloc' ti barco ti Jesuse, ti ora c'ot snup ti be jun jchi'iltutic te nacal ti Gadara. Ochেম pucuj ti yo'nton ti vinique. Te iloc' tal ti campo santo yu'unique. ³Ti bu chba ac'atuc ti ánimae ja' te snainoj. Yu'un pujul ch'enetic jombil ti ton ti bu ch-ac'at ti ánimaetique te ti campo santo yu'unique. Ti vinique mu xu' xchucat manchuc mi ti cadenataq'uin. ⁴Ep vuelta ichucbat sc'ob xchi'uc yacan. Ichucbat sc'ob ti cadenataq'uin. Itic'at ti manya. Ja' pasbil ti taq'uin. Tojtojtuch'el yu'un ti cadenae. Tojtojc'asel yu'un ti taq'uine ti pasbil ti manyae. Mu'yuc much'u xu' yu'un tspas ti manso. ⁵Ti c'ac'al ti ac'ubal chanav ti vitsetic, ti ch'entic; ch-avan batel, tstsac ton tsyajes sba. ⁶Nom to oy ti vinique ti c'alal laj yil chtal ti

Jesuse. Anil tal squejan sba ti stojol.
7-8 Hech laj yal ti Jesuse:

—Pucuj, loc'an tal ti yo'nton avi
vinic li'to —x'utat.

Yu'un ti hech laj yal ti Jesuse,
hech yu'un tsots lic c'opojuc ti
vinique, hech laj yalbe:

—Mu aventaucun, Jesús, ho'ot
Snich'onot ti Dios ti jelaven sp'ijile.
Avocoluc ti stojol ti Diose, mu me
xavilbajinun —xchi.

9 Ti Jesuse lic sjac'be:

—¿C'usi abi? —xut.

Itac'av ti vinique:

—Legionun, yu'un epuntutic li'
ochemuntutic ti yo'nton —xchi.

10 Laj yal ep vocol ti vinique
ti mu me xtacatic batel ti yan
balumil. 11 Te oy ep chitometic. Te
tsa' sve'elic ti c'alcalvits. 12 Scotol
ti pucujetique laj yalbeic vocol ti
Jesuse. Hech laj yalbeic:

—Mi yu'un chaloq'uesuntutique,
tacuntutic batel ti yo' bu ti
chitometique. Ac'un chi'ochtutic ti
yo'ntonic —xchiic.

13 —Te batanic —xchi ti Jesuse.

Hech iloq'uiic ti yo'nton ti
vinique ti pucujetique, ba stic'
sbaic ti yo'ntonic ti chitometique.
Jutuc van mu sta cha'mil ti cot
ti chitometique. Ti chitometique
scotolic anil ba sten sbaic yalel
ti ch'en hech i'ochic ti nab. Te laj
sjiq'uiic ho'. Te icham o scotol.

14 Ibatc ti anil ti
jchabiejchitometique. Ba yalbeic
ti much'utic te oy ti jteclum, ti
much'utic te nacajtic ti vits. Scotolic
ba yalbeic ti c'usi ic'ot ti pasele.
Hech yu'un scotol ti jchi'iltaque
tal sq'uelic mi melel ti hech ic'ot ti
pasele. 15 Italic ti yo' bu oy ti Jesuse.

Te laj yilic ti vinique ti ch-ilbajinat
ono'ox yu'un ti pucuje, ja' ti ep
pucujetic iloq'uesbat ti yo'ntone, te
nacial, slapoj xa sc'u' spoc', tsna' xa
balumil. Ixi'ic yu'un. 16 Icholbat
ya'yic yu'un ti much'utic laj yilique
ti c'u che'el icoltaat ti vinique ti
oy ono'ox pucujetic ti yo'ntone, ti
c'u che'el ichamic ti chitometique.
17 Hech yu'un ti jchi'iltaque ti te
nacajtique laj yalbeic vocol ti
Jesuse yu'un ac'o loc'uc batel ti
slumalic.

18 Ti Jesuse laj stic' sba ochel ti
barco yu'un tsut talel yan vuelta
li'to. Ti vinique ti iloq'uesbat
pucujetic ti yo'ntone, laj yalbe vocol
ti Jesuse yu'un chchi'in.

19 —Mu xu' —xchi ti Jesuse.

Hech laj yalbe:

—Batan ti ana, hech chc'o avalbe
ya'yic ti avuts avalaltaque: “Q'uelo
avil, laj xc'luxubinun ti Cajvaltique,
laj scoltaun, hech yu'un lec oyun
tana”, xavut —xchi ti Jesuse.

20 Hech yu'un ti vinique lic spuc
te ti slumal ti c'u che'el icoltaat
yu'un ti Jesuse. Decápolis sbi ti
slumale yu'un oy lajuneb jteclum.
Scotolic ich'ay yo'ntonic ti c'alal laj
ya'yique.

**Ja' sc'opilal ti icol yu'un ti Jesuse
ti stseb ti Jairoe xchi'uc ti ants ti
ipicbat sc'u' ti Jesuse**

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 C'alal icha'sut xa tal li' ti jech
nab ti Jesuse, ep jchi'iltac laj stsob
sbaic tal ti stojol. C'alal te oy ti
ti'nab ti Jesuse, 22 ital jun vinic,
Jairo sbi. Ja' yich'oj yabel te ti
templo cu'untutique, ho'ontutic
ti judiountutique. C'alal laj yil ti

Jesuse ti Jairoe, ti ora ba spatan sba ti stojol. ²³Laj yalbe vocol ti Jesuse. Hech laj yal:

—Chcham xa ti jtsebe. La' ac'o ac'ob ti sjol yu'un ac'o chopuc, hech chchuxi —xchi ti Jairoe.

²⁴Laj xch'un ti Jesuse, hech laj xchi'in batel ti Jairoe. Its'acliat batel yu'un ep yan jchi'iltac. Hech xumetic batel. ²⁵Te oy jun ants jchi'il. Lajcheb habil tsacbil ti chamel ti antse. Scotol c'ac'al chil ti ch'ich'e. ²⁶Laj sa' ep doctoretic. Más no'ox i'ac'bat yich' vocol. Jovil ti j'ech'el ilaj scotol ti c'usi oy yu'une. Mi jutuc muc ono'ox xlecub. Yac'oj sba ti bats'ejel ti xchamele.

²⁷Yu'un ya'yojbe sc'opilal ti Jesuse, hech yu'un te xchi'uc batel ti crixchanoetique. Laj spits sba jelavel ti antse asta c'ot spicbe sc'u' ti Jesuse. ²⁸Yu'un hech laj snop ti yo'nton: Mi ja' no'ox ti jtsacbe sc'u', hech chicol o, xchi ti yo'nton ti antse. ²⁹Ti ora imac ti ch'ich'e. Laj ya'i ti ichop xa ti sbec'tale. ³⁰Ti Jesuse laj ya'i ti oy iloc' yip. Ti ora laj sjoyp'in sba, hech laj sjac'be ti crixchanoetique:

—¿Much'u laj spicbun jc'u'? —xchi.

³¹I'albat yu'un ti yajchanc'opetique:

—Yac'oj sba chasnet'ot ti crixchanoetique chavil. ¿C'u yu'un chaval: “Much'u laj spicun”, xachi? —xchiic.

³²Ti Jesuse laj sq'uelilan ti sjoylejal yu'un tsc'an tsq'uel ti much'u hech laj spase. ³³Hech yu'un xixi' ti antse. Yu'un laj sna' ti ichop xa ti xchamele, hech yu'un lic squejan sba ti stojol. Jamal laj yalbe scotol. ³⁴Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Nich'on, colemot xa yu'un laj ach'un ti xu' cu'une. Jun avo'nton batan, j'ech'el ichop xa ti achamele —x'utat.

³⁵C'alal yac'oj sba tsc'opon ti antse ti Jesuse, oy much'utic italic te ti sna ti Jairoe, ja' ti oy yabtel te ti temploe. Hech hul albatuc:

—Icham xa ti atsebe. Mu xa xavac'be svocol ti Maestroe —x'utat.

³⁶Te yabinoj ti Jesuse ti hech i'albate, hech yu'un lic yalbe ti ora ti Jairoe:

—Mu me xach'un. Ja' no'ox chach'un ti xu' cu'une —xut.

³⁷Ti Jesuse mu sc'an ti chchi'inat batel yu'un scotolique. Ja' no'ox laj yic' batel ti Pedroe, xchi'uc ti Jacoboe, xchi'uc ti Juane, ja' ti yits'in ti Jacoboe. ³⁸C'alal ic'otic ti sna ti Jairoe, laj yil ti Jesuse ti xlaquetic ch-oq'uic ti jchi'iltaque, ti chich'ic mule. ³⁹I'och ti yut na ti Jesuse. Hech laj sjac'be:

—¿C'u yu'un xalaquetic no'ox cha'oq'uic? Mu chamenuc ti tsebe, vayal no'ox —xchi.

⁴⁰Yu'un ti hech laj yal ti Jesuse, ep ilabanat yu'un ti jchi'iltaque yu'un laj sna'ic ti icham xa ti tsebe. Ti Jesuse laj stac loq'uel scotolic. Ja' no'ox laj yic' ti stot sme' ti tsebe xchi'uc ti oxvo' xchi'iltaque. Ja' no'ox i'ochic batel xchi'uc ti bu oy ti ánima. ⁴¹Ti Jesuse laj stsacbe sc'ob ti tsebe, hech laj yalbe:

—Talita cumi —xut. Ja' sjam c'alal jelavesbil: Tseb, chacalbe, lican, xut.

⁴²Ti ora ilic ti tsebe, ixanav batel. Cuxul xa. Oy lajcheb habil yich'oj ti tsebe. Toj ch'ayel yo'nton scotolic.

⁴³Ti Jesuse tsots laj spas ti mantal ti stot sme' ti tsebe. Hech laj yalbe:

—Mu me much'u chavalbe ya'yic —xut.

Hech laj yalbe mantal uc:

—Ac'bo sve'el ti atsebe —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti muc spasat ti muc' yu'un ti xchi'iltac te ti Nazaret ti

Jesuse

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

6 C'alal laj yo'nton ti Jesuse, isut batel ti Nazaret, ja' ti slumale. Laj xchi'in batel ti yajchanc'opetique. ²C'alal te xa oy ti slumal, ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontutic ibat ti templo ti Jesuse. Te c'ot chanubtasvanuc. Ep ti much'utic laj ya'ibeic sc'ope. Ti c'alal laj ya'yique, ich'ay yo'ntonic. Hech lic yalbe sbaic:

—¿Bu laj xchan tal ti oy sp'ijil ti jchi'iltic li'to? Yu'un jchop o ti c'op chale. Jchop o ti yabtel tspase —xut sbaic—. ³Ja' ti carpintero ono'ox li'i. Ja' yol ti María avi to. Ja' yits'inabtac ti Jacoboe xchi'uc ti Josee xchi'uc ti Judase xchi'uc ti Simone. Ja' yixleltac ti tsebetic ti li' nacalucutic xchi'uque —xut sbaic.

Yu'un xojtiquinic hech yu'un ti muc spasbeic ti muc' ti sc'ope. ⁴Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Buc no'ox chbatic ti j'alc'opetic yu'un ti Diose, ja' tspasat ti muc'. Ja' no'ox te ti slumal xchi'uc ti sna xchi'uc ti bu oy ti yuts yalaltaque, ja' mu spasat ti muc' —xut.

⁵Yu'un ti muc spasat ti muc' ti sc'ope te ti slumal, hech yu'un muc xu' yu'un spas ep jchop o abteletic te. Ja' no'ox cha'vo' oxvo' icol ti jchameletique. Ti Jesuse laj yac' sc'ob laj yac'be ti sjolic ti

jchameletique hech icolic. ⁶Ich'ay yo'nton ti Jesuse yu'un ti muc sc'an xch'unique. Hech yu'un iloc' batel ti Jesuse. Xmelmun ixanav batel scotol ti biq'uit jteclumetique ti te oyic ti sjoylejtal ti Nazarete. Te ichanubtasvan.

Ja' sc'opilal ti itacatic batel ti lajchavo'ique

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷Ti Jesuse laj yic' tal ti stojol ti lajchavo' yajchanc'opetique hech lic xch'ac. Cha'cha'vo' tstad batel. Lic yac'be sp'ijilic yu'un tsloq'uesic pucujetic ti yo'ntonic ti crixchanoetique. ⁸Hech laj spas ti mantal:

—C'alal chabatique, mu'yuc c'usi chavich'ic batel. Mu xavich'ic batel ave'elic, mu xavich'ic batel ataq'uinic. Ja' no'ox xu' chavich'ic batel anamte'ic. ⁹Ja' no'ox xu' chalapic batel asempatic. Mu me xalapic batel cha'lic ac'u'ic —xchi ti Jesuse.

¹⁰Hech laj yalbe uc:

—Mi na'och ti jun na, teno'oxan o. Mu me xajel asta chaloc' batel ti jteclum ti bu nac'ote. ¹¹Scotol ti much'utic mu xaspasot ti muc', ti mu sc'an xa'i ac'opique c'alal chaloq'ueic batel ti sna, mi ti slumal, ta me xalilinic comel stanil avacanic. Ti stanil avacanique, ja' seña'il ti icom ti sventaic yu'un muc xaspasoxuc ti muq'ue —xchi ti Jesuse.

¹²Hech laj xch'unic, hech ba xcholbe ya'yic ti jchi'iltaque ti ac'lo sutes yo'ntonic yu'un ti smulique.

¹³Laj sloq'uesbeic ep pucuj ti yo'nton ti jchi'iltaque. Laj yac'beic

aceite ti sjolic ep ti jchameletique, hech icol yu'unic.

Ja' sc'opilal ti imilat ti Juane, ja' ti laj yac' ich'ho'e

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴Yu'un ep puquem sc'opilal ti Jesuse, hech yu'un laj ya'i uc ti ajvalile, ja' ti Herodese. Yu'un oy laj yalic ti jchi'iltaque:

—Lume, ja' ti Juane, ja' ti laj yac' ich'ho'e. Icha'cuxi xa loq'uel tal ti ch'en. Hech yu'un oy sp'ijil yo'nton hech yu'un xu' tspas jchop o abteletic —xchiic.

¹⁵Oy yan laj yalic:

—Lume, ja' ti Elíase, ja' ti j'alc'op yu'un Dios ti vo'one —xchiic.

Oy yantic uc laj yalic:

—Lume, ja' j'alc'op yu'un Dios hech chaj c'u che'el ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti vo'one —xchiic.

¹⁶C'alal laj ya'i ti Herodese, hech laj yal:

—Lume, ja' ti Juane, ja' ti laj cac' ti c'oc'bel sjole. Icha'cuxi xa loq'uel ti ch'en —xchi.

¹⁷Yu'un c'alal cuxul to ti Juane, ti Herodese laj stsac, laj xchuc, laj stic' ti chuquel ti scoj ti Herodíase, ja' ti yajnil ti yits'ine, ja' ti Felipee. Yu'un ti Herodese laj spojbe yajnil ti yits'ine laj yic'. ¹⁸Ti Herodese yu'un hech ono'ox i'albat yu'un ti Juane:

—Mu xtun ti laj apojbe ti yajnil ti avits'ine laj avic'. Mu hechuc chal ti leye —xut.

¹⁹Hech yu'un ti Herodíase, ja' ti antse, mu xtun laj yil ti Juane yu'un ti hech laj yale. Sc'an xmilvan ti antse pero mu to xu' yu'un. ²⁰Yu'un ti Herodese laj spas ti muc' ti Juane yu'un laj sna' ti

toj ti viniquil ti Juane, ti lec ti yo'ntone. Hech yu'un laj yac' ti chabiel naca me milatuc. Manchuc mi muc xa'ibe lec sjam ti c'usi laj yal ti Juane, nichim no'ox yo'nton sc'an cha'ibe sc'op. ²¹⁻²²C'alal iloc' sabilal ti Herodese, laj spasic q'uin. Laj yic' tal ti yaj'abtele yu'un chve'ic te ti q'uin xchi'uc, ja' ti much'utic yac'ojbe yabtele, ja' ti much'utic ochemic ti presidentee, xchi'uc ti capitan soldadoetique, xchi'uc ti jc'ulejetique te ti estado Galilea. C'alal i'och batel yu'un ba ac'otajuc ti tsebe, laj sna' ti antse ti ja' xa yorail xu' tspas. Ti tsebe te i'ac'otaj ti stojol scotolic. Puru viniquetic te o. Yu'un ti i'ac'otaje ja' no'ox yu'un ac'o c'upinatuc. Lec laj yil ti Herodese xchi'uc ti yaj'abtele ti te xchi'inoj ti mesae. Hech yu'un c'alal laj yo'nton ac'otajuc ti tsebe, hech lic yal ti Herodese:

—C'usuc no'ox chac'an, chacac'be.

²³Yiloj ti Diose chacac'be c'usi chac'an. Manchuc mi chac'an o'lol ti bu ti jpas mantal, chacac'bot —xut ti tsebe.

²⁴Iloc' batel ti tsebe, ba sc'oapon ti sme'e.

—¿C'usi ti jc'ambe? —xchi.

—Ja' xac'ambe ti sjol ti Juane, ja' ti chac' ich'ho'e —xchi itac'av ti sme'e.

²⁵Hech isut tal ti anil ti tsebe. Hech hul sc'ambe ti Herodese:

—Ti jc'an ti chavac'bun ti plato ti ora to sjol ti Juane, ja' ti chac' ich'ho'e —xchi.

²⁶C'alal laj ya'i ti Herodese, ep laj yich' mul. Scoj ti hech laj yale, scoj uc ti laj ya'yic uc ti yaj'abtele ti te xchi'inoj ti mesae, hech yu'un

muc sc'an sutes sc'op. ²⁷Hech yu'un ti ora laj stac batel jun yajsoldado yu'un chba sc'oc'be tal sjol ti Juane.

²⁸Hech ibat ti yajsoldadoe, ba sc'oc'be sjol ti Juane ti te tiq'uil ti chuquele. Laj yich'be tal sjol ti plato. Laj yac'be ti tsebe. Ti tsebe ba yac'be ti sme'e.

²⁹C'alal laj ya'yic ti yajchanc'opetic ti Juane, tal yich'beic batel ti sbec'tale, ba smuquic.

**Ja' sc'opilal ti imac'linat ho'mil
viniquetic**

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰Ti lajchavo'lique ti itacatic batel yu'un ti Jesuse, isutic tal ti yo' bu oy ti Jesuse. Hul xcholbeic ya'i scotol ti c'utic laj spasique xchi'uc ti c'utic laj yaq'uic ti chanele.

³¹Yu'un ep ti much'utic italilanic asta muc spas chve'ic, hech yu'un ti Jesuse hech laj yalbe ya'yic ti lajchavo'lique:

—Ja' lec ti jq'uej jbatic. Batic ti xocol balumil yu'un te xu' chacuc avo'ntonic —xut.

³²Hech yu'un laj stic' sbaic ti barco. Stuquic no'ox ibatic ti bu xocol ti balumile. ³³Ep ti much'utic laj yilic ti ibatique. Laj yojtiquinic. Hech yu'un anil laj sts'acliic batel, ja' laj stamic batel ti ti'ti'nab. Ja' talemic ti jujun jteclum. Ja' jbael ic'otic ti xocol balumil stuquic. ³⁴C'alal c'o va'luc ti lum ti Jesuse, laj yil te stsoboj sbaic ep crixchanoetic. Laj xc'uxubin yu'un hech c'otemic hech chaj c'u che'el carneroetic ti mu'yuc jpaxtol yu'unique. Lic chanubtasvanuc ti Jesuse. Ep ti

c'utic laj yalbee. ³⁵C'alal ich'ay xa ti c'ac'ale, hech lic albatuc yu'un ti yajchanc'opetique:

—Xocol balumil li'to. Ich'ay xa ti c'ac'ale. ³⁶Hech yu'un taco batel ti crixchanoetique ac'o batuc ti coloniaetic xchi'uc ti biq'uit jteclumetic ti li' nopajtique. Ac'o ba sman sve'elic, yu'un mu yich'ojuc tal sve'elic —xchiic.

³⁷Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe: —Ac'bo sve'elic ho'oxuque —xchi. Itac'avic:

—¿Bu ti jtatutic ti chib ciento denariotaq'uin yu'un ti jmantutic tal ti caxlan vaj ti tsvel'ique? —xchiic.

³⁸Ti Jesuse hech laj sjac'be: —¿Jayib caxlan vaj avich'ojic talel? Ba q'uelo —xut.

C'alal laj sq'uelic, hech tal yalbeic: —Quich'ojtutic ho'ob muc'tic caxlan vaj xchi'uc cha'cot choy —xchiic.

³⁹Ti Jesuse laj yal ti jayjayvo' chic' sbaic. Hech yu'un hech laj spas ti mantal ti jchi'iltaque ac'o ba nacluc ti vomoltic. ⁴⁰Hech yu'un hech laj yic' sbaic. Laj snacan sbaic. Oy laj yic' sbaic ti ho'vinic ti vo!. Oy laj yic' sbaic ti lajuneb yoxvinic ti vo!. ⁴¹Ti Jesuse laj stsac ti caxlan vaje xchi'uc ti cha'cot choye. Laj sq'uel muel vinajel, hech lic yalbe vocol ti Diose. Laj xet'ilan ti caxlan vaje. Laj yac'be ti yajchanc'opetique. Ti yajchanc'opetique laj yac'beic ti crixchanoetique. Laj stuch'ilan uc ti cha'cot choye. Scotolic laj yich'ic uc ti choye. ⁴²Hech iv'e'ic scotolic. Ta yutsil inoj xch'utic o. ⁴³Patil laj stsobic ti xet'elal caxlan vaje xchi'uc ti sobril choye ti te

comene. Inoj lajcheb almud ti sobril ti caxlan vaj ti laj sve'ique xchi'uc ti sobril choye. ⁴⁴Ja' no'ox tsacbil ti venta ti viniqetique ti ive'ique. Ho'mil.

Ja' sc'opilal ti ixanav ti yacan ti ba ho' ti Jesuse

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵Ti Jesuse ti ora laj stic' ochel ti barco ti yajchanc'opetique, laj stac jelavel c'alal ti jech ti'nab te ti bu jteclum Betsaida. Te to icom ti Jesuse. Stuc xa no'ox laj sc'opon comel ti jchi'iltaque.

⁴⁶C'alal laj yo'nton laj sc'opon comel ti jchi'iltaque, imu batel ti vits stuc ti Jesuse, ba sc'opon Dios.

⁴⁷C'alal i'ic'ub ti osile, te oy ti o'lol nab ti barcoe ti bu tic'ajtic ti yajchanc'opetique. Ja'uc ti Jesuse te oy ti vits. ⁴⁸Laj yil ti Jesuse ti ilubique. Mu xa xu' yu'unic tstijic batel ti barcoe yu'un chpajesvan ti iq'ue. Hech yu'un c'alal po'ot xa tsacub, ital ti Jesuse ti bu yac'oj sba chanavic batele. Ixanav talel ti yacan ti ba ho' ti Jesuse. Snopoj ti chjelav batel stuc ti Jesuse.

⁴⁹⁻⁵⁰C'alal laj yilic ti chanav talel ti yacan ti ba ho' ti Jesuse, ixi'ic scotolic. Laj scuyic ti ja' ch'ulelal hech lic avanucuc. Ti ora ic'oponat yu'un ti Jesuse. Hech i'albat:

—Mu me xaxi'ic yu'un ho'on Jesusun. Muc'ubtaso avo'ntonic —xut.

⁵¹Och xchi'in ti barco. C'alal i'och, ipaj ti iq'ue. Ich'ay yo'ntonic ti yajchanc'opetique yu'un muc xa'ibeic sjam ti c'u che'el ipaj ti iq'ue. ⁵²Muc xa'ibeic sjam uc c'u che'el i'epaj ti caxlan vaje yu'un ti

Jesuse yu'un mu'yuc to sc'opilal ti yo'ntonic.

Ja' sc'opilal ti laj scolta jchameletic te ti Genesaret ti Jesuse

(Mt. 14:34-36)

⁵³C'alal ic'otic ti hech ti'nab, iloq'ueic ti barco te ti jteclum Genesaret sbi. Te laj xchuquic comel ti barcoe. ⁵⁴C'alal c'ot va'luc ti lum, ti ora i'oqtiquinat ti Jesuse yu'un ti jchi'iltaque ti te nacajtique. ⁵⁵Hech yu'un ti ora ba yalbeic ti much'utic oy jchamel yu'unique:

—Li' xa oy ti jlumaltic ti Jesuse. Q'uecho me batel ti ora xchi'uc ti svayebe ti jchamel avu'unique, ba ac'o ti stojol. Te oy ti jteclum lum toi —xut.

Hech yu'un ti c'alal laj ya'yic ti bu oy ti Jesuse, scotolic ti buc no'ox nacajtique ti sjoylejaj ti Genesarete, hech laj sq'uechbeic batel xchi'uc svayebic ti jchameletique. C'ot yaq'ueic ti stojol ti Jesuse. ⁵⁶Buc no'ox i'och ti Jesuse, mi biq'uit jteclum, mi muc'ta jteclum, mi colonia, laj smetsanic ti bebetic ti jchameletique. Laj yalbeic vocol ti Jesuse manchuc mi sba sc'u' no'ox tspicbeic. Scotol ti much'utic laj spicbeique, hech icolic uc.

Ja' sc'opilal ti c'utic chisbolibtasucutique

(Mt. 15:1-20)

7 Italic ti stojol ti Jesuse cha'vo' oxvo' ti fariseoetique xchi'uc ti much'utic ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. Ja' talemic ti Jerusalén ti jchanubtasvanejetique. ²Laj sq'uelic ti mu haluc laj spoc sc'obic

cha'vo' oxvo' ti yajchanc'opetic ti Jesuse ti c'alal lic ve'uque. Laj scuyic ti mu lecuc ch-ilatic yu'un ti Diose yu'un ti hech tspasique, hech yu'un laj sa'beic smul. ³(Yu'un ti fariseoetique xchi'uc scotol ti jchi'iltaque, ho'on ti judioun xchi'uque, xch'unojic ti c'u che'el laj spasic ti antiguo jtotutique, hal tspoc sc'ob, patil chlic ve'ucuc.

⁴C'alal tsutic tal ti plaza, ja'to mi hal laj spoc sc'obique, ja'to chlic ve'ucuc. Oy to ep yan c'op xch'unojic spasel uc. Ja' ti c'u che'el tsuquic stazaic, xchi'uc sjarroic, xchi'uc sp'inic ti ja' pasbil ti taq'uine.) ⁵Ti fariseoetique xchi'uc ti much'utic ti ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique hech lic sjac'beic ti Jesuse:

—¿C'u yu'un mu xa spasic ti avajchanc'opetique hech chaj c'u che'el laj spasic ti antiguo jtatamoltique? Ti antiguo jtatamoltique hal laj spoc sc'obic c'alal ive'ic yu'un hech lec ac'o ilatuc yu'un ti Diose. Ti avajchanc'opetique mu xa hechuc tsnop c'alal tspoc sc'obic c'alal chve'ique —xchiic.

⁶Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe: —Jlo'lavanejoxuc. Melel ti hech ac'opilalic cholbil yu'un ti Isaíase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose ti vo'one:

Hovil ti chispasucun ti muc' ti sc'opic ti achi'iltac li'to, mu teucun ti yo'ntonic.

⁷Sc'op no'ox crixchanoetic xchi'uc smantal no'ox crixchanoetic ti chaq'uic ti chanele.

Mu jc'opuc ti chaq'uic ti chanele,

ti xchie. Ja' ac'opilalic obi. ⁸Yu'un laj xa acomesic ti smantal ti Diose. Mu xa tsotsuc sc'opilal chava'yic. Ja' tsots sc'opilal chava'yic ti smantal no'ox ti crixchanoetique, xchi'uc ti ajarroique xchi'uc ti atazaique. Oy to ep yan hech chapasic uc —xut.

⁹Hech laj yalbe uc:

—Lec chava'yic ti ja' no'ox chach'unic spasel ti c'u che'el laj spasic ti antiguo atatamolique, hech chach'aybeic ti smantal ti Diose.

¹⁰Yu'un hech laj yal ti Moises: “Paso me ti muc' atot ame'”, xchi. Laj yal uc: “Ja' ti much'u chopol chc'opoj yu'un stot sme', ta me xcham”, xchi. ¹¹Ti ho'oxuque lec chava'yic ti mu tsotsuc sc'opilal cha'i ti tspas ti muc' ti stot sme'ique. “Ti c'u yepal ti laj jnop ti c'an cac'bote, ja' laj xa cac' sventa smoton Diose”, mi xut ti stot sme'e, lec oy ti hech tspasique, xachiic ti ho'oxuque. ¹²Ti much'u hech tspase, ho'oxuc chavalbeic ti mu persauc tscolta stot sme' mi jutuc. ¹³Hech chach'aybeic smantal ti Diose scoj ti chach'umbeic sc'op ti antiguoetique. Oy to ep yan hech chapasic uc — xchi ti Jesuse.

¹⁴Ti Jesuse laj yie' tal ti stojol scotol ti jchi'iltaque, hech lic yalbe:

—A'yo me ava'yic ti c'usi chacalbeique. A'ibo me sjam acotolic. ¹⁵Ma'uc chasbolibtasoxuc ti c'utic chave'e. Ja' chasbolibtasoxuc ti c'utic chopol chanope, ti c'utic chopol chavale. ¹⁶Nopilanic lec hech chaj c'u che'el laj calboxuc —xchi.

¹⁷Ti Jesuse laj scomes ti crixchanoetique, i'och ti yut na ti bu chvay ono'oxe. Te ijac'bat yu'un

ti yajchanc'opetique c'usi sjam ti lo'il ti laj yale. ¹⁸⁻¹⁹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—¿Mi yu'un muc xava'ibeic sjam uc, ho'oxuque? ¿Mi mu xavilic ti scotol ti c'utic chave'e, ja' mu xasbolibtasoxuc, yu'un mu x'och ti avo'nton? Ja' chc'ot ti ach'ut, ja' chatsa' tal loq'uel —xchi.

Hech laj yal ti Jesuse ti lec scotol ve'elil. ²⁰Hech laj yal uc:

—Ja' chasbolibtasoxuc ti c'utic chopol chanope, ti c'utic chopol chavale, ti xichie, ²¹⁻²²yu'un ti yo'nton crixchanoetic chloc' tal c'usi chopol snopoj mi tsc'opon ants, mi elec', mi milvanej, mi mulivajel, mi oy sbic'tal yo'nton, mi chcontrainvan, mi chlo'lavan, mi batem yo'nton chch'umbe smantal ti sbec'tale, mi tspas biq'uit yo'nton, mi chal bolc'op, mi tstoy sba, mi hovil chc'opoj. ²³Scotol avi muliletic li'to ti avo'ntonic chloc' tal. Ja' chasbolibtasoxuc —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti oy lec xch'unojel yo'nton ti antse ti ja' liquem tal ti

Sirofenicia

(Mt. 15:21-28)

²⁴Iloc' batel ti Jesuse, ibat ti slumal Tiro xchi'uc ti slumal Sidón. Te i'och ti jun na. Mu sc'an ti chpucbat ti sc'opilal yu'un ti ital xae pero ivinaj ti ora. ²⁵Yu'un te oy jun ants. Ochem pucuj ti yo'nton ti stseb ti antse. Ti antse laj ya'i ti te xa oy ti Jesuse. Hech yu'un ti ora ital, tal spatán sba ti lum ti stojol ti Jesuse. ²⁶Ma'uc jchi'il ti antse, ja' yanlum ants. Sirofenicia sbi ti slumale. Manchuc mi mu

xtun ono'ox chquiltutic scotol ti yanlum crixchanoetique ho'ontutic ti judiountutique, ti antse laj yalbe volol ti Jesuse ti ac'o loq'uesbatuc pucuj ti yo'nton ti stsebe. ²⁷Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ac'o nojuc xch'ut jbael ti col jnich'ontique. Mu xtun mi ti jpojbetic yot ti col jnich'ontique yu'un ti jtembetic yu'un ac'o sve' ti ts'i'etique —xchi.

²⁸Itac'av ti antse, hech laj yalbe:

—Melel ava'uc, tote. Pero ho'oni hech chaj c'u che'el ts'i'. Ti achi'iltaque hech chaj c'u che'el olol. C'alal chve' ti olole, oy xch'uch'elal vaj chp'aj yalel ti yolon smesa. Ja' stac' tsve' ti ts'i'etique. Ja' no'ox hechun uc ti ho'one, ac'bun jutuc ti bendicione —xchi ti antse.

²⁹Hech yu'un ti Jesuse hech laj yalbe:

—Yu'un ti hech laj avale, xu' chabat yu'un iloc' xa ti pucuj ti oy ti yo'nton ti atsebe —xut.

³⁰Hech ibat ti sna ti antse.

Loq'uem xa ti pucuje c'ot sta. Te metsel ti svayeb c'o sta ti stsebe.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj scolta ti much'u macal xchiquin, uma' uc

³¹Ti Jesuse iloc' batel ti slumal Tiro, i'ech' ti jteclum Sidón. Ijelav batel ti bu oy ti lajuneb jteclumetique, ic'ot ti ti'nab ti te oy ti estado Galilea. ³²Te oy jun jchi'il i'ic'at tal ti stojol ti Jesuse. Macal xchiquin ti vinique mu xa'i c'op. Uma' uc. Ti Jesuse i'albat volol yu'unic ti ac'o yac' sc'ob ti Jesuse ac'o yac'be ti sjol ti vinique yu'un hech chchop ti vinique. ³³Ti Jesuse laj sq'uej sba xchi'uc ti vinique. Lic

stic' sbic'tal sc'ob ti Jesuse ti jujujehc xchiquin ti vinique. Lic stubtabe ochel ti yoq'ue ti vinique. ³⁴Ti Jesuse laj sq'uel muel vinajel, laj sjic' yo'nton. Hech laj yalbe ti vinique:
—Efata —xut. Jamuc, xchi c'alal jelavesbil.

³⁵Ti ora ijam ti xchiquine, ilecub ti yoq'ue, lec lic c'opojuc ti vinique.

³⁶Ti Jesuse hech laj spas ti mantal scotolic ti mu me xpucbat batel sc'opilal. Hovil ti hech ipasatic ti mantal yu'une, ech'em to laj spucbeic batel sc'opilal. ³⁷Ich'ay yo'ntonic yu'un ti hech ic'ot ti pasele. Hech laj yalic:

—Lec scotol ti c'usi tspase. Tsjambe xchiquin ti much'utic macal xchiquine. Chac' c'opojuc ti much'utic uma'e —xchiic. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti chanmil imac'linat yu'un ti Jesuse

(Mt. 15:32-39)

8 Yan vuelta hech ic'ot ti pasel ti mu'yuc xa sve'el ti jchi'iltaque yu'un te stsojboj sbaic cha'ibeic sc'op ti Jesuse. Hech yu'un ti Jesuse laj yic' tal ti yajchanc'opetique, hech laj yalbe:

²—C'ux ti co'nton ti jchi'iltique yu'un yoxibal c'ac'al xa ti li' jchi'inojtique, mu'yuc xa sve'elic. ³Mi mu ve'emuc ti jtac batel ti snaique, repenta ch-altsajic ti be. Yu'un oy much'utic nom talemic —xchi.

⁴Itac'av ti yajchanc'opetique, hech laj yalbeic:

—Yu'un xocol balumil li'to mu jtatutic ti caxlan vaje yu'un ti jmac'lintutic chavale —xchiic.

⁵Ti Jesuse hech laj sjac'be:
—¿Jayib muc'tic caxlan vaj oy avu'unic? —xutic.

Hech itac'avic:
—Hucub xa no'ox oy cu'untutic —xchiic.

⁶Hech yu'un ti Jesuse laj spas ti mantal ti jchi'iltaque yu'un ac'o ba nacluc ti lum. Laj stsac ti hucub muc'tic caxlan vaje, laj yalbe vocol ti Diose. Laj xet'ilan ti caxlan vaje, laj yac'be ti yajchanc'opetique. Ti yajchanc'opetique ba yac'beic ti crixchanoetique. ⁷Oy yu'unic uc cha'cot oxcot biq'uit choy. Ti Jesuse laj yalbe vocol ti Diose, laj yal mantal ti ac'o ba spucbeic uc ti choye. ⁸Scotolic ive'ic, inoj xch'utic. Patil laj stsobic tal ti xet'elal ti caxlan vaje ti te comene. Inoj hucub almud ti sobril ti caxlan vaje ti much'utic laj sve'ique. ⁹Oy chanmil ti ive'ique. Patil itacatic batel ti snaic yu'un ti Jesuse. ¹⁰Ti Jesuse ti ora laj stic' sba ochel ti barco xchi'uc ti yajchanc'opetique, ibatic ti bu slumal Dalmanuta.

Ja' sc'opilal ti sc'an sq'uelic señail ti vinajel ti fariseoetique

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹Ital cha'vo' oxvo' ti fariseoetique, tal sc'oponic ti Jesuse. Sc'an spasbeic proval yo'nton ti Jesuse, hech yu'un laj yalbeic:

—Paso me señail ti vinajel yu'un ti jq'ueltutic yu'un hech ti jna'tutic ti ja' ac'bilot avabtel yu'un ti Diose —xchiic.

¹²Ti Jesuse laj sjic' yo'nton, hech laj yalbe:

—¿C'u yu'un chac'an chaq'uelic yan señail ti ho'oxuc ti li'oyoxuc li'

ti balumile ti ora to yu'un laj xa cac' avilic? Melel ti c'usi chacalbeique, mu xa xa'ac'batic aq'uelic yan —xut.

¹³Ti Jesuse laj scomes ti fariseoetique, laj xcha'tic' sba ti barco xchi'uc ti yajchanc'opetique, ibatic ti jech nab.

**Ja' sc'opilal ti spumesbil xch'ut
caxlan vaj yu'un ti fariseoetique**

(Mt. 16:5-12)

¹⁴Ti yajchanc'opetic ti Jesuse ich'ay ti yo'ntonic muc xich'ic batel ep caxlan vaj. Jp'ej no'ox muc'tic caxlan vaj yich'ojic batel te ti barco. Ja' pumen xch'ut ti caxlan vaje. ¹⁵Ti Jesuse hech laj spas ti mantal:

—P'ijanic me, mu xtun ti spumesbil xch'ut caxlan vaj yu'un ti fariseoetique. Mu xtun uc ti spumesbil xch'ut caxlan vaj yu'un ti Herodese —xut.

¹⁶Ti yajchanc'opetique hech laj yalbe sbaic:

—Ja' van chal yu'un muc xquich'tic tal ti caxlan vaj cu'untique —xut sbaic.

¹⁷Ti Jesuse sna' ti hech yac'oj sba chalbe sbaique. Hech yu'un laj sjac'be:

—¿C'u yu'un chlo'laj avo'ntonic yu'un muc xavich'ic tal ti caxlan vaj cu'untique? ¿Mi mu to chach'unic ti xu' cu'un? ¿Mi yu'un mu xavac' c'otuc ti avo'ntonic? ¹⁸¿Mi hovil ti oy asatique? ¿Mi hovil ti oy achiquinique? ¿Mi ich'ay xa ti avo'ntonic ti c'usi laj jpase? ¹⁹C'alal laj jxet' ti ho'ob muc'tic caxlan vaje ti laj jpucbetic ti ho'mile, ¿jayib almud laj spas sobril ti xet'elal ti caxlan vaje ti laj atsobique? —xut.

Hech itac'avic:

—Lajcheb almud —xchiic.

²⁰—Ti yan vuelta c'alal laj jpucbetic ti hucub muc'tic caxlan vaje ti chanmile, ¿jayib almud laj spas sobril ti xet'elal ti caxlan vaje ti laj atsobique? —xut.

Hech itac'avic:

—Hucub almud —xchiic.

²¹Ti Jesuse hech laj sjac'be:

—¿Mi yu'un mu to chava'ibeic sjam? Ja' sc'opilal ti fariseoetique ti laj calboxuque yu'un mu xtun ti c'op ti chac' ti chanele —xut.

**Ja' sc'opilal ti ijambat sat
jun vinic te ti Betsaida**

²²Ic'otic ti jteclum Betsaida sbi. Te oy jun ma'sat initat talem ti stojol ti Jesuse. Laj yalbeic vocol ti Jesuse yu'un ac'o sjambe ti sate. ²³Hech yu'un ti Jesuse laj stsacbe sc'ob ti ma'sate, laj yic' loq'uel ti jteclum. Ibat ti fuera xchi'uc. Ti Jesuse laj stubtabe ochel sat ti vinique, laj spicbe sat ti sc'ob. Lic sjac'be:

—¿Mi oy c'usi chvinaj chavil? —xut.

²⁴Ti vinique laj sq'uelilan, hech lic yal:

—Oy viniuetic chanavic batel chquil. Pero te'etic x'elam —xchi.

²⁵Ti Jesuse laj xcha'picbe yan vuelta ti sate. Laj sjambe ti lec. Hech ilecub ti sate. Scotol lec chvinaj chil xa ti vinique. ²⁶Ti Jesuse laj stac batel ti sna. Hech laj yalbe batel:

—Mu me xa'och ti yut jteclum. Mu me much'u chavalbe ya'i li' ti jteclume —xut batel.

**Ja' sc'opilal ti Pedroe ti sna' ti ac'bil
yabtel yu'un ti Diose ti Jesuse**

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷Iloq'uic batel ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'opetique. Ibat ti

biq'uit jteclumetic ja' ti macbil
yu'un ti muc'ta jteclum Cesarea
yu'un Filipino sbi. C'alal ixanavic
batel ti be, ti Jesuse lic sjac'be ti
yajchanc'opetique:

—¿C'usi cabtel chalic ti
jchi'iltique? —xchi.

²⁸Hech itac'avic:

—Oy chalic ti ho'ot Juanot, ja'
ti laj yac' ich'ho'e. Oy chalic ti
ho'ot Elíasot, oy chalic ti ho'ot yan
j'alc'opot yu'un ti Diose —xchiic.

²⁹Hech yu'un ti Jesuse laj sjac'be:
—Ho'oxuque, ¿much'uun
chacuyic? —xchi.

Itac'av ti Pedroe, hech laj yalbe:

—Ho'ot ti Cristoote, ho'ot t'ujbilot
yu'un ti Diose yu'un chacoltauntutic
—xchi.

³⁰Ti Jesuse hech laj spas ti
mantal:

—Mu to me much'u chavalbeic ti
ho'on ti Cristoune —xut.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj yal ti chmilate

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹Ti Jesuse hech lic yalbe ti
yajchanc'opetique:

—Ho'on ti co'ol crixchanoucutique
persa chquich' vocol yu'un mu
xixch'umbun jc'op ti moletique
xchi'uc ti totil paleetique xchi'uc
ti much'utic chchanubtasvanic ti
smantal ti Diose ti scuyoj sbaique.
Chismilucun, chicham, patil ti
yoxibal c'ac'al chicha'cusesat
loq'uel ti ch'en —xut.

³²Yu'un jamal laj yal ti Jesuse,
hech yu'un ti Pedroe laj sq'uej sbaic
xchi'uc ti Jesuse jutuc.

—Mu me hechuc chaspasbot —xut.

³³Ti Jesuse laj sjoyp'in sba, laj
sq'uel batel ti yo' bu va'ajtic ti yan
yajchanc'opetique, hech lic spajes ti
Pedroe. Hech laj yalbe:

—Loc'an batel ti ttojol, Satanás.
Chac'an chabolibtasun. Ma'uc
chanop c'usi tsc'an ti Diose. Ja'
no'ox chanop hech chaj c'u che'el
tsnop crixchanoetic —x'utat.

³⁴Ti Jesuse laj yic' tal ti stojol
scotol ti jchi'iltaque ti te stsoboj
sbaique xchi'uc ti yajchanc'opetique.
Hech laj yalbe:

—Ti much'u tsc'an chists'acliune,
mu me xc'uxubin sba, ac'o cuchuc
yu'un ti vocole hech chaj c'u che'el
ti jcuch ho'oni, ac'o sts'acliun.

³⁵Yu'un scotol ti much'u chc'uxubin
sbae, ja' chch'ay. Scotol ti much'u
mu xc'uxubin sbae ho'on ti jventa
yu'un hech ac'o pucuc ti sc'op
Diose, ja' chcuxi. ³⁶Manhuc mi
ihu' avu'un laj avu'unin scotol ti
c'utic oy li' ti balumile, mi mu
xacuxi sbatel osil, hovil. ³⁷Ja'
tsots sc'opilal ti chacuxi sbatel
osil. ³⁸Scotol ti much'u chq'uexav
yu'un chch'un ti jc'ope ti stojol ti
jmulaviletic li' ti balumile ti ora
to, ti mu'yuc Dios ti yo'ntonique,
hech ono'ox uc “ma'uc jnich'on
lume”, xichi, ho'on ti co'ol
crixchanoucutique, c'alal chital
quich'oj jqueval hech chaj c'u che'el
squeval ti Jtote, jchi'inoj tal ti ch'ul
abatetique —xchi ti Jesuse.

9 Ti Jesuse hech laj yalbe uc:
—Melel ti c'usi chacalbeique,
ho'oxuc ti li' va'aloxuc li'to oy mu
to chachamic ja'to mi laj avilic ti
chtal xchi'uc yip ti Diose, oy c'u
yepal crixchanoetic tsventaimbe

yo'nton li' ti balumile —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti laj sc'atajes sba ti Jesuse

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

²I'ech' vaquib c'ac'al. Patil ti Jesuse laj yic' batel ti yan parte ti Pedroe xchi'uc ti Jacoboe xchi'uc ti Juane. Staquic imuic batel ti vits. Toyol ti vitse. Ti Jesuse te laj sc'atajes sba ti stojolic. ³Iquevan scotol sc'u' ti Jesuse. Sac ti jyalet ic'ot, chtup' jsatic yu'un. Li' ti balumile mu xco'olaj xchi'uc ti much'u más sac chchuc'omaj. ⁴Te laj yac' sba iluc ti Elíase xchi'uc ti Moisesese. Te ilo'lajic xchi'uc ti Jesuse. ⁵Hech yu'un ti Pedroe hech laj yalbe ti Jesuse:

—Maestro, ja' lec ti li'ucutic no'oxi. Ja' lec jpastic oxib nailvomol li'i, jun avu'un, jun yu'un Moisés, jun yu'un Elías —xut.

⁶Mu sjamuc ti c'u che'el chale yu'un chi'ic scotol xchi'uc xchi'iltac. ⁷Hech ital toc, imacatic scotolic. C'alal but'ibilic ti toc, hech ic'opoj ti Diose:

—Ja' Jnich'on li'to, ja' ti lum c'ux ti co'ntone. A'ibo sc'op —xchi c'alal te oy ti toque.

⁸C'alal ibat ti toque, lic sq'u'elilanic. Mu'yuc xa te o ti cha'vo'ique, ja' xa no'ox stuc ti Jesuse.

⁹C'alal yac'oj sba chyalic tal ti vits, hech ipasatic ti mantal yu'un ti Jesuse:

—Ti c'u che'el laj avilique, mu to me xavalic ja'to mi nicha'cuxi loq'uel ti ch'en ho'on ti co'ol

crixchanoucutive —x'utatic yu'un ti Jesuse.

¹⁰Hech laj xch'umbeic ti sc'ope ti mu xalic. Laj sjac'be sbaic stuquic c'usi sjam ti chcha'cuxi loq'uel ti ch'ene. ¹¹Lic sjac'beic ti Jesuse:

—¿C'u yu'un hech chalic ti jchi'iltic ti chchanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique ti persa ja' jbael chtal ti Elíase? —xutic.

¹²Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe: —Melel hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose ti ja' jbael chtal ti Elíase, ti tsutesbe yo'ntonic ti jchi'iltique yu'un ac'o tspace ti muc' ti Diose. Hech ts'ibabil comel uc ti sc'op ti Diose ti persa chquich' vocol, ho'oni ti co'ol crixchanoucutive, yu'un mu xispasucun ti muc'.

¹³Chacalbeic uc, ital xa ti Elíase, ja' ti Juane ti laj yac' ich'ho'e. Ja' laj spasic ti c'usi sc'an ti yo'ntonic ti crixchanoetique ti chopol tspace. Hech ono'ox ts'ibabil sc'opilal ti Juane —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti laj sloq'uesbe pucuj ti yo'nton jun quere' ti Jesuse

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴C'alal ilaj yo'nton ti Jesuse, hech isut batel ti stojol ti yajchanc'opetic ti jayvo' ti te comen yu'une. Xchi'inoj ti oxvo'e. Hech yu'un c'alal ic'otic, joyubtabil yu'un ep crixchanoetic c'ot sta. Te oy uc ti jchi'iltac ti chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. Stsacoj sbaic ti c'op xchi'uc ti yajchanc'opetique. ¹⁵Scotol ti crixchanoetique c'alal laj yilic ti Jesuse ich'ay yo'ntonic, anil ba

sc'oponic. ¹⁶Ti Jesuse hech laj sjac'be:

—¿C'usi chajac'be ti cajchanc'opetique? —xut.

¹⁷Itac'av jun ti much'utic te stsoboj sbaique:

—Maestro, laj quic' tal ti atojol ti jnich'one yu'un oy pucuj ti yo'nton yu'un uma' ti jnich'one. ¹⁸Buc no'ox mi ch-ilbajinat yu'un, chp'aj ti lum, chvocan ye, xjep'et ye, chij sba. Laj calbe vocol ti avajchanc'opetique ti ac'o xisloq'uesbune. Muc xu' yu'unic xiscoltabucun —xchi.

¹⁹Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Ho'oxuc ti li'oyoxuc li' ti balumil ti ora to mu'yuc xch'unojel avo'ntonic chquil. Ep xa c'ac'al li' jchi'inojoxuc mu to chach'unic. Ep xa c'ac'al jts'icojboxuc sbolil avo'ntonic acotolic —xut—. Ic'o tal ti jtojol ti quereme —xut.

²⁰Hech laj yiq'uic tal ti stojol. Ti pucuje c'alal laj yil ti Jesuse ti ora lic yilbajin ti quereme. Ip'aj ti lum ti quereme. Te xbalet, chvocan ye.

²¹Ti Jesuse laj sjac'be ti stote:

—¿Jayib xa habil hech tsacbil? —xut.

Itac'av ti stote:

—Tsacbil c'alal biq'uit to —xchi—. ²²Ep vuelta ip'aj xa ti c'oc', ep vuelta ip'aj xa ti ho'. Tsc'an chmilat yu'un. Hech yu'un mi xu' avu'une, c'uxubimbun, coltabun —x'utat ti Jesuse.

²³Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Scotol tsta ti much'u chch'un ti chcoltaat cu'une —xut.

²⁴Ti ora tsots ic'opoj ti stot ti quereme, hech laj yalbe:

—Ti jch'un. Coltaun mi oy to sc'an ti jch'une —xchi.

²⁵C'alal laj yil ti Jesuse ti tsnet' sbaic tal ti crixchanoetique, laj spas ti mantal ti ora ti pucuje, hech laj yalbe:

—Pucuj, ho'ot ti avabtel ti uma' ti quereme, ti mu xa'i c'ope, chajpas ti mantal. Loc'an tal ti yo'nton. Mu me xacha'och yan vuelta ti yo'nton —xut.

²⁶Tsots i'avan ti pucuje, ep laj yilbajin ti quereme. Hech iloc' ti yo'nton. Chamen x'elan icom ti quereme. Hech yu'un ep ti much'utic laj yalic:

—Icham xa —xchiic.

²⁷Ti Jesuse laj stsache sc'ob ti quereme, laj snit liquel yu'un ac'o va'luc. Hech iva'i ti quereme.

²⁸Ti Jesuse hech ibatic xchi'uc ti yajchanc'opetique. Hech yu'un c'alal te xa oyic ti yut na ti bu chvay ono'ox ti Jesuse, ti yajchanc'opetique yu'un stuquic xa te o xchi'uc ti Jesuse lic sjac'beic ti Jesuse:

—¿C'u yu'un muc xu' cu'untutic jloq'uestutic ti pucuje? —xchiic.

²⁹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ja'to mi laj ac'oponic Dios, ja'to mi laj avipan abaic, ja'to chloc' ti jtos pucujetic lume —xchi.

Ja' sc'opilal ti yan vuelta laj yal ti Jesuse ti c'u x'elan chmilate

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰Iloq'uic batel ti Capernaum ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'opetique. Ixanavic batel te ti estado Galilea. Mu sc'an ti Jesuse mi oy much'u cha'yat ti te chanave. ³¹Yu'un tsc'an chchanubtas ti yajchanc'opetique. Hech laj yalbe:

—Chi'ac'at entrecal ti sc'ob viniquetic ho'on ti co'ol

crixchanoucutique. Chismilucun, chicham, patil ti yoxibal c'ac'al chicha'cusesat loq'uel ti ch'en —xchi.

³²Ti yajchanc'opetique ja' no'ox ilo'laj yo'ntonic yu'un mu xa'ibeic sjam. Hech yu'un muc sjac'beic xa.

Ja' sc'opilal ðmuch'u totil chc'ot cu'untic? xut sbaic

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³Icha'sutic batel ti jteclum Capernaum yan vuelta. C'alal i'och xa ti na ti bu chvay ono'ox ti Jesuse, hech laj sjac'be ti yajchanc'opetique:

—¿C'usi ti alo'ile c'alal nijtal ti be? —xchi.

³⁴Muc xtac'avic yu'un ja' no'ox laj stsaquilan sbaic ti c'op yu'un ti much'u totil chc'ot yu'unique.

³⁵Hech yu'un inaquí ti Jesuse, hech lic yalbe ti lajchavo'ique:

—Ti much'u tsc'an ti totil chc'ot avu'unique, persa tsbic'tajes sba, persa chac' sba ti abatinel ti atojolic —xchi.

³⁶Ti Jesuse laj yie' tal ti stojol jun olol. Laj sva'an ti o'lol yo' bu oyique. Lic spet ti olole ti Jesuse. Hech lic yalbe ti yajchanc'opetique:

³⁷—Scotol ti much'u tspas ti muc' jun olol hech chaj c'u che'el olol avi to ho'on ti jventa, ho'on chispasun ti muc' uc. Yu'un mi hech chapasun ti muq'ue, ja' chapas uc ti muc' ti Diose ti laj stacun talele —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti much'u mu cajcontraticuque, ja' jchi'iltic obi, xchi ti Jesuse

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸Ti Juane lic yalbe ti Jesuse:

—Maestro, oy much'u yac'oj sba tsloq'uesbe pucujetic ti yo'ntonic crixchanoetic ti aventa laj quiltutic. Hech yu'un laj jpajestutic yu'un ma'uc jchi'iltic ti abtel —xchi.

³⁹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Mu me xapajesic. Yu'un ti much'u tspas jchop o abtel ti jventae, mu yu'unuc chopol chiyalbun j'opilal. ⁴⁰Yu'un ti much'u mu cajcontraticuque ja' jchi'iltic obi. ⁴¹Ti much'u chayac'boxuc avuch'ic ho' manchuc mi jun no'ox taza ho' chayac'boxuc yu'un ti chachi'inucun ti ho'on ti Cristoune, ja' mu xch'ay ti yabtele. Ta ono'ox x'ac'batic bendición yu'un ti Diose yu'un ti hech laj spasique —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti c'u che'el xu' chijbolib

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴²Hech laj yalbe uc ti Jesuse:

—Ti much'u tsbolibtasbe yo'nton junuc ti ololetic li'to ti xch'unoj ti ho'on Jcoltavanejun yu'une, ja' lec ac'o chucbatuc ti snuc' cho' ac'o tenatuc ochel ti nab. Te chch'ay batel ti nab. Te tsjic' ti ho'e. ⁴³Hech yu'un mi chasbolibtasot ti ac'obe, ja' tsc'an ti mu'yuc ac'ob hech chaj c'u che'el ti much'u mu'yuc sc'obe. Hech cha'och ti utsilal. Ja' vocol mi chabatic ti c'atimbac yu'un ti mu xapajes abaique. ⁴⁴Mi jutuc mu sna' xljaj o ti vocol te o yu'un mu sna' chtup' o ti c'oq'ue. ⁴⁵Ja' no'ox hech uc mi chasbolibtasot ti bu chabate, ja' tsc'an ti mu'yuc avacan hech chaj c'u che'el ti much'u mu'yuc yacane. Hech cha'och ti utsilal. Ja' vocol mi chabatic ti c'atimbac yu'un ti mu xapajes abaique. ⁴⁶Mi jutuc

mu sna' xljaj o ti vocol te o yu'un mu sna' chtup' o ti c'oq'ue. ⁴⁷Ja' no'ox hech uc mi chasbolibtasot ti c'u che'el chaq'uele, mu lecuc. Hech yu'un ja' tsc'an ti mu'yuc c'usi chaq'uel hech chaj c'u che'el ti much'u mu xc'ot sate. Hech cha'och ti bu tspas mantal ti Diose. Ja' vocol mi chabatic ti c'atimbac yu'un ti mu xapajes abaique. ⁴⁸Mi jutuc mu sna' xljaj o ti vocol te o yu'un mu sna' chtup' o ti c'oq'ue.

⁴⁹Hech chaj c'u che'el persa laj yich' yats'amel ti ti'bol ti ja' smoton Diose ti vo'one yu'un hech lec chil ti smotone ti Diose, ja' no'ox hech uc persa chich' vocol li' ti balumile scotol ti much'u chists'acliune yu'un hech lec ch-ilat yu'un ti Diose. ⁵⁰Mi lec ti ats'ame, oy stu. Mi mu xa chi'uc ti ats'ame ¿c'usi chavut? Mu xa stac' chcha'chi'ub. Mu'yuc xa stu. Ja' no'ox hech uc ti ho'oxuque tsc'an ti oy yutsil avo'ntonique hech mu xabolibic, hech jtos avo'ntonic chac'otic —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti much'u tsutes yajnilé

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

10 Illoc' batel ti Jesuse, ibat ti estado Judea xchi'uc ti jech uc'um Jordán. Yan vuelta laj stsob sbaic tal ti stojol ti Jesuse ep jchi'iltac. Hech yu'un ti Jesuse lic xchanubtas yu'un hech ono'ox tspanilan. ²Italic ti stojol ti Jesuse cha'vo' oxvo' ti fariseoetique. Yu'un sc'an spasbeic proval yo'nton ti Jesuse, hech laj sjac'beic:

—¿Mi stac' ti jsutes cajniltutic? —xchiic.

³Itac'av ti Jesuse, hech laj sjac'be: —¿C'usi laj yal ti Moisesé? —xchi.

⁴Itac'avic:

—Ti Moisesé laj yal ti persa tsts'iba ti jun ti c'usi sventailuc ti tsutes ti yajnilé, hech xu' tsut yu'un, xchi ti Moisesé —xchiic.

⁵Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Scoj ti tsots yo'ntonic ti antiguo jtatomoltique hech yu'un ti hech i'ac'bat lisensa yu'un ti Moisesé ti tsutes yajnilique. Hech yu'un hech ts'ibabil comel. ⁶Mu hechuc ti sliqueb ti balumile. Yu'un ti Diose c'alal laj spas ti sba crixchanoe, jun vinic jun ants laj spas, ti xchi ti sc'op ti Diose. ⁷Hech ts'ibabil uc: “Hech yu'un ti viniquetique tscomes stot sme', chic' yajnil. ⁸Jun no'ox chc'ot xchi'uc yajnil. Hech yu'un mu cha'vo'uc icom yu'un jun no'ox ic'ot”, ti xchie. ⁹Hech yu'un ti much'utic jun no'ox ic'otic yu'un ti Diose, mu me sp'ev sbaic —xchi ti Jesuse.

¹⁰Patil c'alal i'och xa ti yut na ti bu chvay ono'ox ti Jesuse, más ijac'bat sjam yu'un ti yajchanc'opetique. ¹¹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Scotol ti much'u tsutes ti yajnilé, mi chic' yan ants, ja' chmulivaj obi. ¹²Mi tscomes smalal ti antse, mi chic' sbaic xchi'uc yan vinic, ja' chmulivaj obi —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj yac'be bendición ti ololetique

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³Ti jchi'iltaque laj yiq'uiuc tal ti stojol ti Jesuse ololetic yu'un ac'o yac' sc'ob ti Jesuse ac'o yac'be ti sjol ti ololetique. Ti yajchanc'opetique sc'an spajesic ti much'utic ti hech snopojique.

¹⁴C'alal laj yil ti Jesuse ti hech tsc'an tspajesvanic ti yajchanc'opetique, mu lecuc laj yil. Hech laj yalbe:

—Ac'o taluc ti jtojol ti ololetique. Mu me xapajesic yu'un ti much'utic tspasatic ti mantal yu'un ti Diose ja' hech chc'otic hech chaj c'u che'el olol. ¹⁵Melel ti c'usi chacalbeique, ja'to mi chac'ot hech chaj c'u che'el olol, ja'to xu' chaspasot ti mantal ti Diose —xchi.

¹⁶Ti Jesuse laj spet ti ololetique, laj yac' sc'ob, laj yac'be ti sjolic ti ololetique, laj yac'be bendición scotolic.

Ja' sc'opilal ti unen vinic ti jc'uleje

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷C'alal chloc' batel ti Jesuse, anil ital jun jchi'il. Tal squejan sba ti stojol ti Jesuse. Hech laj sjac'be:

—Maestro, ho'ot lequil vinicot. ¿C'usi chc'ut chicuxi sbatel osil? —xut.

¹⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—¿C'u yu'un lequil vinicot xavutun? Mi junuc mu'yuc much'u lec, ja' no'ox stuc ti Diose. ¹⁹Chana' ti c'usi chal ti mantaletique. “Mu me xamulivaj. Mu me xamilvan. Mu me xa'elc'aj. Mu me xanopbe smul avecino. Mu me xalo'lavan. Paso me ti muc' atos ame'”, ti xchie —xchi ti Jesuse.

²⁰Itac'av ti vinique:

—Scotol avi to jch'unoj c'alal nich'i tal —xchi.

²¹Hech yu'un ti Jesuse laj sq'uelbe sat, c'ux laj ya'i. Hech laj yalbe:

—Oy to c'usi sc'an to avu'un. Batan, ba chono scotol ti c'utic oy

avu'une, q'uelambo ti me'onetique. Hech oy ac'ulejal ti vinajel chc'ot. Patil chtal ats'acliun batel —xchi.

²²Ep laj yich' mul ti vinique yu'un ti hech i'albat yu'un ti Jesuse. Yu'un mu sc'an spas yu'un ep sc'ulejal li' ti balumile. Chich' mul ti c'alal isut batele.

²³Hech yu'un ti Jesuse xmelmun lic sq'uelbe sat ti jchi'iltaque. Hech yu'un hech lic yalbe ti yajchanc'opetique:

—Vocol chac' sba ti ventainel yu'un ti Diose ti much'u jc'uleje —xchi.

²⁴Ich'ay yo'ntonic ti yajchanc'opetique yu'un ti hech laj yale. Ti Jesuse laj xcha'albe yan vuelta:

—Jnich'nab, vocol chac' sbaic ti ventainel yu'un ti Diose ti crixchanoetique. ²⁵Hech chaj c'u che'el mu xjelav jcot camello ti xchac acuxa, ja' no'ox hech uc ti much'u jc'uleje mu xu' chac' sba ti ventainel yu'un ti Diose —xchi.

²⁶Más ich'ay yo'ntonic. Hech laj sjac'be sbaic:

—¿Much'u cac'tic xu' chcol che'e? —xut sbaic.

²⁷Hech yu'un ti Jesuse laj sq'uelbe satic, hech laj yalbe:

—Ti crixchanoetique mu xu' scolta sba stuc. Ti Diose scotol xu' yu'un tspas stuc yu'un jelaven sp'ijil —xchi ti Jesuse.

²⁸Hech yu'un ti Pedroe lic yalbe:

—Ho'ontutique scotol laj xa jcomestutic. Laj xa jts'acliotutic —xut.

²⁹⁻³⁰Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbeique, scotol ti much'u laj xa scomes mi

sna, mi sbanquiltac, mi yits'inabtac, mi svixobtac, mi yixleltac, mi smucubtac, mi stot mi sme', mi yol xnich'nab, mi slum, ho'on ti jventa yu'un ac'o pucuc ti lequil ach' c'ope, ho'vinic vuelta ch-epaj xq'uexol ti ch-ac'bat ti ora to. Ch-ac'bat sna xchi'uc yermanotac, xchi'uc sme', xchi'uc yol xnich'nab, xchi'uc slum. Ta me xich' contrainel uc. Ti patil ta me xich' xcuxlejal sbatel osil. ³¹Scotol ti much'utic hech tsnop ti yo'nton ho'on jbaejbeun mi xchi tsnop, ja' patil ti yantique mi xchi, ja' patil chc'otic lume. Ja' jbael chc'otic scotol ti much'utic mu hechuc tsnopique. Ja' ep ti much'utic patil chc'otique —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti yan vuelta laj yal ti Jesuse ti chmilate

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³²Ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'opetique c'alal ibatic ti be yu'un chmuic batel ti Jerusalén, ja' jbaejbe ti Jesuse. Ich'ay yo'ntonic ti yajchanc'opetique ti yu'un ja' jbaeltic no'ox chbat, mu'yuc sc'opilal cha'i mi oy c'usi chc'ot ti pasel te ti Jerusalén. Ti stuquique ixi'ic c'alal laj sts'acli batel. Hech yu'un ti Jesuse laj sq'uej sbaic xchi'uc. Lic yalbe ti c'usi chc'ot ti pasele. ³³Hech laj yalbe:

—A'yo me ava'yic, ta xa xijc'ot ti Jerusalén. Ho'on ti co'ol crixchanoucutique te chiyac'ucun ti sc'ob ti totil paleetique xchi'uc ti sc'ob ti jchi'iltic ti chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. Ja' chixchapambucun jc'opilal yu'un

chismilucun. Chiyac'ucun entrecal uc ti sc'ob yanlum viniquetic.

³⁴Chislabanucun, chiyac'bucun acial, chistubtabucun jsat. Patil chismilucun. Chicham, patil ti yoxibal c'ac'al chicha'cuxi loq'uel ti ch'en —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti oy c'usi laj sc'ambeic ti Jesuse ti Jacoboe xchi'uc ti Juane

(Mt. 20:20-28)

³⁵Hech yu'un ti xnich'nab ti Zebedeoe, ja' ti Jacoboe xchi'uc ti Juane, inopejic tal ti stojol ti Jesuse. Hech laj yalbeic:

—Maestro, ti jc'an ti chavac'buntutic ti c'usi chajc'ambote —xut.

³⁶Ti Jesuse hech laj sjac'be: —¿C'usi chac'an chajpasboxuc? —xut.

³⁷Hech itac'avic: —C'alal cha'och ti pas mantal, ac'un xinaquitutic jun ti abats'ic'ob, jun ti ats'et —xchiic.

³⁸Hech yu'un ti Jesuse hech laj yalbe: —Mu xana'ic ti c'usi chac'ambune. ¿Mi xu' avu'unic chavich'ic vocol hech chaj c'u che'el chquich' vocol ho'oni? ¿Mi xu' avu'unic ti contrainel hech chaj c'u che'el chquich' contrainel ho'oni? —xchi.

³⁹Hech itac'avic: —Xu' cu'untutic —xchiic xtac'avic xcha'va'alic.

Ti Jesuse hech laj yalbe: —Melel ti c'u che'el chquich' vocol ho'oni, ti c'u che'el chquich' contrainel, hech chavich'ic uc.

⁴⁰Ho'on mu xu' chacalbeic ti chanaquic jun ti jbats'ic'ob jun ti jts'et. Chapal yu'un ti Jtote ti

much'utic te chnaquic ti jtojole —xchi.

⁴¹Ti xchi'iltaque ti lajunvo'e mu xtun laj ya'yic. Hech yu'un lic scontrain ti Jacoboe xchi'uc ti Juane. ⁴²Ti Jesuse laj yic' tal ti stojol ti lajchavo'ique. Hech laj yalbe:

—Chana'ic c'u x'elán tspace ti ajvaliletic yu'un yanlum viniquetic. Chac' sbaic ti pascal ti muc'. Ti totiletic yu'unique ja' tsujvanic ti abtel. ⁴³Mu me hechuc chapasic ti ho'oxuque. Ti much'u tsc'an ti totil ch'ot avu'unique, ja' chac' sba ti abatinel avu'unic. ⁴⁴Ti much'u sc'an ti tspace ti muc' avu'unique, ac'o me yac' sba ti abatinel ti atojolic. ⁴⁵Hech me xpace hech chaj c'u che'el ho'oni ti co'ol crixchanoetic. Yu'un ho'oni ma'uc nital yu'un chi'abatinvan. Ja' tal cac' jba ti abatinel. Tal cac' jba ti milel sventa scolel scotol crixchanoetic —x'utatic yu'un ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ijambat sat ti Bartimeoe

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶Hech yu'un ic'otic ti jteclum Jericó. Patil c'alal illoquic batel ti Jericó ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'opetique its'acliat batel yu'un ep jchi'iltac. Te snacanoj sba ti ti'be jun ma'sat c'ot sta. Bartimeoe sba ti ma'sate. Ja' tsc'an paramote. Ja' tsc'ambe ti much'utic te chjelave. Timeo sba ti stot ti ma'sate. ⁴⁷Ti ma'sate c'alal laj ya'i ti te ch-ech' ti Jesuse, ja' ti liquem tal ti Nazarete, hech laj yavta:

—Jesús, ho'ot ti yelnich'onot ti Davide ti ac'opilal chatale, c'uxubinun —xchi chavta.

⁴⁸Ti yan jchi'iltaque ti te xchi'inojic batel ti Jesuse sc'an spajestic.

—Anchan —xutic.

Más no'ox tsots laj yavta:

—Ho'ot ti yelnich'onot ti Davide, avocoluc me, c'uxubinun —xchi.

⁴⁹Laj sva'an sba ti Jesuse, hech laj yalbe ti crixchanoetic:

—Ic'bun me tal —xut.

Hech yu'un ba yiq'uc tal ti ma'sate. Hech laj yalbeic:

—Mu me xavich' mul. Lican, chayic'ot ti Jesuse —xutic.

⁵⁰Hech yu'un ti ma'sate ti ora ilic. Laj sten comel ti xchije. Ital ti anil ti stojol ti Jesuse. ⁵¹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—¿C'usi chac'an chajpasbot? —xchi.

Itac'av ti ma'sate, hech laj yalbe:

—Maestro, avocoluc jambun jsat —xchi.

⁵²Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Xu' chabat. Icol xa ti asate yu'un laj ach'un ti xu' cu'un —xchi.

Ti ora ijam ti sate hech lic sts'acli batel ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti cajal ti burro i'och batel ti Jerusalén ti Jesuse

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

11 Ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'opetique ic'otic xa ti jteclum Betfagé xchi'uc ti jteclum Betania te oy ti yolon vits Olivatic sba. Ti bic'tal jteclumetique nopol xa xil sbaic xchi'uc ti Jerusalem. Hech yu'un c'alal te xa oy ti bic'tal jteclume, hech lic stac batel cha'vo' ti yajchanc'opetique ti Jesuse.

²Hech laj yalbe batel:

—Toj chabatic ti biq'uit jteclum lum toi. C'alal te cha'ochic batel,

te chucul chc'o ataic ch'iom burro, ti mu'yuc to much'u scajlebinaje. Coltao, ic'bun talel.

³Mi chasjac'boxuc ti yajvale:

“¿C'u stu avu'un ti jburro?” mi xayute, “chtun yu'un ti Cajvaltique, chasutesbot ti ora”, xavut, xut ti cha'vo'ique —xchi ti Jesuse.

⁴Hech ibatic. Hech te chucul nopol ti'na c'ot staic ti ch'iom burro te ti calle. Hech laj sjitumbeic yaq'uul yu'un chiq'uic batel. ⁵Oy much'utic te va'ajtic hech ijac'batic yu'un:

—¿C'u stu avu'un ti chacoltaic batel ti jburro? —xchiic.

⁶Hech lic xcholbe ya'yic ti c'u che'el i'albatic yu'un ti Jesuse.

—Lec oy che'e, iq'uic batel —x'utatic.

⁷Hech laj yiq'uic tal ti ch'iom burro ti bu oy ti Jesuse. Hech yu'un laj slambe xchijic ti spat. Hech yu'un lic scajlebin ti Jesuse.

⁸Ep jchi'iltac laj sq'uiic xchijic ti be uc. Oy yantic laj sp'asic c'obte'. Laj sq'uiic ti be ti c'obte'.

⁹Ti much'utic jbael ixanavique xchi'uc ti much'utic patil chtalique, co'ol tsots ic'opojic:

—iJun no'ox yutsil ti ajvalile ti itacat xa tal ti jtojoltic yu'un ti Cajvaltic Diose! —xchiic—. ¹⁰iJun no'ox yutsil ti chispasucutic ti mantal ja' xq'uexol ti jtatamoltic Davide! iAc'o spasic ti muc' ti Diose scotolic te ti vinajel uc! —xchiic.

¹¹Hech i'och ti Jerusalén ti Jesuse. Te i'och ti yut templo. C'alal laj yo'nton laj sq'uel scotol ti c'usitic te oye, yu'un mal xa c'ac'al, hech yu'un iloc' batel ti Jesuse. Isut batel ti jteclum Betania xchi'uc ti lajchavo' yajchanc'opetique.

Ja' sc'opilal ti laj yac'be castigo ti igote'e ti Jesuse

(Mt. 21:18-19)

¹²Hech yu'un ti yoc'omal iloqu'ic tal ti Betania chbatic ti Jerusalén. Hech yu'un ivi'naj ti Jesuse. ¹³Laj yil jtec' igote' nom to. Oy yanal laj yil. Hech yu'un ba sq'uel mi repenta oy sat. Mu'yuc sat c'o sta, ja' no'ox yanal yu'un mu to yorailuc chac' sat. ¹⁴Hech yu'un ti Jesuse laj yalbe ti igote'e:

—Mi jutuc mu xa xasatin —xut. Te yabinojic ti yajchanc'opetique.

Ja' sc'opilal ti laj sten loq'uel ti yamaq'uul templo ti jchonolajeletique ti Jesuse

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵Hech ic'otic ti Jerusalén. Te i'och ti yamaq'uul templo ti Jesuse. Lic sten loq'uel ti yamaq'uul templo ti much'utic ti te chchonilajique chmanilajique, ja' ti jchonvacaxetique, ti jchoncarneroetique. Laj sbut'q'uimbe smesa ti jeltaq'uinetique. Laj sbut'q'uimbe snacleb ti much'utic chchonic culajteetique. Yu'un ti templo cu'untutic te ti Jerusalem ja' te chismililambuntutic ti smoton ti Diose ti paleetic cu'untutique hech chac c'u che'el yalobjuntutic ono'ox ti Diose, ho'ontutic ti judiountutique. ¹⁶Laj yal mantal ti mu me much'u chjelav xa xchi'uc yicatsic te ti yamaq'uul ti temploe. ¹⁷Lic chanubtasvanuc ti Jesuse, hech laj yalbe:

—¿Mi mu hechuc ts'ibabil comel ti sc'op ti Diose: “Ti Jnae ja' sventa ti

chisc'oponun scotol crixchanoetic ti jaylajuntos li' ti balumile", ti xchi ti Diose? Ho'oxuque laj xa ac'atajesic ti xch'en j'leleq'uetic —xchi ti Jesuse.

¹⁸Te oyic ti jchi'iltac ti ichanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc ti totil paleetique. Hech yu'un i'ilinic. Hech yu'un lic snopic c'u che'el tsmilic ti Jesuse. Ixi'ic yu'un ti Jesuse yu'un scotol ti jchi'iltaque lec laj ya'yic ti c'u che'el laj yac' ti a'yel ti Jesuse. ¹⁹Ti c'alal imal ti c'ac'ale, iloc' batel ti Jerusalén ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'opetique, isutic batel ti Betania.

Ja' sc'opilal ti mi oy xch'unojel co'ntontic tstsar cu'untic scotol

(Mt. 21:20-22)

²⁰Sob ic'luman ti yoc'omal c'alal isutic tal laj yilic ti igote'e, taquijem xa xchi'uc yibil. ²¹It'ab ti yo'nton ti Pedroe, hech yu'un hech laj yalbe ti Jesuse:

—Maestro, q'uelo avil, taquijem xa ti igote'e ti laj avac'be castigoe —xut.

²²Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Ch'unic ti scotol xu' yu'un ti Diose. ²³Yu'un melec ti c'usi chacalbeique, mi oy xch'unojel avo'ntonic, mi mu xchibaj avo'ntonic, mi chach'unic ti chc'ot ti pasel ti c'usi chavalique, hech chc'ot ti pasel avu'unic scotol ti c'usi vocol ti pasel ti mu xu' avu'unique. Hech chaj c'u che'el mi chavale: “Ac'o sq'uej sba batel ti vits li'to, ac'o ochuc ti nab”, mi xachiique, hech chaspasbot ti Diose hech chac c'u che'el laj ac'ambee.

²⁴Hech yu'un chacalbeic, scotol ti c'usi chac'ambeic ti Diose ch'unic ti cha'ac'batic, hech chc'ot ti pasel.

²⁵C'alal chac'oponic ti Diose, mi chana' ti oy much'u staoj smul ti atojol, pasbo perdón yu'un hech chaspasbot perdón uc ti amul ti ataoj ti stojole ti Jtotique ti te oy ti vinajele. ²⁶Yu'un mi mu xapasbeic perdón yan, hech mu xaspasboxuc perdón uc ti amule ti Jtotique ti te oy ti vinajele —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ijac'bat ti Jesuse much'u i'ac'bat yabtel

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷Ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'opetique isutic batel ti Jerusalén. Ti c'alal yac'oj sba chanav batel ti yamaq'uul templo ti Jesuse, italic ti stojol ti Jesuse ti totil paleetique xchi'uc ti jchi'iltac ti ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique, xchi'uc ti moletique. ²⁸Hech laj sjac'beic:

—¿Much'u smantal avich'oj ti hech laj aten loq'uel ti jchonolajeletique li' ti yamaq'uul ti temploe? ¿Much'u laj yac'bot avabtel yu'un hech chapas? —xutic.

²⁹Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe: —Oy c'usi chajac'be uc. Albu chca'i ti c'usi chajac'bee hech chacalbe uc ti much'u laj yac'bun ti cabtele. ³⁰Hech chajac'be: Ti Juane ¿much'u i'ac'bat yabtel yu'un ti laj yac' ich'ho'e? ¿Mi yu'un Dios i'ac'bat yabtel o mi yu'un crixchanoetic i'ac'bat yabtel? —xut.

³¹Hech lic yalbe sbaic: —“Yu'un Dios”, mi chijchie, “¿c'u yu'un muc xach'unic che'e?” ta me xijyutucutic. ³²“Yu'un

crixchanoetic”, mi chijchie, ja' chixji' yu'un ti crixchanoetique yu'un scotolic xch'unojic ti ja' j'alc'op yu'un Dios ti Juane —xut sbaic.

³³Hech yu'un hech laj yalbeic ti Jesuse:

—Mu jna'tutic —xchiic.

Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Hechun uc, mu xacalbe much'u laj yac'bun ti cabtele —xut.

Ja' ti lo'il yu'un ti jchabiejbalumile ti chopol yo'ntonique

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

12 Ti Jesuse lic yalbe lo'il ti jchi'iltaque. Oy sjam ti lo'il ti laj yalbee. Hech laj yalbe:

—Oy jun vinic laj sts'un ep uvate'. Laj spas macte'ton ti sjoylejaj. Laj sjomic ton yo' bu tsloq'uesbe ya'lel sat ti uvate'e. Laj spas jun na, toyol ti solel ti nae. Ja' sventa tsq'uel scotol ti uvate'e.

'Laj sa' yaj'abtel yu'un chchabibat ti slume. Patil nom ibat ti yajval ti balumile. ²C'alal ista xa yorail itoc'onaj ti sat ti uvate'e, laj stac talel jun smozo yu'un che'ot sc'opon ti jchabiejbalumile. C'ot sc'ambeic tal ti sate. ³Ti jchabiejbalumile itsacvanic, laj stsaquic ti mozoe, laj smajic. Laj staquic sutel. Xch'ixch'un sutel ti mozoe. ⁴Ti yajval ti balumile laj xcha'tac talel yan smozo. Ti jchabiejbalumile laj yac'beic ton, laj syajesbeic sjol, laj yilbajinic. Patil laj staquic sutel. ⁵Ti yajval ti balumile laj xcha'tac talel yan smozo. Laj smilic. Oy ep yantic itacatic talel uc. Oy ja' no'ox laj smajic, oy laj smilic o.

⁶Ti yajval ti balumile oy jun no'ox snich'on. Ep c'ux ti yo'nton

ti snich'one. Ja' slajebal xa laj stac talel ti stojolic. Hech laj yal: “Ja' chispasbucun ti muc' ti jnich'one”, xchi. ⁷Ti jchabiejbalumile c'alal laj yilic ti ja' snich'on ti yajval ti balumile, hech laj yalbe sbaic: “Ja' yajval balumil chcom avi to. Jmiltic. Ho'ucutic chquich'betic comel ti slume”, xut sbaic. ⁸Hech yu'un laj stsaquic, laj smilic, laj stenic loq'uel ti bu ts'umbil ti uvate'e.

⁹Ti yajval ti balumile ¿c'usi chc'ot pasbatuc xana' ti jchabiejbalumil yu'une? Ja' xtal milatuc. Yan tsa' yu'un chac'be xchabi ti uvate' yu'une.

¹⁰¿Mi mu hechuc aq'ueloj uc ti sun ti Diose:

Hech chaj c'u che'el ti yajval nae ti laj yotes ti chiquina ti tone ti mu xtun laj yilic ti yaj'abtele, ja' no'ox hech laj xa yich' tsots yabtel yu'un ti Diose ti much'u t'ujbil yu'une ti ja' mu sc'anique.

¹¹Ja' yabtel ti Cajvaltic Diose.

Jun no'ox yutsil che'ot ti tjojoltic, ti xchie? —xchi ti Jesuse.

¹²Sc'an stsaquic ti Jesuse yu'un laj sna'ic ti ja' sc'opilal stuquic ti lo'il ti icholbatic ti totiletique. Ixi'ic yu'un ti crixchanoetique hech yu'un muc stsaquic. Hech ibatic.

Ja' sc'opilal ¿mi stac' chcac'betutic patan ti Césare? xchi sjaquic

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³Itacatic talel cha'vo' oxvo' ti fariseoetique xchi'uc ti svinictac ti Herodese yu'un ac'o sjaqu'ilambeic ti Jesuse yu'un ac'o loc'uc ti ye ti bu xu' tstabeic smul tscuyic. ¹⁴Hech italic, tal sjac'beic:

—Maestro, ti jna'tutic ti melez scotol ti c'usi chavale. Co'ol chac'opon scotol, manchuc mi tsots yabtel yich'oj, manchuc mi mu'yuc yabtel. Co'ol chavil scotol crixchanoetic. Chavac' ti chanel ti sbe ti Diose ti mero melez. Hech yu'un chajac'betutic: ¿Mi stac' chcac'betutic patan ti Césare, mi mu stac'? —xutic.

¹⁵Ti Jesuse laj sna' ti chlo'lavanique. Hech yu'un laj yalbe:

—¿C'u yu'un chapasbun proval co'nton? Ac'bun jq'uel junuc ataq'uin ti ja' yu'un ti jtoj ti jpatantique —xchi.

¹⁶Hech yu'un ba yich' tal jun denariotaq'uin. Ti Jesuse hech laj sjac'be:

—¿Much'u sloc'tombail ti o'loli? ¿Much'u sbi te oy ti sti'ile? —xut.

Hech itac'avic:

—Ja' ti Césare —xchiic.

¹⁷Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Oy c'usi stac' chach'umbeic ti Césare yu'un ja' totil ajvalil. Ja' no'ox hech uc ti Diose, tsc'an chach'unic ti c'u che'el tsc'an —xut.

Ich'ay yo'ntonic yu'un ti hech i'albatique.

Ja' sc'opilal ti melez ti chijcha'cuxie

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸Patil ital ti saduceoetique, ja' ti chalic ti mu'yuc much'u chcha'cuxie. Tal sjac'beic ti Jesuse:

¹⁹—Maestro, hech laj sts'liba comel ti Moises. “Mi oy much'u mu'yuc yol snich'on ti c'alal chcham, ti its'inale ti mu to oyuc yajnile ac'o yic'be yajnil ti sbanquile yu'un hech c'alal ch-

an sba yol snich'on xu' chac'be xq'uexolin ti sbanquile yu'un hech mu xtup' sbi ti sbanquile”, ti xchi ti Moises. ²⁰Oy laj jchi'intutic hucvo' viniquetic. Yermano sbaic ti hucvo'lique. Ti banquillale laj yic' yajnil, patil icham. Mu'yuc yol snich'on icom. ²¹Hech yu'un ti yutse laj yic'be yajnil ti ánima sbanquile. Patil icham. Mu'yuc yol snich'on icom. Hech laj spasic scotolic o. Xmelmun laj yiq'ueic sucva'alic. ²²Mu'yuc yol snich'on ichamic scotolic. Patil icham uc ti antse. ²³Ti c'alal tsta yorail ti chcha'cuxiique, ¿much'u junuc yajnil che'ot ti antse? Melez ti xmelmun laj yiq'ueic scotolic —xchiic.

²⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—Ch'ayemoxuc yu'un mu xana'ic c'usi chal ti sun ti Diose. Mu xana'ic c'u x'elan sp'ijil ti Diose. ²⁵C'alal chcha'cuxiic scotolic, mu'yuc xa yajnil viniquetic, mu'yuc xa smalal antsetic. Hech che'otic hech chaj c'u che'el ti ch'ul abatetic yu'un ti Diose ti te oyic ti vinajele. ²⁶Yu'un ti mu xach'unic ti chcha'cuxiic ti ánimaetique, ¿mi yu'un mu aq'uelojbeic sc'opilal te ti sun ti Moises ja' ti c'alal ic'oponat yu'un ti Diose te ti bu jtec ch'ix? Manchuc mi ep xa habil chamenic ti Abrahame xchi'uc ti Isaaque xchi'uc ti Jacobe, hech ch-albatic to sc'opilal: “Ho'on Diosun yu'un ti Abrahame xchi'uc ti Isaaque xchi'uc ti Jacobe”, ti xchi ti Diose. Yu'un cuxajtic. ²⁷Yu'un ja'uc j'ech'el ichamic oe, mu'yuc xa dios yu'unic. Hech yu'un ti Diose ja' yu'unic ti much'utic cuxajtique. Hech yu'un ep nach'ayic —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti sba mantale*(Mt. 22:34-40)*

²⁸Inopej talem jun jchi'il ti ichanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyoj sbae. Ja' laj ya'i ti yac'oj sba stsac sbaic ti c'op xchi'uc ti saduceoetique ti Jesuse. Laj sna' ti lec itac'av ti Jesuse, hech yu'un laj sjac'be ti Jesuse:

—Ti scotol ti smantal ti Diose ti laj yal ti Moises, ¿c'usi mantalil ti más tsots sc'opilale? —xchi.

²⁹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti scotol ti smantal ti Diose, ja' tsots sc'opilal avi to: “A'yo me aval'ic, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele. Jun no'ox ti Cajvaltic cu'untique, ja' ti Cajvaltic Diose. ³⁰C'ux me xava'yic ti Cajvaltic Diose xchi'uc scotol avo'nton xchi'uc scotol ap'ijil xchi'uc scotol avip”, ti xchie. Ja' mero sba mantal obi. ³¹Ti xchibal mantal co'ol tsots sc'opilal xchi'uc. “C'ux me xava'i avecino hech chaj c'u che'el c'ux xava'i aba”, ti xchie. Ja' tsots sc'opilal ti xchibal li'to — xchi ti Jesuse.

³²Hech yu'un i'albat yu'un ti jchanubtasvaneje:

—Melel ti hech laj avale, Maestro. Jun no'ox Dios oy, mu'yuc yan.

³³Melel ti ja' tsots sc'opilal ti c'ux chca'itic ti Diose xchi'uc scotol co'ntontic xchi'uc scotol jp'ijilic xchi'uc scotol quiptic, ti c'ux chca'itic uc ti jvecinotique hech chaj c'u che'el c'ux chca'i jbatique. Ja' mu tsotsuc sc'opilal scotol ti smoton ti Diose ti jchic'tique xchi'uc ti jmiltique —xchi.

³⁴Ti Jesuse laj ya'i ti lec itac'av ti vinique, hech yu'un laj yalbe:

—Jutuc xa sc'an yu'un chavac' aba ti ventainel yu'un ti Diose —xut.

Scotolic ixil'ic, hech mu'yuc xa much'u lic sjac'beic.

Ja' sc'opilal ti much'u stot ti Cristoe*(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)*

³⁵C'alal ichanubtasvan te ti yut templo te ti Jerusalén ti Jesuse, hech laj sjac'be ti jchi'iltaque:

—¿C'u yu'un ti hech chalic ti jchi'iltic ti chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique ti ja' no'ox chch'unic ti yelnich'on David ti Cristoe, ja' ti ac'bil yabtel yu'un ti Diose? ³⁶Yu'un ti Davide hech laj yal ti sventa ti Ch'ul Espiritue:

Ti Cajvale hech i'albat yu'un ti Diose:

“Chlic naclan li' ti jbats'ic'ob ja'to mi laj jtsalbot scotol avajcontra”,

x'utat ti Cajvale, xchi ti Davide.

³⁷Hech yu'un ma'uc no'ox yelnich'on yu'un “Cajval”, xchi ti stojol —xchi ti Jesuse.

Ep ti crixchanoetique ti te stsojoj sbaique nichim no'ox yo'ntonic laj ya'ibeic sc'op ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti jamal laj yalbe ti smulique ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸Ja' hech ti smantal ti Jesuse ti laj yac'be xchanique:

—P'ijanic me, mu me xalajic ti lo'lael yu'un ti jchi'iltic ti chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. Lec cha'yic ti c'alal chanavic batel tslapic

natic sc'u'ic. Lec cha'yic ti ep chc'oponatic yu'un crixchanoetic te ti plaza. ³⁹Lec cha'yic chnaquiic ti sba naclebaletic ti yut templo cu'untique. Lec cha'yic chnaquiic ti sba naclebal c'alal oy q'u'in.

⁴⁰Tspojbeic ti c'utic oy yu'un ti me'on antsetique. Hech yu'un hovil ti hal tsc'oponic ti Diose. Ja' no'ox tstoyilan smulic yu'un ti hech tspasique —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti me'on ants ti laj yac'be smoton ti Diose

(Lc. 21:1-4)

⁴¹Te inaqui ti Jesuse ti yut templo yo' bu oy scajonal ti taq'uine ja' ti yav ti smoton ti Diose. Ti Jesuse laj yil ti yac'oj sbaic tstiq'uic ochel ti staq'uinique ti bu yav ti smoton ti Diose. Oy jc'u'lejetic ep taq'u'in laj yaq'uic. ⁴²Te ital jun me'on ants ti uts sba ti jyalel laj yil ti Jesuse. Ti antse laj stic' ochel chib cinco. ⁴³Ti Jesuse hech lic yalbe ti yajchanc'opetique:

—Melel ti c'usi chacalbeique, ti me'on ants li'to, ja' más ep laj yac' chil ti Diose. Ja' jutuc no'ox laj yac' scotol ti yantique chil ti Diose.

⁴⁴Yu'un ti jc'u'lejetique scotolic sobrail xa staq'uinic laj yac'beic ti Diose. Ja'uc ti me'on ants li'to ja' scotol laj yac' ti c'u yepal oy yu'un yu'un tsmac'lin sbae —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj yal ti chjinat ti templo te ti Jerusalene

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

13 C'alal iloq'uic ti templo te ti Jerusalén ti Jesuse xchi'uc ti yajchanc'opetique, te oyic ti

yamaqu'il templo, hech lic yal jun ti yajchanc'ope:

—Maestro, t'ujum no'ox ti muc'tic naetic yu'un ti templo li'to. T'ujum no'ox ti tonetic yu'un ti temploe —xchi.

²Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Ti muc'tic naetic li'to ti t'ujum no'ox chavilic ti ora to, hovil. Melel ti c'usi chacalbeique, mi jp'ejuc ton mu'yuc bu chcom ti sba yan ton yu'un scotol chtal sjin ti yan c'ac'al yan crixchanoetic —xut.

Ja' sc'opilal ti slajebal c'ac'ale

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³Ti Jesuse xchi'uc ti

yajchanc'opetique ba nacluc ti bu vits Olivatic sbi te ti bu nopol xil sbaic xchi'uc ti templo te ti Jerusalene. Hech yu'un ti Pedroe xchi'uc ti Jacoboe xchi'uc ti Juane xchi'uc ti Andrese, c'alal stuquic xchi'uc ti Jesuse, hech lic sjac'beic ti Jesuse:

⁴—Albun ca'itutic c'usi ora hech chjinat ti temploe. ¿C'usi señail ti jq'ueltutic c'alal chlaj scotol? —xchiic.

⁵Ti Jesuse hech lic yalbe:

—P'ijanic me, mu me xalajic ti lo'lael. ⁶Melel ti ep chtalic chalic “ho'on jcoltavanejun”, xchiic. Ep ti much'utic chlaj ti lo'lael yu'un ti hech chalique.

⁷Ti yan c'ac'al chava'ibeic sc'opilal ti oy ep muc'ta pleito li' ti balumile. Chava'ibeic sc'opilal uc ti chlic yan muc'ta pleito. Mu me xaxi'ic. Persa scotol hech chc'ot ti pasel. Mu to ja'uc slajebal c'ac'al.

⁸Ti crixchanoetic ti jun balumile ja' tscontrain ti yan crixchanoetic

ti yan balumile. Ti ajvaliletique tscontrain sbaic. Buc no'ox chnic ti balumile. Chtal vi'nal. Avi c'usi laj cale, ja' sliqueb to no'ox ti vocole.

⁹Ti ho'oxuque p'ijanic me, yu'un oy jchi'iltic chlic yac'oxuc entrecal ti sc'ob ti much'utic oy yabtelic te ti templo. Oy ti j'abteletique ti chayac'boxuc acial te ti yut templo yu'unique. Oy chayic'oxuc batel ti stojol gobernadoretic xchi'uc ti stojol yan ajvaliletic ho'on ti jventa. Hech chacholbucun jc'op ti stojolic. ¹⁰Yu'un ti c'alal mu to sta slajebal c'ac'al, ja' chich' cholel ti lequil ach' c'ope ti jaylajuntos ti crixchanoetic li' ti balumile. ¹¹C'alal cha'ic'atic talem yu'un cha'ac'at entrecal ti sc'obic, mu me xanopilan ti avo'ntonic c'usi chc'o avalic. Ja' cha'albatic ti avo'ntonic ti c'u che'el chatac'avique. Mu ho'ucot ti chac'opoje, ja' chaxch'amumbot ave ti Ch'ul Espiritue. ¹²Oy chac' ti milel yits'in. Oy chac' ti milel snich'on. Oy tscontrain stot sme', chac' ti milel uc. ¹³Chayilintaoxuc scotol crixchanoetic ho'on ti jventa. Ti much'u scotol chcuch yu'un c'alal tsta ti slajebal c'ac'al, ja' chcol —xchi ti Jesuse.

¹⁴A'ibeic me sjam ti c'usi chajts'ibaboxuc li'to. Hech laj yal uc ti Jesuse:

—C'alal chaq'uelic ti ixtambil ti jyalel ti temploe hech chaj c'u che'el laj yal ti Daniele, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose ti vo'one, anil me batanic ti vits ho'oxuc ti li'oyoxuc li' ti Judeae. ¹⁵Ti much'utic muemic ti yamaq'uil sjol sna, c'alal chyal tal, mu xa me c'usi chba stam loq'uel ti c'usi oy

yu'un te ti yut sna. ¹⁶Ti much'utic te oyic ti xchobique, mu xa me sut batel yu'un tstam loq'uel ti xhije. ¹⁷Uts sbaic ti much'utic slicojic yole xchi'uc ti much'utic oy yol chchu'unic toe. ¹⁸C'ambeic vocol ti Diose ti ma'uc ti yorail sic ti c'alal chajatavique. ¹⁹Melel ti ep ti vocol chtale. Mu'yuc bu hech yan vocol c'alal ilic ti balumile asta ti ora to. Mu'yuc bu hech yan vocol chtal yan vuelta. ²⁰Ti manchuc tscomejes ti yorail vocole ti Diose, mu'yuc much'u chcol ti hechuque. Ti sventa scotol ti much'utic t'ujbolic yu'une, hech yu'un ti Diose tscomejes ti yorail vocole.

²¹'Hech yu'un mi oy much'u chyalbot: “Q'uelo avil, ja' Cristo li'to”, mi xayutote, “Ja' Cristo lume”, mi xayutote, mu me xach'unic. ²²Melel ti chtalic noppilal cristoetic xchi'uc noppilal j'alc'opetic yu'un Dios scuyojo sbaic. Chaq'uaic ti q'uelel señailetic xchi'uc jchop o abteletic hech tslo'laic scotol ti crixchanoetique. Taca hu'uc yu'unique tsc'an tslo'laic uc ti much'utic t'ujbolic yu'un ti Diose. ²³P'ijanic me, laj xa me calboxuc scotol. Mu to chc'ot ti pasel.

Ja' sc'opilal ti c'u x'elan chcha'sut tal ti Jesuse, chtal spas mantal

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴C'alal mi i'ech' xa ti yorail vocole, ch-ic'ub ti c'ac'ale. Mu xac' squeval uc ti ue. ²⁵Chp'aj yal tal ti c'analetique. Chnic scotol ti c'utic te oy ti vinajele. ²⁶Ti crixchanoetique chisq'uelun ti chiyal tal ti vinajel xchi'uc toc, ho'on ti co'ol crixchanoucutique.

Chvinaj ti jelaven jp'ijile. T'ujum ti jqueval chilique. ²⁷Ti jtac yal tal ti ch'ul abatetic cu'une. Chtal stsobic ti much'utic t'ujbilic cu'une ti buc no'ox oyic ti sjoylejbal balumile.

²⁸Nopic me c'u x'elan ti chjel ti igote'e li' ti jlumaltiqui. C'alal ch-ach'ub ti sc'obe, chloc' yanal. Ti c'alal chaq'uel ti yanale, chana'ic ti po'ot xa tsta yorail ho' li'i.

²⁹Hech ono'ox uc c'alal chaq'uelic ti chc'ot ti pasel scotol ti vocol ti laj calboxuque, chana'ic ti po'ot xa tsta yorail chital, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ³⁰Melel ti c'usi chacalbeique, oy mu to chachamic ja'to mi ic'ot xa ti pasel scotol ti vocol ti laj xa calboxuque. ³¹Chlaj ti vinajele xchi'uc ti balumile. Ti jco'ope ja' mu xljaj stuc.

³²Mi junuc mu'yuc much'u sna' c'usi ora, c'usi c'ac'alil ti chc'ot ti pasele. Mu sna'ic uc ti ch'ul abatetique ti te oyic ti vinajele. Mu jna' uc ho'on ti Nich'onilune. Stuc no'ox sna'oj ti Jtote.

³³P'ijanic me, q'ueleluc me asatic, c'oponic Dios yu'un mu xana'ic c'usi ora chc'ot ti pasel. ³⁴Ja' hech chaj c'u che'el ti jun vinique ti c'alal nom ibat, laj spas comel ti mantal ti smozotaque ti ac'o chabibatuc ti snae. Laj yac'be comel yabtel jujun. Laj yalbe comel ti jchabiejti'nae ti viq'uuluc me asate, mu me xavay, xut comel. ³⁵Hech yu'un q'ueleluc me asatic yu'un mu xana'ic c'usi ora chital ho'on ti Avajvalune, mi sapet osil chital, mi ti o'lol ac'ubal, mi c'alal ch-oc' quelem, mi ti sob ic'luman. ³⁶Q'ueleluc me asatic naca me vayalucocuc c'alal chitale. ³⁷Ti ho'oxuque laj xa calboxuc.

Hech chcalbe scotol crixchanoetic. Q'ueleluc me asatic —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti lic xchapambeic sc'opilal yu'un tsmilic ti Jesuse

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

14 Ho'ontutic ti yelnich'onuntutic ti Israele oy q'uin ti jpastutic yu'un ti jna'tutic ti c'u che'el laj scolta loq'uel ti Egipto ti antiguo jtatamoltutique ti Diose. Ja' Pascua sbi ti q'uine. Oy yan sbi uc. Ja' q'uin yu'un ti caxlan vaje ti mu pumesbiluc xch'ute. Chib xa no'ox c'ac'al tsc'an ti q'uin Pascuae, ja' hech yorail lic xchapambeic sc'opilal ti Jesuse ti totil paleetique xchi'uc ti jchi'iltac ti ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. Laj xchapic ti c'u che'el tstaquic ti mucul, ti c'u che'el tsmilique.

²—Ja' lec mi mu jpastic ti mero q'uin c'alal stsojoj sbaic ti crixchanoetique. Ja'to mi i'ech' ti q'uine naca me licuc c'op yu'unic. Ja' ti jsa'tic ti c'alal mu xchi'ucuc ti crixchanoetique —xut sbaic.

Ja' sc'opilal ti imalbat perfume ti sjol ti Jesuse te ti Betania

(Mt. 26.6-13; Jn. 12:1-8)

³Te oy ti Betania ti Jesuse. Te i'och ti sna ti Simone, ja' ti Simon ti yich'oj c'a'el chamel ono'oxe ti icoltaat yu'un ti Jesuse. C'alal te nacal ti mesa ti Jesuse yu'un chve', ital jun ants yich'oj tal sjarro pasbil ti alabastroton. Nojem ti perfume ti sjarroe. Nardo sbi ti perfumee. Toyol stojol ti perfumee. Laj svoc' ti sjarroe, laj smalbe ti sjol ti Jesuse. ⁴Oy

cha'vo' oxvo' i'ilinic yu'un ti hech laj spas ti antse. Hech laj yalic:

—¿C'u yu'un chac' ch'ayuc avi to? ⁵Ti lajuc xchone, más ti oxib ciento iloc' stojol ti hechuque. Ja' lec ti lajuc yac'be ti taq'uine ti me'onetique —xchiic.

Hech laj stabeic ti ael ti antse.

⁶Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Mu me xavut avi ants li'to. ¿C'u yu'un chavac'be yich' mul? Lec ti c'usi laj xa spاسبune. ⁷Scotol c'ac'al ach'i'nojic ti me'onetique. C'usuc no'ox ora xu' chac'uxubinic. Ti ho'one mu scotoluc c'ac'al li' jchi'inojoxuqui.

⁸Ti ants li'to laj xa yac' ti c'usi oy yu'une. Ti laj scajmalbun ti jbec'tal avi perfume li'to, ja' yu'un ti chichame.

⁹Melel ti c'usi chacalbeique, ti scotol balumil buc no'ox chich' cholel ti lequil ach' c'ope, chcholbat sc'opilal uc ti hech laj xa spاسبun ti antse. Hech ch-a'ibat sc'opilal o —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Judase ti laj spas trato ti chac' entrecal ti Jesuse

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰Lajchavo' ti yajchanc'op ti Jesuse. Oy jun ja' Judas Iscariote sbi. Ja' ba sc'opon ti totil paleetique yu'un tspas trato yu'un snopoj xa ti chac' entrecal ti Jesuse. ¹¹Ti c'alal laj ya'yic ti totil paleetique, nichim no'ox yo'ntonic. Laj yalbeic ti lec ctojat mi ic'ot ti pasele. Ti Judase ti ora lic snop ti yo'nton c'u che'el chac' entrecal ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti primero vuelta ti ive'ic ti smesa ti Cajvaltique

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23;

Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹²Ti sba c'ac'alil ti q'uine c'alal ti jve'tutic caxlan vaj ti

mu pumesbiluc xch'ute, c'alal ti jmiltutic ti ch'iom carnero ti jti'tutic ti q'uin Pascuae, ti yajchanc'opetique hech laj sjac'beic ti Jesuse:

—¿Bu chac'an chajmeltsambe ti ch'iom carnero ti ti jti'tique sventa q'uin Pascua? —xutic.

¹³Ti Jesuse laj stac batel cha'vo' ti yajchanc'opetique. Hech laj yalbe:

—Batanic ti Jerusalén. Te chataic ti be jun vinic, scuchoj ho' ti sq'uib. Ja' xats'acliic batel. ¹⁴Ti bu na ti ch-och batele, hech chavalbe ti yajval nae: “Hech chal ti Maestro: ¿Bu oy ti cuarto y' bu sc'opilal ti jti' ti ch'iom carnero sventa q'uin Pascua xchi'uc ti cajchanc'opetique? xchi ital sc'op”, xavutic. ¹⁵Ta me xayac'bot avilic muc'ta cuarto te ti xcha'cajal sna, chapambil xa. Te chachapambucutic ti ve'elile —xut batel.

¹⁶Hech ibat ti cha'vo' yajchanc'opetique. I'ochic ti yut Jerusalén. Hech laj staic ti vini que hech chac' c'u che'el i'albatic batele. Te laj smeltsanic ti ch'iom carnero sventa ti q'uin Pascuae.

¹⁷Ti c'alal ital ti mesa ti Jesuse xchi'uc ti lajchavo' yajchanc'opetique, ja'to no'ox i'ic'ub osil. ¹⁸C'alal te nacajtic ti mesa ive'ic, ti Jesuse hech laj yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbeique, oy jun ti li' jchi'inojtique, ja' ti co'ol chijve'ucutic xchi'uque, ja' chiyac'un entrecal —xchi.

¹⁹Scotolic laj yich'ic mul. Hech yu'un lic yalbeic ti Jesuse:

—Mu ho'ucun, Cajval —xchiic liquel scotolic.

²⁰—Ja' ti co'ol chijve'ucutic xchi'uque, ja' ti co'ol lajchavo'oxuc

xchi'uque —xchi ti Jesuse—.

²¹Ho'on ti co'ol crixchanoucitique chicham hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel jc'opilal. Uts sba ti much'u chiyac'un entrecale, ho'on ti co'ol crixchanoucitique. Ja' lec ti ma anuque ti vinique —xchi ti Jesuse.

²²C'alal ive'ic, ti Jesuse laj stam jun caxlan vaj, laj yalbe vocol ti Diose, laj xet' ti caxlan vaje, laj yac'be ti yajchanc'opetique. Hech laj yalbe:

—Ilo, ve'anic, ja' jbec'tal li'to —xchi.

²³Patil laj stsac jun vasyo. Te tiq'uil ya'lel sat uvate'. Laj yalbe vocol ti Diose, laj yac'be. Scotolic laj yuch'ic. ²⁴Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ja' jch'ich'el li'to. Chcac' jba ti milel chloc' ti jch'ich'ele. Ti jch'ich'ele ja' seña'il ti mu xch'ay ti ach' c'op ti yaloj ti Jtote ti c'u che'el chcolic scotol ti much'utic t'ujbilibic yu'une. Yu'un jtuc chcac' jba ti milel hech chch'ay smul scotol crixchanoetic. ²⁵Melel ti c'usi chacalbeiique, ja'to mi laj sta yorail laj jtsob jbatic jcotoltic yo' bu tspas mantal ti Jtotic Diose, ja'to chcuch'be xq'uexol ti ya'lel sat uvate'e avi to ho'oni —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti hech laj yalbe ti Pedroe: Chamucun ti avo'nton, xut

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶C'alal laj yo'ntonic iq'uejinic yu'un ti Diose, iloq'uic batel xchi'uc ti Jesuse. Ibatit ti vits Olivatic. ²⁷Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti ora to ti ac'ubaltic acotolic chchibaj avo'ntonic ti jtojol. Yu'un hech ts'ibabil comel ti sc'op ti Diose: “Chcac' ti milel ti jpaxtole, hech chpuc batel ti scarneroe”, ti xchi ti Diose. ²⁸Pero c'alal chicha'cusesat loq'uel ti ch'en, ho'on chibaej batel avu'unic te ti Galilea —xchi ti Jesuse.

²⁹Ti Pedroe hech laj yalbe:

—Manchuc mi chchibaj yo'nton ti atojol ti yantique, mu xchibaj co'nton ho'oni —xchi.

³⁰Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbee, ja' avi ac'ubal to c'alal mu to ch-oc' chib vuelta quelem, laj xa amucun ti avo'nton oxib vuelta —xchi.

³¹Más tsots laj yal ti Pedroe:

—Manchuc mi co'ol chismilucutic, muc chajmuc ti co'nton —xchi.

Hech laj yalib uc scotolic.

Ja' sc'opilal ti ba sc'opon Dios te ti Getsemaní ti Jesuse

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³²Ic'otic xchi'uc ti Jesuse te ti bu balumil, Getsemaní sbi. Ti Jesuse hech laj yalbe ti yajchanc'opetique: —Comanic li'to, chba jc'opon Dios li' no'oxi —xut.

³³Laj yic' batel ti Pedroe xchi'uc ti Jacoboe xchi'uc ti Juane. Lic yich' mul ti Jesuse. Lic yich' vocol.

³⁴Hech laj yalbe:

—Ep chquich' mul. Ta xa xicham chca'i —xchi—. Comanic li'to. Viq'uuluc me asatic, mu me xavayic —xut.

³⁵Ja' ijelav batel jutuc stuc ti Jesuse. Laj spatán sba ti lum, laj sc'opon Dios ti taca stac'uque, ac'o q'uejbatuc batel ti vocol ti chich'e.

³⁶Hech laj yalbe ti Diose:

—Tote, scotol xu' avu'un chapas. Q'uejbun batel avi vocol li'to. Mu me jpas c'usi sc'an co'nton. Ja' ac'o jpas ti c'usi sc'an ti avo'nton atuque —xchi ti Jesuse.

³⁷Isut talem yo' bu oyic ti oxvo'ique. Vayajtic c'o staic. Ti Jesuse hech laj yalbe ti Pedroe: —¿Mi vayalot? Simón. ¿Mi mu xu' chavic' asat junuc ora? ³⁸Mu me xavayic, c'oponic Dios, hech mu xasujat ti mulil. Ti avo'ntone oy yip. Ti abec'tale mu'yuc yip —x'utatic yu'un ti Jesuse.

³⁹Icha'bat nixtoc ti Jesuse. Ba sc'opon Dios nixtoc. Co'ol laj sc'opon ti Diose. ⁴⁰Icha'sut talem ti Jesuse. Vayajtic c'o sta ti oxvo'ique yu'un chchamic ti vayel. Muc sna'ic c'usi chtac'avic. ⁴¹Ba xcha'c'opon Dios ti Jesuse. Icha'tal nixtoc yo' bu oyic ti oxvo'ique. Ja' yoxibal xa vuelta. Hech laj yalbe:

—¿Mi ta to xavayic? ¿Mi ta to xacux avo'ntonic? Laj xa sta yorail ti chi'ac'at entrecal ti sc'ob jmulaviletic ho'on ti co'ol crixchanoucutive. ⁴²Licanic, batic. Q'uelo avil, chtal xa ti much'u chiyac'un entrecal —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti itsacat ti Jesuse

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³Ti ora c'alal yac'oj sba chc'opoj ti Jesuse, ital ti Judase. Ti Judase ja' lajchavo'ic xchi'uc ti yajchanc'opetic ti Jesuse. Xchi'inoj talem ep crixchanoetic yich'ojic talem yespadaic xchi'uc ste'ic. Ja' tacbil talem yu'un ti totil paleetique xchi'uc ti jchi'iltac ti ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyo'j sbaique xchi'uc ti moletic

cu'untutique. ⁴⁴Ti Judase, ja' ti chac' entrecal ti Jesuse, yalojbe xa ti xchi'iltaque:

—Ja' ti much'u ti jbutse, ja' me obi. La' tsaquic me ti ora ju'un. Mu me xcol batel avu'un —xut.

⁴⁵Ti ora ital ti Judase, ihul ti stojol ti Jesuse. Hech laj yalbe ti Jesuse:

—Nital xa, Maestro —xchi hulel.

Laj sbuts' ju'un. ⁴⁶Hech laj stsaquic ti Jesuse, laj yiq'uic batel.

⁴⁷Te xchi'inoj ti yajchanc'opetic ti Jesuse, oy jun laj sloq'ues yespada, laj syajesbe yabat ti totil palee. Laj sbojbe loq'uel jun xchiquin. ⁴⁸Ti Jesuse hech laj sjac'be ti crixchanoetic ti italice:

—¿C'u yu'un hech tal atsacucun hech chaj c'u che'el j'elec'? Avich'ojic talem avespadaic, ate'ic. ⁴⁹Scotol c'ac'al te oyun ti atojolic te ti yut templo. Te nichanubtasvan laj aval'yic. ¿C'u yu'un mu teuc laj atsacucun? Scotol hech chc'ot ti pasel yu'un ts'tsa'qui ti c'usi ts'ibabil ti sun ti Diose —xchi ti Jesuse.

⁵⁰Hech yu'un scotol ti yajchanc'opetique laj scomesic ti Jesuse ijatavic.

Ja' sc'opilal ti unen vinique ti ijatave

⁵¹Te oy jun unen vinic, ja' sts'acts'un batel. Jlom no'ox poc' sc'u'unoj batel. Ja' itsacat uc yu'un ti viniquetique. ⁵²Hech yu'un ti unen vinique laj scomes ti poq'ue, t'anal ti c'alal ijatav batel.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti c'ot va'anatuc ti stojol ti much'utic oy yabtelic te ti templo

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³Laj yiq'uic batel ti Jesuse, c'ot sva'anic ti stojol ti mero totil

palee. Te stsoboj sbaic scotol ti totil paleetique xchi'uc ti moletique xchi'uc ti jchi'iltac ti ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. ⁵⁴Ti Pedroe nomtic to chbat yu'un tsts'acli batel ti Jesuse, asta ic'ot ti Pedroe yo' bu yamaq'uul sna ti mero totil palee. Te i'och batel. C'ot xchi'in ti naclej ti abatetic yu'un ti totil palee. Te ic'atin xchi'uc.

⁵⁵Ti totil paleetique xchi'uc scotol ti much'utic oy yabtelic cu'untutique yu'un tsc'an tsmilic ti Jesuse laj sa'ic cha'vo' ti jun no'ox ti c'usi chalique yu'un tsnopbeic smul ti Jesuse. Muc staic. ⁵⁶Hovil ti tal sva'an sbaic ti jnocp'opetique, mu co'oluc ti c'usi laj yalique. ⁵⁷Patil ital yan jnocp'opetic. Laj snopbeic smul ti Jesuse. Hech laj yalic:

⁵⁸—Hech laj yal avi vinic li'to laj ca'itutic: “Ho'on ti jin avi templo li'to ti pasbil ti sc'ob crixchanoetique. Ti oxib no'ox c'ac'al ti jcha'pas nixtoc, ja' ti mu pasbiluc ti c'obale”, xchi ti vinic li'to —xchiic.

⁵⁹Yan vuelta mu co'oluc ti c'usi laj yalic nixtoc.

⁶⁰Hech yu'un laj sva'an sba ti o'lol ti mero totil palee. Hech laj sjac'be ti Jesuse:

—¿C'u yu'un mu xatac'av? ¿Mi meel ti c'usi chal ti viniquetique? —xut.

⁶¹Mi jp'eluc muc xtac'av ti Jesuse. Ti mero totil palee laj xcha'jac'be nixtoc ti Jesuse:

—¿Mi meel ti ho'ot ti Cristoote ti t'ujbilot yu'un ti Diose? ¿Mi ho'ot snich'onot ti Diose ti ja' pasbil ti muc' cu'untique? —xut.

⁶²Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe: —Ho'on —xchi—. Ti yan c'ac'al chaq'uelucun, ho'on ti co'ol crixchanoucutique, ti te nacalun ti sbats'ic'ob ti Diose, ja' ti jelaven sp'ijile. Chaq'uelic ti chiyal tal ti vinajel xchi'uc toc —xchi ti Jesuse.

⁶³Ti mero totil palee laj sjat sc'u'. Yu'un ti laj sjat sc'u'e, yu'un tsots smul laj sta ti Jesuse tscuy. Hech laj yalbe ti crixchanoetique:

—Va'i, Dios tscuy sba. ¿C'u yu'un ti jc'antic yan rextico? ⁶⁴Laj xa ava'yic ti tstoy sba ti stojol ti Diose. ¿C'usi chanopic? —xut.

Scotolic laj yalbeic smilel ti Jesuse.

⁶⁵Oy lic stubtabeic sat ti Jesuse. Oy laj smacbeic ti sate, hech lic smajic. Hech laj yalbeic:

—Alo ca'itutic much'u laj smajoti —xchiic.

Ti yabat ti totil palee tsots imajvanic uc.

Ja' sc'opilal ti Pedroe ti laj smuc ti yo'nton ti Jesuse

(Mt. 26.69-75; Lc. 22:56-62;

Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁶Ti Jesuse te ti xcha'cajal na oy. Ja'uc ti Pedroe te ti yalbal te ti yamaq'uul ti sna ti mero totil palee. Te ital jun squiara ti mero totil palee. ⁶⁷C'alal laj yil ti te chc'atin ti Pedroe, laj sq'uelbe sat, hech laj yalbe:

—Ho'oti, laj achi'in uc ti vinic ti liquem tal ti Nazarete, ja' ti Jesus sbie —xut.

⁶⁸Ti Pedroe laj smuc ti yo'nton. Hech itac'av:

—Mu xcojtiquin. Mu jna' ti c'usi chavale —xchi.

Hech iloc' batel ti Pedroe, te ba va'luc ti bu muc'ta ti'na. Ja' hech yorail i'oc' quelem. ⁶⁹Ti quiarae yan vuelta laj sq'uel ti Pedroe, hech lic yalbe ti much'utic te oyique:

—Ja' xchi'il avi to —xchi.

⁷⁰Ti Pedroe laj xcha'muc yan vuelta ti yo'nton. Li' ti j'oq'ui i'albat yan vuelta ti Pedroe yu'un ti much'utic te oyique:

—Melel ti ho'ot achi'inoj abaic xchi'uc. Ho'ot liquemot tal ti Galilea uc yu'un co'ol chac'opojic —x'utat.

⁷¹Hech yu'un ti Pedroe lic sva'an ti rextico ti Diose. Hech laj yal:

—Yiloy ti Diose mu xcojtiquin ti vinic ti chavale —xchi.

⁷²I'oc' yan vuelta quelem. Ja' xchibal xa vuelta. Hech yu'un ti Pedroe it'ab ti yo'nton ti c'u che'el i'albat yu'un ti Jesuse: “C'alal sta yorail ch-oc' xchibal vuelta quelem, laj xa amucun ti avo'nton oxib vuelta”, ti x'utate. C'alal hech it'ab ti yo'nton ti Pedroe, lic yoc'ta sba.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti ic'bil ibat ti stojol Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

15 Ti yoc'omal c'alal isacub ti osile scotol ti totil paleetique xchi'uc scotol ti moletique xchi'uc ti jchi'iltac ti ichanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc scotol ti much'utic oy yabtelic cu'untutique laj xchapambeic sc'opilal ti Jesuse. Chucul laj yiq'uiic batel. Ba yaq'uiic entrecal ti stojol ti Pilatoe. ²Ti Pilatoe hech laj sjac'be ti Jesuse: —¿Mi ho'ot ajvalilot yu'un ti achi'iltaque, ho'oxuc ti judiooxuque? —x'utat.

Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe: —Ho'on —xchi.

³Ep isa'bat smul ti Jesuse yu'un ti totil paleetique. ⁴Yan vuelta hech ijac'bat yu'un ti Pilatoe:

—¿C'u yu'un mu xatac'av? ¿Mi mu xava'i ti yac'oj sba chasa'bot amule? —xchi.

⁵Mi jutuc muc xta'ac'av ti Jesuse. Hech yu'un ich'ay yo'nton ti Pilatoe.

Ja' sc'opilal ti ichapambat sc'opilal ti Jesuse yu'un chmilat

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19 :16)

⁶Hech stalel o ti yorail q'uin tscolta batel jchuquel ti jujun habil ti gobernadore, ja' ti Pilatoe. Ja' tscolta ti much'u tsc'an ti crixchanoetique.

⁷Oy to ono'ox jun jchuquel, Barrabás sbi. Te chucul xchi'uc xchi'iltac yu'un oy much'u laj smilic c'alal laj stsob svinictac laj scontrain ti gobiernoe. ⁸C'alal te stsojoj sbaic ti crixchanoetique, lic sc'ambeic ti Pilatoe ti ac'o scolta jun jchuquel hech chaj c'u che'el tspasilan ono'ox ti jujun habile ti yorail ti q'uiine.

⁹Itac'av ti Pilatoe, hech laj sjac'be: —¿Mi ja' chac'anic ti jcolta batel ti ajvalil avu'unique, ho'oxuc ti judiooxuque? —xchi.

¹⁰Yu'un ti hech laj yal ti Pilatoe yu'un laj sna' ti scoj sbic'tal yo'ntonic ti laj yaq'uiic entrecal ti totil paleetique. ¹¹Ti totil paleetique laj stsob sc'opic xchi'uc ti crixchanoetique ti ja' ac'o sc'ambeic ti Pilatoe ti chcol ti Barrabase. ¹²Itac'av ti Pilatoe hech laj xcha'jac'be yan vuelta:

—¿C'usi chcutic ti Jesuse, ja' ti ho'oxuc laj avalic ti ja' ajvalil scuyoj sba cu'untutic, ti xachiique? —xchi.

¹³Tsots ic'opojic scotolic. Hech laj yalic:

—iMilo ti cruz! —xchiic scotolic.

¹⁴Ti Pilatoe hech laj sjac'be:

—¿C'usi smul avu'unic? —xchi.

Más tsots ic'opojic scotolic:

—iMilo ti cruz! —xchiic.

¹⁵Ti Pilatoe yu'un laj sc'an ti lec ch-ilat yu'un ti crixchanoetique, hech yu'un laj scolta batel ti Barrabase. Ti Jesuse i'ac'at entrecal yu'un chich' acial, yu'un chba milatuc ti cruz.

¹⁶Hech yu'un ti yajsoldado ti gobernadore laj yiq'uic ochel ti yut cabildo, ja' ti Pretorio sbie. Te laj stsob sbaic tal scotol ti xchi'il ti soldadoile. ¹⁷Laj slapbeic poco yaxal c'u'il ti Jesuse. Laj spech'ic ch'ix, laj yac'beic ti sjol.

¹⁸Hech lic slabanic:

—Ho'ot ajjalilot mati yu'un ti achi'iltaque —xutic.

¹⁹Laj smajbeic ti sjol aj. Laj stubtaic. Laj squeejan sbaic ti stojol yu'un tslabanic. ²⁰C'alal laj yo'ntonic laj slabanique, laj sloq'uesbeic ti yaxal c'u'ile. Laj xcha'lapbeic sc'u' nixtoc. Laj yiq'uic batel, ba smilic ti cruz.

Ja' sc'opilal ti imilat ti cruz ti Jesuse

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹C'ot snup ti be jun jchi'il liquem tal ti balumil Cirene sbi. Simón sbi ti viniq. Ti Alejandro xchi'uc ti Rufoe, ja' stot ti Simone. Ja' chmu tal ti Jerusalén. Ti soldadoetique laj yac'beic sq'uechbe batel scruz ti Jesuse.

²²Ic'otic ti bu balumil Gólgota sbi. Gólgota, ti xchie, ja' Baquel Jolal, xchi c'alal jelavesbil. ²³Laj yac'beic

yuch' vino capbil xchi'uc mirra. Ja' smacobil sc'uxul ti mirrae. Mu sc'an xuch' ti Jesuse. ²⁴C'alal laj xa sjipanic ti cruz ti Jesuse, laj spasic al chil ti much'u ch'ot ti sventa ti sc'u' spoc' ti Jesuse. Hech laj xch'acbe sbaic ti sc'u' spoq'ue.

²⁵Ja' baluneb ora sob ic'luman ti c'alal laj sjipanic ti cruz ti Jesuse. ²⁶Te pac'al ti sjol scruz yo' bu ts'ibabil c'usi smul ti Jesuse. JA' TI TOTIL AJVALIL YU'UN TI JUDIOETIQUE, xchi ts'ibabil ti sjol scruz. ²⁷Te laj sjoc'anic uc cha'vo' j'eleq'uetic. Ja' laj xchi'in ti Jesuse, jun ti sbats'ic'ob, jun ti sts'et ti scruz ti Jesuse. Cacal ti o'lol ti scruz ti Jesuse. ²⁸Hech its'aqui ti hech ts'ibabil comel ti sc'op Diose: “Co'ol ch-ac'bat castigo xchi'uc ti jmulaviletique”, ti xchie.

²⁹⁻³⁰Scotol ti much'u i'ech' ti be laj slabanic. Laj sjim sjolic. Hech laj yalic:

—Q'uelo avil, ho'ot ti chajin ti templo yu'un ti Diose, ti chacha'pas ti oxib no'ox c'ac'al chavale, coltao aba quiltic. Yalan tal ti cruz —xchiic.

³¹Co'ol ilabanvanic ti totil paleetique xchi'uc ti jchi'iltac ti ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyo'j sbaique. Hech laj yalbe sbaic:

—Ep ti much'u laj scoltae. Tana mu xa xu' scolta sba. ³²Cristo tscuy sba, ajjalil cu'untic tscuy sba. Ac'o yaluc tal ti cruz ti ora yu'un hech ti jq'ueltic, hech ti jch'untic —xut sbaic.

Co'ol laj spasic uc ti j'eleq'uetique, ja' ti much'u co'ol ijoc'anatic ti cruz xchi'uc ti Jesuse. Laj slabanic uc.

Ja' sc'opilal ti icham ti Jesuse*(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)*³³Ti o'lol c'ac'al i'ic'ub ti osile.Ic'uben icom oxib ora. ³⁴Ti oxib ora mal c'ac'al tsots ic'opoj ti Jesuse:

—Eloi, Eloi, lama sabactani — xchi. Dios cu'un, Dios cu'un, laj xa acomesun, xchi c'alal jelavesbil.

³⁵Laj ya'yic cha'vo' oxvo' ti much'utic te va'ajtique.

—A'yo me ava'i, ja' chic' tal ti Elíase —xchiic.

³⁶Jun ibat ti anil, ba stam talel esponja. Laj sts'aj ti vinagre ti esponjae, laj slic muel ti te', laj yac'be sts'uts'un ti vinagree ti Jesuse. Hech laj yal:

—Malaic to, jq'ueltic mi chtal coltaatuc yu'un ti Elíase —xut ti crixchanoetique.

³⁷Ti Jesuse tsots ic'opoj yan vuelta, hech icham. ³⁸Hech yu'un ti muc'ta poc' te joc'ambil ti yut ti templo te ti Jerusalén, ja' ti velo sbie, ijat ti o'lol. Ja' ijat yal tal ti cajale. Cha'lic ic'ot. ³⁹Ti capitan soldadoe te va'al ti stojol ti Jesuse. C'alal laj yil ti tsots ic'opoj ti Jesuse c'alal icham, hech laj yal:

—Melel ti ja' Snich'on Dios ti vinic li'to —xchi.

⁴⁰Te oy uc cha'vo' oxvo' antsetic. Nom va'ajtic. Ja' ti Maríae ti liquem tal ti Magdala, xchi'uc ti Salomee, xchi'uc ti yan Maríae, ja' ti sme' ti Josee xchi'uc ti Jacoboe, ja' ti biq'uit Jacobo ch-albat sbie. ⁴¹Avi antsetic li'to laj xchi'inic batel ti Jesuse c'alal chanav te ti Galilea. Ja' laj smac'linic ti Jesuse. Te va'ajtic uc ep yan antsetic ti laj xchi'in talel ti Jerusalén ti Jesuse.**Ja' sc'opilal ti imucat ti Jesuse***(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)*⁴²⁻⁴³C'alal icham ti Jesuse, ja' yorail ti jchapan jbatutic yu'un ti jcux co'ntontutic ti oc'ome. Hech yu'un mal xa c'ac'al ital jun jchi'il, José sbi. Ja' liquem tal ti jteclum Arimatea sbi. Ja' yich'oj yabtel te ti templo ti Josee. Pasbil ti muc'. Ja' yac'oj sba tsmala ti chtal spasutic ti mantal ti Diocese. Muc xi', ba sc'opon ti Pilatoe. Ba sc'ambe stacopal ti Jesuse. ⁴⁴C'alal laj ya'i ti Pilatoe ti icham xa ti Jesuse, ich'ay yo'nton yu'un mu'yuc bu yiloy ti chcham ti ora ti much'u chjipanat ti cruz. Hech lic stac ti iq'uel ti capitan soldadoe. Laj sjac'be mi melel ti icham xae. ⁴⁵I'albat ya'i yu'un ti capitan soldadoe ti chamen xa ti Jesuse. Hech yu'un ti Pilatoe laj yalbe ti Josee:

—Xu' chaloq'uesbe ti stacopale —xchi.

⁴⁶Ti Josee laj sman poc', laj syales ti cruz ti stacopal ti Jesuse, laj xpix ti poc', laj yac' ti yut ch'en. Jombil ti ton ti ch'ene. Laj sbalch'un talel muc'ta ton, hech laj smac ti ti'ch'ene. ⁴⁷Ti Maríae ti liquem tal ti Magdala, xchi'uc ti yan Maríae ja' ti sme' ti Josee, ja' laj yilic ti bu laj yaq'uique.**Ja' sc'opilal ti icha'cuxi ti Jesuse***(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)***16** C'alal i'ech' xa ti sabadoe ja' ti yorail ti jcux co'ntontutic, ti Maríae ti liquem tal ti Magdala, xchi'uc ti yan Maríae ja' ti sme' ti Jacoboe, xchi'uc ti Salomee laj smanic poxil

ti jun smuil yiq'ue, yu'un sc'an chba spoxtabeic sbec'tal ti Jesuse. ²C'alal isacub ti osile ti domingoe, ja' ti sba c'ac'alil ti semanae, ic'otic ti ch'en. Iloc' xa ti c'ac'ale ti c'alal ic'otique.

³Hech laj yalbe sbaic:

—¿Much'u chisbalch'umbucutic loq'uel ti tone ti macbil ti ti'ch'ene? —xut sbaic.

⁴Yu'un muc' ti tone smacoj ti ti'ch'ene. C'alal hech yac'oj sba chlo'lajic, ic'otic ti bu ti ch'ene, laj yilic ti balch'umbil xa loq'uel ti muc'ta tone. ⁵C'alal i'ochic ti yut ch'ene, laj yilic jun unen vinic x'elan te nacal ti stojol sbats'ic'ob ti antsetique. Nat ti sc'u' slapoje. Sac ti sc'u'e. Hech ix'i'ic ti antsetique.

⁶Ti unen vinique hech laj yalbe:

—Mu me xaxi'ic. Jna'oj ti ja' chasa'ic ti Jesuse, ja' ti liquem tal ti Nazarete, ja' ti icham ti cruze. Icha'cuxi xa, mu xa li'uqui. La' q'uelo avil ti yav bu laj yaq'uique. ⁷Batanic, ba albeic ti Pedroe xch'i'uc ti yan yajchanc'opetique ti ja' chbaej la batel avu'unic ti Galilea ti Jesuse. Te chc'o aq'uelic hech chaj c'u che'el laj yalboxuc ono'oxe, xavutic me —xchi.

⁸Toj xi'el ic'otic ti antsetique. Iloq'ueic ti ora ti ch'en, ibatic ti anil. Mu'yuc much'u laj yalbeic ti hech laj sq'uelique yu'un ix'i'ic.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj yac' sba ti q'uelel ti stojol ti Maríae, ja' ti liquem tal ti Magdala

(Jn. 20:11-18)

⁹Ti sob domingo icha'cuxi ti Jesuse, ja' ti sba c'ac'alil ti semanae. Primero laj yac' sba ti q'uelel ti stojol ti Maríae, ja' ti liquem tal ti

Magdala, ja' ti iloq'uesbat hucvo' pucuj ti yo'nton yu'un ti Jesuse.

¹⁰Ibat ti Maríae, ba yalbe ya'yic ti yajchanc'opetique ti ja' ono'ox xch'i'inojic ti Jesuse. Chich'ic mul, ch-oq'ueic ti yajchanc'opetique ti c'alal c'ot taatuc yu'un ti Maríae.

¹¹C'alal laj ya'yic ti laj yil ti Maríae ti cha'cuxem xa ti Jesuse, muc xch'unic.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj yac' sba ti q'uelel ti stojol cha'vo' ti much'u ch'umbil sc'ope

(Lc. 24:13-35)

¹²Patil ti Jesuse laj yac' sba ti q'uelel ti stojol cha'vo' ti much'u ch'umbil sc'ope ti c'alal yac'oj sba chanavic batel ti be yo' bu chobtic. Yu'un laj sjel ti sat ti Jesuse hech yu'un muc xojtiquinic ti ora ti ja' ti Jesuse. ¹³Hech yu'un patil ti cha'vo'ique isutic batel ti Jerusalén, ba yalbe ya'yic ti yantique. Muc xch'umbat sc'opic yu'unic.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj spas comel ti mantal ti yajchanc'opetique

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴Ti patil laj yac' sba ti q'uelel ti stojol ti buluchvo' yajchanc'opetique c'alal chve'ique. Laj stabe ti alel ti muc sc'an xch'unique yu'un tsots ti yo'ntonique. Yu'un muc spasbeic ti muc' ti sc'ope ti much'utic i'albat yu'unique ti icha'cuxi xa ti Jesuse.

¹⁵Hech lic yalbe:

—Batanic, xanavanic ti scotol balumil. Cholbo ya'yic ti lequil ach' c'ope scotol crixchanoetic.

¹⁶Scotol ti much'utic chch'unique, ti chich'ic ho'e, ja' chcol. Scotol

ti much'utic mu xch'unique,
 ja' chba ac'batuc castigo.
¹⁷Oy señailetic chc'ot ti pasel ti
 sventaic ti much'utic chch'unique.
 Ti jventa tsloq'uesic pucujetic
 ti yo'ntonic crixchanoetic,
 chc'opojic ti ora no'ox ti
 yantic c'opetic. ¹⁸Repenta
 mi tsta orachon, mu xtil'atic
 yu'un. Repenta mi chuch' ti
 c'usi chmilvane, mu xchamic
 yu'un. Mi chac'beic sc'obic ti
 sjol jchameletic, hech chcolic ti
 jchameletique —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti imu batel ti vinajel ti
 Jesuse**

(Lc. 24:50-53)

¹⁹C'alal laj yo'nton laj sc'opon
 comel ti yajchanc'opetique ti
 Jesuse, i'ic'at muel ti vinajel. Te
 c'ot nacluc ti sbats'ic'ob ti Diose.
²⁰Ti yajchanc'opetique ba xcholic
 ti sc'op Diose ti sjoylejal balumil.
 Ja' xchi'inojic ti abtel ti Cajvaltique.
 Laj yac' ti q'uelel ti Cajvaltique ti ja'
 sc'op ti chcholbate yu'un laj yac'be
 spasic ep jchop o abteletic.

JA' SC'OPILAL TI CAJVALTIC JESUCRISTOE TI LAJ STS'IBA TI LUCASE

Laj yal ti c'u yu'un ti tsts'iba ti hune
1 ¹⁻⁴Totil ajvalil Teófilo, ep ti much'utic laj xa sp'ejanic ti hun ti c'utic ic'ot xa ti pasel ti jventatutic. Hech chaj c'u che'el laj yalbucun ca'itutic ti much'utic laj sq'uelic c'alal lic abtejuc ti Jesuse, ja' ti much'utic sventainojic xcholel ti sc'op ti Diose, hech laj sp'ejanic ti hun. Hech yu'un ho'on ti Lucasune, laj xa jnop ti ja' lec chajcholbot scotol ti c'usi laj xa ca'i ti sliqueb asta ti ora to yu'un laj xa ca'i scotol ti c'utic x'elan ic'ot ti pasel. Hech yu'un xmelmun chajts'ibabot scotol yu'un hech chana' ti melel ti c'u che'el nachanubtasate.

**Ja' sc'opilal ti xch'ul abat
Dios laj yal ti ch-an ti Juane,
ja' ti laj yac' ich'ho'e**

⁵C'alal ochem ti rey te ti estado Judea ti Herodese, te oy jun pale yu'un ti judioetique, Zacarías sbi. Ep ti tos ti sbiic ti paleetique. Ja' ochem yu'un ti jtos Abías ti Zacaríase. Ti yajnil ti Zacaríase, Elisabet sbi. Ti Elisabete ja' antiguo

statamol ti Aarone, ja' primero ti hech itic'at ti pale yu'un ti Diose. ⁶Toj yo'ntonic ti xcha'va'alique laj yil ti Diose. Xch'unojbeic scotol smantal, scotol sc'op ti Cajvaltic Diose. Mu'yuc smulic laj yil ti Diose. ⁷Mu'yuc yol snich'on yu'un mi junuc vuelta mu yiloyuc yol ti Elisabete. Molme'elic xa ti xcha'va'alique.

⁸Yu'un ochem ti pale ti Zacaríase, hech yu'un laj sta sc'ac'alil ti ja' yorail ch-abtej te ti stojol ti Diose xchi'uc ti xchi'iltac ti abtel. Yu'un ti paleetique tsjelilan sbaic ti jaytosique. ⁹Ti jayvo'ic ti ja' c'ac'al ch-abtejqique ja' stalel tspace al yu'un tsq'uelic ti much'u che'ot ti sventa yu'un chba xchic' pom te ti yut templo yu'un ti Cajvaltic Diose. Ja' ic'ot ti sventa ti Zacaríase. ¹⁰Scotol ti crixchanoetique te va'ajtic ti amac' yac'oj sba tsc'oponic Dios. Hech ono'ox tspaceilanic scotol c'ac'al c'alal chchic' pom ti yut templo ti paleetique. ¹¹C'alal te chchic' pom ti Zacaríase, ital xch'ul abat ti Cajvaltic Diose. Va'al ihul ti sts'el

ti xchic'bil pome, te ti sbats'ic'ob ti Zacaríase. ¹²C'alal laj sq'uel ti ch'ul abate ti Zacaríase, toj xi'el ic'ot. Ep ilo'laj yo'nton. ¹³Hech i'albat yu'un ti ch'ul abate:

—Mu me xaxi', Zacarías. Laj xa stsacbot ac'op ti Diose. Ch-alaj ti Elisabete, ja' ti avajmile. Querem chac'. Juan chavac'be sbi. ¹⁴Lec nichim no'ox avo'nton yu'un. Ep ti much'utic yan nichim no'ox yo'ntonic uc ti c'alal mi i'an xae. ¹⁵Yu'un tsots yabtel chich' ti stojol ti Diose. Mu xuch' ya'lel sat uvate' ti yijubene, mu xuch' pox. Nojem ti yo'nton ti Ch'ul Espíritue c'alal chan. ¹⁶Ep tsutesbat yo'ntonic yu'un ti Juane ti achi'iltaque, ho'oxuc ti yelnich'onoxuc ti Israele. Tsutesbat yo'ntonic ti stojol ti Cajvaltíc Diose, ja' ti Dios cu'untique. ¹⁷Ti Juane ja' chbaej yu'un ti Cajvaltíque yu'un hech chchapambe yo'ntonic ti achi'iltaque. Co'ol yo'nton, co'ol sp'ijil ti Juane xchi'uc ti Elfase. Tsutesbe yo'ntonic yu'un hech co'ol chch'unic hech chaj c'u che'el laj xch'unic ti atatamolique. Tsutesbe yo'ntonic ti much'utic jp'ajmantaletic yu'un hech toj yo'ntonic che'otic —xchi ti ch'ul abate.

¹⁸Ti Zacaríase hech laj sjac'be ti ch'ul abate:

—¿C'u che'el ti jna' mi meel ti c'u che'el laj avalbune? Yu'un molun xa. Me'el xa ti cajmile —xut.

¹⁹Itac'av ti ch'ul abate, hech laj yalbe:

—Ho'on Gabrielun, ho'on chi'abtej te ti mero stojol ti Diose. Ti Diose laj stacun tal yu'un tal jc'oponot yu'un chacalbot ava'i avi lequil

c'op to. ²⁰A'yo me ava'i, yu'un mu xach'umbun ti jc'ope, hech yu'un chmac ave mu xloc' xac'opoj. Ja'to mi laj sta yorail chc'ot ti pasel hech chaj c'u che'el laj calbote, ja'to chjam ave. Yu'un ta me xc'ot ti pasel mi laj sta yoraile —x'utat ti Zacaríase.

²¹Ti crixchanoetique te oyic ti fuera. Tsmalaic chloc' tal ti Zacaríase. Chlo'laj yo'ntonic yu'un te ihalej ti yut templo. ²²C'alal iloc' tal ti Zacaríase, mu xu' tsc'opon ti crixchanoetique. Hech laj sna'ic ti oy c'usi jchop o laj sq'uel te ti yut templo. Ja' no'ox laj yac' señaíl ti sc'ob ti c'usi ic'ot ti pasel, yu'un uma' ic'ot ti mero meel.

²³C'alal its'aqui ti jayib c'ac'al ti te ch-abtej ti templo ti Zacaríase, hech isut batel ti sna. ²⁴Patil lic slic yol ti yajnile, ja' ti Elisabete. Ho'ob xa u sc'an mu x'an ti yole ti muc xloc' ti sna mi jutuc. Hech laj yal: ²⁵“Yu'un laj yil ti Cajvaltíc Diose ti mu'yuc jtu ti stojol crixchanoetic, hech yu'un laj xa scoltaun, laj xa yac'bun ti cole”, xchi ti Elisabete.

**Ja' sc'opíal ti xch'ul abat Dios
laj yal ti ch-an ti Jesuse**

²⁶C'alal slicoj xa yol vaquib u ti Elisabete, ti Diose laj stac talel ti mantal ti jteclum te ti estado Galilea ti xch'ul abate, ja' ti Gabriele. Nazaret sbi ti jteclume. ²⁷Ti Gabriele tacbil talel ti yo' bu jun soltera tseb. Mu to bu yiloj smalal ti tsebe. Jac'bil xa yu'un jun vinic, José sbi ti vinique. Ti Josee ja' antiguo statamol ti Davide. María sbi ti tsebe. ²⁸Ti ch'ul abate hech c'ot yalbe ti Maríae:

—Ho'ot t'ujbilot yu'un ti Diose.
Li' achi'uc ti Cajvaltic Diose.
Mu'yuc bu hech yan ants ch-ac'bat
bendición hech chaj c'u che'el ho'ot
—x'utat ti Maríae yu'un ti Gabriele.

²⁹Ti Maríae c'alal laj ya'ibe sc'op
ti ch'ul abate, toj xi'el ic'ot. Lic
snop ti yo'nton ti c'u che'el i'albate.

³⁰I'albat nixtoc yu'un ti Gabriele:

—Mu me xaxi', María, yu'un
lec chayil ti Diose. ³¹A'yo ti
c'usi chacalbee. Chlic ata avol.
Querem chavac'. Jesús chavac'be
sbi. ³²Tspasat ti muc' ti avole.
Snich'on Dios ti cajal, xchiic ti
crixchanoetique. Ti Cajvaltic
Diose ja' chac' ochuc ti ajvalil. Ja'
tstsacbe comel yabtel ti antiguo
statamole, ja' ti Davide. ³³Sbatel
osil chaspasoxuc ti mantal ho'oxuc
ti yelnich'onoxuc ti Israele. Sbatel
osil mu x'laj ti smantale —xchi ti
xch'ul abat ti Diose.

³⁴Itac'av ti Maríae:

—Mu jna' c'usi chcut jba. Mu'yuc
bu quiloj jmalal —xchi ti Maríae.

³⁵Hech i'albat yu'un ti ch'ul
abate:

—Chtal ti atojol ti Ch'ul Espiritu
yu'un ti Diose. Ho'ot chasmacot ti
Diose ti ja' jelaven sp'ijile. Hech
yu'un ti olole ti ch-an avu'une,
mu'yuc smul. Ja' Snich'on Dios.
³⁶Ava'i, te xa slicoj yol avuts avalal,
ja' ti Elisabete. Manchuc mi yij xa,
svaquibal xa u slicoj yol ti avuts
avalale ti mu sta yol chaliq. ³⁷Ti
Diose ja' xu' yu'un tspas scotol —
xchi ti xch'ul abat ti Diose.

³⁸—Lec oy —xchi xtac'av ti
Maríae—. Yabatun ti Cajvaltique.
Ac'o spasbun ti c'u che'el laj
avalbune —xchi xtac'av ti Maríae.

Hech isut batel ti xch'ul abat ti
Diose.

**Ja' sc'opilal ti Maríae ti ba
sc'opon ti Elisabete**

³⁹Patil iloc' batel ti Maríae. Anil
ibat ti jun jteclum te ti estado
Judea. Te oy ti vits ti jteclume. ⁴⁰Ja'
te oy ti sna ti Zacaríase. Te ic'ot
ti Maríae. I'och ti sna, laj sc'opon
ti Elisabete, ja' ti yuts yalale. ⁴¹Ti
Elisabete c'alal laj ya'ibe sc'op ti
Maríae, tsots laj snic sba ti olole
ti slicoje. Ti Elisabete iventaimbat
yo'nton yu'un ti Ch'ul Espiritue.
⁴²Hech tsots lic c'opojuc, hech laj
yalbe ti Maríae:

—Mu'yuc bu hech yan ants ch-
ac'bat bendición hech chaj c'u
che'el ho'ot. Jun no'ox yutsil ti
olole ti ch-an avu'une. ⁴³Mu'yuc
cabtel ho'oni yu'un chtal aq'uelun,
ho'ot ti sme'ot ti Cajvale. ⁴⁴Yu'un
c'alal laj ac'oponun, nichim no'ox
yo'nton laj snic sba ti cole ti jlicoj.
⁴⁵Jun no'ox yutsil ti laj ach'une
yu'un melec'ot ti pasel ti c'usi
na'albat yu'un ti Cajvaltic Diose —
xchi ti Elisabete.

⁴⁶Ti Maríae hech laj yal:

Jelaven sp'ijil ti Cajvaltic Diose.

⁴⁷Nichim no'ox co'nton ti stojol
ti Diose, ja' ti Jcoltavanej
cu'une.

⁴⁸Manchuc mi biq'uitun ti stojol,
laj yilun, ho'on ti yabatune.

“Ep i'ac'bat bendición”, xchi
jc'opilal yu'un scotol
crixchanoetic ti ch-ech'ic li' ti
balumile.

⁴⁹Jelaven yutsil ti hech laj xa
spasbun ti Diose, ja' ti jelaven
sp'ijile, ja' ti toj yo'ntone.

- ⁵⁰ Ti jujumaquel ti ch-ech'ic li' ti balumile chc'uxubin ti much'utic tspasat ti muc' yu'un.
- ⁵¹ Laj yac' ti q'uelel ti jelaven sp'ijile.
Xu' yu'un tsjimbe yabtel ti much'utic tstoy sbaique, ja' ti much'utic p'ij scuyo sbaique, hech mu xa xu' yu'unic ti c'utic snopojique.
- ⁵² Xu' yu'un tsten loq'uel ti totile ti tsots tspas mantale.
Xu' yu'un chac'be tsots yabtel ti much'utic biq'uit ch-ilatique.
- ⁵³ Tsnojesbe yo'ntonic ti c'usi leque ti much'utic tsna'ic ti mu'yuc yutsil yo'ntonique.
Ja'uc ti much'utic lec yo'ntonic scuyo sbaique mu'yuc c'usi ch-ac'batic.
- ⁵⁴⁻⁵⁵ Ta xa scoltaucutic, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele ti jayvo'ucutic ti cajvalinojtic ti Diose.
Yu'un mu xch'ay ti yo'nton ti Diose ti hech laj yalbe ti jtatamoltique, ja' ti Abrahame.
Laj yalbe ti chc'uxubinatic xchi'uc yelnich'nabtac sbatel osil,
xchi ti Maríae.
- ⁵⁶ Ti Maríae te laj xchi'in sbaic oxib u xchi'uc ti Elisabete. Patil isut batel ti sna.

**Ja' sc'opilal ti i'an ti Juane,
ja' ti laj yac' ich'ho'e**

- ⁵⁷ Laj sta yorail chcol ti alajel ti Elisabete, hech i'an ti snene quereme. ⁵⁸ Ti svecinotaque xchi'uc ti yuts yalaltac ti Elisabete laj ya'ibeic sc'opilal ti ep ic'uxubinac

yu'un ti Diose. Hech co'ol nichim no'ox yo'ntonic xchi'uc. ⁵⁹ C'alal laj sta vaxaquib c'ac'al yanel ti snene quereme, tal yac'be yich' circuncisión ti snene quereme. Ja' ituch'bat snuculel ti sc'unil ti nene quereme. Ja' seña'il ti ja' yu'un Dios ic'ot o ti hech ituch'bat ti snuculele. Ti yuts yalaltaque laj scuyic ti ja' Zacarías chc'ot sbi ti snene quereme. ⁶⁰ Ti sme'e hech laj yalbe: —Mu hechuc chcac'be. Ja' Juan sbi chcac'be —xchi.

⁶¹ Hech i'albat:
—¿C'u yu'un hech chvac'be sbi? Mu'yuc bu hech jbitic ti ho'ucutique —x'utat ti Elisabete yu'un ti yuts yalaltaque.

⁶² Hech yu'un lic sc'oponic ti stot ti quereme. Hech lic spasbeic yil ti sc'obic yu'un hech ac'o yal c'usi sbi tsc'an chac'be. ⁶³ Ti Zacaríase hech lic sc'an te' yu'un tsts'ibaj ti te'. Hech laj sts'iba: “Juan sbi”, xchi laj sts'iba. Scotolic ich'ay yo'ntonic yu'un. ⁶⁴ Ti ora ijambat ye ti Zacaríase, hech ic'opoj. Ep laj yalbe volol ti Diose. ⁶⁵ Toj xi'el ic'otic scotol ti svecinotaque. Ipuc batel sc'opilal scotol ti bu nacale te ti siquul balumil te ti Judea. ⁶⁶ Scotol ti much'utic laj ya'ibeic sc'opilale, hech lic snopilanic ti yo'ntonic: —¿C'u x'elan chbat avi olol lume? —xchiic.

Yu'un ti quereme xchi'inoj ti Cajvalt'ic Diose laj yilic.

**Ja' sc'opilal ti laj yal sc'op
Dios ti Zacaríase**

⁶⁷ Ti Zacaríase, ja' ti stot ti quereme, inoj ti yo'nton ti Ch'ul Espíritue. Hech laj yal ti hech chc'ot ti pasele:

- ⁶⁸ Hocol yal ti Cajvaltíc Dióse, ja' ti Dios cu'untique, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele, ti chtal sq'uelucutic ho'ucutic ti t'ujbilucutic yu'une.
Chtal scoltaucutic.
- ⁶⁹ Chtal xa ti Jcoltavanej cu'untique, ja' ti scotol xu' yu'une.
Ja' ti jun yelnich'on ti Davide.
Ja' yabat ti Dióse ti Davide.
- ⁷⁰ Ti vo'one laj xch'amumbe ye ti j'alc'opetic yu'une.
- ⁷¹ Hech laj yal ti chijcolucutic loq'uel ti sc'ob ti cajcontratique.
- ⁷² Hech chixc'uxubinucutic hech chaj c'u che'el laj yalbe ti antiguo jtotique.
Hech chvinaj ti mu xch'ay ti yo'nton ti trato ti laj spasic xchi'uc ti antiguo jtotique.
- ⁷³⁻⁷⁴ Ja' ti j'tech'el hech laj yalbe jc'opilaltic ti jtatamoltic Abrahame ti chiscoltaucutic loq'uel ti sc'ob ti cajcontratique hech mu'yuc xi'el ti co'ntontic chcac' j'batíc ti abatínel ti stojol.
- ⁷⁵ Hech lecubtasbil co'ntontic, toj co'ntontic ti stojol ti jayib c'ac'al li' cuxulucutique.
- ⁷⁶ Ti ho'ote, nich'on, j'alc'opót yu'un Dios ti te oy ti vinajele chac'ot yu'un ho'ot chabaej yu'un ti Cajvaltique yu'un chachapambuntutic co'ntontutic yu'un hech ti jpastutic ti muc' ti sc'ope.
- ⁷⁷ Ho'ucutic t'ujbilucutic yu'un ti Dióse, ho'ot chavac'bun jna'tutic ti chixch'aybucutic jmultic hech chijcolucutic.

- ⁷⁸ Yu'un yutsil yo'nton chixc'uxubinucutic ti Dios cu'untique, hech yu'un ta xa xistacbucutic tal ti Jcoltavanej cu'untique.
Jun no'ox yutsil ti li' chul xa ti jtojoltique.
- ⁷⁹ Mi ihul xae, ja' chjelbat yo'ntonic ti much'utic chopol yo'ntonique.
Ja' tsjin ti ch'ayel chijbatucutique.
Ja' chiscoltaucutic yu'un hech ti jtatic jun co'ntontic yu'un, xchi ti Zacaríase.
- ⁸⁰ C'alal ich'i ti quereme, i'an yo'nton. Hech ba nacluc ti xocol balumil stuc ja'to c'alal laj sta yorail ti laj yac' sba ti q'ueel ti stojol ti xchi'iltaque, ja' ti co'ol yelnich'on ti Israel xchi'uque.

Ja' sc'opilal ti i'an ti Jesuse

(Mt. 1:18-25)

2 Oy to ono'ox totil ajvalil, César Augusto sbi. Ista yorail laj yal mantal ac'o yac' ti jun sbiic scotolic. ²Sba vuelta hech laj spasic c'alal tiq'uil ti gobernador ti Cirenioe te ti slumal Siria. ³Hech mantal laj yich'ic scotolic ti ac'o ba yac' sbiic ti jteclum ti bu slumal ti antiguo statamolique. ⁴Hech yu'un ti Josee iloc' batel ti jteclum Nazaret sbi, te ti estado Galilea. Imu batel ti estado Judea. Te ic'ot ti jteclum yo' bu i'an ti antiguo statamole. Ja' David sbi ti antiguo statamole ti Josee. Belén sbi ti jteclume. ⁵Te ba yac' sbi ti Belén ti Josee xchi'uc ti María, ja' ti yajñile. Mu to chol ti alajel ti María. ⁶C'alal te oyic ti Belén, te

laj sta yorail icol ti alajel ti Maríae.
 7I'an ti sba yole. Querem laj yac'.
 Laj xpix ti saquil poc'. Laj smetsan
 ti sve'ob vacax yu'un muc sta ti
 loq'uel ti nae.

**Ja' sc'opilal ti ch'ul abatetique
 xchi'uc ti jpaxtoletique**

8Nopol no'ox ti Belene te oy
 jpaxtoletic. Tsq'uel scarneroiic ti
 ac'ubaltic. 9Te laj yac' sba ti q'uelel
 ti xch'ul abat ti Diose. Laj yac'
 talem squeueval Dios yo' bu oyique.
 C'alal laj yilic, toj xi'el ic'ot'ic ti
 jpaxtoletique. 10I'albatic yu'un ti
 ch'ul abate:

—Mu me xaxi'ic. Oy c'usi lec
 chacalbe hech nichim no'ox
 avo'ntonic acotolic. Ac'o ya'yic
 scotol achi'iltac. 11Nax i'an ti Belén
 Jcoltavanej avu'unic, ja' ti Cristoe.
 Ja' Cajvalt'ic. 12Ja' señail chacalbeic.
 Te chataic ti olole, pixbil ti saquil
 poc', metsel ti sve'ob vacax —
 x'utatic yu'un ti xch'ul abat ti Diose.

13Ti ora ivinaj ep xchi'iltac ti
 xch'ul abat ti Diose. Ilequile'opojic
 yu'un ti Diose. Hech laj yalic:

14Jelaven yutsil ti Diose, ja' ti te
 oy ti vinajele.

Ac'o tojobuc ti balumile yu'un
 yutsil yo'nton ti Diose xchi'uc
 scotol crixchanoetic,
 xchiic.

15C'alal isut xa batel ti vinajel ti
 ch'ul abatetique, hech laj sc'opon
 sbaic ti jpaxtoletique:

—Batic ti Belén, ba jq'ueltic ti
 c'usi ic'ot ti pasel, ja' ti c'usi laj
 yalbucutic ti Cajvalt'ique —xut sbaic.

16Hech ibatic ti anil. Te laj staic
 ti Maríae xchi'uc ti Josee xchi'uc
 ti olole. Te metsel ti sve'ob vacax

ti olole. 17C'alal laj yo'ntonic laj
 sq'uelic ti olole, ba spuquic ja' ti
 sc'opilal ti Jesuse ti i'albatic ti
 jbaele yu'un ti xch'ul abat ti Diose.

18Ti much'utic laj ya'ibeic sc'op
 ti jpaxtoletique ich'ay yo'ntonic
 yu'un ti hech i'albatic yu'un ti
 jpaxtoletique. 19Ti Maríae muc
 xch'ay ti yo'nton ti c'usi i'albate. Laj
 snopilan ti yo'nton. 20Hech isutic
 batel ti jpaxtoletique. Ilequile'opojic
 batel yu'un ti Diose. Laj yalbeic
 vocol ti Diose yu'un scotol ya'yojic
 xa xchi'uc scotol sq'uelojic xa hech
 chaj c'u che'el i'albatic yu'un ti
 xch'ul abat ti Diose.

**Ja' sc'opilal ti Jesuse ti tal ac'atuc
 ti stojol ti Diose te ti templo**

21C'alal laj sta vaxaquib c'ac'al
 yanel ti unen quereme, laj yich'
 circuncisión. Jesús sbi laj yac'beic
 comel. Albil ono'ox comel ti sbie
 yu'un ti xch'ul abat ti Diose. Albil
 ono'ox sbi ti c'alal mu to tslic ti
 Maríae.

22C'alal i'ech' xa yorail hech chaj
 c'u che'el chal ti mantaletique ti
 ja'to mi its'aqui treinta y tres c'ac'al
 ja'to xu' chbat ti templo, hech yu'un
 its'aqui xa ti c'ac'ale hech yu'un
 ibat ti templo te ti Jerusalén ti
 Maríae xchi'uc ti Josee. Ba yac'beic
 ti stojol ti Cajvalt'ic Diose ti olole.
 23Yu'un hech ts'ibabil ti sunal ti
 mantaletic yu'un ti Cajvalt'ic Diose:
 “Scotol ti sba yolique, mi querem, ja'
 cu'un”, ti xchi ono'ox ti Cajvalt'ic
 Diose. 24Tal yac'beic smoton ti
 Diose yu'un hech t'pas ti muc' hech
 chaj c'u che'el chal ti mantaletique
 yu'un ti Cajvalt'ic Diose: “Mi mu'yuc
 ti scarneroe, ac'o yich' tal cha'cot

culajte, mi cha'cot tsumut yu'un jmoton", ti xchi ono'ox ti Diose.

²⁵Oy jun vinic te ti Jerusalén. Simeón sbi ti vinique. Toj yo'nton ti stojol ti Diose. Xch'unoj ti mero meel ti Diose. Smalaoj ti chtal ti Jcoltavaneje yu'un hech chmuc'ub yo'ntonic xchi'uc ti xchi'iltaque, ja' ti co'ol yelnich'nab Israel xchi'uque. Oy ti yo'nton ti Simeone ti Ch'ul Espíritue. ²⁶Ti Simeone i'ac'bat xa sna' yu'un ti Ch'ul Espíritue ti ja'to mi laj sq'uelbe sat ti Jcoltavaneje ti chtacat tal yu'un ti Diose, ja'to chcham. ²⁷Yu'un hech i'albat ti Simeone yu'un ti Ch'ul Espíritue, hech yu'un ital te ti templo te ti Jerusalén. Hech yu'un te oy ti templo ti Simeone ti c'alal italic ti templo xchi'uc ti nene olol Jesús ti Josee xchi'uc ti Maríae. Yu'un tal spasic hech chaj c'u che'el chal ti mantaletique. ²⁸Ti Simeone laj spet ti olole, laj yalbe vocol ti stojol ti Diose. Hech laj yalbe ti Diose:

²⁹Cajval, jun co'nton ic'un me ti atojol hech chaj c'u che'el avalojbune, ho'on ti avabatune.

³⁰⁻³¹ Yu'un laj xa jq'uel ti Jcoltavanej cu'untutique ti laj xa atac talem sventa jcotoltutic ti jaylajuntosuntutic ti li'oyuntutic li' ti balumile.

³² Ti yanlum crichanoetique ja' luz yu'un, yu'un hech chilic ti xu' chcolic uque.

Ti ho'ontutic ti yelnich'onuntutic ti Israele, ti t'ujbiluntutic avu'une, apasojuntutic ti muc' yu'un ho'ontutic ti jtojoltutic ihul ti Jcoltavaneje,

xchi ti Simeone, xut ti Diose.

³³Ti Josee xchi'uc ti sme' ti olole ich'ay yo'ntonic yu'un ti hech oy sc'opilal laj ya'yic ti yole. ³⁴⁻³⁵Ti Simeone laj sc'ambe bendición ti stojol ti olole. Hech laj yalbe ti sme' ti olole, ja' ti Maríae:

—A'yo me ava'i, ti sventa ti avol li'to hech tspasbatic proval yo'ntonic ti jchi'iltique, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israel xchi'uque, hech chvinaj ti c'usi tsnopique. Ja' ep chbolib yo'ntonic ti jchi'iltique yu'un. Hech yu'un ep chich' contrainel ti avole yu'un mu xc'anan yu'unic. Ja' ti sventa uc ti ep chavich' mul ho'oti. Oy yan ti jchi'iltique ja' chlecub yo'ntonic yu'un —xchi ti Simeone.

³⁶Te oy uc ti yut templo jun ants, Ana sbi. Ja' j'alac'op yu'un Dios uc ti Anae. Ja' judio ants ti Anae, ja' stseb ti Fanuele ti oy ti jchop yu'un ti Asere. Me'el xa ti Anae. Hucub no'ox habil laj yic' sbaic xchi'uc ti smalale, patil icham ti smalale. ³⁷Chanib yo'vinic habil yich'oj ti Anae, hech yu'un ep habil mu'yuc smalal. Scotol c'ac'al te italilan ti templo. Ti c'ac'al ti ac'ubal chac' sba ti abatinel te ti stojol ti Diose, chipan sba, tsc'o'pon Dios.

³⁸C'alal yac'oj sba chalbe sc'opilal ti olole ti Simeone, ital ti Anae. Ti Ana uque lic yalbe vocol ti Cajvaltic Diose yu'un ti ital xa ti Jcoltavaneje. Patil lic spucbe sc'opilal ti olole scotol ti xchi'iltaque ti yac'oj sba tsmalaic ti tsc'an chcolique te ti Jerusalén.

Ja' sc'opilal ti isutic batel ti jteclum Nazaret ti Josee xchi'uc ti Maríae xchi'uc ti nene olole

³⁹Ti c'alal laj xa spas scotol ti Josee xchi'uc ti Maríae hech chaj

c'u che'el yalaj ti mantaletic ti Cajvaltíc Diöse, hech isutic batel ti sna te ti Nazaret. Ja' te ti estado Galilea. ⁴⁰Lec ich'i ti quereme, ja' ti Jesuse. Oy lec yip. P'ij ti quereme yu'un ep i'ac'bat bendición yu'un ti Diöse.

Ja' sc'opilal ti te itaat ti yut templo ti quereme, ja' ti Jesuse

⁴¹Scotol habil ibatilan ti Jerusalén ti stot sme' ti Jesuse. Ba yaq'uic ti milel ti smoton ti Diöse yu'unique te ti yorail q'uín Pascua sbi. ⁴²C'alal yich'oj xa lajcheb habil ti Jesuse, ibatic ti Jerusalén ti yorail ti q'uine yu'un smantal Dios yu'un ti hech chbatilanique. ⁴³C'alal ilaj ti q'uine, isutic batel ti sna. Ti stot sme' ti Jesuse muc sna'ic ti te icom ti Jerusalén ti squereme. ⁴⁴Laj scuyic ti laj xchi'in sutel ti yuts yalaltaque. Hech yu'un ixanavic batel jun c'ac'al. Hech lic sa' ti stojol ti yuts yalaltaque xchi'uc ti much'utic xojtiquinic ti quereme. ⁴⁵Muc staic, hech yu'un isutic batel ti Jerusalén ti stot sme'e. Te c'ot sa'ic.

⁴⁶Ti yoxibal c'ac'al c'ot staic te ti yut templo yu'unic te ti Jerusalén. Te nacal ti o'lol ti stojol ti xchi'iltac ti ichanubtasvanic ti smantal ti Diöse ti scuyoj sbaique c'ot staic. Ti Jesuse cha'ibe sc'op ti jchanubtasvanejetique. Stuc yac'oj sba tsjac' ti Jesuse. ⁴⁷Ich'ay yo'ntonic scotol ti much'utic laj ya'yic ti c'u che'el itac'av, ti c'u che'el laj sjac' ti quereme. Yu'un ti Jesuse laj ya'ibe sjam scotol ti c'usi laj yal ti jchanubtasvanejetic ti scuyoj sbaique. Ich'ay yo'ntonic yu'un ti lec itac'av ti Jesuse. ⁴⁸Ti

c'alal c'ot staic ti squereme ti stot sme'e, ich'ay yo'ntonic uc. Ti sme'e hech laj yalbe ti Jesuse:

—Querem, ¿c'u yu'un hech laj apasbuntutic? Laj jsa'ılanotutic ti jyalel. Laj quich'tutic mul avu'un, yu'un muc xajtatutic ti sa'el —x'utat yu'un ti sme'e.

⁴⁹Itac'av ti Jesuse:

—¿C'u yu'un laj asa'ucun? ¿Mi mu xana'ic ti li' xu' xataun ti sna ti Jtote? —xchi ti Jesuse.

⁵⁰Ti stot sme'e muc xa'ibeic sjam ti hech itac'av ti Jesuse.

⁵¹Ti Jesuse laj xchi'in batel ti Nazaret ti stot sme'e. Te laj xch'umbe smantalic. Scotol ti c'utic laj spas ti Jesuse icom ti yo'nton ti sme'e, tsnopilan ti yo'nton. ⁵²P'ij iloc' ti Jesuse. Laj sta xch'iel. Lec i'ilat yu'un ti Diöse. Lec i'ilat uc yu'un ti crixchanoetique.

Ja' sc'opilal ti lic xchol sc'op Dios ti Juane, ja' ti laj yac' ich'ho'e

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

3 Yo'lajunebal xa habil yochel ti mero totil ajvalile te ti jteclum Roma, ja' ti Tiberio César sbie. Ja'uc te ti estado Judea ja' ochem ti gobernador yu'un ti Poncio Pilatoc. Ja'uc te ti estado Galilea ja' ochem ti gobernador yu'un ti Herodese. Ja'uc te ti balumil Iturea xchi'uc ti balumil Traconite ja' ochem ti ajvalil yu'un ti yits'in ti Herodese. Ja' Felipe sbi ti yits'ine. Ja'uc te ti balumil Abilinia ja' ochem ti ajvalil yu'un ti Lisaniase. ²Ja' ochem ti totil pale yu'un ti xchi'iltaque ti Anase xchi'uc ti Caifase, ja' ti co'ol judioetique. C'alal hech yich'ojic yabtelic, te oy ti xocol balumil ti

Juane, ja' ti snich'on ti Zacaríase.
 Ja' hech yorail ti i'albat ti yo'nton
 yu'un ti Diose ti ac'o xcholbe ti
 sc'ope. ³Hech ixanav batel ti Juane
 te ti ti'ti'uc'um Jordán. Hech laj yal:
 —Suteso me avo'ntonic
 yu'un amulic, ich'ic ho' hech
 chaxch'ayboxuc amulic ti Diose
 —xchi.

⁴Yu'un hech ts'ibabil comel
 sc'opilal ti Juane te ti sun ti Isaíase,
 ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose ti vo'one.
 Hech laj yal ti Isaíase:

Chlic jun jchi'iltic.

Tsots chc'opoj ti xocol balumil.

Hech chal:

“Chtal xa ti Cajvaltique hech
 yu'un comesic ti c'utic
 chasbolibtasoxuque,

⁵yu'un hech chapasic ti muc'
 ti sc'ope, yu'un hech lec
 chabatic.

Chastojbtasoxuc.

⁶Yu'un chtal xa ti Jcoltavanej
 cu'untique ti laj xa stac talel
 ti Diose.

Ja' chtal scolta scotol

crixchanoetic li' ti balumile”,
 chlic yut ti xchi'iltaque, xchi ti
 Isaíase.

⁷Ep ti much'utic ba ya'ibeic sc'op
 ti Juane. Ti Juane hech laj yalbe ti
 much'utic tal sc'anic yu'un chich'ic
 ho':

—Ti ho'oxuque hech chaj c'u
 che'el ti orachone. Mi chtal c'oc'
 cha'i, chjatav. Hech un ja' no'ox
 hech ti ho'oxuque. ¿Mi yu'un
 chava'yic ti ta ono'ox xavich'ic
 vocol yu'un ti Diose yu'un ti natalic
 ti anil yu'un tal ac'anic ich'ho' ti
 jtojol ti ho'oxuque? ⁸Ja' tsc'an
 ti primero chavac' ti q'uelel ti

avabelique mi mel el ti sitem xa
 avo'ntonic yu'un ti amulique. Mu
 me hechuc chanopic ti avo'ntonic:
 “Ja' jtatamoltic ti Abrahame, hech
 yu'un chijcolucutic”, mu me xachiic.
 Chacalbe, ti Diose xu' tsc'atajes ti
 yelnich'on Abraham avi ton li'to.
⁹Ti ho'oxuque hech chaj c'u che'el
 ti te'etique ti mu xac' lec sate, hech
 yu'un te xa oy eq'uel ti yoc. Ja'
 chich' ts'etel. Patil chtenat ochel ti
 c'oc' —xchi ti Juane.

¹⁰Ti Juane hech ijac'bat yu'un ti
 crixchanoetique:

—¿C'usi chc'ut jbatutic che'e,
 ho'ontutic? —xchiic.

¹¹Itac'av ti Juane, hech laj yalbe:
 —Ti much'u cha'lic sc'u'e jlic ac'o
 yac'be ti much'u mu'yuc yu'une. Ti
 much'u oy sve'ele hech ac'o spas
 uc —xut.

¹²Oy italic uc jtsobpatanetic yu'un
 tal sc'anic yu'un chich'ic ho' uc.

Hech tal sjac'be ti Juane:

—Maestro, ¿c'usi chc'ut jbatutic uc,
 ho'ontutic? —xchiic.

¹³Ti Juane hech laj yalbe:

—Mu me xac'ambeic yech'omal ti
 patan ti chatsobique —xut.

¹⁴Te oy soldadoetic uc. Hech
 ijac'bat ti Juane yu'un ti
 soldadoetique:

—Ti ho'ontutique, ¿c'usi chc'ut
 jbatutic? —xchiic.

Ti Juane hech laj yalbe:

—Nichimuc me avo'ntonic yu'un
 ti c'u yepal cha'ac'batic ti stojol
 avabelique. Mu me much'u
 chasibtas, mu me much'u chanopbe
 smul yu'un hech xu' avu'un
 chavich'be staq'uin —xut.

¹⁵Scotol ti crixchanoetique
 chlo'laj yo'ntonic, tsc'an cha'yic

ti mi ja' ti Jcoltavaneje ti Juane.

¹⁶Hech lic c'opojuc ti Juane, hech laj yalbe ya'yic scotolic:

—Ho'oni, ja' no'ox cabtel chcac'be yich' ho' ti much'u sutex xa yo'ntonic yu'un smulic. Ti much'u patil chtale ja' tsots yabtel yich'oj. Ho'oni mu tsotsuc cabtel quich'oj. Ma mi sjitumbeluc yaq'uul sempat, mu'yuc c'usi xu' ti jcolta mi jutuc. Ja' chayac'boxuc avich'ic ti Ch'ul Espíritue xchi'uc c'oc' yu'un hech chloc' scotol ti sbolil avo'ntonique. ¹⁷Jun to stsacoj ti sc'ob ti sjorquetae yu'un chic'a strigo. C'alal chljay yo'nton laj yic'a strigo, tsmes ti yelae. Tstsob ochel ti sna ti strigoe. Ti xpaxaq'uul trigoe chchic' ti c'oc' ti bu mu stac' tup'ele —xchi ti Juane.

¹⁸Ep yan mantal laj xcholbe ya'yic ti xchi'iltaque ti Juane, ja' ti co'ol judio xchi'lique, hech laj yalbe ya'yic ti lequil ach' c'ope.

¹⁹Ti Herodese, ja' ti ajvalile, albil ono'ox yu'un ti Juane ti mu xtun ti laj spojbe ti yajnil ti yits'line, ja' ti Herodíase, yu'un laj yic'. Ja' Felipe sbi ti yits'in ti Herodese. Albil ono'ox uc yu'un ti Juane ti mu xtun ti c'utic yan chopol tspas uque.

²⁰Muc spas ti muc', ja' no'ox más ba stoy smul, laj stic' ti chuquel ti Juane.

Ja' sc'opilal ti i'ac'bat yich' ho' ti Jesuse

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹C'alal te ch-ac'bat yich'ic ho' ep crixchanoetic, ital uc ti Jesuse. I'ac'bat yich' ho' uc. Patil c'alal yac'oj sba tsc'opon Dios ti Jesuse, ijam ti vinajele. ²²Iyal tal ti sba

ti Jesuse ti Ch'ul Espíritue. Oy sbec'tal jun to culajte x'elan iyal tal ti sba ti Jesuse. Te icom. Ti Diose ic'opoj te ti vinajel:

—Ho'ot Jnich'onot, lum c'uxot ti co'nton. Nichim no'ox co'nton avu'un —xchi xc'opoj te ti vinajel.

Ja' sbiic ti antiguo statamol ti Jesuse

(Mt. 1:1-17)

²³C'alal lic abtejuc ti Jesuse, jun to lajuneb xcha'vinic habil yich'oj. Cuybil ti snich'on José pero ja' yelnich'on ti Elie, ja' ti stot ti Maríae. ²⁴Ti Elie ja' stot ti Matate. Ti Matate ja' stot ti Levie. Ti Levie ja' stot ti Melquie. Ti Melquie ja' stot ti Janae. Ti Janae ja' stot ti Josee. ²⁵Ti Josee ja' stot ti Matatíase. Ti Matatíase ja' stot ti Amose. Ti Amose ja' stot ti Naume. Ti Naume ja' stot ti Eslie. Ti Eslie ja' stot ti Nagaye. ²⁶Ti Nagaye ja' stot ti Mate. Ti Mate ja' stot ti Matatíase. Ti Matatíase ja' stot ti Semeye. Ti Semeye ja' stot ti Josee. Ti Josee ja' stot ti Judae. ²⁷Ti Judae ja' stot ti Joanae. Ti Joanae ja' stot ti Resae. Ti Resae ja' stot ti Zorababele. Ti Zorababele ja' stot ti Salatiele. Ti Salatiele ja' stot ti Nerie. ²⁸Ti Nerie ja' stot ti Melquie. Ti Melquie ja' stot ti Adie. Ti Adie ja' stot ti Cosame. Ti Cosame ja' stot ti Elmodame. Ti Elmodame ja' stot ti Ere. ²⁹Ti Ere ja' stot ti Josuee. Ti Josuee ja' stot ti Eliezere. Ti Eliezere ja' stot ti Jorime. Ti Jorime ja' stot ti Matate. ³⁰Ti Matate ja' stot ti Levie. Ti Levie ja' stot ti Simeone. Ti Simeone ja' stot ti Judae. Ti Judae ja' stot ti Josee. Ti Josee ja' stot ti Jonane. Ti Jonane

ja' stot ti Eliaquime. ³¹Ti Eliaquime ja' stot ti Meleae. Ti Meleae ja' stot ti Mainane. Ti Mainane ja' stot ti Matatae. Ti Matatae ja' stot ti Natane. ³²Ti Natane ja' stot ti Davide. Ti Davide ja' stot ti Isaie. Ti Isaie ja' stot ti Obede. Ti Obede ja' stot ti Booze. Ti Booze ja' stot ti Salmone. Ti Salmone ja' stot ti Nasone. ³³Ti Nasone ja' stot ti Aminadabe. Ti Aminadabe ja' stot ti Arame. Ti Arame ja' stot ti Esrome. Ti Esrome ja' stot ti Farese. Ti Farese ja' stot ti Judae. ³⁴Ti Judae ja' stot ti Jacobe. Ti Jacobe ja' stot ti Isaaque. Ti Isaaque ja' stot ti Abrahame. Ti Abrahame ja' stot ti Taree. Ti Taree ja' stot ti Nacore. ³⁵Ti Nacore ja' stot ti Serugue. Ti Serugue ja' stot ti Ragave. Ti Ragave ja' stot ti Pelegue. Ti Pelegue ja' stot ti Hebere. Ti Hebere ja' stot ti Salae. ³⁶Ti Salae ja' stot ti Cainane. Ti Cainane ja' stot ti Arfajade. Ti Arfajade ja' stot ti Seme. Ti Seme ja' stot ti Noee. Ti Noee ja' stot ti Lameque. ³⁷Ti Lameque ja' stot ti Matusalene. Ti Matusalene ja' stot ti Enoque. Ti Enoque ja' stot ti Jaredede. Ti Jaredede ja' stot ti Malalele. Ti Malalele ja' stot ti Cainane. ³⁸Ti Cainane ja' stot ti Enose. Ti Enose ja' stot ti Sete. Ti Sete ja' stot ti Adane. Ti Adane ja' stot ti Diose.

Ja' sc'opilal ti ipasbat proval yo'nton ti Jesuse yu'un ti totil pucuje

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

4 Ti Jesuse nojem ti yo'nton ti Ch'ul Espiritue hech iloc' batel ti ti'uc'um Jordán. Te i'ic'at batel te ti xocol balumil yu'un ti

Ch'ul Espiritue. ²Te icom ti xocol balumil cha'vinic c'ac'al ti Jesuse. Te tal pasbatuc proval yo'nton ti Jesuse yu'un ti totil pucuje. Yu'un yipanoj sba ti Jesuse muc xve', hech lic vi'najuc. ³Ti Jesuse hech i'albat yu'un ti totil pucuje:

—Mi ho'ot Snich'onot ti Diose, paso mantal ac'o pasuc ti vaj avi ton li'to hech chata ave'el —xut.

⁴Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe: —Hech ts'ibabil: “Ma'uc no'ox ti vaj chijcuxi. Ja' ti sventa ti sc'op Dios uque chijcuxi”, ti xchie. Hech ts'ibabil ti sun —xchi ti Jesuse.

⁵Patil ti totil pucuje laj yic' batel ti jolvits ti Jesuse. Toyol ti vitse. Ti ora i'ac'bat sq'uel ti Jesuse scotol ti ajvaliletique ti li' ti balumile xchi'uc ti sp'ijilique ti c'u che'el tspace mantale. ⁶Hech i'albat yu'un ti totil pucuje:

—Chacac'bot aventain scotol avi to xchi'uc sp'ijilic xchi'uc sc'ulejalic yu'un ni'ac'bat xa jventain ho'oni. Ja' chcac'be ti much'u sc'an co'nton chcac'be. ⁷Hech yu'un mi chaquejan aba ti jtojole, ja' avu'un scotol ti avac'oj aba chaq'uel avi li'to —x'utat ti Jesuse yu'un ti totil pucuje. Yu'un mi chch'un ti Jesuse jun chc'otic xchi'uc o.

⁸Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe: —Batan, Satanás, mu stac' ti jch'un amantal. Yu'un hech ts'ibabil: “Ja' chapasic ti muc' stuc ti Cajvaltuc Diose, ja' ti Dios cu'untique. Ja' chach'umbeic smantal stuc”, ti xchie. Hech ts'ibabil —xchi ti Jesuse, xut ti pucuje.

⁹Patil ti totil pucuje laj yic' batel ti Jerusalén ti Jesuse. Te laj yic'

batel ti templo. Ti totil pucuje c'ot sva'an ti mero joltemplo ti Jesuse. Hech laj yalbe:

—Mi ho'ot Snich'onot ti Diose, teno aba yalel li'i. ¹⁰Yu'un hech ts'ibabil:

Chastacbot talel xch'ul abat yu'un chaxchabiot.

¹¹ Chastsacot ti sc'ob ti xch'ul abate chayic' batel yu'un hech mu xyaj avacan ti ton, xchi ts'ibabil —x'utat ti Jesuse.

¹²Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe: —Mi ti jten jba yalel li'i, ti jpasbe proval yo'nton ti Diose yu'un ti jq'uel mi chiscoltaun. Hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose: “Mu me xapasbe proval yo'nton ti Cajvaltic Diose, ja' ti Dios cu'untique”, xchi ts'ibabil —x'utat ti totil pucuje yu'un ti Jesuse.

¹³C'alal laj yo'nton ti totil pucuje ti muc xch'un ti Jesuse, hech ibat ti totil pucuje. Ti totil pucuje tsmala mi oy lec tiempo xu' tspasbe proval yo'nton ti Jesuse yan vuelta.

Ja' sc'opilal ti lic xchol sc'op Dios te ti Galilea ti Jesuse

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴Ti Jesuse isut batel ti Galilea. Jelaven sp'ijil ti Jesuse ti sventa ti Ch'ul Espíritue, hech yu'un ipuc sc'opilal ti sjoylejbal balumil ti c'usi lec laj spas ti Jesuse.

¹⁵Ichanubtasvan te ti temploetic yu'un ti judioetique. Lec sc'opilal yu'un scotol crixchanoetic.

Ja' sc'opilal ti muc spatat ti muc' ti Jesuse te ti Nazaret

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶Ic'ot ti Nazaret ti Jesuse, ja' ti bu ich'ie. Ti yorail chcux yo'ntonic

ti judioetique te ibat ti templo uc. Nopen cha'i ti hech chbatilan ti templo ti Jesuse ti yorail chcux yo'ntonic. Te ti yut templo laj sva'an sba ti Jesuse yu'un tsc'an tsq'uel sc'op Dios. ¹⁷Hech lic ac'batuc ti sun ti Isaíase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose. Laj sjam ti hune, laj sta yo' bu hech ts'ibabil:

¹⁸Ventaambilun yu'un ti Ch'ul Espíritue, ja' yu'un ti Cajvaltic Diose.

Laj xa st'ujun yu'un ti jcholbe ti lequil ach' c'ope ti much'utic uts sbaique.

Laj xa stacun talel yu'un ti jmuc'ubtasbe yo'ntonic ti much'utic chich'ic mule, yu'un chcalbe ya'yic c'u che'el chcolic ti much'utic chucbilic yu'un mulile, c'u che'el chjam satic ti much'utic ma'satetique, c'u che'el chcolic ti libre ti much'utic chich'ic vocole.

¹⁹Laj xa stacun talel uc yu'un ti jcholbe sc'opilal ti tsta yorail ti ch-ic'atic ti stojol ti Cajvaltic Diose,

xchi laj sq'uel ti Jesuse.

²⁰Ti Jesuse hech laj sbal ti sc'op Diose, ja' laj yac'be ti abate, hech inaquí te ti stojol scotolic. Scotol ti much'utic te oyic ti yut templo laj sq'uelilambeic sat ti Jesuse. ²¹Ti Jesuse hech lic yalbe ya'yic:

—Ti ora to ic'ot xa ti pasel ti hech ts'ibabil ti sun ti Diose ti laj xa ava'yique —xchi.

²²Hech yu'un ti Jesuse lec sc'opilal yu'unic scotolic. Ich'ay yo'ntonic yu'un ti jelaven yutsil ti sc'ope laj ya'yique. Hech laj yalbe sbaic:

—Ja' snich'on ti José li'to. ¿Mi mu hechuc? —xut sbaic.

²³Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Hech chlic avalbucun hech chaj c'u che'el oy chalic: “Ho'ot jpoxtavanejot, poxtao aba atuc, hech chlic jch'untutic”, ti xchiique, xavutucun. Ja' hech sjam ti chac'an ti jpas li' ti jlumaltique ti c'u che'el laj xa ava'yic ti ihu' cu'un te ti jteclum Capernaume yu'un hech chlic ach'unic chacuyique —xchi ti Jesuse.

²⁴Hech laj yalbe uc:

—Melel ti c'usi chacalbeique, buc no'ox chbat j'alc'op yu'un ti Diose ja' tspasat ti muc'. Ja' no'ox te ti slumal ja' mu spasat ti muc'.
²⁵Melel ti c'usi chacalbeique, c'alal i'ay li' ti balumile ti Elfase, o'lol xchanibal habil muc xac' ho' li' ti balumile. Scotol crixchanoetic itsacatic ti vi'nal. Ep me'on antsetic xchi'inojic ti jchi'iltique, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele. ²⁶Ti Elfase muc xbat te ti stojol ti me'on antsetique, ja' ti jchi'iltique. Ja' itacat batel ti stojol ti jun yanlum me'on ants te ti jteclum Sarepta ti nopol xil sbaic xchi'uc ti jteclum Sidone. ²⁷C'alal i'ay li' ti balumile ti Eliseoe, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose, ep ti jchi'iltique tsacbilic ti c'a'el chamel. Mi junuc muc xcoltaat ti jchi'iltique yu'un ti hech oy xchamelique. Ja' no'ox icoltaat ti Naamane, ja' ti yanlum vinic ti liquem tal ti Siriae —xchi ti Jesuse.

²⁸C'alal laj ya'ibeic sc'op ti Jesuse hech yu'un ti judioetique ti te stsboj sbaic te ti temploe, xtec'tun no'ox i'ilinic. ²⁹Laj yiq'uic loq'uel ti jteclum. Te meltsambil ti c'alvits

ti jteclume, hech yu'un laj yiq'uic batel ti jolvits yu'un tsc'an tstenic yalcl ti ch'en. ³⁰Hech yu'un ti Jesuse c'alal te oy ti jolvits i'ech' ti o'lol ti crixchanoetique, hech ibat.

Ja' sc'opilal ti iloq'uesbat pucuj ti yo'nton jun vinic

(Mr. 1:21-28)

³¹Ti Jesuse iyal batel ti jteclum Capernaum te ti estado Galilea. C'alal ic'ot sc'ac'alil chcux yo'ntonic ti judioetique, ti Jesuse i'och ti templo yu'unique xchi'uc ti yajchanc'opetique. Te ichanubtasvan ti Jesuse. ³²Ich'ay yo'ntonic ti crixchanoetique yu'un ti c'usi laj yac' ti chanel ti Jesuse yu'un ichanubtasvan hech chaj c'u che'el ti much'u tsots yabtel yich'oje.

³³Te oy ti yut templo jun judio vinic ti oy pucujetic ti yo'ntone. Tsots ic'opoj ti vinique. ³⁴Hech laj yal:

—Mu xavilbajinuntutic. Mu aventauntutic, Jesús, ho'ot liquemot tal ti Nazarete. ¿Mi yu'un tal amiluntutic? Chacojtiquin. Ho'ot Snich'onot ti Diose, ho'ot mu'yuc amul —xut.

³⁵Ti Jesuse laj spajes ti pucujetic ti hech xch'amunojbe ye ti vinique, hech laj yalbe:

—Anchanic, loc'anic tal ti yo'nton ti vinique —xut.

Yip no'ox ip'aj ti lum ti vinique yu'un ti pucuje, hech iloq'uic tal ti yo'nton ti vinique. Mi jutuc muc xyaj ti vinique. ³⁶Scotolic ich'ay yo'ntonic, hech laj sjac'be sbaic: —¿Much'u li' talem li'to? Oy sp'ijil, xu' yu'un tspas ti mantal

ti pucujetique. Ch'umbil smantal yu'unic chavil —xut sbaic ti crixchanoetique.

³⁷Ipuc sc'opilal ti hech laj spas ti Jesuse. Ipuc ti scotol jteclumetic te ti sjoylejaj ti Capernaume.

Ja' sc'opilal ti ichop ti sme' ti yajnil ti Simone

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸C'alal iloc' ti templo ti Jesuse, te chbat ti sna ti Simone. Te oy ti sna ti sme' ti yajnil ti Simone. Oy sc'ac'al sbec'tal. Hech lic sc'ambeic vocol ti Jesuse ti ac'o scolta ti antse.

³⁹Ti Jesuse inopej batel ti yo' bu metsel ti antse, laj yal mantal ac'o lamajuc ti sc'ac'ale. Ti ora ilamaj ti sc'ac'ale. Ti ora ilic ti antse, lic mac'linvanuc.

Ja' sc'opilal ti ep ti much'utic icol ti chamel yu'un ti Jesuse

⁴⁰C'alal chmal xa ti c'ac'ale, i'ic'atic talel ti stojol ti Jesuse scotol ti much'utic tsacbilic ti chamel, c'uc no'ox chamel yich'ojique. Ti Jesuse laj yac' sc'ob laj yac'be ti sjolic jujun, hech icolic yu'un. ⁴¹Ep iloc' pucuj ti yo'ntonic. Oy tsots ic'opoj ti pucujetique c'alal iloq'uique. Hech laj yalic:

—Ho'ot Snich'onot ti Diose —xchiic.

Hech yu'un ti Jesuse laj spas ti mantal ti yan pucujetique yu'un mu me xc'opojic yu'un laj yojtiquinic ti ja' ti Jcoltavaneje.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj xchol ti sc'op Diose te ti estado Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴²Ti yoc'omal c'alal isacub ti osile, iloc' batel ti Jesuse, ibat ti

yo' bu xocol balumil. Isa'at yu'un ti judioetique. C'alal c'ot staic, tsc'an tspajesic ti Jesuse yu'un mu me xloc' batel te ti jteclum yu'unique.

⁴³Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Persa chba jcholbe uc ti lequil ach' c'ope ti much'utic te ti yan jteclumetic, yu'un ac'o sna'ic uc ti tsc'an tsventaimbe yo'ntonic crixchanoetic ti Diose. Ja' yu'un ti talemun li'to —xchi.

⁴⁴Hech ti Jesuse ba xchol ti sc'op Diose te ti scotol temploetic te ti estado Galilea.

Ja' sc'opilal ti ep choy laj staic ti yajchanc'opetique

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

5 Hech yu'un ti yan c'ac'al te ic'ot ti ti'nab ti Jesuse. Genesaret sbi ti nabe. Inet'van tal ti crixchanoetique yu'un sc'an cha'yic ti sc'op ti Diose. ²Ti Jesuse laj yil te oy chib barcoetic nopol ti'nab. Loq'uemic ti yajval barcoe, ja' ti jtsacchoyetic. Yac'oj sba tsapilanic ti slebique ti jtsacchoyetic. ³Ti Jesuse laj stic' sba ochel ti yut jun barco, ja' ti sbarco ti Simone. Laj yal mantal ti ac'o batuc jutuc ti ba ho' ti barcoe. Ti Jesuse te laj snacan sba ti yut barco. Hech lic xchanubtas ti crixchanoetique ti te stsoboj sbaic te ti ti'ti'nab. ⁴C'alal laj yo'nton chanubtasvanuc ti Jesuse, hech laj yalbe ti Simone:

—Batic ti bu nat ti ho'e. Te chlic atenic ochel ti yut ho' ti alebique yu'un te chataic ep choy —xut.

⁵Itac'av ti Simone, hech laj yalbe:

—Maestro, sjunul ac'ubal laj jsa'tutic, muc jtatutic. Yu'un ho'ot

amantal, hech yu'un ti jten ochel ti ho' ti jlebe —xchi.

⁶C'alal hech laj stenic ochel ti ho' ti slebique, ep choy i'ochic ti slebique. C'an tuch'uc ti slebique yu'un lum ep ti choye. ⁷Hech yu'un laj sjimc'obtaic ti xchi'iltaque ti te tic'ajtic ti yan barcoe yu'un ac'o tal coltavanuc. Hech italic. Inoj ti choy ti chib barcoetique. C'an ch'ayuc ochel ti yut ho' ti barcoetique yu'un ol ti yicatse. ⁸C'alal laj yil ti Simon Pedroe ti hech inoj ti choy ti barcoetique, laj squejan sba ti stojol ti Jesuse. Hech laj yalbe:

—Más lec mi chaq'uej aba ti jtojol, Cajval, yu'un ho'on jmulavilun —xchi.

⁹Yu'un ep ti jyalel ti choy ti laj stsaquique hech yu'un toj xi'el ic'ot ti Simone xchi'uc ti xchi'iltaque.

¹⁰Hech yo'ntonic uc ti Jacoboe xchi'uc ti Juane, ja' ti xnich'nab ti Zebedeoe ti ja' chchi'in sbaic ti abtel xchi'uc ti Simone. Ti Jesuse hech laj yalbe ti Simone:

—Mu me xaxi'. Ti jel avabtel. Chba asa'bun tal crixchanoetic —x'utat yu'un ti Jesuse.

¹¹C'alal ic'otic ti ti'nab, iloq'uiic ti barco. Hech laj scomesic scotol ti c'utic oy yu'unique. Ja' laj sts'acliic batel ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ichop yu'un ti Jesuse ti much'u yich'oj c'a'el chamele

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹²C'alal te oy ti jun jteclum ti Jesuse, ital jun judio vinic. Tsacbil ti c'a'el chamel ti vinique. C'alal laj yil ti Jesuse ti vinique, tal spatan sba ti stojol ti Jesuse, lic yalbe vocol. Hech laj yalbe:

—Cajval, mi chac'ane, xu' chichop avu'un —xchi.

¹³Ti Jesuse laj yac' sc'ob laj yac'be ti sjol ti vinique. Hech laj yalbe:

—Hechuc, chopan —xut.

Ti ora ichop ti vinique ti c'a'el chamel yich'oje. ¹⁴Ti Jesuse hech laj yalbe:

—A'yo me ava'i, mu me much'u chavalbe ya'i. Batan, ba ac'o aba ti q'uelel ti stojol ti palee. Ac'bo smoton ti Diose hech chaj c'u che'el laj yal ti Moisesese. Hech tsna'ic ti jchi'iltique ti nacol xae —xut.

¹⁵Más ipuc batel sc'opilal ti Jesuse. Ep crixchanoetic laj stsob sbaic tal yu'un sc'an cha'ibeic sc'op, yu'un tsc'anic ti chchop ti xchamelique. ¹⁶Ti Jesuse laj sq'uej sba batel ti bu xocol balumil. Te ba sc'opon Dios.

Ja' sc'opilal ti ichop yu'un ti Jesuse ti much'u sicuben yacane

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷Ti yan c'a'ac'al c'alal yac'oj sba chchanubtasvan ti Jesuse, te nacajtic uc fariseoetic xchi'uc ti xchi'iltac ti ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. Te cha'ibeic sc'op uc ti Jesuse. Ti totiletique ja' talemic ti jujun biq'uit jteclum te ti estado Galilea xchi'uc ti estado Judea. Oy talemic uc ti muc'ta jteclum Jerusalén. Ti Jesuse i'ac'bat ep sp'ijil yu'un ti Cajvaltice Diose yu'un hech icol yu'un ti jchameletique. ¹⁸Oy judio viniqetic laj yiq'uiic tal ti stojol ti Jesuse jun jchamel vinic. Sicuben yacan ti vinique. Laj spasilanic preva mi xu' chjelavic ochel ti stojol ti crixchanoetique yu'un hech

chc'ot smetsanic ti stojol ti Jesuse te ti yut na. ¹⁹Yu'un mu xu' ch-ochic ti yut na yu'un te humajtic ti crixchanoetique, hech yu'un imuic ti jolna yu'un pamal ti jolnae. Hech yu'un lic stotsic ti texa yu'un hech xu' tstiq'ueic ochel yu'un hech xu' tsluquic yalcl xchi'uc spop ti jchamele ti sicuben yacane. Hech chc'ot ti stojol ti Jesuse ti jchamele. ²⁰Yu'un ti hech ic'ot ti stojol ti Jesuse ti jchamele, hech laj yil ti Jesuse ti chch'unique, hech yu'un laj yalbe ti jchamele:

—Tote, ch'ayem xa amul —xchi ti Jesuse.

²¹Hech yu'un ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc ti fariseoetique hech laj yal ti yo'ntonic: “Ja' ti vinic li'to, Dios tscuy sba. Mu'yuc much'u yan xu' chixch'aybucutic jmultic. Ja' no'ox stuc ti Diose”, xchi xc'opojic ti yo'ntonic.

²²Ti Jesuse laj sna' ti hech yac'oj sba chc'opojic ti yo'ntonique hech yu'un hech laj yalbe:

—¿C'u yu'un ti mu lecuc chc'opoj avo'ntonic? ²³Melel much'uuc no'ox xu' chal ti “ch'ayem xa amul”, xu' xchi. Much'uuc no'ox xu' chal uc ti “lican, xanavan”, xu' xchi. Ja' tsc'an chaq'uel ti much'u hech chc'opoj mi chc'ot ti pascal yu'un hech chaj c'u che'el chal. ²⁴Laj xa cal ti ch'ayem xa smul hech yu'un q'uelo c'usi ti jpas ti ora to yu'un hech chana' ti melel ti ho'on ti jch'ay mulil li' ti balumile, ho'on ti co'ol crixchanoucutive —xut.

Ti Jesuse hech laj yalbe ti jchamele:

—Ho'ot chacalbe, lican, balo batel apop, batan ti ana —xut ti jchamele, xchi ti Jesuse.

²⁵Ti ora ilic ti jchamele. Hech laj yilic scotolic. Laj sbal ti spope, hech ibat ti sna yac'oj sba chalbe vocol ti Diose batel. ²⁶C'alal laj sq'uelic ti hech ic'ot ti pasele, ich'ay yo'ntonic ti judioetique. Lic yalbeic vocol ti Diose yu'un ti hech ic'ot ti pasele. Yu'un ti ich'ay yo'ntonique, hech lic yalbe sbaic:

—Mu'yuc bu quilojtic hech hech chaj c'u che'el laj quiltic nax —xut sbaic.

Ja' sc'opilal ti i'ic'at ti Mateoe yu'un ti Jesuse

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷Patil iloc' batel ti Jesuse. Te oy jun jtsobpatan, Leví sbi. Ja' Mateo sbi ti jc'optique. Te nacal yac'oj sba tstsob patan laj yil ti Jesuse. Hech yu'un hech laj yalbe:

—Chi'inun batel —xut ti jtsobpatane ja' ti batem yo'nton chlo'lavan ti taq'utine.

²⁸Ti Levie laj scomes scotol ti c'usi oy yu'une, laj xchi'in batel ti Jesuse.

²⁹Patil ti Levie laj yac' ve'elil hech yu'un laj yic' ti ve'el ti Jesuse te ti sna. Te xchi'inoj ti mesa ti Jesuse ep xchi'iltac ti Levie ti co'ol jtsobpatanetic xchi'uque, xchi'uc yantic. ³⁰Ti much'utic chchanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc ti fariseoetique hech lic yalbe ti yajchanc'opetic ti Jesuse:

—Mu xtun ti chachi'inic ti ve'el jtsobpatanetic xchi'uc yan jp'ajmantaletic —xchiic.

³¹Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:
—Ti much'utic lec oyique mu
yu'unuc tsc'anic jun jpoxtavanej
yu'un lec oyic. Ja' no'ox tsc'anic
jpoxtavanej ti much'utic
jchameletique. ³²Ja' no'ox hech uc
ma'uc tal jcolta ti much'utic ti jun
yo'nton ti stojol ti Diose. Ja' tal
quic' ti jtojol ti much'utic mu junuc
yo'nton ti stojol ti Diose yu'un ac'o
sutes yo'ntonic —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti ijac'bat ti Jesuse
c'u yu'un mu xipan sbaic ti
yajchanc'opetique**

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³Hech lic sjac'beic:
—Ti yajchanc'opetic ti Juane
ep vuelta chipan sbaic tsc'oponic
Dios. Hech tspasic uc ti
cajchanc'optutique, ho'ontutic
ti fariseountutique. ¿C'u
yu'un mu hechuc tspasic uc ti
avajchanc'opetique? Ja'uque mu
xipan sbaic —x'utat ti Jesuse.

³⁴Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti much'utic tspasic q'uin sventa
nupunele, ibu c'amba yipan sbaic
c'alal te to xchi'inojic ti much'u
chnupune! ³⁵Hech yu'un ti mu
xipan sbaic ti cajchanc'op ti ora to.
Ja'to mi ic'ot yorail chismilucun ti
cajcontrae, ja'to chlic yich'ic mul,
chlic yipan sbaic ti cajchanc'ope
—xut.

³⁶Ti Jesuse lic yalbe lo'il. Oy sjam
ti lo'il ti laj yalbee. Hech laj yalbe:

—Scotol ti much'u chixch'umbun
ti jc'ope persa tscomes ti c'u che'el
xch'unoj ono'oxe, ja' ti poco c'ope.
Persa ja' chch'un ti ach' c'ope. Hech
chaj c'u che'el ti much'u tspac'an
ti bu lajem ti sc'u'e, mu yu'unuc

tstuch' loq'uel jun pedazo ti ach'
sc'u'e yu'un hech tspac'an ti poco
c'u'il yu'une. Taca hechuc tspase
yu'un hovil yu'un jomol chcom ti
ach' c'u'il yu'une. Yu'un ti ach' poc'
xchi'uc ti poco c'u'ile mu snupin.

³⁷Hech chaj c'u che'el mu'yuc
much'u tspul ach' vino ti yac'oj sba
chyijube ti bu poco nucul ti spulobil
vinoe. Mi hech tspase, chjat ti
nucule. Lástima chmal scotol
ti vinoe. J'ech'el mu xa xtun ti
nucule. ³⁸Ti ach' vinoe ti yac'oj sba
chyijube sc'an pulel ti ach' nucul.
³⁹Ti much'u yuch'oj xa ti poco
vinoe mu sc'an xuch' ti ora ti ach'
vinoe yu'un chal: “Ja' lec stuc ti
poco vinoe”, xchi —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti yajchanc'opetic ti
Jesuse ti laj stuch'ic trigo ti sc'ac'alil
chcux yo'ntonic**

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

6 Ti yan c'ac'al i'ech'ic ti Jesuse
xchi'uc ti yajchanc'opetique
ti bu ts'umbil trigo. Ja' sc'ac'alil
chcux yo'ntonic scotolic c'alal te
i'ech'ic. Ti yajchanc'opetique laj
stuch'ic jutuc trigo laj sju'ic laj
sc'uxic. ²I'ilat yu'un ti fariseoetique.
Hech yu'un ti fariseoetique lic
yalbeic:

—¿C'u yu'un ti hech chap'ajic
mantal? Yu'un ja' sc'ac'alil ti jcux
co'ntontic ti ora to —x'utatic.

³Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:
—Ti ho'oxuque aq'uelojic xa ti sun
ti Diose ti c'usi laj spas ti Davide
c'alal itsacat ti vi'nal xchi'uc ti
much'utic xchi'inojique. ⁴Ja' i'och
ti templo yu'un ti Diose. Laj sve'
ti caxlan vaje te ti ba mesa te ti
stojol ti Diose. Manchuc mi yalaj

ti Diose ti stuquic no'ox tsve'ic ti paleetique, laj sve' ti Davide xchi'uc ti xchi'iltaque. Mu'yuc smulic yu'un hech laj spasic —xut.

⁵Hech lic yal uc ti Jesuse:

—Ho'on jventainoj ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontique, ho'on ti co'ol crixchanoucutive. Ho'on chcal ti c'usi stac' pasel —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ichop ti sc'ob ti vinique ti sicuben sc'obe

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶Ti yan c'ac'al, ja' yorail uc ti chcux yo'ntonic ti judioetique, i'och ti templo yu'unic ti Jesuse. Te ichanubtasvan. Te oy jun vinic, sicuben ti sbats'ic'obe. ⁷Te oy uc cha'vo' oxvo' ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc ti fariseoetique. Te tsq'uelilanic ti Jesuse mi chcoltavan ti sc'ac'alil chcux yo'ntonic. Yu'un tsc'an tsa'beic smul ti Jesuse. ⁸Ti Jesuse laj sna' ti hech snopoj ti yo'ntonique, hech yu'un laj yalbe ti vinic ti sicuben sc'obe:

—La' va'ano aba li' ti jtojol —xut.

Hech te tal sva'an sba ti vinique.

⁹Hech yu'un ti Jesuse laj yalbe ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc ti fariseoetique:

—Oy c'usi chajac'be. Ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic, ¿mi stac' ti jpastic ti c'usi leque, mi stac' ti jpastic ti c'usi chopole? ¿Mi stac' ti chijcoltavane, mi stac' ti chijmilvane? —xut.

¹⁰Ti Jesuse laj sq'uelbe satic scotolic ti te nacajtique. Hech lic yalbe ti jchamele:

—Xach'o ac'ob —xut.

Ti ora ichop ti sc'obe. Laj xach' ti sc'obe. ¹¹Xtec'tun no'ox i'ilinic. Hech lic comon snopic ti c'u chutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti lajchavo'ic ti it'ujatic yu'un ti Jesuse yu'un ch-och ti yajchanc'op

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹²Ja' yorail iloc' batel ti Jesuse, imu batel ti vits, te ba sc'opon Dios. Sjunul ac'ubal icom te tsc'opon ti Diose. ¹³C'alal isacub xa ti osile, laj yic' tal ti stojol scotol ti much'utic tsts'acliat yu'une. Hech yu'un lic st'uj lajchavo' yu'un ja' tsventain comel yu'un ti xcholel ti sc'ope. Ja' jcholc'opetic ic'ot sbiic. ¹⁴Ja' laj st'uj ti Simone, ja' ti Pedro laj yac'be sbie, xchi'uc ti yits'ine, ja' ti Andrese. Xchi'uc ti Jacoboe, xchi'uc ti Juane, xchi'uc ti Felipee, xchi'uc ti Bartolomee. ¹⁵Xchi'uc ti Mateoe, xchi'uc ti Tomase, xchi'uc yan Jacobo, ja' ti snich'on ti Alfeoe, xchi'uc yan Simón, ja' ti laj xchi'in ti zeloteetic ono'oxe. Yu'un ti zeloteetic sbiique ja' yu'un ti toyol yo'ntonic mu sc'an ch-ochic ti mozoil yu'un ti romaetique. ¹⁶Xchi'uc ti Judase, ja' ti yermano ti Jacoboe, xchi'uc ti yan Judas, ja' ti Judas Iscariotee, ja' ti laj yac' entrecal ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj xcholbe sc'op Dios ep crixchanoetic

(Mt. 4:23-25)

¹⁷Iyal tal ti vits xchi'uc ti yajchanc'opetique ti Jesuse xchi'uc ti jayvo' ichi'inat c'alal i'ay ti vits. Te c'o sva'an sbaic ti bu stenlejal xchi'uc ti yajchanc'opetique. Hech

yu'un te c'ot staic ti much'u yan tsts'ac'liat yu'une xchi'uc yan ep crixchanoetic. Talemic ti estado Judea xchi'uc ti jteclum Jerusalén xchi'uc ti chib jteclum Tiro xchi'uc Sidón, ja' ti te oyic ti ti'ti'nabe. Tal ya'ibeic sc'op ti Jesuse. Italic uc yu'un ac'o chopuc ti xchamelique. ¹⁸Italic uc ti much'utic oy pucujetic ti yo'ntonique. Scotolic icol yu'un ti Jesuse. ¹⁹Scotol ti crixchanoetique sc'an tspiquic ti Jesuse yu'un oy sp'ijil yu'un icol yu'un scotol.

Ja' sc'opilal ti much'utic chich'ic bendicione xchi'uc ti much'utic chich'ic vocole

(Mt. 5:1-12)

²⁰Ti Jesuse laj sq'uelbe satic ti yajchanc'opetique xchi'uc scotol ti crixchanoetic ti te stsoboj sbaique, hech lic yalbe:

—Ho'oxuc ti mu'yuc c'usi oy avu'unique chavich'ic bendición. Ja' chasventaimboxuc avo'ntonic ti Diose.

²¹'Ho'oxuc ti chavi'najic ti ora to chavich'ic bendición. Ja' chanojesbat avo'ntonic.

'Ho'oxuc ti cha'oq'uc ti ora to chavich'ic bendición. Ti yan c'ac'al chatse'inic.

²²'Ho'oxuc ti chayilintaouxuc ti crixchanoetique, ti mu sc'an ti chachi'inique, ti chayutoxuque, ti chaslabanoxuque ti jventa ho'on ti co'ol crixchanoucutique, chavich'ic bendición. ²³C'alal hech chc'ot ti pasel, mu me xavich'ic mul. Nichimuc me avo'ntonic yu'un. A'yo me ava'yic, cha'ac'batic ep atojolic ti vinajel. Hech ono'ox i'l'ibajinvanic

ti statamolic ti vo'one lume. Ja' laj yilbajinic ti j'alc'opetic ti vo'one.

²⁴'Ja'uc ti ho'oxuc ti jc'ulejoxuque chavich'ic vocol. Yu'un oy xa avu'unic ti c'utic tsc'an ti avo'ntonique, hech yu'un mu'yuc xa c'usi yan cha'c'anic.

²⁵'Ho'oxuc ti noj ach'utic ti ora to chavich'ic vocol. Ti yan c'ac'al mu xa xmuc'ub avo'ntonic.

'Ho'oxuc ti chatse'inic ti ora to chavich'ic vocol. Ti yan c'ac'al chavich'ic mul, cha'oq'uc.

²⁶'Chavich'ic vocol mi yu'un lec c'otem ac'opilalic yu'un scotol crixchanoetic. Ja' ti statamolic ti vo'one lume ja' lec laj yilic ti nopbilal j'alc'opetique ti vo'one.

Ja' sc'opilal c'uxubinic ti avajcontraique, xchi

(Mt. 5:38-48, 7:12)

²⁷'Ho'oxuc ti chava'ibun jc'op ti ora to hech chacalbeic. C'uxubino ti avajcontraique. Ac'o ti q'uelel yutsil avo'ntonic ti stojol ti much'utic chayilintaouxuque.

²⁸C'ambeic bendición ti stojol ti much'u chayixtalc'optaouxuque. C'opombeic Dios ti stojolic ti much'utic chayilbajinoxuque. ²⁹Mi oy much'u chasmajot ti jech asate yu'un oy amul tscuy, ac'o smajot ti xcha'jechel uc. Mi oy much'u chaspojbot achij yu'un oy amul ti stojol tscuy, ac'o yich' batel ac'u' uc.

³⁰Mi oy c'usi chasc'ambote yu'un oy amul tscuy, ac'bo batel. Mi oy much'u chaspojbot ti c'usi oy avu'une yu'un oy amul ti stojol tscuy, mu xa me xba ac'ambe sut tal.

³¹Mi cha'c'an ti lec chaspasboxuc ti

yan crixchanoetique, lec chapasbeic uc.

³²Mi ja' no'ox chac'uxubinic ti much'u chaxc'uxubinoxuque, ibu ba tojuc ti c'usi chanope! Yu'un co'ol chapasic xchi'uc scotol ti much'utic ti c'utic chopol tspasique ti ja' no'ox chc'uxubinic ti much'u chc'uxubinatic yu'une. ³³Mi ja' no'ox lec chapasbeic ti much'u lec chaspasboxuque, ibu ba tojuc ti c'usi chanope! Yu'un co'ol chapasic xchi'uc scotol ti much'utic ti c'utic chopol tspasique. ³⁴Mi ja' no'ox chavac'be xq'uex ataq'uin ti much'u chasutesbot xchi'uc sjol, ibu ba tojuc ti c'usi chanope! Yu'un co'ol chapasic xchi'uc scotol ti much'utic ti c'utic chopol tspasique ti chac' ti q'uexel staq'uin yu'un oy xa ep sjol c'alal tsutesbat tal. ³⁵Hech yu'un c'uxubinic ti avajcontraique, pasic ti c'usi leque, ac'o ti q'uexel ti ataq'uine, mu me xac'ambeic sjol. Hech cha'ac'batic ep atojolic, hech chavaq'uic ti q'uelel ti yol snich'onoxuc ti Diose ti te oy ti vinajele. Yu'un ti Diose chc'uxubin uc ti much'utic “hocol aval” mu xutic ti Diose, ja' ti much'utic chopol yo'ntonique. ³⁶Hech yu'un c'uxubinvananic hech chaj c'u che'el chc'uxubinvan ti Jtotique.

**Ja' sc'opilal mu me xasa'beic smul
yan, xchi**
(Mt. 7:1-5)

³⁷Mu me xasa'beic smul yan hech mu xc'ot yich'bot ac'opic. Mu me xatic'beic smul yan, hech mu xc'ot tic'batucot amulic. Oyuc me perdón ti avo'ntonic hech chapasbatic perdón uc. ³⁸Ac'bo smoton yan

hech chavich'ic amotonic uc. Más ech'em to cha'ac'batic avich'ic ti ho'oxuque. Hech chaj c'u che'el ti much'u ts'acal chac', lec nojem asta tsbusq'uuj xa, ja' hech chavich'ic. Mi mu ts'acaluc chavac' ho'oti hech mu ts'acaluc cha'ac'bat yu'un ti Diose —xchi ti Jesuse.

³⁹Hech laj yal lo'il ti Jesuse. Oy sjam ti lo'il ti laj yalbee. Hech laj yal:

—Ti much'u ma'sate ¿mi xu' tstojobtas ti yan ma'sate? ¿Mi mu co'oluc chp'ajic yalel ti ch'en? ⁴⁰Mu tsotsuc yabtel yich'oj ti much'u ochem ti jchanc'ope. Ja' yich'oj tsots yabtel ti yajmaestro. Mi ts'acal laj xchan ti jchanc'ope, hech co'ol chc'ot xchi'uc ti yajmaestro. Hech yu'un ja' tsc'an ti chat'uj lec much'u chats'acli.

⁴¹Mu xtun chavilic ti oy bu chjelav jutuc ti avermanoe. Mu xavil ti ep no'ox chajelav ho'oti. ⁴²Hech yu'un chavalbe ti avermanoe: “Mu me xapas hech”, xavut. Ho'oti mu xavil ti yac'oj sba chapas ep ho'oti. Jlo'lavanejot. Ja' jbael chacomescotol ho'oti hech patil xu' chacolta ti ac'o scomes ti bu jutuc no'ox chjelave —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti c'u x'elan ti sat ti te'e
hech chavojtiquinic ti te'e, xchi**
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³Ti lequil te'e puru lec sat chac'. Ti bu mu xtun ti te'e puru mu xtun ti sat chaq'ue. Mu scap sbaic. ⁴⁴Yu'un ti c'u x'elan ti sat ti te'e hech chavojtiquinic ti te'e. Hech chaj c'u che'el mu xata durazno ti ch'ix, mu xata manzana ti bu tomal

ch'ix, ja' no'ox hech mu xata c'usi lec ti stojol nopbilal j'alc'opetic.
⁴⁵Ti much'u lec yo'ntone ja' chloc' ti ye ti c'usi lec snopoj ti yo'ntone. Ti much'u chopol yo'ntone ja' chloc' ti ye ti c'usi chopol ono'ox snopoj ti yo'ntone. Yu'un ti c'usi chnoj ti co'ntontique ja' ta ono'ox chloc' ti quetic.

Ja' sc'opilal ti cha'vo' viniquetic ti c'u che'el laj spas snaique

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶Hovil ti “Cajval, Cajval”, xavutucune, mu xapasic ti c'utic chacalbeique. ⁴⁷Scotol ti much'u chtal ti jtojol ti chiya'ibun jc'ope ti chch'un ti c'usi chcalbee, chacalbe c'u x'elan. ⁴⁸Ja' hech chaj c'u che'el jun vinic ti laj smeltsan sna ti ba ton. Jbael nat laj sjem ti lume asta laj sta ti tone. Te laj sliques ti ba ton ti cementoe. Hech c'alal ital ho', hech inoj ti uc'ume, c'ot smaj sba ti spatpat sna ti ho'e. Muc xbut'q'uij ti snae yu'un lec meltsambil ti ba ton. ⁴⁹Ti much'u chiya'ibun jc'ope, mi mu spas ti c'utic chcale, ja' hech chaj c'u che'el jun vinic ti laj smeltsan sna ti lum no'ox, muc xac' cemento. Hech c'alal ital ho', hech inoj ti uc'ume, c'ot smaj sba te ti nae. Toj but'q'uijel o —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ichop yu'un ti Jesuse ti smozo ti capitan soldadoe

(Mt. 8:5-13)

7 C'alal laj yo'nton laj sc'opon ti crixchanoetique ti te cha'ibat sc'op te ti yoc vits, i'och ti yut Capernaum ti Jesuse. ²Te nacal ti Capernaum jun capitan

soldado. Ja' liquem tal ti Roma ti capitan soldadoe. Oy jun smozo lum ep c'ux ti yo'nton. Ja' tsacbil ti chamel ti smozo lume. Ta xa xcham xa. ³Hech yu'un c'alal laj ya'ibe sc'opilal ti Jesuse ti capitan soldadoe, laj stac batel cha'vo' oxvo' ti moletic yu'un ti judioetique yu'un ac'o ba sc'ambeic vocol ti Jesuse yu'un ac'o tal coltabatuc ti smozoe. ⁴Hech ibatic ti stojol ti Jesuse.

Hech c'ot yalbeic vocol:

—Ja' lec mi chacolta ti capitan soldadoe. Ja' lec mi chac'uxubin. ⁵Yu'un c'ux chijya'yucutic jcotoltic. Laj yac' staq'uin hech imeltsaj ti templo cu'untutic li'to —xchiic ti moletique, xut ti Jesuse.

⁶Hech yu'un ti Jesuse laj xchi'in batel ti moletique. C'alal jutuc xa sc'an chc'otic ti bu sna ti capitan soldadoe, hech yu'un ti capitan soldadoe laj stac talel ti much'u lec chil sba xchi'unque yu'un ac'o tal spajes ti Jesuse. Hech hul yalbe: —Tote, mu me xavac' avocol yu'un hech laj yalbun tal sc'op ti capitan soldadoe: “Mu'yuc tsots cabtel yu'un ja' chtal ti jna. ⁷Hech yu'un muc chba jc'opon jtuc. Ja' no'ox ac'o yal tal smantal yu'un hech chcol o ti jmozoe. ⁸Yu'un ho'oni quich'oj mantal. Ti jpas ti mantal soldadoetic. Chcalbe ti june: Batan, chcut. Chbat. Chcalbe ti yane: La', chcut. Chtal. Chcalbe ti jmozoe: Paso li'to, chcut. Tspas, xchi ital sc'op”—xchiic.

⁹C'alal laj ya'i ti Jesuse, nichim no'ox yo'nton yu'un ti hech laj yal tal ti capitan soldadoe. Ti Jesuse laj sjoyp'in sba, hech laj yalbe ti crixchanoetic te xchi'inoje:

—Chacalbeic, mu to bu jtaoj mi junuc hech ti jchi'iltique ti hech chch'un hech chaj c'u che'el chch'un ti capitan soldadoe —xut.

¹⁰Ti much'utic tacbilic tale hech isutic batel ti sna ti capitan soldadoe. Lec xa oy c'ot staic ti smozo ti capitan soldadoe, ja' ti jchamele.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj xcha'cusesbe yol jun me'on ants te ti jteclum Naín

¹¹Patil ibat ti Jesuse ti jun muc'ta jteclum, Naín sbi. Laj xchi'in batel ti yajchanc'opetique xchi'uc ep yan crixchanoetic. ¹²C'alal ic'otic ti ti'macte'ton yu'un ti jteclume, te q'uechbil ital jun ánima. Jun no'ox yol ti antse, ja' ti q'uechbil tale. Ja' me'on ants. Ep xchi'il ti antse ja' ti much'utic te nacajtic ti jteclume. ¹³C'ux ti yo'nton ti Cajvaltique c'alal laj yil ti antse. Hech yu'un laj yalbe:

—Mu me xa'oc' —xut.

¹⁴Inopej batel ti Jesuse. Laj spicbe ti stenelte'e yo' bu cajal ti ánima. Hech laj sva'an sbaic ti jcuch ánimaetique. Ti Jesuse hech laj yalbe ti ánima:

—Querem, chacalbe, lican —xut.

¹⁵Ti ora lic nacluc ti ánima, lic c'opojuc. Ti Jesuse laj yic' tal yo' bu ti sme'e. ¹⁶Toj xi'el ic'otic scotolic. Ilequiloc'opojic yu'un ti Diose. Hech laj yalbe sbaic:

—Tsots yabtel staoj ti jchi'iltique. Ja' totil j'alc'op yu'un ti Diose —xut sbaic.

—Tacbil tal yu'un ti Diose yu'un chiscoltaucutic, ho'ucutic ti t'ujbilucutic yu'une —xut sbaic uc.

¹⁷Hech ipuc sc'opilal ti Jesuse ti scotol estado Judea xchi'uc ti sjoylejaj ti xoconxocon ti Judeae.

Ja' sc'opilal ti Juane ti laj stac batel ti yajchanc'opetique ti stojol ti Jesuse

(Mt. 11:2-19)

¹⁸Ti yajchanc'opetic ti Juane ba xcholbeic ya'i ti Juane scotol ti c'usi yac'oj sba tspas ti Jesuse. ¹⁹Hech yu'un ti Juane laj yic' tal cha'vo' yajchanc'opetic. Hech laj yalbe: —Ba jac'bo ti Jesuse: “¿Mi ho'ot ono'ox ti Cristoote ti sc'opilal chatale, mi ti jmalatutic yan?” xavut —xchi ti Juane.

²⁰Hech yu'un c'alal italic ti stojol ti Jesuse, hech laj yalbeic:

—Tacbiluntutic tal yu'un ti Juane, ja' ti j'ac' ich'ho'e, yu'un oy c'usi sc'an chasjac'be. ¿Mi ho'ot ono'ox ti Cristoote ti ac'opilal chatale, mi ti jmalatutic yan? xchi ital sc'op —xchiic.

²¹Ti Jesuse te yac'oj sba tscolta ep jchameletic c'ot staic. Tslamantasbe xchamel ti much'utic yaloj sba chin ti sbec'talique. Tsloq'uesbe pucujetic ti yo'ntonic yan, tsjambe satic yan. ²²Hech yu'un itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Ba albo ya'i ti Juane scotol ti c'usi avilojique, ti c'usi ava'yojique. “Chc'ot xa sat ma'satetic. Chanav xa mecanetic. Ichop xa xchamel ti much'u c'a'el ono'ox cha'yique. Cha'i xa c'op ti much'u maquem ono'ox xchiquinique. Icha'cuxi xa ánimaetic. Icholbatic xa ti lequil ach' c'ope ti me'onetique. ²³Jun no'ox yutsil ti much'u mu xchibaj yo'nton ti jtojole, xchi ti Jesuse”,

xavut ti Juane —x'utatic yu'un ti Jesuse.

²⁴C'alal isutic batel ti viniquetique ti itacatic tael yu'un ti Juane, hech yu'un lic yalbe ti crixchanoetique ti Jesuse, ja' sc'opilal ti Juane:

—Ti much'u ay aq'uelic te ti xocol balumile chana'ic ti ma'uc ti much'u chib ti c'usi tsnope hech chaj c'u che'el ti tsisan cotstique ti buc no'ox chjimat yu'un ti iq'ue.

²⁵Laj avilic ti ma'uc ti much'u tslap lec sc'u' spoc' ti c'alal na'ayique. Yu'un ti much'utic tslap lec sc'u' spoq'uique te nacajtic ti sna ajvaliletic. Mu'yuc palta cha'yic yu'un scotol oy yu'unic. ²⁶Laj ana'ic ti ja' j'alc'op yu'un Dios ti c'alal laj aq'uelique. Chacalbeic, jelaven sc'opilal stuc ti Juane ti laj aq'uelique, jutuc no'ox sc'opilal ti yan j'alc'opetic yu'un ti Diose. ²⁷Ja' ti Juane ti hech ts'ibabil sc'opilale:

Ja' chbaej avu'un ti j'alc'op ti jtac batele.

Ja' tscajmeltсамbe yo'ntonic yu'un hech chaxch'umbot ac'op,

ti xchi ono'oxe. Ja' sc'opilal ti Juane. ²⁸Chacalbeic, scotol ti much'u anem li' ti balumile mu'yuc much'u hech tsots yabtel yich'oj hech chaj c'u che'el ti Juane, ja' ti j'ac' ich'ho'e. Pero ti much'u ti chventaimbat yo'nton o yu'un ti Diose, manchuc mi mu'yuc tsots yabtel chich', ja' más ep bendición yich'oj. Ti Juane ja' muc xich' ep bendición —xchi ti Jesuse.

²⁹Yu'un scotol ti crixchanoetique xchi'uc ti jtsobpatanetic uque, c'alal laj ya'ibeic sc'op ti Juane, laj

xch'unic ti toj ti smantal ti Diose, hech lic yich'ic ho' yu'un ti Juane. ³⁰Ja'uc ti fariseoetique xchi'uc ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyo'j sbaique muc xich'ic ho' yu'un ti Juane, yu'un mu'yuc sc'opilal ti yo'ntonic ti hech smantal ti Diose. ³¹Hech laj yal uc ti Jesuse:

—Chacalbeic ac'opilalic c'u xa'elanic li' ti balumil ti ora to. ³²Ho'oxuque hech chaj c'u che'el ololetic nacajtic ti plaza ti hech chalbeic ti xchi'iltaque: “Laj xa coq'uesantutic aj ava'yic, muc xa'ac'otajic”, x'utatic. Chtac'av ti xchi'iltaque: “C'alal ni'oc'tutic, ho'oxuque muc xavich'ic mul”, xut sbaic. ³³Yu'un c'alal ital ti Juane, muc xaxchi'inoxuc ti ve'el. Hech lic avalic: “Oy pucuj ti yo'nton”, xachiic. Ja' sc'opilal ti Juane. ³⁴C'alal nital ho'oni ti co'ol crixchanoucitic uque, laj jchi'inoxuc ti ve'el. Hech lic avalic: “Q'uelo avil, scotol c'ac'al chve', chuch' vino. Lec tsc'opon sbaic xchi'uc jtsobpatanetic xchi'uc yan jp'ajmantaletic”, xachiic. ³⁵Ti ja'uc laj yac'boxuc ap'ijilic ti Diose ti ja' jelaven sp'ijil stuque, hech laj apasucuntutic ti muc' ti hechuque. Hech laj ana'ic ti ac'biluntutic jp'ijiltutic yu'un ti Diose ti hechuque —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti i'och ti sna jun fariseo, Simón sbi

³⁶Oy jun fariseo laj yic' batel ti sna ti Jesuse yu'un te ba ve'uc xchi'uc. Hech i'och ti sna ti fariseo ti Jesuse. Ti snaclebique vaye'bal x'elan. Te ba xup'an sbaic yu'un hech tsta sve'elic

te ti mesa. Hech yu'un ti Jesuse te ba xup'an sba bu nopol mesa. ³⁷Oy jun jmulavil ants te ti jteclum. Ja' laj ya'i ti te chve' ti sna ti fariseoe ti Jesuse. Hech yu'un laj yich' tal perfume ti jarro. Pasbil ti alabastroton ti sjarroe. ³⁸Ti antse c'ot va'luc ti spat ti Jesuse te nopol yacan. Lic oc'uc. Lic spocbe yacan ti Jesuse ti ya'lel sat. Lic scusbe ti stsotsil sjol. Laj sbuts'be yacan, laj smalbe ti yacan ti perfumee. ³⁹C'alal laj sq'uel ti fariseoe, ja' ti much'u laj yic' ochel ti sna ti Jesuse, hech laj yal ti yo'nton: "Ti ja'uc bats'i j'alc'op yu'un ti Diose ti vinic li'to, sna' ti jmulavil ti ants li'to ti hechuque", xchi ti yo'nton ti fariseoe. ⁴⁰Ti Jesuse hech lic yalbe ti fariseoe:

—Simón, oy c'usi chacalbe —xut.

—¿C'usi chavalbun? Maestro — xchi xtac'av ti Simone.

⁴¹Hech lic yal ti Jesuse:

—Oy jun vinic ich'amumbat staq'uin. Hech yu'un oy cha'vo' viniquetic ich'amumbat yu'un ti staq'uine. Ti june ho'ob ciento denariotaq'uin laj xq'uex. Ti june lajuneb yoxvinic laj xq'uex.

⁴²Mu'yuc staq'uinic hech yu'un mu xa xu' tsutes ti yilique, hech yu'un ich'aybat ti yilic yu'un ti yajval taq'uine. Hech yu'un ¿c'usi chanop? ¿Much'u lum c'ux ti yo'nton ti vinique? —xchi ti Jesuse.

⁴³Itac'av ti Simone, hech laj yalbe: —Ja' van ti much'u ep yil ich'aybate —xchi.

I'albat yu'un ti Jesuse:

—Melel ti c'usi chavale —xchi.

⁴⁴Hech yu'un laj sjoyp'in sba ti Jesuse. Laj sq'uel ti antse. Hech lic yalbe ti Simone:

—Q'uelo ti ants li'to. C'alal ni'och ti ana, muc xavac'bun ho' yu'un ti jpoc cacan. Ti ants li'to laj spocbun cacan ti ya'lel sat. Laj scusbun ti stsotsil sjol. ⁴⁵Ho'oti muc xabuts'un. Ti ants li'to muc spajes sba chisbuts'bun ti cacane asta c'alal nihul asta ti ora to chavil. ⁴⁶Ho'oti muc xamalbun aceite ti jol. Ti ants li'to laj smalbun ti cacan ti perfumee. ⁴⁷Hech yu'un chacalbe, manchuc mi ep smul ti antse, tana ch'ayem xa ti smule yu'un lum c'uxun chiya'i. Ti much'u jutuc no'ox smul laj jch'aybe tscuye, jutuc no'ox c'uxun chiya'i —x'utat ti Simone.

⁴⁸Ti Jesuse hech laj yalbe ti antse: —Ch'ayem xa amul —xut.

⁴⁹Ti much'utic te xchi'inojic ti mesa ti Jesuse, hech laj yalbe sbaic: —¿Much'u li'to ti xu' yu'un chch'ay mulil uc scuyo'j sba? —xut sbaic. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

⁵⁰Ti Jesuse hech laj yalbe ti antse: —Yu'un oy xch'unojel avo'nton hech yu'un nacol xa. Junuc me avo'nton batan —xut.

Ja' sc'opilal ti oy antsetic laj scoltaic ti Jesuse

8 Patil ixanav batel ti Jesuse ti scotol jteclumetic xchi'uc coloniaetic. Yac'oj sba chchol ti lequil ach' c'ope, ja' ti tsc'an chisventaimbucutic co'ntontic ti Diose. Xchi'inoj batel ti lajchavo' yajchanc'opetique. ²Xchi'inoj uc cha'vo' oxvo' antsetic. Oy iloq'uesbat pucuj ti yo'ntonic yu'un ti Jesuse, oy ichop ti xchamele yu'un ti Jesuse. Ja' te xchi'inoj ti jun ants María sbi, ja' ti liquem

tal ti jteclum Magdala, ja' ti iloq'uesbat hucvo' pucuj ti yo'ntone. ³Te xchi'inoj uc ti Juanae, ja' ti yajnil ti Chuzae. Ti Chuzae ja' yich'oj yabtel te ti sna ti ajvalile, ja' ti Herodese. Te xchi'inoj uc ti Susanae xchi'uc ep yan antsetic ti laj smac'linic ti Jesuse. Stuguic laj yaq'uaic ti ve'elil ti antsetique.

**Ja' ti lo'il yu'un ti much'u ba svaj
strigoe**

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴Ep no'ox laj stsob sbaic tal ti stojol ti Jesuse ti judioetique. Oy talemic ti jujun jteclum. Hech yu'un ti Jesuse lic yalbe lo'il. Oy sjam ti lo'il ti laj yale:

⁵—Oy much'u ba sts'un strigo. C'alal laj svaj ti strigoe, oy ic'ot sat strigo ti be. Ch-ech' teq'uilanatuc. Patil ital mutetic, tal stamic. ⁶Oy ic'ot sat strigo ti tontic. Ich'i jutuc, itaquij ti ora yu'un taquin ti lum te ti ba ton. ⁷Oy ic'ot sat strigo ti ch'ixtic. C'alal ich'i ti ch'ixe, iquevtaat ti strigoe, hech muc xch'i. ⁸Oy ic'ot sat strigo ti lequil lum. Lec ich'i. Lec laj yac' sat. Ho'vinic ti p'ej laj yac' sat —xchi.

C'alal hech laj yal ti Jesuse, tsots ic'opoj. Hech laj yal:

—Nopilanic lec hech chaj c'u che'el laj xa calboxuc —xchi.

**Ja' sventail ti hech chal lo'il ti
Jesuse**

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹Hech ijac'bat yu'un ti yajchanc'opetique:

—¿C'usi sjam ti lo'il ti hech laj avalbun jcotoltutique? —xchiic.

¹⁰Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti ho'oxuque ac'biloxuc ana'ic ti c'u che'el tsventaimbe yo'ntonic crixchanoetic ti Diose. Mu to oyuc much'u yan hech ya'yojic hech chaj c'u che'el ti ho'oxuque. Ti yantique ja' no'ox cha'i ti lo'ile. Hovil ti chililanique, mu ono'ox xch'unic. Hovil ti cha'lanique, mu ono'ox xc'ot ti yo'ntonic. Hech yu'un ti ja' no'ox chcalbe lo'il.

**Ja' sc'opilal ti laj yalbe sjam ti slo'ile
ti Jesuse**

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹A'yo me avalyic c'usi sjam ti lo'ile ti laj calboxuque. Ti sat strigo ti vinique, ja' seña'il ti sc'op ti Diose. ¹²Ti sat strigoe ti ic'ot ti bee ja' seña'il ti much'u cha'ibe sc'op ti Diose. C'alal laj ya'yique, mu'yuc sc'opilal ti yo'ntonic hech yu'un hech xu' laj sloq'ues ti pucuje, naca me xch'unic hech chcolic. ¹³Ti sat strigoe ti ic'ot ti bu tontique ja' seña'il ti much'u ti ora no'ox chch'un c'alal cha'ibe sc'op ti Diose. Nichim no'ox yo'nton yu'un laj xch'un. Mu'yuc yibil ya'yel. J'oc' no'ox te oy ti yo'nton. Muc xcom ti yo'nton. Mi chich' vocol, ti ora no'ox chchibaj yo'nton. ¹⁴Ti sat strigoe ti ic'ot ti bu ch'ixtique ja' seña'il ti much'u batem ti yo'nton ti c'usi oy li' ti balumile, xchi'uc ti c'usi oy yu'une, xchi'uc ti c'usi lec cha'i ti sbec'talique. Hech muc satin ti sc'op ti Diose te ti yo'nton. ¹⁵Ti sat strigoe ti ic'ot ti bu lequil lume ja' seña'il ti much'u lec cha'i ti sc'op ti Diose, jun yo'nton tsc'an chch'un. Hech yu'un j'ech'el chac' ti yo'nton ti sc'op ti Diose. Ja' chac' persa yu'un tsatin ti yo'nton ti sc'op ti Diose.

Ja' ti lo'il ti tstsan stoje*(Mr. 4:21-25)*

¹⁶Yu'un ti jtsantic jtojtíc, mu yu'unuc ti jmactíc ti poquet, mu yu'unuc chcac'tic ti yolon jvayebtic. Ja' yu'un chcac'tic ti xcuxabbil toj hech chac' squeueval ti stojol scotol ti much'utic ch-ochic ti jnatique.

¹⁷Ja' no'ox hech scotol ti c'utic chajchanubtasoxuc atuquic ti ora to oy ti aventaic ti jamal chavalic ti yan c'ac'al.

¹⁸Hech yu'un a'ibo sjam ti c'utic chacalbeique. Yu'un scotol ti much'u chch'un ti c'usi chcalbee ja' ch-ac'bat sna' yan. Ti much'u mu xch'un ti c'usi chcalbee mu'yuc xa c'usi ch-ac'bat sna' yan. Ti c'u yepal sna' tscuye ja' chpojbat —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti yamal sc'opilal laj ya'í ti sme'e ti yits'inabtaque ti Jesuse*(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)*

¹⁹Ital ti sme' ti Jesuse xchi'uc ti yits'inabtaque. Yu'un te humajtic ti crixchanoetique te ti stojol ti Jesuse te ti yut na, mu spas tstaic ti c'oponel ti Jesuse. ²⁰Oy much'u tal yalbe ti Jesuse:

—Te va'ajtic ti fuera ti ame'e xchi'uc ti avits'inabtaque. Sc'an chasc'oponot —x'utat.

²¹Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Ja' jme', ja' quits'inab c'otemic avi jayvo'ic li'to ti tspasic ti c'utic tsc'an ti Diose ti cha'yique —xchi.

Ja' sc'opilal ti ipaj yu'un ti Jesuse ti iq'ue xchi'uc ti nabe*(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)*

²²Ti yan c'ac'al i'och ti barco ti Jesuse. Laj xchi'in ochel ti barco ti yajchanc'opetique. Hech lic yalbe:

—Batic ti jech nab —xut.

Hech ibatic. ²³C'alal yac'oj sba chanavic batel ti ba nab xchi'uc ti barcoe, ivay ti Jesuse. Tsots ital ic'. Lic nicuc ti jyalel ti nabe, hech lic syuques sba, c'ot smaj sba ti barco hech its'itilan ochel ti ho'e ti yut barco asta i'epaj ti ho' te ti yut barco. Hech yu'un i'alub ti barcoe. Hech yu'un c'an ch'ayuc ochel ti yut ho'. ²⁴Ti yajchanc'opetique laj stjic ti Jesuse. Hech laj yalbeic: —Maestro, chijch'ay xa ti ho' —xutic.

Ilic ti Jesuse, laj spajes ti iq'ue xchi'uc ti nabe. Hech ipaj yu'un ti iq'ue xchi'uc ti nabe. Hech ilamaj scotol.

²⁵Ti Jesuse hech laj yalbe:

—¿C'u sapas xchi'uc ti xch'unojel avo'ntonique? ¿C'u yu'un chaxi'ic? —xut.

Hech ich'ay yo'ntonic ti yajchanc'opetique. Hech laj yalbe sbaic:

—¿Much'u ti vinic li'to ti ich'umbat smantal yu'un ti iq'ue xchi'uc ti nabe? Ti ora no'ox ipaj yu'une —xut sbaic.

Ja' sc'opilal ti iloq'uesbat pucuj ti yo'nton jun Gadara vinic*(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)*

²⁶Hech ic'otic ti jteclum Gadara te ti jech nab. Te iloq'ueic ti barco. Ti Galileae te icom ti jech nab yu'unic. ²⁷C'alal j'oc' to no'ox chanav batel ti Jesuse, te laj snup ti be jun judio vinic loqu'em tal ti jteclum. Ep c'ac'al oy pucujetic ti yo'nton. Mu'yuc sc'u, mu'yuc sna. Ti bu chba ac'atuc ti ánimae ja' te snainoj. Yu'un ch'enetic jombil ti

ton ti bu ch-ac'at ti ánimaetique te ti campo santo yu'unique. ²⁸C'alal laj yil ti Jesuse ti vinique, tsots i'avan, tal spatan sba ti lum ti stojol ti Jesuse. Tsots ic'opoj, hech laj yalbe:

—Mu aventaucun, Jesús, ho'ot Snich'onot ti Diose ti te oy ti vinajele. Avocoluc mu me xavilbajinun —xchi.

²⁹Ti c'alal lic spatan sba ti lum ti vinique, laj xa spas ti mantal ti pucujetique ti Jesuse. Laj xa yal ti ac'o loc'uc ti yo'nton ti vinique ti pucujetique. Yu'un oy xa ep c'ac'al ti hech i'ilbajinat yu'un. Ti vinique chchuquilanat ti cadenataqu'in yu'un mu me xmajvan. Ixojbat ti sc'ob ixojbat ti yacan yu'un hech ichucat. Manchuc mi pasbil ti taq'u'in yu'un chchucat, laj stuch'ilan. Hech i'iq'uilanat batel ti xocol balumil yu'un ti pucujetique.

³⁰Ti Jesuse hech lic sjac'be:

—¿C'usi abi? —xut.

Hech itac'av:

—Lejionun, yu'un epuntutic li' ochemuntutic ti yo'nton —xchi.

³¹Ti pucujetique laj yalbeic voloc ti Jesuse ti mu me xtacatic sutel te ti xab ti bu oyic ono'oxe, ti mu p'isbiluc snatile. ³²Te oy ep chitometic, te tsa' sve'elic te ti c'alc'alvits. Ti pucujetique laj yalbeic voloc ti Jesuse ti ac'o ac'atuc ochel ti yo'ntonic ti chitometique.

—Te batanic —xchi ti Jesuse.

³³Ti pucujetique hech iloq'uic tal ti yo'nton ti vinique. Hech ba stic' sbaic ti yo'nton ti chitometique. Ti chitometique scotolic anil ba sten sbaic yalel ti ch'en hech i'ochic ti

nab. Te laj sjiq'uic ho'. Te icham o scotol.

³⁴C'alal laj yil ti

jchabiejchitometique ti hech ic'ot ti pasele, ijatavic batel. Oy i'ochic batel ti jteclum, oy ibatic ti vits. Scotol ba xcholic ti c'u che'el ilecub ti vinique, ti c'u che'el icham ti xchitometique. ³⁵Hech yu'un scotol ti judioetique tal sq'uelic ti c'usi ic'ot ti pasele. Te italic ti yo' bu oy ti Jesuse. Te laj yilic ti xchi'ile ti iloq'uesbat ep pucuj ti yo'ntone, te xa nacal ti bu nopol yacan ti Jesuse, slapoj xa sc'u' spoc', tsna' xa balumil. Ixi'ic yu'un.

³⁶Icholbat ya'yic yu'un ti much'utic laj yilique ti c'u che'el icoltaat ti xchi'ilique ti oy ono'ox pucujetic ti yo'ntone. ³⁷Hech yu'un scotol ti judioetique ti te nacajtic ti Gadarae laj yalbeic voloc ti Jesuse yu'un ac'o loc'uc batel ti slumalic, yu'un ep xchi'ic. Hech yu'un laj stic' sba ti barco ti Jesuse, isut batel. ³⁸Ti vinic ti iloq'uesbat ti pucujetic ti yo'ntone hech laj yalbe voloc ti Jesuse:

—Chajchi'in batel —xut.

Ti Jesuse laj stac sutel, hech laj yalbe batel:

³⁹—Batan ti ana, ba cholbo ya'i ti avuts avalaltaque ti c'u che'el laj xa scoltaot ti Diose —x'utat yu'un ti Jesuse.

Hech ibat ti vinique, hech ba spuce ti ti jteclum yu'une ti c'u che'el icoltaat yu'un ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti icha'cuxi ti stseb ti Jairoe, ti icol uc ti antse ti laj spicbe sc'u' ti Jesuse

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰C'alal isut batel ti Jesuse, te chmalaat yu'un ep judioetic te ti

jech nab. Nichim no'ox yo'ntonic ti crixchanoetique ti isut xa tale.

⁴¹Hech yu'un ital ti stojol ti Jesuse jun judio vinic, Jairo sbi. Ja' yabtel chal mantal te ti templo yu'unique. Tal spatán sba ti lum te ti stojol ti Jesuse. Laj yalbe vocol yu'un ac'o batuc ti sna. ⁴²Yu'un chcham xa ti stsebe. Jun no'ox ti snich'one, ja' ti tsebe ti yich'oj lajcheb habile. Laj xch'un batel ti Jesuse. C'alal ixanav batel yu'un chbat ti sna ti Jairoe, inet'at ti Jesuse yu'un ti crixchanoetique.

⁴³Te xchi'uc ti crixchanoetique jun ants. Lajcheb habil tsacbil ti chamel ti antse. Ch'ich' cha'i. I'ech' xa yo'nton ti poxtael yu'un ep jpoxtavanejetic. ⁴⁴Hech yu'un ti antse inopej tal ti spat ti Jesuse. Tal stsacbe sba sc'u' ti Jesuse. Ti ora ichop xchamel ti antse.

⁴⁵Hech lic yal ti Jesuse:
—¿Much'u laj spicun? —xchi.
—Mu ho'ucun —xchiic scotolic.
Hech yu'un ti Pedroe hech laj yalbe:

—Maestro, yu'un cacalot ti o'lol yu'un ti crixchanoetique, hech yu'un ja' chasnet'ot —xchi.

⁴⁶Ti Jesuse hech laj yal:
—Oy much'u laj spicun yu'un laj ca'i ti iloc' jutuc ti jp'ijile —xchi.

⁴⁷Hech yu'un c'alal laj yil ti antse ti laj xa sna' ti Jesuse ti hech laj spase, toj xi'el ic'ot. Hech yu'un tal spatán sba ti lum ti stojol ti Jesuse. Jamal laj yalbe ti c'usi sventail ti laj spique.

—Yu'un ti hech laj jpase, hech nicol avu'un ti ora —xchi.

Te yabinoj scotol ti crixchanoetique. ⁴⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Nich'on, colemot xa yu'un laj ach'un ti xu' cu'une. Jun avo'nton batán —xut.

⁴⁹C'alal yac'oj sba chc'opoj ti Jesuse, ti ora ihul jun vinic. Ja' te iloc' tal ti sna ti Jairoe, ja' ti oy yabtel te ti temploe. Hech hul yal:
—Icham xa ti anich'one. Mu xavac'be yan svocol ti Maestroe —x'utat.

⁵⁰Laj ya'i ti Jesuse, hech lic yalbe ti Jairoe:

—Mu me xaxi'. Ch'uno ti chcol ti anich'one —xchi.

⁵¹Ti Jesuse ic'ot te ti sna ti Jairoe, ja' ti oy yabtel te ti temploe. I'och ti yut sna. Mu laj sc'an ti mi chchi'inat ochel ep, ja' no'ox stuc ti Pedroe xchi'uc ti Jacoboe xchi'uc ti Juane xchi'uc ti stot sme' ti tsebe. ⁵²Te oyic much'utic ch-oq'uic, xlaquetic no'ox. Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Mu me xa'oq'uic. Mu chamenuc ti tsebe. Vayal no'ox —xchi.

⁵³Yu'un ti hech laj yal ti Jesuse, ep ilabanat yu'un ti crixchanoetique yu'un laj sna'ic ti icham xa ti tsebe. ⁵⁴Ti Jesuse laj stsacbe sc'ob ti tsebe, tsots ic'opoj, hech laj yalbe:

—Tseb, lican —xut.

⁵⁵Hech icuxi ti tsebe. Ti ora ilic. Laj yal mantal ti Jesuse ti ac'o ac'batuc sve'el. ⁵⁶Ich'ay yo'ntonic ti stot sme' ti tsebe. Ti Jesuse laj spas ti mantal ti mu me much'u chalbe ti hech laj xa spase.

Ja' sc'opilal ti itacatic batel ti lajchavo'ique

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

9 Ti Jesuse laj yic' tal ti stojol ti lajchavo' yajchanc'opetique.

Ja' i'ac'bat sp'ijilic yu'un
tsloq'uesbeic pucujetic ti yo'nton ti
crixchanoetique. Ja' i'ac'bat sp'ijilic
uc yu'un chcol yu'unic scotol
jchameletic. ²Itacatic batel yu'un
ac'o ba xcholbe sc'opilal ti tsc'an
chventaibat yo'ntonic yu'un ti
Diose, yu'un tscolta jchameletic uc.

³Hech laj yalbe:

—Mu me xavich'ic batel c'usi
chtun avu'unic ti be, mi anabte',
mi anuti', mi ave'el, mi ataq'uin.
Mu me xavich'ic batel cha'lic ac'u'.

⁴Ti na ti bu cha'ic'at ochele, te
chacomie ja'to mi laj anop ti chalc'
batele. ⁵Ti bu jteclumal ti mu
xayic'ot ochel ti sna mi junuc, c'alal
chaloq'uaic batel ti slumal, ta me
xalilinic comel stanil avacanic. Ti
stanil avacanique ja' seña'il ti icom
ti sventaic yu'un muc xaspasoxuc ti
muq'ue —xchi ti Jesuse.

⁶Hech iloq'uaic batel. Xmelmun
ixanavic batel ti scotol coloniaetic.
Laj xcholbe ya'yic ti lequil ach'
c'ope scotolic. Buc no'ox laj staic
jchameletic laj scoltaic.

**Ja' sc'opilal ti Juane mi yu'un
icha'cuxi yan vuelta**

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷Ti gobernador te ti Galileae, ja'
ti Herodese, laj ya'i ti c'usi yac'oj
sba spas ti Jesuse. Ep ilo'laj yo'nton
yu'un oy much'u laj yalic:

—Ja' ti Juane icha'cuxi loq'uel ti
ch'en —xchiic.

⁸Oy laj yalic:

—Ital xa ti Elfase —xchiic.

Oy laj yalic:

—Ja' jun j'alc'op ti vo'one
icha'cuxi loq'uel ti ch'en —xchiic.

⁹Ti Herodese hech laj yal:

—Ho'on laj jc'oc'be sjol ti Juane.
¿Much'u nixtoc ti lec sc'opilal yu'un
scotol crixchanoetic? —xchi.

Hech yu'un tsc'an tsq'uel ti
Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti ho'mil viniquetic laj
smac'lin ti Jesuse**

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰C'alal isutic tal ti

jcholo'opetique ti itacatic batel
yu'une, hul yalbeic ya'i ti Jesuse
scotol ti c'utic ihu' yu'unic laj
spasique. Ti Jesuse laj sq'uej
sbaic batel xchi'uc. Laj yic' batel
ti bu xocol balumil nopol xil
sbaic xchi'uc ti jteclum Betsaidae.

¹¹C'alal laj ya'yic ti crixchanoetique
ti bu chbatique, te ba sa'ic asta laj
staic. Ti Jesuse lec laj yil ti c'alal
ic'otic ti crixchanoetique hech lic
xcholbe ya'yic sc'opilal ti tsc'an
chventaibat yo'ntonic yu'un ti
Diose. Laj scolta ti jchameletic.

¹²C'alal ich'ay xa ti c'ac'ale, ti
lajchavo'ique hech lic yalbeic ti
Jesuse:

—Taco batel ti jchi'iltique, ac'o
batuc ti coloniaetic o parajeetic
li' nopole. Ac'o ba xch'amun snaic,
ac'o ba sman sve'elic yu'un xocol
balumil li'to —xchiic.

¹³Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ac'bo sve'elic ho'oxuque —xut.

Hech itac'avic:

—Ja' no'ox ho'ob muc'tic
caxlan vaj xchi'uc cha'cot choy
quich'ojtutic. O ¿mi yu'un
ho'ontutic chba jmambetutic tal
sve'elic? —xchiic.

¹⁴Oy ho'mil viniquetic ti
te stsoboj sbaique. Parte ti
antsetique, parte ti oloetique.

Hech yu'un ti Jesuse laj yalbe ti yajchanc'opetique:

—Ac'o yic' sbaic lajlajuneb yoxvinic ti vo' ti crixchanoetique. Hech ac'o nacluc —xut.

¹⁵Hech laj yalic mantal ti yajchanc'opetique. Hech lic yic' sbaic lajlajuneb yoxvinic ti vo' ti crixchanoetique, hech inaquuic scotolic. ¹⁶Ti Jesuse laj stsac ti ho'ob muc'tic caxlan vaje xchi'uc ti cha'cot choye. Laj sq'uel muel vinajel, hech lic yalbe vocol ti Diose. Laj xet'ilan ti caxlan vaje, laj stuch'ilan ti choye, laj yac'be ti yajchanc'opetique. Ti yajchanc'opetique ba yac'beic ti xchi'iltaque. ¹⁷Hech ive'ic scotolic. Ta yutsil inoj xch'utic o. Patil lic stsob ti xet'bile ti tuch'bile yu'un ti Cajvaltique. Icom to sobril lajcheb almud.

Ja' sc'opilal ti xch'unoj ti Pedroe ti ac'bil yabtel yu'un ti Diose ti Jesuse

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸Ti yan c'ac'al c'alal sq'uejoj sbaic batel xchi'uc ti yajchanc'opetique ti Jesuse, te tsc'opon Dios stuc ti Jesuse. Patil lic sjac'be ti yajchanc'opetique:

—¿Much'uun chiscuyun ti jchi'iltique? —xut.

¹⁹Hech itac'avic:

—Oy chalic ti ho'ot Juanot, ja' ti laj yac' ich'ho'e. Oy chalic ti Elíasot. Oy chalic ti ho'ot j'alac'opot ti vo'one ti icha'cuxi xae —xchiic.

²⁰Ti Jesuse laj sjac'be:

—Ti ho'oxuque, ¿much'uun chacuyic? —xut.

Itac'av ti Pedroe, hech laj yalbe:

—Ho'ot ti Cristoote, ho'ot t'ujbilot yu'un ti Diose yu'un chacoltauntutic —xchi.

Ja' laj yal sba stuc ti Jesuse ti chmilate

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9 :1)

²¹Ti Jesuse hech laj spas ti mantal ti yajchanc'opetique:

—Mu me much'u chavalbeic ti ho'on Cristoune —xutic.

²²Hech laj yalbe uc:

—Persa ep chquich' vocol, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. Mu xisc'anucun ti moletique xchi'uc ti totil paleetique xchi'uc ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyojsbaique. Chismilucun, chicham, patil ti yoxibal c'ac'al chicha'cusesat loq'uel ti ch'en —xchi.

²³Ti Jesuse hech laj yalbe scotol ti crixchanoetique:

—Ti much'u sc'an chists'acliune mu me xc'uxubin sba, ac'o sts'ic vocol jujun c'ac'al hech chaj c'u che'el sts'ic cu'un vocol ho'oni, ac'o sts'acliun. ²⁴Yu'un scotol ti much'u chc'uxubin sbae ja' chch'ay. Scotol ti much'u mu xc'uxubin sbae ho'on ti jventa ja' chcuxi sbatel osil. ²⁵Manchuc mi ihu' avu'un laj avu'uninic scotol ti c'utic oy li' ti balumile, hovil. Ja' ch'ayel chabatic. Ja' no'ox chamil abaic.

²⁶Yu'un scotol ti much'u chq'uexav yu'un chch'un ti jc'ope, hech ono'ox uc “ma'uc jnich'on lume”, xichi, ho'on ti co'ol crixchanoucutique, c'alal chital xchi'uc jqueval jtuc, chital xchi'uc squeval ti Jtot uque, jchi'inoj tal ti ch'ul abatetic yu'une.

²⁷Melel ti c'usi chacalbeique, ho'oxuc ti li' va'aloxuc li'to oy mu to chachamic ja'to mi laj xa avilic ti oy chlic ventaimbatuc yo'ntonic

crixchanoetic yu'un ti Diose —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti laj sjel sba laj yich' squeval ti Jesuse ti stojol ti yajchanc'opetique

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸C'alal i'ech' xa vaxaquib c'ac'al laj yal hech ti Jesuse, laj yic' batel ti vits ti Pedroe xchi'uc ti Juane xchi'uc ti Jacoboe. Te ba sc'opon Dios. ²⁹C'alal yac'oj sba tsc'opon Dios ti Jesuse, ijel ti sat ti Jesuse. Iquevan scotol sc'u'. Sac ti jyalel ic'ot. ³⁰Ti ora ivinaj cha'vo' viniquetic te chlo'lajic xchi'uc ti Jesuse. Ja' ti Moisesse xchi'uc ti Elíase. ³¹Oy squevalic uc ti xcha'va'alique. Ti slo'ilic xchi'uc ti Jesuse ja' sc'opilal ti Jesuse ti c'u che'el chcham te ti Jerusalene, ja' ti c'u che'el yaloj ono'ox ti Diose.

³²Ti Pedroe xchi'uc ti xchi'ile samet no'ox cha'yic tsc'an chtal svayelic. Pero laj yaq'uic persa yu'un mu me x'och svayelic. Hech yu'un laj sq'uelbeic squeval ti Jesuse xchi'uc ti cha'vo' viniquetic ti te xchi'inoje.

³³C'alal chbatic xa ti xcha'va'alique, ti Pedroe lic yalbe ti Jesuse:

—Maestro, ja' lec ti li'ucutic no'oxe. Ja' lec jpastic oxib nailvomol li'i, jun avu'un, jun yu'un ti Moisesse, jun yu'un ti Elíase —xut.

Ti Pedroe mu laj sna' ti c'usi chal. ³⁴C'alal yac'oj sba chc'opoj ti Pedroe, ital toc, imacatic scotolic. Ep ixilic yu'un ti c'alal imacatic yu'un ti toque. ³⁵Oy chc'opoj ti toc, ja' ti Diose. Hech laj yal:

—Ja' Jnich'on li'to. Ja' ti lum c'ux ti co'ntone. A'ibo sc'op —xchi xc'opoj te ti toc.

³⁶C'alal laj c'opojuc, stuc xa no'ox te oy ti Jesuse. Ti yajchanc'opetique ep c'ac'al mu'yuc much'u laj yalbe ya'yic ti hech laj yilic stuquique.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj scolta jun querem ti oy pucuj ti yo'ntone

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷Ti yoc'omal c'alal iyalic tal ti vits, te stsoboj sbaic ep judioetic c'ot staic.

³⁸Te cacal ti o'lol ti xchi'iltaque jun vinic. Tsots lic c'opojuc. Hech laj yal: —Maestro, avocoluc chaq'uelbun ti jnich'one. Jun no'ox ti jnich'one, mu'yuc yan. ³⁹Ch-ilbajinat yu'un pucuj. Ti ora no'ox ch-avan. Chtup'bat yic' yu'un, hech chvocan ye, ep chich' voloc. J'oc' no'ox chleceb, chlic yan vuelta. ⁴⁰Laj calbe voloc ti avajchanc'opetique yu'un ac'lo sloq'uesbucun. Muc xu' yu'unic —xchi.

⁴¹Itac'av ti Jesuse, hech laj yal: —Mu'yuc xch'unojel avo'ntonic chquil. Boliben avo'ntonic ho'oxuc ti li'oyoxuc li' ti balumil ti ora to. Ep xa c'ac'al li' jchi'inojoxuque. Ep c'ac'al jts'ic'ojboxuc sbolil avo'ntonic —xut ti crixchanoetique—. Ic'lo tal ti anich'one —x'utat ti vinique, xchi ti Jesuse.

⁴²C'alal yac'oj sba chnopej tal ti quereme, ip'ajesat ti lum yu'un ti pucuje, itup'bat yic' yu'un. Ti Jesuse laj spajes ti pucuje hech iloc' ti yo'nton ti quereme, hech icol ti quereme. Ti Jesuse laj yic' batel yo' bu ti stote.

⁴³Scotolic ich'ay yo'ntonic yu'un laj yilic ti jelaven sp'ijil ti Diose.

Ja' sc'opilal ti yan vuelta laj yal ti Jesuse ti c'u che'el chmilate

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

C'alal ch'ayem to yo'ntonic ti crixchanoetique yu'un ti hech laj

spas lequil abtel ti Jesuse, ti Jesuse hech lic yalbe ti yajchanc'opetique:

⁴⁴—A'yo me ava'yic ti lec ti c'usi chacalbeic ti ora to. Chc'ot ti pasel ti chi'ac'at entrecal ti sc'ob viniquetic, ho'on ti co'ol crixchanoucutique —xchi.

⁴⁵Muc xa'ibeic sjam ti c'usi i'albatique. Muc x'ac'bat sna'ic hech muc xc'ot ti yo'ntonic. Ixi'ic yu'un tsjaq'uic c'usi sjam ti sc'ope ti c'u che'el i'albatique.

Ja' sc'opilal ðmuch'u más totil chc'ot cu'untic? xchi tsjac'be sbaic

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶Hech lic stsac sbaic ti c'op ti yajchanc'opetique:

—¿Much'u más totil chc'ot cu'untic? —xut sbaic.

⁴⁷Ti Jesuse laj sna' ti hech yac'oj sba tsnopic ti yo'ntonique, hech yu'un laj yic' tal ti stojol jun olol. Te laj sva'an ti sts'el. ⁴⁸Hech laj yalbe ti yajchanc'opetique:

—Scotol ti much'u tspas ti muc' avi olol li'to ho'on ti jventa, ho'on chispasun ti muc' uc. Scotol ti much'u chispasun ti muc' ja' tspas ti muc' uc ti Jtote ti ja' laj stacun talele. Ja' no'ox hech ti ho'oxuque ti much'u más biq'uit chac' sbae, ja' totil chc'ot avu'unic —xchi.

Ja' sc'opilal ti much'u mu cajcontraticuque, ja' jchi'iltic obi, xchi

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹Ti Juane hech laj yalbe ti Jesuse:

—Maestro, oy much'u yac'oj sba tsloq'uesbe pucujetic ti yo'ntonic crixchanoetic ti aventa laj quiltutic.

Hech yu'un laj jpajestutic yu'un ma'uc jchi'iltic ti abtel —xchi.

⁵⁰Itac'av ti Jesuse, hech laj yal: —Mu me xapajes. Yu'un ti much'u mu cajcontraticuque, ja' jchi'iltic obi —xchi.

Ja' sc'opilal ti c'u che'el laj staq'ui ti Jacoboe xchi'uc ti Juane ti Jesuse

⁵¹C'alal laj sta yorail c'alal po'ot xa ch-ic'at muel ti vinajel ti Jesuse, j'ech'el snopoj ti yo'nton ti chbat ti Jerusalén. ⁵²Oy much'u laj scajtac ech'el yu'un ac'o ba scajch'amun na ac'o xchapan ti bu chc'otique. Hech ibatic. Te ic'otie ti jun colonia yo' bu nacal samariaetic. ⁵³Muc x'ac'bat xch'amun ti na yu'un ti samariaetique yu'un ya'yojic xa ti chbatic ti Jerusalén. ⁵⁴Ti cha'vo' yajchanc'opetique, ja' ti Jacoboe xchi'uc ti Juane, c'alal laj yilic ti mu tabiluc ti nae, hech lic yalbe ti Jesuse: —Cajval, ðmi chac'an ti chcaltutic mantal yu'un ac'o yaluc tal c'oc' ti vinajel yu'un hech chtup'ic hech chaj c'u che'el laj spas ti Elíase? —xutic.

⁵⁵Ti Jesuse laj sjoyp'in sba, hech laj staq'ui:

—Mu xana'ic much'u sventainojboxuc avo'ntonic yu'un ti hech chavalique. ⁵⁶Yu'un ho'on ti co'ol crixchanoucutique ma'uc nital yu'un chcac' ch'ayel ac'o batuc ti crixchanoetique. Ja' nital yu'un tal jcolta —xchi.

Hech ibatic ti yan colonia.

Ja' sc'opilal ti much'utic tsc'an tsts'acliic ti Jesuse

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷C'alal ixanavic batel ti be, hech lic yal jun vinic; laj yalbe ti Jesuse:

—Cajval, buc no'ox chabat chajchi'inot batel —xchi.

⁵⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Oy xch'en ti vete, oy stso'op ti mutetique. Ho'oni ti co'ol crixchanoucutique mu'yuc bu ti jtaan jba —xchi ti Jesuse.

⁵⁹Ti Jesuse lic yalbe ti june:

—Chi'inun batel —xut.

Itac'av:

—Cajval, coltaun batel. Chba jchi'in jtot. Ja'to mi ichame, ja'to chtal jchi'inot —xchi.

⁶⁰Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti much'utic jun to chamenic ya'yel yu'un mu sc'an chixch'umbun ti jc'ope, xu' tsmuc sbaic stuquic. Ho'oti batan, ba cholbo sc'opilal ti tsc'an chventaimbat yo'ntonic yu'un ti Diose ti crixchanoetique —xut.

⁶¹Oy yan hech laj yal:

—Chajchi'inot, Cajval. Ja' no'ox ac'un batel yu'un chba jc'opon comel scotol ti much'utic te ti jnae —xchi.

⁶²Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Mi mu junuc avo'nton chach'umbe smantal ti Diose, hechot hech chaj c'u che'el ti much'u chch'ayilan yo'nton c'alal tsvoc' osil. Mu xtun chbat ti yabtele yu'un mu teuc batem yo'nton. Ja' no'ox hech mi mu teuc batem avo'nton yu'un ti yabtel ti Diose, hech mu spas ti chaspasot ti mantal ti Diose —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti itacatic batel ti setenta ti vo' yu'un ti Jesuse

10 Patil laj st'uj yan setenta ti vo' ti Jesuse. Cha'cha'vo' laj scajtac jelavel ti jujun jteclum xchi'uc ti jujun coloniae. Patil te

i'ech' ti Jesuse. ²Hech laj yalbe batel:

—Melel ti ep ti much'utic tsc'an cha'yic ti sc'op ti Diose. Mu epuc ti much'u tsc'an chcholbe. Hech chac c'u che'el mi ep ti c'ajoje, mu epuc ti much'u tsc'aje. Hech yu'un c'ambeic vocol ti Diose yu'un ja' Yajval ti abtele yu'un ac'o stac batel yan ti much'u chcholbat ti sc'ope.

³Batanic, chajtacoxuc batel. Hech chaj c'u che'el ti carneroetic ch'ot sta ti bu coyoteetic, ja' hechoxuc ti ho'oxuque. Hech yu'un p'ijanic me.

⁴Mu me xavich'ic batel ataq'uinic, mu me xavich'ic batel uc ave'elic.

Mu me xavich'ic batel yan asempat.

Ti much'u chataic ti be mu me haluc chalo'laj xchi'uc. ⁵Ti buc no'ox nail ti bu cha'ochique jbael c'ambo bendición ti stojol scotol ti much'utic te oye. ⁶Mi tsc'an ti bendicione ti much'utic te nacale, chich'. Mi mu sc'ane, mu sta. ⁷Ti na ti bu cha'ic'at ochele te chacomíc.

Mu me xajelilan anaic. Chave'ic ti c'usi cha'ac'batique. Yu'un ti abate ti ch-abteje ja' ch-ac'bat sve'el.

⁸Buc no'ox jteclumal cha'ochic, mi chayic'oxuc ochel ti snaique, ve'anic ti c'usi chayac'boxuque.

⁹Coltao ti jchameletique ti te oyique. Hech chavalbeic: “Laj xa ava'yic ti c'u che'el tspasvan ti mantal ti Diose, laj xa avilic”, xavutic. ¹⁰Buc no'ox jteclumal cha'ochic, mi mu xayic'oxuc ochel ti snaique, xanavanic batel ti calletic, hech chavalic batel:

¹¹“Ta me jlilintutic comel ti atojolic ti stanil cacantutique. Ja' señail ti icom ti aventaic yu'un muc xapasucuntutic ti muq'ue.

Na'ic me, laj xa ava'yic ti tsc'an chasventaimboxuc avo'ntonic ti Diose", xavutic comel. ¹²Chacalbeic, ti c'alal tsta yorail ti chac' castigo ti Diose, ep chich'ic castigo ti much'utic nacajtic ti jteclum yo' bu chalilinic comel ti stanil ti avacanique. Ja' jutuc no'ox chich'ic castigo ti much'utic te nacajtic ti jteclum Sodoma ti vo'one.

Ja' sc'opilalic ti oxib jteclumetic ti más ep chich'ic castigoe

(Mt. 11:20-24)

¹³Ta me xich'ic vocol ti jchi'iltic ti te nacajtic ti jteclum Corazín. Ta me xich'ic vocol uc ti jchi'iltic ti te nacajtic ti jteclum Betsaida. Ti yanlum crixchanoetic ti te nacajtic ti vo'one ti jteclum Tiro xchi'uc ti jteclum Sidón, ti lajuc yilic ti jchop o abteletic hech chaj c'u che'el laj xa yilic ti jchi'iltic ti nacajtic ti ora to te ti Corazín xchi'uc ti Betsaidae, laj slapic coxtalpoç', laj sbon sbaic ti stanil c'oc' ti hechuque. Ja' señail ti tsutes yo'ntonic yu'un ti smulique. ¹⁴Hech yu'un ti yorail chchapambat sc'opilal yu'un smulic scotol crixchanoetic, yamal castigo chich'ic ti yanlum crixchanoetique ti te nacajtic ti Tiro xchi'uc ti Sidón ti vo'onee. Ja' tsots castigo chich'ic ti jchi'iltique ti te nacajtic ti Corazín xchi'uc ti Betsaida ti ora to. ¹⁵Ti jchi'iltic ti te nacajtic ti jteclum Capernaume tscuyic ti más ech'em ch-ac'bat bendición. Mu hechuc, ja' más ech'em ch-ac'bat castigo — xchi ti Jesuse.

¹⁶Ti Jesuse hech lic yalbe ti yajchanc'opetique:

—Ti much'u chaspasboxuc ti muc' ti ac'ope ho'on chispasun ti muc' uc. Ti much'u mu xaspasoxuc ti muq'ue ho'on mu xispasun ti muc' uc. Ti much'u mu xispasun ti muq'ue ja' mu spas ti muc' uc ti Jtote ti laj stacun talele —xchi.

Ja' sc'opilal ti isutic xa tal ti setenta ti vo'ique

¹⁷Nichim no'ox yo'ntonic isutic tal ti setenta ti vo'ique. Hech hul yalbeic:

—Cajval, manchuc mi pucujetic, ho'ot ti aventa ch'umbil jmantaltutic yu'un —xchiic.

¹⁸Hech laj yalbe ti Jesuse:

—Hech chaj c'u che'el tselov ti chtil, ti ora no'ox chtup', ja' hech laj quil ilaj yip ti ora ti Satanase. ¹⁹A'yo me ava'yic, laj xa cac'boxuc ap'ijilic yu'un hech chatsalic scotol ti yabat ti cajcontratique, ja' ti más mañoso ti jyalele ti tsc'an ti ch'ayel chabatic xchi'uque. Hech chaj c'u che'el chajuyic ti teq'uel tsec xchi'uc chonetic, ja' hech tstsals avu'unic scotol ti cajcontratique. Mu'yuc c'usi xu' chaspasbot ti atojol. ²⁰Mu me ja'uc nichim no'ox avo'ntonic yu'un ti ch'umbil amantalic yu'un ti pucujetique; ja' me nichim no'ox avo'ntonic yu'un ti p'ejambil abiic te ti vinajel —xchi.

Ja' sc'opilal ti nichim no'ox yo'nton ti Jesuse yu'un ti spasojeic ti muc' ti Diose

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹Ti ora nichim no'ox yo'nton ti Jesuse ti sventa ti Ch'ul Espiritue, hech yu'un laj yalbe ti Diose:

—Tote, ho'ot ti ajvalilot yu'un ti vinajele ti balumile, hocol aval ti amacojbe yo'ntonic ti much'utic p'lij yo'ntonic ti scuyoj sbaique, ti much'utic cha'ibeic sjam ti scuyoj sbaique. Hocol aval ti avac'ojbe sna'ic ti much'utic tsc'anic coltael hech chaj c'u che'el tsc'anic coltael ololetic. Lec oy, Tote, yu'un hech avo'nton ti stojolic —xchi.

²²Hech lic yalbe uc ti crixchanoetique:

—Scotol yac'ojbun ti jc'ob ti Jtote. Ho'on ti Snich'onune mu'yuc much'u chisna'bun ti co'ntone. Ja' no'ox stuc ti Jtote chisna'bun ti co'ntone. Mu'yuc much'u chna'bat yo'nton ti Jtote. Ja' no'ox jtuc ti Snich'onune ti jna'be yo'nton xchi'uc scotol ti much'utic chcac'be sna'beic yo'nton ti Jtote —xchi ti Jesuse.

²³Parte laj sc'opon ti yajchanc'opetique, hech laj yalbe:

—Ho'oxuque yu'un laj xa yac'bot bendición ti Diose hech yu'un chavilic, hech yu'un chava'yic.

²⁴Yu'un chacalbeic. Ep ti j'alc'opetic yu'un ti Diose xchi'uc ep ti ajvaliletique sc'an chilic uc ti c'usi chavilic ti ora to ti ho'oxuque, muc xilic. Sc'an cha'yic uc ti c'usi chava'yic ti ora to ti ho'oxuque, muc xa'yic —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti samariavinic ti ic'uxubinvane

²⁵Te xchi'inoj sba xchi'uc jun vinic. Ja' chchanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyoj sbae. Hech lic sva'an sba, lic spasbe proval yo'nton ti Jesuse. Hech laj yalbe:

—Maestro, ¿c'usi chcut yu'un chicuxi sbatel osil? —xut.

²⁶Ti Jesuse hech lic sjac'be:
—¿C'usi chal ti smantal ti Diose yu'un aq'ueloj? —xchi.

²⁷Itac'av ti vinique, hech laj yalbe:

—“C'ux me xava'i ti Cajvaltic Diose, ja' ti Dios cu'untique, xchi'uc scotol avo'nton xchi'uc scotol avip xchi'uc scotol ap'ijil. C'ux me xava'i ti avecinoe hech chaj c'u che'el c'ux chava'i aba”, xchi ti smantal ti Diose —xchi ti vinique.

²⁸Itac'av ti Jesuse:

—Lec natac'av. Mi hech chapas, hech chacuxi sbatel osil —xut.

²⁹Yu'un tsc'an tscolta sba ti vinique, hech yu'un ti hech laj yalbe ti Jesuse:

—Yu'un ti hech chale, ¿much'u ti jvecinoe? —xchi.

³⁰Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Oy jun jchi'iltic iloc' batel ti Jerusalén, iyal batel ti Jericó. C'alal te chanav batel ti be, laj snup ti be j'eleq'uetic. Hech ipojbat scotol ti c'utic oy yu'une. Imajat yu'unic, iyaj uc. Patil hech ibatic. Chamen x'elan icom yu'unic. ³¹Te iyal tal ti be jun pale cu'untic. C'alal laj yil ti te metsel ti jchi'iltique, laj sjoy sbe ti palee, ijelav batel. ³²Patil ital ti be jun levita, ja' ti oy yabtel te ti templo uque. Ic'ot ti yo' bu metsel ti jchi'iltique. Laj sjoy sbe uc ti levitae, ijelav batel. ³³Patil ital ti be jun samariavinic. Ic'ot ti bu metsel ti jchi'iltique. C'alal laj sq'uel ti jchi'iltic ti te metsele, ic'uxubinvan ti samariavinic. ³⁴Inopej batel. Laj spoxtabe ti bu yajeme xchi'uc aceite xchi'uc vino. Laj smac ti poc'.

Patil lic yac'be scajlebin ti sburroe, laj yic' batel ti bu ch-ac'at ti loq'uel na. Te laj xchabi. ³⁵Ti yoc'omal c'alal chloc' batel ti samariavinique, laj sloq'ues chib denariotaq'uin, laj yac'be ti yajval nae. Hech laj yalbe comel: “Chabibun me ti vinique. C'alal chisut tal, scotol chajtojbot ti c'utic chlaj avu'une”, xut comel. ³⁶¿C'usi chanop? Ti yoxva'aliq'ue ðmuch'u laj yac' ti q'uelel ti ja' svecino ti jchi'iltic ti iyajesat comel yu'un ti j'eleq'uetique? —x'utat ti vinique, xchi ti Jesuse.

³⁷Hech itac'av ti vinique:
—Ja' ti much'u ic'uxubinat yu'une —xchi.

Ti Jesuse hech laj yalbe:
—Ba c'uxubinanan hech uc ho'oti —xut.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti ibat ti sna ti Martae xchi'uc ti Maríae

³⁸Ixanav batel ti be ti Jesuse. Te ic'ot ti jun colonia. Te i'ic'at ochel ti sna jun ants, Marta sbi ti antse.

³⁹Oy smuc ti Martae, María sbi. Ti Maríae tal snacan sba ti stojol ti Jesuse yu'un tsc'an cha'ibe sc'op.

⁴⁰Ja'uc ti Martae ja' no'ox batem ti yo'nton tsc'an chmac'linvan. Hech lic tal sva'an sba ti stojol ti Jesuse, hech lic yal:

—Cajval, ðmi mu'yuc sc'opilal ti avo'nton ti jtuc no'ox cac'oj jba ti jpas ti ve'elile? Yu'un ti jmuque jtuc no'ox chiyac'bun jpas scotol. Albo ac'o scoltaun —xut.

⁴¹Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:
—Marta, scoj ti ep c'utic chapase, hech chlo'laj avo'nton yu'un. Hech mu nichimuc avo'nton. ⁴²Jun no'ox ti bu tsots sc'opilale. Ti Maríae

laj xa st'uj ti bu tsots sc'opilale ti mu'yuc much'u chpojbat yu'un —xut.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj yalbe ti c'u che'el tsc'oponic Dios

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

11 Ti yan c'ac'al c'alal laj yo'nton laj sc'opon Dios ti Jesuse, hech i'albat yu'un ti jun yajchanc'ope:

—Cajval, chanubtasuntutic ti c'u che'el ti jc'opontutic Dios hech chaj c'u che'el laj xchanubtas ti yajchanc'opetique ti Juane —xchi.

²Ti Jesuse hech lic yalbe ya'yic:
—C'alal chac'oponic Dios, hech me xavalbeic:

Jtotic Dios, te oyot ti vinajel, ac'o xajpasotutic ti muc'.

Ac'o sta yorail chapas mantal atuc li' ti balumile.

Ac'o c'otuc ti pasel li' ti balumile ti c'usi tsc'an ti avo'ntone hech chaj c'u che'el c'otem ti pasel ti vinajel.

³Ac'bun talel jve'eltutic c'ac'al li'to.

⁴Pasbuntutic perdón yu'un jmultutic hech chaj c'u che'el jpasobjetutic perdón much'u oy smul cu'untutic.

Mu me xibatutic yo' bu chisujat ti mulil.

Coltauntutic me, hech mu xistsaluntutic ti mulile, hech chavutic ti stojol —xchi ti Jesuse.

⁵Hech laj yalbe ya'yic uc:
—Mi hech chba avalbe jun avecino ti o'lol ac'ubal: “Tote, avocoluc jq'uextic chib oxibuc avot. ⁶Yu'un ja'to no'ox ihul jun jchi'iltic

chcojtiquin. Ech' xch'amun jna yu'un chvay. Mu'yuc c'usi chcac'be sve'", xavut. ⁷Hech chtac'av te ti yut sna ti avecinoe: "Mu xu', macal xa ti jnae. Yu'un vayaluntutic xa. Mu xu' chlic yu'un chacac'bot", xayut. ⁸Chacalbeic, manchuc mi mu sc'an xayac'bot ti avecinoe, yu'un ti mu xljaj avo'nton chavalilambe vocol hech chlic yac'bot scotol ti c'utic chtun avu'une. ⁹Hech yu'un chacalbeic. C'anilambeic ti Diose asta chayac'boxuc. ¹⁰Yu'un scotol ti much'u tsc'anilambee ja' ch-ac'bat.

¹¹Ho'oxuque mi chasc'ambe vaj yu'un tsve' ti anich'one, mu tonuc chavac'be. Mi chasc'ambe choy yu'un tsti', mu chonuc chavac'be. ¹²Mi chasc'ambe toncaxlan yu'un tslo', mu jcotuc tsec chavac'be. ¹³Ho'oxuque ti mu xtun ti avo'ntonique chana'ic c'usi lec chavac'beic ti anich'nabique. Ja'uc ti Jtotique ti te oy ti vinajele jelaven tsna'. Ja' chac'be ti Ch'ul Espiritue ti much'utic chc'ambat ti stojole —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti sventa ti totil pucuje ja' tsloq'ues pucujetic, xchiic. Ja' sc'opilal ti Jesuse

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴Te oy jun vinic ti iloq'uesbat pucuj ti yo'nton yu'un ti Jesuse. Uma' ti vinique scoj ti ochem pucuj ti yo'nton. Hech yu'un c'alal iloc' ti pucuje ti yo'nton ic'opoj ti vinique. Ich'ay yo'ntonic ti crixchanoetique yu'un ti lic c'opojuc ti vinique. ¹⁵Oy much'utic laj yalic:

—Ja' tsloq'ues pucujetic ti sventa ti totil pucuje, ja' ti Satanase —xchiic.

¹⁶Oy yantic tsc'an tspasbeic proval yo'nton ti Jesuse, hech yu'un hech laj yalbe:

—Maestro, ti jc'antutic chavac'bun jq'uelututic muc'ta señail yu'un hech ti jna'tutic ti tsots avabtel —xchiic.

¹⁷Ti Jesuse laj sna' ti c'usi tsnopic ti yo'ntonique, hech yu'un laj yalbe: —Mi tscontrain sbaic ti

much'utic ochemic ti pas mantal ti jun no'ox gobiernoe, chjin ti gobiernoe. Mi tscontrain sbaic ti much'utic jun no'ox snaic, mu xcuxiic ep c'ac'al. ¹⁸Mi Satanás tscontrain ti Satanase, mu haluc tspas mantal. Hech chcal yu'un ho'oxuc chavalic ti ja' ti sventa Satanás ti jloq'ues ti pucujetique. ¹⁹Ti sventauc ti Satanás ti jloq'ues pucujetic ti ho'one ti chavalique, ¿much'u tsbiiltas c'alal tsloq'ues pucujetic ti avajchanc'opetique? Ho'oxuque mu xtojob avu'unic. Xu' chastojbtasoxuc ti avajchanc'opetique. ²⁰Ja' ti sventa sp'ijil ti Diose ti jloq'ues ti pucujetique hech yu'un li' ti ora to tspas mantal ti Diose.

²¹Ti much'u c'oc' vinique mi lec xchapanoj sba xchi'uc stuc' yu'un chchabi ti snae, mu'yuc much'u xu' chpojbat ti c'usi oy yu'une. ²²Mi chtal tsalatuc yu'un ti much'u ti más to c'oc' vinique, hech xu' chlic pojbatuc ti stuq'ue ti ja' yich'oj sba ti muc' xchi'uque, hech chbat scotol ti c'utic oy yu'une. Ti Satanase hech chaj c'u che'el ti c'oc' vinique. Pero laj xa jtsal ho'oni. Laj xa jpojbe ti sc'ob ti vinique.

²³Ti much'u chopol chil ti cabtele ja' chiscontrainun obi.

Ja' sc'opilal ti ja' stalel ti pucuje ti chcha'sut tal ti bu ono'ox iloc' batele

(Mt. 12:43-45)

²⁴Ho'oxuc ti li' nacaloxuc ti balumil ti ora to ti chopol avo'ntonique ja' hech chaj c'u che'el jun vinic ti oy pucuj ti yo'nton. Ti c'alal chloc' ti yo'nton chanav batel ti xocol balumil, tsa' bu chnaqui. Mu sta hech yu'un chal: “Chisut batel ti bu ono'ox niloc' talele”, xchi. ²⁵C'alal te ch'ot, mesbil xa, lec meltsambil, mu'yuc yajval ch'ot sta. ²⁶Hech yu'un chba stsob tal hucvo' xchi'iltac, ja' ti much'u ech'em chopole. Te ch-ochic ti yo'nton ti vinique. Te chnaquiic o. Hech chcha'bolib nixtoc ti vinique. Ech'em chbolib ti jyalel —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti much'u chich' bendición ti mero melel

²⁷C'alal yac'oj sba ch'opoj ti Jesuse, te oy jun ants ti te tiq'uul ti o'lol ti crixchanoetique. Tsots lic c'opojuc ti antse, hech laj yalbe ti Jesuse:

—Jun no'ox yutsil ti ame'e ti hech laj slicote, ti laj yac'bot achu'e —xchi.

²⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Mu hechuc. Ja' jun no'ox yutsil ti much'utic chae' ti yo'ntonic ti sc'op ti Diose ti cha'yique —xchi.

Ja' sc'opilal ti tsc'an tsq'uelbeic señail sp'ijil ti Jesuse ti much'utic chopol yo'ntonique

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹C'alal te yac'oj sba stsob sbaic tal más ti crixchanoetique, hech lic yal ti Jesuse:

—Chopol avo'ntonic ho'oxuc ti li'oyoxuc ti balumil ti ora to. Chac'an chaq'uelic señail ti jp'ijile. Mu'yuc c'usi yan cha'ac'bat aq'uelic. Ja' no'ox cha'ac'bat aq'uelic hech chaj c'u che'el ic'ot ti pasel yu'un ti Jonase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose. ³⁰Hech chaj c'u che'el laj sna'ic ti yanlum crixchanoetique ti te nacajtic ti Nínivee ti tacbil ibat yu'un ti Diose ti Jonase, hech ono'ox uc chlic ana'ic, ho'oxuc ti li'oyoxuc ti balumil ti ora to, ti ho'on tacbilun tal yu'un ti Diose, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ³¹Ti yanlum antse ti i'och ti ajvalil ti balumil te oy ti stojol sur mu'yuc xa smul ch-ilat yu'un ti Diose ti yorail ch-ich'bat sc'op yu'un smulic scotol crixchanoetic. Ja'uc ti ho'oxuque ti li' nacaloxuc ti balumil ti ora to ep amulic cha'ilatic. Yu'un ti antse nom tal ya'ibe sc'op ti Salomone yu'un lum p'ij ti Salomone. Ho'oni ti li' va'alun ti atojolic ti ora to, yu'un jelaven jp'ijil. Mu xac'an xapasucun ti muc'. ³²Ti yorail ch-ich'bat sc'op yu'un smulic scotol crixchanoetic mu'yuc xa smulic ch-ilat yu'un ti Diose ti much'utic te nacajtic ti jteclum Nínivee ti vo'one. Ja'uc ti ho'oxuque ti li' nacaloxuc ti balumil ti ora to ep amulic cha'ilatic. Yu'un ti c'alal icholbat ya'yic ti sc'op ti Diose yu'un ti Jonase ti much'utic te nacajtic ti Nínivee, laj sutes yo'ntonic yu'un smulic. Ti Jonase mu tsotsuc yabtel laj yich'. Ho'on más tsots cabtel quich'oj, ho'on ti li' va'alun ti atojolic ti ora to. Mu xac'an chapasbucun ti muc' ti jc'opec.

**Ja' sc'opilal ti ja' hech chaj c'u che'el
lámpara ti jsatique**

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³Mi atsanoj alámpara muc un chavac' ti ch'en ti yut lum. Muc un chavac' ti yolon almud. Te chavac' ti bu sjoc'ambil. Hech chac' s'ueval ti stojol scotol ti much'utic ch-ochic tal ti yut ana. ³⁴Hech yu'un mi mu'yuc yoboquil ti yespejoile, lec chac' s'ueval, hech chquiltic ti c'utic ti jpastique. Mi ep yoboquil ti yespejoile, mu xac' s'ueval. Hech ic'pulan ti yut jnatique, hech mu xquiltic ti c'utic ti jpastique. Ja' no'ox hech uc ti asatique. Mi lec chavilucun hech ch-och ti avo'ntonic ti jc'ope. Mi mu xtun chavilucun, mu x'och ti avo'ntonic ti jc'ope. Yu'un puru mulil oy ti avo'ntonique. ³⁵Hech yu'un chabio me abaic, mu me xap'ajic ti jc'ope ti tsc'an ti ch-och ti avo'ntonique. Yu'un mi chap'ajic ti jc'ope, hech puru mulil oy ti avo'ntonique. ³⁶Yu'un mi oy ti avo'ntonic ti jc'ope, mi mu'yuc bu chap'ajic ti jc'ope mi jutuc, hech puru lec te ti avo'ntonique. Mi jutuc mu'yuc mulil. Hech chaj c'u che'el ti lámpara ti chquevan no'ox ti atojolique —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti chich'ic ep volol ti
fariseoetique xchi'uc ti much'utic
chchanubtasvanic ti smantal ti Diose
ti scuyojs baique**

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷C'alal laj yo'nton c'opojuc ti Jesuse, hech lic sc'ambe volol ti Jesuse jun fariseo yu'un ac'o ba chi'inatuc ti ve'el. Hech ibat ti sna

ti fariseoe ti Jesuse, te c'o nacluc ti mesa. ³⁸Ti fariseoe ich'ay yo'nton yu'un ti mu haluc laj spoc sc'ob ti Jesuse ti c'alal ta xba nacluc ti mesa. ³⁹Ti Cajvaltique hech lic yalbe:

—Ho'oxuc ti fariseooxuc ja' no'ox chapocbeic spat ti tazae ti platoe. Ti yute mu xapoc. Ho'oxuc hech chaj c'u che'el ti taza ti chcale. Ti avo'ntonique nojem ti sbic'tal avo'ntonique xchi'uc scotol ti c'usi chopole. ⁴⁰Mu p'ijucocuc. Ti much'u laj spas ti spate ja' laj spas uc ti yute. ⁴¹Ja' lec chac'uxubinvanic, chavac' ti motonil ti c'utic oy avu'unique, hech pocbiloxuc chac'otic ti mero meel.

⁴²Ho'oxuc ti fariseooxuc, ta me xavich'ic ep volol. Chavati ti lajlajuneb scotol ti c'utic ats'unojique, ja' ti tunichime, xchi'uc ti ruda, xchi'uc scotol ti yan vomoletique. Jujun chaloq'uesic ti lajlajuneb yu'un chavac'beic smoton ti Diose. Yu'un ja' no'ox tsots sc'opilal chava'yic chavaquic ti c'utic oy avu'unique. Mu tsotsuc sc'opilal chava'yic ti toj avo'ntonique, ti c'ux chava'yic ti Diose. Ja' lec ti lajuc apas ti bu tsots sc'opilal uque.

⁴³Ho'oxuc ti fariseooxuc, ta me xavich'ic ep volol yu'un ja' no'ox chac'anic ti chanaquic ti sba naclebal te ti yut temploetique. Ja' no'ox chac'anic uc mi ep chac'oponat yu'un crixchanoetic te ti plaza.

⁴⁴Ho'oxuc hech chaj c'u che'el xch'enal ánima ti mu'yuc bu yich'oj señaile. Hech chaj c'u che'el chataic

palta ti stojol ti Diose mi cha'ech'ic ti bu mucul ánima ja' no'ox hech tstaic palta avu'unic ti achi'iltaque ti stojol ti Diose ti scoj ti mi jutuc mu'yuc c'usi toj ti avo'ntonique — xchi ti Jesuse.

⁴⁵—Maestro, yu'un ti hech chavale, jun to ho'on ti chavalbun jc'opilaltutic uc —xchi liquel jun ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique.

⁴⁶Ti Jesuse hech laj yalbe: —Ho'oxuc ti chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti acuyoj abaique, ta me xavich'ic ep vocol uc. Sjeluc chameltsambeic yicats ti crixchanoetique. Ol ti icatsile. Vocol ti cuchel. Chavac'be xcuchic. Atuquic mi jutuc mu xaliquic mu xacuchic.

⁴⁷Ta me xavich'ic ep vocol yu'un jtos avo'ntonic xchi'uc ti atatomolic ti vo'one. Yu'un ti ho'oxuque lec xa chapas abaic yu'un ho'oxuc chameltsambeic ti svolvoréal ti xch'en ti j'alc'opetic yu'un ti Diose, ja' ti imilatic yu'un ti atatomolique. ⁴⁸Hech chavaq'uic ti q'uelel ti jtos avo'ntonic xchi'uc ti atatomolic ti vo'onee ti hech laj spasiq. Stuquic laj smilic. Ho'oxuque chats'acubtasbe yabtel ti atatomolique.

⁴⁹Yu'un scotol sna'oj ti Diose hech yu'un laj yal: “Ti jtac talel ti stojolic j'alc'opetic xchi'uc jchanubtasvanejetic. Oy chlic smilic, oy chilbajinic”, ti xchie. ⁵⁰⁻⁵¹Hech yu'un ho'oxuc ti li'oyoxuc ti balumil ti ora to chcom ti aventaic ti imilat li' ti balumile scotol ti j'alc'opetique. Scotol chcom ti aventaic, ti Abele ti toj ti viniquile ti ja' imilat jbaele

asta uc ti Zacaríase ti imilat te ti yut templo ti bu nopol scajaneb smoton ti Diose. Chacalbeic, scotol chcom ti aventaic, ho'oxuc ti li'oyoxuc ti balumil ti ora to.

⁵²Ho'oxuc ti chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti acuyoj abaique, ta me xavich'ic ep vocol yu'un laj xa abolibtasbeic yo'ntonic ti jchi'iltique. Ho'oxuc ti jbaejbeoxuc mu xac'an chach'unic, hech yu'un mu tojuc chavalic ti sc'op ti Diose. Hech yu'un chapajesic ti much'utic tsc'an chch'unique —xchi ti Jesuse.

⁵³C'alal chloc' batel ti Jesuse, ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc ti fariseoetique, liquem sc'ac'al yo'ntonic hech yu'un ep ti c'usi lic sjac'beic ti Jesuse. Yu'un tsc'an tsujic yu'un ac'o c'opojuc. ⁵⁴Yu'un mi mu sjamuc ti c'usi chal ti Jesuse, yu'un hech xu' tstageic smul.

Ja' sc'opilal mu xtun mi chalo'lavanique, xchi ti Jesuse

12 Ti c'alal yac'oj sba chlo'laj xchi'uc ti fariseoetique ti Jesuse, laj stsob sbaic tal ti stojol ti Jesuse ep ti mil judioetic. Te humajtic ti crixchanoetique tsnet'ilan sbaic. Ti Jesuse jbael lic yalbe ti yajchane'opetique: —P'ijanic me. Mu xtun ti spumesbil xch'ut vaj yu'un ti fariseoetique. Jlo'lavanejetic yu'un toj yo'ntonic tscuy sbaic. Oy yip hech chaj c'u che'el spumesbil xch'ut vaj. ²Yu'un mi oy c'usi ti jmuctic ti co'ntontic ti ora to ja' chvinaj ti yan c'ac'al. ³Hech yu'un na'ic me ti scotol ti c'utic chavalic ti

mu'yuc stue, ta ono'ox me xvinaj ti yan c'ac'al ti stojol ti Diose.

Ja' sc'opilal ta me xaxi'ic ti Diose ti xu' chayac' ti c'atimbaque, xchi

(Mt. 10:28-31)

⁴Ho'oxuc ti lec chquil jbatique hech chacalbeic. Mu me ja'uc chaxi'ic ti crixchanoetique ti xu' chasmilote yu'un mu xu' chasmilbot ach'ulel. ⁵Chacalbe ti much'u tsc'an ti chaxi'ique. Ti Diose ti xu' chasmilbot ti abec'tale xchi'uc ti ach'ulele te ti c'atimbac, ja' me xaxi'ic. Jamal chacalboxuc, xi'ic me.

⁶Chana'ic ti lajuneb no'ox cobre stojol ti ho'cot biq'uit mutetique. Ti mutetique mi jcotuc mu xch'ay ti yo'nton ti Diose. Scotol chabilic yu'un. ⁷Ti tsotsil ajolic uque scotol atabil. Hech yu'un mu me xaxi'ic. Ho'oxuque jelaven ac'opilalic; mu'yuc sc'opilal ti biq'uit mutetique.

Ja' sc'opilal ti much'utic jamal chal ti stojol crixchanoetic ti chojtiquin ti Jesucristoe

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸Chacalbeic, scotol ti much'utic jamal chal ti stojol crixchanoetic ti chiyojtiquinune, ho'on ti co'ol crixchanoucutique, ja' no'ox hechun uc jamal chcal ti chcojtiquine te ti stojol ti Jtote xchi'uc ti stojol ti ch'ul abatetic yu'une. ⁹Scotol ti much'utic “mu xcojtiquin” xchiic ja' jc'opilal, ja' no'ox hechun uc “mu xcojtiquin” chcut ti Jtote xchi'uc ti ch'ul abatetic yu'une.

¹⁰Scotol ti much'u chopol chiyalbun jc'opilal, ho'on ti co'ol crixchanoucutique, ta to spasbatic perdón. Ja' no'ox ti much'u ti

chopul chc'opoj yu'un ti Ch'ul Espíritue ja' mu xa spasbatic perdón.

¹¹C'alal cha'ac'atic entrecal ti sc'obic te ti templo yu'unique, c'alal chc'ot sva'anoxuc ti stojol ti much'utic oy yabtelic yu'unique, mu me xacajnopilanic ti avo'ntonic c'usi chc'o avalic xchi'uc ti c'usi chatac'avique. ¹²Ti Ch'ul Espíritue chaxchanubtasot ti ora no'ox ti c'usi chavalique —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ja' chisbolibtasucutic ti jc'ulejaltique

¹³Oy jun vinic te cacal ti o'lol crixchanoetic, hech lic yalbe ti Jesuse:

—Maestro, albo ti jbanquile ti ac'o xiyac'bun o'loluc ti jlumtutique xchi'uc ti c'utic te comen yu'un ti jtotutique —xchi.

¹⁴Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Tote, mu ochemucun ti juez avu'unic. Ma'uc cabtel yu'un chajchapanoxuc —xchi.

¹⁵Ti Jesuse hech lic yalbe ya'yic scotolic:

—P'ijanic me, mu me puru xbie'taj avo'ntonic yu'un ac'ulejalic. Yu'un ma'uc chacuxiic yu'un ti c'u yepal tstsob avu'unic li' ti balumile —xchi.

¹⁶Ti Jesuse hech lic yalbe lo'il. Hech laj yal:

—Oy to ono'ox jun vinic. Jc'ulej ti vinique. Lec laj yac' sat ti c'utic laj sts'one. ¹⁷Hech lic snop ti yo'nton: “¿C'usi chcut? Mu xa bu spas chcac' ti quixime”, xchi liquel ti yo'nton. ¹⁸Patil hech lic snop: “Ti jna' c'usi ti jpas. Ti jtuqui scotol ti snail quixime, ti jpas yan. Más

muc' ti jpas yu'un te ti jq'uej scotol ti quixime xchi'uc scotol ti c'utic oy cu'une. ¹⁹Mi laj xa jpas scotol hech, patil hech xu' chcal ti co'nton: Oy xa ep q'uejbil cu'un ti jve'ele yu'un ep habil. Hech yu'un ti jcux co'nton. C'usuc no'ox tsc'an ti co'ntone oy cu'un, xu' ti jve' xu' chcuch', hech nichim no'ox co'nton, xu' xichi ti co'nton”, xchi tsnop ti yo'nton ti viniue. ²⁰C'alal hech snopoj, hech i'albat yu'un ti Diose: “iHo'oti bolot! Ti ac'ubaltic tana to chajpojbot ach'ulel. Ti c'usi chapambil avu'une ¿much'u chavac'be yich' comel?” x'utat. ²¹Ja' hech sc'opilal ti much'u ja' no'ox tstsob sc'ulejal tsc'upin stuc. Mu'yuc sc'ulejal ti stojol ti Diose —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal mu me xlo'laj avo'ntonic yu'un ti c'u che'el chacuxiic li' ti balumile, xchi

(Mt. 6:25-34)

²²Ti Jesuse hech laj yalbe ti yajchanc'opetique: —Hech chacalbeic. Mu me xlo'laj avo'ntonic yu'un ti c'u che'el chacuxiic li' ti balumile, yu'un ti c'usi chave'ique. Mu me xlo'laj avo'ntonic yu'un ti c'u che'el chata ac'u'ique. ²³Ja' ti Diose laj yac'boxuc abec'talic, acuxlejalic. Hech yu'un chayac'boxuc uc ac'u'ic ave'elic. ²⁴Q'uelo avil ti joje. Mu x'avolajic, mu xc'ajovajic, mu stsobic sve'elic, mu'yuc snail sve'elic. Mac'limbilic yu'un ti Diose. Ti ho'oxuque jelaven pasbiloxuc ti muc'. Mu pasbiluc ti muc' lec ti mutetique. ²⁵Hovil ti chlo'laj avo'ntonique, mu yu'unuc más hal chacuxi yu'un ti hech chapasique.

²⁶Mu yu'unuc oy c'usi chc'ot ti pasel avu'un mi jutuc yu'un ti chlo'laj avo'ntonique. Hech yu'un hovil ti chlo'laj avo'ntonic yu'une.

²⁷Q'uelo avilic ti nichimetic ti yaxaltique c'u che'el chch'iic. Mu x'abtejic, mu xjalovajic. Chacalbeic, ti Salomone manchuc mi ep sc'ulejal stuc, muc xco'olaj ti sc'u'e hech chaj c'u che'el yutsil ti nichime. ²⁸Ti vomole j'oc' no'ox li'oy ti balumile. Ti yox xa ti ora to patil ti yan chib oxib c'ac'al chtaquij, hech chtun yu'un chq'uixna orno bu chta'aj caxlan vaj. Manchuc mi j'oc' no'ox li'oy ti balumile t'ujum pasbil yu'un ti Diose ti vomole. Ti ho'oxuque jelaven chayac'boxuc ac'u'ic. Mu to chach'unic ti lec. ²⁹Hech yu'un mu me xlo'laj avo'ntonic. “¿C'u che'el chijve'ucutic? ¿C'usi chcuch'tic?” mu me xachiic. ³⁰Hech chlo'laj yo'ntonic ti much'utic mu xojtiquinic ti Diose. Ti Jtotique scotol sna'oj ti c'usi chtun avu'unique. ³¹Mi toyol avo'ntonic yu'un chasventaimboxuc avo'ntonic ti Diose, hech yu'un scotol chayac'boxuc ti c'utic chtun avu'unique.

Ja' sc'opilal ja' chatsob ac'ulejalic ti vinajel, xchi

(Mt. 6:19-21)

³²Ho'oxuc ti carnerooxuc cu'une, manchuc mi mu epucocuc, mu me xaxi'ic. Ti Diose yutsil yo'nton laj xa yic'oxuc yu'un chapasic mantal xchi'uc. ³³Chono ti c'utic oy avu'unique, coltaic ti me'onetique. Hech chnoj ti yav ac'ulejalique ti te ti vinajele. Ti yave mu sna'

xlaj. Mu sna' xch'ay ti ac'ulejal te o yu'un mu x'och j'elec' te o. Mu xlaj ti chon uc. ³⁴Yu'un ti bu oy ti ac'ulejalique, te chbat avo'ntonic.

Ja' sc'opilal hechucoxuc me hech chaj c'u che'el ti abatetic ti tsmalaic tsut tal ti yajvalique, xchi

³⁵Chapalucoxuc me, tilemucuc me ti ac'oq'uique. ³⁶Hechucoxuc me hech chaj c'u che'el ti abatetic ti tsmalaic tsut tal ti yajvalique yu'un i'ay ti q'uin sventa nupunel. C'alal chul c'opojuc, ora tsjambeic ti'na yu'un ac'o ochuc. ³⁷Jun no'ox yutsil ti much'utic abatetic ti q'uelel satic chul taatuc yu'un ti yajvale c'alal chtal. Melel ti c'usi chacalbeique, chlic smac xch'ut ti yajvale, chlic yal mantal yu'un ac'o ba nacluc ti mesa ti yabate, chlic mac'linvanuc stuc ti yajvale. ³⁸Mi ital ti c'alal mu to tsta o'lol ac'ubal, mi ital c'alal i'ech' o'lol ac'ubal, mi hech chul taatuc yu'un, jun no'ox yutsil che'ot ti abatetic ti hech yo'ntonic tsmalaic ti yajvale. ³⁹Na'ic me, ti lajuc sna' ti yajval nae ti jayib ora ac'ubal chtal ti j'eleq'ue, muc xvay ti hechuque. Viq'uul sat hech muc xbat ti elc'anel ti c'utic oy ti sna ti hechuque. ⁴⁰Hech yu'un ti ho'oxuque chapalucoxuc me yu'un ti c'alal muc chamalaucun, ja' yorail chital, ho'on ti co'ol crixchanoucutive —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti abate ti mu xtune

(Mt. 24:45-51)

⁴¹Ti Pedroe hech lic sjac'be:
—Cajval, ¿mi jtuctutic no'ox j'c'opilaltutic ti yac'oj sba chavalbuntutic ti lo'il li'to, mi ja'

sventa scotol yantic uc ti li'oyique? —xut.

⁴²Ti Cajvaltique hech laj yalbe:

—Ti much'u p'ij yo'ntone ti jun yo'nton ch-abtej ti stojol ti yajvale, ja' ch-ac'bat sventain scotol ti much'utic te oy ti sna ti yajvale. Ja' tsventaimbe xch'aquel scotol ti ve'elile. ⁴³Ja' chich' bendición yu'un ti hech yac'oj sba tspas c'alal chul taatuc yu'un ti yajvale. ⁴⁴Melel ti c'usi chacalbeique. Yu'un ti hech tspase ch-ac'bat sventain scotol ti c'utic oy yu'un ti yajvale. ⁴⁵Pero mi hech lic snop ti yo'nton ti abate: “Mu van chtal ti ora ti cajvale”, mi xchie, mi chlic yilbajin ti much'utic i'ac'bat sventaine, chlic xchi'in ti ve'el ti uch'pox ti much'utic lec chil sbaic xchi'uque, ⁴⁶hech mu malabiluc yu'un ti c'usi ora chtal ti yajvale yu'un mu xch'un ti po'ot xa chtale. Ch'ayem ti yo'nton ti yajvale c'alal chul taatuc. Hech yu'un chpojbat yabtel yu'un mu junuc yo'nton ti stojol ti yajvale. Ja' chba xchi'in ti much'utic co'ol mu xch'unic mantal xchi'uc.

⁴⁷Ti abate ti laj sna' ti c'usi tsc'an yo'nton ti yajvale ti mu laj xchapan sbae, ti mu laj spas ti c'usi tsc'an ti yo'nton ti yajvale, ta me xich' ep castigo. ⁴⁸Ti much'u mu laj sna' ti c'usi tsc'an yo'nton ti yajvale, ti mu laj sna' ti chich' castigo yu'un ti c'utic laj spasilane, ja' yamal chich' castigo. Yu'un ti i'ac'bat sp'ijil ep yu'un ti yajvale yu'un tsc'an ac'o abtejuc ep yu'un. Hech chaj c'u che'el mi chavac'beic yabtel jun achi'ilic yu'un chac'anic ti chascoltaoxuque.

Ja' sc'opilal tal cac' yu'un tscontrain sbaic, xchi ti Jesuse

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹Tal cac' tiluc c'oc' ya'yel li' ti balumile yu'un ti much'u chch'un

ti tal jcolta, ja' chlecub. Ti much'u mu xch'un ti ho'on ti jcolta ja' tsoc. Taca hu'emuc xa ti cabtele, lec. ⁵⁰Yan sba ti vocole ti ta to xquich'e. Taca c'otuc ti pasel ti ora, hech mu xa jnopilan. ⁵¹¿Mi chacuyic ti tal jtojobtas ti balumile? Jamal chacalbeic, mu yu'unuc tal jtojobtas ti balumile, tal cac' yu'un tscontrain sbaic. ⁵²Yu'un chc'ot ti pasel ti cha'tos chc'otic ti much'utic ti ho'vo' oyic ti snaique. Cha'vo' lec chiyilun, oxvo' mu xtun chiyilun, o oxvo' lec chiyilun, cha'vo' mu xtun chiyilun. ⁵³Tal cac' yu'un tscontrain sbaic xchi'uc yol snich'onic xchi'uc yalibic —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal mu xana' xaq'uelic ti c'usi chc'ot xa ti pasel li' ti balumile ti ora to chacuyic, x'utatic

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴Hech laj yalbe uc ti crixchanoetique:
—C'alal chaq'uelic ti chmu batel toc te ti smaleb c'ac'al, ti ora chavalic: “Chtal ho'”, xachiic. Melel chtal ti ho'e. ⁵⁵C'alal chava'i ti chtal ti stojol sur ti iq'ue, hech chavalic: “C'ux c'ac'al chca'itic”, xachiic. Melel c'ux ti c'ac'ale. ⁵⁶Jlo'lavanejoxuc. Chana' chaq'uelic seña'il ti vinajel xchi'uc seña'il ti balumil. Mu xana' xaq'uelic ti c'usi chc'ot xa ti pasel li' ti balumile ti ora to chacuyic.

Ja' sc'opilal lequile'opono avermano ti ora, xchi

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷¿C'u yu'un mu xana'ic ti c'usi lec ti pasele? ⁵⁸Taca tojobuc avu'un ti c'usi lec ti pasele hech

chapas. Mi oy ataoj amul ti stojol avermano, chba alequile'opon ti ora. Mo'oje, quechel to amul ti stojol ti Diose. ⁵⁹Chacalbeic, mi mu hechuc chapasique, ts'acal chayac'bot atoj ti Diose —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ch'ayel chabatic mi mu xasutes avo'ntonique, x'utatic

13 Ti Jesuse ti c'alal te stsoboj sbaique, lic albatuc c'u x'elan imilat ti xchi'iltaque ti te nacajtic ti Galileae. Ja' ti imilatic yu'un ti Pilatoo te ti yut templo te ti Jerusalén ti c'alal yac'oj sba tsmilbeic ti smoton ti Diose yu'un chac'beic ti Diose. Te laj scap sbaic ti xch'ich'elique xchi'uc ti xch'ich'el ti smoton ti Diose ti trato chac'beique. ²Itac'av ti Jesuse, hech laj sjac'be:

—¿Mi yu'un chacuyic ti ja' más ep smulic ti jchi'iltique ti imilatique, ja' ti nacajtic ti Galileae? ¿Mi yu'un chacuyic ti ja' mu'yuc smul ti yantique ti te nacajtic ti Galileae? ³Jamal chacalbeic mu hechuc. Co'ol ono'ox ch'ayel chabatic acotolic xchi'uc mi mu xasutes avo'ntonique. ⁴Ti vaxaclajunvo' ichamic ti c'alal ip'aj yal tal ti nae ti toyole te ti Siloe ti inet'atique, ¿mi yu'un chacuyic ti más ep smulic yu'un ti hech ichamique? ¿Mi yu'un chacuyic ti ja' mu'yuc smul ti yantique ti co'ol nacajtic xchi'uc te ti Jerusaleene? ⁵Chacalbeic mu hechuc. Co'ol ch'ayel chabatic acotolic xchi'uc mi mu xasutes avo'ntonique yu'un amulic —xchi ti Jesuse.

Ja' ti lo'il yu'un ti igote'e ti muc xac' sate

⁶Ti Jesuse laj yalbe ya'yic lo'il avi to. Ja' sjam ti mu j'ech'eluc chtenat

loq'uel ti judioetique yu'un ti mu sc'an xch'umbat sc'op ti c'alal i'ay oxib habil li' ti balumile ti Jesuse. Ja' hech laj yal ti Jesuse:

—Oy jun vinic laj sts'un jtec' igote' yo' bu ts'umbil uvate' yu'une. Hech yu'un patil ba sq'uelilan ti igote'e ti bu sts'unoje mi chac' sate. Mu'yuc sat. ⁷Hech lic yalbe ti jchabiej uvate' yu'une: “A'yo me ava'i, yoxibal xa habil ti ora to ti chtal jq'uelilan mi oy sat avi igote' li'to. Asta ora mu'yuc sat. Hech yu'un ts'eto. Hovil ti smacoj ti balumile”, xut. ⁸Hech lic tac'avuc ti jchabiej uvate' yu'une: “Cajval, ac'o comuc xa junuc habil. Ti joc'be ti xoconxocone. Chcac'be sc'a'al. ⁹Ja' tsquitic mi mu xlic yac' sat. Mi mu xac' sat, xu' chlic ats'et”, xchi ti yaj'abtele —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj scolta jun ants ti sc'ac'alil chcux yo'ntonic

¹⁰Ti Jesuse te chchanubtasvan ti yut templo ti sc'ac'alil chcux yo'ntonic. ¹¹Te oy jun judio ants oy xa vaxaclajuneb habil jchamel ti antse. Ti antse isoquesbat sbaquel yu'un jun pucuj. Xt'int'un chanav ti antse. Mi jutuc mu xu' sva'an sba. ¹²C'alal laj yil ti antse ti Jesuse, laj yic' tal ti stojol, hech laj yalbe:

—Me'e, ichop xa ti achamele —xut.

¹³Ti Jesuse laj yac' sc'ob laj yac'be ti sjol ti antse. Ti ora itojob ti sbaquele, lic yalbe ep vocol ti Diose yu'un ti ichope. ¹⁴Ti totil yu'un ti temploe i'ilin yu'un ti icoltavan ti Jesuse ti yorail chcux yo'ntonic. Hech yu'un laj yalbe ti xchi'iltaque:

—Oy vaquib c'ac'al sventa abtel. Ja' lec chatalic ti yan c'ac'al mi chac'anic coltael. Mu me xatalic ti yorail ti jcux co'ntontic —xut ti xchi'iltaque.

¹⁵Hech lic yal ti Cajvaltique:

—Jlo'lavanejoxuc. Jujunoxuc ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic ¿mi mu xacolta batel avacax aca' yu'un chba avac'be yuch' ho'? ¹⁶Ja'uc ti ants li'to ti ja' yelnich'on uc ti antiguo jtotic Abraham, ti oy xa vaxaclajuneb habil ti chucbil yu'un ti Satanase, mu'yuc tsots sc'opilal ti avo'ntonic ti ac'o coluc manchuc mi ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic —x'utatic yu'un ti Jesuse.

¹⁷C'alal hech laj yal ti Jesuse, iqu'exavic scotolic ti much'utic tscontrainic ti Jesuse. Ti crixchanoetique scotolic nichim no'ox yo'ntonic yu'un jelaven yutsil scotol yabtel ti Jesuse.

Ja' ti lo'il yu'un ti sbec' mostazate'e

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸Hech yu'un ti Jesuse hech lic yalbe lo'il. Hech laj yalbe:

—Chacalbeic ti c'utic x'elan tspasvan ti mantal ti Diose. ¹⁹Oy yip ch-abtej hech chaj c'u che'el ti biq'uit sbec' mostazate' ti laj sts'un ti slum jun vinic ti ich'i hech muc'ta te' ic'ot. Ital mutetic, tal spas stso'op ti sc'ob ti te'e —xchi ti Jesuse.

Ja' ti lo'il yu'un ti spumesbil xch'ut vaje

(Mr. 13:33)

²⁰Oy yan lo'il laj yalbe uc ti Jesuse. Hech laj yalbe:

—Chacalbeic yan vuelta ti c'utic x'el'an tspanvan ti mantal ti Diose. ²¹Oy yip ch-abtej hech chaj c'u che'el ti jutuc ti spumesbil xch'ut vaje ti tspumesbe xch'ut ti vaquib cuartiya harina ti laj scap jun ants. Hech ipum xch'ut o —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti biq'uit ti ti'vinajele

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²²Ti Jesuse c'alal ixanav batel ti be yu'un chbat ti Jerusalén, ichanubtasvan ti scotol jteclumetic xchi'uc scotol coloniaetic ti butic i'ech'e. ²³Oy much'u lic sjac':

—Cajval, ¿mi atabil no'ox ti much'utic chcolique? —xchi.

Ti Jesuse hech laj yalbe:

²⁴—Biq'uit ti ti'vinajele. Hech yu'un ac'o persa yu'un hech xu' cha'och. Yu'un chacalbeic, ep ti much'utic tsc'an ch-och, mu xu' yu'unic yu'un ja' no'ox ch-och batel ti much'u tsbic'tajes sbae —xchi—.

²⁵Yu'un mi laj xa smac comel ti ti'nae ti yajval nae, mi patil chtal ava'an abaic ti amac', hech chlic ac'oapon: “Cajval, jambuntutic ti ti'nae”, mi chavutique, hech chayalboxuc: “Mu xacojtiquinoxuc”, xayutoxuc. ²⁶Hech chlic

avalbeic: “Laj jchi'inot ti ve'el, laj achanubtasuntutic ti calletic cu'untutic”, chavutic. ²⁷Hech chayalboxuc: “Laj xa calboxuc, mu xacojtiquinoxuc, xacutic. Batanic, mu xajc'anoxuc yu'un puru chopol ti c'utic chapasique”, xayutoxuc.

²⁸Te chavilic ti ochemic yo' bu tspan mantal ti Diose ti jtatamoltic ti vo'one, ja' ti Abrahame xchi'uc ti Isaaque xchi'uc ti Jacobe, xchi'uc scotol ti j'alc'opetic yu'un ti

Diose. Ho'oxuque cha'oq'uic, te chavich'ic ep mul yu'un ti muc xu' cha'ochique. ²⁹Yu'un ep yanlum crixchanoetic chtalic ti sjoylejal balumil. Te chc'ot xchi'inic ti Abrahame xchi'uc ti Isaaque xchi'uc ti Jacobe te yo' bu tspan mantal ti Diose. ³⁰A'yo me ava'yic, ti much'utic hech tsnop ti yo'nton ho'on jbaejbeun, mi xchi tsnop, ja' patil ti yantique, mi xchi, ja' patil chc'otic lume. Ja' jbael chc'otic ti much'utic mu hechuc tsnopique — xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj yich' mul yu'un muc xch'umbat sc'op yu'un ti much'utic te nacajtic ti Jerusalene

(Mt. 23:37-39)

³¹Ti ora italic cha'vo' oxvo' ti fariseoetique. Hech tal yalbeic ti Jesuse:

—Batan, loc'an batel yu'un tsc'an chasmilot ti Herodese —xchiic.

³²Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti Herodese mañoso hech chaj c'u che'el jcot vet. Batanic, ba albo: “Ta to la sloq'ues pucujetic, ta to la scolta jchameletic ti ora to xchi'uc oc'om. Cha'ej ta la sju'tes yabtel.

³³Persa ta to xanav batel ti ora to xchi'uc oc'om xchi'uc cha'ej, yu'un mu la stac' xcham ti yan parte ti much'u j'alc'op yu'un ti Diose. Persa la chcham te ti Jerusalén, xchi”, xayutic me —x'utatic yu'un ti Jesuse.

³⁴Hech lic yal uc ti Jesuse:

—Ho'oxuc ti te oyoxuc te ti Jerusalene atalelic chamilic ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. Chavac'beic ton ti much'utic itacatic tal ti atojolique. Ep vuelta

laj jc'an chajtsoboxuc hech chaj c'u che'el tstsob yol ti yolon xic' jcot me'caxlan. Muc xac'anic. ³⁵A'yo me aya'yic, ti ho'oxuque atuquic xa no'ox chaventain abaic. Mu xa teuc Dios ti atojolic. Chacalbeic, ja'to mi laj sta yorail ti hech chavalique: “Jun no'ox yutsil ti itacat xa tal ti jtojoltic yu'un ti Cajvaltlic Diöse”, mi xachiique, ja'to xu' chaq'uelbun jsat yan vuelta —x'utatic yu'un ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj scolta jun vinic ti situben scotol svinquilele

14 Ti yorail chcux yo'ntonic ti judioetique i'ic'at ti ve'el ti Jesuse te ti sna ti jun totil fariseoe. Ti yan fariseoetique ti te talemic uque laj sq'uelilan ti jyalel ti c'utic tspas ti Jesuse. ²C'alal i'och ti Jesuse, te va'al jun vinic c'o sta. Situben scotol svinquilel. ³Hech yu'un ti Jesuse lic sjac'be ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diöse ti scuyoj sbaique xchi'uc ti fariseoetique:

—¿Mi stac' ti jcoltatic jchameletic ti yorail ti jcux co'ntontic? —xut.

⁴Muc xta'c'avic. Hech yu'un ti Jesuse laj yic' tal ti stojol ti vinique, laj scolta, laj stac batel. ⁵Ti Jesuse hech lic sjac'be ti fariseoetique:

—Ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic mi chp'aj ti ch'en ti aca'e, ti avacaxe, ¿mi mu xba aloq'ues ti ora manchuc mi yorail ti jcux co'ntontic? —xut.

⁶Muc xu' xta'c'avic ti c'alal hech laj yale.

Ja' ti lo'il yu'un ti biq'uit ac'o yac' sbaique

⁷Ti Jesuse laj yil ti ja' toyol yo'ntonic ti co'ol chnaquic xchi'uc

ti totile ti i'ic'van ti ve'ele. Hech yu'un hech lic yalbe lo'il:

⁸—Mi oy much'u chayic'ot ti q'uin yu'un oy much'u chnupun, mu me xba anacan aba ti ora ti sts'el ti totile ti ja' laj yic'ote. Repenta mi oy much'u más pasbil ti muc' ti ic'bil yu'un ti q'uin.

⁹Hech yu'un hech chlic yalbot ti totile: “Loc'an yu'un ja' chnaqui ti jtotic li'to”, chayutot. Hech yu'un chlic q'uexavan ti c'alal chlic loc'an yu'un ja' te chba naclan ti bu mu'yuc xa sc'opilal ti yo'nton ti totile. ¹⁰Ti ho'ote, c'alal cha'ic'at ti ve'el, ba nacano aba ti slajeb naclebale. Hech yu'un ti c'alal chtal ti totil ti laj yic'ote, hech chlic yalbot: “Tote, la' li'i ti lequil naclebale”, chlic yutot. Hech chapasat ti muc' ti stojol scotol ti much'utic ti co'ol chanaquic xchi'uc ti mesae. ¹¹Yu'un scotol ti much'u chac' sba ti pasel ti muc', ja' chbic'tajesat. Ti much'u biq'uit chac' sbae ja' ch-ac'at ti pasel ti muc' — xchi ti Jesuse.

¹²Ti Jesuse hech lic yalbe uc ti much'u i'ic'at ti ve'el yu'une:

—C'alal cha'ic'van ti ve'el, c'alal chapas q'uin, mu me ja'uc chavic' ti much'utic lec chac'opon abaic xchi'uque, xchi'uc ti anamtal'uts-alaltaque, xchi'uc ti avuts avalaltaque, xchi'uc ti avecinotaque ti jc'ulejique. Yu'un repenta chlic yic'ot ti ve'el uc, hech chaxqu'extabot ti ave'ele.

¹³Ti ho'ote, c'alal cha'ic'van ti ve'ele, ja' me xavic' ti much'utic me'onetic xchi'uc ti much'u tuncoe xchi'uc ti much'u mecane xchi'uc ti much'u ma'sate. ¹⁴Hech chavich'

bendición yu'un mu xu' tspaquic sutel. Ja' chavich' atojol c'alal co'ol chacha'cuxiic xchi'uc ti much'utic toj yo'ntonique —xchi.

Ja' ti lo'il yu'un ti much'u laj yic' ti ve'el ep crixchanoetic

¹⁵C'alal laj ya'yic ti much'utic te chve'ic ti mesa xchi'uc ti Jesuse, oy jun hech lic yalbe ti Jesuse:

—Jun no'ox yutsil ti much'u te chc'o ve'uc yo' bu tspas mantal ti Diose —xchi.

¹⁶Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Oy ono'ox jun vinic laj yac' ve'elil. Laj yalbe ep crixchanoetic yu'un ac'o tal ve'uc ti q'uin.

¹⁷C'alal meltsajem xa ti sve'ele, laj stac batel yabat. Hech laj yalbe batel: “Ba albo yu'un ac'o taluc ti much'utic calojbe xae yu'un meltsambil xa scotol”, xchi batel sc'op ti vinique. Hech c'ot yal ti yabate. ¹⁸Scotolic lic smaquic ti c'op. Jun laj yal: “Oy jlum jmanoj. Persa jtuc chba jq'uel. Avocoluc pasbun perdón yu'un mu xu' chibat”, xchi. ¹⁹Yan laj yal: “Jmanoj ho'choj jvacax. Chba jq'uel mi lec oy. Avocoluc pasbun perdón yu'un mu xu' chibat”, xchi. ²⁰Yan laj yal: “Ja'to no'ox ninupun hech yu'un mu xu' chibat”, xchi. ²¹Hech isut tal ti yabate. Hul xcholbe ya'i ti yajvale ti c'utic laj yalic jujun. I'ilin ti yajval ve'elile. Hech lic yalbe ti yabate: “Batan ti ora ti plaza xchi'uc ti calletic li' ti jteclume. Ic'o talem ti me'onetique xchi'uc ti much'utic sicuben yoc sc'obe xchi'uc ti mecanetique xchi'uc ti ma'satetique”, xchi. ²²C'alal laj xa xch'umbe smantal ti yajvale,

patil hech tal yalbe: “Cajval, laj xa jch'un scotol ti amantale. Ital xa cu'un, pero oy to mu'yuc yajval ti ve'elile”, xchi. ²³Ti vinique laj yalbe ti yabate: “Batan, xanavan batel ti bebetic xchi'uc ti sbelal chobtic, ic'o talem ti persa yantic yu'un hech chnoj ti jnae. ²⁴Yu'un chacalbe, scotol ti much'u laj calbe ti chtal ve'uque, mi junuc mu xa xcac'be spas proval c'u ya'yel ti jve'ele”, xchi ti yajval ve'elile —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ja' tsc'an chacomes scotol ti c'utic oy avu'unique, hech xu' chats'aclinucun, xchi ti Jesuse

²⁵Ti c'alal yac'oj sba chanav batel ti Jesuse te ts'aclimibil yu'un ep crixchanoetic. Ti Jesuse laj sjoyp'in sba hech lic sc'opon:

²⁶—Ti much'u sc'an chists'acliune ja' tsc'an ti ho'on más tsots sc'opilal ti c'ux chiya'yune. Ja' tsc'an ti ja' yamal c'ux cha'i ti stot sme'e, xchi'uc ti yajnile, xchi'uc ti xnich'nabe, xchi'uc ti sbanquiltaque, xchi'uc ti yits'inabe, xchi'uc ti svixobtaque, xchi'uc ti yixleltaque. Ja' tsc'an uc ti mu tsotsuc sc'opilal ti yo'nton ti c'u che'el chcuxi li' ti balumile. Hech xu' chists'aclinucun. ²⁷Ti much'u tsc'an chists'acliune mi mu sc'an chich' vocol hech chaj c'u che'el chquich' vocol ho'oni, ja' mu xu' chists'aclinun. ²⁸Ti c'alal chac'an chapas muc' ana, chanop jbael c'u yepal chlaj ataq'uin ti scotol. Chanop uc mi xu' avu'un chapas hech stoylejaj. ²⁹Yu'un mi muc xanop lec jbael, hech yu'un c'alal laj xa aliques ti ton xchi'uc ti cementoe, hech chlic quechajuc

avu'un. Hech chlic slabanot scotol ti much'u tsq'uelic. Hech chlic yalic: ³⁰“Avi vinic li'to laj sliques sna. Q'uelo avil muc xu' yu'un”, xchi ac'opilal. ³¹Mi oy jun ajvalil chba spas pleito xchi'uc yan ajvalil, ja' jbael tsnop mi tsts'al yu'unic xchi'uc ti lajunmil yajsoldadoe ti jtob ti mil yajsoldado ti yajcontrae. ³²Mi mu xu' yu'un cha'i, c'alal nom to chtal ti yane, tstac batel yabat yu'un ac'o ba slequile'opon yu'un ac'o lajuc yo'nton. ³³Hech ono'ox uc, ja' tsc'an ti chanopic mi xu' avu'unic chacomes scotol ti c'utic oy avu'unique, hech xu' chats'aclinucun.

Ja' sc'opilal ti much'u mu j'ech'eluc chch'une hech chaj c'u che'el ats'am ti mu xa chi'uque

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴Lec chtun ti ats'ame. Mi mu xa chi'uc ti ats'ame, mu xtun obi yu'un mu stac' chcha'chi'ub nixtoc. ³⁵Ti chi'uc toe, chtun sventa ve'elil, chtun uc yu'un sventa sc'a'al balumil. Xu' ti jcaptic xchi'uc tso' vacax. Yu'un mu xa chi'uc, mu'yuc xa stu cu'untic manchuc mi sc'a'al balumil. Ti jtentic batel o. Ja' no'ox hech ti much'u tsc'an chists'aclinune, mi mu j'ech'eluc chixch'unun, mu'yuc stu cu'un o. Nopilanic lec hech chaj c'u che'el laj xa calboxuc —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti jcot carnero ti ich'ay batele

(Mt. 18:10-14)

15 Laj stsob sbaic tal ti stojol ti Jesuse ep ti much'utic puquemic sc'opilallic ti tsa'

smulique xchi'uc ti jtsobpatanetique ti chlo'lavanique. Sc'an cha'ibeic sc'op ti Jesuse. ²Mu xtun laj yilic ti fariseoetique xchi'uc ti much'utic ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyo'j sbaique. Hech lic yalic:

—Ti vinic li'to chic' ti stojol much'utic c'uc no'ox tspas. Ma'uc no'ox chic' ti stojol, chchi'in ti ve'el uc —xchiic. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

³Hech yu'un ti Jesuse laj yalbe lo'il. Hech laj yal:

⁴—¿C'usi xchi avo'ntonic? Mi oy avu'un ho'vinic ti cot acarnero, mi ich'ay comel avu'un jcot, ¿mi mu xalaman comel ti yan balunlajuneb yo'vinic ti cote ti bu oy sve'ele yu'un persa chba asa' tal ti jcot ti ch'ayem avu'une? ⁵C'alal mi laj ata xae, nichim no'ox avo'nton chacajan ti anequeb, chacuch talel. ⁶C'alal chahul ti ana, chavic' tal ti avuts avalaltaque xchi'uc ti avecinotaque, hech chavalbe: “Nichimuc me avo'ntonic yu'un laj xa jta ti jcot carneroe ti ich'ay cu'une”, xavut. ⁷Ja' no'ox hech uc “ti jnich'one ti jun yo'ntonic ti jtojol ti c'u yepale mi chch'ay junuc chquich' mul. Hech yu'un mi isut talel ti jun ti ich'ay batele, nichim no'ox co'nton yu'un ti isut xa tal ti jtojole xchi'uc ti ch'ul abatetic cu'une”, xchi ti Diose.

Ja' sc'opilal ti taq'uin ti ich'ay yu'un ti antse

⁸Mi oy jun ants ti oy yu'un lajuneb peso bats'i taq'uin, mi chch'ay yu'un jun, ¿mi mu stsan stoj chlic smes sna yu'un tsa' ti jyalel ti jun peso ti ich'ay yu'une? Ja'to mi laj stae, ja'to chljaj yo'nton.

⁹Mi laj stae, chic' tal ti yuts yalaltaque xchi'uc ti svecinotaque, hech chalbe: “Nichimuc me avo'ntonic yu'un laj xa jta ti jun peso ti ich'ay cu'une”, xut.

¹⁰Chacalbeic, ja' no'ox hech uc ti Diose nichim no'ox yo'nton xchi'uc ti ch'ul abatetic yu'une mi chcha'sut tal ti stojol ti snich'one ti ich'ay ti bee —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti vinic ti
ich'ay ti snich'one**

¹¹Ti Jesuse hech laj yalbe uc: —Oy jun vinic oy cha'vo' xnich'nab. ¹²Ti its'inale hech laj yalbe ti stote: “Tote, ac'bun scotol ti c'u yepal anopoj chavac'bune ho'on ti its'inalune”, xut. Hech yu'un ti stote lic xch'acbe jujun ti snich'one ti c'u yepal tsc'an chac'bee. ¹³C'alal i'ech' chib oxib c'ac'al, patil ti its'inale lic stsob scotol ti c'usi oy yu'une, hech yu'un iloc' batel, ibat ti yan balumil. Te c'ot yixtan scotol ti c'utic oy yu'une yu'un te ibat yo'nton ti c'uc no'ox muliletic. ¹⁴C'alal laj xa yixtan scotol ti staqu'ine, ital ep vi'nal ti balumil ti bu nacale. Hech itsacat ti vi'nal uc. ¹⁵Hech yu'un ba xchon sba ti stojol jun vinic ti te nopol nacale. Hech yu'un hech lic pasatuc ti mantal yu'un ti yajvale yu'un ac'o ba chabibatuc xchitom ti yan srancho. ¹⁶Yu'un yan sba vi'nal cha'i ti unen vinique, hech yu'un c'an sve' ti patcheneq'ue, ja' ti sve'el ti chitometique, yu'un hech chnoj xch'ut. Yu'un mi jutuc muc x'ac'bat sve'el yu'un ti yajvale. ¹⁷C'alal oy svocol ti vi'nale, hech lic sutes yo'nton: “Oy ep smozotac ti jtote.

Scotolic nojem xch'utic. Ti ho'one li' chicham ti vi'nale. ¹⁸Hech yu'un ja' más lec chisut batel, chba jc'opon ti jtote. Hech chc'o calbe: Tote, laj xa jta jmul ti stojol ti Diose. Laj xa jta jmul ti atojol uc. ¹⁹Mu xa spas ti anich'on chic'ot. Ja' lec amozo chic'ot xa avu'un, xc'o cut”, xchi tsnop ti yo'nton. ²⁰Hech yu'un isut batel, ibat ti stojol ti stote.

'C'alal nom to chtal, i'ilat yu'un ti stote. Hech yu'un ti totile ti c'alal laj yil ti chtal ti snich'one, yu'un nichim no'ox yo'nton yu'un, hech yu'un anil ba sta c'alal nom to xtal. Yu'un ep c'ux ti yo'nton ti snich'one, laj smey, laj sbuts'. ²¹Hech i'albat yu'un ti snich'one: “Tote, laj xa jta jmul ti stojol ti Diose. Laj xa jta jmul ti atojol uc. Mu xa spas ti anich'on chic'ot”, xut. ²²Yu'un ti hech i'albat yu'un ti snich'one, mu hechuc tsnop ti totile. Hech lic yalbe ti ora ti smozotaque: “Ich'o tal ti ora c'u'il ti jun no'ox yutsile, ac'bo slap. Ac'bo xoj sc'ob uc xchi'uc sempat. ²³Ic'o tal ti unen vacaxe ja' ti jup'en xa cu'untique. Milic ti ora yu'un ti jti'tic. Yu'un ti jpastic q'uin. ²⁴Yu'un laj jcu y ti chamen ti jnich'one. Ti ora to icha'cuxi xa ya'yel. Ch'ayem ono'ox. Ti ora to laj xa jta”, xchi. Hech lic spasic q'uin.

²⁵'C'alal ital ti its'inale, mu teuc ti banquillale. Yac'oj sba ch-abtej ti bu ti xchobic xchi'uc ti stote. Hech yu'un c'alal ital ti sna, c'alal nopol xa ti snae, laj ya'i ti yac'oj sba tspas q'uin ti stote. Laj ya'i yac'oj sba ch-ac'otajic. ²⁶Lic yic' jun smozo yu'un tsjac'be c'usi sventail ti q'uline. ²⁷Hech i'albat: “Ital xa

ti avits'ine. Hech yu'un ti atote laj xa smil ti unen vacaxe, ja' ti jup'en xa cu'untique, yu'un lec isut tal ti avits'ine”, x'utat. ²⁸C'alal hech laj ya'i, i'ilin ti banquilale. Muc sc'an ch-och ti sna. C'alal laj ya'i ti stote, hech iloc' tal, tal yalbe vocol yu'un ac'o ochuc. ²⁹Itac'av ti banquilale, hech laj yalbe ti stote: “Ep xa habil ni'abtej avu'un. Ho'oni, mi jutuc muc jp'aj amantal. Mi jutuc mu'yuc c'usi avac'ojbun mi jcotuc chivo yu'un ti jpas q'uin xchi'uc ti much'utic lec ti jc'opon jba xchi'uque. ³⁰Ja'uque ti ora no'ox laj amil ti unen vacaxe ti jup'en xa cu'untique yu'un chapasbe sq'uinal c'alal ihul ti anich'on lume ti laj xa yixtambot scotol ti c'usi laj avac'bee, ja' ti ep jmulavil antsetic laj xa yajniline. Ja' c'ux ti avo'nton”, xut ti stote. ³¹Hech yu'un hech itac'av ti stote, hech lic yalbe: “Nich'on, ho'oti scotol ora jchi'inoj jbatic. Scotol ti c'usi oy cu'une, ja' avu'un uc. ³²Ja' lec ti jpastic q'uin. Ja' lec ti nichim no'ox co'ntontic yu'un icha'cuxi xa ya'yel ti avits'ine ti chamen laj jcuytique. Ch'ayem ono'ox pero laj xa jtatic”, xut —xchi ti Jesuse.

Ja' ti lo'il yu'un ti j'abtele ti tsc'an ti lec ch-ilat yu'un crixchanoetic

16 Ti Jesuse hech laj yalbe yan lo'il ti yajchanc'opetique: —Oy jun vinic, jc'ulej. Oy jun yaj'abtel ja' yac'ojbe sventain scotol ti c'utic oy yu'une xchi'uc staq'uin. Ti j'abtele ja' ba tic'batuc smul ti stojol ti yajvale. Ja' ti smul ti itic'bate yu'un laj yixtambe ti c'usitic yu'un ti yajvale. ²Hech

yu'un ti yajvale laj yic' tal yu'un tsc'opon: “Melel ti ac'opilal ti laj xa ca'i, hech yu'un chavac'bun entrecal scotol ti c'utic aventainoje yu'un mu xa xu' chacom ti caj'abtel”, xut. ³Ti j'abtele hech lic snop ti yo'nton: “¿C'usi chcut jba yu'un chiloc' ti abtel yu'un ti cajvale? Mu xu' cu'un chi'abtej ti balumil. Chiq'uexav mi ti jc'an paramote. ⁴Ti jna' c'usi chcut jba yu'un c'alal chiloc' ti abtel yu'un hech xu' chixc'uxubinun yantic”, xchi ti yo'nton. ⁵Hech yu'un jujun laj yic' tal ti much'utic oy yilic ti stojol ti yajvale. Hech laj sjac'be ti primero itale: “¿C'u yepal avil yu'un ti cajvale?” xut. ⁶Hech itac'av: “Ho'vinic tambor aceite ti quile”, xchi. Ti much'u sventainoje hech lic yalbe: “Tuch'o ti sunal ti avile. Naclan, ts'ibao yan. Lajuneb yoxvinic no'ox chap'ejan”, xut. ⁷Lic sjac'be yan: “Ti ho'ote ¿c'u yepal avil?” xut. Hech itac'av: “Ho'vinic almud trigo”, xchi. Ti much'u sventainoje hech lic yalbe: “Tuch'o ti sunal ti avile, ts'ibao yan. Chanvinic no'ox chap'ejan”, xut — xchi ti Jesuse.

⁸Hech lic yalbe uc ti yajchanc'opetique ti Jesuse: —“P'ij ti vinic lume, laj sna' ti c'usi chut sbae yu'un hech xu' chich' c'uxubinel yu'un ti yantique”, xchi sc'opilal yu'un ti yajvale manchuc mi mu tojuc ti c'usi laj spase. Ja' hechic ti much'utic batem yo'ntonic lec ch-ech'ic li' ti balumile, ja' tsots sc'opilal cha'i ti lec ch-ilatic yu'un ti xchi'iltac li' ti balumile. Ja'uc ti much'utic p'ijuben ti sventa ti Diose mu tsotsuc sc'opilal cha'i ti lec

ch-ilatic yu'un ti crixchanoetique — xchi ti Jesuse.

⁹Ti crixchanoetique ja' chtun yu'unic ti c'utic oy yu'unic li' ti balumile yu'un tspace ti c'usi chopole. Ti ho'oxuque hech chacalbeic, ti c'usi oy avu'unic li' ti balumile ac'o tunuc avu'unic yu'un chacoltaic ti crixchanoetique. Hech tsc'an ti Diose. Hech yu'un c'alal mi nachamique, nichim no'ox yo'nton ti Diose chayic'oxuc ochel ti vinajel. “Lequil abatot”, xayutoxuc.

¹⁰Ti much'u jun yo'nton tsventain ti bu mu tsotsuc sc'opilale, ja' no'ox hech uc jun yo'nton tsventain ti bu tsots sc'opilale. Ja'uc ti much'u mu junuc yo'nton tsventain ti bu mu tsotsuc sc'opilale, ja' no'ox hech uc mu junuc yo'nton tsventain ti bu tsots sc'opilale. ¹¹Hech yu'un mi mu junuc avo'ntonic chaventaic ti c'utic oy avu'unic li' ti balumile yu'un hech chapasic ti c'usi leque, hech mu xu' chayang'boxuc aventainic ti Diose ti ja' sventa sbatel osile ti ja' tsots sc'opilale.

¹²Ti c'usi oy avu'unic li' ti balumile laj xa yac'boxuc ach'amunic ti Diose. Hech yu'un mi mu xavac' tunuc ti c'utic laj xa yac'boxuc ach'amunique yu'un chapasic ti c'usi leque, mu xa xu' chavich'ic ti ja' sventa sbatel osile.

¹³Mu xtun mi oy cha'vo' avajjal. Ti june chavilinta. Ti yane ja' chac'uxubin. Jun no'ox avo'nton ti stojol ti june; mu xtun chavil ti yane. Mu xu' chatun yu'un ti Diose xchi'uc ti c'utic oy avu'un li' ti balumile —xchi ti Jesuse.

¹⁴Ti fariseoetique ti chbic'taj yo'ntonic yu'un taq'uin, c'alal laj

ya'ibeic sc'op ti Jesuse, lic slabanic ti Jesuse. ¹⁵Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Ti stojol crixchanoetic chavaqu'ic ti q'uelel ti toj avo'ntonic chacuy abaic. Ti Diose sna' ti mu xtun ti avo'ntonique. Yu'un ti much'u chac' sba ti pasel ti muc' ti stojol crixchanoetic, ja' mu xtun chil ti Diose.

Ja' sc'opilal ti mantaletic ti vo'one ti mu yu'unuc ilaj sc'opilal o

¹⁶C'alal mu to chtal ti Juane, ja' laj stojobtasoxuc ti mantaletic ti laj yal ti Moises xchi'uc ti sc'op ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. Ti patil lic xcholboxuc sc'opilal ti tsc'an tsventaimboxuc avo'ntonic ti Diose ti Juane. Ti ora to ep ti much'utic toyol yo'ntonic tsc'an tspace ti mantal yu'un ti Diose.

¹⁷Manchuc mi laj sjel ti c'u che'el laj yal ti Diose, mu xlaj sc'opilal ti mantaletic yu'un ti Diose. C'alal oy to ti vinajele ti balumile mu xlaj sc'opilal ti mantaletic yu'un ti Diose ja'to mi ic'ot ti pasel scotol. Mi jutuc mu xtup' sc'opilal.

Ja' sc'opilal ti much'u tsutes ti yajnile

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸Hech yu'un scotol ti much'u tsutes yajnile, mi chic' yan ants, ja' chmulivaj obi. Scotol ti much'u chic' yu'un chajnilin ti much'u sutesbil yu'un ti smalale, ja' chmulav chc'ot —xchi ti Jesuse—.

Ja' sc'opilal ti jc'ulej vini que xchi'uc ti Lázaro

¹⁹Oy jun vinic lum jc'ulej. Lum lec sc'u' spoc'. Puru pino poc'

slapoj. Scotol c'ac'al lequil ve'elil tsve'. ²⁰Oy yan vinic, Lázaro sba. Ja' tsc'an paramote. Te chc'ot smetsan sba ti sti' sna ti jc'ulej vinique. C'a'el staoj ti svinquilel ti Lázaro. ²¹Ti Lázaro ja' tsc'an tstam sve' ti xch'uch'ulel vaj ti te p'ajem ti yolon smesa ti jc'ulej vinique. Muc x'ac'bat stam. Ti bu yajeme te yac'oj sba chlecat yu'un ts'i'. ²²Ti yan c'ac'al icham ti jc'anparamotee. Ti xch'ulele i'ic'at batel yu'un ti ch'ul abatetique te ba xchi'in ti Abrahame te yo' bu oyic ti much'utic co'ol toj yo'ntonic xchi'uque. Icham uc ti jc'ulej vinique, imucat. ²³Ti xch'ulel ti jc'ulej vinique ibat ti bu oyic ti xch'ulelic ti much'utic mu tojuc yo'ntonique. C'alal yac'oj sba chich' vocol te o, hech laj yil ti Abrahame nom to oy ti Abrahame. Te xchi'uc sbaic xchi'uc ti Lázaro. ²⁴Hech yu'un tsots ic'opoj ti jc'ulej vinique, hech laj yavta ti Abrahame: “Tote, c'uxubinun”, xchi. “Taco talem ti Lázaro. Ac'o sts'aj tal sc'ob ti ho'. Ac'o tal sicubtasbun ti coq'ue yu'un ep chquich' vocol li' ti c'oq'ue”, xchi. ²⁵Ti Abrahame hech laj yalbe: “Nich'on, na'o ava'uc c'u che'el na'ech' ti balumil. Oy ac'ulejal atuc. Ti Lázaro me'on ti jyalel. Ti ora to oy xa ti utsilal stuc ti Lázaro. Ti ho'ote te chavich' vocol o lume. ²⁶Mu xu' chtal ti Lázaro yu'un oy muc'ta ch'en ti o'lol. Mu'yuc much'u xu' ch-ech' batel. Mu'yuc much'u xu' ch-ech' talem li'to”, xchi. ²⁷Hech yu'un itac'av ti jc'ulej vinique ti ep chich' vocole: “Mi mu xu' chtal scoltaun ho'oni, avocoluc me, tacbun batel ti sna ti jtote ²⁸yu'un

oy ho'vo' quits'inabtac te comen ti jna. Ac'o ba yalbun mu me xtal li'to yu'un puru vocol chquich' li'to”, xchi. ²⁹Ti Abrahame hech lic yalbe: “Yich'ojbeic sun ti Moises xchi'uc ti sun ti yan j'alc'opetic yu'un ti Diose. Xu' tspasbeic ti muc' ti sc'opique”, xut. ³⁰Itac'av ti vinique: “Mu sc'an xch'unic, tote. Ti oyuc ti ánima tscusesat chilique ja'to chch'unic, ja'to tsutes yo'ntonic”, xchi. ³¹Ti Abrahame hech lic yalbe: “Mi mu sc'an spasbeic ti muc' ti sc'op ti Moises xchi'uc ti j'alc'opetic yu'un ti Diose, ibu ba xch'unic manchuc mi tscusesbat ánima chilique!” xut —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti mu me jbolibtasbetic yo'nton yan

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

17 Ti Jesuse hech laj yalbe ti yajchanc'opetique: —Scotol ora oy ti c'usi tsc'an chbolibtasvane. Uts sbaic ti much'u chbolibtasvane. ²Ja' más lec ac'o chucbatuc ti snuc' cho' ac'o tenatuc ochel ti nab. Te chch'ay batel ti nab. Te tsjic' ti ho'e. Yu'un hech mu me sbolibtasbe yo'ntonic mi junuc ti much'utic li'to ti oolic to ti sventa ti jc'ope. ³P'ijanic me. Mi laj sta smul ti atojol ti avermanoe, ja' tsc'an chataq'ui. Mi laj sutes yo'ntone, ja' tsc'an chapasbe perdón. ⁴Mi laj sta smul ti atojol ep vuelta ti jun no'ox c'ac'al, ti c'alal staoj smul ti atojol ti jujun vueltae, mi hech tal yalbot: “Pasbun perdón yu'un jmul”, mi xayutot, ta me xapasilambe perdón —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal epajesbuntutic
xch'unojel co'ntontutic, xchiic**

⁵Ti jcholc'opetique lic yalbe ti Cajvaltique:

—Epajesbuntutic ti xch'unojel co'ntontutique —xchiic.

⁶Ti Cajvaltique hech laj yalbe:

—Manchuc mi jutuc no'ox xch'unojel avo'ntonic hech chaj c'u che'el jp'ej sbec' mostazate' ti biq'uit, chc'ot ti pasel avu'unic ti c'usi vocol ti pasel ti mu xu' avu'unic atuquic. Hech chaj c'u che'el mi chavale: “Ac'o buluc loq'uel ti te' li'to, te ac'o ba ch'iuc ti nab”, mi xachiique, ta me xc'ot ti pasel avu'unic.

**Ja' sc'opilal ti mu me stoy sbaic
xchi'uc ti yabtele ti much'utic abate**

⁷Ti c'alal mi laj yo'nton tsvoc'bot avosil ti amozoe, mi laj yo'nton laj sq'uelbot acarneroe, c'alal tsut tal ti ana, mu yu'unuc chavalbe: “La' me ti ora, la' naclan li' ti mesae”, muc un xavut. ⁸Ja' chavalbe: “Chapambun jve'el, ac'o smac ach'ut, mac'linun. Ja'to mi laj ve'ucune, ja'to chavé”, chavut. ⁹C'alal mi laj xa xch'umbot scotol amantale, “hocol aval”, muc un xavut yu'un ja' yabtel tspas avu'un. ¹⁰Ja' no'ox hech uc ti ho'oxuque, mi laj xa ach'umbeic scotol ti c'utic chayalboxuc ti Diose, hech me xavalic: “Mu yu'unuc lequil abatucutic yu'un ti hech laj xa jpastique. Yu'un ja' ono'ox cabtelic yac'objbucutic”, xachiic me —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti ichopic lajunvo'
viniquetic ti yich'ojic c'a'el chamele**

¹¹Ti c'alal yac'oj sba chanav batel yu'un chbat ti Jerusalén ti Jesuse,

ja' laj stam batel ti'ti'mojone yu'un ti estado Galilea xchi'uc ti estado Samaria. ¹²Te i'och ti jun colonia. Te isrup ti be lajunvo' viniquetic ti yich'ojic c'a'el chamele. Nom laj sva'an sbaic ti viniquetic. ¹³Tsots lic c'opojuc, hech laj yalbeic ti Jesuse:

—Jesús, Maestro, c'uxubinuntutic —xchiic.

¹⁴C'alal laj yil ti viniquetic ti Jesuse, hech lic yalbe:

—Batanic, ba ac'o abaic ti q'uelel ti stojol ti paleetique —xut.

Laj xch'unic, ibatic, hech ichopic ti xchamelique. ¹⁵Hech yu'un ti june, ti c'alal laj yil sba ti ichop xae, hech isut tal ti stojol ti Jesuse ti ora. Tsots ic'opoj tael ti stojol ti Jesuse chalbe vocol ti Diose yu'un ti ichope. ¹⁶Tal spatán sba ti stojol ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Hocol avalbun ti nichop xae —xchi.

Ti vinic ti hech laj yale, ja' liquem tal ti Samaria. ¹⁷Ti Jesuse hech lic yalbe ti much'utic xchi'inoje:

—Lajunvo'ic ti laj jcoltae. Q'uelo avil muc sutic tal yu'un chalbeic vocol ti Diose ti balunvo' ti jchi'iltique. ¹⁸Ja' no'ox stuc isut tael yu'un chalbe vocol ti Diose ti yanlum vinic li'to —xchi ti Jesuse.

¹⁹Ti Jesuse hech lic yalbe ti vinique:

—Lican, batan me. Chacuxi sbatel osil yu'un laj xa ach'umbun jc'op —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti c'utic yac'oj sba
tspasic ti crixchanoetique c'alal
chtal ti Cajvaltique**

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰Ti Jesuse hech lic jac'batuc yu'un cha'vo' oxvo' ti fariseoetique

ti c'usi ora chtal pasvanuc ti mantal ti Diose. Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu'yuc señail c'alal chtal pasvanuc ti mantal ti Diose.

²¹Mu'yuc much'u xu' chal: “Ja' tal spas mantal ti Diose li'to”, mu xu' xchiic. “Ja' tal spas mantal ti Diose lum toi”, mu xu' xchiic. Yu'un ti Diose ja' ch-abtej ti yo'ntonic crixchanoetic —xchi ti Jesuse.

²²Ti Jesuse hech laj yalbe ti yajchanc'opetique:

—Ta me sta yorail hech chlic ac'anic “Taca taluc ti Cajvaltique”, xachiic pero mu to xu' chital, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ²³Hech chlic ava'ibucun jc'opilal: “Li' xa ti Cajvaltique”, xayutoxuc. “Te xa ti Cajvaltique”, xayutoxuc. Mu me xach'unic, mu me xabatic ti bu chalique. ²⁴Yu'un hech chaj c'u che'el ti ora no'ox chleblej ti tselove chquiltic jcotoltic ti chlic ti sloq'ueb c'ac'al chleblej batel c'alal ti smaleb c'ac'al, ja' no'ox hechun ti ho'one, ti ora no'ox chital chavilic acotolic, ho'on ti co'ol crixchanoucutique.

²⁵Persa jbael chquich' ep vocol yu'un mu xise'anucun ti jchi'iltic ti li'oyic ti balumil ti ora to.

²⁶Hech chaj c'u che'el laj spasic ti crixchanoetique ti vo'one ti c'alal li'oy ti balumil ti Noee, ja' no'ox hech yac'oj sba tspasic uc c'alal po'ot xa tsta yorail chital, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ²⁷C'alal mu to xtal ti nojelal ho'e, yac'oj sba chve'ic, yac'oj sba chnupunic, yac'oj sba chaq'uic ti nupunel stsebic. Ja'to c'alal laj sta yorail i'och ti barco ti Noee, ja'to ipajic. Yu'un ital ti nojelal ho'e, hech itup'ic scotolic. ²⁸Ja' no'ox hech laj spasic uc ti

crixchanoetique ti vo'one c'alal li'oy ti balumil ti Lote. Yac'oj sba chve'ic, yac'oj sba chmanilajic, yac'oj sba chchonilajic, yac'oj sba ch-avolajic, yac'oj sba tsmeltsan snaic. ²⁹Ja'to c'alal iloc' batel ti Sodoma ti Lote, ja'to ipajic. Yu'un iyal tal c'oc' ti vinajel xchi'uc azufre, hech itup'ic scotolic. ³⁰Ja' hech yac'oj sba tspasic uc ti crixchanoetique ti c'alal chicha'sut talele, ho'on ti co'ol crixchanoucutique.

³¹Ti c'alal chicha'sut talele, ho'on ti co'ol crixchanoucutique, mu me teuc batem avo'ntonic ti c'utic oy avu'unic li' ti balumile. Yu'un ti much'utic muem ti yamaq'uil sjol sna, c'alal chyal tal, mu xa me c'usi chba stam loq'uel ti c'usi oy yu'un te ti yut sna. Ti much'utic te oyic ti chobtique mu xa me sut batel ti sna. ³²Na'ic me ti c'u che'el icom ti yajnil ti Lote. ³³Yu'un mi tsots sc'opilal chava'i ti acuxlejal li' ti balumile, ja' chach'ay. Mi mu tsotsuc sc'opilal chava'i ti acuxlejal li' ti balumile, ja' chacuxi.

³⁴Chacalbeic, mi ti ac'ubaltic chitale, ti bu cha'vo' xchi'inoj sbaic ti vayel jun ch-ic'at, jun chcom.

³⁵Mi oy cha'vo' antsetic xchi'inoj sbaic ti juch'nej, jun ch-ic'at, jun chcom. ³⁶Mi oy cha'vo' viniquetic te ti chobtic, jun ch-ic'at, jun chcom —xchi ti Jesuse.

³⁷Hech ijac'bat ti Jesuse:
—¿Bu chc'ot ti pasel? Cajval —xchiic.

Itac'av ti Jesuse:
—Hech chaj c'u che'el ti ora no'ox sna' bu oy ánima ti tanjole, ja' no'ox hech chc'ot ti pasel ti ora no'ox sna'ic ti nital xa ti ho'one

scotol ti much'u xch'unojbun jc'ope, hech tstsob sbaic ti jtojol —xchi.

Ja' ti lo'il yu'un ti me'on antse ti tal sc'oponilan ti jueze

18 Ti Jesuse lic yalbe lo'il ti yajchanc'opetique. Ti sjam ti lo'ile ja' tsc'an ti scotol ora ti jc'opontic Dios hech mu xchibaj co'ntontic. ²Hech laj yalbe:

—Te ti jun jteclum oy jun jueze.

Mi jutuc mu xi' ti Diose. Mu'yuc much'u bal ti yo'nton. ³Te nacal uc ti jteclum jun me'on ants. Ep vuelta ital ti antse, hech tal sc'opon ti jueze: “Avocoluc chacoltaun yu'un oy much'u chiscontrainun”, xut. ⁴Ep c'ac'al ti mu'yuc sc'opilal ti yo'nton ti jueze ti chchapan ti me'on antse. Patil lic snop ti yo'nton: “Mu yu'unuc ti jxi' ti Diose, mu yu'unuc ti jxi' ti crixchanoetique. ⁵Ja' no'ox yu'un li' chtuchtuni avi me'on ants li'to, hech yu'un ti jchapan. Yu'un mu xa sts'lic cu'un ti chtal sc'oponilanune”, xchi —xchi ti Jesuse.

⁶Hech lic yal ti Cajvaltique:

—Ava'i c'u che'el laj yal ti jueze, ja' ti mu tojuc yo'ntone. ⁷Ja'uc ti Diose, ti toj yo'ntone, mi hech chac'anilambeic ti c'ac'al ti ac'ubal ti chaxchapanoxuque, ho'oxuc ti t'ujbiloxuc yu'une, jp'el sc'opilal chc'ot ti pasel. Mu x'aj yo'nton chaya'iboxuc ac'opic. ⁸C'alal mi laj sta yorail, chlic xchapan ti ora. Ti ho'one ti co'ol crixchanoucutique, ta ono'ox chicha'sut tal. Ti c'u yepal xch'unojbucun to ti jc'ope li' ti balumile chul jta —xchi ti Jesuse.

Ja' ti lo'il yu'un ti fariseoe xchi'uc ti jtsobpatane

⁹Ti Jesuse hech lic yal lo'il yu'un hech ac'o ya'yic ti much'utic

toj yo'nton laj scuy sbaique, ja' ti mu'yuc stu laj yil scotol crixchanoetique.

¹⁰—Oy cha'vo' viniquetic i'ochic ti templo yu'un te chba sc'oponic Dios. Fariseo ti june. Ti june jtsobpatan. ¹¹Te va'al ti fariseoe tstoy sba ti stojol ti Diose, hech chalbe: “Dios, hocol avalbun ti mu hechuc co'nton hech chaj c'u che'el yan crixchanoetic, ja' ti che'elc'ajique, ti mu tojuc yo'ntonique, ti chmulivajique. Mu hechuc co'nton hech chaj c'u che'el ti jtsobpatan lume ti chasc'oponote. ¹²Chabchab vuelta jujun semana chquipan jba. Scotol ti c'utic ti jtae, ti jtus ti lajlajuneb. Jun ti jloq'ues ti lajlajuneb yu'un chacac'bot amoton”, xut ti Diose. ¹³Ti jtsobpatane nom to va'al yu'un chi' yu'un ti Diose. Mi jutuc mu sq'uel muel yu'un chi' ti Diose. Yu'un laj sna' ti mu xtun ti yo'ntone hech yu'un lic smajilan sti' yo'nton, hech laj sc'opon Dios: “Dios, c'uxubinun yu'un mu xtun ti co'ntone”, xchi ti stojol ti Diose. ¹⁴Chacalbeic, ti jtsobpatane ch'ayem xa smul isut batel ti sna. Ti fariseoe muc xch'ay ti smule. Yu'un scotol ti much'u chac' sba ti pasel ti muc', ja' mu spasat ti muc' yu'un ti Diose. Ti much'u biq'uit chac' sbae, ja' t'psasat ti muc' yu'un ti Diose —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj yac'be bendición ti ololetique

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵Ti judioetique laj yiq'uaic tal ti stojol ti Jesuse ti ololetique asta ti nene ololetique yu'un ac'o

yac' sc'ob ti Jesuse ac'o yac'be ti sjolic ti ololetique yu'un hech chich'ic bendición. C'alal laj yil ti yajchanc'opetique sc'an spajesic ti crixchanoetique. Tsots laj yalbeic mantal yu'un tspajesic.

¹⁶Ti Jesuse laj yic' tal ti stojol ti ololetique xchi'uc ti stot sme'ique. Hech yu'un hech lic yalbe ti yajchanc'opetique:

—Mu me xapajesic. Ac'o taluc ti jtojol ti ololetique. Yu'un ti much'utic chventaimbat yo'ntonic yu'un ti Diose, ja' hech chc'otic hech chaj c'u che'el olol —xut—. ¹⁷Melel ti c'usi chacalbeique, ti much'utic mu sc'an chc'otic hech chaj c'u che'el olol mu xu' chventaimbat yo'ntonic yu'un ti Diose —x'utatic yu'un ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti unen vinique ti j'c'uleje

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸Oy jun totil yu'un ti judioetique tal sjac'be ti Jesuse:

—Maestro, ho'ot lequil vinicot. ¿C'usi ti jpas yu'un hech chicuxi sbatel osil? —xchi.

¹⁹Ti Jesuse hech lic yalbe:

—¿C'u yu'un “lequil vinicot” xavutun? Mi junuc mu'yuc much'u lec, ja' no'ox stuc ti Diose.

²⁰Achanoj ti mantaletique, “mu me xamulivajic, mu me xamilvanic, mu me xa'elc'ajic, mu me xanopbeic smul avecino, paso me ti muc' atos ame”, ti xchie —x'utat yu'un ti Jesuse.

²¹Hech itac'av ti vinique:

—Scotol avi to jch'unoj c'alal nich'i tal —xchi.

²²C'alal laj ya'i ti Jesuse ti hech itac'ave, hech lic yalbe:

—Oy to c'usi tsc'an to avu'un. Ba chono scotol ti c'utic oy avu'une, q'uelambo ti me'onetique. Hech oy ac'ulejal ti vinajel chc'ot. Patil chtal ats'aclinun —xut.

²³C'alal laj ya'i ti unen vinique laj yich' mul yu'un ep sc'ulejal li' ti balumile. ²⁴C'alal laj yil ti Jesuse ti mu xch'un yu'un ti unen vinique, hech laj yal:

—Ti j'c'ulejetique ja' vocol chac' sbaic ti ventainel yu'un ti Diose.

²⁵Hech chaj c'u che'el mu xjelav jcot camello ti xchac acuxa, ja' no'ox hech uc ti much'u j'c'uleje mu xu' chac' sba ti ventainel yu'un ti Diose —xchi ti Jesuse.

²⁶Ti much'utic laj ya'ibeic sc'op ti Jesuse, hech lic sjac'beic:

—¿Much'u cac'tic xu' chcol che'e? —xutic.

²⁷Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Ti crixchanoetique mu xu' scolta sba stuc. Ja' no'ox ti sventa ti Diose xu' chcolic —xchi.

²⁸Hech yu'un ti Pedroe hech lic yalbe:

—Ho'ontutique laj xa jcomestutic scotol, laj xa jts'acliotutic —xchi.

²⁹Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbeique, scotol ti much'u yamal sc'opilal cha'i ti snae, ti yajnile, ti sbanquiltaque, ti yits'inabtaque, ti svixobtaque, ti yixleltaque, ti stot sme'e, ti xnich'nabe, yu'un ja' más tsots sc'opilal cha'i ti chac' sba ti abatinel yu'un ti Diose, ³⁰ja' ep ch-ac'bat xq'uexol li' ti ora to. Ch-ac'bat yich' uc xcuxlejal sbatel osil —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti yan vuelta laj yal ti
Jesuse ti c'u che'el chmilate**

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹Ti Jesuse laj sq'uej sbaic batel xchi'uc ti lajchavo' yajchanc'opetique. Hech lic yalbe: —A'yo me avalyic, ta xa xijmu batel ti Jerusalén. Scotol chc'ot ti pasel ti jc'opilale ti laj sts'ibabun comel ti j'alc'opetic yu'un ti Diose, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ³²Chi'ac'at entrecal ti sc'ob yanlum viniquetic yu'un hech chquich' labanel, chquich' ilbajinel, chquich' tubtael. ³³C'alal mi laj xa yo'nton yac'bucun aciale, patil chba smilucun ti cruz. Patil oy much'u chlic smucucun. Hech yu'un ti yoxibal c'ac'al chlic cha'cuxiucun —xchi ti Jesuse.

³⁴Mu'yuc sc'opilal ti yo'ntonic yu'un ti hech chc'ot ti pasele hech yu'un muc xa'ibeic sjam ti c'u che'el laj yale.

**Ja' sc'opilal ti ijambat sat jun ma'sat
te nopol jteclum Jericó**

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵Ti c'alal po'ot xa chc'ot ti jteclum Jericó ti Jesuse, te nacal c'ot sta ti ti'be jun ma'sat. Ja' judio vinic. Te tsc'an paramote. ³⁶C'alal laj ya'i ti ma'sate ti oy ep xchi'iltac ch-ech'ic, hech lic sjac'be:

—¿Bu chabatic? —xchi.

³⁷Hech i'albat yu'unic:

—Ja' jchi'inojtutic ti Jesuse, ja' ti liquem tal ti Nazarete —xchiic.

³⁸C'alal hech laj ya'i ti ma'sate, hech tsots lic yavta:

—Jesús, ho'ot ti yelnich'onot ti Davide ti ac'opilal chatale, c'uxubinun —xut.

³⁹Ti much'utic baejemique:

—Anchan —xutic.

Muc xch'un ti vinique. Más tsots lic yavta:

—Yelnich'onot David, c'uxubinun —xchi.

⁴⁰Hech yu'un ti Jesuse laj sva'an sba.

—Ba iq'uic tal ti vinique —xut.

C'alal ihul ti stojol, hech lic sjac'be:

⁴¹—¿C'usi chac'an chajpasbe? —xchi ti Jesuse.

Itac'av ti vinique:

—Avocoluc, Cajval, jambun jsat —xchi.

⁴²Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Hechuc, ac'o jamuc asat. Yu'un ti xc'ot xa asate, yu'un laj ach'un ti xu' cu'un —xchi.

⁴³Ti ora ijam ti sate. Laj sts'acli batel ti Jesuse, lic yalilambe vocol ti Diose. C'alal laj yilic scotol ti xchi'iltaque, scotolic lic yalbeic vocol uc ti Diose yu'un ti hech ic'ot ti pasele.

Ja' sc'opilal ti Zaqueoe

19 Ti bee ti chbat ti Jerusalén te chjela'v ti Jericó hech yu'un te ijela'v ti Jesuse. ²Oy jun vinic te ti jteclum, Zaqueo sbi ti vinique. Tsots yabtel yich'oj. Ja' ajvalil yu'un chich' scotol ti patan ti chaqu'ic ti xchi'iltaque. Ja' jc'ulej ti jyalel ti Zaqueoe. ³Ti Zaqueoe sc'an sq'uelbe sat ti Jesuse. Sc'an xojtiquin. Yu'un ep ti jyalel ti crixchanoetique, muc xil ti Jesuse ti Zaqueoe yu'un comcom vinic ti Zaqueoe. ⁴Hech yu'un ijela'v batel ti anil. Imu ti jtec sicómorote' yu'un hech tsq'uelbe sat ti Jesuse c'alal

ch-ech' batel ti be. ⁵Ti Jesuse c'alal ic'ot yo' bu ti te'e, laj sq'uel muel. Laj yil ti vinic ti te luchule, hech lic yalbe:

—Zaqueo, yalan tal yu'un persa te chibat ti ana ti ora to —xut.

⁶Ti ora iyal tal ti Zaqueoe.

Nichim no'ox yo'nton laj yic' batel te ti sna ti Jesuse. ⁷Mu xtun laj yilic ti crixchanoetique yu'un ti te ibat ti Jesuse yu'un sna'ojic ti mero jlo'lavanej ti Zaqueoe. ⁸Ti Zaqueoe laj sva'an sba ti stojol ti Cajvaltique, hech lic yalbe:

—A'yo me ava'i, Cajval, chcac'be o'loluc jc'ulejal ti me'onetique. Mi oy much'u laj jlo'labe staq'uin, ti jsutesbe chanib vuelta —xchi.

⁹Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Ti ora to nacolic xa xchi'uc sjjunul ana. Ti ora to mero yelnich'on Abraham nac'ot yu'un co'ol oy xch'unojel avo'nton xchi'uc. ¹⁰Yu'un ho'on ti co'ol crixchanoucutique, tal jsa' scotol ti much'u ch'ayeme. Tal jcolta —xchi ti Jesuse.

Ja' ti lo'il yu'un ti lajunvo' abatetic ti i'ac'batic staqu'ine

¹¹Yu'un te yac'oj sba cha'ibeic se'op ti Jesuse ti judioetique, hech yu'un ti Jesuse hech lic scaj'albe lo'il ti c'alal mu to chc'ot ti Jerusalén xchi'uc, yu'un tscaj'ac'be sna'ic ti ma'uc to yorail ti ch-och ti ajvalile. Yu'un laj scuyic ti judioetique ti ch-och ti ajvalil yu'unic te ti Jerusalén yu'un ja' xa yorail tspasvan ti mantal li'to ti Diose laj scuyic.

¹²Hech yu'un hech lic yalbe:

—Oy jun vinic, ja' snich'on jun rey. Jc'ulej ti vinique. Ibat ti yan

balumil. Nom ti balumile. Ba yich' tal yabtel yu'un ch-och ti ajvalil yu'un hech xu' tspas ti mantal ti xchi'iltaque. Patil tsut talel. ¹³C'alal mu to chbat, laj yic' tal ti stojol lajunvo' ti yabate. Jujun laj yac'be jun libra saquil taq'uin. Hech laj yalbe: “Ba pasic canal xchi'uc. Chul quich' ti c'alal chisut talel ti yan c'ac'al”, xut comel. ¹⁴Hech yu'un scotol ti crixchanoetique mu xtun laj ya'yic ti ch-och ti ajvalil ti xchi'ile c'alal tsut talel, hech yu'un patil laj staquic batel ti much'utic chba sc'anic parte. Hech chba yalic: “Mu jc'antutic ti ja' chisventainuntutic ti jchi'il lume”, xchiic c'otel. ¹⁵C'alal laj xa yich' yabtel ti ajvalil ti vinique, isut tal. Laj stac ti iq'uel ti abatetic ti yac'ojbe ono'ox sventainic ti staqu'ine yu'un tsc'an cha'i c'u che'el laj spas canal xchi'uc ti jujune. ¹⁶Ital ti june, hech laj yal: “Cajval, lajuneb libra ijolin cu'un ti ataq'uin ti laj avac'bune”, xchi hulel ti stojol. ¹⁷I'albat yu'un ti yajvale: “Ho'ot lequil abatot cu'un. Yu'un jun avo'nton laj ajolintas ti jtaqu'ine hech yu'un lajuneb jteclumetic chacac'bot aventain”, xut. ¹⁸Ital yan, hech laj yal: “Cajval, ho'ob libra ijolin cu'un ti ataq'uin ti laj avac'bune”, xchi hulel ti stojol. ¹⁹Hech i'albat yu'un ti yajvale: “Ho'ot ho'ob jteclumetic chacac'bot aventain”, xut. ²⁰Ital yan, hech laj yal: “Cajval, ilo ti jun libra saquil taq'uin avu'une ti laj avac'bune. Lec laj jpix ti panuela, lec laj jq'uej. ²¹Yu'un laj jna' ti ta ono'ox chavich' sutel xchi'uc ti sjole. Laj jna' ti c'oc' vinicote. Ho'ot chavich'ilan ti bu

mu ho'ucot avabtel", xut. ²²Hech i'albat yu'un ti yajvale: "Ho'ot chopol abatot. Yu'un mu lecut avo'nton ti jtojol hech yu'un mu xac'an cha'abtej. Chaquich'bot ac'op ti sventa ti c'usi laj avale. Mi yu'un chacuy ti ho'on c'oc' vinicun, ti ho'on chquich' ti bu mu ho'ucun cabtele, ²³hech yu'un ÷c'u yu'un mu laj avac'be ti much'u tsna' tsjolintase te ti banco? Hech c'alal nital, laj xa quich' sutel xchi'uc ti sjole ti hechuque", xut. ²⁴Hech lic yalbe ti much'utic te va'ajtique: "Pojbo ti jun libra ti jtaqu'ine, ac'bo ti much'u laj yich' tal ti lajuneb librae", xut. ²⁵Oy hech laj yalic: "Cajval, yich'oj xa lajuneb libra saquil taqu'in lume", xutic. ²⁶Hech itac'av ti reye: "Chacalbeic, scotol ti much'u ch-abtej cu'un, tsta ti c'usi oy yu'une. Ja' chlic cac'be yan uc. Ti much'u mu sc'an ch-abtej cu'un, hech mu'yuc c'usi tsta. Ja' chlic jpojbe ti c'usi cac'ojbe ono'oxe. ²⁷Ti much'utic hech chiscontrainune, ti mu sc'an ti ho'on ti jpas ti mantale, scotolic iqu'ic me tal li'to. Milic li' ti jtojole", xchi ti reye —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti i'och batel ti Jerusalén ti Jesuse

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸C'alal laj yo'nton laj yal ti lo'ile ti Jesuse, hech lic baejuc batel ti Jesuse yu'un chmu batel ti Jerusalén. ²⁹Ic'ot nopol chib jteclum, Betfagé sbi ti june, Betania sbi ti yane. Te nopol vits Olivatic sbi. Ti Jesuse lic stac batel cha'vo' ti yajchanc'opetique. ³⁰Hech laj yalbe: —Toj chabatic ti biq'uit jteclum lum toi. C'alal te cha'ochic oy

burro lelec to no'ox sba smuc'ul te chucul chc'o ataic. Mi junuc vuelta mu'yuc much'u scajlebinoj. Coltao, ic'bun talel. ³¹Mi chasjac'boxuc ti yajvale: "÷C'u stu avu'un ti jburroe? ÷C'u yu'un chacolta?" mi xayute, "chtun yu'un ti Cajvaltique", xavut —xchi ti Jesuse.

³²Hech ibatic ti cha'vo'ique, te c'ot staic hech chaj c'u che'el i'albat yu'un ti Cajvaltique. ³³C'alal yac'oj sba tsjitumbeic yaqu'il ti burroe, hech i'albat yu'un ti yajval ti burroe:

—÷C'u stu avu'un chacolta ti jburroe? —x'utatic.

³⁴Hech itac'avic:

—Ja' chtun yu'un ti Cajvaltique —xutic.

³⁵Hech laj yiq'uic tal ti yo' bu oy ti Jesuse. Laj scajambe xchijic ti spat ti burroe. Hech yu'un lic scajlebin ti Jesuse. ³⁶C'alal ixanav batel ti Jesuse, ti judioetique laj sq'uiic xchijic te ti be. ³⁷C'alal yeloval xa ti Jerusalene, ja' te ti bu vits Olivatic, scotol ti much'u tsts'acli ti Jesuse, tsots lic c'opojucuc. Nichim no'ox yo'nton lic yalbeic vocol ti stojol ti Diose yu'un scotol ti jchop o abteletic ti yilojique. ³⁸Hech laj yalic:

—iJun no'ox yutsil ti ajvalile ti itacat xa tal ti jtojoltic yu'un ti Cajvaltice Diose! iLec chijyilucutic ti Diose obi! iAc'o spasic ti muc' ti Diose scotolic te ti vinajel uc! —xchiic.

³⁹Oy cha'vo' oxvo' ti fariseoetique ti xchi'inojic. Hech lic yalbeic ti Jesuse:

—Maestro, pajesito ti jch'unojeletic avu'une, mu me xc'opojic —xchiic.

⁴⁰Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Chacalbeic, taca ch'aniuc ti jch'unojeletic cu'une, ja' chlic c'opojuc ti tonetique —xut.

⁴¹C'alal ta xa xc'ot ti Jerusalén ti Jesuse, lic yoc'ta ti xchi'liltaque ti te nacajtique. ⁴²Hech laj yal:

—Taca xana'ic ti ora to ti c'u che'el chacolique, ja' lec. Pero mu xana'ic. ⁴³Ta me sta yorail c'alal chasjoyubtaoxuc avajcontra, chascontrainoxuc, chasmacoxuc ti jujuch. ⁴⁴Chjimat ti jteclum avu'unique. Mi jp'ejuc ton mu'yuc bu chcom ti sba yan ton yu'un scotol chjimat, chasmiloxuc acotolic. Yu'un mu xach'unic ti nihul xa ti atojolic, ho'on ti Diosune —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti laj sten loq'uel ti jchonolajeletique te ti yamaq'uul ti temploe ti Jesuse

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵I'och ti yamaq'uul templo te ti Jerusalén ti Jesuse. Lic sten loq'uel scotol ti jchonolajeletique te ti yamaq'uul templo. ⁴⁶Hech lic yalbe ya'yic:

—Hech ts'ibabil comel: “Ti jnae ja' sventa ti te chac'oponune”, xchi ti Diose. Ho'oxuque laj xa ac'atajesic ti xch'en j'elec' —xut.

⁴⁷Scotol c'ac'al te ichanubtasvan ti templo te ti Jerusalén ti Jesuse. Ti totil paleetique xchi'uc ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc ti totiletic yu'un ti judioetique sc'an smilic. ⁴⁸Yu'un scotol ti crixchanoetique toyol yo'ntonic laj ya'ibeic sc'op ti Jesuse, hech yu'un muc spas c'usi chutic.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti ijac'bat much'u i'ac'bat yabtel

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

20 Ti yan c'ac'al yac'oj sba chchanubtasvan te ti yut templo te ti Jerusalén ti Jesuse, yu'un chcholbe ya'yic ti lequil ach' c'ope, ital cha'vo' oxvo' ti totil paleetique xchi'uc ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique xchi'uc ti moletique. ²Hech tal sjac'beic ti Jesuse: —Albun ca'itutic, ¿much'u smantal avich'oj ti hech laj aten loq'uel ti jchonolajeletique li' ti yamaq'uul ti temploe? ¿Much'u laj yac'bot avabtel? —xutic.

³Itac'av ti Jesuse, hech lic yalbe: —Oy c'usi chajac'be uc. Ti jc'an ti chavalbun ca'i. ⁴Ti Juane ¿much'u i'ac'bat yabtel yu'un ti laj yac' ich'ho'e? ¿Mi yu'un Dios i'ac'bat yabtel o mi yu'un crixchanoetic i'ac'bat yabtel? —xut.

⁵Hech lic yalbe saiba: —“Yu'un Dios”, mi chijchie, “¿c'u yu'un muc xach'unic che'e?” ta me xijyutucutic. ⁶“Yu'un crixchanoetic”, mi chijchie, chijyac'bucutic ton ti jchi'iltique. Yu'un scotolic xch'unojic ti ja' j'alc'op yu'un ti Diose ti Juane —xut saiba.

⁷Hech yu'un hech lic yalbeic ti Jesuse: —Mu jna'tutic —xchiic.

⁸Hech yu'un ti Jesuse hech lic yalbe: —Hechun uc, mu xacalbe much'u smantal quich'oj ti hech ti jpase —xut.

Ja' ti lo'il yu'un ti jchabiejbalumiltique ti chopol yo'ntonique

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹Ti Jesuse lic yalbe lo'il ti judioetique. Hech lic yalbe:

—Oy jun vinic oy slum. Te laj sts'un ep uvate'. Hech laj sa'be yajval ti slume yu'un hech chchabibat ti slume, ch-abtej yu'un. Te laj snacan comel. Patil nom ibat ti yajval ti balumile. Te ihalej ep c'ac'al. ¹⁰C'alal po'ot xa tsta yorail chtoc'onaj ti sat ti uvate'e, laj stac talem ti smozoe yu'un chc'ot sc'opon ti jchabiejbalumiltique. Chc'ot sc'ambe tal ti sate. C'alal ic'ot ti mozoe, imajvanic ti jchabiejbalumiltique. Mu'yuc c'usi i'ac'bat batel ti mozoe. ¹¹Ti yajval ti balumile laj xcha'tac talem nixtoc yan smozo. Co'ol ono'ox ilaj ti majel uc, ilaj ti ilbajinel, ilabanat. Mi jutuc mu'yuc c'usi i'ac'bat batel uc. ¹²Ti yajval ti balumile laj stac talem yan smozo. Ja' yoxva'al xa. Ja' iyajesat yu'un ti jchabiejbalumiltique, itenat loq'uel ti bu ts'umbil ti uvate'e.

¹³Hech yu'un hech lic snop ti yajval ti balumile: “¿C'usi chcut? Ja' lec ti jtac batel ti jnich'one ti c'ux ti co'ntone. C'alal chilic ti ja' jnich'on, ja' van chispasbucun ti muc'”, xchi ti yo'nton. ¹⁴C'alal laj yilic ti jchabiejbalumiltique ti ja' snich'on ti yajval ti balumile, hech laj yalbe sbaic: “Ja' yajval balumil chcom avi to. Ba jmiltic. Ho'ucutic chquich'betic comel ti slume”, xut sbaic. ¹⁵Hech yu'un laj stenic loq'uel ti bu ts'umbil ti uvate'e, laj smilic.

Hech yu'un mi isut tal ti yajval ti uvate'e, ¿c'usi chc'ot spasse ti jchabiejbalumiltique? —xchi ti Jesuse—. ¹⁶Chacalbeic, ja' tsmil ti jchabiejbalumiltique. Yan xa much'u chac'be xchabi ti uvate' yu'une —xchi ti Jesuse.

C'alal laj ya'yic, hech lic yalic:
—Mu me hechuc tspace ti Diose
—xchiic.

¹⁷Ti Jesuse laj sq'uelbe satic, hech lic yalbe:

—Nopo mi mu hechuc sjam ti hech ts'ibabil ti sc'op Diose:

Hech chaj c'u che'el ti yajval nae ti laj yotes ti chiquina ti tone ti mu xtun laj yilic ti yaj'abtele, ja' no'ox hech laj xa yich' tsots yabtel cu'un ti much'u t'ujbil cu'une ti ja' mu sc'anique, ti xchi ti Diose.

¹⁸Hech chaj c'u che'el ti p'in ti chp'aj yal tal ti ba ton pedazo chc'ot, o mu'yuc xa stu, ja' no'ox hech uc mu'yuc xa stu cu'un ti much'u mu sc'an chixch'umbun ti jc'ope. Mi mu sutes yo'nton, ja' chc'o quich'be sc'op. Hech chaj c'u che'el ti p'in ti chp'aj yal tal muc'ta ton ti sba ja' tsts'ubilaj, ja' no'ox hech uc mi laj cal ti ch'ayel chbatic, jp'el sc'opilal ch'ayel chbatic o. Laj stu o, ti xchi ti Diose —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti sc'an ti ac'o stabeic smul ti Jesuse ti fariseoetique

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹Ti totil paleetique xchi'uc ti much'utic ichanubtasvan ti smantal ti Diose ti scuyo' sbaique sc'an stsaquic ti ora ti Jesuse yu'un laj ya'ibeic sjam ti ja' sc'opilalic stuquic ti icholbate. Muc xu' yu'unic ti tstaquique yu'un ja' ixilic yu'un ti xchi'iltaque.

²⁰Hech yu'un laj smalaic yu'un c'u che'el xu' tslo'laic ti c'op ti Jesuse tscuyic. Ti c'alal yorail xu' laj scuyic, ti ora laj staquic batel ti

yajchanc'opetique ti chch'umbeic sc'op ti Jesuse x'elan, ti jun yo'ntonic ti stojol x'elan yu'un chba sjac'beic sc'op. Mi mu sjamuc ic'opoj ti Jesuse, laj xa stabeic smul tscuyic. Hech xu' stsaquic yu'un chiq'uaic batel ti stojol ti gobernadore. Yu'un te ch'ot stic'beic smul tscuyic. ²¹Hech yu'un tal sjac'beic ti Jesuse:

—Maestro, ti jna'tutic ti melel scotol ti c'usi chavale, ti joj chachanubtasvane, ti chavac' ti chanel ti sbe ti Diose ti mero melel. Co'ol chac'opon scotol, manchuc mi tsots yabtel yich'oj, manchuc mi mu'yuc tsots yabtel yich'oj. ²²Albun ca'itutic ¿mi stac' chcac'betutic jpatantutic ti Césare, mi mu stac'? —xchiic.

²³Ti Jesuse laj sna' ti chlo'lavanique, hech yu'un hech laj yalbe:

²⁴—Ac'bun jq'uel junuc adenariotaq'uin ti ja' sventa yu'un chatoj apatanique —xchi.

Hech yu'un ba yich' tal jun denariotaq'uin. C'alal laj sq'uel ti taq'uine, hech lic sjac'be:

—¿Much'u sloc'tombail ti o'loli? ¿Much'u sbi te oy ti sti'ile? —xut.

Hech itac'avic:

—Ja' ti Césare —xchiic.

²⁵Hech yu'un ti Jesuse laj yalbe:

—Oy c'usi stac' chach'umbeic ti Césare yu'un ja' totil ajvalil. Ja' no'ox hech uc ti Diose tsc'an chach'unic ti c'u che'el tsc'an —xut.

²⁶Manchuc mi tsc'an tsa'beic smul ti Jesuse te ti stojol ti xchi'iltaque, muc xu' yu'unic. Ich'ay yo'ntonic ti c'u che'el itac'av ti Jesuse. Hech yu'un mu xa xu' c'usi yan chalic.

Ja' sc'opilal ti sc'an ti ac'o stabeic smul ti Jesuse ti saduceoetique

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷Patil italic cha'vo' oxvo' ti saduceoetique, ja' ti chalic ti mu'yuc much'u chcha'cuxie. Tal sjac'beic ti Jesuse:

²⁸—Maestro, hech laj sts'iba comel ti Moiesese: “Mi oy much'u mu'yuc yol snich'on chcham, ti its'inale ti mu to oyuc yajnile ac'o yic'be yajnil ti sbanquile yu'un hech c'alal ch-an sba yol snich'on xu' chac'be xq'uexolin ti sbanquile yu'un hech mu xtup' sbi ti sbanquile”, ti xchi ti Moiesese.

²⁹Oy hucvo' jchi'iltic. Yermano sbaic ti hucvo'lique. Ti banquilale laj yic' yajnil, patil icham. Mu'yuc yol snich'on icom. ³⁰Hech yu'un ti its'inale laj yic'be yajnil ti ánima sbanquile. Patil icham. Mu'yuc yol snich'on icom uc. ³¹Hech laj spasic scotolic o. Xmelmun laj yiq'uaic sucva'alic. Icham scotolic. Mu'yuc yol snich'on icom mi junuc.

³²Patil icham uc ti antse. ³³C'alal tsta yorail ti chcha'cuxiique, ¿much'u junuc yajnil che'ot ti antse? Melel ti xmelmun laj yiq'uaic scotolic —xchiic.

³⁴Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Ja' no'ox ti c'alal li'oyic ti balumile ja' chnupunic ti xnich'nabe, ja' chaq'uaic ti nupunel ti stsebique. ³⁵Ti much'utic t'ujbilic yu'un chcha'cuxiic loq'uel ti ch'ene yu'un te chba naclucuc ti vinajele, mu xa xnupunic mi vinic mi ants.

³⁶Yu'un mu xa xchamic. Hech chc'otic hech chaj c'u che'el ti ch'ul abatetique. Ja' yol xnich'nab

Dios ic'otíc o yu'un icha'cusesatic yu'un ti Diose. ³⁷Ti cuxajtic ti ánimaetique ti chamenic xae, ja' laj sts'ibabe sc'opilal ti Moisesse ti bu ts'ibabil ti ic'opoj ti Diose te ti jtec' ch'ix. Manchuc mi ep xa habil chamenic ti Abrahame xchi'uc ti Isaaque xchi'uc ti Jacobe, hech ch-albatic to sc'opilal: “Ho'on Diosun yu'un ti Abrahame xchi'uc ti Isaaque xchi'uc ti Jacobe”, ti xchi ti Cajvaltíc Diose, xut ti Moisesse. Yu'un cuxajtic sbatel osil. ³⁸Yu'un ja'uc j'ech'el ichamic oe, mu'yuc xa dios yu'unic. Hech yu'un ti Diose ja' yu'unic ti much'utic cuxajtique. Yu'un ti cuxajtic sbatel osile, hech yu'un pasbil ti muc' sbatel osil ti Diose —xchi ti Jesuse.

³⁹Yan xa ti much'u itac'avique. Ja' itac'avic cha'vo' oxvo' ti much'utic ichanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyo' sbaique. Hech laj yalbeic ti Jesuse:

—Maestro, lec ti c'usi chavale —xchiic.

⁴⁰Ti saduceoetique muc xu' yu'unic xa tsjac'beic yan ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ¿c'u yu'un chalic ja' no'ox yelnich'on David ti Cristoe? xchi

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹Hech yu'un ti Jesuse hech lic sjac'be:

—¿C'u yu'un chalic ja' no'ox yelnich'on David ti Cristoe, ja' ti ac'bil yabtel yu'un ti Diose? ⁴²Yu'un ti Davide hech laj yalbe sc'opilal ti sunal ti q'uejojetique:

Ti Cajvale hech i'albat yu'un ti Diose:

“Chlic naclan li' ti jbats'ic'ob

⁴³ja'to mi laj jtsalbot scotol avajcontra”,

x'utat ti Cajvale, xchi ti Davide.

⁴⁴Hech yu'un ma'uc no'ox yelnich'on yu'un “Cajval”, xchi ti stojol —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj sjambeic smulic ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyo' sbaique

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵C'alal te yabinoj scotol ti judioetique, ti Jesuse hech lic yalbe ti yajchanc'opetique:

⁴⁶—P'ijaníc me, mu xtun ti c'usi tspaceic ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyo' sbaique. Ja' tsc'anic pasel ti muc' hech yu'un slapojic ti nat sc'u'lique. Lec cha'yic ti tspaceic ti muc' yu'un ep jchi'iltic te ti plaza. Yu'un ja' tsc'anic pasel ti muc' hech yu'un chba naclucuc ti bu chnaquic ti más totiletique te ti temploetic xchi'uc mi ch-ic'atic ti q'uín uc. ⁴⁷Tspojbeic ti c'utic oy yu'un ti me'on antsetique. Ti c'u che'el chch'umbatic smantalique yu'un chaq'uic ti q'uelel ti hal tsc'oponic Dios. Hech yu'un jelaven chich'ic castigo stuquic —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti me'on ants ti laj yac'be smoton ti Diose

(Mr. 12:41-44)

21 Ti Jesuse laj sq'uel batel, laj yil ti te oy jc'u'lejetic yo' bu scajonal ti taqu'ine, ja' ti yav ti smoton ti Diose. Te yac'oj sbaic tstiq'uic ochel ti staqu'inique ti bu yav ti smoton ti Diose. ²Te ital jun

me'on ants ti uts sba ti jyalel laj yil ti Jesuse. Ti antse laj stic' ochel chib cinco. ³Ti Jesuse hech lic yalbe ti yajchanc'opetique:

—Melel ti c'usi chacalbeique, ja' más ep laj yac' ti me'on antse chil ti Diose; ja' jutuc no'ox laj yac' scotol ti jc'ulejetique chil ti Diose. ⁴Yu'un ti jc'ulejetique scotolic sobrail xa staq'uinic laj yac'beic ti Diose. Ja'uc ti me'on ants li'to ja' scotol laj yac' ti c'u yepal oy yu'un yu'un tsmac'lin sbae —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ta ono'ox xjinat ti templo te ti Jerusalene

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵Oy cha'vo' oxvo' hech laj yalbeic ti Jesuse, ja' sc'opilal ti templo te ti Jerusalene ti t'ujum ti tonetic ti yich'oje xchi'uc ti sronile ti ja' ti laj yaq'uic staq'uinic ti much'utic toyol yo'ntonic laj yac'beic smoton ti Diose. Hech lic yal ti Jesuse:

⁶—Ti na ti t'ujum chquiltic ti ora to, ta me sta yorail ti chjinat. Mi jp'ejuc ton mu'yuc bu chcom ti sba yan ton yu'un scotol chjinat —xut.

Ja' sc'opilal ti slajebal c'ac'ale

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷Hech lic sjac'beic ti Jesuse:

—Maestro, ¿c'usi ora hech chc'ot ti pasel? ¿Mi oy señail ti jq'ueltutic jbael yu'un hech ti jna'tutic ti po'ot xa chc'ot ti pasele? —xchiic.

⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—P'ijanic me, mu me xalajic ti lo'lael. Yu'un ep chtalic chalic: “Ho'on Jcoltavanejun”, xchiic. Oy chtal yalic: “Yorail xa ti chtal ti Cristoe”, xchiic. Mu me xach'unic.

⁹C'alal chava'ibeic sc'opilal ti oy

ep muc'ta pleito li' ti balumile, chava'ibeic sc'opilal uc ti chlic yan muc'ta pleito, mu me xaxi'ic. Persa scotol hech chc'ot ti pasel jbael. Mu to ja'uc slajebal c'ac'al —xchi.

¹⁰Hech laj yalbe uc:

—Ti crixchanoetic ti jun balumile ja' tscontrain ti crixchanoetic ti yan balumile. Ti ajvaliletique tscontrain sbaic. ¹¹Ep chnic ti balumile, oy bu chtal vi'nal, oy bu chtal ep chamel. Chvinaj muc'ta señailetic ti vinajel. Ep chac' xi'el.

¹²C'alal mu to chc'ot ti pasel, jbael chastsacoxuc, chayilbajinoxuc, cha'ochic ti chuquel ti templo yu'unique xchi'uc ti chuquele. Chayic'oxuc ti stojol ajvaliletic xchi'uc gobernadoretic ho'on ti jventa. ¹³Yu'un ti hech chc'ot ti pasele, más to chpuc jc'opilal avu'unic. ¹⁴Hech yu'un j'lech'el ac'o ti avo'ntonic ti mu xacajnopilan ti avo'ntonic jbael c'usi chc'o avalic. ¹⁵Yu'un ho'on chajcolta ti c'op. Chacac'bot sp'ijil avo'ntonic hech mu xu' yu'unic chtac'avic yu'un hech mu xu' yu'unic stsalvan ti c'op scotol ti much'utic chascontrainoxuque. ¹⁶Oy atos ame'ic no'ox chayac'boxuc entrecal, oy abanquil avits'in no'ox chayac'boxuc entrecal, oy yan avuts avalal no'ox chayac'boxuc entrecal. Oy ti much'utic lec chac'opon abaic xchi'uque ja' no'ox chayac'boxuc entrecal. C'alal oyoxuc xa ti sc'obic, oy bu chasmiloxuc. ¹⁷Scotol crixchanoetic chayilintaouxuc ho'on ti jventa. ¹⁸Ja' no'ox mi hech tsc'an ti Diose hech chc'ot ti pasel ti chasmiloxuque. Mi mu hechuc tsc'an ti Diose mu xc'ot ti pasel.

¹⁹Mi oy lec stsatsal avo'ntonic mi icuch avu'unic, hech chacuxiic sbatel osil.

²⁰C'alal chavilic joyubtabil ti jteclum li'to yu'un yajsoldado yan ajvalil, na'ic me ti ic'ot xa yorail ti chjinate. ²¹Hech yu'un scotol ti much'utic li' nacajtic ti estado Judeae anil ac'o batuc ti vits. Scotol ti much'utic li'oyic ti yut ti jteclume ac'o loc'uc batel ti anil. Scotol ti much'utic loqu'emiec batel ti jteclume, mu xa me sut ochel talel. ²²Yu'un ja' ic'ot xa yorail ti castigo ti chich'ique ti ts'ibabil ono'ox comel, ja' ti laj sts'iba ti yaj'alc'op ti Diose. ²³Uts sbaic ti much'utic slicojic yolique xchi'uc ti much'utic oy yolic chchu'unic toe yu'un ep vocol chtal li' ti jteclum li'to. Ja' cha'ibeic yilintael Dios avi jchi'iltic li' nacajtic ti jteclum li'to. ²⁴Chmilatic ti espada. Ti much'u cuxajtic toe chchucatic, hech patil chpucatic batel ti slumal yanlum crixchanoetic. J'ech'el chlj yipic o ti jchi'iltic ti li' nacajtic ti jteclum li'to. Ja' j'ech'el tsventainic ti yanlum crixchanoetic avi jteclum li'to, chixtanic ja'to mi ista yorail yu'un ti Diose ti tsjelbe yajval stuc.

Ja' sc'opilal ti c'u x'elan chtal ti Jesuse, ja' ti co'ol crixchanoucutic xchi'uque

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵Te ti vinajel chjel ti c'u che'el ono'ox ch-abtejc ti c'ac'ale, ti ue, ti c'analetique. Ja' no'ox hech uc li' ti balumile chjel ti c'u che'el ono'ox ch-abtej ti nabe. Más tsots chc'opoj ti nabe, más tsots tsyiques sba ti jyalel hech yu'un

chi'ic scotol ti crixchanoetic li' ti balumile. ²⁶Mu'yuc xa yip yo'ntonic ti crixchanoetique yu'un ti xi'ele, yu'un chi'ic ti jyalel mi oy c'usi chc'ot ti pasel li' ti balumile. Yu'un chniquic scotol ti c'utic te oy ti vinajele. ²⁷Ja' yorail chiyal tal ti vinajel xchi'uc toc, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. Chiyilucun scotol crixchanoetic. Chilic ti jelaven jp'ijile, ti lum lec ti jquevale. ²⁸Hech yu'un c'alal chaq'uelic ti chlic ti c'utic laj xa calboxuque, nichimuc me avo'ntonic, oyuc me stsatsal avo'ntonic yu'un chana'ic ti po'ot xa chacolic —xchi ti Jesuse, xut ti yajchanc'opetique.

²⁹Laj yalbe ya'yic uc lo'il. Hech laj yalbe:

—Na'ic me c'u x'elan chch'i ti igote'le xchi'uc scotol yan te'etic.

³⁰C'alal yac'oj sba ch-ach'ub ti yanale, chana'ic ti ja' yorail xa chtal ho'. ³¹Ja' no'ox hech uc c'alal chaq'uelic ti yac'oj sba chc'ot ti pasel scotol ti c'utic laj xa calboxuque, na'ic me ti po'ot xa chistacun talel ti Jtote yu'un chtal jpas mantal li' ti balumile.

³²Melel ti c'usi chacalbeique, ho'oxuc ti li'oyoxuc ti balumil ti ora to, ja' chaq'uelic ti chjinate ti jteclum li'to hech chaj c'u che'el laj calboxuque. ³³Chlj ti vinajele xchi'uc ti balumile. Ti jc'ope ja' mu xljaj stuc.

³⁴⁻³⁵P'ijanic me, mu me ja'uc te batem avo'ntonic c'u che'el lec cha'ech'ic li' ti balumile, hech mu xa ats'aclinojucun c'alal chul jtaoxuc. Yu'un mi hech chapasique, ch'ayem avo'ntonic chul jtaoxuc ti yorail chcale. Hech chaj c'u

che'el ti ts'i' mu sna' c'usi ora chba ochuc ti pets', hech ono'ox uc ti crixchanoetique mu sna'ic c'usi ora chtal ti vocole ti sjoylejbal balumil.

³⁶Hech yu'un ti ho'oxuque q'ueleluc me asatic, scotol c'ac'al c'ambeic vocol ti Diose hech lec chayiloxuc, hech mu xa xavilic ti vocol ti chtale, hech mu'yuc amulic c'alal chac'otic ti jtojol, ho'on ti co'ol crixchanoucutive —xchi.

³⁷Ti c'ac'altic te ichanubtasvan ti templo te ti Jerusalén ti Jesuse.

Ja'uc ti ac'ubaltique iloc' batel, ba vayuc ti bu vits Olivatic sbi.

³⁸Jujun sob ic'luman italic scotol ti crixchanoetique, tal ya'ibeic sc'op te ti templo.

Ja' sc'opilal ti ichapaj ti chich' tsaquel ti Jesuse

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

22 Po'ot xa tsta yorail q'uin pascua sbi c'alal tsve'ic caxlan vaj ti mu pumesbiluc xch'ute. ²Ti totil paleetique xchi'uc ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique lic snopilanic c'u che'el xu' tsmilic ti Jesuse yu'un chi'ic yu'un ti xchi'iltaque.

³Ti Satanase i'och ti yo'nton ti Judase, ja' ti Iscariote sjol sbie. Ja' ti yajchanc'op ti Jesuse. Ja' co'ol lajchavo'ic xchi'uc ti yan yajchanc'opetique. ⁴Ti Judase ba sc'oapon ti totil paleetique xchi'uc ti totiletic ti ja' chchabiic ti templo yu'unique te ti Jerusalén. Ba yalbe ti tspastrato xchi'uc yu'un chac'be entrecal ti Jesuse. ⁵C'alal laj ya'yic ti paleetique xchi'uc ti totiletique,

hech nichim no'ox yo'ntonic. Hech lec ichapaj yu'unic ti c'u yepal chich' taq'uin ti Judase. ⁶Ti c'u che'el ichapaj yu'unique lec laj ya'i ti Judase. Hech lic snop ti yo'nton c'usi ora xu' chac'be entrecal yu'un hech mu xlic c'op yu'un ti xchi'iltaque.

Ja' sliqueb laj sliques ti Santa Cena ti Cajvaltique

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷Laj sta yorail ti tsve'ic ti caxlan vaje ti mu pumesbiluc xch'ute, ti tsmilic ti ch'iom carneroe ti tsti'ic yu'un ti q'uin Pascuae hech chaj c'u che'el yaloj ti Diose. ⁸Hech yu'un ti Jesuse laj stac batel ti Pedroe xchi'uc ti Juane. Hech laj yalbe batel:

—Batanic, ba chapambucutic ti ch'iom carnero ti jti'tic sventa ti q'uin pascuae —xut.

⁹Hech lic sjac'beic:

—¿Bu chac'an chajmeltssambe ti carnero ti jti'tique? —xchiic.

¹⁰Ti Jesuse hech laj yalbe:

—A'yo me ava'yic. C'alal cha'ochic ti jteclum, chanupic ti be jun vinic scuchoj ya'al ti sq'uib. Ja' chats'aclic batel, chachi'inic ochel ti na ti bu ch-oché. ¹¹Hech me chavalbeic ti yajval nae: “Hech chayalbot ti Maestroe: ¿Bu oy ti cuarto ti anae yo' bu xu' jti'tutic ti carnero sventa ti q'uin Pascuae xchi'uc ti cajchanc'opetique? xchi ital sc'op”, xavutic me. ¹²Hech chayac'boxuc avilic muc'ta cuarto te ti xcha'cajal sna. Xch'uboj xa ti cuarto. Te chameltssanic ti carneroe —xchi.

¹³Hech ibatic, hech c'ot staic hech chaj c'u che'el i'albatic yu'un ti Jesuse. Te laj smeltsanic ti carneroe sventa ti q'uin Pascuae.

¹⁴C'alal laj sta yorail chve'ic yu'un ti q'uine, ital ti Jesuse. Tal snacan sba ti mesa xchi'uc ti jchoc'opetic yu'une. ¹⁵Hech lic yalbe ya'yic:

—Toyol co'nton yu'un ti chajchi'inoxuc ti sti'el ti carnero sventa ti q'uin Pascuae c'alal mu to chquich'ocol. ¹⁶Yu'un chacalbeic, ja'to mi laj sta yorail ti nacolic xae c'alal te xa oyucutic yo' bu tspas mantal stuc ti Diose, ja'to ti jti'be xq'uexol ti carnero avi to ho'oni — xchi ti Jesuse.

¹⁷Ti Jesuse ja' i'ac'bat jun taza ya'lel sat uvate' yu'un ti yajchanc'ope. Hech laj stsac ti tazae, lic yalbeocol ti Diose. Hech lic yalbe ya'yic:

—Ilo, uch'anic acotolic. ¹⁸Yu'un chacalbeic, ja'to mi laj sta yorail laj jtsob jbatic jcotoltic yo' bu tspas mantal ti Jtotic Diose, ja'to chchuch'be xq'uexol ti ya'lel sat uvate'e avi to ho'oni — xchi.

¹⁹Hech lic stam jun caxlan vaj, laj yalbeocol ti Diose, laj xet' ti caxlan vaje, laj yac'be ti yajchanc'opetique. Hech laj yalbe:

—Ja' jbec'tal li'to yu'un chcac' jba ti milel ti aventaic. Hech me chapasic yu'un chana'ucun — xchi.

²⁰C'alal ive'ic xae, co'ol lic stsac yan vuelta ti tazae, hech lic yalbe:

—Ja' jch'ich'el li'to. Chcac' jba ti milel, chloc' ti jch'ich'ele. Ho'ot ti aventaic ti chcac' jba ti milele. Ti ora to ti jch'ich'ele ja' se'ñail ti mu xch'ay ti ach' c'op ti yaloj ti Jtotique ti c'u che'el chacolique.

²¹A'yo me ava'yic, ti much'u chiyac'un entrecalle, ja' li' jchi'inojtic li' ti mesae. ²²Yu'un hech ono'ox xchapanoj ti Diose, hech yu'un chismilucun, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. Uts sba ti much'u chiyac'un entrecalle — xchi ti Jesuse.

²³Hech yu'un ti yajchanc'opetique hech lic sjac'be sbaic much'u chac' entrecal ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ¿much'u ti más totil chc'ot cu'untique? xut sbaic ti yajchanc'opetique

²⁴Hech lic stsac sbaic ti c'op ti yajchanc'opetique:

—¿Much'u ti más totil chc'ot cu'untique? —xut sbaic.

²⁵Ti Jesuse hech lic yalbe: —Ti ajvaliletic yu'un yanlum viniquetic chac' sbaic ti pasel ti muc' ti stojol ti svinictaque. Manchuc mi tstoy sbaic ti stojol ti crixchanoetic ti smacojique, ja' tsc'anic ti “ja' chcxubinvan”, ac'o chiuc sc'opilalic yu'un ti crixchanoetic. ²⁶Ti ho'oxuque mu me hechuc chapasic. Ti much'u tsc'an ti totil chc'ot avu'unique, ac'o yac' sba ti abatinel avu'unic. ²⁷Nopo ava'yic ti c'u che'el ti much'u totil li' ti balumile ja' no'ox chal mantal. Mu yu'unuc ch-abtej. Ja'uc ti ho'one, mu hechuc ti jpas. Yu'un ho'on avabatun c'otemun.

²⁸Ti ho'oxuque jun avo'ntonic laj ach'i'inucun ti c'alal laj quich'ilan contrainel. ²⁹Hech yu'un yu'un yac'objun cabtel ti Jtotique yu'un ti jpas mantal, hech chacac'boxuc avabtelic yu'un chapasic mantal uc. ³⁰Hech co'ol chije'otucutic ti yorail

ti jpas mantal. Co'ol oy cabteltec
yu'un co'ol ti jpastic ti mantal
ti jchi'iltique, ho'ucutic ti co'ol
yelnich'onucutic ti Israel xchi'uque
—xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj yalbe ti
Pedroe: Chamucun ti avo'nton, xut**
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹Ti Cajvaltique hech lic yalbe ti
Simone:

—Simón, a'yo me ava'i, sc'anoj
lisensa ti Satanase yu'un
chaspasboxuc proval avo'ntonic ti
ora to. Ja' tsc'an ti ac'o chibajuc
avo'ntonic o yu'un hech chapuquic
batel hech chaj c'u che'el spaxaq'uil
trigo. ³²Ho'oti laj xa jc'opombot
Dios ti atojol yu'un mu me xchibaj
avo'nton o. C'alal chacha'sutes
avo'nton, chatsatsubtasbe yo'ntonic
ti avermanotaque —xut.

³³Lic yal ti Pedroe:

—Cajval, manchuc mi
chixchucucun, manchuc mi
chismilucun, muc chajcomesot
—xut.

³⁴Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Pedro, chacalbot ava'i, avi
ac'ubal to c'alal tsta yorail ch-oc'
quelem, laj xa amucun ti avo'nton
oxib vuelta —xchi.

**Ja' sc'opilal ti yajchanc'opetique ti
po'ot xa tspasbat proval yo'ntonic**

³⁵Ti Jesuse hech lic yalbe scotolic:

—C'alal laj jtacoxuc batel mu'yuc
ataq'uin, mu'yuc ave'el, mu'yuc
asempat, ¿mi oy c'usi muc xataic?
—xut.

Hech itac'avic:

—Mu'yuc palta laj ca'itutic
—xchiic.

³⁶Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Hech chaj c'u che'el ti
soldadoetique chchapan sbaic yu'un
chba spasic pleito, chich'ic batel
staqu'unic xchi'uc sve'elic xchi'uc
yespadaic, ja' no'ox hech tsc'an uc
ti ora to. Tsc'an ti oy xch'unojel
avo'ntonique yu'un hech chcuch
avu'unic ti chacontrainatique. ³⁷Hech
yu'un ti hech chacalbeic, yu'un ti
ora to persa hech chc'ot jc'opilal
hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel
jc'opilal: “Chchapanat hech chaj
c'u che'el jmulavil”, ti xchie. Yu'un
ti hech ts'ibabil comel ti jc'opilale,
persa chc'ot ti pasel —xchi ti Jesuse.

³⁸Hech lic yalic:

—Cajval, li'oy cha'ch'ix espada
—xchiic.

Hech itac'av ti Cajvaltique:

—Ta yutsil —xchi. Yu'un ti hech
itac'av ti Cajvaltique yu'un ac'o
lajuc sc'opilal yu'un muc x'a'ibat
sjam ti sc'ope.

**Ja' sc'opilal ti ba sc'opon Dios ti
Getsemaní ti Jesuse**

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹Hech iloc' batel ti Jesuse, ibat ti
bu vits Olivatic sbi yu'un te ono'ox
chc'otilan. Ichi'inat batel yu'un ti
yajchanc'opetique. ⁴⁰C'alal ic'otic
ti vits Olivatic, hech lic yalbe ti
yajchanc'opetique ti Jesuse:
—C'oponic Dios hech mu xasujat ti
mulil —xut.

⁴¹Ja' ijelav batel jutuc stuc ti
Jesuse. Hech snatil ijelav batel hech
chaj c'u che'el ti jtentic batel ton.
Laj squejan sba, lic sc'opon Dios.

⁴²Hech laj yalbe ti Diose:

—Tote, mi hech tsc'an ti avo'ntone,
q'uejbun batel ti vocol li'to. Mu me

jpas c'usi tsc'an co'nton. Ja' ac'o
jpas ti c'usi sc'an ti avo'nton atuque
—xchi.

⁴³Ti Jesuse laj yil ch'ul abat. Ja'
tacbil tal yu'un tal yac'bel yip ti
Jesuse. ⁴⁴Mu xa xnel ti vocol laj
ya'i hech yu'un más laj yac' persa
laj sc'opon Dios. Ep ichiq'uinaj. Ti
xchiqu'ue hech chaj c'u che'el tsts'uj
ch'ich'.

⁴⁵C'alal laj yo'nton laj sc'opon
Dios, isut talem yo' bu oyic ti
yajchanc'opetique. Vayajtic c'ot
staic yu'un ep chich'ic mul. ⁴⁶Hech
lic yalbe:

—Mu xtun ti chavayic. Licanic,
c'oponic Dios hech mu xasujat ti
mulil —xut.

Ja' sc'opilal ti itsacat ti Jesuse

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷C'alal yac'oj sba chc'opoj
ti Jesuse, ja' hech yorail ital ep
crixchanoetic. Ja' jbaejbe tal ti
Judase, ja' co'ol lajchavo'ic xchi'uc
ti yan yajchanc'opetique. Ti Judase
ihul ti stojol ti Jesuse, hech lic sbuts'.

⁴⁸Hech yu'un ti Jesuse lic yalbe:

—Judás, mu yu'unuc jun avo'nton
ti jtojol ti chabuts'une. Ja' no'ox
yu'un ti chavac'un entrecalle, ho'on
ti co'ol crixchanoucutique —xut.

⁴⁹Ti yajchanc'opetique ti te
xchi'inojic ti Jesuse, c'alal laj sna'
ti c'usi sventail ti italiique, hech lic
yalbeic ti Jesuse:

—Cajval, mi chac'an, chcac'betutic
espada —xchiic.

⁵⁰Hech yu'un oy jun laj sloq'ues
yespada. Hech laj sbojbe loq'uel jun
xchiquin ti yabat ti totil palee. Ti
xchiquin ti illoq'ue, ja' ti sbats'ic'ob.

⁵¹Hech yu'un lic yal ti Jesuse:

—Mu me xapajesic. Ac'o spasic ti
c'usi tsc'an yo'ntonique —xut.

Hech yu'un ti Jesuse laj spic ti
bu yajem ti abate, ti ora ichop.

⁵²Ti Jesuse hech lic yalbe ti totil
paleetique xchi'uc ti totiletic ti
ja' chchabiic ti temploe xchi'uc ti
moletique ti te tal tsacvanuque:

—¿C'u yu'un hech tal atsacucun
hech chaj c'u che'el j'elec'?

Avich'ojic talem avespadaic ate'ic.

⁵³Scotol c'ac'al te oyun ti atojolic
te ti templo. ¿C'u yu'un mu teuc
laj atsacucun? Yu'un ti hech ihu'
xa avu'unique ti ora to yu'un
ac'bil lisensa ti avajvalique, ja' ti
sventainoj ti mulile. Ja' ti Satanase
—xut ti much'utic tal tsacatuc
yu'une.

Ja' sc'opilal ti Pedroe ti laj smuc ti yo'nton ti Jesuse

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54,
66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴Hech laj stsaquic, laj yiq'uiic
batel ti Jesuse ti sna ti totil palee.
Ti Pedroe nomtic to xbat. ⁵⁵Te
ti yamaq'uul sna ti totil palee laj
spasic c'oc' ti abatetique yu'un
chc'atinic. Te laj snacan sbaic. Ti
Pedroe laj xchi'in ti naclej ti yantic
uque. ⁵⁶Oy jun quiara laj yil ti
te nacal ti Pedroe. Yu'un chtil ti
c'oq'ue, hech yu'un laj yil. Laj
sq'uelilambe sat, hech lic yal:

—Avi to ja' xchi'il sbaic xchi'uc ti
much'u tsacbile —xchi.

⁵⁷Ti Pedroe laj smuc ti yo'nton,
hech laj yal:

—Ti chavale, me'e, mu hechuc. Mu
xcojtiquin —xut.

⁵⁸Li' no'ox ti j'oq'ui i'ojtiquinat
yu'un yan ti Pedroe. Hech i'albat:

—Ho'ot laj achi'in uc —x'utat.

Itac'av ti Pedroe:

—Mu ho'ucun, tote —xchi.

⁵⁹I'ech' van jun ora, oy yan hech i'albat sc'opilal ti Pedroe. Hech laj yal:

—Melel cac'tic, ja' xchi'il sbaic avi to yu'un liquem tal ti Galilea uc —xchi.

⁶⁰Itac'av ti Pedroe:

—Tote, mu jna' ti c'usi chavale —xchi.

C'alal yac'oj sba chc'opoj ti Pedroe, ja' yorail ti i'oc' quelem.

⁶¹Hech yu'un ti Jesuse laj sjoyp'in sba, laj sq'uelbe sat ti Pedroe. Ti Pedroe it'ab ti yo'nton ti hech ono'ox i'albat yu'un ti Cajvaltique: “C'alal tsta yorail ch-oc' quelem, laj xa amucun ti avo'nton oxib vuelta”, ti x'utate. ⁶²Hech yu'un iloc' batel ti Pedroe. Ep ba yoc'ta sba.

Ja' sc'opilal ti ilabanat ti Jesuse

(Mt. 26.67-68; Mr. 14:65)

⁶³Ti jayvo'ic ti jtsacvanejetique yu'un ti i'ac'batic xa entrecal, hech lic slabanic ti Jesuse, lic smajic.

⁶⁴Laj smacbeic sat ti poc', lic smajbeic sat, hech laj yalbeic:

—Alo ca'itutic, ¿much'u laj smajote? —xut.

⁶⁵Ep laj slabanic. Ep ti c'usi chopol laj yalbeic.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti te laj sva'an sba ti stojol ja' ti totiletic yu'un ti xchi'iltaque

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶C'alal isacub ti osile laj stsob sbaic ti totiletic yu'un ti judioetique, ja' ti totil paleetique xchi'uc ti much'utic ichanubtasvanic ti

smantal ti Diose ti scuyojo sbaique.

Laj yiq'uaic tal ti stojolic ti Jesuse.

Hech lic yalbeic:

⁶⁷—Albun ca'itutic, ¿mi ho'ot ti Cristoote, ti t'ujbilot yu'un ti Diose? —xchiic.

Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Mi chacalbeic ti ho'on Cristoune, mu yu'unuc chach'unic. ⁶⁸Mi

chajac'beic c'usi chanopic, mu xac'an chatac'avic. ⁶⁹Ho'on ti co'ol crixchanoucutique yorail xa ti te chba naclucun ti sbats'ic'ob ti Diose yo' bu ti jpas ti mantal scotol —xut.

⁷⁰Scotolic lic yalic:

—¿Mi yu'un ho'ot snich'onot ti Diose chacuy aba? —xchiic.

—Ho'on —xchi xtac'av ti Jesuse.

⁷¹Hech yu'un lic yalbe sbaic:

—¿C'u yu'un ti jc'antic yan rextico? Laj xa ca'ititc ti c'usi chale —xut sbaic.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti iva'anat ti stojol ti Pilatoe

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

23 Hech iliquic scotolic, laj yiq'uaic batel ti Jesuse, c'ot sva'anic ti stojol ti Pilatoe. ²Te lic sa'beic smul. Hech laj yalic:

—Avi vinic li'to ja' no'ox tstsob svinictac yu'un tsqliques c'op li' ti jlumaltutique. Chal ti mu stac' chcac'betutic spatán ti totil ajvalil cu'untique, ja' ti Césare, yu'un ja' ajvalil scuyojo sba. Ja' ti Cristo scuyojo sbae —xchiic. Ja' ti Cristo sbie ja' sjam ti ac'bil yabtel yu'un ti Diose.

³Hech yu'un ti Pilatoe hech lic sjac'be ti Jesuse:

—¿Mi ho'ot ajvalilot yu'un ti achi'iltaque, ho'oxuc ti judiooxuque? —xut.

Itac'av ti Jesuse:

—Ho'on —xchi.

⁴Ti Pilatoe hech lic yalbe ti totil paleetique xchi'uc scotol ti crixchanoetique:

—Mu jtabe smul avi vinic li'to —xchi.

⁵Yan vuelta hech lic yalic:

—Mu me xacolta batel

yu'un tsoques ti jchi'iltaque. Chchanubtasvan ti scotol jlumal li' ti Judeae. Ti sliqueb te laj xchanubtas ti jchi'iltac te ti Galilea. Ti ora to talem li'to —xchiic.

**Ja' sc'opilal ti ic'bil ibat ti
stojol ti Herodese ti Jesuse**

⁶Hech yu'un c'alal laj ya'i ti Pilatoe, “ti sliqueb te ichanubtasvan te ti Galilea”, ti xchiique, hech yu'un hech lic sjac'be mi te liquem tal ti Galilea ti Jesuse. ⁷C'alal laj ya'i ti liquem tal ti Galilea ti Jesuse, hech laj sna' ti Pilatoe ti ja' oy ti sventa ti Herodese. Hech yu'un laj stac batel ti stojol ti Herodese yu'un tal ya'i paxyal te ti Jerusalén ti Herodese. ⁸C'alal laj yil ti Jesuse ti Herodese, nichim no'ox yo'nton. Yu'un ep xa c'ac'al tse'an tsq'uelbe sat yu'un ep ya'yojbe sc'opilal ti Jesuse. “Taca j'q'uel ti c'u che'el tspas junuc señail ti Jesuse”, xchi ono'ox ti yo'nton ti Herodese. ⁹Hech yu'un lic sjaq'uilambe ti Jesuse ti c'u che'el xu' yu'un tspas ti señailletique. Ti Jesuse mi jp'eluc muc xtac'av. ¹⁰Te va'ajtic ti totil paleetique xchi'uc ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyoj sbaique. Liquem sjolic, toyol yo'ntonic tstitic'beic smul ti Jesuse te ti stojol

ti Herodese. ¹¹Ti Herodese xchi'uc ti yajsoldadoetique muc spasic ti muc' ti Jesuse. Ja' no'ox laj slabanic, laj slapbeic c'u'il hech chaj c'u che'el tslapic ti ajvaliletique, ja' ti t'ujum no'ox ti jyalel ti c'u'ile. Patil hech lic staquic sut tal ti stojol ti Pilatoe. Slapoj tal ti c'u'ile ti Jesuse. ¹²Contra ono'ox yiloy sbaic ti Herodese xchi'uc ti Pilatoe. C'alal laj stac batel ti stojol ti Herodese ti Jesuse, hech lec lic sc'opon sbaic.

**Ja' sc'opilal ti ichapaj sc'opilal ti
Jesuse yu'un chmilat ti cruz**

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19 :16)

¹³Hech yu'un ti Pilatoe laj yic' tal ti stojol ti totil paleetique xchi'uc ti yan totiletic te ti templo yu'un ti judioetique xchi'uc scotol ti crixchanoetique. ¹⁴Hech lic yalbe: —Yu'un ti laj avaq'uic ti jtojol ti achi'il li'to yu'un “tsoques scotol ti jchi'iltaque”, ti xachiique, laj xa quich'be sc'op ti atojolic. Mi jutuc mu jtabe smul. Mu hechuc hech chaj c'u che'el chavalique. ¹⁵Hech uc ti Herodese muc stabe smul uc. Ti lajuc stabe smule, muc xcha'tac sut tal ti jtojol ti hechuque. A'yo me ava'yic, mu'yuc smul ti achi'il li'to yu'un chmilat. ¹⁶Hech yu'un ja' no'ox chcac'be castigo, patil ti jcolta batel —xchi.

¹⁷Hech stalel o ti yorail q'u'in tscolta batel jun jchuquel ti jujun habil ti gobernadore. ¹⁸Hech yu'un tsots lic c'opojuc scotol ti crixchanoetique. Hech lic yalic: —Ac'o chamuc ti cruz lume. Ja' ac'o coluc ti Barrabase —xchiic.

¹⁹Ti Barrabase itic'at ochel ti chuquel scoj ti laj stsob svinictac,

yu'un laj scontrain ti gobiernoe te ti Jerusalén. Imilvan uc. ²⁰Ti Pilatoe yan vuelta lic sc'opon ti judioetique yu'un tsc'an tscolta batel ti Jesuse.

²¹Yan vuelta tsots ic'opojic, hech laj yalic:

—iMilo ti cruz! —xchiic.

²²Hech laj sjac'be:

—¿C'usi smul avu'unic? Mu jtabe smul yu'un chmilat. Hech yu'un chcac'be castigo, patil ti jcolta batel —xut. Ja' yoxibal xa vuelta ti hech laj yalbe.

²³Más tsots i'avanic. Hech laj yalic:

—iMilo ti cruz! —xchiic.

Yu'un ti hech isujvanique, hech ich'umbat sc'op ti crixchanoetique xchi'uc ti totil paleetic yu'unique.

²⁴Hech yu'un ti Pilatoe laj yal mantal ti ac'o milatuc ti cruz ti Jesuse hech chaj c'u che'el laj sc'anique. ²⁵Hech laj scolta batel ti much'u laj sc'anique, ja' ti Barrabase, ja' ti itic'at ti chuquel yu'un laj stsob svinictac, laj scontrain ti gobiernoe. Imilvan uc. Laj yac' entrecal ti Jesuse yu'un ac'o c'otuc ti pasel ti c'usi tsc'an ti yo'ntonique.

Ja' sc'opilal ti imilat ti cruz ti Jesuse

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶Hech yu'un ti soldadoetique laj yiq'ueic batel ti Jesuse. C'alal xq'uechoj xa batel scruc ti Jesuse, hech laj stsaquic jun vinic. Ja' ch-och batel ti jteclum. Simón sbi ti vinique. Ja' judiovinic. Ja' liquem tal ti balumil Cirene sbi. Ja' laj yac'beic batel tsq'uech ti scruc ti Jesuse. Ja' baejem ti Jesuse. Patil

chtal ti Simone sq'uechojbe tal ti scruc ti Jesuse.

²⁷Laj sts'acliic batel ti Jesuse ep viniquetic xchi'uc ep antsetic. Ti antsetique ep laj yoc'taic ti Jesuse. Ep laj yich'ic mul yu'un. ²⁸Ti Jesuse laj sjoyp'in sba hech laj yalbe:

—Ho'oxuc antsetic li' nacaloxuc ti Jerusalene, mu me xavoc'taun.

Ja' xavoc'ta abaic xchi'uc avol anich'onic. ²⁹Yu'un ta me sta yorail ti hech chalique: “Ja' lec ti much'utic mu'yuc yolique, hech mu'yuc c'usi chich' mul yu'un”, xchiic. ³⁰Hech yu'un hech chlic yalic: “Taca but'q'uijuc tal ti vitse, hech ac'o sbuti'un”, xchiic. ³¹Ti ho'one ti jch'un scotol ti c'utic yaloj ti Diose. Pero ep chiyac'bucun quich' vocal. Buc xa ti ho'oxuque ti mu xac'an xach'unic ti c'utic yaloj ti Diose, ic'u che'el tsts'ic avu'unic ti vocole ti ta ono'ox xavich'ique! — xchi ti Jesuse.

³²I'ic'at batel uc cha'vo' judioviniquetic ti tsots smulique yu'un co'ol chba milatuc ti cruz xchi'uc ti Jesuse. ³³C'alal ic'otic ti bu Baquel Jolal sbi ti balumile, te c'ot jipanatuc ti cruz ti Jesuse xchi'uc ti cha'vo' viniquetic ti tsots smulique, jun ti sbats'ic'ob ti Jesuse, jun ti sts'et. Ja' cacal ti o'lol ti scruc ti Jesuse. ³⁴Ti Jesuse hech lic yal: —Tote, pasbeic perdón yu'un scoj ti mu sna'ic ti c'usi tspasique —xchi tsc'opon ti Diose.

Hech ti soldadoetique lic spasic al chilic ti much'u chc'ot ti sventa ti sc'u' spoc' ti Jesuse. ³⁵Te va'ajtic chq'uelvanic tal ti crixchanoetique. Te va'ajtic uc ti totiletic te ti templo

yu'un ti judioetique. Lic slabanic uc ti Jesuse. Hech laj yalic:

—Laj scolta yantic. Hech yu'un mi meel ti ja' ti Cristoe, ti ja' t'ujbil yu'un ti Diose, ac'o scolta sba quitic uc —xchiic.

³⁶Ilabanvan uc ti soldadoetique. Inopejic tal, tal yac'beic vinagre yu'un chuch' yu'un mu me xcham ti ora. ³⁷Hech laj yalbeic:

—Mi meel ti ho'ot totil ajvalilot yu'un ti achi'iltaque, ho'oxuc ti judiooxuque, coltao aba quitic —xutic.

³⁸Oy jun pac'bil ti sjol scruz ti Jesuse. AVI TO JA' TI TOTIL AJVALIL YU'UN TI JUDIOETIQUE, xchi ts'ibabil.

³⁹Te co'ol jipajtic xchi'uc ti Jesuse ti viniquetic ti tsots smulique. Ti june laj stoy sba ti stojol ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Mi meel ti Cristoote, ti t'ujbilot yu'un ti Diose, coltao aba quitic. Coltauntutic uc —xut.

⁴⁰Itac'av ti yane, laj spajesbe ye ti xchi'ile. Hech laj yalbe:

—¿Mi mu xaxi' ti Diose? Co'ol chquich'tic voloc xchi'uc. ⁴¹Ho'ucutic oy jmultic hech yu'un chquich'tic voloc ti ora to yu'un chijyac'bucutic jtojtic ti c'utic laj jpastique. Ti vinic li'to mu'yuc c'usi chopol spasoj —xchi.

⁴²Ti viniquite hech lic yalbe ti Jesuse: —Cajval, na'un me c'alal chtal apas mantal li' ti balumile —xchi.

⁴³Ti Jesuse hech laj yalbe: —Meel ti c'usi chacalbee, ti ora to chachi'inun batel ti vinajel —xchi.

Ja' sc'opilal ti icham ti Jesuse

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴C'alal laj sta o'lol c'ac'al, i'ic'ub ti osile ti sjoylejaj balumil. Ic'uben

icom oxib ora. ⁴⁵Tup'en ti c'ac'ale. Ti velo ti te joc'ol ti yut templo te ti Jerusalene, ja' ijat ti o'lol. ⁴⁶Tsots ic'opoj ti Jesuse, hech laj yal: —Tote, chcac' ti ac'ob ti jch'ulele —xchi.

C'alal laj yal hech ti Jesuse, icham.

⁴⁷C'alal laj yil ti capitán soldadoe ti hech ic'ot ti pasele, lec ic'opoj yu'un ti Diose. Hech laj yal:

—Meel ti mu'yuc smul avi vinic li'to —xchi.

⁴⁸Scotol ti crixchanoetique ti te stsoboj sbaique, c'alal laj yilic ti icham xa ti Jesuse, isutic batel ti snaic. Yu'un ep chich'ic mul, hech yu'un yac'oj sba tsmajilan sti' yo'ntonic ti c'alal isutic batel.

⁴⁹Scotol ti much'utic lec laj sc'opon sbaic xchi'uc ti Cajvaltique xchi'uc ti yajchanc'opetic ti Cajvaltique xchi'uc ti antsetique ti te iloc' tal ti Galilea ichi'inat tal ti Jesuse, nom va'ajtic te tsq'uelic scotol.

Ja' sc'opilal ti imucat ti Jesuse

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹Te oy jun vinic José sbi. Ja' liquem tal ti jteclum Arimatea sbi te oy ti estado Judea. Ja' totil te ti templo te ti Jerusalén ti Josee. Lec yo'nton. Ja' yac'oj sba tsmala ti chtal spasucutic ti mantal ti Diose. Toj yo'nton, hech yu'un mu laj stic' sba ti c'op c'alal laj xchapanic ti Jesuse ti yan totiletic te ti templo. ⁵²Ja' ba sc'opon ti Pilatoe. Laj sc'ambe stacopal ti Jesuse. ⁵³Yu'un i'ac'bat lisensa yu'un ti Pilatoe, hech yu'un ba sloq'uesbe ti cruz ti stacopal ti Jesuse. Laj xpix ti saquil poc'. Ja' laj stic' ti ach' ch'en

ti bu pasbil yu'une. Jombil ti ton ti ch'ene. ⁵⁴Ja' ti mal c'ac'al ti viernes ti imucate. Ja' yorail chchapan sbaic yu'un ti yoc'omal ja' sc'ac'alil chchux yo'ntonic.

⁵⁵Ti antsetic ti te iloc' tal ti Galilea ichi'inat tal ti Jesuse, te ibatic ti ch'en uc. Laj sq'uelic ti bu itic'at ochel ti stacopale.

⁵⁶Isutic batel ti snaic. Hech yu'un ti c'alal ic'otic ti snaique, ti ora lic xchapanic vomoletic xchi'uc perfume yu'un yorail xa chlic ti chchux yo'ntonique hech chaj c'u che'el chal ti mantaletique. Ti vomoletic xchi'uc ti perfumee ja' chba yac'beic ti Cajvaltique yu'un mu me xtuib ti ora. Ja' stalel hech tspasic ti judioetique.

Ja' sc'opilal ti icha'cuxi ti Jesuse

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

24 Ti sba c'ac'alil ti semana, ja' ti domingoe, c'alal ta xa sacub xa tal ti osile, tal sq'uelic ti ch'en ti antsetique. Yich'ojic tal ti vomoletic xchi'uc ti perfumee ti laj xchapanique. ²Te c'alal ic'otique, balch'umbil xa loq'uel ti tone ti smac ti ti'ch'ene c'ot staic. ³C'alal i'ochic ti yut ch'en, mu'yuc xa te ti sbec'tal ti Cajvaltic Jesuse c'ot staic. ⁴C'alal yac'oj sba chlo'laj yo'ntonic, laj yilic ti te va'ajtic ti sts'elic cha'vo' viniquetic x'elan. Lum sac ti sc'u'ique chtup' jsatic yu'un. ⁵Toj xi'el ic'otic ti antsetique, laj snijan sbaic. Hech ijac'batic:

—¿Mi tal to aq'uelbeic sbec'tal li'i? ¿Mi mu xana'ic ti icha'cuxi xa loq'uel? ⁶Mu xa li'uqui ti Cajvaltique yu'un cha'cuxem xa loq'uel ti ch'en. Na'ic me ti hech

chaj c'u che'el laj yalboxuque c'alal te oyoxuc ti Galilea xchi'uque.

⁷Hech laj yal: “Ja' persa chi'ac'at entrecal ti sc'ob jmulavetic, ho'on ti co'ol crixchanoucutive. Chismilucun, patil chismucucun. Ti yoxibal c'ac'al chicha'cuxi”, ti xayutoxuque —xchiic ti viniquetic ti lum sac sc'u'ique.

⁸Hech lic sna'ic ti antsetique ti hech ono'ox i'albatique. ⁹Hech iloq'ueic ti ch'en, isutic batel, ba xcholbe ya'yic ti buluchvo' yajchanc'opetic ti Jesuse xchi'uc ti yantique scotol ti c'utic i'albatique.

¹⁰Ja' ti antsetique ti ba yalbe ti jcholo'opetique, ja' ti María ti liquem tal ti Magdala, xchi'uc ti Juanae, xchi'uc ti yan María, ja' ti sme' ti Jacoboe, xchi'uc ti yan antsetic ti xchi'inojic uque. ¹¹Ti jcholo'opetique laj scuyic ti hech no'ox chalic ti antsetique, muc spاسبic ti muc' ti sc'opique.

¹²Ja'uc ti Pedroe ilic ti ora, anil ibat ti yo' bu ti ch'ene. Laj sq'uel ochel ti yut, laj yil ja' xa no'ox te oy ti poq'ue, ja' ti xpix ti sbec'tal ti Cajvaltique. Mu xa teuc ti sbec'tal ti Cajvaltique. Hech yu'un ti Pedroe c'alal isut batel ti sna, ep ilo'laj yo'nton batel yu'un melel ti mu xa teuc.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj xchi'in batel ti Emaús cha'vo' ti much'u xch'unojbeic sc'ope

(Mr. 16:12-13)

¹³Ti yorail iloc' ti ch'en ti Cajvaltique, ti mal c'ac'al oy cha'vo' ti much'u xch'unojbeic sc'op ti Jesuse iloq'ueic batel ti Jerusalén hech ixanavic batel ti

sbelal Emaús. Ja' biq'uit jteclum ti Emause. Oy van chibuc legua chil sbaic xchi'uc ti Jerusalene. ¹⁴Yac'oj sba tslo'iltabe sbaic batel ja' ti c'u che'el imilat ti Jesuse. ¹⁵C'alal hech yac'oj sba chlo'lajic, te ital ti spatic ti Jesuse. Hech laj xchi'inic batel ti be. ¹⁶Ti xcha'va'alique ja' macbilic satic yu'un ti Diose hech yu'un muc xojtiquinic ti ja' ti Jesuse ti xchi'inojic batel ti bee. ¹⁷Hech ijac'batic yu'un ti Jesuse:

—¿C'usi ti chalo'iltaique? —
x'utatic yu'un ti Jesuse.

Hech iva'iic. Laj yil ti Jesuse ti ep chich'ic mul.

¹⁸Hech itac'av ti june, ja' ti Cleofas sbie:

—Scotol ti jchi'iltique ti li' talemic ti Jerusalene yu'un tal sq'uelic ti q'luine, ya'yojic ti c'usi ic'ot ti pasel chabje li' ti Jerusalene. ¿C'u yu'un muc xava'i ho'oti? —xchi.

¹⁹Hech itac'av ti Jesuse:

—¿C'usi ic'ot ti pasel? —xchi.

Hech itac'avic:

—Ja' ti imilat ti Jesuse, ja' ti liquem tal ti Nazarete. Ja' ti j'alac'op yu'un ti Diose. Yu'un coltabil yu'un ti Diose, hech yu'un lec ichanubtasvan. Oy yip ti sc'ope. Ihu' yu'un laj spas ep jchop o abteletic. Lec i'ilat yu'un scotol ti jchi'iltique. ²⁰Ja' i'ac'van entrecal ti totiletic te ti templo cu'untique. Te ichapaj sc'opilal te ti stojol ti gobernadore ti persa chchame. Hech laj smilic ti cruz. ²¹Ti ho'ontutique laj jch'untutic ti ja' Jcoltavanej cu'untic, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele. Ja' its'aqui xa yoxibal c'ac'al o to ti

imilate. ²²Nax ich'ay co'ntontutic yu'un ti c'usi laj yalbuntutic ti antsetique, ja' ti co'ol jchi'inojtutic ti Jesuse xchi'uque. Yu'un i'ayic ti ch'en sob ic'luman nax, ba sq'uelic ti stacopal ti Jesuse. ²³Mu'yuc xa te c'ot staic. Hech yu'un c'alal laj yilic ti mu xa teuque, hech isutic batel ba yalbuntutic. Te oy la ch'ul abatetic laj yilic uc. I'albatic yu'un la ti cha'cuxem xa ti Cristoe. ²⁴Oy ibatic ti jchi'iltaique, ba sq'uelic ti ch'ene. Hech chaj c'u che'el laj yalic ti antsetique, hech la oy. Pero mu'yuc bu laj yilic ti Jesuse —x'utat ti Jesuse yu'un ti cha'vo'ique.

²⁵Hech yu'un ti Jesuse hech lic yalbe:

—Mu p'ijucocuc. Vocol chach'unic scotol ti c'usi yaloj ti j'alac'opetic yu'un ti Diose. ²⁶¿Mi mu hechuc chal ti j'alac'opetic ti persa chich' vocol ti Cristoe yu'un hech ch-ac'at ti pasel ti muc'? —xchi ti Jesuse.

²⁷Ti Jesuse hech xmelmun lic yac'be sna'ic scotol ti butic hech chal ti sc'op ti Diose ti persa ta ono'ox xich' vocole. Ja' ti ts'ibabil yu'un ti Moisesse xchi'uc scotol ti yan j'alac'opetic yu'un ti Diose.

²⁸Hech ic'otic ti Emaús. Hech yu'un ti Jesuse stuc xa no'ox sc'an chjelav batel. ²⁹Hech yu'un ti cha'vo' viniquetique laj spajesic ti Jesuse. Hech laj yalbeic:

—Li' no'ox comani yu'un mal xa c'ac'al. Po'ot xa ch-ic'ub ti osile —xchiic.

Hech laj xch'un ochel ti Jesuse.

³⁰C'alal xchi'inojic ti naclej ti mesae, laj stsac ti caxlan vaje ti Jesuse, laj yalbe vocol Dios, laj xet' ti caxlan vaje, laj yac'be. ³¹Hech

yu'un ti c'alal hech laj spas ti Jesuse, hech lic ac'batuc yojtiquinic yu'un ti Diose. Ti ora ich'ay ti satic ti Jesuse. ³²Hech lic yalbe sbaic:

—¿C'u che'el muc sut co'ntontic ti ja' ti Cajvaltique yu'un imuc'ub co'ntontic ti c'alal laj yalbucutic ti sjam ti sc'op Diose ti c'alal jchi'inojtic tal ti be? —xut sbaic.

³³Yu'un ti laj xa yilic ti cha'cuxem xa ti Cajvaltique, hech yu'un isutic batel ti ora ti Jerusalén. Yu'un tsc'an chba yalbe ya'yic ti xchi'iltaque ti co'ol xch'unojic xchi'uc. Te stsojoj sbaic ti buluchvo' yajchanc'op ti Jesuse xchi'uc oy yan xchi'iltac c'ot staic. ³⁴C'alal ic'otic ti cha'vo'ique, hech i'albatic yu'un ti xchi'iltac ti te oyic ti Jerusalemene:

—Melel ti cha'cuxem xa ti Cajvaltique. Laj xa yac' sba ti q'uelel ti stojol ti Simon Pedroe —x'utatic yu'un.

³⁵Hech yu'un uc ti cha'vo'ique hech lic xcholbe ya'yic ti c'u che'el ilo'lajic ti be xchi'uc ti Jesuse, ti ja'to c'alal laj xet' ti caxlan vaje ja'to laj yojtiquinic.

Ja' sc'opilal ti laj yac' sba ti q'uelel te ti o'lol ti stojol ti yajchanc'opetique ti Jesuse

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶C'alal yac'oj sba tsc'opon sbaic, ti ora va'al ihul ti stojolic ti Jesuse yo' bu stsojoj sbaique. Hech laj yalbe:

—Tal jtoj avo'ntonic —xchi.

³⁷Toj xi'el ic'otic. Laj scuyic ti ch'ulelal ti c'alal laj yilique. ³⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—¿C'u yu'un chaxi'ic? ¿C'u yu'un hech chanopic? ³⁹Q'uelo ti jc'obe,

q'uelo ti cacane. Ho'on chavil. La' picucun. Ti ch'ulelalucune, mu'yuc jbec'tal mu'yuc jbaquel ti hechuque —xchi.

⁴⁰C'alal hech laj yal, laj yac' ti q'uelel ti sc'obe, ti yacane. ⁴¹Ti c'alal laj yilique, nichim no'ox yo'ntonic. Ich'ay yo'ntonic uc, hech yu'un mu sna' c'usi chch'unic mi melel ti cha'cuxem xae. Hech yu'un ti Jesuse lic sjac'be:

—¿Mi oy jutuc ve'elil avich'o'jic tal? —xchi.

⁴²Hech yu'un laj yac'be jtuch' vobilal choy yu'un tsti'. Laj yac'be jtuch' colomen tslo'. ⁴³Ti satilal laj stsac ti ve'elil ti Jesuse, lic ve'uc.

⁴⁴Hech lic yalbe:

—Hech ono'ox laj calboxuc ti c'alal jchi'inojoxuque ti persa chc'ot ti pasel scotol ti c'u che'el ts'ibabil comel jc'opilal ti sun ti Moisesse xchi'uc ti sun ti yan j'alc'opetic yu'un ti Diose xchi'uc ti sunal ti q'uejojetique —xchi.

⁴⁵Hech yu'un i'ac'bat sp'lilil yo'ntonic yu'un ti Cajvaltique ic'ot ti yo'ntonic ti hech ono'ox ts'ibabil comel sc'opilal te ti sc'op ti Diose.

⁴⁶Hech lic yalbe uc:

—Hech ts'ibabil uc ti sc'op ti Diose. Persa ch-ech' jvocol ti ho'on ti Jcoltavanejune. Pero persa chicha'cusesat ti yoxibal c'ac'al.

⁴⁷Hech yu'un persa chcholbatic scotol crixchanoetic ti mi tsutes yo'ntonic yu'un ti smulique, mi chch'unic ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique, hech chch'aybat smulic. Ja' jbael chcholbatic ti much'utic li' nacajtic ti Jerusalemene. Patil xmelmun chcholbatic scotolic ti sjoylejbal balumil, ti xchie.

⁴⁸Ho'oxuc rexticooxuc yu'un laj xa aq'uelic scotol. ⁴⁹A'yo me avayic, chajtacboxuc yal tal ti Ch'ul Espíritue ti ja' yalaj ti Jtotique ti chayac'boxuque. Mu to me xba apuc ti jc'opilale. Li'tono'oxaniqui li' ti Jerusalene ja'to mi iyal xa tal ti Ch'ul Espíritue. Ja' chtal nojuc ti avo'ntonic hech ch-an yip ti avo'ntonique —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti isut batel ti vinajel ti Jesuse

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰Ti yan c'ac'al ti Jesuse laj yic' loq'uel ti Jerusalén ti yajchanc'opetique. Ja' laj stamic

batel ti sbelal ti biq'uit jteclum Betania sbi. Hech yu'un hech lic stoy sc'ob ti Jesuse, laj yac'be bendición ti yajchanc'opetique. ⁵¹C'alal yac'oj sba chac'be bendición ti yajchanc'opetique, ip'evat ti Jesuse, i'ic'at batel ti vinajel. ⁵²C'alal laj sq'uelic ti imu batel ti vinajel ti Cajvaltique, ech'em laj spasic ti muc'. Hech nichim no'ox yo'ntonic isutic batel ti Jerusalén. ⁵³Scotol c'ac'al te ibatilanic ti templo te o. Nichim no'ox yo'ntonic hech laj yalilambeic ti Diose:
—Hocol aval ti laj xa acoltauntutique —xchiic.

JA' SC'OPILAL TI CAJVALTIC JESUCRISTOE TI LAJ STS'IBA TI JUANE

Ja' sc'opilal ti tal yalbucutic c'u x'elan
yo'nton ti Jtotic Diose ti Snich'one

1 C'alal mu to oyuc ti vinajele
ti balumile, stalel te ono'ox oy
ti much'u tal yalbucutic c'u x'elan
yo'nton ti Jtotic Diose. Te ono'ox oy
xchi'uc ti Jtotic Diose. Ja' Dios ti tal
yalbucutique. ²C'alal mu to oyuc
ti vinajele ti balumile, te ono'ox oy
xchi'uc ti Jtotic Diose. ³Scotol ti
c'utic oye ja' yabtel. Mu'yuc much'u
yan laj spas ti c'utic oye, stuc laj
spas scotol. ⁴Stuc ja' j'ac'cuxlejal.
Yu'un laj yac'bucutic jna'tic ti
ja' chijcuxiucutic sbatel osil ti
sventa, hech yu'un ja' c'oc' ic'ot
cu'untic ti ho'ucutic ti li'oyucutic
ti balumile ti oyucutic ti ic' osil ti
scoj ti mulile. ⁵Ja' hech chaj c'u
che'el ti c'oq'ue chae' squeval ti ic'
osil mu xtup' yu'un ti ic' osile, ja'
no'ox hech manchuc mi mu xc'anat
yu'un crixchanoetic, ja' yac'oj sba
chijyac'bucutic jcuxlejaltic sventa
sbatel osil.

Ja' sc'opilal ti laj yich' sbec'tal
ti Snich'on ti Diose

⁶Oy to ono'ox jun jchi'iltutic,
Juan sbi. Ja' i'ac'bat yabtel yu'un

ti Diose. ⁷Lic xcholbe sc'opilal ti
c'oq'ue yu'un hech ac'o xch'unic
crixchanoetic ti sventa ti Juane.

⁸Ma'uc c'oc' stuc ti Juane. Ja'
no'ox yich'oj tsots yabtel chcholbe
sc'opilal ti c'oq'ue.

⁹Yu'un c'alal yac'oj sba chcholbat
sc'opilal yu'un ti Juane, chtal xa ti
balumil ti c'oq'ue, ja' ti j'ac'cuxlejale,
ja' ti chijp'ijub ti sventae. ¹⁰I'ay
ti balumil. Ti balumile ja' pasbil
yu'un. Muc x'ojtiquinat yu'un ti
crixchanoetic ti li'oyic ti balumile.

¹¹Tal xchi'inuntutic ti ho'ontutic
ti yelnich'onuntutic ti Israele, ti
ho'ontutic ti t'ujbiluntutic yu'un
ti vo'one. Mu laj jpastutic ti muc'.

¹²Pero scotol ti much'u ipasvan ti
muq'ue, ja' ti much'utic laj xch'unic
ti ja' ac'bil yabtel yu'un ti Diose ti
ja' Jcoltavanej cu'untic ic'ot, albil
sc'opilal ti yol snich'on Dios ic'otic.

¹³Ti much'u hech inich'ontasatic
yu'un ti Diose, mu xco'olaj xchi'uc
hech chaj c'u che'el ti inich'ontasatic
yu'un stot sme'. Yu'un ja' no'ox
sventa xcuxlejalic li' ti balumile.
Yu'un ja' no'ox hech laj sc'an
yo'ntonic, laj sc'an sbec'talic ti stot
sme'ique. Ja'uc ti chnich'ontasatic
yu'un ti Diose, ja' sventa sbatel osil.

¹⁴Ti much'u tal yalbuchuc c'u x'elán yo'nton ti Jtotic Dióse laj yich' sbec'tal. Tal xchi'inuntutic, ho'ontutic ti yelnich'onuntutic ti Israele. Ja' ti Jesucristoe. Laj jq'uelutic ti jelaven sp'ijile. Ja' jelaven sp'ijil yu'un ja' Snich'on ti Jtotic Dióse. Jun no'ox Snich'on oy ti Jtotic Dióse. Nojem ti yo'nton ti yutsil yo'ntone. Nojem ti yo'nton ti toj chc'opoje. ¹⁵Ti Juane laj xcholbe sc'opilal. Tsots ic'opoj ti Juane, hech laj yal:

—Li'to ja' ti much'u laj calboxuc ava'yic sc'opilal ti much'u patil chtale. Ja' tsots yabtel yich'oj, xichi. Ho'oni mu tsotsuc cabtel quich'oj. Yu'un c'alal mu to oyucun, stalel te oy stuc, xichi —xchi ti Juane.

¹⁶Nojem ti yo'nton ti yutsil yo'ntone. Jcotoltic oy quich'ojbetic. Yac'oj sba chiyac'bucutic yutsil co'ntontic. ¹⁷Ho'ontutic ti judiountutic ti sventa ti antiguo jtatamoltutic Moises laj ca'ibetutic ti smantal ti Dióse. Ti sventa ti Jesucristoe laj quiltutic ti oy yutsil yo'nton ti Dióse cu'untic jcotoltic. Ja' ti sventa ti Jesucristoe ti hech laj ca'itutic ti sc'op Dióse ti ja' melele. ¹⁸Mi junuc mu'yuc much'u sq'uelojbe sat ti Dióse. Ti Snich'on ti Dióse, jun no'ox snich'on oy, ja' ti lum c'luxubimil yu'un ti Jtotic Dióse, ja' laj xa yac'bucutic cojtiquintic c'u x'elán ti Dióse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti icholbat yu'un ti Juane, ja' ti laj yac' ich' ho'e

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹Ti jchi'iltutic ti te oyic ti Jerusalén ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque, ja' laj

staquic talel paleetic xchi'uc levitaetic, ja' ti oy yabtelic uc te ti templo te ti Jerusalén. Ja' tal sjac'beic ti Juane:

—¿Much'uot ho'oti? ¿Mi ho'ot ti ac'opilal chatale? —xchi c'otel.

²⁰Jamal laj yal ti Juane:

—Ho'oni mu Cristoucun, mu ho'ucun jcoltavanejun ti sc'opilal chtale —xchi xta'c'av ti Juane.

²¹Laj xcha'jac'beic nixtoc:

—¿Much'uot? ¿Mi Eliasot? —xchiic. Itac'av ti Juane:

—Mu ho'ucun —xchi xta'c'av ti Juane.

—¿Mi mu ho'ucot ti j'alc'opot yu'un ti Dióse ti jmalatutic? —xchi sjac'uic.

—Mu ho'ucun —xchi xta'c'av ti Juane.

²²Laj sjac'beic:

—¿Much'uot che'e? Albur ca'itutic hech chcalbetutic ti much'utic laj stacuntutic talele. ¿C'usi avabtel? Albur ca'itutic che'e —xchiic.

²³Itac'av ti Juane:

—Ho'on jc'opilal ti laj yal ti Isaíase ti vo'one. Hech laj yal:

Chtal ti much'u tsots chc'opoj ti xocol balumil.

Hech chal:

“Chtal xa ti Cajvaltique, hech yu'un comesic ti c'usi chasbolibtasoxuque”, xchi, xchi ti Isaíase. Ja' jc'opilal —xchi ti Juane.

²⁴Ti much'u itacatic tale, ja' fariseoetic. ²⁵Hech yu'un laj sjac'beic ti Juane:

—¿C'u yu'un chavac' ich'ho' mi mu Cristoucot, mi mu Elíasucot, mi mu j'alc'opucot yu'un ti Dióse? —xchi sjac'uic.

²⁶Itac'av ti Juane:

—Ho'oni ja' no'ox cabtel chcac' ich'ho'. Ja'uc ti much'u tsots yabtel yich'oje te ach'i'inojic. Mu xavojtiquinic. ²⁷Ja' ti much'u patil chtale. Ho'oni mu'yuc cabtel ti stojol. Ma mi sjitumbeluc yaq'uil sempat, mu'yuc c'usi xu' ti jcolta mi jutuc —xchi xta'v ti Juane.

²⁸Hech ic'ot ti pasel ti balumil Betábara sbi te ti jech uc'um Jordán, ja' ti bu laj yac' ich'ho' ti Juane.

**Ja' sc'opilal ti ja' scarnero
ti Diose ti Jesuse**

²⁹Ti yoc'omal laj yil ti Juane ti chtal ti stojol ti Jesuse. Ti Juane hech laj yalbuntutic, ho'ontutic ti te jchi'inojtutic:

—Q'uelo avil, li' chtal ti much'u ac'bil yabtel yu'un ti Diose. Ja' scarnero ti Diose ti chmilat yu'un hech chch'ay ti jmultique jcotoltic xchi'uc ti sjoylej balumil — xiyutuntutic—. ³⁰Li'to ja' ti laj jcholboxuc sc'opilale. Hech laj cal: “Ja' patil chtal ti much'u baejem cu'une. Yu'un c'alal mu to oyucun, stalel te oy stuc”, xichi — xiyutuntutic ti Juane.

³¹Hech laj yal uc ti Juane:

—Ho'on uqui muc xcojtiquin jtuc ti ja' ti Jcoltavanej cu'untic jcotoltique. Ja'to c'alal laj yac'bun quil ti Diose, ja'to laj cojtiquin. Yu'un ti nital ho'oni, ti tal cac' ich'ho'e, yu'un hech chavojtiquinic, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele —xiyutuntutic ti Juane.

³²Hech laj yal uc ti Juane:

—Laj quil iyal tal ti vinajel ti Ch'ul Espíritue. Jun to culajte x'elan te ic'ot ti stojol. Te icom.

³³Ho'oni muc xcojtiquin. Ti Diose ti ja' laj yac'bun cabtele yu'un tal cac' ich'ho', hech laj yalbun: “Ti much'u chc'ot ti stojol ti Ch'ul Espíritue, te chavil chcom ti stojol, ja' ti much'u chayac'boxuc avich'ic ti Ch'ul Espíritue”, xiyutun —xchi ti Juane—. ³⁴Ho'on quiloj. Calojboxuc avalyic ti ja' ti Snich'on ti Diose avi to —xiyutuntutic ti Juane.

**Ja' sc'opilal ti lic yic' ti primero
yajchanc'opetique ti Jesuse**

³⁵Ti yoc'omal te jchi'inojtutic ti Juane cha'vo'untutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Juane. ³⁶Ti Juane laj yil te chanav ech'el ti Jesuse. Hech laj yalbuntutic ti Juane:

—Q'uelo avil, ja' scarnero ti Diose —xiyutuntutic.

³⁷C'alal laj ca'itutic ti hech laj yal ti Juane, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic laj jts'aclitutic batel ti Jesuse ti cha'vo'untutic.

³⁸Ti Jesuse laj sjoyp'in sba. Laj yil te xa xibatutic ti spat. Laj sjac'buntutic:

—¿C'usi chasa'ic? —xiyutuntutic.

Nitac'avtutic:

—Rabí, ¿bu nacalot? —xichitutic. (Ja' Rabí co'ol sjam xchi'uc Maestro.)

³⁹Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—La' q'uelo avil —xiyutuntutic.

Laj jchi'intutic batel, ba jq'uelutic bu nacal ti Jesuse. Te laj jchi'intutic ti vayel yu'un tsc'an xa chib ora ch'ic'ub ti osile.

⁴⁰Ti jchi'il ti co'ol laj ca'libetutic sc'op ti Juane xchi'uque, ti co'ol laj jts'aclitutic batel ti Jesuse xchi'uque, ja' Andrés sbi. Ti

Andrese oy sbanquil. Simón Pedro sbi ti sbanquile. ⁴¹Ti ora ba sta ti sbanquile, ja' ti Simone. C'ot yalbe: —Jtaojtutic xa ti Mesíase —xchi. (Ja' Mesías co'ol sjam xchi'uc Cristo, ja' ti ac'bil yabtel yu'un ti Diose ti chijcol yu'une.)

⁴²Ti Andrese laj yic' tal ti stojol ti Jesuse ti sbanquile. Ti Jesuse laj sq'uelbe sat ti Simone, hech laj yalbe:

—Ho'ot Simonot, snich'onot Jonás. Cefas chacac'bot abi —xchi. (Ja' Cefas ti jc'optutique ja' Pedro ti griego-c'op. Ja' ton xchi ti sbi ti i'ac'bate.)

Ja' sc'opilal ti laj yic' yu'un ch-och ti yajchanc'op ti Felipee xchi'uc ti Natanaele

⁴³Ti yoc'omal laj snop ti Jesuse ti chbat ti estado Galilea. C'alal mu to chloc' batel, laj sta jun jchi'iltutic, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque. Felipee sbi ti vinique. Hech laj yalbe:

—La' ch'i'inun batel —xchi ti Jesuse.

⁴⁴Ti Felipee liquem tal ti jteclum Betsaida sbi. Co'ol slumal xchi'uc ti Andrese xchi'uc ti Pedro. ⁴⁵Ti Felipee ba sa' ti Natanaele. C'ot yalbe:

—Jtaojtutic xa ti much'u ts'ibabil comel sc'opilal ti sun ti antiguo jtatamoltic Moisesse xchi'uc ti sun ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. Ja' Jesús ti liquem tal ti Nazarete. Ja' snich'on ti Josee —xchi.

⁴⁶Lic tac'avuc ti Natanaele: —Mu'yuc bu chca'itic ti oy much'u lec chloc' tal ti Nazarete —xchi. Itac'av ti Felipee:

—La' me, q'uelo avil —xut.

⁴⁷Ti Jesuse laj yil ti chtal xa ti stojol ti Natanaele. Hech laj yal ti Jesuse:

—Q'uelo avil, ti jchi'iltic ti chtal xae ja' toj yo'nton mu sna' xlo'lavan —xchi ti Jesuse.

⁴⁸Hech itac'av ti Natanaele: —¿C'u che'el chavojtiquinun? —xchi.

Itac'av ti Jesuse:

—Laj quilot te oyot ti yolon igote' c'alal mu to chba yic'ot talem ti Felipee —xchi.

⁴⁹Hech i'albat yu'un ti Natanaele: —Maestro, ho'ot Snich'onot ti Diose. Ho'ot cha'och ti ajvalil cu'untutic, ho'ontutic ti yelnich'onuntutic ti Israele —xchi.

⁵⁰Ti Jesuse laj yalbe:

—Yu'un ti laj calbot ti laj quilot te oyot ti yolon igote', chach'un ti oy cabtel. Lec ti hech chach'une. Ti yan c'ac'al más chavil ti jelaven jp'ijile —xchi.

⁵¹Ti Jesuse hech lic yalbuntutic jcotoltutic:

—Melel ti c'usi chacalboxuque, chavilic chjam ti vinajele. Chavilic xch'ul'abat ti Diose chmuic chyalic ti jtojol, ho'on ti co'ol crixchanoucutique —xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti i'ay ti q'uin yu'un nupunel te ti Caná ti Jesuse

2 C'alal i'ech' xa chib c'ac'al ti laj sta ti Felipee xchi'uc ti Natanaele ti Jesuse, oy much'u chnupun te ti jun jteclum te ti estado Galilea. Caná sbi ti jteclume. Te tal sq'uel jnupunel uc ti sme' ti Jesuse. ²Ni'ic'atutic ti sq'uelel

jnupunel uc xchi'uc ti Jesuse ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique.

³C'alal te oyuntutic ti q'uin nupunel, ilaj ti ya'lel sat uvate' yu'unique. Ti sme' ti Jesuse tal yalbe ti yole:

—Ilaj xa ti ya'lel sat uvate' yu'unique —xchi hulel.

⁴Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Mu aventaucun, me'e. Mu to tsta yorail cu'un —xchi xtac'av ti Jesuse.

⁵Ti sme'e hech ba yalbe ti mozoetique:

—Pasic me scotol ti c'usi chayalboxuque —xchi.

⁶Te vaxajtic vaquib muc'tic p'in yav ca'altutic yu'un ti j poc jc'obtutic cacantutic. Ja' hech jtaleltutic ti jpastutic ho'ontutic ti judiountutique. Chib oxib q'uib ch-och ya'lel ti jujun p'ine. ⁷Ti Jesuse hech laj yalbe ti mozoetique:

—Nojeso ti ho' ti p'inetique —xut.

Hech yu'un laj snojes, lec nojem c'alal ti sti'il. ⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Lupic batel. Ac'bo ti much'u sventainoj scotol sq'uelel ti ve'elile —xut.

Hech yu'un ba yac'beic. ⁹Ti much'u sventainoj scotol sq'uelel ti ve'elile, c'alal laj ya' ti más chi' to nixtoc ti ho' yu'un c'atajesbil ti ya'lel sat uvate'e, mu sna' bu talem ti ya'lel sat uvate'e. Stuc no'ox sna'ojic ti mozoetique ti puru ho' ti c'alal laj slupic loq'uele. Hech yu'un ti much'u sventainoj scotol sq'uelele laj yic' talel ti jnupunele. ¹⁰Hech laj yalbe:

—Ti yantic crixchanoetique jbael chac' ti uch'el ti lequil ya'lel sat uvate'e. Mi ep yuch'ojique, patil

chac' ti ya'lel sat uvate'e mu co'oluc xchi'uc ti leque. Ho'oti aq'uejoj ti lequil ya'lele ja'to ti ora to —xut.

¹¹Hech ic'ot ti pasel ti jteclum Caná te ti estado Galilea. Ja' sba vuelta laj yac' svinajeb ti jelaven spl'ijil ti Jesuse. Hech yu'un ti ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique laj jch'untutic ti ja' ti Snich'on ti Diose.

¹²Patil niyaltutic batel ti jteclum Capernaum xchi'uc ti Jesuse. Laj jchi'intutic batel ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique xchi'uc ti sme'e xchi'uc ti yits'inabtaque. Chib oxib c'ac'al no'ox te nihalejtutic te ti Capernaum.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj snuts loq'uel ti jchonolajeletique ti te oyic ti templo te ti Jerusalén

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³Po'ot xa tsta yorail q'uin Pascua sbi. Ja' q'uin ti jpastutic ho'ontutic ti judiountutique yu'un ti jna'tutic ti c'usi ora ijelav ti xch'ul'abat ti Diose ti vo'one te ti balumil Egipto. Nimututic batel ti Jerusalén xchi'uc ti Jesuse. ¹⁴Te ti sjoylejal yamaq'uil ti templo te ti Jerusalén c'ot jtatutic ti jchonvacaxetique xchi'uc ti jchoncarneroetique xchi'uc ti jchonculajteetique. Te c'ot jtatutic uc ti jeltaq'uinetique nacajtic yac'oj sba ch-abtejjic. Yu'un ti templo cu'untutic te ti Jerusaleme ja' te chismililambuntutic ti smoton ti Diose ti paleetic cu'untutique hech chaj c'u che'el yalobjbuntutic ono'ox ti Diose, ho'ontutic ti judiountutique. ¹⁵Hech yu'un ti lazo laj spas yacial ti Jesuse. Laj snuts loq'uel scotol

ti jchoncarneroetique xchi'uc
 ti jchonvacaxetique ti te oyic
 ti yamaq'uul ti temploe. Hech
 nutsbilic iloq'uic batel xchi'uc
 scarneroic xchi'uc xvacaxic.
 Ti Jesuse laj sbut'q'uimbe
 smesaic ti jeltaq'uinetique hech
 ibusq'uij batel ti staq'uinic ti
 jeltaq'uinetique. ¹⁶Hech laj yalbe ti
 jchonculajteetique:

—Iq'uic loq'uel ti amute. Ti sna
 ti Jtote mu me xac'atajesic ti plaza
 —xut.

¹⁷C'alal hech laj spas ti Jesuse, ti
 ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique
 it'ab ti co'ntontutic ti hech ts'ibabil
 comel ti sc'op ti Diose: “Yu'un
 ti toyol co'nton yu'un ti anae, ta
 ono'ox chlic quich' contrainel”, ti
 xchie.

¹⁸Hech lic yalbeic ti Jesuse ti
 totiletic yu'un ti muc'ta temploe:
 —¿Much'u laj yac'bot avabtel
 yu'un chanuts loq'uel ti yamaq'uul
 templo ti jchonolajeletique? Ac'bun
 jq'uelutic jchop o abtel yu'un hech
 ti jna'tutic ti oy avabtele —xchiic.

¹⁹Hech itac'av ti Jesuse:
 —Jinic ti templo li'to, ti oxib no'ox
 c'ac'al ti jcha'pas nixtoc —xchi.

²⁰Hech i'albat yu'un ti totiletique:
 —Vaquib yoxvinic habil imeltsaj
 ti templo li'to. ¿Bu ba hu'uc avu'un
 chacha'pas nixtoc ti oxib no'ox
 c'ac'al chavale? —xchiic.

²¹Ja' ti templo li'to xchie, ja' laj
 yalbe sc'opilal ti sbec'tale. ²²Hech
 yu'un ti c'alal icha'cuxi loq'uel
 ti ch'en ti Jesuse, ti ho'ontutic
 ti yajchanc'opuntutique it'ab ti
 co'ntontutic ti hech ono'ox laj
 yalbe ti totiletique. Ja' yorail
 ti laj jch'untutic ti c'u che'el

ts'ibabil sc'opilal ti sc'op ti Diose ti
 chcha'cuxi loq'uel ti ch'ene. Hech
 laj jna'tutic uc ti meel ti hech
 ono'ox laj yalbe ti totiletique.

Ja' sc'opilal ti sna'ojbe yo'nton scotol crixchanoetic ti Jesuse

²³Te nicomtutic ti Jerusalén
 xchi'uc ti Jesuse ti yorail q'uin
 Pascua. Ep jchi'iltac laj xch'unic ti
 ja' ti Jcoltavaneje c'alal laj sq'uelic ti
 jchop o abteletic ti laj spas ti Jesuse.
²⁴Ti Jesuse laj sna'be yo'ntonic
 ti jchi'iltaque ti mu scotoluc jun
 yo'ntonic ti stojol. ²⁵Mu persauc ti
 ch-albat ti Jesuse c'u x'elan yo'nton
 ti crixchanoetique. Stuc sna'ojbe
 yo'nton scotol crixchanoetic.

Ja' sc'opilal ti Nicodemoe

3 Oy to ono'ox jun jchi'iltutic,
 ja' Nicodemo sbi. Ja' ochem
 ti fariseo ti Nicodemoe. (Ti
 fariseoetique ja' tsots sc'opilal
 c'otem yu'unic tscuyic ti smantal ti
 Diose.) Ti Nicodemoe yich'oj yabtel
 te ti templo te ti Jerusalén. ²Ti
 ac'ubaltic tal sc'oapon ti Jesuse ti
 Nicodemoe. Hech laj yalbe:
 —Maestro, ti jna'tutic ti laj
 stacot talel ti Diose yu'un
 chachanubtasuntutic. Yu'un ti
 manchuc achi'inoj ti Diose, mu xu'
 chapas ti jchop o abteletic chapase
 —xchi ti Nicodemoe.

³Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:
 —Meel ti c'usi chacalbee, ti
 much'u mu cha'anemuc nixtoc, mu
 xu' sna' ti c'u che'el tspasvan ti
 mantal ti Diose —xchi.

⁴Ti Nicodemoe hech laj sjac'be:
 —¿C'u che'el chcha'an nixtoc ti
 much'u mol xae? Mu xu' chcha'och

nixtoc ti xch'ut sme' yu'un chcha'an nixtoc —xchi.

⁵Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbee, ma'uc no'ox tsc'an ti chavich'ic ho'e, tsc'an ti chavich'ic uc ti Ch'ul Espíritue, hech xu' chaspasoxuc ti mantal ti Diöse. ⁶C'alal na'an li' ti balumile, ja' no'ox sventa jayib c'ac'al chacuxi li' ti balumile. C'alal chacha'an ti sventa ti Ch'ul Espíritue, ja' sventa acuxlejal sbatel osil. ⁷Mu me xch'ay avo'nton yu'un ti nacalbe ti persa chacha'anic nixtoc. ⁸Buc no'ox chbat ti iq'ue. Chava'li ti xjinet no'oxe. Mu xana' bu chtal, mu xana' bu chbat. Hech ono'ox scotol ti much'u cha'anem ti sventa ti Ch'ul Espíritue. Jelbil yo'nton chavil pero mu xana' c'u che'el ic'ot ti pasel —xchi ti Jesuse.

⁹Ti Nicodemoe hech laj sjac'be:

—¿C'u che'el che'ot ti pasel? —xchi.

¹⁰Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Ho'ot jchanubtasvanejot yu'un ti jchi'iltique, ¿mi mu xava'ibe sjam? ¹¹Melel ti c'usi chacalbee, ti ho'ontutique chcalc'utic ti c'usi jna'ojtutic, ti c'usi quilojtutic. Ti ho'oxuque mu xapasic ti muc' jc'optutic. ¹²Mi mu xach'un ti c'utic che'ot ti pasel yu'un ti Diöse li' ti balumile, ¿c'u che'el chach'un ti c'utic che'ot ti pasel yu'un ti Diöse te ti vinajel uc? ¹³Mi junuc mu'yuc much'u i'ay tal ti vinajel yu'un hech chayalbot c'u x'elan te o. Jtuc no'ox xu' chacalboxuc yu'un niyal tal ti vinajel, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ¹⁴Hech chaj c'u che'el laj sjipambe sloctombail chon ti te' te ti xocol balumil ti

antiguo jtatomoltic Moises, ja' no'ox hech chijipanat ti cruz, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ¹⁵Yu'un mi chch'unic ti ja' sventa scolelic ti chijipanat ti cruze, ja' chcuxiic sbatel osil —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti laj sc'uxubin scotol crixchanoetic ti Jtotic Diöse

¹⁶Lum ep laj sc'uxubin scotol crixchanoetic ti Jtotic Diöse, hech yu'un laj yac' ti milel ti Snich'one. Jun no'ox Snich'on oy. Scotol ti much'utic xch'unojic ti icoltaat xa yu'une, ja' mu xch'ayic. Ja' cuxul sbatel osil. ¹⁷Ti Jtotic Diöse laj stac talel li' ti balumil ti Snich'one. Muc un tal yac'be castigo yu'un smul ti crixchanoetic. Ja' tal scolta scotol crixchanoetic.

¹⁸Ti much'u xch'unoj ti icoltaat xa yu'une, ja' mu x'ac'bat castigo yu'un smul. Ti much'u mu sc'an coltaele, chapal xa sc'opilal yu'un smul yu'un mu xch'unojuc ti ja' Jcoltavanej cu'untic ti Snich'on ti Diöse. Jun no'ox Snich'on oy ti Diöse. ¹⁹Chapal xa sc'opilal yu'un smulic yu'un i'ay xa li' ti balumil ti Snich'on ti Diöse. Hech chaj c'u che'el ti c'alal tsacub ti osile chvinaj scotol mi oy c'utic chopol ic'ot ti pasel, ja' no'ox hech uc ti c'alal ital ti Snich'on ti Diöse ivinaj uc ti oy jmultic jcotoltic. Ti crixchanoetic mu sc'an chtalic ti stojol ti Snich'on ti Diöse yu'un chopol ti yabtelique. Lec cha'yic ti mulile. ²⁰Scotol ti much'u mu xtun ti c'usi tspase, mu sc'an ti ac'o vinajuc ti c'u che'el tspase hech yu'un mu sc'an chtal ti stojol ti Snich'on ti Diöse. ²¹Ja'uc ti much'u

tspasilan ti c'usi yaloj ti Diose, ja' mu xi' yu'un chtal ti stojol ti Snich'one, hech chvinaj ti coltabilic yu'un.

Ja' sc'opilal ti Juane ti laj xcholbe sc'opilal ti Jesuse

²²Patil nibatutic ti estado Judea xchi'uc ti Jesuse, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Te nihalejtutic xchi'uc. Te laj yac'bun cabtelutic ti Jesuse yu'un chcac'be yich'ic ho' scotol ti much'utic te xchi'inojucuntutic xchi'uc ti Jesuse. ²³Hech uc ti Juane te yac'oj sba chac' ich'ho' te ti jteclum Enón sbi. Ti Enone nopol xil sbaic xchi'uc ti jteclum Salim sbi. Te oy lec uc'um. Ti much'utic sts'aclojic ti Juane, te i'ac'bat yich'ic ho' uc. ²⁴Mu to ch-och ti chuquel ti Juane.

²⁵Ti yajchanc'opetic ti Juane mu xtun laj yilic ti chtal yac' sbaic ti ich'ho' ti stojol ti Jesuse ti jchi'iltutique hech yu'un lic stsac sbaic ti c'op xchi'uc jun jchi'iltutic. ²⁶Hech yu'un patil ba yalbeic ti Juane:

—Maestro, ti much'u ital ti atojol lum ti hech uc'um Jordán, ti laj acholbe sc'opilale, ja' yac'oj sba chac' ich'ho' ti ora to. Scotol crixchanoetic te bat xchi'inic — x'utat yu'un ti yajchanc'opetique. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

²⁷Itac'av ti Juane, hech laj yalbe: —Stuc smantal ti Diose ti c'utic abtelal chac'be jujun. ²⁸Ti ho'oxuque laj ava'yic ti hech laj cal: Mu Cristoucun, mu jcoltavanejucun, xcut ti jchi'iltutique. Ho'oni ja' no'ox laj yac'bun cabtel ti Diose yu'un chibaej yu'un ti Jcoltavaneje.

²⁹Chana'ic ti c'alal chic' yajnil jun vinic, ti antse muc un ja' chba yic' sba xchi'uc ti much'u ch'amumbil yu'un ti jnupunele. Ja' chba sta ti smalale. Ti much'u ch'amumbil yu'un ti jnupunele ja' no'ox te va'al tsq'uel ti jnupunele. C'alal cha'ibe sc'op ti jnupunele, nichim no'ox yo'nton yu'un oy xa yajnil ti xchi'ile. Ja' no'ox hechun ti ho'one, nichim no'ox co'nton yu'un chba xchi'in ti Jesuse ti crixchanoetique. ³⁰Persa chpuc sc'opilal ti Jesuse. Ho'oni persa chlaj jc'opilal —xchi ti Juane.

Ja' sc'opilal ti Jesuse xchi'uc ti Juane

³¹Ti Jesuse ti itacat yal tal yu'un ti Diose ja' sventainoj scotol. Ti Juane ti li' liquem ti balumile ja' no'ox oy yabtel li' ti balumile. Ja' no'ox chal ti c'usi chil li' ti balumile. Ti Jesuse ti iyal tal ti vinajele ja' jelaven sp'ijil. ³²Ja' chal ti c'usi yiloy te yo' bu oy ti Diose xchi'uc ti c'usi te ya'yoj. Pero mu epuc ti much'u tspasbat ti muc' ti sc'ope. ³³Ti much'utic tspasbe ti muc' ti sc'ope ti “niyal tal ti vinajel”, ti xchie, ja' chch'unic ti hech ono'ox albil sc'opilal yu'un ti Diose. ³⁴Ti Jesuse ti itacat yal tal yu'un ti Diose, ja' sc'op ti Diose chal. Mu p'isbiluc yich'oj ti Ch'ul Espíritue. ³⁵Ti Jtotic Diose c'ux ti yo'nton ti Snich'one. Yac'ojbe sventain scotol ti c'utic oy yu'une. ³⁶Scotol ti much'u xch'unoj ti ja' icoltaat xa yu'un ti Snich'on ti Diose, ja' cuxul sbatel osil. Scotol ti much'u mu sc'an coltael yu'un ti Snich'on ti Diose, ja' mu xcuxiic sbatel osil. Ja' ch-ac'batic castigo yu'un ti Diose.

**Ja' sc'opilal ti ilo'laj xchi'uc
jun samaria ants ti Jesuse**

4 Laj ya'i ti Jesuse ti hech
i'albatic ti fariseoetique:

—Ja' más ch-epaj ti

yajchanc'opetic ti Jesuse yu'un más
ep chac' ich'ho'. Ja' chtup' xa ti
yajchanc'opetic ti Juane —x'utatic
ti fariseoetique.

²Ja' no'ox ti hech sc'opilal
ti Jesuse. Mu'yuc bu laj yac'
ich'ho' stuc. Ja' no'ox ho'ontutic
ti yajchanc'opuntutique ti laj
cac'tutic ti ich'ho'e. ³Yu'un ti laj
ya'i ti Jesuse ti mu xtun cha'yic
ti fariseoetique ti ja' más ep
chch'umbat sc'ope, hech yu'un
“batic ti jlumaltic”, xiyutuntutic ti
Jesuse. Hech yu'un chisututic batel
ti jlumaltutic, ja' ti estado Galileae.

⁴Ti bee ti laj jtamtutic batele te
chjelav ti estado Samaria sbi. ⁵Te
nic'otutic ti jun jteclum te ti estado
Samaria. Sicar sbi ti jteclume. Te
xa nopol uc ti sbalumil ti antiguo
jtatamoltutic Josee ti i'ac'bat ti
sventa lume yu'un ti stote, ja' ti
Jacobe. ⁶Te oy pozo pasbil ti vo'one
yu'un ti jtatamoltutic Jacobe. Ti
Jesuse inaquí yo' bu ti pozoe yu'un
ilub ti xambal. Po'ot xa tsta o'lol
c'ac'al.

⁷Te tal slup ya'al jun samaria ants.
Ti Jesuse laj yalbe:

—Jc'antic jlecuc ava'al yu'un
chcuch' —xut.

⁸Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic
ti Jesuse batemuntutic ti yut jteclum
yu'un ba jmantutic tal jve'eltutic. ⁹Ti
samaria'antse laj sjac'be ti Jesuse:

—¿C'u yu'un chac'ambun
ho' yu'un chavuch'? Ti ho'ote

judiovinicot. Ho'oni samaria'antsun
—xchi.

Yu'un ti hech laj yal ti antse
yu'un mu xtun chil sbaic xchi'uc
ti samariaetique ti jchi'iltaque
ho'ontutic ti judiountutique.

¹⁰Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Ti lajuc ana' ti tsc'an
chayac'bot amoton ti Diose, ti lajuc
avojtiquinun ti ho'one ti nacalbe:
Jc'antic jlecuc ava'al yu'un chcuch',
xacute, ho'ot jbael laj ac'ambun
ho' ti hechuque. Hech laj cac'bot ti
ho'e ti ja' chacuxi sbatel osil yu'une
—xchi.

¹¹Hech lic yal ti antse:

—Tote, mu'yuc slupobil avu'un.
Nat ti pozoe. ¿C'u che'el chata ti
ho'e ti ja' chavac'bune ti chicuxi
sbatel osil yu'une chavale? ¹²Ti
antiguo jtatamoltic Jacobe ja' laj
yac'buntutic ti pozo li'to. Laj yuch'
ti ho' li'to xchi'uc ti xnich'nabe
xchi'uc ti xvacaxe xchi'uc ti
scarneroe. ¿Mi más tsots avabel
avich'oj ho'oti? ¿Mi más to chlecub
avu'un ti ho'e ti chavac'bun cuch'
chavale? —xchi ti antse.

¹³Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Scotol ti much'u chuch' ti ho'
li'to ta to xtaquij yo'ntonic. ¹⁴Scotol
ti much'u chuch' ti ho' ti chcac'bee
ja' mu xa xtaquij yo'ntonic. Ti ho'
ti chcac'bee ja' sat ho' che'ot ch-
oq'uilan ti yo'ntonic hech chcuxiic
sbatel osil —xchi.

¹⁵Hech lic yal ti antse:

—Tote, ac'bun cuch' ti ho'e ti
chavale. Yu'un hech mu xa xtaquij
co'nton, yu'un hech mu xa xtal jlup
ca'al li'to to yan vuelta —xchi.

¹⁶Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Batan, ba ic'o tal amalal —xut.

¹⁷Itac'av ti antse:

—Mu'yuc jmalal —xchi.

Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Melel ti mu'yuc jmalal xachie.

¹⁸Yu'un ho'vo' laj avil ti mero amalale. Laj atenilan ti mero amalale. Ja'uc avic'oj abaic xchi'uc ti ora to, ma'uc mero amalal. Melel ti c'u che'el chavalbune yu'un mu amalaluc —xut.

¹⁹Ti antse hech laj yalbe:

—Tote, jun to j'alc'opot yu'un Dios chquil —xchi—. ²⁰Ti antiguo jtatamoltique li' laj spasic ti muc' ti Diose li' ti jol vitsi. Ti ho'oxuc ti judiooxuque chavalic ti ora to ti te ti jteclum Jerusalén persa chba jpastutic ti muc' ti Diose —xchi ti antse.

²¹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ch'uno ti c'usi chacalbote. Ta me sta yorail chlaj sc'opilal ti li' chapasic ti muc' ti Jtotic Diose li' ti vitsi. Ja' no'ox hech uc chlaj sc'opilal ti te chba apasic ti muc' ti Jtotic Diose te ti Jerusalén.

²²Ti ho'oxuque ti samariaoxuque mu xavojtiquinic ti Diose. Ti jchi'iltaque chojtiquinic ti Jtotic Diose yu'un albilic yu'un ti chital ho'oni ti Jcoltavanejune, ho'on ti co'ol judioun xchi'uque. ²³Laj xa sta yorail ti buc no'ox tspasic ti muc' ti Jtotic Diose ti yo'ntonic ti much'utic mero jch'unojeletique. Ti Jtotic Diose tsa' ti much'u hech tspasat ti muc' yu'une. ²⁴Mu'yuc sbec'tal ti Jtotic Diose, hech yu'un mu xavilic. Ja' no'ox hech uc mu xavilic ti much'utic spasoic ti muc' ti Diose yu'un ti yo'ntonic spasoic ti muc'. Ja' hech tsc'an ti Diose ti jpastic ti muq'ue —xchi ti Jesuse.

²⁵Lic yal ti antse:

—Ca'yoj ti chtal ti Cristoe, ja' ti ac'bil yabtel yu'un ti Diose yu'un chijcol yu'une. C'alal chtal, ja' scotol chixchanubtasucutic —xchi.

²⁶Ti Jesuse laj yalbe:

—Ho'onun ti chajc'oponote —xchi.

²⁷Te yac'oj sba chlo'laj xchi'uc ti antse hul jtatutic ti Jesuse, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Hech yu'un ich'ay co'ntontutic yu'un scotol ti much'u ochem ti chanubtasvaneje mu stac' chlo'laj xchi'uc ants mi ti be mi ti calle. Muc xjam cu'untutic yu'un ti jac'betutic: ¿C'usi chajac'be? ¿C'u yu'un chalo'laj xchi'uc? muc xichitutic mi junuc. ²⁸Hech yu'un ti antse laj scomes sq'uib te ti ti' pozo. Isut batel te ti yut jteclum yu'une. Hech c'ot yalbe ya'yic scotol ti crixchanoetique:

²⁹—La'meic. La' q'uelo jun vinic laj yalbun scotol ti c'usi jpasaje. Ja' van ti Jcoltavaneje ti sc'opilal chtale —xchi.

³⁰Hech yu'un ti ora iloq'uic tal ti crixchanoetique te ti jteclum. Tal sq'uelic ti Jesuse. ³¹C'alal batem ti antse, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique hech laj calbetutic ti Jesuse:

—Maestro, ve'an —xcututic.

³²Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbuntutic:

—Oy jve'el mu xana' bu talem —xiyutuntutic.

³³Hech laj jac'be jbatutic:

—¿Mi oy van much'u i'ac'bat sve'el? —xichitutic.

³⁴Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Ja' jve'el c'otem ti jpas ti c'usi tsc'an yo'nton ti Diose ti laj stacun

talele. Ti jts'acubtas ti cabtele ti yac'ojbune. ³⁵Hech chavalic: “Chanib to u tsc'an tsta yorail chich' cupel ti trigoe”, xachiic. A'yo me ava'yic ti c'usi chacalbeique: Toyo me asatic, q'uelo avilic ti crixchanoetic ti chtalique. Ja' hech chaj c'u che'el ti trigo ti taquin xae. Ja' yorail xa ti cupel, ja' yorail xa ti tsohel. ³⁶Ti much'utic tstsobic tal crixchanoetic ti jtojol, ja' chich'ic smotonic. Ti c'u yepal itsob yu'unique, ja' chcuxiic sbatel osil. Hech yu'un co'ol nichim no'ox yo'ntonic ti much'utic laj yalbe ti jc'ope xchi'uc ti much'utic laj yic' tal ti jtojole. ³⁷Hech chc'ot ti pasel ti c'u che'el chalique: “Yan ch-avolaj, yan chc'ajovaj”, xchiic. ³⁸Laj xa cac'boxuc avabtelic ti chatsobic tal ti much'utic chixch'umbucun ti jc'ope, ja' ti bu mu avabteluque. Yantic ti much'u laj sts'umbe ti yo'ntonic ti jc'ope. Ti ho'oxuque ja' avabtelic más chachanubtasic yu'un ac'o xch'unic lec —xiyutuntutic ti Jesuse.

³⁹Ep ti samariaetique, ja' ti much'utic te nacajtic ti jteclume, laj xch'unic ti ja' ti Cristoe ti sventa ti sc'op ti antse ti laj yalbee: “Laj yalbun scotol ti c'usi jpasoje”, ti xchie. ⁴⁰Hech ital ti samariaetique tal sq'uelic ti Jesuse. Laj yalbeic volol ti ac'o halejuc yu'un chchi'inic. Hech te nihalejtutic chib c'ac'al xchi'uc ti Jesuse. ⁴¹Ep yantic laj xch'unic uc ti sventa sc'op stuc ti Jesuse. ⁴²Hech yu'un hech lic yalbeic ti antse:

—Ma'uc no'ox ti sventa ti ac'op ti laj xa jch'untutique. Yu'un laj xa ca'ibetutic sc'op ti stuque, hech

yu'un ti jna'tutic ti ja' ti Cristoe, ja' ti Jcoltavanej cu'untic jcotoltic xchi'uc ti sjoylejaj balumil —xchiic.

Ja' sc'opilal ti icoltaat yu'un ti Jesuse ti snich'on ti yabat ti reye

⁴³C'alal i'ech' xa ti chib c'ac'ale, niloc'tutic batel ti estado Samaria xchi'uc ti Jesuse. Hech nibatutic ti jlumaltutic ja' ti estado Galilea. ⁴⁴Yu'un ti nicha'sututic batel ti jlumaltutic xchi'uc ti Jesuse, ja' yu'un ti mu'yuc much'u chcontrainat ti jlumaltutic yu'un mu spasbat ti muc' ti sc'ope. Ja' hech chaj c'u che'el yaloj ono'ox ti Jesuse: Ti much'utic chal sc'op Dios mu spatat ti muc' ti bu ich'ie, xchi ono'ox. ⁴⁵C'alal nic'otutic ti jlumaltutic xchi'uc ti Jesuse, nichim no'ox yo'ntonic ti jchi'iltutic te o yu'un laj xa sq'uelic scotol ti c'usi laj spas ti Jesuse ti c'alal i'ayic ti q'uin te ti Jerusalén.

⁴⁶Hech yu'un ti Jesuse icha'bat nixtoc ti jteclum Caná te ti estado Galilea yo' bu laj sc'atajes ti ya'lel sat uvate' ti ho'e. Ti jteclum Capernaum oy yabat ti reye. Ja' jchi'iltutic. Ja' jchamel ti snich'one. ⁴⁷Ti yabat ti reye laj ya' ti nic'otutic xa xchi'uc ti Jesuse te ti estado cu'untutique. Hech tal yalbe volol ti Jesuse ac'o ba coltabatuc comel ti snich'one te ti sna. Yu'un ta xa xcham ti snich'one. ⁴⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti ho'oxuque ja'to chach'unic ti jelaven jp'ijile ti c'alal chaq'uelic ti jchop o abteletic ti jpase —xut ti jayvo' ti te va'ajtique.

⁴⁹Ti yabat ti reye hech laj yalbe ti Jesuse:

—Tote, la' me ti ora yo' to cuxul to ti jnich'one —xchi.

⁵⁰Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Batan, chchop ti anich'one —xut.

Hech yu'un ti jchi'ile laj xch'un ti hech chaj c'u che'el i'albat yu'un ti Jesuse. Hech isut batel ti sna.

⁵¹C'alal yac'oj sba chanav batel ti sbelal sna, laj snup ti be ti smozoe. Hech i'albat:

—Ichop xa ti anich'one —x'utat.

⁵²Ti jchi'ile hech lic sjac'be ti smozoe:

—¿C'usi ora lic lamajuc ti xchamele ti jnich'one? —xchi.

Hech itac'av ti smozoe:

—Volje jun ora yech'el o'lol c'ac'al ilamaj ti sc'ac'ale —xchiic.

⁵³Hech yu'un laj sna' ti stot ti quereme ti hech ono'ox ora i'albat yu'un ti Jesuse: “Chchop ti anich'one”, ti x'utate. Hech laj xch'unic ti ja' Jcoltavanej yu'unic ti Jesuse ti jchi'ile xchi'uc scotolic te ti sna.

⁵⁴Ja' xchibal vuelta laj yac' svinajeb ti jelaven sp'ijil ti Jesuse. Ja' laj spas c'alal isut xa tal ti estado Judea, ihul xa ti estado Galilea.

Ja' sc'opilal ti ichop jun vinic te metsel nopol estanque

5 Patil ista yorail q'uin cu'untutic, ho'ontutic ti judiountutic. Hech yu'un nimututic batel ti Jerusalén xchi'uc ti Jesuse ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic. ²Te ti Jerusalén oy estanque yu'un ho' nopol ti ti'macte'ton yu'un ti jteclume yo' bu ch-ochic ti carneroetique ti chtunic yu'unic

te ti templo. Ti estanquee Betesda sbi ti jc'optutic. Te oy ho'ob na te nopol ti sts'el ti estanquee. Mu'yuc sjit' ti nae. ³Ja' te metsajtic ti yut na ep jchameletic. Oy ma'satetic, oy mecanetic, oy much'u sicuben yacan sicuben sc'ob. Tsmalaic mi chtijat ti ho'e. ⁴Yu'un oy chyal talel ti ho' te ti estanque xch'ul abat ti Diose. Baquintic no'ox chyal tal yu'un tstij ti ho'e. C'alal tijem xa ti ho'e, ti much'u jbael tstic' sba ochel ti ho' ja' chcol c'usuc no'ox chamelal yich'oj. ⁵Te oy jun jchi'iltutic. Chib habil mu xloc' cha'vinic habil yich'oj ti xchamele ti vinique. ⁶Ti Jesuse laj yil ti te metsel. Laj sna' ti ep habil jchamel ti vinique. Hech yu'un hech laj sjac'be:

—¿Mi chac'an chachop? —xut.

⁷Hech itac'av ti jchamele:

—Tote, mu'yuc much'u chiyotesun ti ho' c'alal tijem xa ti ho'e. C'alal cac'oj jba chiyal batel, oy much'u i'och xa jbael —xchi.

⁸Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Lican, balo batel apop, xanavan —xut.

⁹Ti ora ichop ti vinique. Laj sbal ti spope. Ixanav batel.

Ja' sc'ac'alil ti jcux co'ntontutic ho'ontutic ti judiountutic ti c'alal hech icoltaat ti jchi'ile. ¹⁰Hech yu'un ti totiletic cu'untutic ono'oxe laj yalbeic ti vinique ti icol xa ti chamele: —Ja' sc'ac'alil to ti jcux co'ntontic. Chap'aj mantal yu'un ti chavich' batel ti apope —x'uti.

¹¹Hech itac'av ti vinique:

—Ti much'u laj scoltaune ja' laj yalbus: “Balo batel apop, xanavan”, xiyutun —xchi.

¹²Hech lic sjac'beic ti vinique:
—¿Much'u laj yalbot: “Balo batel
apop, xanavan”, ti xayute? —x'uti.

¹³Ti vinique ti colem xae muc
sna' ti much'u icoltaat yu'une
yu'un ti ora laj sq'uej sba batel ti
Jesuse yu'un ep stsoboj sbaic ti
crixchanoetique. ¹⁴Patil itaat te
ti yut templo ti vinique yu'un ti
Jesuse. Hech i'albat yu'un:

—Yu'un ti ichop xa ti abec'tale,
mu xa me xatoy aba yan vuelta
naca me jelavenuc chavich' vocol
—x'utat.

¹⁵Hech yu'un ti vinique ba yalbe
ti totiletic cu'untutic ono'oxe
scuyoj sbaique ti ja' icoltaat yu'un
ti Jesuse. ¹⁶Scoj ti hech laj scolta
ti vinique ti Jesuse ti sc'ac'alil ti
jcx co'ntontutic, hech yu'un laj
scontrainic ti Jesuse ti totiletique.
Ja' sc'an smilic ti Jesuse. ¹⁷Ti
Jesuse hech laj yalbe:

—Ta to x'abtej ti Jtote. Ja' no'ox
hechun ti ho'one ta to xi'abtej uc —
xchi ti Jesuse.

¹⁸Hech yu'un sc'an smilic ti
Jesuse ti totiletique. Ma'uc no'ox
yu'un muc xchabi ti sc'ac'alil ti jcx
co'ntontutique. Ja' yu'un ti laj yal
ti ja' Jtot ti Diose, xchi. Yu'un laj
sco'oltajes sba hech chaj c'u che'el
ti Diose.

**Ja' sc'opilal ti ac'bil sventain cuxlejal
sbatel osil ti Snich'on ti Diose**

¹⁹Ti Jesuse hech laj yalbe:
—Melel ti c'usi chacalbeique,
ho'on ti Snich'onun ti Diose,
mu'yuc c'usi xu' cu'un ti jpas jtuc.
Ja' no'ox ti jpas ti c'usi laj jq'uel
tspas ti Jtote. Ti c'usi tspas ti Jtote,
ja' ti jpas uc ho'on ti Snich'onune.

²⁰Ti Jtote c'uxun ti yo'nton ho'on
ti Snich'onune. Scotol chiyac'bun
jq'uel ti c'usi tspase. Jutuc no'ox
aq'uelojic ti ora to. Jelaven ta to
xiyac'bun jpas. C'alal mi laj jpase,
más to chch'ay avo'ntonic yu'un.

²¹Hech chaj c'u che'el chcha'cuses
animaetic ti Jtote, ja' no'ox hech uc
ti ho'one ti Snich'onune, ti much'u
ti jc'an ti jcha'cusese, ti jcha'cuses.

²²Ti Jtote mu xchapambe sc'opilal
crixchanoetic yu'un smulic. Ho'on
ti Snich'onune scotol yac'ojbun
jchapambe sc'opilal crixchanoetic
yu'un smulic. ²³Hech yu'un scotol
crixchanoetic chispasucun ti muc',
ho'on ti Snich'onune hech chaj c'u
che'el tspasic ti muc' ti Jtote. Ti
much'u mu xispasun ti muc' ho'on
ti Snich'onune, ja' mu spas ti muc'
uc ti Jtote, ja' ti laj stacun talele.

²⁴Melel ti c'usi chacalbeique, ti
much'u chiya'ibun ti jc'ope, mi
xch'unoj ti ja' laj stacun talel ti
Diose, ja' chcuxi sbatel osil. Ja' mu
xich' castigo yu'un icom xa yu'un ti
ch'ayel chbate.

²⁵Melel ti c'usi chacalbeique,
laj xa sta yorail ti chava'ibucun
jc'op ho'on ti Snich'onun ti Diose,
ho'oxuc ti animaoxuc c'otem
ti jtojol. Ti much'u chch'un ti
ho'on Jcoltavanejun yu'unique ja'
chcuxiic sbatel osil. ²⁶Hech chaj
c'u che'el sventainoj cuxlejal sbatel
osil ti Jtote, ja' no'ox hechun uc ti
ho'one yac'ojbun jventain cuxlejal
sbatel osil ho'on ti Snich'onune.
²⁷Yac'ojbun uc jventain xchapambel
sc'opilal smul scotol crixchanoetic
yu'un ho'on co'ol crixchanoucutic
nic'ot. ²⁸Mu me xch'ay avo'ntonic
yu'un ti hech laj calboxuque. Yu'un

ta me sta yorail ti chixch'umbucun jmantal, ho'on ti Snich'onun ti Diose, scotol ti much'utic chamenique. ²⁹Scotolic chloq'uic tal ti ch'en. Ti much'utic lec spasojiqie, ja' chcxuic sbatel osil. Ti much'utic mu xtun ti c'usi spasojiqie, ja' chac'atic castigo yu'un smulic.

**Ja' sc'opilal ti ja' rextico
yu'un ti Jesuse ti Diose
yu'un ja' itacat tal yu'un**

³⁰Ho'oni mu'yuc c'usi xu' cu'un ti jpas jtuc. Hech chaj c'u che'el laj yalbun ti Jtote, ja' no'ox hech ti jchapambe sc'opilal smul scotol crixchanoetic. Toj ti jchapambe sc'opilal smul scotol crixchanoetic yu'un ma'uc ti jpas ti c'usi tsc'an ti co'ntone. Ja' ti jpas c'usi tsc'an ti yo'nton ti Jtote, ja' ti laj stacun talele. ³¹Yu'un jtuc no'ox chcal jba chacuyic, hech yu'un mu stac' chach'unic chacuyic. ³²Ho'oni oy rextico cu'un ti chiyalbun jc'opilale. Melel ti hech chiyalbun ti jc'opilale. ³³Ti ho'oxuque laj ataquic ti jaq'uel ti stojol ti Juane, ja' ti laj yac' ich'ho'e. Melel ti hech chac c'u che'el laj yalbun jc'opilal ti Juane. ³⁴Mu tsotsuc sc'opilal yu'un ti hech laj yalbun jc'opilale. Ja' no'ox yu'un chajt'abesboxuc yu'un hech chc'ot ti avo'ntonic hech chacolic. ³⁵Ti Juane ja' hech chaj c'u che'el toj c'otem. Laj yac'boxuc aq'uelic ti lequil bee. J'oc' no'ox ti nichim no'ox avo'ntonic yu'un ti hech chaj c'u che'el laj yalboxuque. ³⁶Ti sventa ti Juane, ja' no'ox laj ava'ibun jc'opilal. Ti c'u x'elan ti cabtele ti chiyac'bun jpas ti Jtote, hech chvinaj ti tacbilun tal yu'un

ti Jtote. ³⁷Ti Jtote ja' ti laj stacun talele, ja' yalobjun jc'opilal, ja' rextico cu'un. Mi jutuc muc bu ava'yoj c'u che'el chc'opoj, muc bu aq'ueloj c'u x'elan. ³⁸Yu'un mu'yuc ti avo'ntonic ti sc'ope. Hech yu'un mu ach'unojuc ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique, ho'on ti tacbilun tal yu'une. ³⁹Yu'un ti chaq'uelilanic ti sc'op ti Diose chacuyic ti hech chacuxiic sbatel osil. Pero mu hechuc chal ti sc'op ti Diose. Ja' te ts'ibabil jc'opilal ti ho'on ti jventa ti chacuxiic sbatel osile. ⁴⁰Pero mu xac'an chatalic ti jtojol yu'un hech chacuxiic sbatel osil.

⁴¹Mu yu'unuc ja' mu xtun chca'i yu'un ti muc xapasucun ti muc'. ⁴²Yu'un ti jna' c'u x'elan avo'ntonic. Yu'un mu c'uxuc ti avo'ntonic ti Diose. ⁴³Ti ho'one ti ja' laj stacun tal ti Jtote, mu xac'an chach'unic ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique. Ja'uc ti much'u hech no'ox chtal ti mu tacbiluc tal yu'un ti Jtote, ja' chapasic ti muc'. ⁴⁴Mu xu' avu'unic chach'unic yu'un ja' no'ox chac'an ti lec chayilot ti achi'iltaque. Mu yu'unuc ja' chasa'ic ti lec chayilot ti Diose. ⁴⁵Mu me xacuyic ti ho'on chajsa'be amulic ti stojol ti Jtote. Yu'un ti toyol avo'ntonic chach'unic scotol ti mantaletic ti chacuyique, ja' amul ic'ot o yu'un mu xu' avu'unic xch'unel hech chaj c'u che'el laj yal ti Moisese. ⁴⁶Ti ach'unobjuc sc'op ti Moisese, chach'umbucun jc'op ti hechuque yu'un ho'on jc'opilal ti laj sts'ibabune. ⁴⁷Yu'un ti mu xu' avu'unic chach'unic hech chaj c'u che'el ts'ibabil yu'un ti Moisese, ja'

no'ox hech mu xu' chach'umbucun jc'op uc ho'oni —x'utatic ti totiletic yu'un ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti laj smac'lin ho'mil
viniquetic ti Jesuse**

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

6 Patil nibatutic xchi'uc ti Jesuse lum ti jech nab te ti estado cu'untutic, ja' ti Galileae. Ti nabe ja' nopol xil sbaic xchi'uc ti jteclum, Tibérias sbi. ²Ep jchi'iltac laj sts'acliuntutic batel xchi'uc ti Jesuse yu'un laj sq'uelic ti jchop o abteletic laj spas ti Jesuse, ja' ti laj scolta ti jchameletique. ³Nimututic batel ti jun biq'uit vits xchi'uc ti Jesuse. Te ninaquitutic xchi'uc, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. ⁴Po'ot xa tsta yorail q'uin cu'untutic ho'ontutic ti judiountutique. Ja' ti q'uin Pascua sbie, ja' ti c'u che'el laj scoltauntutic loq'uel ti mozoil te ti Egipto ti Diose ti vo'one. ⁵Ti Jesuse laj yil ti chcha'tal taatuc yan vuelta yu'un ti crixchanoetique. Hech yu'un hech laj sjac'be ti Felipee:

—¿Bu chba jmantic caxlan vaj yu'un chcac'betic sve'ic avi yepal crixchanoetic li'to? —xchi ti Jesuse.

⁶Ti Jesuse hech laj sjac'be ti Felipee yu'un tspasbe proval yo'nton. Stuc sna'oj ti Jesuse c'usi tspas. ⁷Hech itac'av ti Felipee:

—Ti oyuc lajunvinic denariotaq'uin yu'un ti caxlan vaje, mu tauc yutsil chve'ic scotolic —xchi.

⁸Hech i'albat yu'un yan jchi'il ti abtel, ja' ti Andrese, ja' ti yits'in ti Simon Pedroe:

⁹—Oy jun quem li'to. Yich'oj tal ho'ob muc'tic caxlan vaj pasbil ti

extranjero trigo. Yich'oj uc cha'cot choy. Pero ibu c'amba tauc yutsil yu'un ep ti crixchanoetique! —xchi.

¹⁰Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Albo ac'o nacluc ti crixchanoetique —xiyutuntutic.

Yu'un vomoltic, hech yu'un te inaquic. Oy ho'mil viniquetic. Ti antsetique ti ololetique mu atabiluc.

¹¹Ti Jesuse laj stsac ti muc'tic caxlan vaje. Laj yalbe voloc ti Diose. Laj xch'aquilambuntutic batel ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique.

Ti ho'ontutique laj jpuquilambetutic batel ti much'utic ti te nacajtique. Hech uc ti choye laj caq'uilambetutic ti c'u yepal tsc'anic ti crixchanoetique. ¹²C'alal inoj xch'utic ti crixchanoetique, ti Jesuse hech laj yalbuntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique: —Tsobic tal ti sobril caxlan vaje xchi'uc ti sobril choye naca me ch'ayuc —xiyutuntutic.

¹³Hech yu'un laj jtsobtutic tal. Inoj lajcheb almud ti sobril ti ho'ob muc'tic caxlan vaje ja' ti pasbil ti extranjero trigoe. Ja' ti sobril ti caxlan vaje yu'unic ti much'utic ive'ique. ¹⁴Ti crixchanoetique c'alal laj sq'uelic ti jelaven sp'ijile ti Jesuse, hech laj yalbe sbaic:

—Ja' cac'tic ti j'alc'op yu'un ti Diose li'to ti sc'opilal chtal ti balumile —xut sbaic ti crixchanoetique.

**Ja' sc'opilal ti ixanav ti yacan ti ba
ho' ti Jesuse**

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁵Laj sna' ti Jesuse ti tsc'an tstsacat yu'un ti crixchanoetique tsujat yu'un chtic'at ti ajvalil

cu'untutic, ho'ontutic ti judiountutic, hech yu'un laj sq'uej sba batel ti vits stuc ti Jesuse.

¹⁶Ti ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ta xa sapeta niyaltutic batel ti ti'nab. ¹⁷Te ni'ochtutic ti barco, nixanavtutic batel ti baho'. Toj chibatutic ti jteclum Capernaum lum ti jech nab. C'alal ic' xa osil cac'oj jba chixanavtutic batel ti barco. Mu to bu laj quiltutic ti Jesuse. ¹⁸Toyol ti iq'ue. Tsots tsyiques sba ti ho'e yu'un chnicat yu'un ti iq'ue. ¹⁹C'alal nixanavtutic xa ti baho' jun reva, laj quiltutic ti Jesuse. Te chanav talem ti yacan ti baho'. Chnopej tal ti sts'el ti barcoe. Hech yu'un toj xi'el nic'otutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic. ²⁰Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Ho'on chavil, mu xaxi'ic
—xiyutuntutic.

²¹Nichim no'ox co'ntontutic laj quic'tutic ochel ti barco ti Jesuse. Hech yu'un ti ora no'ox nic'otutic ti jech nab ti bu jnopejtutic ti chic'otutic.

**Ja' sc'opilal ti isa'at ti Jesuse
yu'un ti crixchanoetique**

²²Ti jchi'iltaque te comen lum ti jech nab laj yilic ti mu'yuc yan barco, ja' no'ox jun. Laj yilic uc ti muc bu i'och ti barco ti Jesuse. Ja' no'ox jtuctutic ni'ochtutic, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic. ²³Ti yoc'omal italic ti jteclum Tibérias yan barcoetic. Te i'ech'ic nopol ti bu laj sve'ic volje ti caxlan vaje ti jchi'iltaque c'alal laj yalbe vocal ti Diose ti Cajvaltutic. ²⁴Yu'un laj yilic ti jchi'iltaque

ti mu xa teuc ti Jesuse, ti mu xa teucuntutic uc ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic, hech yu'un laj stic' sbaic ochel ti barco uc. Italic ti Capernaum, tal sa'ic ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ho'on hech chaj
c'u che'el vaj c'otemun yu'un
ho'on ti jventa chacuxiic
sbatel osil, xchi ti Jesuse**

²⁵C'alal c'ot stauntutic xchi'uc ti Jesuse li' ti jech nab, hech laj sjac'beic ti Jesuse:
—Maestro, ¿c'usi ora natal li'to?
—xchiic.

²⁶Hech itac'av ti Jesuse:
—Melel ti c'usi chacalbeique yu'un ti tal asa'ucune mu yu'unuc ja' chach'unic ti jelaven jp'ijile ti ho'onun Snich'onun ti Diose. Ja' no'ox tal asa'ucun yu'un ti inoj ach'utic yu'un ti caxlan vaje. ²⁷Mu me ja'uc te chbat avo'ntonic chasa' ave'elic ti sna' chlaje. Ja' tsc'an ti chasa'be sve'el avo'ntonic ti mu sna' xljaj sbatel osile. Ho'on chacac'boxuc, ho'on ti co'ol crixchanoucutic, yu'un hech ac'bilun cabtel yu'un ti Jtote —xchi ti Jesuse.

²⁸Ti jchi'iltaque hech laj sjac'beic ti Jesuse:
—¿C'usi chcut ti jpasbetutic yabtel ti Diose ti ho'ontutic? —xchiic.

²⁹Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:
—Ja' yabtel Dios ti chach'unic ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique, ho'on ti tacbilun talem yu'une —xut.

³⁰Hech lic sjac'uaic:
—¿C'usi señail chavac' jq'uelutic yu'un hech ti jch'untutic ac'op?
¿C'usi abtelal chavac' jq'uelutic?

³¹Ti antiguo jtot jme'tutique laj sve'ic manavaj te ti xocol balumil. Yu'un hech ts'ibabil: “Ti Moises laj yac'be sve'ic vaj talem ti vinajel”, xchi ti sc'op ti Diose. Ac'buntutic hech uc —xchiic.

³²Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbeique, ma'uc Moisés ti laj yac' ti vaje ti laj sve'ic ti atos ame'ique. Ja' no'ox i'ac'bat sventain. Ja' Dios ti laj yac' talel ti vaje. Ti vaj ti laj sve'ic ti atos ame'ique, ja' no'ox sventa xcuxlejalic li' ti balumile. Ja'uc ti ora to ti Jtote chayac'boxuc ti vaje sventa acuxlejalic sbatel osil. ³³Ja' ti vaj ti chac' ti Diose, ja' iyal xa tal ti vinajel. Ja' sventa chacuxiic sbatel osil ho'oxuc ti li'oyoxuc li' ti balumile —xchi.

³⁴Hech laj yalic:

—Cajval, scotol c'ac'al
aq'uilambuntutic ti vaj ti chavale
—xchiic.

³⁵Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Hech chaj c'u che'el cuxuloxuc li' ti balumile ti sventa ti vaj ti chave'ique, ja' no'ox hech ti ho'one hech chaj c'u che'el vaj c'otemun yu'un ho'on ti jventa chacuxiic sbatel osil. Ti much'u chtal ti jtojole, ti xch'unoj ti ho'on Jcoltavanejun yu'une, mu'yuc xa palta cha'yic o yu'un nichim no'ox yo'ntonic.

³⁶Calojboxuc ti hovil ti avilojucune yu'un mu xac'an chach'unic ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique.

³⁷Scotol ti c'u yepal chiyac'bun ti jventa ti Jtote, ja' chtal ti jtojol. Ti much'u chtal ti jtojole, nichim no'ox co'nton laj quic' o. ³⁸Yu'un ti niyal tal ti vinajele, ma'uc yu'un tal jpas ti c'usi sc'an ti co'ntone. Ja' tal

jpas ti c'usi sc'an yo'nton ti Jtote ti laj stacun talele. ³⁹Ti Jtote ti laj stacun talele, hech sc'an ti yo'ntone ti scotol ti much'u yac'ojbun ti jventae mi junuc mu xch'ay cu'un. Mi ichamique, ja' ti jcha'cuses scotol ti slajebal c'ac'al. ⁴⁰Hech sc'an yo'nton uc ti Jtote ti scotol ti much'u chal ti ho'on Snich'onun ti Diose, ja' ti chch'un ti jcoltae, ja' chcuxi sbatel osil. Mi ichamique, ja' ti jcha'cuses ti slajebal c'ac'al — xchi ti Jesuse.

⁴¹Hech yu'un ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque, laj sp'ajbeic ti sc'op ti Jesuse yu'un ti laj yal: “Ti vaj ti yalem tal ti vinajele, ho'on obi”, ti xchie. ⁴²Hech laj yalbe sbaic:

—¿Mi ma'uc ti Jesús li'to, ja' ti snich'on ti Josee? Xcojtiqumbetic ti stot sme'e. Chal ti niyal tal ti vinajel ti xchie, ibu ba hechuc! — xut sbaic.

⁴³Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu me xap'ajbun ti jc'ope.

⁴⁴Mu'yuc much'u xu' yu'un chtal ti jtojol mi mu t'ujbiluc yu'un ti Jtote, ja' ti laj stacun talele. Ti much'u chtal ti jtojole, mi ichame, ja' ti jcha'cuses ti slajebal c'ac'al.

⁴⁵Hech ts'ibabil comel ti sun ti j'alc'opetic yu'un ti Diose: “Scotolic chp'ijubtasat yu'un ti Diose”, ti xchie. Hech yu'un scotol ti much'u laj xa yac' ti yo'ntonic ti sc'op ti Jtote, ja' p'ijubenic xae, hech yu'un chtalic ti jtojol.

⁴⁶Mu'yuc much'u sq'uelojbe sat ti Diose. Jtuc no'ox jq'uelojbe sat yu'un ho'on te loq'uemun tal ti stojol. ⁴⁷Melel ti c'usi chacalbeique, ti much'u chch'un ti tacbilun tal

yu'un ti Diose, ja' cuxul sbatel osil. ⁴⁸Ho'on hech chaj c'u che'el vaj c'otemun yu'un ho'on ti jventa chacuxiic sbatel osil. ⁴⁹Ti antiguo atos ame'ique ti laj sve'ic ti manavaje te ti xocol balumil, ja' muc sta xcuxlejalic sbatel osil ti yu'un laj sve'ic ti manavaje. ⁵⁰Ja' ti vaj ti chcale ja' iyal xa tal ti vinajel yu'un hech chcuxi sbatel osil ti much'u tsve'e. ⁵¹Ho'on ti niyal xa tal ti vinajele hech chaj c'u che'el vaj c'otemun yu'un ho'on ti jventa chacuxiic sbatel osil. Scotol ti much'u tsve' ti vaj ti chcale, ja' cuxul sbatel osil. Ti vaj ti chcaq'ue, ja' ti jbec'tale, chcac' yu'un chcuxiic scotol crixchanoetic —xchi ti Jesuse.

⁵²Hech yu'un hech lic yalbe sbaic ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque:

—¿C'u che'el chiyac'bucutic ti jve'betic sbec'tal chal lume? —xut sbaic.

⁵³Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbeique mi mu ave'ojbucun ti jbec'tale, ho'on ti co'ol crixchanoucutique, mi mu avuch'ojbucun ti jch'ich'ele, mu'yuc acuxlejalic sbatel osil. ⁵⁴Ti much'u chisve'bun jbec'tale chiyuch'bun jch'ich'ele ja' cuxul sbatel osil. Mi ichame, ja' ti jcha'cuses ti slajebal c'ac'al. ⁵⁵Yu'un ti jbec'tale ja' ve'elil chc'ot. Ti jch'ich'ele ja' chuch'at chc'ot hech yu'un chcuxiic sbatel osil. ⁵⁶Ti much'u chisve'bun jbec'tale chiyuch'bun jch'ich'ele ja' oy ti jtojol obi. Ho'oni te oyun ti yo'nton. ⁵⁷Ti Jtote ti laj stacun talele, ja' stalel cuxul sbatel osil. Ho'oni ja' cuxulun sbatel osil ti

sventa ti Jtote. Ja' no'ox hech uc ti much'u chisve'une ho'on ti jventa ti cuxul sbatel osile.

⁵⁸Ja' ti vaj ti chcale iyal xa tal ti vinajel. Mu co'oluc hech chaj c'u che'el laj sve'ic ti manavaje ti atos ame'ique ti vo'one. Mu yu'unuc laj sta xcuxlejalic sbatel osil ti atos ame'ique ti yu'un laj sve'ic ti manavaj ti vo'one. Ja'uc ti ora to ti much'u tsve' ti vaj ti chcale ja' chcuxi sbatel osil —xchi ti Jesuse.

⁵⁹Hech laj yal ti Jesuse te ti templo te ti Capernaum c'alal ichanubtasvan.

Ja' sc'opilal ti sventainoj ti c'op sventa cuxlejalic sbatel osile ti Jesuse

⁶⁰Ep c'ac'al laj sts'acliic ti Jesuse ep ti jchi'iltaque. C'alal laj ya'yic ti c'u che'el ichanubtasvan ti Jesuse, hech laj yalic:

—iBu ba yaluc tal ti vinajel lume! Mu jc'an chca'itic yan —xchiic.

⁶¹Ti Jesuse laj sna' ti yo'nton ti oy much'u chp'ajbat ti sc'ope yu'un ti jchi'iltaque. Hech yu'un hech laj sjac'be:

—¿Mi chopol avo'ntonic yu'un ti jc'ope? ⁶²¿C'usi chavalic mi chavilic ti chimu batel ti bu niloc' tal, ho'on ti co'ol crixchanoucutique? ⁶³Ja' ti sventa avo'ntonic chacuxiic sbatel osil. Mu'yuc sc'opilal ti abec'talique. Ti jc'ope ti laj calboxuc ava'yique ja' sventa avo'ntonic, ja' sventa chacuxiic sbatel osil. ⁶⁴Mu yu'unuc ach'unojuc acotolic —x'utatic yu'un ti Jesuse.

Yu'un ti Jesuse sna'oj ono'ox ti c'alal lic abtejuc ti much'utic mu xch'umbat ti sc'ope xchi'uc ti much'u ch-ac'at entrecal yu'une.

⁶⁵Hech yu'un ti Jesuse hech lic yalbuntutic jcotoltutic:

—Hech yu'un laj calboxuc ava'yic ti mu'yuc much'u xu' chtal ti jtojol mi mu ic'biluc tal yu'un ti Jtote, xacutic —xiyutuntutic jcotoltutic.

⁶⁶Hech yu'un isutic batel ep ti jchi'iltac ti laj sts'acliic ono'oxe. Muc xchi'inic xa ti Jesuse.

⁶⁷Ti Jesuse hech laj sjac'buntutic ho'ontutic ti lajchavo'untutique:

—Ho'oxuque ¿c'usi xchi avo'ntonic? ¿Mi chasutic batel uc? —xiyutuntutic.

⁶⁸Hech itac'av ti Simon Pedroe:

—Cajval, mu'yuc much'u yan chba jc'opontutic. Ho'ot no'ox aventainoj ti c'op sventa cuxlejal sbatel osile.

⁶⁹Ho'ontutique jch'unojtutic. Ti jna'tutic ti ho'ot Cristoote, ti ac'bilot avabtel yu'un ti Diose yu'un chacoltauntutic. Ho'ot Snich'onot ti Diose ti stalel cuxule —xchi ti Pedroe.

⁷⁰Hech itac'av ti Jesuse:

—Laj xa jt'ujojuc ti lajchavo'oxuque. Ti june ochem pucuj ti yo'nton —xiyutuntutic.

⁷¹Ja' laj xcholbe sc'opilal ti Judase, ja' ti snich'on ti Simon Iscariote, yu'un ja' ch-ac'van entrecal. Ti Judase ja' jchi'iltutic ti abtel, ho'ontutic ti co'ol yajchanc'opuntutic ti Jesuse xchi'uc. Ho'ontutic ja' lajchavo'untutic xchi'uc ti Judase.

Ja' sc'opilal ti muc spatat ti muc' ti Jesuse yu'un ti yits'inabtaque

7 Patil nixanavtutic batel te ti estado Galilea xchi'uc ti Jesuse. Yu'un ti Jesuse muc sc'an chba xanavuc te ti estado Judea

yu'un yac'oj sbaic chchapambat sc'opilal yu'un ti totiletic cu'untutique yu'un chmilat. ²Po'ot xa tsta yorail q'uin cu'untutic, ho'ontutic ti judiountutique. C'alal ti yorail q'uin chi'ochtutic ti nail vomol te ti Jerusalén. ³Hech yu'un hech i'albat ti Jesuse yu'un ti yits'inabtaque:

—Mu me xacom li'to, batic ti Judea. Yu'un hech más ch-an yip yo'ntonic ti much'utic spasoic ti muc' ti ac'ope yu'un hech más chilic ti jchop o abtel ti chc'o apas te ti q'uin. ⁴Yu'un ti much'u tsc'an ti chpuc sc'opilale, mu muculuc ch-abtej. Mi ja' avabtel ti hech chapase, ac'o aba ti q'uelel ti stojol scotol crixchanoetic —xchiic.

⁵Ti yits'inabtaque muc xch'unic uc ti ja' Jcoltavanej cu'untic ti sbanquile. ⁶Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Mu to sta yorail cu'un yu'un chibat ti q'uin. Ti ho'oxuque c'usuc no'ox ora xu' chabatic. ⁷Ti crixchanoetique li' ti balumile mu xu' chayilintaocuc ti ho'oxuque. Ho'oni chiyilintaun yu'un ti jcholbe sc'opilal ti chopol ti yabtelique.

⁸Batanic ti q'uin, ho'oxuque. Ho'oni mu to chibat ti q'uin yu'un mu to sta yorail cu'un —xchi ti Jesuse.

⁹C'alal hech laj yalbe ya'yic ti yits'inabtaque ti Jesuse, te to nihalejtutic ti Galilea xchi'uc ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti i'ay ti q'uin ti Jesuse. Ja' q'uin c'alal ch-ochic ti nail vomol

¹⁰Batemic xa ti q'uin ti yits'inabtaque ti Jesuse c'alal nibatutic ti q'uin uc xchi'uc ti Jesuse. Muc jchi'intutic batel ti crixchanoetique.

Jtuctutic no'ox nibatutic yu'un mu sc'an chac' sba ti q'uelel ti Jesuse.

¹¹Ti totiletic cu'untutic ono'oxe te ti templo, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque, te oyic ti q'uin yac'oj sba tsa'ic ti Jesuse. Yac'oj sba tsjaq'uic:

—¿Bu oy? —xchiic.

¹²Ti crixchanoetique ja' puru tslo'iltabeic sc'opilal ti Jesuse. Oy much'u laj yalic:

—Lec yo'nton —xchiic.

Yan laj yalic:

—iBu ba lecuc! Ja' jlo'lavanej —xchiic.

¹³Mi junuc mu'yuc much'u ilo'laj ti jamal yu'un ix'i'ic yu'un ti totiletic cu'untutic ono'oxe.

¹⁴Ti o'lol q'uin nibatutic ti templo xchi'uc ti Jesuse. Te c'ot chanubtasvanuc ti Jesuse. ¹⁵Toj ch'ayel yo'ntonic ti jchi'iltaque. Hech laj yalic:

—¿C'u che'el ip'ijub ti lec ti jchi'iltic li'to yu'un mu'yuc much'u ichanubtasat? —xchiic.

¹⁶Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu ho'ucun jc'op ti chcac' ti a'yele. Ja' sc'op stuc ti Diose ti laj stacun talele. ¹⁷Ti much'u tse'an tspas ti c'usi tse'an yo'nton ti Diose, ch-ac'bat sna' ti bu talem ti c'op ti chcac' ti a'yele, mi sc'op ti Diose, mi jc'op jtuc ti jchole. ¹⁸Ti much'u stuc no'ox sc'op ti chchole, yu'un chac' sba ti pasel ti muc' obi. Ti ho'one yu'un chcac' ti pasel ti muc' ti Diose ti laj stacun talele, hech yu'un muc un chilo'lavan. Melel ti c'usi chcale.

¹⁹Ti Moise se laj xcholboxuc comel ti mantaletique. Mi junuc muc bu ach'unojic spasel hech chaj

c'u che'el chal ti mantaletique. Ti ach'unojuque, mu xavalbucun jmilel ti hechuque —xut.

²⁰Hech itac'av scotolic:

—Oy pucuj ti avo'nton. ¿Much'u chyalbot amilel? —x'utat.

²¹Hech itac'av ti Jesuse:

—Jun no'ox vinic laj jcolta ti yorail ti jcux co'ntontic. Hech yu'un toj ch'ayel avo'ntonic acotolic. ²²Laj yalboxuc ti Moise se ti chavaq'uic circuncione. Ma'uc jbael hech i'albat ti Moise se. Ja' jbael i'albatic ti antiguo jtotique. Ti ho'oxuque manchuc mi ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic chavaq'uic circunción.

²³Lec ti hech chach'umbeic smantal ti Moise se chavaq'uic circunción manchuc mi ti yorail ti jcux co'ntontic. Hech yu'un ¿c'u yu'un chavilintaun yu'un ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic ichop cu'un scotol sbec'tal ti jun vini que? ²⁴Mu xtun mi ti ora no'ox chatic'be smul yan. Ja' tse'an ti chanopic lec mi melel ti chopol ti c'usi laj spase —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ja' ti Cristoe,
xchiic ti crixchanoetique**

²⁵Hech laj yalic cha'vo' oxvo' ti jchi'iltaque ti te nacajtic te ti Jerusalem:

—Avi vinic to ja' ti tsa'ate, ja' ti sc'opilal chlaj ti milele. ²⁶Q'uelo avil, li'to jamal chc'opoj. Mu'yuc c'usi ch-albat yu'un ti totiletic cu'untique. ¿Mi yu'un xch'unojic ti ja' ti Cristoe? ²⁷Ho'ocutique jna'ojtic bu liquem tal ti vinic li'to. C'alal chtal ti Cristoe, ja' ti mero Jcoltavanej cu'untique, mu'yuc much'u tsna' bu chlic tal —xchiic.

²⁸Hech yu'un tsots ic'opoj ti Jesuse te ti yut templo te ti Jerusalén c'alal ichanubtasvan. Hech laj yalbe ti crixchanoetique: —Xavojtiquinucun chacuyic. Ana'ojic ti bu niloc' tal chacuyic. Mu jtucuc no'ox nital. Ja' ti Diose ti melel ti sc'ope, ja' laj stacun talel. Ho'oxuque mu xavojtiquinic. ²⁹Ho'oni xcojtiquin yu'un te niloc' tal ti stojol. Ja' laj stacun talel — xchi ti Jesuse.

³⁰Hech yu'un sc'an stiq'uic ti chuquel ti Jesuse. Mu'yuc much'u xu' yu'un stsacvan yu'un mu to staojuc yorail yu'un tstsacat ti Jesuse. ³¹Oy ep laj xch'unic ti ja' ti Jcoltavanej cu'untic ti Jesuse. Hech laj yalic:

—Avi jchi'il li'to jelaven tspas señailetic hech chaj c'u che'el sc'opilal ti Cristoe ti c'alal chtale. Hech yu'un ja' ti Cristoe —xchiic.

Ja' sc'opilal ti sc'an stsaquic ti Jesuse ti yajmayoetic ti totil paleetique

³²Laj ya'yic ti fariseoetique ti hech chlo'lajic ti much'u laj xa xch'unic ti ja' ti Cristoe. Hech yu'un ti totil paleetique xchi'uc ti fariseoetique laj staquic batel yajmayoetic yu'un ac'o stsaquic tal ti Jesuse. ³³Ti Jesuse hech laj yalbe ti crixchanoetique:

—Yo' j'oc' xa li'uni chajchi'inoxuque. Chibat ti bu oy ti much'u laj stacun talele. ³⁴Ho'oxuque chasa'ucun. Mu xataucun. Ti bu chic'ot ho'oni, te mu xu' chac'otic ho'oxuque —xchi ti Jesuse.

³⁵Hech lic lo'lajuc ti jchi'iltaque, ho'on ti co'ol judiountutic xchi'uque:

—¿Bu chbat ti mu xu' ti jtatic chale? ¿Mi yu'un chbat ti bu oy ti jchi'iltique te puquemic ti slumal greciaetique yu'un ja' chba xchanubtas ti greciaetique? ³⁶¿C'usi sjam ti hech chale: “Chasa'ucun, mu xataucun”, ti xchie? “Ti bu chic'ot ho'oni te mu xu' chac'otic ho'oxuque”, ti xchie —xut sbaic.

Ja' sc'opilal ti ch-oq'uilan tal ti yo'ntonic ti yutsil yo'ntone ti much'utic xch'unojique

³⁷Ti slajeb q'uin ja' tsots sc'opilal. Ja' hech ora laj sva'an sba ti Jesuse. Tsots ic'opoj, hech laj yalbe ti jchi'iltaque:

—Hech chaj c'u che'el ti much'u tsa'ilan ho' yu'un chuch' yu'un taquin ti yo'ntone, ja' no'ox hech ti much'u tsa'ilan yu'un chcol sbatel osil mu sta. Ti much'u hech yo'nton tsa'ilan, ac'o taluc ti jtojol hech chcac'be xcuxlejal sventa sbatel osil. ³⁸Yu'un scotol ti much'u chch'un ti chcoltaat cu'une, ja' ch-oq'uilan tal ti yo'nton ti yutsil yo'ntone, hech chlic xch'unic yantic uc, xchi ti sc'op ti Diose —xchi ti Jesuse.

³⁹Hech laj yal ti Jesuse yu'un laj xcholbe sc'opilal ti Ch'ul Espíritue, ti sc'opilal ch-ac'batic ti yo'ntonic ti much'utic chch'unique. Mu to talemuc ti Ch'ul Espíritue yu'un mu to tsut batel ti vinajel ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti cha'tos ostos ic'otic ti crixchanoetique

⁴⁰C'alal laj ya'yic ti jchi'iltaque ti hech laj yal ti Jesuse, oy much'u laj yal:

—Ja' cac'tic ti j'alc'op yu'un ti Diose ti sc'opilal chtale —xchiic.

⁴¹Yan laj yalic:

—Ja' ti Cristoe li'to, ja' ti Jcoltavaneje —xchiic.

Yan laj yalic:

—Mu xlic tal ti Galilea ti Cristoe.

⁴²Yu'un chal ti sun ti Diose ti ja' ch-an ti Belén ti Cristoe yu'un ja' statamol ti Davide. Ja' te ch-an ti bu i'an ti statamole —xchiic.

⁴³Hech yu'un cha'tos ostos ic'otic ti jchi'iltaque. ⁴⁴Oy much'u sc'an stsaquic ti Jesuse. Mi junuc mu'yuc much'u xu' yu'un stsacvan.

**Ja' sc'opilal mu'yuc much'u
hech chc'opoj, xchiic**

⁴⁵Hech yu'un ti yajmayoetique isutic talem ti stojol ti totil paleetique xchi'uc ti fariseoetique. Hech ijac'batic yu'unic:

—¿C'u yu'un muc xatsaquic tal? —x'utatic.

⁴⁶Hech itac'av ti yajmayoetique: —Mu'yuc much'u hech chc'opoj hech chaj c'u che'el ti vinic lume —xchiic.

⁴⁷Hech i'albatic yu'un ti fariseoetique:

—Yu'un nalajic ti lo'lael uc. ⁴⁸Mi junuc mu'yuc much'u xch'unoj ti totiletic cu'untique. Ho'ontutic uc mi junuc mu'yuc bu jch'unojtutic. ⁴⁹Ti crixchanoetique ti te stsoboj sbaique, bolic. Mu sna'ic ti mantaletique. Ich'ayic xa —xchiic ti fariseoetique.

⁵⁰Te oy ti Nicodemoe, ja' ti tal sc'opon ti ac'ubaltic ti Jesuse. Ja' ochem ti fariseo uc ti Nicodemoe. Hech laj yal ti Nicodemoe:

⁵¹—Mu xu' chcac'betic castigo jun jchi'iltic mi mu to chca'ibetic sc'op, mi mu to ti jtatic c'usi smul.

¿Mi mu hechuc chal ti mantaletic cu'untique? —xchi ti Nicodemoe.

⁵²Hech lic yalbeic:

—Jun to liquemot tal ti Galilea uc. Q'uelo me ti sc'op ti Diose hech chana' ti mi junuc mu'yuc bu xlic tal ti Galilea j'alc'op yu'un ti Diose —x'utat.

⁵³Hech ibatic ti snaic.

**Ja' sc'opilal ti itaat jun ants yac'oj
sba chmulivaj xchi'uc yan vinic**

8 Ti ho'ontutique xchi'uc ti Jesuse nibatutic ti vits Olivatic sbi. ²Hech yu'un ti sob ic'luman ti yoc'omal nisututic tal xchi'uc ti Jesuse, ni'ochtutic ti yut templo te ti Jerusalén yan vuelta. Ep crixchanoetic italic ti stojol ti Jesuse. Hech yu'un laj snacan sba ti Jesuse, te lic chanubtasvanuc. ³Italic fariseoetic xchi'uc ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyo sbaique. Laj yiq'uaic tal jun ants. Yac'oj sba chmulivaj xchi'uc yan vinic istaic. C'ot yaq'uaic ti stojol ti Jesuse te ti o'lol ti crixchanoetique. ⁴Hech laj yalbeic ti Jesuse:

—Maestro, yac'oj sba chmulivaj xchi'uc yan vinic ijta avi ants li'to.

⁵Ti Moiseshe hech laj spasuntutic ti mantal ti ac'o ac'batuc ton ti much'u hech tspase. ¿C'usi chaval ho'oti? —xchiic.

⁶Yu'un ti hech laj yalique yu'un tal spasbeic proval yo'nton. Sc'an tsa'beic smul ti Jesuse. Ti Jesuse laj snijan sba, laj sts'iba lum ti sbic'tal sc'ob. ⁷Yu'un mu xlay yo'ntonic tsjaq'uaic, toj lic nacluc ti Jesuse. Hech laj yalbe ya'yic:

—Ho'oxuc ti much'u mu'yuc smule ja' jbael ac'o yac'be ton ti antse —xchi.

⁸Laj xcha'nijan sba yan vuelta ti Jesuse, laj xcha'ts'iba lum yan vuelta. ⁹C'alal laj ya'yic ti totiletique ti hech laj yal ti Jesuse, ep ilo'laj yo'ntonic yu'un ti smulique. Jujuntic iloq'uic batel. Ja' jbael iloq'uic batel ti más moletique. Ja' patil iloq'uic batel ti bu unenic toe. Stuc no'ox icom ti Jesuse xchi'uc ti antse te ti o'lol ti crixchanoetique. ¹⁰Toj lic cha'nacluc yan vuelta ti Jesuse. Yu'un mu xa teuc ti much'u laj yiq'uic tal ti antse, ja' no'ox te oy ti antse, hech yu'un ti Jesuse hech laj yalbe:

—Me'e, ibat xa ti much'utic laj stabot amule. Mu'yuc much'u laj yac'bot ton yu'un ti amule —xchi.

¹¹Hech itac'av ti antse:

—Mu'yuc, tote —xchi.

Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Hechun uc, mu xacac'bot castigo yu'un amul uc. Batan, mu me xasa' yan amul —xut batel.

**Ja' sc'opilal ho'oni luzun
avu'unic, xchi ti Jesuse**

¹²Yan vuelta lic chanubtasvanuc ti Jesuse. Hech laj yalbe ya'yic:

—Ho'oni luzun avu'unic, ho'oxuc ti mozoimbiloxuc yu'un ti mulile li' ti balumile. Ti much'u chists'acliune ja' chcom yu'un ti mulile, ja' tspasilan ti c'usi leque yu'un ho'on ti jtojobtas batel hech chcuxi sbatel osil —xchi.

¹³Hech i'albat yu'un ti fariseoetique:

—Ho'oti atuc no'ox chachol ac'opilal. Mu'yuc rextico avu'un. Hech yu'un mu stac' ti jch'untutic ac'op —xchiic.

¹⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—Manchuc mi chach'unic ti jtuc no'ox ti jchol jc'opilale, melet ti c'usi chcale. Jna'oj ti bu niloc' talele, jna'oj ti bu chibate. Ho'oxuque mu xana'ic ti bu niloc' talele, mu xana'ic ti bu chibate. ¹⁵Ti ho'oxuque ti ora chach'unic ti oy smul yan. Muc unuc chanopic lec. Ho'oni mu jnopbe smul yan. ¹⁶Mi oy c'usi ti jnope, lec ti jnop. Mu jtucuc no'ox ti jnop. Co'ol ti jnop xchi'uc ti Jtote, ja' ti laj stacun talele. ¹⁷Hech ts'ibabil comel ti mantaletique ti avich'o'jique mi co'ol sc'opic cha'vo' rexticoetic hech yu'un stac' chach'unic. ¹⁸Ho'oni ti jchol jc'opilal. Co'ol chixcholbun jc'opilal uc ti Jtote, ja' ti laj stacun talele —xchi ti Jesuse.

¹⁹Hech lic sjaq'uic:

—¿Bu oy ti Atote ti chavale?
—xchiic.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu xavojtiquinun, mu xavojtiquin uc ti Jtote. Ti taca avojtiquinucune, chavojtiquin uc ti Jtote ti hechuque —xchi.

²⁰Hech laj yal ti Jesuse c'alal ichanubtasvan te ti yut templo te ti cuarto yo' bu chaq'uic smoton ti Diose. Mu'yuc much'u xu' yu'un stsacvan yu'un mu to staojuc yorail yu'un tstsacat yu'un ti crixchanoetique ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti bu chibat, te mu xu'
chabatic ho'oxuque, xchi ti Jesuse**

²¹Ti Jesuse hech laj yalbe ya'yic yan vuelta:

—Oy bu chibat. Chasa'ucun, mu xataucun. Acuchoj amul chachamic. Ti bu chibate, te mu xu' chabatic ho'oxuque —xchi.

²²Hech yu'un hech laj yalbe sbaic ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutique:

—¿Mi yu'un tsmil sba ti hech chale: Ti bu chibat ho'oni, te mu xu' chabatic ho'oxuque, ti xchie? —xut sbaic.

²³Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ho'oni mu co'olucutic hech yu'un mu co'oluc ti jnoptic. Yu'un ho'oni sventaun vinajel. Ho'oxuque sventaouxuc balumil. ²⁴Ja' yu'un ti hech laj calboxuc: Acuchoj amul chachamic, ti xacutique. Yu'un mi mu xach'un ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique, ja' acuchoj amul chachamic —xchi ti Jesuse.

²⁵Hech yu'un hech lic sjac'beic ti jchi'iltaque:

—¿Much'uo'ot che'e? —xchiic.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Ja' no'ox hech chaj c'u che'el laj calilamboxuque. ²⁶Oy to ep ac'opilal xu' chacalbeic. Oy to yan xu' chaquich'boxuc ac'opic. Ja' no'ox chacalbeic ti c'usi albilun yu'un ti Jtote ti laj stacun talele. Ti Jtote ti laj stacun talele me'el ti sc'ope —xchi ti Jesuse.

²⁷Yu'un ti muc sc'an xch'unic ti ja' ti Cristoe hech yu'un muc xa'ibeic sjam ti ja' laj xcholbe sc'opilal ti Jtotic Diose. ²⁸Hech yu'un ti Jesuse hech laj yalbe:

—C'alal chajipanun ti cruz, ho'on ti co'ol crixchanoucutique, te me chana'ic ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique. Te me chana'ic ti ja' no'ox laj calboxuc hech chaj c'u che'el albilun yu'un ti Jtote, ja' ti laj stacun talele. ²⁹Mu xiscomesun yu'un scotol c'ac'al ti jpas ti c'usi tsc'an ti yo'ntone —xchi ti Jesuse.

³⁰C'alal hech laj yal ti Jesuse, ep laj xch'unic ti ja' ti Jcoltavaneje.

Ja' sc'opilal ja' chayac'oxuc ti libre ti c'op ti ja' melele, xchi

³¹Hech yu'un ti Jesuse hech laj yalbe ti jchi'iltaque, ja' ti much'u xch'unojique:

—Mi j'ech'el chavac' ti avo'ntonic ti jc'ope, mero cajchanc'opoxuc chac'otic cu'un obi. ³²Chana'ic ti c'op ti ja' melele. Ti c'op ti ja' melele, ja' chayac'oxuc ti libre —xchi.

³³Hech itac'avic ti crixchanoetique: —Ho'ontutique yelnich'onuntutic ti Abrahame. Mi junucuntutic mu'yuc bu ochemuntutic ti mozoil. ¿C'u yu'un hech chaval: “Libre chac'otic”, xachi? —xchiic.

³⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—Me'el ti c'usi chacalbeique, scotol ti much'u tsa'ilan smule oy ti mozoil yu'un smulic obi. ³⁵Ti much'u oy ti mozoile mu'yuc c'usi ch-ac'bat yu'un ti yajvale. Ja'uc ti much'u nich'onile ja' scotol ch-ac'bat yu'un ti stote.

³⁶Hech yu'un mi ho'on chacac'oxuc ti libre, ho'on ti Snich'onun ti Diose, libre chac'otic o ti mero me'el. ³⁷Hovil chavalic ti ho'oxuc yelnich'onoxuc ti Abrahame. Q'uelo avil chavalbucun jmilel. Yu'un puru milvanej oy ti avo'ntonic hech mu xc'ot ti avo'ntonic ti jc'ope. ³⁸Ho'oni ja' ti jchol ti hech chaj c'u che'el laj xa yac'bun jq'uel ti Jtote. Ho'oxuque ja' chapasic ti c'u che'el chayalboxuc smantal ti atotique —x'utatic yu'un ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ja' atotic ti pucuje, x'utatic

³⁹Hech itac'avic:

—Ja' jtotutic ti Abrahame —xchiic.

Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti ja'uc yelnich'onoxuc ti Abrahame, hech chapasic hech chaj c'u che'el laj spas ti Abrahame ti hechuque. ⁴⁰Ti ora to chavalbucun jmilel yu'un calojboxuc ava'yic ti c'usi meel ca'voj ti stojol ti Diose. Mu hechuc laj spas ti Abrahame. ⁴¹Ho'oxuque chapasbeic yabtel ti atotique —xut.

Hech itac'avic:

—Ho'ontutique mu yol snich'onucuntutic jmulavil. Jun no'ox ti totil cu'untutique, ja' jtotutic stuc ti Diose —xchiic.

⁴²Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti ja'uc atotic ti Diose, c'uxun ti avo'ntonic ti hechuque. Yu'un te niloc' tal ti stojol ti Diose. Mu jtucuc no'ox nital. Ja' tacbilun tal yu'un ti Diose. ⁴³Mu xava'ibeic sjam ti jc'ope yu'un mu xac'an chava'ibeic sjam. ⁴⁴Ho'oxuque ja' atotic ti pucuje. Hech oy ti avo'ntonic chapasic c'usi tse'an ti yo'ntone. Stalel jmilvanej c'alal ti sliqueb ti balumile hech ti ora to. Mu sc'an ti c'usi melele yu'un mu'yuc c'usi meel ti yo'nton. Mi tsnop c'op, stalel ono'ox. Ja' mero jnopc'op. Ja' chac' ti chanel ti nope'ope. ⁴⁵Yu'un meel ti c'usi chacalbeique, hech yu'un ti mu xac'an xach'umbucun ti jc'ope. ⁴⁶Ho'oxuque mu xu' chatabun jmul ti ho'one. Meel ti jc'op ti calojboxuque. ¿C'u yu'un mu xach'umbucun? ⁴⁷Ti much'utic yu'un ti Diose ja' chch'umbeic sc'op ti Diose. Ja' yu'un ti mu xach'umbeic sc'op ti Diose yu'un mu yu'unucoxuc ti Diose —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal c'alal mu to anemuc ti Abrahame, jtalel te oyun, xchi

⁴⁸Hech i'albat ti Jesuse yu'un ti jchi'iltaque, ho'on ti co'ol judiountutic xchi'uque:

—Hech ono'ox hech chaj c'u che'el laj jnoptutic. Ho'ot liquemot tal ti Samaria. Oy pucuj ti avo'nton —xchiic.

⁴⁹Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu'yuc pucuj ti co'nton. Ja' chcac' ti pasel ti muc' ti Jtote. Ho'oxuque mu xapasucun ti muc'. ⁵⁰Mu jtucuc chcac' jba ti pasel ti muc'. Ja' chiyac'un ti pasel ti muc' ti Jtote. Ti much'u mu xispasun ti muq'ue, ja' stuc chchapan ti Jtote. ⁵¹Meel ti c'usi chacalbeique, ti much'u chixch'umbun ti jc'ope ja' mu xcham —xchi ti Jesuse.

⁵²Hech i'albat yu'un ti jchi'iltaque:

—Ti jna'tutic xa ti oy pucuj ti avo'nton. Icham ti Abrahame. Icham uc ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. Ho'ot chaval: “Ti much'u chixch'umbun ti jc'ope, ja' mu xcham”, xachi. ⁵³Caso me tsots avabtel avich'oj ho'oti. Ja' tsots yabtel laj yich' ti jtotic Abrahame ti ichame. Icham uc ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. ¿Much'uot chacuy aba? —xchiic.

⁵⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—Mi ho'on chcac' jba ti pasel ti muc', mu'yuc sjam. Ti Jtote, ja' ti Dios avu'unic ti chacuyique, ja' chiyac'un ti pasel ti muc'. ⁵⁵Mu xavojtiquinic. Ho'on xcojtiquin. Mu xcojtiquin ti Diose, mi xichie, ti jnop c'op hech chaj c'u che'el ti chanopic c'op ti ho'oxuque. Ho'on

xcojtiquin ti Diose. Ti jpasbe ti muc' ti sc'ope. ⁵⁶Ti atotic Abraham ti chavalique nichim no'ox yo'nton yu'un ya'yoj j'copilal ti chitale. Laj xch'un ti chitale, hech yu'un nichim no'ox yo'nton —xchi ti Jesuse.

⁵⁷Hech yu'un hech i'albat ti Jesuse yu'un ti jchi'iltaque:

—Mu to avich'ojuc lajuneb yoxvinic habil, ibu c'amba avil ti Abrahame ti chavale yu'un queremot to! —xchiic.

⁵⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbeique, c'alal mu to anemuc ti Abrahame, jtale te oyun —xchi.

⁵⁹Hech yu'un bat stamic tal ton ti jchi'iltaque. Sc'an chac'beic ton ti Jesuse. Hech yu'un ti Jesuse laj sq'uej sba. Iloc' batel ti templo. Hech i'ech' batel ti o'lol crixchanoetic. Hech ibat o.

Ja' sc'opilal ti icol yu'un ti

Jesuse ja' ti ma'sat c'alal i'ane

9 Ti bu ni'ech'tutic batel xchi'uc ti Jesuse te laj quiltutic jun jchi'iltutic. Ma'sat c'alal i'an ti vinique. ²Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Jesuse hech laj jac'betutic ti Jesuse:

—Maestro, ¿much'u smul ti yu'un ma'sat i'an avi jchi'iltic li'to? ¿Mi ti scoj smul stuc, mi ti scoj smul stot sme'? —xichitutic.

³Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu ti scojuc smul avi jchi'iltic li'to, mu ti scojuc smul stot sme'. Yu'un ti ma'sat i'an ti jchi'iltique, ja' no'ox yu'un hech chvinaj yabtel Dios ti sventa. ⁴C'alal cuxulun li' ti balumile ja' yorail ti xu' jpasbe yabtel ti Jtote ti laj stacun talele.

Mi nichame mu xa xu'. ⁵Ti jayib c'ac'al li'oyun li' ti balumile ho'on hech chaj c'u che'el luz c'otemun avu'unic ho'oxuc ti li'oyoxuc li' ti balumile yu'un chacac'bot avil ti lequil bee —xchi ti Jesuse.

⁶C'alal laj yal hech ti Jesuse laj stubta ts'ubulum. Laj spas ti ach'el ti ts'ubilume. Laj sbombe ach'el ti sat ti ma'sate. ⁷Hech laj yalbe:

—Batan, ba poco tal asat ti ho' te ti estanque Siloé sbi —x'utat. Ti Siloe sbie ja' sjam ti ic'bil chtal ti ho'e.

Ibat ti ma'sate, ba spoc sat te ti Siloe. C'alal isut tal, chil xa balumil.

⁸Hech yu'un laj sjac'be sbaic ti svecinotaque xchi'uc ti much'utic yilojic ti ma'sat ono'oxe:

—¿Mi ma'uc li'to ti much'u laj snacan sba sc'an paramote? —xut sbaic.

⁹Oy much'u hech laj yal:

—Ja' lume —xchiic.

Oy yan hech laj yalic:

—Ma'uc, ja' no'ox co'ol x'elan —xchiic.

Hech itac'av ti vinique:

—Ho'on chavile —xchi.

¹⁰Hech ijac'bat:

—¿C'u che'el ijam asat? —xchiic.

¹¹Hech itac'av ti vinique:

—Ja' ti jchi'iltic Jesús sbi, ja' laj spas ti ach'el ti ts'ubilume. Laj sbombun ti jsat. “Batan ti yo' bu Siloé sbi, ba poco tal asat”, xiyutun. Hech nibat, ba jpoc jsat. Hech yu'un chquil xa balumil —xchi.

¹²Hech lic sjac'beic:

—¿Bu oy ti much'u chavale? —xchiic.

—Mu jna' bu ibat —xchi xtac'av ti vinique.

**Ja' sc'opilal ti ep ijac'bat
ti ma'sat ono'oxe**

¹³Laj yiq'uic batel sva'anic ti stojol ti fariseoetique ti much'u ma'sat ono'oxe. ¹⁴Ja' sc'ac'alil ti jceux co'ntontutic c'alal laj spas ti ach'el ti ts'ubulum ti Jesuse, c'alal laj sjambe sat ti ma'sate. ¹⁵Laj sjaq'uic uc ti fariseoetique c'u che'el ijambat ti sate. Hech itac'av ti vinique:

—Laj sbombun ach'el ti jsat. Patil ba jpoc jsat. Hech yu'un chquil xa balumil —xchi.

¹⁶Hech yu'un hech i'albat yu'un cha'vo' oxvo' ti fariseoetique:

—Mu'yuc ti stojol ti Diose ti vinique ti chavale yu'un mu xchabi ti sc'ac'alil ti jceux co'ntontique —xchiic.

Oy yan hech laj yalic:

—iBu c'amba hu'uc yu'un tspas avi jchop o abtel li'to ti much'u oy smule! —xchiic.

Hech cha'tos ic'otoc ti fariseoetique. ¹⁷Hech yu'un hech laj sjac'beic yan vuelta ti ma'sate:

—Ho'ot, ¿c'usi xchi avo'nton yu'un ti much'u laj sjambot asate? —xut.

Hech itac'av ti vinique:

—Ho'on chcal ti ja' j'al'op yu'un ti Diose —xchi.

¹⁸Ti jchi'iltaque muc xch'unic ti ja' ma'sat ono'oxe. Ja'to ba yiq'uel tal ti stot sme'e ti much'u ijambot xa sate, ja'to laj xch'unic ti ja' ijambot xa sate. ¹⁹Hech hul jac'batuc ti stot sme'e:

—¿Mi ja' avol anich'on li'to ti ma'sat ono'ox c'alal i'an ti chavalique? ¿C'u che'el ti chil xa balumil ti ora to? —x'utat.

²⁰Hech itac'av ti stot sme'e:

—Ja' col jnich'on li'to, ti ma'sat c'alal i'ane. ²¹Pero mu jna'tutic c'u che'el chil xa balumil. Mu jna'tutic uc ti much'u ijambat ti sate. Oy xa yo'nton. Jac'bo ava'yic. Ac'o yal stuc —xchiic.

²²Yu'un ti hech laj yalic ti stot sme'e, yu'un xixi' yu'un ti totiletic cu'untutic. Yu'un ti totiletique xchapo' xa sc'opic ti j'ech'el mu stac' ch-och ti templo ti much'u jamal chal ti ja' ti Jcoltavaneje ti Jesuse.

²³Ja' sventail ti hech laj yalic ti stot sme'e: “Oy xa yo'nton, jac'bo ava'yic”, ti xchie.

²⁴Hech yu'un laj xcha'iq'uic tal ti much'u ma'sat ono'oxe. Hech hul albatuc:

—Jamal chaval ti stojol Dios ti ja' jp'ajmantal ti vinique. Ti ho'ontutic ti jna'tutic ti ja' jp'ajmantal —xchiic.

²⁵Hech itac'av ti vinique:

—Mu jna' mi jp'ajmantal. Ja' no'ox jna' ti chquil xa balumil ti ora to, ti ma'satun ono'oxe —xchi.

²⁶Laj xcha'jac'beic yan vuelta:

—¿C'usi laj yutot? ¿C'u che'el laj sjambot ti asate? —xchiic.

²⁷Hech itac'av ti vinique:

—Laj xa calbot ava'yic. Mu xac'an xach'unic. ¿C'u yu'un chac'an chava'yic yan vuelta? ¿Mi yu'un chac'an cha'ochic ti yajchanc'op uc? —xchi.

²⁸Hech yu'un lic slabanic. Hech lic yalbeic:

—Ho'oti yajchanc'opot jmulavil. Ho'ontutic yajchanc'opuntutic ti Moisesec jcotlutic. ²⁹Jna'tutic ti laj sc'opon ti Moisesec ti Diose. Ti much'u chavale mu jna'tutic bu liquem tal —xchiic.

³⁰Hech itac'av ti vinique:

—Xch'ay co'nton xca'i ti mu xana' bu taleme. Ja' laj sjambun jsat chavil. ³¹Ti jna'tic ti mu stsacbe sc'op jmulaviletic ti Diose. Ti much'u chi' ti Diose, ti tspace ti c'usi tsc'an ti yo'ntone, ja' tstsacbat sc'op yu'un ti Diose. ³²C'alal ilic ti balumile asta ti ora to mu'yuc much'u hech a'ibil sc'opilal ti xu' tsjambe sat ti much'u ma'sat c'alal i'ane. ³³Ti manchuc loq'uem tal ti stojol ti Diose ti much'u chcale, mu xu' yu'un spas ti hechuque —xchi.

³⁴Hech lic yalbeic:

—iBu c'amba achanubtasuntutic ho'ontutique! Yu'un pucujot ono'oxe, hech yu'un ti ma'sat c'alal na'ane —x'utat.

Hech i'albat ti j'ech'el mu stac' ch-och ti templo.

Ja' sc'opilal ma'sat chcom ti much'utic ti chojtiquinic ti Diose ti scuyojique, xchi

³⁵Ti Jesuse laj ya'ibe sc'opilal ti j'ech'el mu stac' ch-och ti templo ti vinique. Hech yu'un ital ti Jesuse, tal sc'opon ti vinique. Hech laj sjac'be:

—¿Mi ach'unoj ti jelaven sp'ijil ti Snich'on ti Diose? —xchi.

³⁶Hech itac'av ti vinique:

—¿Much'u? tote. Ti jc'an ti jch'un —xchi.

³⁷Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Aq'uelojbe xa sat. Ho'on ti chajc'oponote —xchi.

³⁸Itac'av ti vinique, hech laj yalbe:

—Chajch'unot, Cajval —xchi. Hech lic squejan sba ti stojol ti Jesuse.

³⁹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Nital li' ti balumile, tal chapanvanucun. Tal cac'be yojtiquinic ti Diose ti much'utic tsc'an chojtiquinic ti Diose. Hech ma'sat chcomic ti much'utic ti chojtiquinic ti Diose ti scuyojique —xchi.

⁴⁰Oy fariseoetic te xchi'inojic ti Jesuse. Laj ya'yic ti hech laj yal ti Jesuse. Hech lic sjac'beic:

—¿Mi yu'un ma'satuntutic chacuyuntutic? —xchiic.

⁴¹Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti ja'uc ma'satucoxucue, mu'yuc amulic ti hechuque. Yu'un chchojtiquintutic ti Diose, xachiique, hech yu'un ja' amulic —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti mero jq'uelcarnero

10 Ti Jesuse hech laj yalbe ti jchi'iltaque:

—Melel ti c'usi chacalbeique, a'yic me. Ti much'utic ti j'elec'carneroetique mu x'och ti ti'corral, ja' chp'it ochel ti xocon ti ti'corrale. ²Ja'uc ti mero yajval ti carneroetique ja' ch-och ti ti'corral.

³Ti jchabiejcorrale tsjambe sti' corral yu'un ch-och batel ti mero jq'uelcarnero. Ti carneroetique cha'ibeic sc'op ti yajvale. Ti yajvale tsiiltas ti jaycot ti scarnero.

Tsloq'ues batel. ⁴C'alal laj xa sloq'ues batel ti jaycot ti scarnero, ja' jbael chbat ti yajvale. Ti carneroetique ja' sts'acliic batel ti yajvale yu'un ch-ic'at yu'un ti yajvale. ⁵Ti much'u mu ti ti'corraluc ch-och talele ja' mu sts'acliic batel. Chjatavic batel ti carneroetique yu'un mu xa'ibeic sc'op —xchi ti Jesuse.

⁶Hech oy ti lo'il laj yac' ti a'yel ti Jesuse. Ti jchi'iltaque muc xa'ibeic sjam ti c'u che'el i'albat yu'un ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal lec ti jchabi ti
much'utic chixch'umbun ti
jc'ope, xchi ti Jesuse**

⁷Ti Jesuse hech laj yalbe uc:

—Ho'on jventainoj ti sti' scorrall scarnero ti Diose. ⁸Scotol ti much'utic jq'uelcarneroetic scuyojsbaique ti jbael li' ono'ox oyique, ja' jlo'lavanejetic. Ja' hech chaj c'u che'el j'elec'carnero yu'un ja' tsc'an chispojbun ti much'utic chists'acliune. Ti much'utic chists'acliune ja' mu xba spasbeic ti muc' ti sc'opic ti jlo'lavanejetique.

⁹Ho'on jventainoj ti sti' scorrall scarnero ti Diose. Ti much'utic chch'unic ti chcolic ti jventae, ja' scarnero ti Diose chc'otic o. Hech chaj c'u che'el ti carneroetique ti lec chabibil chloc' ch-och yu'un hech tsta sve'el, ja' no'ox hech uc ti much'utic i'ochic xa ti scarnero ti Diose, lec chabibil, nichim no'ox yo'ntonic o, mu'yuc xa palta cha'yic.

¹⁰Ti j'elec'carneroec ja' no'ox yabtel ch-elic'aj, chmilvan, chjinvan. Ja'uc ti ho'one tal cac'be cxuxlejalic sbatel osil. Hech jun no'ox yutsil chc'otic o. ¹¹Hech chaj c'u che'el ti lequil jq'uelcarnero lec chchabi ti scarneroec mu'yuc sc'opilal mi chti'at yu'un ti bolome, ja' no'ox hechun uc ho'oni lec ti jchabi ti much'utic chch'unic ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique. Chcac' jba ti milel yu'unic. ¹²Ti much'u ja' no'ox tsa' abtel yu'un chchabi ti carneroetique yu'un mu yu'unuc

ti carneroetique hech yu'un mi chil chtal bolom, tscomes ti carneroetique. Chjatav batel. Hech oy chljaj ti ti'el yu'un bolom ti carneroetique. Ti yane chpuquic batel. ¹³Yu'un ti chjatavic batel ti jsa'abteletique, yu'un mu c'uxuc cha'yic ti carneroetique.

¹⁴Hech chaj c'u che'el ti lequil jq'uelcarnero lec chchabi ti scarneroec, ja' no'ox hechun uc ho'oni lec ti jchabi ti much'utic chch'unic ti chcolic ti jventae. Xcojtiquin, xiyojtiquinucun uc. ¹⁵Xcojtiquin jbatutic xchi'uc hech chaj c'u che'el xcojtiquin jbatutic xchi'uc ti Jtote. Xiyojtiquinun ti Jtote. Ho'oni xcojtiquin uc ti Jtote. Ho'oni chcac' jba ti milel yu'un scotol ti much'utic chists'acliune. ¹⁶Oy yanlum crixchanoetic chlic xch'umbun jc'op uc. Persa chquic' tal ti jtojol uc. Chiya'ibun jc'op uc hech jtos no'ox chac'otic xchi'uc ti jayiboxuc ti chach'umbun ti jc'ope. Jun no'ox totil avu'unic chc'ot acotolic. Ho'on obi.

¹⁷Yu'un ti chcac' jba ti milel yu'un ti much'utic chists'acliucune hech yu'un c'uxun ti yo'nton ti Jtote. Patil chlic cha'cuxiucun. ¹⁸Mu'yuc much'u xu' yu'un chismilun. Ho'oni yutsil co'nton chcac' jba ti milel. Xu' cu'un chcac' jba ti milel. Xu' cu'un chicha'cuxi nixtoc. Hech smantal ti Jtote ti quich'oje —xchi ti Jesuse.

¹⁹Cha'tos ic'otic ti jchi'iltaque yu'un ti hech laj yal ti Jesuse. ²⁰Ep laj yalic:

—Oy pucuj ti yo'nton. Chujuben sjol lume. ¿C'u yu'un chava'ibeic sc'op? —xchiic.

²¹Oy yantic laj yalic:

—Li'to mu hechuc sc'op ti much'u oy pucuj ti yo'ntone. Mu xu' tsjambe sat ma'satetic pucuj —xchiic.

**Ja' sc'opilal ti sc'an chmilat
yu'un ti xchi'iltaque ti Jesuse**

²²Te ti jteclum Jerusalén ja' yorail qu'in c'alal ti jna'tutic ti c'u che'el icha'meltsaj ti templo cu'untutic ti vo'one yu'un ac'o tunuc yu'un yan vuelta ti Diose, ho'ontutic ti judiountutique. Ja' yorail taiv. ²³Te chanav ti yut templo ti Jesuse yo' bu scorredor Salomón sbi. ²⁴Hech yu'un ti jchi'iltaque tal sjoyubtaic ti Jesuse. Hech laj sjac'beic:

—¿Jayib to c'ac'al chavac' lo'lajuc co'ntontutic avu'un? Mi ho'ot ti Jcoltavanejote, jamal me xaval ca'itutic —xchiic.

²⁵Hech itac'av ti Jesuse:

—Laj xa calboxuc, mu xach'unic. Laj xa aq'uelic uc ti jchop o abteletic ti laj xa jpas ti sventa ti Jtote. ²⁶Mu xach'unic yu'un mu cu'unucoxuc ti ho'oxuque. Hech laj xa calboxuc ava'yic. ²⁷Yu'un ti much'u cu'une, ja' chiya'ibun jc'op. Ho'oni xcojtiquin. Ja' chists'acliucun. ²⁸Chcac'be xcuxlejalic sbatel osil. Mu xch'ayic sbatel osil. Mu'yuc much'u xu' chispojibun loq'uel ti jc'ob. ²⁹Ti Jtote laj yac'bun ti jc'ob. Jelaven xu' yu'un tspas scotol. Mu'yuc much'u xu' chpojbat ti sc'ob ti Jtote. ³⁰Ti Jtote jun oyun xchi'uc —xchi ti Jesuse.

³¹Hech yu'un ti jchi'iltaque ba stamic tal ton yu'un sc'an chac'beic ton yan vuelta ti Jesuse. ³²Hech i'albat yu'un ti Jesuse:

—Oy ep lequil abteletic laj xa jpasboxuc aq'uelic ti sventa ti Jtote. ¿C'usi abtelal mu xtun laj jpas yu'un chavac'bucun ton? —xchi.

³³Hech itac'av ti jchi'iltaque:

—Ma'uc chacac'bot ton yu'un ti lec avabtele. Ja' yu'un chatoy aba ti stojol ti Diose. Ho'ot vinicot no'ox. Diosot chacuy aba —xchiic.

³⁴Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Hech ts'ibabil ti sun ti Diose ti avich'ojiique: “Ti ho'oxuque jq'uexoloxuc”, xacutic, xchi ti Diose, xut ti juezetic ti vo'one.

³⁵“Jq'uexoloxuc”, xchi sc'opilal ti much'utic i'ac'batic yabtel yu'un ti Diose ti vo'one. Mu xu' xch'ay ti hech yalaj ti Diose ti sun. ³⁶Lec ti hech i'albatic sc'opilale, xachiic. Hech yu'un ¿c'u yu'un chavalic ti ho'on ti jtoy jba ti stojol ti Diose yu'un ho'on Snich'onun ti Diose ti xichie? Yu'un ho'on ac'bilun cabtel yu'un ti Jtote hech yu'un ti nital li' ti balumile. ³⁷Mi ma'uc yabtel ti Jtote ti jpas chacuyique, mu me xach'umbun jc'op che'e.

³⁸Mi ja' yabtel ti Jtote ti jpas ti chavilique, ch'unic me manchuc mi mu xach'umbun jc'op ho'oni. Yu'un mi chach'unic ti ja' yabtel ti Jtote ti jpase hech chana'ic ti jun oyun xchi'uc ti Jtote —xchi ti Jesuse.

³⁹Hech yu'un yan vuelta c'an stsaquic ti Jesuse. Mu'yuc bu ihu' yu'unic yu'un laj sq'uej sba batel ti ora ti Jesuse.

⁴⁰Yan vuelta nibatutic xchi'uc ti Jesuse lum ti jech uc'um Jordán ti bu lic yac' ich'ho' ti Juane. Te nihalejtutic xchi'uc ti Jesuse.

⁴¹C'alal te oyuntutic, ep jchi'iltac ital ti stojol ti Jesuse. Hech laj yalic:

—Manchuc mi muc spas jchop o abtel ti Juane, melet ti c'u che'el laj yalbe sc'opilal ti jchi'iltic li'to —xchiic.

⁴²Hech yu'un ti much'utic italique, oy ep much'utic laj xch'unic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti icham jun
vinic, Lázaroe sbi**

11 Itsaqui ti chamel jun jchi'iltutic, Lázaroe sbi. Ja' Betania sbi ti slumal ti Lázaroe. Ja' ti biq'uit jteclum te ti estado Judea, ja' te nacajtic ti cha'vo' antsetique, ja' ti Maríae xchi'uc ti Martae. Yuts yalal sbaic. ²Ja' ono'ox ti María ti patil lic smalbe perfume ti yacan ti Cajvaltique, ti lic scusbe yacan ti stsotsil sjole. Ti much'u tsacbil ti chamele, ja' ti Lázaroe, ja' ximel ti Maríae. ³Hech yu'un ti yixleltac ti Lázaroe laj stac ti iq'uel ti Jesuse.

—Cajval, tsacbil ti chamel ti Lázaroe ti c'ux ti avo'ntone —xchi c'otel ti much'u laj stac batele.

⁴C'alal laj ya'i ti Jesuse, hech laj yal:

—Yu'un ti itsacat ti chamele, mu yu'unuc ja' sventa j'ech'el chcham o. Ja' sventa no'ox ch-ac'at ti pasel ti muc' ti Diose. Ja' no'ox yu'un hech chi'ac'at ti pasel ti muc' ti ho'on ti Snich'onun ti Diose —xchi.

⁵⁻⁶Ti Jesuse manchuc mi c'ux ti yo'nton ti Martae xchi'uc ti smuque xchi'uc ti Lázaroe, ti c'alal laj ya'i ti tsacbil ti chamel ti Lázaroe, chib to c'ac'al te nihalejtutic te ti bu ono'ox oyuntutic. ⁷Patil ti Jesuse hech lic yalbuntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic:

—Sutucutic batel ti Judea yan vuelta —xiyutuntutic.

⁸Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic hech lic calbetutic:

—Maestro, ja'to no'ox c'an yac'bot ton ti jchi'iltique. ¿Mi te chabat yan vuelta? —xcututic.

⁹Ti Jesuse laj yac'bun jna'tutic ti c'u x'elan yabtel ti Diose. Hech laj yalbuntutic:

—P'isbil lajcheb ora jujun c'ac'al ti yac'oj ti Diose. Ti much'u chanav ti c'ac'altic mu sp'osi yacan yu'un oy to ti squeueval ti c'ac'ale. ¹⁰Ja'uc mi i'ic'ub ti osile, ja' laj sta yorail ti tsp'osi yacan yu'un itup' xa ti squeueval ti c'ac'ale —xiyutuntutic. Hech laj yac'bun jna'tutic ti ja'to mi laj sta yorail yu'un ti Diose ti chmilate, ja'to xu' yu'un ti jchi'iltaque.

¹¹Patil hech laj yalbuntutic uc:

—Ivay xa ti quermanotique, ja' ti Lázaroe. Ho'oni chba jtij liquel yu'un vayal xa —xiyutuntutic.

¹²Hech lic calbetutic, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic:

—Cajval, mi vayale, ja' sna'oj chlic stuc —xichitutic.

¹³Hech laj yal ti Jesuse yu'un icham xa ti Lázaroe. Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic laj jcuytutic ti chcux no'ox yo'nton yu'un ti vayale.

¹⁴Hech yu'un ti Jesuse hech jamal laj yalbuntutic:

—Icham xa ti Lázaroe. ¹⁵Nichim no'ox co'nton yu'un mu teucutic. Yu'un ja' sventailuc ti mu teucutic yu'un hech chach'unic. Batic che'e, ba jq'ueltic —xiyutuntutic ti Jesuse.

¹⁶Hech yu'un ti jun jchi'iltutic ti abtele ja' ti Tomas sbie, ja' ti vats xcututique, hech lic yalbuntutic:

—Batic, co'ol ac'o chamucutic xchi'uc —xiyutuntutic.

Ja' sc'opilal oy cha'cusesel ti jventa jtuc, oy cuxlejal sbatel osil ti jventa jtuc, xchi ti Jesuse

¹⁷Hech nibatutic xchi'uc ti Jesuse. C'alal nic'otutic, oy xa chanib c'ac'al mucul ti Lázaro. ¹⁸Ti Betaniae nopol xil sbaic xchi'uc ti Jerusalem. Oy van o'lol reva xil sbaic. ¹⁹Ep ti jchi'iltaque ti italic, tal smuc'ubtasbeic yo'ntonic ti Martae xchi'uc ti Maríae yu'un ti icham xa ti ximele. ²⁰Ti Martae c'alal laj ya'ibe sc'opilal ti chtal ti Jesuse, tal snup ti be. Ti Maríae te nacal icom ti sna. ²¹Ti Martae hech hul yalbe ti Jesuse:

—Cajval, ti li'ucoti ti c'alal itsacat ti chamel ti jximele, muc xcham ti hechuque. ²²Jna' ti scotol ti c'usi chac'ambe ti Diose ti ora to, ja' chayac'bot ti Diose —xchi ti Martae.

²³Ti Jesuse hech laj yalbe: —Chcha'cuxi loq'uel ti ch'en ti aximele —xchi.

²⁴Hech itac'av ti Martae: —Jna' ti chcha'cuxi loq'uel ti ch'en ti slajebal c'ac'al c'alal chcha'cuxiic scotolic —xchi.

²⁵Ti Jesuse hech laj yalbe: —Oy cha'cusesel ti jventa jtuc. Oy cuxlejal sbatel osil ti jventa jtuc. Ti much'utic chixch'unun ti ho'on Jcoltavanejun yu'une, manchuc mi chlaj yip ti sbec'tale, ja' cuxul sbatel osil. ²⁶Scotol ti much'utic chcuxi sbatel osile, ja' ti much'utic chixch'unun ti ho'on Jcoltavanejun

yu'une, j'ech'el mu'yuc xa sc'opilal ti ch'ayel chbatique. ¿Mi hech ach'unoj? —xchi ti Jesuse.

²⁷Hech itac'av ti Martae: —Hech, Cajval. Jch'unoj ti ho'ot ti Jcoltavanejote, ti ho'ot Snich'onot ti Diose, ti ho'ot hech ono'ox ac'opilal ti chatal li' ti balumile —xchi.

Ja' sc'opilal ti i'oc' ti Jesuse

²⁸C'alal hech laj yal ti Martae, ba yic' tal ti smuque, ja' ti Maríae. Mucul no'ox c'ot yalbe:

—Ital xa ti Maestroe. Ja' chayic'ot —xchi.

²⁹C'alal laj ya'i ti Maríae, ilic ti ora. Tal sc'opon ti Jesuse. ³⁰Mu to chihultutic xchi'uc ti Jesuse te ti biq'uit jteclum. Ti Maríae te hul stauntutic ti ora ti bu laj scomesuntutic xchi'uc ti Jesuse ti Martae. ³¹Hech yu'un ti jchi'iltaque ti te xchi'inojic ti sna ti Maríae yu'un tal smuc'ubtasbeic yo'ntonic, c'alal laj yilic ti iloc' talel ti ora ti Maríae, laj sts'acliic talel uc. Hech laj yalic:

—Yu'un chba oc'uc ti bu mucul ti ximele —xchiic.

³²Ti Maríae c'alal ihul ti stojol ti Jesuse, laj sq'uelbe sat, lic spatan sba ti lum te ti stojol. Hech laj yalbe:

—Cajval, ti li'ucoti ti c'alal itsacat ti chamel ti jximele, muc xcham ti hechuque —xchi.

³³C'alal laj yil ti Jesuse ch-oc' ti Maríae, ch-oq'uic uc ti jchi'iltaque ti te xchi'inojic tale, mu xtun laj ya'i ti hech oy li' ti balumile. ³⁴Hech lic sjac'be:

—¿Bu laj amuquic comel? —xchi. Hech i'albat yu'unic:

—Ba jq'uelitic, Cajval —x'utat.

³⁵Lic oc'uc ti Jesuse. ³⁶Hech yu'un hech lic yalbe sbaic ti jchi'iltaque:

—Q'uelo avil, c'ux ti yo'nton ti Lázaro —xut sbaic.

³⁷Oy much'utic hech laj yalic:

—Ti lajuc sc'ane, laj scolta ti Lázaro ti hechuque, hech yu'un muc xcham. Yu'un xu' yu'un tsjambe sat ti much'u ma'sate —xchiic.

**Ja' sc'opilal ti icha'cusesat
loq'uel ti ch'en ti Lázaro**

³⁸C'alal nic'otutic xchi'uc ti Jesuse ti bu ti ch'ene, oy palta laj ya'i ti yo'nton yan vuelta yu'un ti hech oye. Ti ch'ene ja' pujul. Ton ti smac sti'e. ³⁹Ti Jesuse hech laj yal:

—Loq'ueso ti tone —xchi.

Hech i'albat ti Jesuse yu'un ti Martae, ja' ti yixlel ti Lázaro ti ichame:

—Cajval, tu xa yu'un xchanibal xa c'ac'al mucul —xchi.

⁴⁰Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Laj calbot ti mi chach'une, hech chaq'uel ti jelaven sp'ijil ti Diose, xacut —xchi ti Jesuse.

⁴¹Hech yu'un laj sloq'uesic ti ton ti smacojbe sti' ti ch'ene yo' bu mucul ti ánima. Ti Jesuse laj sq'uel muel vinajel. Hech lic sc'oapon Dios:

—Tote, hocol avalbun ti chatsacbun jc'op. ⁴²Jna' ti scotol c'ac'al chatsacbun jc'op. Hech chcal yu'un ac'o ya'yic ti much'utic nopol va'ajtic li'to yu'un hech chch'unic ti ho'ot laj atacun talele —xchi.

⁴³C'alal laj yal hech, tsots ic'opoj ti Jesuse:

—iLázaro, loc'an tal! —xchi.

⁴⁴Hech iloc' tal ti animae.

Bech'bil sc'ob yacan ti poc'. Pixbil sjol ti paño. Ti Jesuse hech laj yalbe ti crixchanoetique:

—Jitumbo, ac'o batuc —xchi.

**Ja' sc'opilal ti lic xchapambeic
sc'opilal yu'un tsmilic ti Jesuse**

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵Hech yu'un ep ti jchi'iltaque ti te xchi'inojic tal ti Maríae, laj xch'unic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse c'alal laj sq'uelic ti hech laj xcha'cuses ti anima ti Jesuse. ⁴⁶Ti much'utic muc xch'unique mu xtun laj yilic, ba yalbeic ti fariseoetique ti ep ti much'utic ich'umbat sc'op ti Jesuse yu'un ti laj xcha'cuses ti animae. ⁴⁷Hech yu'un ti totil paleetique xchi'uc ti fariseoetique laj stsobic tal scotol ti xchi'iltac ti abtele. Hech laj yalic:

—¿C'usi chcctic? Ep señailetic tspas ti vinic ti chcaltique.

⁴⁸Ac'o spas hech, mi xijchie, hech chch'unic scotol jchi'iltic ti ja' Jcoltavanej cu'untique. Hech tstiq'ueic ti ajvalil. Hech yu'un chlic sjol ti totil ajvalil ti te ti Romae. Hech tstac talel yajsoldado. Hech chtal spasic pleito li' ti jlumaltique, hech chismilucutic jcotoltic —xchiic.

⁴⁹Te oy jun xchi'il ti abtel, Caifás sbi. Ja' yorail ochem ti totil pale ti habil lume. Hech laj yal:

—Ho'oxuque, mu xana'ic. ⁵⁰Mu xava'ibeic sjam ti ja' lec mi chcham cu'untic jun no'ox jchi'iltic. Ja' mu xtun mi chijcham jcotoltic —xchi.

⁵¹Mu stucuc no'ox hech laj yal. Yu'un ochem ti totil pale ti habil

lume, hech yu'un ich'amumbat ye yu'un ti Diose yu'un hech laj yalbe sc'opilal ti Jesuse ti ja' jq'uexoltutic chcham yu'un jcotoltutic, ho'ontutic ti judiountutic. ⁵²Ma'uc no'ox chcham cu'untutic ho'ontutic ti judiountutic, ja' chcham yu'un scotol yol xnich'nab ti Diose ti buc no'ox oyic ti sjoylejbal balumil, hech jun no'ox chijc'otucutic jcotoltic. ⁵³Hech yu'un ti totiletique ti ora lic xchapambeic sc'opilal yu'un tsmilic ti Jesuse.

⁵⁴Hech yu'un ti Jesuse muc xac' sba ti q'uelel ti stojol ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uc. Hech yu'un laj jq'uej jbatutic batel xchi'uc ti Jesuse ti yan balumil nopol xil sbaic xchi'uc ti xocol balumile. Te nic'otutic ti jteclum Efraín sbi. Te nihalejtutic xchi'uc ti Jesuse ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic.

⁵⁵Po'ot xa tsta yorail q'uin cu'untutic. Ja' ti q'uin Pascua sbie c'alal ti jna'tutic ti c'u che'el icoltaat loq'uel ti Egipto ti vo'one ti antiguo jtatamoltutic. Yu'un po'ot xa ti q'uine, oy ep ti jchi'iltaque icajbatic te ti Jerusalén yu'un te chba scaj'ac' sbaic ti lecubtasel yu'un hech lec ac'olo ilatuc yu'un ti Diose ti yorail ti q'uine.

⁵⁶⁻⁵⁷C'alal ic'otic ti Jerusalén, laj ya'ibeic smantal ti totil paleetique xchi'uc ti fariseoetique ti mi oy much'u yiloy bu oy ti Jesuse, jamal ac'o yalic ti much'u yiloje yu'un chich' tsaquel ti Jesuse. Hech yu'un lic sa'ic ti Jesuse ti crixchanoetique. Scotolic ti much'utic te xa oyic ti templo te ti Jerusalén, hech lic sjac'be sbaic:

—¿C'usi chanopic? ¿Mi mu xtal ti q'uin xana'? —xut sbaic. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti imalbat perfume ti yacan ti Jesuse te ti Betania

(Mt. 26.6-13; Mr. 14:3-9)

12 Vaquib xa c'ac'al tsc'an tsta yorail q'uin Pascua. Nic'otutic xchi'uc ti Jesuse te ti jteclum Betania yo' bu nacal ti Lázaro, ja' ti icha'cusesat loq'uel ti ch'en yu'un ti Jesuse. ²Laj yic'untutic ti ve'el ti Martae xchi'uc ti Jesuse. Ti Lázaro laj xchi'inuntutic ti naclej ti mesa xchi'uc ti Jesuse xchi'uc yantic. ³Ti María laj yich' tal o'lol kilo perfume, nardo sbi. Toyol stojol ti nardoe. Tal smalbe ti yacan ti Jesuse. Ti María laj stsac ti sjole, hech lic scusbe yacan ti stsotsil sjol. Ti sjunul sna ipuc yic' ti perfumee. ⁴Te oy uc ti jun jchi'il ti abtele, ja' ti Judas sbie. Ja' snich'on Simon Iscariote. Ja' ti much'u ta xa xac' entrecal ti Jesuse. Hech laj yal ti Judase:

⁵—Ti lajuc xchon avi perfume li'to, oxib ciento denariotaq'uin iloc' stojol ti hechuque. Ja' lec ti lajuc yac'be me'onetic ti taq'uine —xchi ti Judase.

⁶Yu'un ti hech laj yale, mu yu'unuc c'ux ti yo'nton ti me'onetic. Ja' no'ox yu'un j'elec'. Ja' sventainoj ti sbolsail jtaq'uintutic xchi'uc ti Jesuse. Ja' laj yelc'anilan jujuti' ti jtaq'uintutic ti te laj jtiq'uillantutic ti sbolsaile. ⁷Ti Jesuse hech lic yalbe ti Judase:

—Mu me xaval hech. Ja' sventa yorail jmuquel ti sq'uejbjun

perfume avi to. ⁸Scotol c'ac'al achi'inojic ti me'onetique. Ho'oni mu scotoluc c'ac'al chajchi'inoxuc —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti lic xchapambeic
sc'opilal yu'un tsmilic ti
Lázaroé ti totiletique**

⁹Ti jchi'iltaque ti te xa stsojoj sbaic ti Jerusalén, laj ya'yic ti te xa nihultutic ti Betania xchi'uc ti Jesuse. Hech yu'un italic. Ma'uc no'ox tal sq'uelic ti Jesuse. Ja' tal sq'uelic uc ti Lázaroé, ja' ti icha'cusesat loq'uel ti ch'en yu'un ti Jesuse. ¹⁰⁻¹¹Ti c'alal italic mu to xch'unic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse. Ti c'alal isutic batele, laj xa xch'unic ti ja' ti Jcoltavaneje yu'un laj yilic ti icuxi xa ti Lázaroé. Hech yu'un ti totil paleetique lic xchapambeic sc'opilal yu'un tsmilic uc ti Lázaroé.

**Ja' sc'opilal ti cajal ti burro i'och ti
Jerusalén ti Jesuse**

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹²Ti yoc'omal ti jchi'iltaque ti te stsojoj sbaic scotolic te ti Jerusalén yu'un italic xa ti q'uín, laj ya'yic ti chtal ti Jerusalén ti Jesuse. ¹³Hech yu'un scotolic laj stuch'ic xan. Iloq'ueic tal ti jteclum. Stuch'ojic tal ti sc'obic ti xane, tal snupic ti be. Tsots ic'opojic talel. Hech laj yalic: —Li' xa oy ti Jcoltavanej cu'untique. Jun no'ox yutsil ti itacat xa tal yu'un ti Cajvaltic Diöse. Ja' ch-och ti ajvalil cu'untic ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele — xchiic. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

¹⁴Te oy jcot burro. Ti Jesuse laj scajlebin hech chac c'u che'el ts'ibabil comel:

¹⁵Ho'oxuc ti te nacaloxuc ti
Jerusalene, mu me xaxi'ic.
Chtal ti ajvalil avu'unique.

Cajal ti burro chtal,
ti xchie. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

¹⁶Ho'ontutic ti
yajchanc'opuntutique, muc
xca'ibetutic sjam c'alal hech laj
spas ti Jesuse. Ja'to c'alal isut
batel ti vinajel ti Jesuse, ja'to laj
jna'tutic ti hech ono'ox ts'ibabil
comel sc'opilale, hech yu'un ti hech
ipasatic ti muc' yu'un ti jchi'iltaque.

¹⁷⁻¹⁸Yu'un ti tal nupvanuc ti be
ti jchi'iltaque yu'un laj ya'ibeic
sc'opilal ti Jesuse ti laj xcha'cuses
ti Lázaroé. Ja' i'albatic yu'un ti
much'utic laj xchi'inic ti Jesuse
c'alal laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en
ti Lázaroé. ¹⁹Hech yu'un hech lic
yalbe sbaic ti fariseoetique:
—Q'uelo avil, mu xu' cu'untic. Ep
jchi'iltic tsts'acliic ti Jesuse chavil
—xut sbaic.

**Ja' sc'opilal ti oy grecia viniquetic
sc'an sc'oponic ti Jesuse**

²⁰Oy grecia viniquetic chtalilanic
ti q'uín uc. Co'ol chch'unic hech
chaj c'u che'el jch'unojtutic ono'oxe,
ho'ontutic ti judiountutique. Hech
yu'un tal yac'beic smoton Dios ti
q'uín uc. ²¹Ja' laj sc'oponic ti Felipee,
ja' jchi'il ti abtel ti liquem tal ti
jteclum Betsaida sbi, te oy ti estado
Galilea. Hech laj yalbe vocol ti stojol:
—Tote, co'nnton jc'opontutic ti
Jesuse —xchiic.

²²Hech yu'un ti Felipee ba yalbe
ti Andrese. Hech yu'un hech
xcha'va'alic tal yalbeic ti Jesuse.
²³Hech yu'un ti Jesuse hech lic
yalbe ti xcha'va'aliqic:

—Ista xa yorail ti chvinaj ti ac'bilun cabel sventa scotol crixchanoetic, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ²⁴Melel ti c'usi chacalbeique, persa chimilat yu'un hech ep ti much'utic ch-ac'bat xcuxlejalic sventa sbatel osil. Ja' hech chaj c'u che'el jp'ej sat trigo ti mi mu xich' muquel ti lum, stuc no'ox oy. Ja'uc mi chich' muquel ti lum, ep chlic satinuc. ²⁵Ja' no'ox hechocuc uc ti ho'oxuque. Ti much'u tsots sc'opilal cha'i ti xcuxlejal li' ti balumile, ja' chch'ay. Ti much'u mu tsotsuc sc'opilal cha'i ti xcuxlejal li' ti balumile, ti chich' vocol o chmilat ti jventae, ja' chcuxi sbatel osil. ²⁶Scotol ti much'utic tsc'an chtun cu'une, ac'o sts'acliun. Hech ch'c'o xchi'inucun ti naclej te ti vinajel. Yu'un ti much'u chtun cu'une, ja' tspasat ti muc' yu'un ti Jtote.

**Ja' sc'opilal persa chimilat
ti cruz, ho'on ti co'ol**

crixchanoucutique, xchi ti Jesuse

²⁷Manchuc mi vocol chca'i ti jpas, mu xcalbe ti Diose: Tote, coltaun yu'un hech mu xquich' vocol ti ora to, mu xichi ti stojol. Yu'un ja' sventail ti nital li' ti balumile, yu'un tal chamucun. ²⁸Tote, ac'o pasatuc ti muc' ti abie —xchi tsc'o'pon Dios ti Jesuse.

Ti Diose hech lic stac'be sc'op, hech ic'opoj te ti vinajel:

—Cac'oj xa ti pasel ti muc' ti jbie. Yan vuelta chcac' ti pasel ti muc' ti jbie —xchi.

²⁹Ti jchi'iltaque ti te va'ajtique, laj ya'yic ti tsots ch'opoj te ti vinajel. Oy much'u laj yalic:

—Ch-avan chavuc —xchiic.

Oy yan laj yalic:

—Ch'ul'abat ic'oponat yu'un —xchiic.

³⁰Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Yu'un ti tsots laj sc'oponun ti Jtote, mu yu'unuc ac'o jna' ho'oni yu'un ti laj stsac'bu' j'c'op ti Jtote. Yu'un ac'o xana'ic ti ho'oxuque ti chistsac'bu' j'c'op ti Jtote. ³¹Yorail xa ti ora to ti ch-ich'bat sc'op yu'un smulic ti crixchanoetique ti much'utic mu ono'ox sc'an chixch'unune. Yorail xa ti ora to ti chpojbat yabtel ti pucuje ti ja' sventainojbe yo'ntonic scotol crixchanoetic. ³²Ti ho'one yu'un ti chicham ti cruze, hech chtalic scotol crixchanoetic ti jtojol ti much'utic chch'unic ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique ti sjoylejal balumil —xchi ti Jesuse.

³³Hech laj yac' ti na'el ti cruz chmilat. ³⁴Hech itac'av ti jchi'iltaque:

—Ca'yobjbetutic sc'opilal ti Cristoe te ts'ibabil ti sun ti Diose. Chal ti sbatel osil oy ti Cristoe, ja' ti Jcoltavanej cu'un'ique. Mi ho'ot Cristoote, ¿c'u yu'un hech chaval: “Persa chimilat ti cruz, ho'on ti co'ol crixchanoucutique”, ti xachie? —xchiic.

³⁵Hech itac'av ti Jesuse:

—Hech chaj c'u che'el ti much'u chanav batel ti be yu'un j'oc' xa no'ox sac ti osile hech yu'un chac'be yipal naca me ic'ubuc osil yu'un. Yu'un mi i'ic'ub ti osile mu sna' bu chbat. Ja' no'ox hech uc ho'oni j'oc' xa no'ox li'oyun chajchanubtasoxuc. Hech yu'un ch'umbucun j'oc' yu'un

yorail to chach'unic. Yu'un hech chacolic sbatel osil. ³⁶Yo'to li' jchi'inojoxuque ch'unic ti ho'on Jcoltavanejun avu'unic hech yol snich'on Dios chac'otic ti mero melel —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti ep muc xu'
yu'unic chch'umbeic sc'op
ti Jesuse ti judioetique**

C'alal laj yo'nton laj yal hech ti Jesuse, laj sq'uej sba. ³⁷Hovil laj spas ep jchop o abteletic ti stojolic, muc xch'unic ti ja' Jcoltavanej yu'unic. ³⁸Hech ic'ot sc'op ti Isaíase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose. Hech ono'ox laj sts'iba:

Cajval, ti much'utic laj calbe ac'ope, mu sc'an xch'unic.

Mu spas ti muc' ti ho'ot laj xa acoltae, ho'ot ti jelaven ap'ijile, Cajval,

ti xchie. ³⁹Muc xu' xch'unic yu'un ic'ot ti pasel hech chac c'u che'el laj yal uc ti Isaíase:

⁴⁰Macbil satic yu'un ti Diose.

Tsatsubtasbil yo'ntonic yu'un ti Diose naca me yilic, naca me c'otuc ti yo'ntonic, naca me sutes yo'ntonic, naca me colucuc cu'un,

ti xchie. Ja' sc'opilalic. ⁴¹Hech laj yal ti Isaíase yu'un i'ac'bat xa sq'uel ti jelaven sp'ijil ti Cristoe. Hech yu'un ti hech laj xcholbe sc'opilale.

⁴²Manchuc mi muc xch'unic ep ti jchi'iltaque, oy totiletic cu'untutic laj xch'unic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse. Mu jamaluc laj yalic ti xch'unojique naca me tenatuc loq'uel ti templo yu'un ti xchi'iltac ti abtele. ⁴³Ma'uc tsots sc'opilal ti yo'ntonic ti lec chc'ot sc'opilalic

yu'un ti Diose. Ja' no'ox tsots sc'opilal ti yo'ntonic ti lec chc'ot sc'opilalic yu'un ti xchi'iltac ti abtele.

**Ja' sc'opilal ti ch-ich'bat
sc'op ti much'utic mu
xch'umbeic sc'op ti Jesuse**

⁴⁴Ti Jesuse lic sc'opon yan vuelta ti jchi'iltaque. Tsots ic'opoj, hech laj yalbe:

—Scotol ti much'u xch'unoj ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique xch'unoj ti laj stacun talel ti Jtote. ⁴⁵Scotol ti much'u sq'uelojbun jsate, laj xa sq'uelbe sat uc ti Jtote ti laj stacun talele. ⁴⁶Ho'oni luz c'otemun avu'unic ho'oxuc ti li'oyoxuc ti balumile. Scotol ti much'u xch'unoj ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique, p'ijubenic xa hech chojtiquinic ti Diose. ⁴⁷Ti much'u chiyal'ibun jc'ope, mi mu xixch'umbun ti jc'ope, mu xquich'be sc'op ti ora to. Ho'oni mu yu'unuc tal quich'be sc'op crixchanoetic. Ja' tal jcolta ti crixchanoetique. ⁴⁸Ti much'u mu xispasucun ti muq'ue ja' chc'ot yorail ti ch-ich'bat sc'op ti slajebal c'ac'al. Ja' ch-ich'bat sc'op yu'un ti jc'ope. Ja' chich'lic castigo yu'un ti muc xch'unique. ⁴⁹Mu jtucuc jc'op ti chcale. Ti Jtote ti laj stacun talele, ja' laj yalibun ti c'usi chcale, ti c'usi chitac'ave. ⁵⁰Ja' sventa cuxlejal sbatel osil ti smantale. Ti c'u che'el chcale, ja' sc'op ti Jtote hech chaj c'u che'el laj spasun ti mantal —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti laj spocbe yacan
ti yajchanc'opetique ti Jesuse**

13 Jutuc xa sc'an tsta yorail q'uin Pascua. Sna' ti Jesuse ti ic'ot xa yorail ti chloc' batel li'

ti balumile, ti tsut batel ti stojol ti Jtotic Diöse. Ep laj sc'uxubinuntutic ho'ontutic ti laj xa yu'uninuntutic li'i. Mu p'isbiluc c'ux laj ya'yuntutic.

²Te jtsoboj jbatutic yu'un chive'tutic xchi'uc ti Jesuse. Ti Judase, ja' ti snich'on Simon Iscariotee, i'albat xa ti yo'nton yu'un ti pucuje ti ja' ta xa xac' entrecal ti Jesuse. ³Ti Jesuse sna'oj ti ja' ac'bil sventain spasel scotol yu'un ti Jtotic Diöse. Sna' ti c'u che'el itacat tal yu'un ti Jtotic Diöse, ja' no'ox hech chcha'ic'at sutel ti stojol. ⁴Manchuc mi loq'uem tal ti stojol ti Diöse, ilic ti Jesuse, laj sloq'ues jlom ti sc'u'e, hech lic smac xch'ut ti poc'. ⁵Laj sq'ueb ho' ti poquet, lic spocbun cacantutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Laj scusbun cacantutic ti poc', ja' ti smac xch'ute.

⁶Hech yu'un ti c'alal ic'ot ti stojol ti Simon Pedroe, ti Pedroe hech lic yalbe:

—Cajval, mu sjamuc ti chapocbun cacan ho'oti —xchi.

⁷Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti hech ti jpase, mu ti orauc chava'ibe sjam. Patil chava'ibe sjam —xchi.

⁸Ti Pedroe hech laj yalbe:

—Mu xcac' ti chapocbun cacan o —xut.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Mi muc xajpoque, mu'yucot ti jtojol —xchi.

⁹Itac'av ti Simon Pedroe, hech laj yalbe:

—Cajval, mu me ja'uc no'ox cacan chapocbun. Pocbun jc'ob jol uc —xchi.

¹⁰Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti much'u atinem xae mu sc'an ti chpocbat scotol. Ta yutsil mi chpocbat yacane. Pocbil xa scotol chc'ot obi —xut—. Ho'oxuque pocbil avo'ntonic xa. Ja' no'ox mu acotoluc pocbil avo'ntonic —xiyutuntutic.

¹¹Sna'oj ti Jesuse ti ja' ch-ac'van entrecal ti Judase. Ja' sventail ti hech laj yalbuntutic: “Mu acotoluc pocbil avo'ntonic”, ti xchie.

¹²C'alal laj spocbun cacantutic jcotoltutic, laj xcha'lap sc'u'. Inaqui yan vuelta ti mesa ti Jesuse. Hech laj sjac'buntutic:

—¿Mi xana'ic c'u yu'un ti hech laj jpocboxuc avacanique? —xiyutuntutic—. ¹³Maestro, Cajval, xavutucun ti jtojol. Lec ti hech chavalbucune yu'un melec ti hechun ti atojolique. ¹⁴Ho'on ti Avajvalucune, ho'on ti Maestrone avu'unique laj jpocbot avacanic. Hechucoxuc me uc, mu me xatoy abaic, ac'o abaic ti abatinel ti stojol ti avermanotaque. ¹⁵Ti hech laj jpasboxuc avilic, yu'un hech me xapasilanic o ti ho'oxuque hech chaj c'u che'el laj jpasboxuc. ¹⁶Melec ti c'usi chacalbeique, ti much'u abate mu lecuc mi tscuy ti más tsots yabtel yich'oj hech mu xu' tspace hech chaj c'u che'el tspace ti yajvale. Ti much'u chtacat batel ti mantale mu lecuc mi tscuy ti más tsots yabtel yich'oj hech mu xu' tspace hech chac c'u che'el tspace ti much'u itacat batel yu'une. ¹⁷Laj xa ava'yic xa. Mi hech chapasique, hech nichim no'ox avo'ntonic yu'un chayac'bot bendición ti Diöse. ¹⁸Mu acotoluc hech ac'opilalic. Xacojtiquinocuc, ho'oxuc

ti t'ujbiloxuc cu'un yu'un chacholbucun ti jc'ope. Oy jun achi'uc ti laj jt'uj ti mu xich' ti bendicione. Yu'un ti hech laj jt'uj uque, yu'un hech ts'ts'aqui ti sc'op ti Diose hech chaj c'u che'el ts'ibabil: “Ti much'u co'ol chive' xchi'uque, ja' chiscontrainun”, ti xchie. Ja' jc'opilal. ¹⁹Ja' yu'un ti chajcaj'alboxuque, ja' yu'un ac'o xana'ic c'alal hech chc'ot ti pasel ti ho'on Jcoltavanejun hech chaj c'u che'el calojboxuc. ²⁰Melel ti c'usi chacalbeique, ti much'u chaspasot ti muc' ho'oxuc ti chajtacoxuc batele, ho'on chispasun ti muc' uc. Yu'un ti chispasun ti muq'ue, ja' t'psas ti muc' uc ti Jtote ti laj stacun talele —xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal laj yac' ti na'el ti Jesuse ti ja' ch-ac'at entrecal yu'un ti Judase

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹C'alal laj xa yal hech ti Jesuse, vocol ihu' yu'un laj yalbuntutic:
—Melel ti c'usi chacalbeique, oy jun achi'uquic chiyac'un entrecal —xiyutuntutic.

²²Hech yu'un ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique laj jq'uelbe jba jsatutic. Muc jna'tutic much'u sc'opilal. ²³Ho'oni yu'un ep c'uxun ti yo'nton ti Jesuse hech yu'un te ts'eelun ti sts'el ti Jesuse te ti mesa. ²⁴Ti Simon Pedroe laj yac' seña'il sc'ob quil yu'un ac'o jac'be ti Jesuse ti much'u hech sc'opilale. ²⁵Yu'un te oyun ti sts'el ti Jesuse, hech yu'un hech lic jac'be:

—¿Much'u? Cajval —xcut.

²⁶Hech itac'av ti Jesuse:

—Ja' ti much'u ti jts'ajbe vaj chcac'be —xiyutun.

Hech yu'un laj sts'aj ti vaje, laj yac'be ti Judase, ja' ti snich'on Simon Iscariotee. ²⁷C'alal laj stsac ti vaje ti Judase, hech iventaimbat yo'nton yu'un ti Satanase. Ti Jesuse hech lic yalbe ti Judase:

—Ti c'usi chapase, paso me ti ora —xut.

²⁸Ti jayvo'untutic ti te nacaluntutic ti mesae, mi junuc mu laj jna'tutic c'u yu'un hech laj yalbe. ²⁹Yu'un ja' sventainoj ti sbolsail ti jtaquintutique ti Judase, hech laj jcuytutic ti i'albat yu'un ti Jesuse: Mano c'usi chtun cu'untic yu'un ti yorail ti q'uine, xchi laj jcuytutic. Oy laj jcuytutic ti i'albat yu'un ti Jesuse ti oy c'usi ac'o yac'be ti me'onetique. ³⁰C'alal laj xa sve' ti vaje ti Judase, ti ora iloc' batel. Ic' xa osil.

Ja' sc'opilal ti laj yal ach' mantal ti Jesuse

³¹C'alal iloc' xa batel ti Judase, hech lic yalbuntutic ti Jesuse:
—Ti ora to ti Diose chiyac'un ti pasel ti muc' ho'on ti co'ol crixchanoucutique. Ja' t'psasat ti muc' uc ti Diose ti jventa. ³²Yu'un ti t'psasat ti muc' ti Diose ti jventae, ja' no'ox hech chi'ac'at ti pasel ti muc' uc yu'un ti Diose. Ti ora to chi'ac'at ti pasel ti muc' yu'un ti Diose. ³³Col jnich'nab, j'oc' xa no'ox chajchi'inoxuc. Chasa'ucun. Hech chaj c'u che'el laj calbe ti jchi'iltique, ja' no'ox hech chacalbeic. Ti bu chibate, te mu to xu' chachi'inucun batel. ³⁴Ach' mantal chacalbeic, c'ux me xava'i abaic. Hech chaj c'u che'el c'uxot ti co'nton, ja' no'ox hechcoxuc

uc, c'ux me xava'i abaic. ³⁵Hech tsna'ic scotol crixchanoetic ti cajchanc'opoxuc ti ho'oxuque mi c'ux xava'i abaique —xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ta ono'ox xamucun ti avo'nton, x'utat ti Pedroe yu'un ti Jesuse

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶Ti Simon Pedroe hech lic sjac'be:

—Cajval, ¿bu chabat? —xchi.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti bu chibate, mu xu'

chachi'inun batel ti ora to. Patil to chatal —xchi.

³⁷Ti Pedroe hech laj sjac'be:

—Cajval ¿c'u yu'un mu xu'

chajchi'inot batel ti ora to? Mi hech chc'ot ti pasel chichame, hech obi —xchi.

³⁸Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu xac'an chacham. Melel ti c'usi chacalbee, c'alal yorail ch-oc' quelem laj xa amucun ti avo'nton oxib vuelta —x'utat yu'un ti Jesuse.

Ja' sc'opilal jun oyun xchi'uc ti Jtote, xchi ti Jesuse

14 Ti Jesuse hech laj yalbuntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique:

—Mu me xchibaj avo'ntonic.

Ch'uno ti chascaltaoxuc ti Jtote.

Ch'uno ti chajcoltaoxuc uc. ²Muc' ti sna ti Jtote. Mi mu hechuque, mu hechuc chacalbeic. Chba jcajchapan ti bu chanaquiic te o. ³Patil chicha'tal nixtoc, chtal quic'oxuc batel. Te chachi'inucun o. ⁴Ti bu chibate, xana'ic xa ti xu' chac'otic

uc —xiyutuntutic.

⁵Ti Tomase hech lic yalbe:

—Cajval, mu jna'tutic bu chabat. iBu ba c'an jna'tutic c'u che'el xu' chic'otutic ti chavale! —xchi.

⁶Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Mi chac'an chac'otic ti bu oy ti Jtote, ja' tsc'an chach'unic ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique. Yu'un ho'on chojtiquin ti Jtote, hech yu'un melel ti c'u che'el laj xa calboxuc sc'opilal. Yu'un ti much'u chch'un ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique, ho'on ti jventa ti chcuxiic sbatel osile. Ti much'u mu xispasucun ti muq'ue mu xu' chojtiquin ti Jtote. ⁷Yu'un muc xavojtiquinucun, hech yu'un mu to chavojtiquin ti Jtote. Ti ora to yac'oj sba chavojtiquin yu'un ti laj calboxuque —xiyutuntutic.

⁸Ti Felipee hech lic yalbe:

—Cajval, ac'bun jq'uelbetutic sat ti Jtotic Diose hech ti jtoj co'ntontutic —xchi.

⁹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ep c'ac'al jchi'inojoxuc. ¿Mi mu to chavojtiquinun? Felipe. Ti much'utic laj xa sq'uelbun ti jsate, laj xa sq'uelbe sat uc ti Jtotic Diose. ¿C'u yu'un hech chavalbun: “Ac'bun jq'uelbetutic sat ti Jtotic Diose”, xavutun? ¹⁰¿Mi mu ach'unojuc ti jun oyun xchi'uc ti Jtote? Ti c'usi chacalbe ava'yique, mu ho'ucun jc'op ti chcale. Ja' yac'oj sba ch-abtej ti co'nton ti Jtote. ¹¹Ch'uno ti jun oyun xchi'uc ti Jtote. Mi mu xc'ot ti avo'ntonic ti hech chaj c'u che'el laj cal li'to, ch'unic me ti c'utic abtelal cac'oj jba ti jpase.

¹²Melel ti c'usi chacalbeique, mi chach'unic ti chajcoltaoxuque, co'ol chapasic jchop o abteletic hech chaj

c'u che'el ti jpas ho'oni. Más ech'em to chlic apasic c'alal mi nisut xa batel ti stojol ti Jtote. ¹³Yu'un ti ach'unojbun ti jc'ope, hech yu'un hech chac'ambeic ti Diose. Hech yu'un ho'on chacac'boxuc scotol ti c'utic chac'ambee. Hech jun no'ox yutsil che'ot sc'opilal ti Jtote yu'un ti hech chajcoltaoxuque, ho'on ti Snich'onune. ¹⁴Yu'un ti ach'unojbun ti jc'ope, hech yu'un hech chac'ambucune. Hech yu'un chacac'boxuc.

Ja' sc'opilal ti i'albatic ti chtal ventainatuc yu'un ti Ch'ul Espíritue

¹⁵Mi c'uxun ti avo'ntonique, chach'umbucun scotol jmantal. ¹⁶⁻¹⁷Ti jc'ambe ti Jtote ac'o yac'boxuc ti Ch'ul Espíritue yu'un chascaltaoxuc. Ja' chaxchi'inoxuc sbatel osil. Oy ti sventa uc ti c'op ti ja' melele. Ti crixchanoetique mu xu' chich'lic ti Ch'ul Espíritue yu'un mu xch'unic ti oye yu'un mu sna'ic c'u che'el ch-abtej. Ho'oxuque c'alal chtal ti Ch'ul Espíritue chavojtiquinic yu'un chaxchi'inoxuc. Ja' tsnain avo'ntonic o.

¹⁸Muc un j'ech'el chajcomesoxuc. Chtal jcha'chi'inoxuc. ¹⁹Ti crixchanoetic ti li'oyic ti balumile jun chib xa no'ox c'ac'al chisq'uelbucun jsat. Mi jutuc mu xa xisq'uelbun jsat yan vuelta. Ho'oxuque chavililanucun yu'un chavilic ti cabtele. Yu'un ti chicha'cuxi ho'oni, hech chavich'ic ti ach' cuxlejale. Hech yu'un hech xu' chavilun yu'un chavilic ti cabtele. ²⁰C'alal mi i'och xa ti avo'ntonic ti Ch'ul Espíritue, hech che'ot ti avo'ntonic ti jun

oyun xchi'uc ti Jtote, ti oyoxuc ti jtojole, ti oyun ti avo'ntonique. ²¹Ti much'u chch'un ti jmantale ti ya'yoje, ja' c'uxun ti yo'nton obi. Ti much'u c'uxun ti yo'ntone hech c'ux x'a'yat yu'un ti Jtote. C'ux xca'i ti co'nton uc. Hech más yac'oj sba chiyojtiquinun —xiyutuntutic ti Jesuse.

²²Hech ijac'bat yu'un ti Judase, ma'uc ti Judas Iscariotee, ja' ti yan Judase:

—Cajval, ¿c'u yu'un ja' no'ox chavac' aba ti q'uelel ti jtojoltutic ti ho'ontutique? ¿C'u yu'un mu xavac' aba ti q'uelel ti stojol scotol crixchanoetic? —xchi.

²³Hech itac'av ti Jesuse:
—Ti much'u c'uxun ti yo'ntone, ja' chixch'umbun jc'op. C'ux x'a'yat yu'un ti Jtote. Chtal jchi'intutic. Teuntutic ti yo'nton. ²⁴Ti much'u mu c'uxucun ti yo'ntone, yu'un mu ono'ox xixch'umbun jc'op. Mu ho'ucun jc'op ti yac'oj sba chacalboxuque. Ja' sc'op ti Jtote, ja' ti laj stacun talele.

²⁵Hech chacalboxuc yu'un li'to jchi'inojoxuqui. ²⁶Laj xa jc'ambe ti Jtote yu'un ac'o stac talel ti Ch'ul Espíritue yu'un chascaltaoxuc. Scotol chaxchanubtasoxuc. Scotol chayac'boxuc ana'ic ti hech chaj c'u che'el calojboxuque.

²⁷Chajmuc'ubtasboxuc comel avo'ntonic. Mu hechuc chasmuc'ubtasoxuc avo'ntonic ti crixchanoetic li' ti balumile. Chacac'boxuc smuc'ul avo'ntonic hech chaj c'u che'el smuc'ul co'nton ho'oni. Hech yu'un mu me xchibaj avo'ntonic. Mu me xaxi'ic. ²⁸Laj xa calboxuc ti chibate. Laj xa

calboxuc ti chtal jcha'chi'inoxuc. Ti c'uxucun ti avo'ntonique, nichim no'ox avo'ntonic ti hechuque yu'un chisut batel ti stojol ti Jtote. Más tsots yabtel yich'oj ti Jtote, mu tsotsuc cabtel quich'oj ho'oni.

²⁹Laj caj'alboxuc yu'un yo'to mu to chibat. Yu'un hech mu xchibaj avo'ntonic ti jtojol c'alal chibate.

³⁰Mu'yuc xa tiempo yu'un ep chajc'oponoxuc. Yu'un j'oc' xa tsc'an chtal staun ti pucuje, ja' ti sventainojbe yo'ntonic scotol crixchanoetic li' ti balumile. Mu xu' yu'un chistsalun. ³¹Ja' no'ox ti jpas hech chaj c'u che'el laj spasun ti mantal ti Jtote. Hech tsna'ic ti crixchanoetique ti c'ux ti co'nton ti Jtote. Licanic, batic che'e — xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ho'oni hech chaj c'u che'el jtec uvate', xchi ti Jesuse

15 Ti Jesuse hech laj yalbuntutic uc ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique:

—Ho'oni hech chaj c'u che'el jtec uvate'. Ti Jtote hech chaj c'u che'el jchabiej'uvate'. ²Scotol ti much'utic chtal ti jtojole ja' hech chac c'u che'el sc'obe'ob ti jtec uvate'e. Ti much'u chtal ti jtojole ti mu spas ti c'usi lec chil ti Jtote, ja' hech chaj c'u che'el sc'ob ti uvate'e ti mu xac' sate. Ti sc'ob ti uvate'e ti mu xac' sate ja' tsp'asat loq'uel yu'un ti jchabiej'uvate'e. Ja' no'ox hech mu xc'anat yu'un ti Jtote ti much'u mu sc'an spas ti c'usi lec chil ti Jtote. Ja'uc ti much'u chtal ti jtojole ti tspas ti c'usi lec chil ti Jtote, más yac'oj sba chlecubtasat yu'un ti Jtote hech

chaj c'u che'el chlecubtasat ti sc'ob ti uvate'e yu'un ti jchabiej'uvate'e. Ti jchabiej'uvate'e tsjec loq'uel ti bu mu xtun chile yu'un sc'an ti ech'em ac'o yac' sat. ³Ho'oxuque lecubtasbiloxuc xa yu'un laj xa apasic ti muc' ti jc'ope. ⁴Teanic ti jtojol. Ac'o teucun ti avo'ntonic. Na'ic me, ti manchuc stsacoj sba xchi'uc smuc'ul ti sc'ob ti te'e, mu xu' satin stuc ti sbiq'uite'ob ti te'e. Hechoxuc uc, mu xu' avu'unic chapasic ti c'usi leque mi mu teucouxuc ti jtojole.

⁵Ho'oni hech chaj c'u che'el smuc'ul ti uvate'e. Ho'oxuque hech chaj c'u che'el ti sbiq'uite'ob ti uvate'e. Hech yu'un mi chacomic ti jtojole, te oyun ti avo'ntonique, hech xu' chapasilanic ti c'usi lec chil ti Jtote. Yu'un ti manchuc jchi'inojoxuque mu'yuc c'usi xu' avu'unic ti hechuque. ⁶Ti much'u mu sc'an xch'un ti jmantale ti mu sc'an chcom ti jtojole, ja' hech chaj c'u che'el sc'ob ti te'e ti mu xac' sate ti chjecat loq'uele. Ti sc'ob ti te'e ti ijecat loq'uele hech yu'un chtaquij. Patil chlic yich' tsobel, chtenatic ochel ti c'oc'. Te chc'ac'.

⁷Mi chacomic ti jtojole, mi chavac' ti avo'ntonic ti jc'ope, xu' chac'ambeic ti Diose scotol ti c'usi tsc'an ti avo'ntonique. Hech cha'ac'batic. ⁸Mi chapasilanic ti c'usi leque, ja' tspasat ti muc' ti Jtote. Hech chavaq'ueic ti q'uelel ti ho'oxuc cajchanc'opoxuque. ⁹Hech chaj c'u che'el c'uxun ti yo'nton ti Jtote, ja' no'ox hech c'uxoxuc ti co'nton uc. Teanic ti jtojol, hech c'ux chaca'yic. ¹⁰Mi scotol chach'umbun ti jmantale, hech c'ux chaca'yic hech

chaj c'u che'el c'ux chiya'yun ti Jtote yu'un scotol jch'unobje smantal.

¹¹Hech yu'un hech laj xa calboxuc yu'un hech nichim no'ox avo'ntonic scotol c'ac'al hech chaj c'u che'el nichim no'ox co'nton ho'oni. Hech lec nichim no'ox avo'ntonic.

¹²Hech oy ti jmantale: C'ux me xava'i abaic hech chaj c'u che'el c'ux chaca'i. ¹³Ti much'u chac' sba ti milel yu'un ti much'utic más c'ux cha'i sba xchi'uque, ja' ep ch'uxubinvan obi. Ja' hech ti jpas ho'oni. Ja' tsc'an ti hech avo'ntonic uque. ¹⁴Ho'oxuque más c'ux chaca'yoxuc mi chapasic ti c'utic laj xa calboxuque. ¹⁵Ho'oxuque co'ol nijc'otucutic xa, yu'un laj xa cac'boxuc ana'ic scotol ti c'utic ca'yoj ti stojol ti Jtote. Ti much'u abate muc un ch-albat yu'un ti yajvale ti c'u che'el tsnop scotol. Ja'uc ti ho'one laj xa calboxuc scotol hech yu'un mu xa cabatucoxuc. ¹⁶Ho'oxuque muc xat'ujucun. Ho'oxuque ho'on laj jt'ujoxuc. Hech chaj c'u che'el i'ac'bat yabtel yu'un ti Diose ti uvate'etique yu'un ac'o yac' sat, ja' no'ox hech chacac'boxuc avabtelic yu'un chavaq'uic ti q'uelel ti yabtel Dios ti avo'ntonic. Ti uvate'e oy yorail chac' sat. Ja'uc ti ho'oxuque, mu'yuc yorail ti chavaq'uilan ti q'uelel ti yabtel Dios ti avo'ntonique. Ja' scotol ora. Yu'un ach'unobjun ti jc'ope hech yu'un scotol ti c'usi chac'ambeic ti Jtote, ja' chayac'boxuc. ¹⁷Hech chajpasoxuc ti mantal: C'ux me xava'i abaic.

Ja' sc'opilal chayilintaouxuc ti crixchanoetique, x'utatic

¹⁸Mi chayilintaouxuc ti crixchanoetique, mu me

xchibaj avo'ntonic. Na'ic me ti ho'on jbael laj yilintaun.

¹⁹Ti jtosuc to avo'ntonic xchi'uc ti crixchanoetique c'ux chaya'yoxuc ti hechuque. Ho'oxuque mu xa co'oluc avo'ntonic xchi'uc yu'un laj xa quic'oxuc ti jtojol. Hech yu'un chayilintaouxuc ti crixchanoetique. ²⁰Na'ic me ti mu tsotsuc yabtel yich'oj ti abat no'oxe. Ja' tsots yabtel yich'oj ti yajval ti abate, xacutoxuc. Laj yilbajinun ho'oni, hech yu'un ja' no'ox hech chayilbajinoxuc ho'oxuque. Muc xixch'umbun ti jc'ope, hech yu'un ja' no'ox hech mu xaspasboxuc ti muc' ac'opic uc. ²¹Ho'on ti jventa ti scotol hech chaspasboxuc yu'un mu xojtiquinic ti Jtote, ja' ti laj stacun talele.

²²Ti manchuc ti nitale ti tal jc'opone, muc xvinaj ti oy smulique ti hechuque. Ja'uque yu'un ti nitale hech yu'un mu xu' chalic ti mu'yuc ti smulique. ²³Yu'un ti much'u chiyilintaune, ja' chilinta uc ti Jtote. ²⁴Ti manchuc laj cac'be sq'uelic ti jchop o abteletique ti mu'yuc much'u yan xu' tspas heche, muc xvinaj ti oy smulique. Ja'uque yu'un ti laj xa sq'uelbun cabtelutic xchi'uc ti Jtote, mu xu' chalic ti mu'yuc ti smulique. Yu'un ja' no'ox más laj yilintauntutic. ²⁵Hech its'aqui ti hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel ti sun ti Diose ti yich'ojique: "Hovil ti chiyilintaucune, mu'yuc jmul", ti xchie. Ja' jc'opilal.

²⁶C'alal mi ihul xa ti Ch'ul Espíritue ti ja' ti jtac yal tal yu'un chascoltaouxuque, ja' melel ti c'u che'el chayalboxuque yu'un te

chloc' tal ti stojol ti Jtote. Ja' chixcholbun jc'opilal. ²⁷Ho'oxuque chacholbucun jc'opilal uc yu'un c'alal lic abtejucun laj achi'inucun asta ti ora to.

16 ¹Laj xa calboxuc ava'yic ti chayilintaouxuc ti crixchanoetique yu'un hech mu xchibaj avo'ntonic ti c'alal mu xa li'ucune. ²Chastenoxuc loq'uel ti temploetic ti jchi'ilitique, ho'ucutic ti co'ol judiucutic xchi'uque. Tsta yorail ti chasmilic yu'un ja' yabtel Dios tspasbeic tscuyic. ³Hech chaspasboxuc yu'un mu xojtiquinic ti Jtotic Diöse. Mu xiyojtiquinun uc. ⁴Hech laj xa calboxuc yu'un ti c'alal chlic yilbajinoxuque chana'ic ti hech laj calboxuc comele. Muc xacalboxuc hech ti c'alal laj quic'oxuc ti jtojole yu'un ta to xajchi'inoxuc.

**Ja' sc'opilal ti Ch'ul Espiritue
ti chac' ti na'el ti c'u x'elan
yo'nton ti Cajvaltique**

⁵Ta xa xisut batel ti stojol ti Jtote ja' ti laj stacun talele. Ho'oxuque, mi junuc muc xajac'ibun ti c'u yu'un ti chisut batele. ⁶Ja' no'ox batem ti avo'ntonic chavich'ic mul yu'un ti hech laj xa calboxuque. ⁷Melel ti c'usi chacalbeique, yu'un ja' avutsilalic ti chisut batel ti vinajele. Yu'un mi mu xisut batele, mu xtal ti Ch'ul Espiritue ti chascoltaouxuque. Pero mi nibate, ja' ti jtac talel ti atojolic. ⁸C'alal chtal, chac'be sna'ic scotol crixchanoetic ti oy smulique. Chac'be sna'ic ti ho'one ti mu'yuc jmule. Chac'be sna'ic ti toj chchapan scotol ti Diöse. ⁹Chac'be sna'ic ti oy smulique

yu'un ja' smul ti mu xch'unic ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique. ¹⁰Chac'be sna'ic ti yu'un toj co'nton ti ho'one, hech yu'un ti ni'ic'at xa muel ti stojol ti Jtote, hech mu xa xisq'uelbun jsat li' ti balumile. ¹¹Chac'be sna'ic ti melel ti toj chchapan scotol ti Diöse yu'un chapambil xa ti chich' castigo sbatel osil ti totil yu'unique, ja' ti pucuje, ja' ti mozoimbilic yu'une.

¹²Oy to ep jc'an chacalboxuc. Ja' yan to vuelta cha'ac'bat ava'yic yu'un mu x'laj c'otuc ti avo'ntonic scotol ti ora to. ¹³Pero c'alal chtal ti Ch'ul Espiritue ti oy ti sventa uc ti c'op ti ja' melele, ja' chayalboxuc ti c'utic melele. Ma'uc sc'op stuc chchol. Ja' chchol scotol ti c'usi ch'albat yu'un ti Jtote. Chayac'boxuc ana'ic scotol ti c'utic che'ot ti pasele. ¹⁴Chiyac'bun ti pasel ti muc'. Ja' sventainoj xcholel jc'opilal. Hech chayac'boxuc ana'ic jc'opilal. ¹⁵Scotol ti c'usi oy yu'un ti Jtote, ja' co'ol cu'un xchi'uc. Ja' sventail ti laj calboxuc ava'yic ti sventainoj xcholel jc'opilal ti Ch'ul Espiritue. Hech chayac'boxuc ana'ic jc'opilal, xichi.

**Ja' sc'opilal j'oc' no'ox
chavich'ic mul, patil nichim
no'ox avo'ntonic o, x'utatic**

¹⁶J'oc' xa no'ox chaq'uelbun jsat. Jun chib c'ac'al mu xaq'uelbun jsat. Patil chaq'uelbun jsat yan vuelta. Patil chisut batel ti stojol ti Jtote — xchi ti Jesuse.

¹⁷Oy cha'vo' oxvo'untutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique hech laj jac'be jbatutic:

—¿C'usi sjam ti chijyalbucutique:
J'oc' xa no'ox chaq'uelbun jsat. Jun

chib c'ac'al mu xaq'uelbun jsat. Patil chaq'uelbun jsat yan vuelta. Patil chisut batel ti stojol ti Jtote, ti xijyutucutique? —xcut jbatutic—. ¹⁸¿C'usi sjam ti “j'oc' xa no'ox”, ti xchie? Mu xca'ibetic sjam ti c'usi chale —xcut jbatutic.

¹⁹Sna'oj stuc ti Jesuse ti hech ti jc'an ti jac'betutique ti c'usi sjame. Hech yu'un hech laj yalbuntutic: —Jna' ti chajac'be abaic c'u yu'un laj cal: “J'oc' xa no'ox chaq'uelbun jsat. Jun chib c'ac'al mu xaq'uelbun jsat. Patil chaq'uelbun jsat yan vuelta”, ti xacutique. ²⁰Melel ti c'usi chacalbeique, ho'oxuque cha'oq'uic, chavich'ic mul. Ja'uc ti crixchanoetique nichim no'ox yo'ntonic. Ho'oxuque j'oc' no'ox chavich'ic mul, patil nichim no'ox avo'ntonic o. ²¹Chana'ic hech chaj c'u che'el ti ants ti chcol ti alajele. Oy svocol yu'un ista xa yorail. Mi icol xa ti alajel, ich'ay ti yo'nton ti c'ux laj ya'i. Nichim no'ox yo'nton patil yu'un oy xa yol. ²²Ja' no'ox hech ti ho'oxuque chavich'ic mul ti ora to. Li' ti chib oxib c'ac'ali chaq'uelbun jsat yan vuelta, hech nichim no'ox avo'ntonic o. Mu'yuc xa much'u xu' chayac'boxuc ich'mul yan vuelta.

²³C'alal chaq'uelbun jsat hech chaj c'u che'el laj xa calboxuque, mu'yuc xa c'usi chajac'bun yu'un ic'ot xa ti pasel ti c'u che'el laj calboxuque. Melel ti c'usi chacalbeique, yu'un ti ach'unobjun ti jc'ope, hech yu'un jun avo'ntonic c'ambeic ti Jtotic Diose ti c'usi chac'anique, hech chayac'boxuc. ²⁴Mu to oyuc c'usi chac'ambeic ti Jtotic Diose yu'un ti ach'unobjun xa

ti jc'ope. C'ambo, hech cha'ac'batic. Hech nichim no'ox avo'ntonic mu'yuc palta chava'yic.

Ja' sc'opilal tsalbil xa cu'un scotol ti c'utic oy li' ti balumile, xchi ti Jesuse
²⁵Mu jamaluc laj jc'oponoxuc.

Tsta yorail ti jamal chajc'oponoxuc, ti jamal chacalboxuc ava'yic sc'opilal ti Jtotic Diose. ²⁶C'alal mi laj xa sta yorail ti jamal laj xa ava'yic sc'opilal ti Jtotic Diose, hech yu'un atuquic chac'ambeic c'usi chac'ambeic ti Jtotic Diose yu'un ti ach'unobjun ti jc'ope. Mu persauc ho'on chajc'amboxuc ti stojol ti Jtotic Diose. ²⁷Yu'un c'uxoxuc xa ti yo'nton ti Jtotic Diose. C'ux chaya'yoxuc yu'un c'uxun ti avo'ntonic. Yu'un ach'unojic ti niloc' tal ti stojol ti Jtotic Diose. ²⁸Melel ti niloc' tal ti stojol ti Jtotic Diose. Nihul li' ti balumile. Hech yu'un tana to ti jcomes ti balumile, yu'un chisut batel ti stojol ti Jtotic Diose —xiyutuntutic ti Jesuse.

²⁹Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique hech laj calbettic:

—Muc unuc mu jamaluc laj avalbuntutic. Jamal laj xa avalbun ca'itutic. ³⁰Laj xa jna'tutic ti chana' scotol. Yu'un laj ana' ti oy c'usi ti jc'an ti jac'tutic c'alal mu to chajac'botutic. Hech yu'un jch'unobjutic xa ti naloc' tal ti stojol ti Diose —xcututic.

³¹Hech itac'av ti Jesuse:

—Laj xa ach'unic, pero sc'an to. ³²Yu'un li' xa ti j'oq'ui chacomesucun. Ja' chapuc abaic batel. Pero mu comesbilucun yu'un xchi'inojun ti Jtotic Diose. ³³Ti c'u

yepal laj xa calboxuque yu'un hech nichim no'ox avo'ntonic ti jventa manchuc mi chavich'ilanic vocol li' ti balumile. Yu'un tsalbil xa cu'un scotol ti c'utic oy li' ti balumile, hech yu'un ja' no'ox hech tutsal avu'unic ti jventa —xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti laj sc'opombe Dios ti stojol ti yajchanc'opetique ti Jesuse

17 C'alal laj yal hech ti Jesuse, laj sq'uel muel vinajel.

Hech laj sc'opon Dios:

—Tote, ista xa yorail ti che'ot ti pasel cu'un hech chaj c'u che'el achapanoj. Hech yu'un ac'un ti pasel ti muc' yu'un hech chacac'ot ti pasel ti muc' uc, ho'on ti Anich'onune. ²Yu'un laj xa avac'bun jventain scotol crixchanoetic ti jaylajuntos li' ti balumile, ti c'u yepal ti i'och xa ti jventa avu'une, ja' chcac'be xcuxlejalic sbatel osil. ³Ja' chcuxiic sbatel osil yu'un xayojtiquinot ti ho'ot no'ox Diosot atuc ti mu'yuc yan, yu'un xiyojtiquinun uc ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique ti ho'ot laj atacun talele.

⁴Laj xa cac'ot ti pasel ti muc' ti stojol scotol crixchanoetic. Ihu' xa cu'un ti cabtele ti laj avac'bun jpase. ⁵Ti ora to, tote, ac'un xa ti pasel ti muc' te ti atojol co'ol hech chaj c'u che'el oyun ono'ox ti pasel ti muc' te ti atojol c'alal mu to pasemuc ti balumile.

⁶Laj xa cac'be yojtiquinot ti viniquetic li'to ti oyic ti jventa avu'une. Jbael laj at'uj ho'oti, patil laj avac'bun jventain. Hech yu'un laj xa yac' ti yo'ntonic ti ac'ope.

⁷Laj xa sna'ic ti ho'ot ti aventura ti ihu' xa cu'un scotol ti c'usi laj jpase, scotol ti c'usi laj cale. ⁸Laj xa calbe ya'yic scotol ti ac'ope ti laj avalbune. Laj xa sna'ic ti melet ti niloc' tal ti atojole. Xch'unojic xa ti ho'ot laj atacun talele.

⁹Chajc'oponot yu'unic. Ma'uc chajc'oponot yu'un scotol crixchanoetic. Ja' chajc'oponot yu'unic scotol ti much'utic ti oyic ti jventa avu'une ti ja' t'ujbilic avu'une yu'un ac'o coluc sbatel osil. ¹⁰Scotol ti much'utic oyic ti jventae, oyic ti aventura uc. Scotol ti much'utic oyic ti jventae, oyic ti jventa uc. Chiyac'ucun ti pasel ti muc'.

¹¹Ja' stuquic chcomic li' ti balumile yu'un ta xa xisut tal ti atojol. Tote, mu'yuc mulil ti atojol. Hech yu'un xu' avu'un chachabibun scotol ti much'utic ti oyic ti jventa avu'une, yu'un hech mu stsalat yu'un ti mulil li' ti balumile. Yu'un ti chachabie, hech yu'un jtos yo'ntonic hech chaj c'u che'el jtos co'ntontic. ¹²C'alal ti li'to jchi'inoj jba xchi'uc ti jayvo' avac'ojbun ti jventae, laj cac'be xchan hech chaj c'u che'el chac'an. Laj jchabi. Mi junuc muc xch'ay cu'un, ta to xists'acliucun scotolic. Ja' no'ox stuc ti much'u sc'opilal ch'ayel chbate, ja' mu xa xists'acliun. Hech che'ot ti pasel ti ac'ope hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel ti ahun.

¹³Ta xa xital ti atojol, tote. C'alal li'to jchi'uc hech chajc'oponot ti stojolic yu'un hech lec nichim no'ox yo'ntonic hech chaj c'u che'el nichim no'ox co'nton. ¹⁴Laj xa calbe ya'yic ti ac'ope. Ch-ilintaatic

yu'un ti crixchanoetique. Yu'un mu xa co'oluc yo'ntonic hech chaj c'u che'el ti crixchanoetique hech chaj c'u che'el mu co'oluc co'nton xchi'uc ti crixchanoetique. ¹⁵Ma'uc chajc'ambot yu'un ti chavic'bun loq'uel li' ti balumile. Ja' chajc'ambot ti chachabibune yu'un hech mu stsalat yu'un ti pucuje. ¹⁶Yu'un mu xa co'oluc yo'ntonic hech chaj c'u che'el ti crixchanoetique hech chaj c'u che'el mu co'oluc co'nton xchi'uc ti crixchanoetique. ¹⁷Lecubtasbun yo'ntonic yu'un ti ac'ope yu'un meel ti ac'ope. ¹⁸Hech chaj c'u che'el laj atacun talel li' ti balumile yu'un tal calbe ti ac'ope, ja' no'ox hech ti jtac batel uc yu'un chba yalbe ti ac'ope ti crixchanoetique. ¹⁹Yutsil co'nton ti jpas ti c'usi tsc'an ti avo'ntone yu'un hech xu' yu'unic tspasic ti jventa uc.

²⁰Ma'uc no'ox chajc'oponot yu'unic. Ja' chajc'oponot uc yu'un scotol ti much'utic chixch'umbucun jc'op ti sventaic. ²¹Chajc'ambot ti ac'o me jtosuc yo'ntonic scotolic hech chaj c'u che'el jtos co'ntontic. Hech chaj c'u che'el te oyot ti co'nton, te oyun ti avo'nton, ja' no'ox hech ac'o te oyuc ti co'ntontic scotolic. Hech chch'unic scotol crixchanoetic ti ho'ot laj atacun talele. ²²Laj xa cac'be yutsil yo'ntonic hech chaj c'u che'el ti yutsil co'nton laj avac'bune yu'un hech jtos yo'ntonic hech chaj c'u che'el jtos co'ntontic. ²³Ho'on te oyun ti yo'ntonic. Ho'ot te oyot ti co'nton. Hech jtos yo'ntonic chc'otic ti mero meel hech tsna'ic scotol crixchanoetic ti ho'ot laj atacun

talele. Hech tsna'ic uc ti c'ux ti avo'nton ti much'utic chaxch'umbot ac'ope hech chaj c'u che'el c'uxun ti avo'nton uc.

²⁴Tote, ti jc'an ti ac'o xixchi'inucun sbatel osil ti bu oyune ti c'u yepal avac'ojbun ti jventae yu'un hech chisq'uelun ti c'u che'el pasbilun ti muc' avu'un. Meel ti c'uxun ti avo'ntone c'alal mu to pasemuc ti balumile. ²⁵Toj avo'nton, tote. Ti crixchanoetique mu xayojtiquinot. Ho'oni xacojtiquin. Ti jayvo' li'to xayojtiquinot uc yu'un xch'unojic xa ti ho'ot laj atacun talele. ²⁶Laj xa cac'be yojtiquinot. Más ta to xcac'be yojtiquinot yu'un hech chaj c'u che'el lum ep c'uxun ti avo'ntone, ja' no'ox hech ac'o sc'uxubin sbaic uc. Yu'un mi c'ux cha'i sbaic, te oyun ti yo'ntonic — xchi laj sc'opon Dios ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti i'ac'at entrecal ti Jesuse

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

18 C'alal laj yo'nton laj sc'opon Dios ti Jesuse, niloc'tutic batel xchi'uc ti Jesuse xchi'uc ti ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic. Nijelavtutic batel ti jech uc'um. Cedrón sbi ti uc'ume. Nic'otutic ti bu ts'umbil olivate'etic. Ja' stac' lo'el. Te ni'ochtutic ti yolon ti olivate'etic xchi'uc ti Jesuse. ²Ti Judase, ja' ti chac' entrecal ti Jesuse, yiloy ti bu oy ti ts'umbil olivate'etique yu'un te nic'otilantutic xchi'uc ti Jesuse jc'oltutic ti yajchanc'opuntutic. ³Hech yu'un ti Judase laj yic' tal soldadoetic xchi'uc ti yajmayoetic yu'un ti totil paleetique, xchi'uc fariseoetic. Italic yich'ojic tal stojic xchi'uc sc'oq'uc xchi'uc

yespadaic. ⁴Scotol sna'oj ti Jesuse c'usi chc'ot ti pasel ti stojol. Hech yu'un inopej batel. Hech laj sjac'be:

—¿Much'u chasa'ic? —xchi.

⁵Hech itac'avic:

—Ja' ti jsa'tutic ti Jesuse ti liquem tal ti Nazarete —xchiic.

Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ho'on —xchi.

Te va'al uc ti Judase, ja' ti chac' entrecal ti Jesuse. ⁶C'alal laj yal hech ti Jesuse, ho'on ti xchie, hech nacnacchac iloq'uic ti jtsacvanejetique. Hech ip'ajic ti lum. ⁷Yan vuelta hech ijac'batic yu'un ti Jesuse:

—¿Much'u chasa'ic? —xchi.

Hech itac'avic:

—Ja' ti jsa'tutic ti Jesuse ti liquem tal ti Nazarete —xchiic.

⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Laj xa calboxuc ava'yic: Ho'on, xichi chava'i. Yu'un jtuc no'ox ti chasa'ucune, hech yu'un ac'o batuc avi viniqetic li'to —xchi ti Jesuse.

⁹Ti hech laj yale, yu'un hech chc'ot ti pasel ti hech chaj c'u che'el laj yal ono'oxe: “Ti jayvo' ti avac'ojbun ti jventae, mi junuc muc xch'ay cu'un”, ti xchi ono'oxe. ¹⁰Yich'oj yespada ti Simon Pedroe. Hech yu'un laj sloq'ues, laj syajesbe yabat ti totil palee. Laj sbojbe loq'uel xchiquin ti sbats'ic'ob. Malco sbi ti abate. ¹¹Ti Jesuse hech laj yalbe ti Pedroe:

—Tic'o ochel ti sna ti avespadae. Mi hech chapase, mu xquich' vocol hech chaj c'u che'el tsc'an ti Jtote —xchi.

Ja' sc'opilal ti va'al ti stojol ti totil pale ti Jesuse

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹²Hech yu'un ti capitane xchi'uc ti yajsoldadoe xchi'uc ti yajmayoletic

ti paleetique laj stsaquic ti Jesuse. Laj xchuquic batel. ¹³Jbael laj yiq'uic batel sva'anic ti stojol ti totil pale, Anas sbi. Ti Anase ja' sni' ti Caifase. Ja' ti biq'uit ni'ile ochem ti totil pale ti sventa habil ti c'alal icham ti Jesuse. ¹⁴Mu yanuc ti Caifase. Ja' ono'ox ti laj yal ja' lec mi chcham cu'untic jun no'ox vinic. Ja' mu xtun mi chijcham jcotoltic, ti xchi ono'oxe, ti xut ti xchi'iltac ti abtele.

Ja' sc'opilal ti Pedroe ti i'och batel ti yamaq'uil sna ti totil palee

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵Ho'on xchi'uc ti Simon Pedroe laj jts'aclitutic batel ti Jesuse. Ho'oni xiyojtiquinun ti totil palee. Hech yu'un laj jchi'in ochel ti Jesuse te ti yamaq'uil sna ti totil palee. ¹⁶Ti Pedroe va'al icom ti fuera nopol ti'na. Yu'un ojtiquimbilun te ti sna ti totil palee, hech yu'un ba jc'opon ti jchabiejti'nae yu'un ac'o ochuc ti Pedroe. Hech yu'un laj yotes ti Pedroe. ¹⁷Tseb ti jchabiejti'nae. Ja' laj sjac'be ti Pedroe:

—¿Mi ma'uc yajchanc'opot uc ti vinique? —xchi.

—Mu ho'ucun —xchi xtac'av ti Pedroe.

¹⁸Te va'ajtic ti abatetic yu'une xchi'uc ti mayoletic yu'une. Spasojjc sc'oc' yu'un oy sic. Ac'al ti sc'oq'uique. Te chc'atinic ti c'oc'. Te va'al uc ti Pedroe. Te chc'atin ti c'oc' uc.

Ja' sc'opilal ti ja' primero i'ich'bat sc'op yu'un ti totil palee ti Jesuse

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹Ti Jesuse hech ijac'bat yu'un ti totil palee:

—¿Jayvo' avajchanc'op? —x'utat—.
¿C'usi c'opal ti chavac' ti a'yele?
—x'utat.

²⁰Hech itac'av ti Jesuse:

—Jamal laj jc'opon scotol
crixchanoetic. Scotol c'ac'al
nichanubtasvan ti biq'uit temploetic
xchi'uc ti muc'ta templo yo' bu
tstsobilan sbaic scotol ti jchi'iltique.
Mu muculuc nichanubtasvan.

²¹¿C'u yu'un ho'on chajac'bun?
Jac'bo ava'i much'utic ya'yojic c'usi
laj jcholbe. Sna'ic c'usi laj calbe
ya'yic —xchi.

²²C'alal laj yal hech ti Jesuse,
imajvan ti jun abat ti te va'ale.

—¿C'u yu'un hech chatac'be sc'op
ti totil palee? —x'utat.

²³Hech itac'av ti Jesuse:

—Mi chopol ti jc'ope, alo ca'itic
ti bu chopole. Mi lec ti jc'ope, ¿c'u
yu'un chamajun? —xchi.

²⁴Ti Anase, ja' ti más totil palee,
chucul xa laj stac batel ti Jesuse
ti stojol ti totil palee ti ja'to no'ox
i'och ti habil avi lume, ja' ti Caifase.

**Ja' sc'opilal ti Pedroe ti laj smuc ti
yo'nton ti Jesuse**

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵Ti Pedroe te va'al che'atin ti c'oc'.
Hech ijac'bat yu'un ti much'utic te
co'ol che'atinic xchi'uque:

—¿Mi ma'uc yajchanc'opot uc?
—x'utat.

Ti Pedroe laj smuc ti yo'nton:

—Mu ho'ucun —xchi.

²⁶Te oy jun yabat ti totil palee. Ja'
yermano ti ip'asbat loq'uel xchiquin
yu'un ti Pedroe. Hech laj sjac'be:

—¿Mi mu ho'ucot ti achi'inoj
ti vinique yo' bu ts'umbil ti
olive'etique? —x'utat.

²⁷Ti Pedroe yan vuelta laj smuc ti
yo'nton. Ja' yorail ch-oc' quelem.

**Ja' sc'opilal ti iva'anat ti stojol Pilato
ti Jesuse**

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸Iloc' ti stojol ti Caifase ti Jesuse.
I'ic'at batel ti stojol ti gobernadore
yu'un chchapambat sc'opilal
te ti sna. Ja' Pretorio sbi. Ja' te
chchapambat sc'opilal crixchanoetic
scotol c'ac'al. Sob to mu to tsacub
ti osile. Ti paleetique xchi'uc ti
xchi'iltaque muc x'ochic ti Pretorio.
Mu stac' tscap sbaic xchi'uc yanlum
crixchano yu'un q'uin xa yu'unic.
Yu'un mu to tsti'ic ti ch'iom carnero
yu'un ti q'uin Pascuae. ²⁹Hech
yu'un iloc' tal ti Pilatoe, ja' ti
governadore. Hech laj sjac'be:

—¿C'usi smul avi vinic li'to? —
xchi. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

³⁰Hech itac'avic:

—Ti manchuc oy smule, mu
xcac'tutic entrecal ti ac'ob ti
hechuque —xchiic.

³¹Ti Pilatoe hech laj yalbe:

—Iq'uic batel ho'oxuque. Ich'bo
sc'op yu'un smul ti sventa ti
mantaletic avu'unique —xut.

Hech i'albat yu'un ti paleetique:
—Mu xu' chcac'tutic ti milel
ho'ontutic. Ja' avabtel ho'oti —xchiic.

³²Ti hech i'och ti sc'ob ti Pilato
ti Jesuse, yu'un hech chc'ot sc'op
ti Jesuse ti cruz chmilat. Yu'un ti
romaetic ti cruz chmilvanic. ³³Hech
yu'un ti Pilatoe icha'och nixtoc ti
bu chchapanvane. Laj yic' tal ti
stojol ti Jesuse. Hech laj sjac'be:

—Ti jc'an chca'i mi ho'ot ajjalilot
yu'un ti achi'iltaque, ho'oxuc ti
judioxuque —xut.

³⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—¿Mi yu'un atuc hech laj anop, mi yu'un oy much'u laj yalbot yu'un ti hech chajac'bune? —xchi.

³⁵Hech itac'av ti Pilatoc:

—Ho'oni mu jventauc, mu judioucun. Ti achi'iltaque xchi'uc ti totil paleetique ja' laj yac'ot entrecal ti jc'ob. ¿C'usi apasoj? —x'utat.

³⁶Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti much'u laj yac'bun cabtel yu'un ti jpas mantal, mu crixchanoticuc. Ti crixchanoticuque, laj xa scoltaucun ti cabate ti hechuque. Hech muc xi'och ti sc'ob ti jchi'iltaque. Hech muc xital ti atojol uc. Ja'uque, mu crixchanouc laj yac'bun cabtel —xchi.

³⁷Ti Pilatoc hech laj yalbe:

—Hech yu'un ajvalilot che'e —xchi.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Ajvalilun. Ja' sventail ti tal anucun li' ti balumile yu'un ti jchol ti c'op ti ja' melele. Scotol ti much'utic sc'an cha'yic ti c'usi melele, ja' chiya'ibun jc'op —xchi.

³⁸Ti Pilatoc hech laj sjac'be:

—¿C'u che'el ti jna' ti bu melele? —xchi.

Ja' sc'opilal ti ichapambat sc'opilal ti Jesuse yu'un chmilat ti cruz

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

C'alal laj xa yal hech ti Pilatoc, iloc' yan vuelta. Ba sc'opon yan vuelta ti paleetique. Hech laj yalbe ya'yic:

—Mu jtabe smul —xchi—. ³⁹Yu'un nopen chava'yic ti chajcoltabe loq'uel jun jchuquel ti yorail qu'in Pascua, hech yu'un ¿mi ja'

chac'anic ti chajcoltabe batel ti much'u ajvalil avu'unique, ho'oxuc ti judiooxuque? —xut.

⁴⁰Tsots itac'avic scotolic:

—iMa'uc avi to! iColtao ti Barrabase! —xchiic.

Ti Barrabase, ja' j'elec'.

19 Hech yu'un ti Pilatoc laj yal mantal ti ac'o yich' acial ti Jesuse. Hech yu'un ti soldadoetique lic yac'beic acial ti Jesuse. ²Patil laj spech'ic ch'ix. Laj yac'beic ti sjol. Laj slapbeic nat sc'u'. Yoxyotxic x'elan ti c'u'ile hech chaj c'u che'el tslapic totil ajvaliletic. ³Hech laj slabanic ti Jesuse: iViva! iHo'ot ajvalilot mati yu'un ti judioetique! —xchiic.

Laj yaq'uilambeic majel ti sat.

⁴Yan vuelta iloc' talel ti Pilatoc.

Hech laj yalbe ti jchi'iltaque:

—Q'uelo avil chquic' loq'uel tal ti jva'an ti atojolic yu'un chana'ic ti mu jtabe smul —xchi.

⁵C'alal iloc' tal ti Jesuse, oy xa pech'bil ch'ix ti sjol. Slapoj xa loq'uel tal c'u'il. Yoxyotxic ti c'u'ile. Ti Pilatoc hech laj yalbe ti jchi'iltaque:

—iQ'uelo avilic c'u x'elan ti vinique! —xchi. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

⁶C'alal laj yilic ti Jesuse ti totil paleetique xchi'uc ti mayoletique tsots lic yavtaic ti Pilatoc:

—iMilo ti cruz, milo ti cruz! —xchiic.

Hech itac'av ti Pilatoc:

—Iq'uic batel, milic ti cruz ho'oxuque. Ho'oni mu jtabe smul —xchi.

⁷Hech itac'avic ti jchi'iltaque:

—Ho'ontutique oy mantal cu'untutic. Chal ti mantal

cu'untutique ti persa chcham ti much'u Snich'on Dios scuyojsbae —xchiic.

⁸Ti Pilatooe chi' ono'ox yu'un ti c'usi ch'ot ti pasel yu'un ti Jesuse. Hech yu'un más ixil' yu'un laj ya'i ti Snich'on Dios scuyojsba ti xchiique.

⁹Hech icha'sutic ochel ti Pretorio ti Pilatooe xchi'uc ti Jesuse. Hech lic sjac'be ti Jesuse:

—¿Bu liquemot tal? —xut.

Muc xtac'av ti Jesuse yu'un sna' ti hovil ti tsjaqu'ilane.

¹⁰Hech yu'un ti Pilatooe hech laj yalbe ti Jesuse:

—¿C'u yu'un mu xatac'bun jc'op? ¿Mi yu'un mu xana' ti oy cabtel ho'oni? Xu' chacac' ti milel ti cruz. Xu' chajcolta batel —xchi.

¹¹Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti manchuc yac'ojbot avabtel ti Diose ti te oy ti vinajele, mu'yuc avabtel ti jtojol. Hech yu'un ja' más tsots smulic ti totiletic ti laj yac'ucun ti ac'obe —xchi.

¹²Hech yu'un ti Pilatooe sc'an tscolta batel ti Jesuse. Hech yu'un ti jchi'iltaque tsots laj yavtaic:

—Mi chacolta batel avi vinic li'to, yu'un mu yabatucot César mi hech chapase. Scotol ti much'u ajvalil tscuy sbae, ja' tscontrain ti Cesare —x'utat.

¹³Hech yu'un ti Pilatooe c'alal laj ya'ibe sc'op ti jchi'iltaque, hech yu'un laj yal mantal ti ac'io ic'atuc loq'uel tal ti amac' ti Jesuse. Oy pasbil snacleb ti gobernadore te ti o'lol amac', pasbil ti ton. Te chal ti c'u che'el chchapanat ti much'utic chich' chapanel yu'une. Ja' Gabata sbi ti hebreo c'op ti bu chnaquie. Hech yu'un te ba nacluc ti Pilatooe.

¹⁴C'alal te ba nacluc ti Pilatooe, ista xa van o'lol c'ac'al. Ja' mero sc'ac'alil ti q'uin Pascuae. C'alal inaquí xa ti Pilatooe hech lic yalbe ti jchi'iltaque:

—iQ'uelo avil ti ajvalil avu'unique! —xchi. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

¹⁵Ti jchi'iltaque hech laj yavtaic ti Pilatooe:

—iAc'io milatuc, ac'io milatuc, ac'io ba milatuc ti cruz! —xchiic.

Ti Pilatooe hech laj sjac'beic:

—¿Mi lec mi chcac' ti milel ti cruz ti ajvalil avu'unique? —xut.

Hech itac'av ti totil paleetique:

—Ma'uc ajvalil cu'untutic lume. Ja' ajvalil cu'untutic stuc ti Cesare —xchiic.

¹⁶Hech yu'un ti Pilatooe laj xch'un hech chaj c'u che'el laj sc'an ti jchi'iltaque. Laj yal mantal ti ac'io milatuc ti cruz ti Jesuse. Hech yu'un ti soldadoetique laj yiq'uc batel ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ijipanat ti cruz ti Jesuse

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷Hech yu'un ti soldadoetique laj yac'be sq'uech scruz ti Jesuse. Hech ibatic ti bu Baquel Jolal sbi. Gólgota sbi ti hebreo c'op. ¹⁸Hech lic sjipanac ti cruz ti Jesuse xchi'uc yan cha'vo'. Jun ti jujuech xocon scruz ti Jesuse. Te cacal ti o'lol scruz ti Jesuse. ¹⁹Ti Pilatooe laj yac' ti ts'ibael te'. Laj yac'be yu'un ac'io spaq'uc ti jol cruz. “JA' JESÚS LI'TO JA' TI LIQUEM TAL TI NAZARETE. JA' TI TOTIL AJVALIL YU'UN TI JUDIOETIQUE”, xchi sbi ts'ibabil. ²⁰Ep ti jchi'iltaque laj sq'uelic ti c'u che'el ts'ibabile yu'un

te no'ox ti ti' jteclum Jerusalén ti bu ijipanat ti cruz ti Jesuse. Ts'ibabil sbi ti hebreo c'op xchi'uc ti griego c'op xchi'uc ti latin c'op. ²¹Ti totil paleetic cu'untutique ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque, c'alal laj yilic ti c'u che'el ts'ibabile, hech ba yalbeic ti Pilatoc:

—“Ja' ti totil ajvalil yu'un ti judioetique”, xchi. ¿C'u yu'un hech laj avac' ti ts'ibael? “Ho'on totil ajvalilun yu'un ti judioetique”, xchi laj avac' ti ts'ibael ti hechuque

—xchiic.

²²Hech itac'av ti Pilatoc:

—Ti c'u che'el laj xa cac' ti ts'ibael, ja' no'ox hech —xchi.

²³C'alal ijipanat ti cruz ti Jesuse yu'un ti soldadoetique, laj xch'acbe sbaic ti sc'u' spoc' ti Jesuse. Jujulic laj yich'ic ti chanvo'ique. Jlic laj spas sobril, ja' ti sc'u'e, ja' ti túnica sbie, ti mu'yuc sts'isbenale. Jlic no'ox jalbil ti poq'ue. ²⁴Hech yu'un hech laj yalbe sbaic ti soldadoetique:

—Mu jatic avi to. Jpastic al ti jq'ueltic much'u che'ot ti sventa ti sc'u'e —xchiic.

Hech ono'ox ic'ot ti pasel ti sc'op ti Diose hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel ti sun. Hech chal: “Chch'acbe sbaic jc'u' jpoc'. Tspasic al tsq'uelic ti much'u che'ot ti sventa ti jc'u'e”, ti xchi ono'ox sc'opilale. Hech ono'ox laj spasic ti soldadoetique.

²⁵Te ti nopol yolon scruz te va'al ti sme' ti Jesuse xchi'uc ti smuc ti sme'e, ja' María sbi uc. Ja' Cleofas sbi ti smalale. Te xchi'uc uc ti Maríae ja' ti liquem tal ti

Magdala. ²⁶Ho'on ti yajchanc'opun ti Jesuse ti lum c'uxun ti yo'ntone, ja' no'ox hechun uc, te jchi'inoj ti sme' ti Jesuse. Hech yu'un c'alal laj yiluntutic ti Jesuse, hech laj yalbe ti sme'e:

—Me'e, ja' avol chc'ot lume —xchi.

²⁷Hech lic yalbun ti Jesuse:

—Ja' ame' chc'ot ti jme'e

—xiyutun.

Hech yu'un laj quic' batel ti jna ti sme' ti Jesuse. Te ba jchi'in o.

Ja' sc'opilal ti icham ti Jesuse

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸Ti Jesuse laj sna' ti scotol ic'ot xa ti pasel hech chaj c'u che'el ts'ibabil ti sc'op ti Diose. Ja' slajeb ti hech iyal:

—Taquin co'nton chca'i —xchi.

²⁹Te vaxal jun taza vinagre. Poj ti vinagree. Hech yu'un lic sts'ajic ti vinagre esponja. Ti esponjae ja' chuch'. Laj sliquic muel ti hisopote'. Laj stic'be ti ye ti Jesuse. ³⁰Ti Jesuse laj sts'uts'un ti vinagree. Hech laj yal:

—Ihu' xa cu'un —xchi.

Laj snijan sba. Hech iloc' ti xch'ulele.

Ja' sc'opilal ti ixembat xocon ti Jesuse

³¹Yu'un ja' ti jcux co'ntontutic ti yoc'omale ho'ontutic ti judiountutic, hech yu'un ti totiletic cu'untutique mu sc'anic ti chcom stacopalic ti cruz. Yu'un hech ono'ox tsots sc'opilal chc'otilan cu'untutic jujun sabado yu'un ja' yorail chc'ot ti muc'ta q'uin Pascua cu'untutique. Hech yu'un laj sc'ambeic ti Pilatoc ac'o

yich' c'asbel yacanic, yu'un hech chchamic ti ora, hech xu' chloc' stacopalic ti cruz. ³²Hech yu'un ital ti soldadoetique. C'ot sc'asbe yacan ti june. Ja' no'ox hech laj sc'asbe yacan ti jun xchi'ile, ja' ti co'ol ijoc'anatic ti cruz xchi'uc ti Jesuse. ³³Hech ic'otic ti stojol ti Jesuse. Chamen xa laj yilic ti Jesuse hech yu'un muc sc'asbeic yacan.

³⁴Ti jun soldadoe laj xembe xocon ti lanza ti Jesuse. Ti ora iloc' xch'ich'el xchi'uc ya'lel sbec'tal.

³⁵Ho'on laj quil ti c'u che'el icham ti Cajvaltique. Melel chcal yu'un hech chana'ic uc ti ho'oxuque.

³⁶Hech ic'ot ti pasel yu'un tsts'aqui ti c'u che'el ts'ibabil comel ti sun ti Diose: “Mi jch'ixuc mu xpejbat sbaquel”, ti xchi ono'ox sc'opilale.

³⁷Hech ts'ibabil comel uc ti sun ti Diose: “Ta ono'ox xiyilucun ti xembil jxocon yu'unique”, ti xchi ono'ox sc'opilale.

Ja' sc'opilal ti imucati ti Jesuse

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸Oy jun jch'ilutic, José sbi. Liquem tal ti jteclum Arimatea sbi. Mucul no'ox xch'unojbe sc'op ti Jesuse yu'un chi' yu'un ti totiletique. Yu'un laj yil ti c'u che'el icham ti Jesuse, hech yu'un ba sc'opon ti Pilatoe, laj sc'ambe stacopal ti Jesuse. Ti Pilatoe laj yal mantal ti ac'o sloq'uesbe stacopal ti cruz ac'o ba smuc. ³⁹Ital uc ti Nicodemoe, ja' ti a sc'opon ti Jesuse ti ac'ubaltic. Laj yich' tal poxil mirra sbi capal ti aloetic. Oy van lajuneb xcha'vinic kilo yalal. ⁴⁰Laj yich'beic batel ti stacopal ti Jesuse. Laj sbech'ic batel ti saquil

poç'. Te laj stic'beic batel uc ti mirrae xchi'uc ti aloetique yu'un hech mu xvinaj yic'. Ja' jtaleltutic ti jmuc jbatutic, ho'ontutic ti judiountutic. ⁴¹Ti bu ijipanat ti cruz ti Jesuse te ts'umbil olivate'etic te nopol. Te yo' bu ti ts'umbil olivate'etique oy ach' ch'en. Jombil ti ton ti ch'ene yu'un ja' sventa te tsmuc sbaic. Ach' to ti ch'ene, mu to oyuc much'u yac'oj te o. ⁴²Yu'un ja' xa yorail chlic xcux yo'ntonic c'alal ch-ic'ub, yu'un nopol no'ox ti ch'ene, hech yu'un ihu' yu'unic laj sti'quic ochel ti stacopal ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti icha'cuxi loq'uel ti Jesuse

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

20 Ti sba c'ac'al ti semanae, ja' ti domingoe, ic' to ic'ot ti ch'en yo' bu mucul ti Jesuse ti María, ja' ti liquem tal ti Magdala. Laj yil balch'umbil xa loq'uel ti tone ja' ti smac sti' ti ch'ene. ²Hech yu'un ital ti anil tal yalbuntutic, ho'on ti lum c'uxun ti yo'nton ti Jesuse xchi'uc ti Simon Pedro. Hech laj yalbuntutic: —Laj xa sloq'uesic batel ti stacopal ti Cajvaltique. Mu jna'tutic bu laj yaq'ueic batel —xiyutuntutic ti María.

³Hech yu'un nibatutic jcha'va'altutic ti ora yo' bu ti ch'ene. ⁴Co'ol ni'anilajtutic batel. Ti ho'one nijelav. Jbael nic'ot yo' bu ti ch'ene. Icom ti Pedro. ⁵Ho'oni ja' no'ox laj jcujañ jba ti jq'uel ochel ti yut ch'ene. Laj quil te pochol ti lum ti saquil poq'ue. Muc xi'och ti yut ch'en. ⁶C'alal ihul ti Simon

Pedroe, toj i'och ti yut ch'en. Laj yil te putsq'uijem xa ti lum ti saquil poq'ue, ja' ti xpix ti sbec'tal ti Jesuse. ⁷Ja' no'ox hech uc ti xpix ti sjole, putsq'uijem xa uc. ⁸Patil ni'och ti yut ch'en uc, ho'on ti jbael nic'ot yo' bu ti ch'ene. C'alal laj quil c'u x'elan ti poq'ue, laj jch'un ti icha'cuxi ti Cajvaltique hech chaj c'u che'el laj yalbuntutic. ⁹Ja'to lic ca'ibetutic sjam hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel ti sc'op ti Diose ti persa chcha'cuxi loq'uel ti ch'en ti Cajvaltique. ¹⁰Hech yu'un hech nisututic batel ti jnatutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic.

Ja' sc'opilal ti laj yac' sba ti q'uelel ti stojol ti Maríae ti Jesuse

(Mr. 16:9-11)

¹¹Ti Maríae te va'al icom ti ti'ch'en. Te i'oc'. C'alal yac'oj sba ch-oc' laj scujan sba laj sq'uel ochel ti yut ch'ene. ¹²Laj yil te nacajtic cha'vo' ch'ul abatetic. Sac ti jyalel ti sc'u' spoq'uique. Te nacajtic ti bu i'ac'at comel ti stacopal ti Jesuse, jun ti sjol, jun ti yacan. ¹³Hech i'albat ti Maríae:

—Me'e, ¿c'u yu'un cha'oc'? —x'utat.

Hech itac'av ti Maríae:

—Yu'un laj xa sloq'uesic batel ti sbec'tal ti Cajvale. Mu jna' bu laj yaq'uiic —xchi.

¹⁴C'alal laj xa yal hech ti Maríae, laj sjoyp'in sba. Laj yil te va'al jun vinic. Muc xojtiquin ti ja' ti Jesuse.

¹⁵Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Me'e, ¿c'u yu'un cha'oc'?

¿Much'u chasa'? —xchi.

Ti Maríae laj scuy ti ja' ti jchabiej'olive'etique, hech yu'un hech laj yalbe:

—Tote, mi ho'ot laj avich'bun batel ti sbec'tal ti Cajvale, albun xca'i bu laj avac'bun yu'un chba quich' talel —xchi.

¹⁶Hech itac'av ti Jesuse:

—iMaría! —xchi.

Hech yu'un laj sjoyp'in sba ti Maríae. Hech laj yalbe ti hebreo c'op: —iRaboni! —xchi. Ho'ot Maestro, xchi c'alal jelavesbil.

¹⁷Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Mu me xapajesun yu'un ta ono'ox xibat ti stojol ti Jtote. Batan, ba albo ya'yic ti quermanotique: Chibat ti stojol ti Jtote, ti Atotic uque. Ja' ti stojol ti Dios cu'üne, ti Dios avu'unic uque, xiyutun, xavut me ti yantique —xchi.

¹⁸Hech yu'un ti Maríae ti liquem tal ti Magdalae hech tal yalbuntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Jesuse:

—Laj xa quil ti Cajvaltique — xiyutuntutic. Laj yalbuntutic uc scotol ti c'u che'el i'albat yu'üne.

Ja' sc'opilal ti laj yac' sba ti q'uelel ti Jesuse te ti o'lol yut na ti stojol ti yajchanc'opetique

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹Mal xa c'ac'al ti sba c'ac'al ti semanae, ja' ti domingoe, jmacoj jbatutic ti na ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Jesuse. Yu'un nixi'tutic yu'un ti totiletic cu'untutic, ja' ti co'ol judiountutic xchi'uque, hech yu'un lec jmacojtutic ti sti' jnatutic. Ti ora no'ox ivinaj te ti o'lol yut jnatutic ti Jesuse yo' bu jtsoboj jbatutic. Hech laj yalbuntutic:

—Tal jtoj avo'ntonic —xiyutuntutic.

²⁰C'alal hech laj yalbuntutic ti Jesuse, laj yac'bun jq'ueltutic ti sc'obe ti xocone. Laj jna'tutic ti ja' ti Cajvaltique, hech yu'un nichim no'ox co'ntontutic jcotoltutic. ²¹Ti Jesuse yan vuelta laj yalbuntutic:

—Tal jtoj avo'ntonic. Hech chaj c'u che'el laj stacun talel li'i ti Jtote, ja' no'ox hech chajtaxocuc batel uc hech chapasbun cabtel —xiyutuntutic.

²²C'alal hech laj yalbuntutic ti Jesuse, laj svuch'ta tal ti jtojoltutic, hech laj yalbuntutic:

—Ich'ic ti Ch'ul Espiritue —xiyutuntutic—. ²³Ti much'u tsutes yo'nton yu'un ti smule, xu' chavalbe ti ich'ay xa ti smule. Ti much'u mu sc'an sutes yo'nton yu'un ti smule, xu' chavalbe ti mu ch'ayemuc ti smule —xiyutuntutic ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ja'to ti laj yil
ti Jesuse, ja'to laj xch'un
ti Tomase ti icha'cuxie**

²⁴Ti Tomase mu teuc ti c'alal ital ti Jesuse. Ja' ti vats sbi cu'untutique. Ja' lajchavo'untutic xchi'uc ti Tomase ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Jesuse.

²⁵Hech yu'un hech laj calbetutic: —Laj xa quiltutic ti Cajvaltique —xcututic.

Hech itac'av ti Tomase:

—Ja'to mi laj quil jtuque ti yav lavuxe ti sc'obe, ja'to mi laj jt'ic' sbic'tal jc'ob ti bu yav lavuxe, ja'to mi laj jt'ic' jc'ob ti xocone, ja'to ti jch'un ti icha'cuxi xae —xiyutuntutic.

²⁶Iloc' vaxaquib c'ac'al ti c'alal laj yac' sba ti q'uelel ti jtojoltutic ti Jesuse. Yan vuelta laj

jtsob jbatutic ti na ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Te jchi'inoj jbatutic xchi'uc ti Tomase. Macal ti ti'nae. Hech no'ox ivinaj ti ora ti Jesuse te ti o'lol yut jnatutic yo' bu jtsoboj jbatutique. Hech laj yalbuntutic:

—Tal jtoj avo'ntonic

—xiyutuntutic.

²⁷Hech laj yalbe ti Tomase:

—La' tic'o ac'ob li' ti jc'obi. La' q'uelo avil ti jc'obe. Xach'o tal ac'obe, tic'o ti jxocon. Mu me xchibaj avo'nton. Ch'uno me ti nicha'cuxi xae —x'utat yu'un ti Jesuse.

²⁸Hech itac'av ti Tomase:

—iCajval cu'un, Dios cu'un! —xchi.

²⁹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Tomás, ja'to ti laj avilune, ja'to laj ach'un ti nicha'cuxi xae. Jun no'ox yutsil ti much'u chch'un ti mu yilojucune mi jutuc —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti c'usi sventail
ti i'och ti ts'ibael li'to**

³⁰Oy to ep yan jchop o abteletic laj spas ti Jesuse ti jtojoltutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique muc x'och ti ts'ibael li'to. ³¹Ja' sventail ti i'och ti ts'ibael avi yepal li'to yu'un chach'unic ti ja' Jcoltavanej cu'untic ti Jesuse, ti ja' Snich'on ti Diose. Yu'un mi hech chach'unic, hech chacuxiic sbatel osil ti sventa.

**Ja' sc'opilal ti yan vuelta laj yac'
sba ti q'uelel ti Jesuse ti stojol
ti yajchanc'opetique te ti nab**

21 Yan vuelta laj yac'
sba ti q'uelel ti
jtojoltutic ti Jesuse ho'ontutic ti

yajchanc'opuntutique. Te laj yac' sba ti q'uelel te ti ti'nab te ti estado Galilea. Hech laj yac' sba ti q'uelel ti jtojoltutic. ²Te jtsoboj jbatutic xchi'uc ti Simon Pedroe, xchi'uc ti Tomase, ja' ti vats xcututique. Xchi'uc ti Natanaele, ja' ti liquem tal ti jteclum Caná te ti estado cu'untutic, ja' ti Galileae. Xchi'uc ti cha'vo'untutique ti ja' jtotutic ti Zebedeoe. Xchi'uc yan cha'vo' jchi'iltac ti abtel. ³Ti Simon Pedroe hech laj yalbuntutic:

—Chba jtsac choy —xiyutuntutic.

—Batic, chajchi'inot batel uc —xcututic.

Hech ba jt'ic jbatutic ti barco. Sjunul ac'ubal laj jsa'tutic ti choye. Muc jtatutic mi jcotuc.

⁴C'alal isacub ti osile, tal sva'an sba ti ti'nab ti Jesuse. Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique muc xcojtiquintutic ti ja' ti Jesuse. ⁵Ti Jesuse hech laj sjac'buntutic:

—Queremotic, ¿mi oy laj ataic ti choye? —xiyutuntutic.

—Mu'yuc —xichitutic.

⁶Ti Jesuse hech laj yalbuntutic: —Tenic ochel aleb te ti hech barco te ti abats'ic'obic. Te chataic —xiyutuntutic.

Hech yu'un c'alal laj jtentutic ochel ti jlebtutic ti ho', muc xu' cu'untutic ti jnitutic ochel ti barco yu'un nojem ti choy. ⁷Ho'oni ti lum c'uxun ti yo'nton ti Jesuse, hech laj calbe ti Pedroe:

—iJa' ti Cajvaltique! —xcut.

C'alal laj ya'i ti Simon Pedroe ti ja' ti Cajvaltique, laj slap sc'u' yu'un banal. Laj sten sba ochel ti nab yu'un chba sta ti Jesuse. ⁸Ho'ontutic nixanavtutic

batel ti barco jchochojtutic tal ti jlebtutic ti bu tiq'uul ti choye. Mu nomuc, nopol no'ox ti'nab. Oy van ho'vinicuc metro.

⁹C'alal niloc'tutic ti barco te ti ti'nab, laj quilutic pasbil c'oc'. Chacpoman xa ti c'oq'ue. Oy choy yac'oj sba tsvo ti c'oc'. Oy vaj uc.

¹⁰Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Ich'ic tal cha'cot oxcot ti choy ti laj atsaquique —xiyutuntutic.

¹¹Hech yu'un i'och ti barco ti Simon Pedroe. Hech laj snit loq'uel tal ti yut ho' ti jlebtutic. Nojem ti choy. Puru muc'tic choy. Oy ciento cincuenta y tres ti choye. Manchuc mi ep ti choye, muc xtuch' ti jlebtutic. ¹²Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—La' ve'anic —xiyutuntutic.

Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique ¿much'uot? muc xichitutic xa yu'un laj cojtiquintutic xa ti ja' ti Cajvaltique. ¹³Ti Jesuse laj stsac ti vaje, laj yac'buntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Laj yac'buntutic choy uc. Hech nive'tutic.

¹⁴Ja' yoxibal vuelta ti laj yac' sba ti q'uelel ti jtojoltutic ti Jesuse c'alal cha'cuxem xa loq'uel ti ch'en.

**Ja' sc'opilal mac'limbun scotol
ti much'utic chixch'umbucun
ti jc'ope, xchi ti Jesuse**

¹⁵C'alal laj co'nton ve'ucuntutic, ti Jesuse hech laj sjac'be ti Simon Pedroe:

—Simón, snich'onot Jonás, c'ux chiya'yun ti achi'iltac li'to. ¿Mi ech'em c'uxun ti avo'nton ho'oti? —xchi.

Hech itac'av ti Pedroe:
—Cajval, xana' ti c'uxot ti
co'ntone —xchi.

Ti Jesuse hech laj yalbe:
—Mac'limbun scotol ti much'utic
chixch'umbucun ti jc'ope hech ch-
an yip yo'ntonic —xchi.

¹⁶Ti Jesuse hech laj xcha'jac'be
nixtoc:

—Simón, snich'onot Jonás, ¿mi
c'uxun ti avo'nton? —xchi.

Hech itac'av ti Pedroe:
—Cajval, xana' ti c'uxot ti
co'ntone —xchi.

Ti Jesuse hech laj yalbe:
—Chabibun scotol ti much'utic
chixch'umbucun ti jc'ope —xchi.

¹⁷Ti Jesuse hech laj sjac'be ti
yoxibal vuelta:

—Simón, snich'onot Jonás, ¿mi
c'uxun ti avo'nton? —xchi.

Hech lic yich' mul ti Pedroe yu'un
yoxibal xa vuelta ti hech ijac'bate
¿mi c'uxun ti avo'nton? ti xchi
chjac'bate. Hech itac'av:

—Cajval, scotol oy ti avo'nton.
Xana' ti c'uxot ti co'ntone —xchi.

Ti Jesuse hech laj yalbe:
—Mac'limbun scotol ti much'utic
chixch'umbucun ti jc'ope hech ch-
an yip yo'ntonic —xchi—. ¹⁸Melel
ti c'usi chacalbee, c'alal unenot to
mu'yuc palta laj ava'i. Ja' atuc laj
achuquilan ach'ut buc no'ox nabat.
Pero che'ot yorail c'alal namalub
xa chaxchucbot ac'ob abec'tal ti te',
hech chamilat —xchi.

¹⁹Ti Jesuse hech laj yac'be sna' ti
Pedroe ti c'u che'el chchame ti c'u

che'el chac' ti pasel ti muc' ti Diose.
Hech ono'ox ic'ot ti pasel ti hech
icham ti Pedroe. Ti Jesuse hech laj
yalbe uc ti Pedroe:

—Ho'on chats'acliun —xchi.

**Ja' sc'opilal ti yajchanc'ope ti
lum c'ux ti yo'nton ti Jesuse**

²⁰Ti Pedroe laj sjoyp'in sba. Laj
yil ti te xa xital ti spat ho'on ti lum
c'uxun ti yo'nton ti Jesuse, ho'on ti
te metselun ti sts'el ti Jesuse c'alal
nive'tutic c'alal hech laj jac'be ti
Jesuse: “Cajval, ¿much'u chayac'ot
entrecal?” ti xcute. ²¹Ti Pedroe,
c'alal laj yilun, hech laj sjac'be ti
Jesuse:

—Cajval, ti jchi'il li'to, ¿c'usi
sc'opilal chavalbe uc? —xchi.

²²Ti Jesuse hech laj yalbe:
—Mi ti jc'an ti cuxul chul jtae, mu
aventauc. Ho'oti ts'aclinun —x'utat.

²³Hech yu'un laj ya'yic ti
quermanotique ti mu xicham
ho'oni. Mu xcham, mu xchiuc
jc'opilal yu'un ti Jesuse. Ja' no'ox
laj yal: “Mi ti jc'an ti cuxul chul
jtae, mu aventauc”, xchi no'ox
jc'opilal.

²⁴Scotol ti laj xa jts'iba li'to, laj
quil laj ca'i ho'on ti Juanune, ho'on
ti yajchanc'opun ti Jesuse. Melel ti
hech ic'ot ti pasele.

²⁵Oy to ep c'utic yan lequil abtel
laj spas ti Jesuse. Ti taca to ochuc
ti ts'ibael ti jujutos ti yabtele, ep
ti jyalel ti hunetique ti hechuque.
Ja'uque ti c'u yepal i'och ti ts'ibaele,
ta yutsil yu'un chijcol.

JA' TI C'U CHE'EL LAJ SPUCBE SC'OPILAL TI CAJVALTIQUE TI JCHOLC'OPETIQUE

Ja' sc'opilal ti i'albatic ti
chtal xa ti Ch'ul Espíritue

1 Teófilo, ti hun ti laj xa jtacbot talele, ho'on ti Lucasune, laj jcholbot ava'i scotol ti c'usi lic spas ti Jesuse xchi'uc scotol ti c'usi lic yac' ti a'yele. ²Ja'to c'alal ista yorail imu batel ti vinajele ja' laj xa calbot scotol obi. Ti ora to yan ti c'usi chacalbote. C'alal mu to chmu batel ti Jesuse, ti sventa ti Ch'ul Espíritue laj spas comel ti mantal ti much'utic tstac batele, ja' ti jchalc'opetique, ja' ti t'ujbilic yu'une. ³C'alal i'ech' xa ti svocole, cuxul laj yac' sba ti q'uelel ti stojolic. Ep vuelta laj yac' seña'il ti icuxi xae. Cha'vinic c'ac'al laj yac' sba ti q'uelel ti stojolic. Laj xcholbe ya'yic ti c'utic x'elan tspasvan ti mantal ti Diose.

⁴C'alal te stsoboj sbaic xchi'uc ti Jesuse, hech ipasatic ti mantal:

—Mu to me xaloqu'ic batel li' ti Jerusalén li'to. Ta me xamalaic ja'to mi laj xa avich'ic ti Ch'ul Espíritue ti yaloj ti Jtotique ti chacac'boxuque hech chaj c'u che'el

calojboxuc. ⁵Laj yac'boxuc avich'ic ho' ti Juane. Po'ot xa chacac'boxuc avich'ic ti Ch'ul Espíritue ti ho'one —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti smantal ti
laj yal comel ti Jesuse

⁶Hech yu'un ti c'alal te stsoboj sbaic xchi'uc ti Jesuse, hech lic sjac'beic ti Jesuse:

—Cajval, ¿mi po'ot xa chavac' chi'ochtutic ti ajvalil yu'un hech ti jventain jbatutic jtuctutic yan vuelta? —xchiic. ⁷Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu persauc chana'ic ti c'usi ora chc'ot ti pasele. Ja' sna' stuc ti Jtotic Diose. Ja'to ti c'usi ora snopoj stuc ti Jtotic Diose, ja'to chc'ot ti pasel. ⁸Ti ho'oxuque ja' no'ox aventaic chacholbun jc'opilal li' ti Jerusalén li'to xchi'uc ti sjoylejal jlumaltic xchi'uc ti slumal Samaria xchi'uc ti sjoylejal balumil. Yu'un ch-an yip avo'ntonic ti c'alal ch-och ti avo'ntonic ti Ch'ul Espíritue — xchi comel ti Jesuse.

⁹C'alal hech laj yal ti Jesuse, ti jchalc'opetique laj sq'uelic ti imu

batel ti Jesuse. Sq'uelojic ich'ay
 batel ti toc ti Jesuse. ¹⁰C'alal yac'oj
 sba sq'uelic ti ibat ti vinajel ti
 Jesuse, ti ora ivinaj jun to cha'vo'
 viniquetic x'elan te ti sts'elic. Sac
 sc'u' slapojic ti xcha'va'alique.

¹¹Hech i'albatic:

—Galileatic, ¿c'u yu'un
 chaq'uelic vinajel? Ja' ti Jesuse ti
 imu xa batel ti vinajel ti laj avilique,
 ja' chcha'tal nixtoc. Hech chaj c'u
 che'el isut batel, ja' no'ox hech
 chcha'tal nixtoc —x'utatic.

**Ja' sc'opilal ti laj st'ujic ti much'u
 tstsacbe comel yabtel ti Judase**

¹²Ti jchalc'opetique te oyic
 xchi'uc ti Jesuse te ti vits Olivatic
 c'alal laj sta yorail imu batel ti
 vinajel ti Jesuse. O'lol ora xil sbaic
 ti Jerusalem xchi'uc ti vitse. C'alal
 ibat xa ti Jesuse hech isutic batel
 ti Jerusalén ti jchalc'opetique.

¹³C'alal ic'otic ti Jerusalén, i'ochic
 batel ti na. Imuic batel ti cuarto te
 ti xcha'cajal na ti bu xch'amunojic
 ti nae. Ja' ti Pedroe xchi'uc ti
 Juane xchi'uc ti Jacoboe xchi'uc ti
 Andrese xchi'uc ti Felipee. Xchi'uc
 ti Tomase xchi'uc ti Bartolomee
 xchi'uc ti Mateoe xchi'uc ti Jacoboe,
 ja' ti snich'on ti Alfeoe. Xchi'uc ti
 Simone, ja' ti xchi'inoj ono'ox ti
 much'u hech yo'ntonic ti mu me
 stsalatic yu'un yan ajvalil. Xchi'uc
 ti Judase, ja' ti snich'on ti Jacoboe.
¹⁴Scotol c'ac'al jtos yo'ntonic laj
 sc'oponic Dios. Te stsoboj sbaic
 xchi'uc antsetic xchi'uc ti Maríae,
 ja' ti sme' ti Jesuse, xchi'uc ti
 yits'inabtac ti Jesuse.

¹⁵Ja' hech yorail laj sva'an sba
 ti Pedroe ti c'alal te stsoboj sbaic

xchi'uc ti yan quermanotique. Oy
 van ciento veinte ti vo' te stsoboj
 sbaic. Hech laj yal ti Pedroe:

¹⁶—Quermanotac, persa ic'ot
 sc'op ti Diose ti ts'ibabil comel ti
 sune. Ti Ch'ul Espíritue vo'one laj
 xch'amumbe ye ti Davide yu'un
 laj yalbe comel sc'opilal ti Judase,
 ja' ti much'u j'ic'vanej yu'un
 hech c'ot stsaquic ti Jesuse. ¹⁷Ja'
 lajchavo'untutic xchi'uc ti Judase.
 Ti Diose co'ol laj yac'buntutic
 cabteltutic xchi'uc —xchi ti Pedroe.

¹⁸(Ti Judase itojat yu'un ba spas
 ti c'usi chopole. Patil ba sutes ti
 taq'uine, hech yu'un ti much'u laj
 yich' ti taq'uine ja' ba sman balumil
 xchi'uc. Hech yu'un ti Judase ja'
 te ba smil sba. Ma'uc no'ox yu'un
 te joc'ol icom hech chaj c'u che'el
 snopoj. Ja' ip'aj yalel, patal ic'ot.
 Hech it'om xch'ut, iloc' scotol
 sbiquil. ¹⁹Ipc sc'opilal. Scotol laj
 ya'ibeic sc'opilal ti much'utic te
 nacajtic ti Jerusalem. Acéldama laj
 sbiin ti balumile. Ja' ch'ich' balumil
 sbi c'alal jelavesbil.)

²⁰Hech laj yal uc ti Pedroe:

—Hech ts'ibabil ti q'uejoj:

J'ech'el te jeluc o ti slume ti bu
 chchame.

Mu'yuc much'u chnaqui te o,
 ti xchie.

Hech ts'ibabil uc ti oy much'u
 tstsacbat yabtel, ti xchie.

²¹Hech yu'un persa ch-och ti
 t'ujel junuc ti much'utic scotol
 c'ac'al laj xchi'inuntutic xchi'uc
 ti Cajvaltic Jesuse c'alal nixanav
 xchi'uc yu'un hech co'ol ti
 jpucbetutic sc'opilal ti Jesuse ti
 icha'cuxie. ²²Hech yu'un ac'o ochuc
 ti t'ujel junuc ti much'u scotol laj yil

ti c'alal i'ac'bat yich' ho' ti Jesuse yu'un ti Juane ja'to c'alal ista yorail imu batel ti vinajel laj quilutitic xchi'uc —xchi ti Pedroe.

²³Hech i'och ti t'ujel yu'unic cha'vo' viniquetic. José Barsabás sbi ti june. Justo ja' sjol sbi uc. Matías sbi ti yane. ²⁴Hech laj sc'oponic Dios:

—Cajval, ho'ot xavojtquimbe yo'ntonic scotol crixchanoetic. Ti xcha'va'alic li'to ac'bun jna'tutic ti much'u t'ujbil avu'une, ²⁵yu'un ch-och ti abtel ti atojol, yu'un ch-och ti jcholc'op avu'un. Ja' tstsache yabtel ti Judase. Yu'un ti Judase laj scomes ti yabtele, ba yich' vocol sbatel osil —xchiic ti stojol ti Diose.

²⁶Hech yu'un laj spasic al yu'un tsq'uelic ti much'u tstsache yabtele. Ic'ot ti sventa ti Matíase. Hech i'och ti jcholc'op uc. Ja' lajchavo' ic'otic xchi'uc obi.

Ja' sc'opilal ti ital ti Ch'ul Espíritue

2 Ti judioetique tspasic q'uin chac'beic smoton ti Diose ti c'alal ihu' xa yu'unic ti sc'ajojique. Ja' Pentecostés sbi ic'ot yu'un ti cincuenta c'ac'al xil sbaic xchi'uc ti q'uin pascuae. Hech yu'un c'alal ista yorail ti mero sc'ae'alil q'uin Pentecostese, te tsboj sbaic ti jcholc'opetique xchi'uc ti jch'unojeletique. ²Oy c'usi tsots ic'opoj laj ya'yic iyal tal ti vinajel. Hech chaj c'u che'el x'i'et no'ox chtal ic' laj ya'yic scotolic ti bu nacajtique. ³Laj yilic jun to yat c'oc' x'elán hul pucuc ti stojol jujun. ⁴Scotolic inoj ti yo'ntonic ti Ch'ul Espíritue. Lic c'opojuc ti yantic

c'opetic, c'usuc no'ox c'opal i'ac'bat ti yo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espíritue.

⁵Yu'un talemic ti Jerusalén ti judioetique ti buc no'ox puquemic ti jlumaltic, ho'ucutic ti yanlum crixchanoucutique, yu'un tal yaq'uic smoton Dios ti yorail ti q'uine hech chaj c'u che'el yalaj ti Diose. Hech yu'un talemic ti much'utic ti toyol yo'ntonic tsc'an chch'umbeic smantal ti Diose.

⁶C'alal oy ic'opoj laj ya'yic scotolic, hech laj stsob sbaic tal. Jujun laj ya'i ic'oponatic ti sc'opic. Ich'ay yo'ntonic. ⁷Ep ilo'laj yo'ntonic. Ep laj snopic c'u che'el chc'oponatic ti sc'opic. Lic yalbe sbaic:

—Ja' ti jchi'iltic ti liquemic tal ti Galilea ti li' chc'opojique. ⁸¿C'u che'el chisna'bucutic jc'optic ti ho'ocutique ti jchanojtic yan c'opetique? —xut sbaic—. ⁹Ep ti tosucutic ti li' capalucutiqui. Oy talemucutic ti Partia, oy talemic ti Media, oy talemic ti Elam, oy liquemic tal ti Mesopotamia xchi'uc much'utic li' ti Judeae xchi'uc much'utic liquemic tal ti Capadocia xchi'uc ti Ponto xchi'uc ti Asia. ¹⁰Capalucutic xchi'uc much'utic liquemic tal ti Frigia xchi'uc ti Panfilia xchi'uc ti Egipto. Capalucutic xchi'uc much'utic liquemic tal ti Africa te ti yech'el slumal cireneetic. Capalucutic xchi'uc ti much'utic liquemic tal ti Romae ti co'ol xch'unojic hech chaj c'u che'el ti ho'ocutique. Talem uc ti jchi'iltique ti te nacajtic ti Romae. ¹¹Capalucutic xchi'uc cretaetic xchi'uc arabiaetic. Jcotoltic chca'itic ti jc'optic ti chixcholbucutic c'usi

lec abtelal laj xa spas ti Diose —xut sbaic.

¹²Hech ich'ay yo'ntonic scotolic. Muc sna'ic c'u yu'un hech ic'ot ti pasel. Hech laj sjac'be sbaic:

—¿C'usi sjam xana'? —xut sbaic.

¹³Oy yantic hech laj yal:
—Ja' jyacubel —xchiic. Ja' tslabanic.

**Ja' sc'opilal ti oxmil laj xch'unic
c'alal laj xchol sc'op Dios ti
q'uin Pentecostés ti Pedroe**

¹⁴Te va'ajtic ti slajchava'aliq, ja' ti jchoc'opetique. Tsots lic c'opojuc ti Pedroe. Hech lic yalbe:

—Totetac, ho'oxuc ti li' nacaloxuc ti Judeae xchi'uc ti ho'oxuc ti li' natalic ti Jerusalene, a'ibun jc'op chacalboxuc. ¹⁵Jyacubeluntutic chacuyic. Mu hechuc yu'un baluneb to no'ox ora sob ic'luman. ¹⁶Avi to ti ic'ot ti pasel ja' ti c'usi albil comel yu'un ti Joele, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose ti vo'one:

¹⁷Hech laj yalbun ti Diose, xchi ti Joele.

Chcac'be yich' ti Espíritu cu'une ti jaylajuntos crixchanoetic ti sjoylejaj balumil.

Ja' sliqueb batel ti slajebal c'ac'ale.

Ti avol anich'onique chlic xcholbucun ti jc'ope.

Ti unen viniquetique ja' chcac'be sq'uelic señaíl ti c'u che'el ti jtojobtas batele.

Ti moletique chcac'be sq'uelic ti svaichic.

¹⁸Mi viniquetic, mi antsetic, hech chcac'be yich' ti Espíritu cu'une ti abatetic cu'une. Chixcholbucun ti jc'ope.

¹⁹Chcac' ti q'uelel jchop o abteletic li' ti vinajele.

Ja' tsq'uelic scotolic ti much'utic te oyic ti balumil.

Chliquic ti xi'el yu'un.

Hech chc'ot hech chaj c'u che'el ch'ich' ti vinajele.

Oy c'oc' uc, yan sba xch'ayilal.

²⁰Hech chtup' ti c'ac'ale scoj ti ch'ayile.

Tsoj hech chaj c'u che'el ch'ich' chc'ot ti ue.

Hech chc'ot ti pasel c'alal po'ot xa tsta yorail chba chapanvanucun.

Melel ti tsta yorail ti chba chapanvanucune.

Ja' tsots sc'opilal.

²¹Scotol ti much'u tsc'an coltailanel ti jtojol, ja' mu x'ac'bat castigo.

Ja' chcol sbatel osil, xchi ti Diose, xchi ti Joele.

²²Totetac, a'yo me ava'yic.

Ho'ucutic ti yol snich'onucutic ti Israele ac'o jna'tic ti jchop o abteletic laj spas ti Jesuse, ja' ti ilic tal ti Nazarete. Laj spas ti jtojoltic laj jq'ueltic. Ich'ay co'ntontic yu'un. Hech ivinaj ti t'ujbil yu'un ti Diose yu'un ti sventa ti Diose ihu' yu'un scotol. ²³Ja' i'ac'at entrecal ti Jesuse yu'un ti Diose vo'one hech chapal ti yo'nton. Ho'oxuque laj atsaquic ti Jesuse, laj ajipanic ti cruz. Laj avac'beic smil ti much'utic mu'yuc Dios ti yo'ntonique. ²⁴Ti Diose muc xac' ti j'ech'el chcham ti Jesuse. Laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en. Yu'un mu xu' ti j'ech'el chcham ti Jesuse. ²⁵Yu'un ti jtotic Davide vo'one hech laj yal:

Scotol c'ac'al achi'inojun.

Chamuc'ubtasbun co'nton hech
un muc un chixi'.

²⁶ Hech nichim no'ox co'nton.

Hech lec chic'opoj avu'un.

Yu'un ti achi'inojune hech yu'un
manchuc mi chicham, jna'
ti chicha'cuxi ti yan c'ac'al
xchi'uc ti jbec'tale.

²⁷ Yu'un mu xavac' comuc jch'ulel
yo' bu xch'ulelic ti much'utic
tsmalaic chapanel.

Mi jutuc muc chavac' c'a'uc ti
jbec'tale, ho'on ti anich'onune,
ho'on ti jtos co'ntontique.

²⁸ Ho'ot laj xa avac'bun jna' ti
chicuxi sbatel osil avu'une.

Hech yu'un nichim no'ox
co'nton ti atojol sbatel osil,

xchi ti Davide.

²⁹ Hech yu'un, totetac, chacalbot
ava'yic sjam ti hech chaj c'u che'el
laj sc'opon Dios stuc ti jtotic Davide.
Ma'uc sc'opilal stuc ti jtotic Davide
ti hech laj yale. Ja' ti Cajvaltuc
Jesus ti hech laj sc'opon ti Stote.
Ja' no'ox yu'un ich'amumbat ye ti
jtotic Davide. ³⁰ Ja' j'alc'op yu'un ti
Diose ti jtotic Davide. Hech i'albat
yu'un ti Dios:

Ja' ch-och ti aq'uexol ti avol
anich'on yu'un ch-och ti
ajvalil yu'un ti achi'iltaque.

Ja' ti Cristoe, ja' avol anich'on ti
sventa abec'tal,

x'utat ti jtotic Davide. ³¹ Ti jtotic
Davide laj sna' ti chc'ot ti pasel.
Hech chaj c'u che'el laj yalbe
sc'opilal ti Cristoe hech ic'ot ti
pasel. Icha'cuxi loq'uel ti ch'en ti
Cristoe. Muc xcom xch'ulel te o yo'
bu xch'ulelic ti much'utic tsmalaic
chapanel. Muc xc'a' ti sbec'tale.

³² Ti Dios laj xcha'cuses loq'uel

ti ch'en ti Jesuse. Ho'ontutic laj
quiltutic jcotoltutic. ³³ Ti sventa
sp'lijil ti Dios i'ic'at muel ti vinajel
ti Jesuse. Albil ono'ox yu'un ti
Jtotic Dios ti Jesuse ti ja' tstad
talel ti Ch'ul Espiritue, ja' laj xa
quich'tutic ti ora to. Laj xa avilic,
laj xa ava'yic. ³⁴ Manchuc mi muc
xmu batel ti vinajel xchi'uc sbec'tal
ti Davide, hech laj yal:

Ti Jtotic Dios hech laj yalbe ti
Cajvale:

“Chlic naclan li' ti jbats'ic'ob

³⁵ ja'to mi laj jtsalbot scotol
avajcontra”,

x'utat ti Cajvale yu'un ti Jtotic
Dios, xchi ti Davide.

³⁶ Ho'ucutic ti yol snich'onucutic
ti Israele, hech ac'o jna'tic jcotoltic.
Ti Dios laj xa yac' ochuc ti ajvalil
sventa scotol crixchanoetic ti
Jesus ti laj amilic ti cruze. Ja'
Jcoltavanej cu'untic —xchi ti
Pedroe.

³⁷ C'alal laj ya'ibeic sc'op ti
Pedroe, ep laj yich'ic mul yu'un
smulic ti crixchanoetique. Hech
yu'un laj sjac'beic ti Pedroe xchi'uc
ti yan jcholc'opetique:

—Quits'in, ¿c'usi chcututic?

—xchiic.

³⁸ Ti Pedroe hech laj yalbe:

—Suteso avo'ntonic yu'un amulic.

Ac'o abaic ti ich'ho' ti sventa
ti Jesucristoe ti jujunoxuque.
Hech chaxch'aybot amulic. Hech
chayac'boxuc amotonic uc ti
Dios. Ja' chavich'ic uc ti Ch'ul
Espiritue. ³⁹ Yalobjcutic ti Dios
ti chijyac'bucutic quich'tic ti
Ch'ul Espiritue jcotoltic xchi'uc
col jnich'ontic xchi'uc scotol ti
much'utic mu to sna'ic bu oy ti

Diose. Scotol ti much'utic ch-ic'atic yu'un ti Cajvaltique, ja' ti Dios cu'untique, ja' ch-ac'batic —xchi ti Pedroe.

⁴⁰Oy to ep yan laj yalbe ti Pedroe. Hech itaq'uiivan:

—Ac'o abaic ti ventainel yu'un ti DiOSE hech mu ch'ayeluc chabatic xchi'uc ti jmulaviletic ti li'oyic ti balumil ti ora to —xchi.

⁴¹Ti much'utic laj spasbeic ti muc' ti sc'op ti Pedroe laj yich'ic ho'. Oy oxmil ti laj xch'unique ti jun no'ox c'ac'al. Hech i'epaj ti jch'unojeletique. ⁴²Toyol yo'ntonic laj xchanic ti c'usi i'albatic yu'un ti jch'olc'opetique. Jtos yo'ntonic scotolic hech yu'un nichim no'ox yo'ntonic. Toyol yo'ntonic laj sc'oponic Dios. Toyol yo'ntonic laj spasic hech chaj c'u che'el laj yac' ti q'uelel ti Cajvaltique c'alal laj xet' ti caxlan vaje laj yuch' ti ya'llel sat uvate'e. Ja' hech laj spasic uc yu'un laj sna'ic ti Cajvaltique ti ja' icham yu'unique.

Ja' sc'opilal ti jtos yo'ntonic scotol ti jch'unojeletique

⁴³Scotolic laj xi'ic ti DiOSE. Ep jchop o abeteletic ihu' yu'unic ti jch'olc'opetique. Ja' ti sventa ti Cajvaltique. ⁴⁴Scotol ti much'utic xch'unojic ti ja' Jcoltavanej yu'unic ti Cajvaltique, co'ol laj scolta sbaic scotolic. Laj yac'beic sve'elic ti much'utic mu'yuc sve'elique xchi'uc laj scolta ti me'onetic uque. ⁴⁵C'alal chilic ti mu'yuc xa c'usi chtun yu'un ti yantique ba xchon slum xchi'uc ti c'usi oy yu'unic jujun. Yu'un ti c'usi oy yu'un ti yantique ja' yu'un ic'ot ya'yel uc ti much'utic

mu'yuc yu'unique. ⁴⁶Scotol c'ac'al laj stsobilan sbaic ti templo te ti Jerusalén. Laj xet'ic ti caxlan vaje laj yuch'ic ti ya'llel sat uvate'e te ti snaic. Ja' laj sna'ic ti Cajvaltique. Nichim no'ox yo'ntonic ive'ic. Lec yo'nton scotolic. ⁴⁷Lec ic'opojic yu'un ti DiOSE. Lec sc'opilal icholbat yu'un scotol crixchanoetic. Ti sventa ti Cajvaltique scotol c'ac'al i'epaj ti jch'unojeletique. Hech i'epaj ti much'utic icolic yu'un ti smulique.

Ja' sc'opilal ti ichop ti jun mecane ti te chnaqui ti i' temploe

3 Ti oxib ora mal c'ac'al, ja' yorail tsc'oponic Dios scotolic te ti templo te ti Jerusalén. Te ba sc'oponic Dios ti Pedroe xchi'uc ti Juane. ²C'alal ta xa xc'otic te cuchbil ital jun vinic. Mecan c'alal i'an ti vinique. Scotol c'ac'al laj yiq'ueic tal laj snacanic ti ti'templo ti bu t'ujume. Te nacal ti mecane ja' tsc'an paramote. Tsc'ambe staq'uin ti much'utic ch-ochic te ti temploe. ³C'alal laj yil ti mecane ti ch-ochic ti templo ti Pedroe xchi'uc ti Juane, ic'ambat staq'uinic. ⁴Ti Pedroe xchi'uc ti Juane laj sq'uelbeic sat ti mecane. Ti Pedroe hech laj yalbe: —Q'ueluntutic tal —xchi.

⁵Ti mecane laj sq'uelbe batel satic. Tsmala mi oy c'usi ch-ac'bat yu'unic. ⁶Ti Pedroe hech laj yalbe: —Mu'yuc jtaq'uin yu'un chacac'be. Ja' no'ox chacac'be ti c'usi oy cu'une. Ti sventa ti Jesucristoe ja' ti much'u ilic tal ti Nazarete, lican, xanavan batel —xut.

⁷Ti Pedroe laj stsacbe sbats'ic'ob ti mecane, laj snit liquel. Ti ora i'an

yip ti yacane ti mecane. ⁸Toyol ip'it, laj sva'an sba, ixanav batel. Laj xchi'in ochel ti yut templo ti Pedroe xchi'uc ti Juane. Xp'itp'un no'ox batel. Yac'oj sba chalbe vocol ti Diose. ⁹Scotol crixchanoetic laj yilic ti chanav batel ti vinique, ti yac'oj sba chalbe vocol ti Diose. ¹⁰Laj yojtiquinic ti ja' ti much'u laj sc'an paramote ono'oxe ti te nacal ono'ox ti ti'templo ti bu t'ujume. Ich'ay yo'ntonic scotolic yu'un ti ichop xa ti mecane.

Ja' sc'opilal ti laj xchol sc'op Dios ti Pedroe te ti scorerol Salomón

¹¹Te ti yut templo oy jun corerol, ja' scorerol Salomón ti sbie. Te va'ajtic ti Pedroe xchi'uc ti Juane. Te xchi'inoj ti mecan ti ichop xae, mu scomesvan ti mecane. Toj ch'ayel yo'ntonic ti crixchanoetique yu'un ti ichop xa ti mecane, hech yu'un te laj stsob sbaic tal. ¹²Ti Pedroe c'alal laj yil ti te xa laj stsob sbaic tal ti stojol, hech lic sc'opon. Hech laj yalbe:

—Totetac, chch'ay avo'ntonic chquil. Chaq'ueluntutic, chacuyic ti sventa jp'ijiltutic, ti sventa yutsil co'ntontutic ti ihu' xa cu'untutic yu'un ti chanav xa ti vinic avi to. Mu hechuc. ¹³Ja' ti Dios yu'unic ti antiguo jtatamoltique, ja' ti Abrahame xchi'uc ti Isaaque xchi'uc ti Jacobe, ja' laj xa yac' ti q'uelel ti tsots yabtel yich'oj ti Snich'one, ja' ti Jesuse. Ja' ti laj avaq'uaic entrecal ti stojol ti Pilatoe. Ja' ti laj avalic ti mu xac'anic c'alal c'an scolta batel ti Pilatoe. ¹⁴Ti ho'oxuque muc xac'anic ti much'u mu'yuc smule, ti much'u toj

yo'ntone. Ja' laj ac'anic ac'o coluc batel ti much'u jmilvaneje. ¹⁵Ja' laj amilic ti much'u chijyac'bucutic jcuxlejaltic sventa sbatel osile. Ti Diose laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en. Ho'ontutic laj quilutic. ¹⁶Jch'unojtutic ti ja' jelaven sp'ijil ti Jesuse. Hech ti sventa ti Jesuse icol xa avi vinic li'to ti chaq'uelique, ti xavojtiquinic ono'oxe. Yu'un laj xa yac'buntutic xch'unojel co'ntontutic ti Jesuse, hech yu'un icol xa ti vinique ti li' va'al ti atojolic ti chaq'uelic acotolique.

¹⁷Totetac, jna' ti scoj ti muc xana'ic ti hech laj apasique. Muc sna'ic uc ti totiletic cu'untique. ¹⁸Hech ono'ox ic'ot sc'op ti Diose ti hech chaj c'u che'el yalaj ono'oxe. Ja' sc'opilal ti Cristoe. Laj xch'amumbe ye scotol ti j'alc'opetic yu'une. Hech laj yalic persa ch-ech' svocol ti Cristoe. ¹⁹Hech yu'un suteso me avo'ntonic yu'un amulic. Suteso me avo'ntonic ti stojol ti Diose hech chaxch'ayboxuc amulic. Hech chasmuc'ubtasboxuc avo'ntonic ti Cajvaltique. ²⁰Hech ti Diose chcha'tac sut tal ti Jesucristoe, ja' ti Jcoltavanej cu'untique, ti hech ono'ox cholbiloxuc ava'yojbeic sc'opilale. ²¹Ti Jesucristoe muem xa batel ti vinajel. Ja'to mi laj sta yorail ti tslecubtas scotol ti Diose hech chaj c'u che'el laj yal comel ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti vo'one, ja'to chtal. ²²Yu'un ti jtatamoltic Moiseshe hech laj yalbe ti jtatamoltique ti vo'one, ja' sc'opilal ti Jesuse: “Ti Diose, ja' ti Ajvalil cu'untique, ja' chist'ujbucutic j'alc'op. Chic' jun quermanotic hech chaj c'u che'el

laj yic'un ho'oni. Ta me jpasbetic ti muc' scotol ti c'usi chijyalbucutique. ²³Mi mu jpasbetic ti muc' ti sc'op ti j'alc'op yu'un ti Diose ti chcale, ja' ch'ayel chijbat", xchi ti Moisesse.

²⁴Ja' primero laj yal ti jtatamoltic Samuele, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose ti vo'onee, ti chc'ot ti pasel, ja' ti ic'ot xa ti pasel nax. Co'ol laj yalic uc ti much'utic j'alc'opetic ti patil italique. ²⁵Ti ho'ucutique ja' yol snich'onucutic ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti vo'one, hech yu'un comen ti jventatic ti tratoe ti laj xchapan ti Diose xchi'uc ti jtatamoltique ti vo'one. Ti Diose hech laj yalbe ti jtatamoltic Abrahamae ti vo'one: "Ti sventa avol anich'on ch-ac'bat bendición scotol crixchanoetic, ti jaylajuntose ti oyic ti sjoylejal balumil", x'utat yu'un ti Diose. ²⁶Ti Diose laj stac talem ti Snich'one. Primero ihul ti jventatic ti ho'ucutique yu'un chijyac'bucutic bendición yu'un chisutesbucutic co'ntontic yu'un jmultic ti jujunucutique —xchi ti Pedroe.

Ja' sc'opilal ti i'ic'atic talem ti stojol ti totiletique ti Pedroe xchi'uc ti Juane

4 Yac'oj sba tsc'oponic ti crixchanoetic ti Pedroe xchi'uc ti Juane c'alal italic ti paleetique, xchi'uc ti totil ti ja' chchabi ti temploe xchi'uc ti saduceoetique, ja' ti chch'unic ti mu'yuc much'u chcha'cuxie. ²Liquem sjolic yu'un yac'oj sba chchanubtasvan ti Pedroe xchi'uc ti Juane. Ja' chalic ti chcha'cuxiic ti animaetique hech chaj c'u che'el icha'cuxi ti Jesuse. ³Hech c'ot tsaquic ti Pedroe xchi'uc ti Juane.

Laj sti'quic ti chuquel yu'un mal xa c'ac'al. Ja'to oc'om chchapanic. Ti chuquele te ti templo. ⁴Ep ti much'utic laj ya'ibeic sc'op ti Diose laj xch'unic. Oy xa ho'mil ti viniquetique ti scotolique ti laj xa xch'unique.

⁵Ti yoc'omal laj stsob sbaic te ti Jerusalén ti totiletique xchi'uc ti moletique yu'un ti judioetique xchi'uc ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyo'j sbaique. ⁶Ital uc ti Anase, ja' ti totil palee, xchi'uc ti Caifase. Xchi'inoj talem yan cha'vo' paleetic. Juan sbi ti june, Alejandro sbi ti yane. Xchi'inoj talem uc scotol yermanotac ti totil paleetique. ⁷Laj yiq'uc loq'uel tal ti chuquel te ti templo ti Pedroe xchi'uc ti Juane. Laj scacan'ic ti o'lol yo' bu stsoboj sbaique. Hech laj sjac'beic:

—¿C'u che'el xu' avu'unic ti hech chapasique? ¿Much'u ti sventa ti hech chapasique? —x'utatic.

⁸Ti Pedroe yu'un nojem ti yo'nton ti Ch'ul Espiritue, hech laj yalbe ya'yic:

—Totetac, ho'oxuc ti oy avabtelique, ⁹chajac'buntutic ti c'u che'el ichop ti mecane, ti c'u che'el laj jcoltatutique. ¹⁰A'yo me ava'yic ti acotolique, chachalboxuc. Jcotoltic ti israelucutique hech ac'o jna'tic ti ja' ti sventa ti Jesucristoe ja' ti ilic tal ti Nazarete, ichop xa ti vinic ti li' va'al ti jtojoltique. Ho'oxuc laj amilic ti cruz ti Jesuse. Ti Diose laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en. ¹¹Ti ho'oxuque hech chaj c'u che'el albañiletic ti tstenic loq'uel ti tone ti bu más leque, ja' ti patil chva'anat ti chiquina yu'un ti yajval

nae. Ja' hechoxuc ti ho'oxuque
 yu'un muc xac'anic ti Jesuse. Ja'
 ti Diose laj xa yac'be tsots yabtel.
¹²Yu'un mu xijcolucutic yu'un yan.
 Ti sjoylejaj balumil mu'yuc bu hech
 yan albil sc'opilal ti chijcolucutic
 yu'une —xchi ti Pedroe.

¹³Laj yilic ti oy stsatsal
 yo'ntonique ti Pedroe xchi'uc ti
 Juane. Ich'ay yo'ntonic yu'un laj
 sna'ic ti mu'yuc bu chanubtasbilic
 ti Pedroe xchi'uc ti Juane. Yilojic
 ti mu'yuc sp'ijilic ono'ox. Laj sna'ic ti
 ja' laj xchi'anic ti Jesuse. ¹⁴Mu'yuc
 c'usi xu' chalic yu'un te va'al ti
 sts'elic ti much'u icol yu'unique.
¹⁵Hech yu'un laj yalic mantal ac'o
 loc'uc batel j'oc'uc ti Pedroe xchi'uc
 ti Juane. Hech yu'un iloq'uic
 batel ti bu stsoboj sbaic ti totiletic
 yu'un ti temploe. Ti totiletique
 ti comón lic snopic c'usi chutic
 ti jcholc'opetique. Hech laj yalbe
 sbaic:

¹⁶—¿C'usi chcctic ti viniquetique?
 Melel ti oy jchop o abtel laj spasic.
 Scotolic ya'yojic xa ti much'utic
 nacajt'ic li' ti Jerusalene. Mu xu' ti
 jmuctic. ¹⁷Ja' no'ox mu me xpuc
 batel sc'opilal ti scotol jlumaltic.
 Ja' lec chcalbetic tsots mantal ti
 viniquetique, mu xa me xcholbeic
 yan sc'opilal ti Jesuse —xut sbaic.

¹⁸Hech yu'un laj yiq'uic ochel
 tal ti Pedroe xchi'uc ti Juane. Laj
 spasic ti mantal ti mu me xcholbeic
 xa yan sc'opilal ti Jesuse, mu me
 xchanubtasvanic ti sventa ti Jesuse.
¹⁹Itac'avic ti Pedroe xchi'uc ti
 Juane. Hech laj yalbeic:

—Nopo me ava'yic ¿mi ja'
 lec chc'ot ti stojol ti Diose ti
 chajch'umbeic ti amantaliq'ue? ¿Mi

ma'uc lec ti jch'umbetutic smantal
 ti Diose? ²⁰Ti ho'ontutique persa
 ti jcholcutic ti c'usi quilojtutique
 xchi'uc ti c'usi ca'yojtutique
 —xchiic.

²¹Hech yu'un ti totiletic yu'un ti
 temploe tsots laj spasic ti mantal
 ti Pedroe xchi'uc ti Juane. Patil
 laj staquic batel. Ti totiletique
 ix'i' yu'un ti xchi'iltaque, hech
 muc spas ti chac'beic castigo ti
 Pedroe xchi'uc ti Juane. Scotol
 ti xchi'iltaque lec ic'opoj yu'un
 ti Diose, yu'un lec ti c'usi ic'ot ti
 pasele ti laj yilique. ²²Yu'un ech'em
 ti cha'vinic habil yich'oj ti vinique,
 ja' ti ichop yu'un ti jchop o abtel ti
 laj spasiq'ue.

**Ja' sc'opilal ti jch'unojeletique laj
 sc'ambeic volol ti Diose yu'un ac'o
 tsatsubtasbatuc ti yo'ntonique**

²³C'alal icoltaatic batel ti Pedroe
 xchi'uc ti Juane ba sc'oponic ti
 quermanotique. Scotol laj xcholbe
 ya'yic ti c'usi i'albatic yu'un ti
 paleetique xchi'uc ti moletique.
²⁴C'alal laj ya'yic, lic sc'oponic
 Dios:

—Cajval, ho'ot Diosot, ho'ot laj
 apas ti vinajele, ti balumile, ti nabe,
 xchi'uc scotol ti c'utic oye. ²⁵Ho'ot
 laj ach'amumbe ye ti Davide, ja'
 ti j'alc'op avu'une. Ti sventa ti
 Espíritu avu'une, hech laj sts'iba ti
 Davide ti vo'one:

Hovil ti chlic stoy sbaique ti
 yanlum crichanoetique.
 Hovil ti c'usi chlic snopic ti
 yo'ntonic ti jchi'iltique.

²⁶Ja' co'ol chc'ot sc'opic ti
 ajvaliletique xchi'uc ti
 totiletique.

Jtos yo'ntonic chlic scontrainic
ti Jtotic Diose xchi'uc ti
much'u t'ujbil yu'une, ja' ti
Cristoe,
xchi ti Davide.

²⁷Melel li' ti jteclum li'to co'ol
ic'ot sc'opic ti Herodese xchi'uc ti
Poncio Pilatoe xchi'uc yan yanlum
viniquetic xchi'uc ti jchi'iltaque
yu'un ti tsmilic ti Anich'one, ja' ti
Jesuse. Mu'yuc smul ti Anich'one,
ja' yich'oj yabtel avu'un. ²⁸Ja' no'ox
laj spasbeic ti Jesuse ti c'usi sc'an
ti avo'ntone, ja' ti c'usi chapal ti
avo'ntone ti vo'onee ti tspasbate.
²⁹Tana, Cajval, laj xa ava'i ti
chispajesuntutique, ho'ontutic
ti avabatuntutique. Ac'buntutic
stsatsal co'ntontutic. Hech mu
xixi' ti jcholtutic ac'op. ³⁰Ac'o ti
q'uelel ti jelaven ap'lijile, ac'o coluc
jchameletic. Ac'o pasuc jchop o
abteletic ti sventa ti Anich'one, ja'
ti toj yo'ntone, ja' ti Jesuse —xchiic
ti stojol ti Diose.

³¹C'alal laj yo'ntonic laj sc'oponic
Dios, inic laj ya'yic yo' bu stsoboj
sbaique. Scotolic inoj ti yo'ntonic
ti Ch'ul Espiritue. Hech itsatsub
yo'ntonic, hech jamal laj xcholbeic
ti sc'op ti Diose.

**Ja' sc'opilal mi junuc mu'yuc
much'u me'on yu'un ja' cu'un
li'to, mu'yuc much'u xchi junuc**

³²Ti c'u yepal ti xch'unojique,
jtos yo'ntonic. Mu'yuc much'u laj
yal: "Ja' cu'un li'to", muc xchiic.
³³Ti jcholc'opetique ja' no'ox laj
xcholilambeic sc'opilal ti Jesuse
ti icha'cuxi loq'uel ti ch'ene. Oy
yip ti sc'opique ti ic'ot ti yo'ntonic
ti jch'unojeletique. Hech i'an

stsatsal yo'ntonic scotolic. ³⁴Mi
junuc mu'yuc much'u me'on yu'un
scotol ti much'utic oy sbalumilic,
mi snaic, c'unc'un lic xchonic.
Yu'un jujun lic yich'beic tal stojol.
³⁵C'ot yac'beic ti jcholc'opetique.
C'alal mi ilaj staqu'in ti much'u
me'onetique, lic ac'batuc yu'un
ti jcholc'opetique. ³⁶Te oy jun
vinic, José sbi. Ja' Bernabé sbi
c'otem yu'un ti jcholc'opetique. Ja'
chismuc'ubtasbucutic co'ntontic,
xchi sjam ti sbie c'alal jelavesbil.
Ja' yelnich'on Leví ti Bernabee.
Chipre sbi ti slumale. ³⁷Oy
sbalumil laj xchon. Laj yich'be tal
stojol ti sbalumile. C'ot yac'be ti
jcholc'opetique.

**Ja' sc'opilal ti Ananíase
xchi'uc ti Safirae**

5 Oy jun vinic, Ananías sbi.
Safira sbi ti yajnile. Ba xchon
jtuch' sbalumil. ²Hech yu'un
hech laj snopic xchi'uc ti yajnile
ti mu ts'acaluc chaq'uic ti stojol ti
sbalumile. Hech yu'un mu scotoluc
laj yich' tal ti Ananíase ti tal yac'be
ti jchole'opetique. ³Ti Pedroe hech
laj sjac'be:

—Ananías, ¿c'u yu'un laj avac'
sbolibtasbot avo'nton ti Satanase,
hech yu'un laj anop c'op ti stojol
ti Ch'ul Espiritue? ¿C'u yu'un ti
mu ts'acaluc chavac' ti stojol ti
abalumile? ⁴Ja' avu'un atuc ti
abalumile. Mu persauc ti chachone.
C'alal laj achon ja' aventa atuc ti bu
chavac'be ti stojole. ¿C'u yu'un hech
laj anop ti avo'nton ti laj ach'ac ti
stojol ti abalumile? Ma'uc laj anop
c'op ti stojol crixchanoetic. Ja' laj
anop c'op ti stojol ti Diose —x'utat.

⁵C'alal laj ya'i ti Ananíase ti hech i'albat yu'un ti Pedroe, ip'aj ti lum, te icham. Toj xi'el ic'otic scotol ti much'utic laj ya'yic ti hech ichame.

⁶Iliquic ti unen viniquetique. Laj xpixbeic sbec'tal. Laj sq'uechic batel, ba smuquic.

⁷I'ech' oxib ora, ital uc ti yajnil ti Ananíase. Mu to ya'jojuc ti icham xa ti smalale. ⁸Ti Pedroe hech laj sjac'be:

—Albun xca'i ¿mi ja' no'ox hech stojol ti abalumile ti laj achonique? —xchi.

—Ja' no'ox hech —xchi xtac'av ti antse.

⁹Ti Pedroe hech laj jalbe:

—¿C'u yu'un co'ol laj achapan ac'opic xchi'uc ti amalale ti cha'ech'ic ti stojol ti Espíritu yu'un ti Cajvaltique? A'yo me ava'i, xlomlajaníc xtal yacanic ti patna ti much'utic ba smuc ti amalale. Ja' no'ox hech chasq'uehot batel uc —x'utat.

¹⁰Ti ora ip'aj ti lum ti stojol ti Pedroe ti Safirae, te icham. C'alal isutic tal ti unen viniquetique, chamen xa hul staic ti Safirae. Hech yu'un laj sq'uechic batel uc. Te ba smuquic ti bu nopol mucul ti smalale. ¹¹Toj xi'el ic'otic scotol ti jch'unojeletique xchi'uc scotol ti much'utic laj ya'ibeic sc'opilale.

Ja' sc'opilal ti ep jchop o abteletic laj spasic ti jcholic'opetique

¹²Ti sventa ti Diose ihu' yu'unic ti jcholic'opetique ep ti tos jchop o abteletic. Laj spasic ti stojol ti críxchanoetique. Scotol c'ac'al laj stsob sbaic te ti templo ti bu scorerol Salomón. ¹³Mi junuc

mu'yuc much'u icontrainvan yu'un scotolic lec laj yilic ti c'utic laj spas ti jcholic'opetique. ¹⁴Scotol c'ac'al i'epajic ti much'utic laj xch'unic ti ja' Jcoltavanej yu'unic ti Cajvaltique. Ep viniquetic ep antsetic laj xch'unic. ¹⁵Scotol ti jchameletique laj sloq'uesic tal. Tal yaq'uic ti calle xchi'uc ti svayebique xchi'uc ti spopique yu'un tsc'anic mi ch-ech' coltaatuc yu'un ti Pedroe. Repenta mi mu xpaj ti Pedroe, hech laj snopic mi ta yutsil chchop yu'un mi ch-ech' snac'omal ti sba ti jchameletique. ¹⁶Ep italic ti yan jteclumetic ti nopol xil sbaic xchi'uc Jerusalén. Ic'otic ti Jerusalén. Laj yiq'uic talel jchameletic xchi'uc ti much'utic ch-ilbajinat yu'un ti pucujetic ti te ochem ti yo'ntonique. Scotolic ichopic, iloc' ti pucuj ti yo'ntonique.

Ja' sc'opilal ti sc'an spajesatic ti jcholic'opetique

¹⁷Hech yu'un lic spas biq'uit yo'nton ti totil palee xchi'uc scotol ti much'utic xchi'inoje. Ja' ti saduceoetique ti te xchi'inojique. ¹⁸Laj stsaquic ti jcholic'opetique. Laj stiq'uic ti chuquel te ti cabillo. ¹⁹Ti ac'ubal ital xch'ul abat ti Cajvaltique. C'ot sjam ti ti'chuquele. Laj yic' loq'uél tal ti jcholic'opetique. Hech laj jalbe batel:

²⁰—Batanic, ba va'ano abaic ti yut templo li' ti jteclume. Albo ya'yic ti achi'iltaque scotol sc'opilal ti ach' cuxlejale ti ja' ti sventa ti Jesuse —x'utatic.

²¹Yu'un hech i'albatic hech yu'un c'alal isacub ti osile i'ochic ti yut templo. C'ot chanubtasvanuc.

Patil laj stsob sbaic te ti templo ti totil palee xchi'uc ti saduceoetique. Hech yu'un scotol laj yic' ti totiletique ti yu'un ti temploe xchi'uc uc ti más moletique ti xchi'iltaque. Hech yu'un laj staquic batel ti jchabiejtemplo yu'unique yu'un ac'o ba yiq'uic loq'uel tal ti chuquel te ti cabildo ti jchold'opetique. ²²C'alal ic'otic ti jchabiejtemploe mu'yuc xa te tiq'uil ti chuquel c'ot staic. Hech isutic tal. Hech hul yalbeic:

²³—Lec macbil c'o jtatutic ti chuquele. Te va'ajtic ti ti'chuquel ti jchabiejchuqueletique. C'alal laj jamtutic ti chuquele, mi junuc mu'yuc xa much'u te o. Melel ti c'usi chacalbeique —xchiic.

²⁴C'alal laj ya'yic ti totil ti chchabi ti temploe xchi'uc ti totil paleetique, toj xi'el ic'otic. Ep ilo'laj yo'ntonic yu'un ti hech ic'ot ti pasele. Ixi'ic uc mi oy c'usi chc'ot ti pasel yan. ²⁵Oy much'u c'ot albatuc yu'un:

—Ti viniquetique ti laj atiq'uic ti chuquele, te oyic xa ti yut templo. Te yac'oj sba chchanubtasvanic —x'utatic c'otel.

²⁶Hech yu'un ibatic ti ora ti totil ti chchabi ti temploe xchi'uc ti svinictaque. Lec laj yiq'uic tal ti jchold'opetique muc smajic yu'un ixi'ic yu'un mi ch-ac'batic ton yu'un ti crixchanoetique. ²⁷Hech i'ic'atic talem ti jchold'opetique. C'ot va'اناتuc ti stojol ti totiletique yu'un ti temploe ti bu stsoboj sbaique. Ti totil palee hech lic yalbe:

²⁸—Tsots laj jpasoxuc ti mantal. Mu me xachanubtasvanic xa ti

sventa ti Jesuse, xacutic. Q'uelo avil, puquem xa avu'unic ti scotol jteclum li'to ti c'usi chavac' ti a'yele. Chacuchinuntutic ti ho'ontutic laj jmlitutic ti vinic chavale —xchi.

²⁹Itac'av ti Pedroe xchi'uc ti yan jchold'opetique:

—Persa ti ja' jbael ti jch'umbetutic smantal ti Diose. Ma'uc jbael ti jch'umbetutic smantal viniquetic.

³⁰Ho'oxuc laj amilic ti Jesuse, laj ajipanic ti cruz. Ti Dios yu'un ti antiguo jtotique ja' laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en. ³¹Ipasat xa ti muc' ti Jesuse, inacanat xa ti bu ti sbats'ic'ob ti Diose. Ja' Ajvalil ic'ot xa yu'un scotol crixchanoetic. Ja' Jcoltavanej cu'untic jcotoltic ic'ot xa. Ja' chisutesbucutic co'ntontic yu'un jmultic ho'ucutic ti israelucutique. Ja' chixch'aybucutic jmultic uc. ³²Ho'ontutic ti jcholtutic ti hech laj xa yac'be yabtel ti Jesuse ti Diose. Ja' chchol uc ti Ch'ul Espíritue. Yich'ojic xa ti Ch'ul Espíritue scotol ti much'utic xch'unobjeic se'op ti Cajvaltique. Ja' ac'bilic yu'un ti Diose —xchiic.

³³C'alal laj ya'yic ti hech laj yal ti jchold'opetique, xtec'tun no'ox i'ilinic. I'albat smilelic.

³⁴Hech yu'un laj sva'an sba jun fariseo. Ja' te xchi'uc ti naclej xchi'uc ti yan totiletique. Gamaliel sbi. Ja' jchanubtasvanej yu'un ti mantaletique ti tscuy sbae. Ja' pasbil ti muc' yu'un scotol ti xchi'iltaque. Ja' laj yal mantal ti ac'o loc'uc j'oc'uc ti jchold'opetique. ³⁵Hech lic yalbe scotol ti totiletic ti te xchi'uque:

—Totetac, ho'ucutic ti israelucutique, persa lec ti jnoptic

c'usi chcctic ti viniuetic.
³⁶Yu'un vo'one ital jun vinic, Teudas sbi. C'an pasbatuc ti muc' ti sc'ope. Oy chanib ciento svinictac its'aclinat. Ja' milbil icham ti Teudase. Scotol ipuc batel ti svinictaque. Hech itup' o. ³⁷Patil ital yan vinic, Judas sbi. Ja' liquem tal ti Galilea. Ital ti yorail laj spas censo ti ajvalile. Ep ti much'utic ich'umbat ti sc'ope ja' its'aclinat. Milbil icham uc. Scotol ipuc batel ti much'utic laj sts'acliique. ³⁸Hech yu'un chacalbeic. Avi viniuetic li'to mu me jpajestic. Ac'o spasic ti c'usi tsc'an ti yo'ntonique. Mi sventa no'ox viniuetic ti c'usi snopojique xchi'uc ti yabtelique hech no'ox chtup'. ³⁹Mi sventa ti Diose mu xtup'. Hech yu'un mu me jpajestic naca me jcontraintic ti Diose —xchi.

⁴⁰Hech laj xch'umbeic sc'op ti Gamaliele. Laj yiq'uiic ochel ti jchalc'opetique. Laj yac'beic majel. Patil laj spasic ti mantal:

—Mu me xacholbeic yan sc'opilal ti Jesuse —x'utatic. Hech icoltaatic batel. ⁴¹Ti jchalc'opetique hech iloq'uiic batel ti stojol ti totiletique te ti yo' bu stsojoj sbaique. C'alal ibatic nichim no'ox yo'ntonic yu'un laj sna'ic ti t'ujbilib yu'un ti Diose yu'un chich'ic volol ti sventa ti Cajvaltique. ⁴²Muc xpajic. Scotol c'ac'al ichanubtasvanic. Laj xcholilambeic sc'opilal ti Jesucristoe te ti templo xchi'uc ti naetic.

Ja' sc'opilal ti hucvo'ic ti it'ujatique

6 C'alal i'epaj ti jch'unojeletique, ti judioetique ti xchanojic

griego c'ope chopol laj xcholbe sc'opilal ti xchi'ile ti ja' no'ox chc'opoj ti hebreo c'ope, ja' ti sbats'ic'opique. Laj yalic ti muc xc'uxubinatic ti me'on antsetic yu'unique c'alal oy c'usi ch-ac'batic ti sventa jujun c'ac'al. ²Ti lajchavo'ique laj stsobic tal scotol ti jch'unojeletique. Hech laj yalbeic:

—Ti ho'ontutique mu lecuc mi muc ti jcholtutic ti sc'op ti Diose. Mi ja' no'ox chimac'linvantutic, mu lecuc obi. ³Hech yu'un, quermanotac, ja' lec chat'ujic hucvo' viniuetic ti much'utic lec sc'opilalique, ti much'u nojem ti yo'ntonic ti Ch'ul Espiritue, ti much'u oy sp'ijil yo'ntonique. Ja' chcac'betic yabtelic. ⁴Ti ho'ontutique ja' cabtelutic ti jc'opontutic Dios, ti jcholtutic ti sc'op ti Diose —xchiic.

⁵Scotolic lec laj ya'yic ti hech i'albatique. Hech yu'un laj st'ujic jun vinic, Esteban sbi. Oy lec xch'unojel yo'nton. Nojem ti yo'nton ti Ch'ul Espiritue. Laj st'ujic yan vacvo' uc. Ja' hech sbiic: Felipe xchi'uc Prócoro xchi'uc Nicanor xchi'uc Timón xchi'uc Parmenas xchi'uc Nicolás. Ja' liquem tal ti Antioquía ti Nicolase. Co'ol yanlum vinicucutic xchi'uc ti Nicolase. Ja' co'ol xch'unoj ono'ox hech chaj c'u che'el ti judioetique ti Nicolase. ⁶Ti much'utic it'ujatique c'ot va'anatuc ti stojol ti jchalc'opetique. Ti jchalc'opetique laj sc'opombeic Dios ti stojolic. Hech lic yac' sc'obic ti jchalc'opetique laj yac'be ti sjolic jujun.

⁷Ipuic sc'op ti Cajvaltique. Lec i'epaj ti jch'unojeletique ti te nacajtic ti Jerusalene. Oy ep

paleetic laj xch'unic uc ti ja'
Jcoltavanej yu'unic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti itsacat ti Estebane

⁸Ti Estebane i'ac'bat ep yutsil
yo'nton, i'ac'bat ep sp'ijil. Hech
ihu' yu'un laj spas muc'ta jchop o
abteletic ti stojol ti crixchanoetique.

⁹Te oyic ti xchi'iltaque ti liquemic
tal ti templo ja' ti bu tstsob sbaic ti
much'utic icolic ti mozoile. Talemic
uc ti xchi'iltaque te ti templo te ti
jteclum Cirene sbi xchi'uc ti jteclum
Alejandría sbi xchi'uc ti estado
Cilicia xchi'uc ti slumal Asia. Ja' lic
stsaquic ti c'op ti Estebane. ¹⁰Lec
itac'av ti Estebane yu'un oy sp'ijil
yo'nton yu'un oy ti yo'nton ti Ch'ul
Espíritue. Tsalbilic ic'ot yu'un.

¹¹Hech yu'un laj stojic cha'vo'
oxvo' viniqetic yu'un chopol ac'o
xcholbeic sc'opilal ti Estebane. Laj
xchanubtas ti yajnopc'opetique ti
c'usi chalique.

—Hech me xavalic —xchiic—. Laj
ca'ibetutic sc'op. Ja' chopol ic'opoj
yu'un ti Moisesse. Ja' chopol ic'opoj
uc yu'un ti Diose, xachiic me
—x'utatic.

¹²Laj yac'beic c'op ti
crixchanoetique xchi'uc ti
moletique xchi'uc ti much'utic
chchanubtasvan ti smantal ti Diose
ti scuyo sbaique. Hech yu'un mucul
italic. Tal stsaquic ti Estebane. Laj
yiq'uic tal yu'un tal sva'anic ti
stojol ti totiletic yu'unique ti bu
stsojoj sbaique. ¹³Laj yiq'uic tal ti
jnopc'opetic yu'unique. Hech lic
snopbeic smul ti Estebane:

—Ja' ti vinic li'to mu spajes ye.
Chopol chc'opoj yu'un ti ch'ul
templo li'to. Chopol chc'opoj

yu'un ti mantaletique. ¹⁴Hech laj
ca'ibetutic sc'op: “Ti Jesuse, ja' ti
ilic tal ti Nazarete, ja' tsjin avi
templo li'to. Tsjel ti mantaletique ti
quich'ojtic yu'un ti Moisesse”, xchi ti
vinic avi to —xchiic. Ja' sc'opilal ti
Estebane.

¹⁵Te nacajtic scotol ti totiletique.
C'alal laj sq'uelbeic sat ti Estebane
sat xch'ul abat Dios x'elan ti sat ti
Estebane laj yilic.

**Ja' sc'opilal ti lic xcholbe
sjam ti Estebane**

7 Ti totil palee hech laj sjac'be ti
Estebane:

—¿Mi melec ti c'usi chalique?
—xchi.

²Hech itac'av ti Estebane:
—Totetac, a'yo me avalyic ti c'usi
chacalboxuque. Ti Diose, ja' ti
much'u oy squevale, laj yac' sba
ti q'uelec ti stojol ti jtatamoltic
Abrahame c'alal te oy ti slumal
Mesopotamia c'alal mu to chc'ot ti
jteclum Harán. ³Ti Diose hech laj
yalbe ti Abrahame: “Loc'an batel ti
alumal, comeso atot ame' xchi'uc
avermanotac, batan ti yan balumil.
Chacac'bot avil ti abalumile”, xchi.
⁴Hech ti Abrahame iloc' batel te ti
slumal ti caldeaetique, c'ot nacluc
ti Harán. C'alal icham ti stot ti
Abrahame, ipasat ti mantal yan
vuelta yu'un ti Diose. Itacat talec
li'to. Hech ihul li' ti jlumaltique li'to.
⁵Ti Diose muc xac'be yich' ti ora
avi balumil li'to. Mi jtuch'uc muc
xac'be yich' ti Abrahame. Yu'un
ti te inaqui ti Abrahame, laj no'ox
xch'amun ti balumile ti Abrahame.
Ja' no'ox icaj'albat yu'un ti Diose
ti ch-ac'bat yich' comel xchi'uc

ti yol snich'one. C'alal hech laj yal ti Diose, mu to oyuc snich'on ti Abrahame. ⁶Icaj'albat uc yu'un ti Diose ti q'uejel chbat nacluc ti yan balumil ti yol snich'one. Chanib ciento habil chbat ochuc ti mozoil, te chich'ic ilbajinel. Ch-abtejjic, mi jutuc mu xtojatic. ⁷Ti Diose hech laj yalbe ti Abrahame: "Ho'oni chcac'be castigo ti much'u chmozoinvane. Patil chloq'uic talel ti avol anich'onique. Ja'to chul spasucun ti muc' li'to", xchi ti Diose, x'utat ti Abrahame. ⁸Ti Diose laj xchapan xchi'uc ti Abrahame ti tsots sc'opilal ti circuncisione. Hech yu'un ti c'alal inich'naj ti Abrahame, c'alal iloc' vaxaquib c'ac'al yanel ti Isaaque, ja' ti snich'one, laj yac'be yich' circuncisión. Ti Isaaque inich'naj uc. Jacob sbi ti snich'one. Ti Jacobe inich'naj uc. Ja' xnich'nab ti lajchavo' jtatamoltique ti vo'one.

⁹Yu'un laj spas biq'uit yo'ntonic ti jtatamoltique, hech laj yilintaic ti Josee. Hech laj xchonic batel ti Egipto. Ti Josee ichi'inat batel yu'un ti Diose. ¹⁰C'alal laj yich' ilbajinel ti Josee icoltaat yu'un ti Diose. Ti Diose laj yac'be sp'ijil yo'nton ti Josee hech lec i'ilat yu'un ti Faraone, ja' ti ajvalil yu'un ti egiptoetique. Hech yu'un ti Josee itic'at ti gobernador te ti Egipto. Hech yu'un laj spas mantal ti scotol slumal Egipto. I'ac'bat yabtel uc yu'un tsventain scotol te ti sna ti ajvalile.

¹¹Patil ital vi'nal ti scotol slumal Egipto xchi'uc ti slumal Canaán. Ep laj yich'ic vocol scotolic. Ti jtatamoltique muc sta sve'elic. ¹²Laj ya'i ti Jacobe ti

oy trigo te ti Egipto. Hech yu'un laj stac batel ti jtatamoltique. Ja' sba vuelta itacatic batel. ¹³C'alal ibatic ti xchibal vuelta, ti Josee laj yac' sba ti ojtiquinel ti stojol ti sbanquiltaque. Ti Faraone hech laj yojtiquimbe ti yermanotac ti Josee. ¹⁴Hech yu'un ti Josee lic yic' tal ti stote, ja' ti Jacobe, xchi'uc scotol ti yermanotaque. Setenta y cinco ti vo' ti yermanotaque ti i'ochic ti Egipto. ¹⁵Hech ic'ot ti Egipto ti Jacobe. Te icham. Te icham uc ti jtatamoltique ti vo'one. ¹⁶Laj yich'beic tal sbaquel scotolic yu'un mi junuc muc xcom sbaquelic ti Egipto. Li' hul stiq'uic ti pujul ch'en li' ti Siquem yo' bu oy ti balumile ti mambil yu'un ti Abrahame ti ja' ono'ox smanojbe ti yol snich'on ti Hamore, ti li' nacajtic ti Siqueme.

¹⁷C'alal po'ot xa tsta yorail chich'ic ti balumile hech chaj c'u che'el laj yalbe ti Abrahame ti Diose, epajemic xa ti jtatamoltique te ti Egipto. Ep p'olemic. ¹⁸Te ti Egipto i'och yan ajvalil. Muc xojtiquin ti Josee. ¹⁹Ilo'lavan ti ach' ajvalile. Laj yilbajin ti jtatamoltique. Laj yalbe ti ac'o stenic loq'uel ti squeremique. Yu'un ti hech laj yal ti ajvalile yu'un mu laj sc'an ti chp'olic ti jtatamoltique. ²⁰Hech yorail i'an ti Moisesese. Ti Diose lec laj yil ti Moisesese. Oxib u te oy ti sna ti stote ti Moisesese. ²¹C'alal itenat loq'uel ti Moisesese, i'ic'at yu'un ti stseb ti ajvalile. Ja' laj yolin, laj xch'lites. ²²Lec ichanubtasat ti Moisesese. Scotol laj xchambe sp'ijil yo'ntonic ti egiptoetique. Oy ep yip ti c'usi laj yale. Ep lequil abtel laj spas ti Moisesese.

²³C'alal yich'oj xa cha'vinic habil ti Moisesse, sc'an sc'opon ti yermanotaque, ja' ti jtatamoltique. ²⁴Laj yil ti chljaj ti ilbajinel jun xchi'il, hech ba scolta. Hech ba smil ti much'u ch-ilbajinvane yu'un chc'uxubin ti xchi'ile. Ja' egipto vinic ti ch-ilbajinvane. ²⁵Laj scuy ti Moisesse ti chna'at yu'un ti yermanotaque ti ja' Jcoltavanej yu'unic c'otem yu'un ti Diosse. Muc sna'ic. ²⁶Yan vuelta ti yoc'omal oy much'u yac'oj sba chut sbaic laj sta ti Moisesse. Muc xilic ti ital ti Moisesse. Ti Moisesse sc'an spajes. Hech laj yalbe: "Quere, ¿c'u yu'un chavut abaic? Avermano abaic", xut. ²⁷Ti much'u ch-utvane, ja' laj sjim batel ti Moisesse. Hech laj yalbe: "¿Much'u laj yac'bot avabtel? Mu ho'ucot ajvalilot cu'untutic. Mu ho'ucot juezot cu'untutic. ²⁸Yu'un chac'an chamilun hech chaj c'u che'el laj amil ti egipto vinic volje", x'utat. ²⁹C'alal laj ya'i ti Moisesse ti ivinaj xa ti laj smil ti egipto vinique, ijatav ti Moisesse. Laj scomes ti Egipto. Te ba nacluc ep habil ti yan balumil, Madián sbi. Te laj sta yajnil. Te i'an cha'vo' snich'on. ³⁰T'ech' cha'vinic habil. Patil i'ay ti vits Sinaí ti Moisesse. Ja' te oy ti xocol balumil ti vitse. Te laj yil ivinaj ch'ul abat yo' bu itil jtec biq'uit ch'ix. ³¹Ich'ay yo'nton ti Moisesse c'alal laj yile. Inopej batel sq'uel. Iya'i ic'opoj ti Cajvaltique. Hech i'albat: ³²"Ho'on Diosun yu'un ti antiguo atotique, ja' ti Abrahame xchi'uc ti Isaaque xchi'uc ti Jacobe", xchi ti Cajvaltique. Ixi' ti Moisesse. Mu xa sc'an sq'uel yan vuelta. ³³Ti Cajvaltique hech laj yalbe:

"Lo'queso asempat yu'un li' va'alot ti jtojol, ho'on ti Diosune", x'utat. ³⁴"Laj xa quil ti ep chich'ic ilbajinel te ti Egipto ti avermanotaque, ja' ti co'ol t'ujbiloxuc cu'une. Laj xa ca'i ti ch-aquinaje. Hech yu'un niyal tal yu'un tal jcolta. Hech yu'un batic te ti Egipto", x'utat yu'un ti Cajvaltique.

³⁵Ja' ono'ox ti Moisesse ti muc spasic ti muq'ue, ti hech i'albate: "¿Much'u laj yac'bot avabtel? Mu ho'ucot ajvalilot cu'untutic. Mu ho'ucot juezot cu'untutic", ti xutic ono'oxe. Ja' itacat batel yu'un ti Diosse yu'un ch-och ti ajvalil yu'unic, yu'un jcoltavanej chc'ot yu'unic. Ja' itacvan batel ti ch'ul abate ti ivinaj te ti jtec biq'uit ch'ix laj yil ti Moisesse. ³⁶Oy jchop o abteletic xchi'uc señailetic laj spas ti Moisesse te ti Egipto, hech itsobatic loq'uel tal te ti Egipto ti jtatamoltique yu'un ti Moisesse. Patil laj spas jchop o abtel uc te ti Tsajal Nabe. Patil cha'vinic habil laj spas jchop o abteletic xchi'uc señailetic uc te ti xocol balumil. ³⁷Ja' ono'ox ti Moisesse ti laj yalbe ti jtatamoltique: "Ti Diosse chist'ujbucutic j'alc'op. Chic' jun quermanotic hech chaj c'u che'el laj yic'un. Ta me jpasbetic ti muc' ti sc'ope", ti xchi ono'ox ti Moisesse. ³⁸Ja' ono'ox ti Moisesse ti i'ay ti xocol balumil xchi'uc scotol ti jtatamoltique. Ti jtatamoltique laj stsob sbaic te ti vits Sinaí. Ti ch'ul abate te laj sc'opon ti Moisesse. Ti Moisesse hech lic yalbe ti jtatamoltique ti c'u che'el i'albat yu'un ti ch'ul abate. Ja' laj yalbe ti c'u che'el chcuxiic sbatel osile.

Hech yu'un ja' ti sventa ti Moise
ti ca'yojtic ti ora to ti ho'ucutique.

³⁹Ti jtatamoltique muc sc'an
xch'umbeic sc'op ti Moise. Muc
spasic ti muc'. Sc'an sutic batel ti
Egipto. ⁴⁰Hech lic yalbeic ti Aarone:
“Pasbuntutic cajsantotutic yu'un ja'
chbaej batel cu'untutic. Mu jna'tutic
c'usi laj spas ti Moise ihalej ti
vits, ja' ti laj sloq'uesuntutic tal ti
Egipto”, xchiic. ⁴¹Hech lic spasic
yajsantoic. Ja' sloc'tombail vacax.
Laj smilbeic smoton ti yajsantoe.
Nichim no'ox yo'ntonic yu'un ti
c'usi pasbil ti sc'obique. ⁴²Hech
yu'un icomesatic yu'un ti Diose. Ti
Diose laj yac'be squejan sbaic ti
stojol ti c'utic xleblajet ti vinajele
hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel
ti sun ti j'alc'opetic yu'un ti Diose:

Israeletic, ti c'alal laj
avac'bucun jmoton
chacuyique ti vacaxe ti
carneroe c'alal naxanavic
batel ti xocol balumil
cha'vinic habil,

hovil ti laj avac'bune yu'un mu
junuc avo'ntonic ti jtojol.

⁴³Ja' laj avich'ic batel ti santo
Moloc sbi tiq'uul ti sna pasbil
ti nucul.

Laj avich'ic batel uc ti sc'anal ti
avajsantoe, ja' ti Renfán sbie.

Ja' pasbil avu'unic yu'un
chach'unic.

Hech yu'un chajtenoxuc loq'uel
ti alumalic.

Chabatic ti yech'el slumal
Babilonia,

x'utatic yu'un ti Diose c'alal i'ochic
xa ti Canaane.

⁴⁴C'alal i'ay ti xocol balumil
ti jtatamoltique, ja' itun yu'un

ti templo-nucule yu'un ja' te
chc'oponat yu'un ti Diose. Ja' laj
spasic hech chaj c'u che'el laj yal
mantal ti Diose. Ja' hech chaj c'u
che'el ti i'ac'bat yil ti señail ti
Moise. ⁴⁵Ti jtatamoltique c'alal
i'ic'atic ochel tal li'i yu'un ti Josuee,
laj yich'ic tal uc ti templo-nucule.
Ja' ti yorail ti tal yich'ic ti slumique,
ti yorail uc ti lic tembatuc loq'uel
ti yajval ti slumique yu'un ti Diose.
Ja'to c'alal i'ay ti balumil ti Davide,
ja'to chtun yu'unic ti templo-nucule.
⁴⁶Ti Diose lec laj yil ti Davide. Ti
Davide laj yalbe vocol ti Diose
ac'o ac'batuc lisensa yu'un tspasbe
sna ti Diose, ja' ti Dios yu'un ti
jtatamoltic Jacobe. ⁴⁷Muc spas ti
Davide, ja' lic spas ti snich'one, ja'
ti Salomone. ⁴⁸Muc' ti Diose. Mu
yu'unuc chnaqui ti naetic ti pasbil
ti sc'ob viniquetic. Te nacal ti
vinajel. Ja' laj xch'amumbe ye jun
j'alc'op, hech laj yal:

⁴⁹Ho'on li' ti jpas mantal li' ti
vinajel xchi'uc ti sjoylejal
balumil.

iBu c'amba apasbun jna!
Mu yu'unuc ti jcux co'nton.

⁵⁰Ho'on laj jpas scotol ti c'utic oye,
xchi ti Diose, xchi ti j'alc'ope.

⁵¹Ti ho'oxuque tsots avo'ntonic.
Mu ventaimbiluc yu'un ti Diose ti
avo'ntonique ti achiquinique. Scotol
ora chacontrainic ti Ch'ul Espiritue.
Ja' no'ox hech chapasic uc hech chaj
c'u che'el laj spasic ti jtatamoltique
ti vo'one. ⁵²Ti jtatamoltique laj
scontrainic scotol ti j'alc'opetic yu'un
ti Diose. Laj smilic ti much'utic
jbael laj yalbeic sc'opilal ti chtal ti
much'u toj yo'ntone, ja' ti much'u laj
avaq'uic entrecalle, ti laj amilique.

⁵³Manchuc mi ti sventa ch'ul abatetic laj quich'tic ti mantaletique, mu xach'unic ti ho'oxuque —x'utatic yu'un ti Estebane.

Ja' sc'opilal ti icham ti Estebane

⁵⁴C'alal laj ya'yic ti hech laj yal ti Estebane, xtec'lajan no'ox i'ilinic. Xjep'et no'ox yeic yu'un chilintaic.

⁵⁵Ti Estebane nojem ti yo'nton ti Ch'ul Espiritue. Laj sq'uel muel vinajel. Laj yilbe squeval ti Diose. Laj yil uc ti Jesuse, te oy ti sbats'ic'ob ti Diose. ⁵⁶Hech laj yal ti Estebane:

—Jamal vinajel chquil. Te oy ti sbats'ic'ob ti Diose ti Jesuse ti co'ol hech chaj c'u che'el ho'ucutic ic'ot —xchi.

⁵⁷Hech yu'un tsots i'avanic ti xchi'iltaque. Laj smac xchiquinic yu'un tscuyic ti mu xtun cha'i ti Diose ti c'u che'el chc'opoj ti Estebane. Hech yu'un ti comón lic stsaquic ti Estebane.

⁵⁸Hech laj yiq'ueic loq'uel ti ti'jteclum. Te c'ot yac'beic ton. Ti much'utic laj yac'beic ti tone laj spochan xchijic ti lum ti stojol jun unen vinic, Saulo sbi.

⁵⁹C'alal laj yich' ton ti Estebane, hech laj sc'oPON ti Diose:

—Cajval Jesús, ic'bun me jch'ulel —xchi.

⁶⁰Quejel ic'ot ti lum, tsots ic'opoj. Hech laj yalbe ti Diose:

—Cajval, mu me xavac'be xcuch ti smulique ti laj staic avi to —xchi.

C'alal hech laj yal ti Estebane, icham.

Ja' sc'opilal ti Sauloe lic yilbajin scotol ti jch'unojeletique

8 Ti Sauloe nichim no'ox yo'nton c'alal laj yil ti icham ti Estebane.

Hech yu'un ti ora no'ox lic ilbajinatuc scotol ti jch'unojeletique ti laj stsob sbaique te ti Jerusalén.

Scotolic hech ipuquic batel ti scotol estado Judea xchi'uc ti estado Samaria. Ja' no'ox icomic ti Jerusalén ti jcholc'opetique. ²Ti much'utic toyol yo'ntonic tsc'an chch'umbeic smantal ti Diose, ja' laj yich'beic batel sbec'tal ti Estebane, ba smuquic. Ep laj yoc'taic. ³Hech yu'un ti Sauloe sc'an ti chtup' scotol ti jch'unojeletique. Hech yu'un i'och ti na. Laj stsac loq'uel tal viniqetic xchi'uc antsetic. Laj stic' ti chuquel.

Ja' sc'opilal ti icholbat ya'yic ti sc'op ti Diose ti samariaetique

⁴Scotolic ti much'utic ti buc no'ox ipuquic batele, laj xcholic ti lequil ach' c'ope. ⁵Hech ti Felipee ic'ot ti muc'ta jteclum te ti slumal Samaria. Te c'ot yalbe ti crixchanoetique: —Ital xa ti Jcoltavanej cu'untique, ja' ti Jesuse —xchi.

⁶Scotol ti crixchanoetique ti te oyic ti jteclum lume c'alal laj sq'uelic ti jchop o abteletique ti laj spas ti Felipee, hech yu'un scotolic toyol yo'ntonic laj ya'ibeic sc'op. ⁷Yu'un ep ti much'utic oy pucujetic ti yo'ntonique, i'avan loc' tal ti yo'ntonic ti pucujetique. Ep icolic mecanetic xchi'uc ti much'utic sicuben ti yacanique. ⁸Hech yu'un nichim no'ox yo'ntonic scotolic te ti jteclum lume.

⁹Te oy jun vinic, Simón sbi. Ja' jpicch'ich' ono'ox ti Simone. Ep laj slo'la ti samariaetique yu'un stuc laj yal ti oy yip ti sc'ope. ¹⁰Ti much'utic tsots yabtel yich'ojique xchi'uc ti much'utic mu'yuc

yabtelique, scotolic laj spasbeic ti muc' ti sc'ope. Hech laj yalic:

—Ja' yich'ojbe yip ti Diose avi to —xchiic. Ja' sc'opilal ti Simone.

¹¹J'ech'el laj spasbeic ti muc' ti sc'ope scoj ti ep c'ac'al ilo'laatic yu'un ti jpicch'ich'e. ¹²Ti Felipee laj xcholbe ya'yic ti lequil ach' c'ope, ja' ti tsc'an chventaimbat yo'ntonic yu'un ti Diose. Laj xcholbe ya'yic uc sc'opilal ti Jesucristoe. Ep viniquetic, ep antsetic laj xch'umbeic sc'op ti Felipee. Hech i'ac'batic yich' ho' yu'un ti Felipee. ¹³Hech uc ti Simone laj xch'un uc. Laj yich' ho', laj xchi'in batel ti Felipee. C'alal laj yil ti muc'ta jchop o abteletique ti laj spas ti Felipee, ich'ay yo'nton ti Simone.

¹⁴Ti jcholoc'opetique ti te oyic ti Jerusalem, laj ya'yic ti laj spasbeic ti muc' ti sc'op ti Diose ti samariaetique. Hech yu'un laj staquic batel ti Samaria ti Pedroe xchi'uc ti Juane. ¹⁵C'alal ic'otic ti xcha'va'alique, laj sc'opombeic Dios ti stojol ti samariaetique ti ac'o ac'batuc yich'ic uc ti Ch'ul Espiritue.

¹⁶Yu'un mu to oyuc ti yo'ntonic ti Ch'ul Espiritue. Ja' no'ox yich'ojic ho' ti sventa ti Cajvaltuc Jesuse.

¹⁷Hech yu'un ti jcholoc'opetique laj yac' sc'obic, laj yac'be ti sjolic ti jch'unojeletique. Hech i'ac'batic yich'ic ti Ch'ul Espiritue.

¹⁸Ti Simone laj yil ti laj yac' sc'obic ti jcholoc'opetique. Laj yac'be ti sjol ti jch'unojeletique. Hech laj yich'ic ti Ch'ul Espiritue. Hech yu'un ti Simone sc'an chac'be taq'uin ti jcholoc'opetique. ¹⁹Hech laj yalbe:

—Ac'bun cabel uc yu'un chac'be yich' ti Ch'ul Espiritue scotolic ti much'utic chac' jc'ob ti sjolic — xchi ti Simone.

²⁰Ti Pedroe hech laj yalbe:

—Co'ol ch'ayan xchi'uc ti ataquine yu'un chacuy ti oy ti manel ti Ch'ul Espiritue ti chijyac'bucutic ti Diose. ²¹Ti ho'ote mu stac' xa'abtej yu'un. Ma'uc aventa li'to yu'un mu tojuc avo'nton ti stojol ti Diose. ²²Suteso avo'nton yu'un amul. Albo vocol ti Diose yu'un hech chaxch'aybot amul yu'un anopoj mulil ti avo'nton. ²³Yu'un ep chapas biq'uit avo'nton chquil. Chucbil avo'nton yu'un mulil chquil —x'utat.

²⁴Hech itac'av ti Simone:

—C'opombun Dios ti jtojol che'le yu'un mu me xc'ot ti pasel ti ch'ayel chibate hech chaj c'u che'el laj avalbune —xchi.

²⁵C'alal laj yo'ntonic laj yalic scotolic ti c'utic x'elan ch-abtej ti Diose ti yilojique, c'alal laj yo'ntonic laj xcholbeic ti sc'op ti Diose, hech isutic batel ti Jerusalén ti Pedroe xchi'uc ti Juane. Hech ech' xcholic ti lequil ach' c'ope ti ep jteclumetic te ti slumal ti samariaetique.

Ja' sc'opilal ti Felipee ba xcholbe ya'i ti sc'op ti Diose ti eunucoe

²⁶C'alal hech yac'oj sba ch-epaj ti jch'unojeletique te ti Samariae, hech c'ot sc'opon ti Felipee jun xch'ul abat ti Cajvaltique. Hech i'albat ti Felipee:

—Toj chabat lum toi. Te chc'ot ata ti sbelal ti Gazae, ja' ti chloc' tal ti

Jerusalene —x'utat yu'un ti xch'ul abat ti Diose.

Ja' xocol balumil ti bu chc'o sta ti bee, ja' ti sbelal Gazae ti Felipee. ²⁷Hech yu'un ibat ti Felipee. Laj yil ital jun etiopía vinic. Eunuco ti vinique. Tsots yabtel yich'oj yu'un ti ajvalil yu'un ti etiopíaetique. Ants ti ajvalil yu'unique, Candace sbi. Ti eunucoe i'ac'bat sventain scotol ti sc'ulejal yu'un ti Candacee. Ti eunucoe ay yac'be smoton Dios ti templo ti Jerusalén.

²⁸Tsut xa batel ti scarreta. Te nacal yac'oj sba tsq'uelbe sun ti Isafase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose. ²⁹Ti Felipee hech i'albat yu'un ti Ch'ul Espíritue:

—Batan, chi'ino batel ti vinique ti te tiq'uil ti scarretae —x'utat.

³⁰Hech yu'un bat snuts ti anil ti carretae ti Felipee. Laj ya'i ti yac'oj sba tsq'uelbe ti sun ti Isafase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose. Ti Felipee hech laj sjac'be:

—¿Mi chava'ibe sjam ti c'usi chaq'uele? —xut.

³¹Hech itac'av ti vinique:

—iBu ba c'an ca'ibe sjam yu'un mu'yuc much'u chiyalbun! —xchi.

Hech i'albat vocol ti Felipee:

—Ochan tal, la' chi'inun ti naclej —xchi ti vinique.

³²Ti bu tsq'uel ti sun ti Diose, ja' ti bu hech chal:

Ch-ic'at batel hech chaj c'u che'el carnero ti chmilate.

Hech chaj c'u che'el ch'iom carnero ti chtulbat stsotsile, ja' no'ox hech mu xc'opoj uc.

³³Ep ch-ac'bat yich' vocol yu'un mu tojuc chchapaj yu'un.

Mu'yuc yol snich'on ti tscuyique yu'un c'alal tsmilique j'ech'el chtup' ti tscuyique,

xchi ts'ibabil. Ja' tsq'uel.

³⁴Ti eunucoe hech laj sjac'be ti Felipee:

—Albun chca'i much'u sc'opilal comen li'to. ¿Mi ja' chchol sc'opilal stuc ti Isafase? ¿Mi oy yan chcholbe sc'opilal? —xchi sjac'.

³⁵Hech yu'un ti Felipee lic xcholbe ya'i sjam ti ja' sc'opilal ti Jesuse. Hech lic xcholbe ya'i scotol ti lequil ach' c'ope. ³⁶Ixanavic batel ti be. Ic'otic ti yo' bu oy ho'. Ti eunucoe hech lic yalbe:

—Q'uelo avil, li'oy ho'. ¿Mi xu' chquich' ho' ho'oni? —xchi.

³⁷Hech itac'av ti Felipee:

—Mi scotol avo'nton ach'unoj, xu' chavich' ho' —xchi.

Ti eunucoe hech laj yalbe:

—Jch'unoj ti ja' Snich'on ti Diose ti Jesucristoe —xchi.

³⁸Laj yal mantal ti ac'lo pajuc ti scarretae. Hech i'och batel ti ho' ti eunucoe xchi'uc ti Felipee. Hech i'ac'bat yich' ho' ti eunucoe yu'un ti Felipee. ³⁹C'alal illoq'uic tal ti ho', licbil ibat ti Felipee. Ilicat batel yu'un ti Espiritu yu'un ti Cajvaltique. Ti eunucoe muc xil ibat ti Felipee. Hech yu'un yu'un laj xa xch'umbe sc'op ti Cajvaltique, nichim no'ox yo'nton isut batel ti slumal. ⁴⁰C'alal ilicat batel ti Felipee, ic'ot c'alal ti jteclum Azoto. Hech lic xanavuc batel ti yacan. Ti scotol jteclumetic ech' xchol ti lequil ach' c'ope ja'to c'alal ic'ot ti jteclum Cesarea sbi.

Ja' sc'opilal ti Sauloe isutesbat yo'nton yu'un ti Cajvaltique

9 C'alal hech chchol sc'op Dios ti Felipee, ja' yorail batem

ti yo'nton ti Sauloe chilbajin tscontrain ti much'utic xch'unojic ti ja' Jcoltavanej yu'unic ti Cajvaltique. Chalbe smilelic mi mu scomesique. Ti Sauloe ba sc'opon ti totil palee te ti Jerusalén. ²Ba sc'ambe tal sunal ti much'utic oy yabtelic te ti temploetic yu'un ti xchi'iltaque te ti jteclum Damasco sbi yu'un sc'an chba xhuc tal scotol ti much'utic xch'unojic ti lequil ach' c'ope, ti chcolic ti sventa ti Jesuse. Mi vinic mi ants chc'ot sta chic' tal ti Jerusalén. C'alal laj xa yich' ti sune, hech yu'un chbat ti Damasco. ³C'alal nopol xa chc'ot ti Damasco, ti ora iquevan tal c'alal ti vinajel yo' bu ixanav batel ti be. ⁴Hech ip'aj ti lum ti Sauloe. Laj ya'i oy much'u chc'oponat:

—Saulo, ¿c'u yu'un chacontrainun? —x'utat.

⁵Hech itac'av ti Sauloe:

—¿Much'uo, Cajval? —xchi.

—Ho'on Jesusun. Ho'on ti chacontrainune. Hovil ti hech chapase. Ja' no'ox chlic avich' vocol —x'utat.

⁶Ich'ay yo'nton ti Sauloe. Toj xi'el ic'ot. Hech laj yal:

—Cajval, ¿c'usi chac'an ti jpas?

—xchi.

I'albat yu'un ti Cajvaltique:

—Lican, ochan batel ti jteclum.

Te chc'ot yalbot ava'i c'usi chapas —x'utat.

⁷Ti viniquetique ti xchi'il ti Sauloe, laj sva'an sbaic. Ich'ay yo'ntonic yu'un oy much'u ic'opoj laj ya'yic, muc xilic. ⁸Ilic ti Sauloe. C'alal laj svic' sat, mu xa xil balumil ti Sauloe. Ja' nitbil xa i'och batel ti Damasco. ⁹Oxib c'ac'al

tup'en ti sate. Mu'yuc xa c'usi laj sve'. Mu'yuc xa c'usi laj yuch'.

¹⁰Oy jun jch'unojel te ti Damasco, Ananías sbi. Ti Cajvaltique laj yac' sba ti q'ueel ti stojol ti Ananíase. Hech ic'oponat yu'un:

—iAnanías! —x'utat.

—Li'uni, Cajval —xchi xtac'av ti Ananíase.

¹¹Hech i'albat yu'un ti Cajvaltique:

—Batan ti bu Toj Calle sbi. Te ti sna ti Judase chc'ot ata jun achi'il, Saulo sbi. Liquem tal ti jteclum Tarso ti Sauloe. Te yac'oj sba chisc'oponun. ¹²Laj xa cac'be yil ti chc'o avac' ac'ob ti sjol yu'un hech chjam ti sate —x'utat ti Ananíase.

¹³Hech itac'av ti Ananíase:

—Cajval, ca'yoybe sc'opilal ti vinic ti chavale. Ep chilbajin scotol ti much'utic oyic ti atojole te ti Jerusalén. ¹⁴Yich'oj mantal yu'un ti totil paleetique yu'un chchuc scotol ti much'utic chasc'oponote —xchi ti stojol.

¹⁵Hech i'albat yu'un ti Cajvaltique:

—Batan me. Ja' t'ujbil cu'un ti Sauloe yu'un chixcholbun jc'opilal ti stojol yanlum crixchanoetic xchi'uc ti stojol totil ajvaliletic xchi'uc ti atojolic uc ho'oxuc ti yol snich'onoxuc ti Israele. ¹⁶Chcac'be sna' ti ep ch-ech' svocol ho'on ti jventa —x'utat ti Ananíase. Ja' sc'opilal ti Sauloe.

¹⁷Hech yu'un ibat ti Ananíase. I'och batel ti sna ti Judase. C'ot yac'be sc'ob ti sjol ti Sauloe. Hech c'ot yalbe:

—Hermano Saulo, laj stacun talel ti Cajvaltique Jesuse ti laj yac' sba ti

q'uelel ti atojole ti c'alal naxanav talel ti bee. Ja' laj stacun talel yu'un chjam asat, yu'un chnoj ti avo'nton ti Ch'ul Espiritue —xchi c'otel.

¹⁸Ti ora ip'aj yalel ti c'usi macbil ti sate yu'un. Hech ijam ti sate. Lic ac'batuc yich' ho'. ¹⁹Lic ve'uc, hech i'an yip.

**Ja' sc'opilal ti laj xchol sc'op
Dios te ti Damasco ti Sauloe**

Te laj xchi'in chib oxib c'ac'al ti jch'unojeletique te ti Damasco.

²⁰Hech yu'un ti ora lic xcholbe sc'opilal ti Cristoe te ti temploetic yu'un ti xchi'iltaque, ja' ti judioetique.

—Melel ti ja' Snich'on Dios ti Cristoe —xchi.

²¹Ich'ay yo'ntonic scotol ti much'utic laj ya'ibeic sc'op ti Sauloe. Hech laj yalic:

—Ti vinic li'to ja' ti much'u ep laj yilbajin scotol ti much'utic xch'unojbeic sc'op ti Cristoe te ti Jerusalén. Ja' yu'un ti ital li'to yu'un chchuc batel ti much'u hech xch'unojic li'i yu'un chbat sva'an ti stojol ti totil paleetique —xchiic.

²²Manchuc mi hech yac'oj sba ch-albat sc'opilal yu'un ti xchi'iltaque, ech'em i'an yip yo'nton ti Sauloe. Ti sventa ti sc'op ti Sauloe hech más laj ya'ibeic sc'opilal ti Jesuse ti ja' ti Jcoltavaneje ti xchi'iltaque ti te nacajtic ti Damascoe. Hech yu'un mu xu' yu'unic chtac'avic xa.

**Ja' sc'opilal ti Sauloe muc
xtaat yu'un ti xchi'iltaque**

²³C'alal i'ech' xa ep c'ac'al, ja' ti xchi'iltaque, lic chapambatuc

sc'opilal yu'un chmilat ti Sauloe.

²⁴Laj ya'i ti Sauloe ti hech sc'an spastique. Ti c'ac'al ti ac'ubal te va'ajtic ti ti'macte'ton yu'un ti jteclume, tsmalaic mi chloc' batel ti Sauloe yu'un tsc'an tsmilic. ²⁵Hech yu'un ti ac'ubal ti jch'unojeletique laj yiq'uic batel ti Sauloe. Laj stiq'uic ti yut muc'ta moch, laj syalesic ti pat macte'ton yu'un ti jteclume. Hech icol batel ti Sauloe.

**Ja' sc'opilal ti isut batel
ti Jerusalén ti Sauloe**

²⁶Hech yu'un c'alal ic'ot ti Jerusalén ti Sauloe, te sc'an xchi'in ti jch'unojeletique. Chi'at yu'un scotolic. Mu xch'unic ti ja' jch'unojel xa ti Sauloe. ²⁷Hech yu'un ja' ti Bernabee, laj yic' batel ti Sauloe, ba sva'an ti stojol ti jcholc'opetique. Ti Bernabee laj xcholbe ya'yic c'u x'elan laj yil ti be ti Cajvaltique ti Sauloe, ti c'u che'el ic'oponat yu'une. Laj yalbe uc ti jamal laj xcholbe sc'opilal ti Jesuse ti Sauloe te ti Damasco.

²⁸Hech yu'un hech laj xchi'in ti jch'unojeletique ti Sauloe te ti Jerusalén. Buc no'ox ibatic xchi'uc.

²⁹Jamal laj xcholbe sc'opilal ti Cajvaltique. Laj stsac sbaic ti c'op xchi'uc ti xchi'iltaque ti xchanojic griego c'ope. Hech yu'un c'an milatuc yu'un ti xchi'iltaque.

³⁰C'alal laj ya'yic ti quermanotique, hech yu'un laj yiq'uic batel ti Sauloe c'alal ti jteclum Cesarea sbi. Laj staquic batel ti slumal. Ja' Tarso sbi ti slumal ti Sauloe.

³¹Scotol ti jch'unojeletique ti te oyic ti estado Judea xchi'uc ti estado Galilea xchi'uc ti estado

Samaria, mu'yuc xa much'u chcontrainatic. Lec imuc'ub yo'ntonic. Laj spasic ti muc' ti Cajvaltique hech itsatsubtasbat yo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espíritue. Hech i'epaj ti much'u chch'unique.

Ja' sc'opilal ti ichop ti Enease

³²Ti Pedroe ech' sq'uel scotol ti jch'unojeletique. Ech' sq'uel uc ti much'utic oyic ti stojol ti Diose te nacajtic ti jteclum Lida sbi. ³³Te c'ot sta jun vinic, Enease sbi. Oy xa vaxaquib habil metsel ti vinique yu'un sicuben ti yacane. ³⁴Ti Pedroe hech laj yalbe:

—Enease, ja' chaslamantasbot achamel ti Jesucristoe. Lican, balo batel apop —x'utat.

Ti ora ilic ti Enease. ³⁵Scotol ti much'utic te nacajtic ti jteclum Lida xchi'uc ti jteclum Sarón, c'alal laj yilic ti ichop xa ti Enease hech laj sutes yo'ntonic. Laj scomes scotol ti c'utic xch'unojic ono'oxe, lic xch'umbeic sc'op ti Cajvaltique.

Ja' sc'opilal ti icha'cusesat ti Dorcase

³⁶Ti jteclum Jope sbi oy jun jch'unojel ants. Tabita sbi ti antse. Ja' Dorcas sbi c'alal jelavesbil ti griego c'op. Ep icoltavan. Ep laj yac' ti motonil staq'uin. ³⁷C'alal te oy ti jteclum Lida ti Pedroe, itsacat ti chamel ti Dorcase. Icham. Hech yu'un lic spocbeic ti sbec'tale. Bat smetsanic comel ti cuarto ti xcha'cajal na. ³⁸Ti jteclum Jopee nopol xil sbaic xchi'uc ti jteclum Lidae. Hech yu'un ti jch'unojeletique te ti Jopee, c'alal laj ya'yic ti te oy ti Lida ti Pedroe, laj staquic batel cha'vo' viniquetic. Ba yiq'uiuc tal.

—La' la me ti ora yo' bu nacaluntutic —xchiic c'otel.

³⁹Ti ora laj xch'un talel ti Pedroe. C'alal ic'ot ti Pedroe, laj yiq'uiuc ochel ti cuarto te ti xcha'cajal sna. Te stsojoj sbaic scotolic ti me'on antsetique. Te yac'oj sba choc'taic ti Dorcase. Laj yac'beic sq'uel ti Pedroe ti sc'u' spoq'uique ti ipasbatic yu'un ti Dorcase c'alal cuxul toe. ⁴⁰Ti Pedroe laj stac loq'uel scotolic. Stuc laj squejan sba sc'opon Dios. C'alal laj yo'nton sc'opon Dios, laj sjoyp'in sba sc'opon ti ánimae:

—Tabita, lican —xut.

Ti Tabitae laj svic' sat, laj yil ti te oy ti Pedroe, hech lic nacluc.

⁴¹Ti Pedroe laj stsacbe sc'ob, laj snit liquel. Laj yic' tal ti me'on antsetique ti xch'unojique xchi'uc ti yan jch'unojeletique. Cuxul xa ti Tabitae iva'ambat ti stojolic. Hech laj yilic ti icha'cuxie. ⁴²Ipucc sc'opilal ti scotol jteclum Jope. Hech yu'un ep ti much'utic lic xch'umbeic sc'op ti Cajvaltique.

⁴³Ti Pedroe ep c'ac'al ihalej te ti Jope. I'ay ti sna jun vinic, Simón sbi. Ja' tse'a'es nukul ti Simone. Ja' yabtel o.

Ja' sc'opilal ti Pedroe xchi'uc ti Cornelioe

10 Te oy ti Cesarea jun vinic, ja' Cornelio sbi. Ja' capitán yu'un cien soldadoetic. Ja' co'ol ti bu liquemic tale. Ja' liquemic tal ti balumil Italia sbi. ²Ti Cornelioe toyol yo'nton tsc'an chch'umbe smantal ti Diose. Laj spas ti muc' ti Diose xchi'uc sjunul sna. Ep laj yac'be smoton taq'uin ti

crixchanoetique. Scotol c'ac'al laj sc'oapon Dios ti Cornelioe. ³Ti oxib ora mal c'ac'al ti Cornelioe i'ac'bat yil ihul ti stojol ch'ul abat. Hech ic'oponat:

—Cornelio —x'utat.

⁴Toj xi'el ic'ot ti Cornelioe c'alal laj yil ti ch'ul abate. Hech itac'av: —¿C'usi chaval? Cajval —xchi.

Hech i'albat yu'un ti ch'ul abate: —Ya'yoj scotol ti Diose ti chac'opone. Sna'oj ti chavac' ti motonil ataq'uin. ⁵Hech yu'un taco batel avabat ti ora. Ac'o batuc ti Jope. Ac'o ba yic' tal jun vinic, Simón sbi, ja' ti Pedro x'utate. ⁶Te ochem ti sna jun vinic, Simón sbi uc. Ja' yabtel tsc'a'es nucul ti yan Simone. Te oy sna ti ti'nab. Ti Pedroe ja' chtal yalbot ti c'usi chapase —x'utat ti Cornelioe.

⁷Hech ibat ti ch'ul abate ti laj sc'opone. Ti Cornelioe oy ep yajsoldado ti chchabiat yu'un. Hech yu'un lic yic' tal jun, ja' ti toyol yo'nton tsc'an chch'umbe smantal ti Diose. Laj yic' tal cha'vo' smozotac uc. ⁸Scotol laj xcholbe ya'yic ti c'u che'el i'albate. Hech lic stac batel ti Jope.

⁹Ti yoc'omal c'alal nopol xa che'ot ti Jope ti oxvo'lique, ti Pedroe imu batel ti yamaq'uil jolna. Te ba sc'oapon Dios. O'lol c'ac'al xa c'alal imu batel ti jolna. ¹⁰Itsacat ti vi'nal ti Pedroe, laj sc'an sve'el. C'alal mu to chmeltambat ti sve'ele, oy c'usi i'ac'bat yil yu'un ti Diose ti Pedroe. ¹¹I'ac'bat yil ijam ti vinajele. Oy c'usi iyal tal laj yil. Jun to muc'ta poq'uul x'elan. Tsacbil ti xchanibal xchiquin iyal talel ti lum laj yil. ¹²Te tiq'uul laj yil ep ti tos ti c'usi

xcotetic ti lume xchi'uc chonetic xchi'uc mutetic. ¹³Laj ya'i oy much'u chc'oponat:

—Pedro, lican, milo ati' —x'utat.

¹⁴Itac'av ti Pedroe:

—Hu'u, Cajval. Mi jutuc mu jti' ti bu mu stac' jti'tutic ti avalojbuntutique —xchi.

¹⁵Laj ya'i oy much'u chc'oponat yan vuelta:

—Mu me xap'aj ti mi hech chacac'bot —x'utat.

¹⁶Oxib vuelta ti hech i'albat. Patil i'ich'bat muel ti vinajel ti muc'ta poq'uile. ¹⁷Hech lic c'opojuc yo'nton ti Pedroe yu'un ti hech i'ac'bat yile. Yu'un mu xa'ibe sjam. C'alal yac'oj sba chc'opoj ti yo'ntone, ja' hech yorail ic'otic ti viniquetique, ja' ti much'utic itacatic tal yu'un ti Cornelioe. C'ot sjaq'uic:

—¿Bu oy sna ti Simone? —xchiic c'otel.

Va'ajtic ic'otic ti sti' sna ti Simone.

¹⁸Laj sjaq'uic mi te oy ti Simone, ja' ti Pedro x'utate. ¹⁹C'alal yac'oj sba ta to snop ti yo'nton ti Pedroe ti hech chaj c'u che'el laj yile, hech i'albat yu'un ti Ch'ul Espiritue:

—Tal xa sa'ot oxvo' viniquetic.

²⁰Hech yu'un yalan batel. Junuc me avo'nton chi'ino batel yu'un tacbilic tal cu'un —x'utat.

²¹Hech iyal batel ti Pedroe. Ba sc'oapon ti viniquetique ja' ti much'u tacbil tal yu'un ti Cornelioe. Hech laj yalbe:

—Ho'on ti chasa'ucune. ¿C'u yu'un natalic? —xchi.

²²Hech itac'avic:

—Laj stacuntutic tal ti Cornelioe. Ja' capitan soldado ti Cornelioe.

Toj ti viniquil. Ja' chi' ti Diose. Lec sc'opilal yu'un scotol achi'iltac ho'oxuc ti judiooxuque. Ja' i'albat mantal yu'un ti xch'ul abat ti Diose ti chayic'ot batel te ti sna yu'un chaya'ibot ac'op —xchiic.

²³Hech yu'un ti Pedroe laj yic' ochel ti viniquietique, laj smac'lin. Ti yoc'omal laj xchi'in batel ti viniquietique. Oy cha'vo' oxvo' ti quermanotique te ti Jope laj xchi'in batel ti Pedroe.

²⁴Ja' yoxibal xa c'ac'al ti ch-ochic batel ti jteclum Cesarea. Te chmalavan ti Cornelioe. Yic'oj xa tal scotol yuts yalaltac xchi'uc ti much'utic lec laj sc'opon sbaic xchi'uque. ²⁵C'alal i'och ti jteclum ti Pedroe, ti Cornelioe ba snup ti be. Laj squejan sba ti stojol ti Pedroe.

²⁶Hech yu'un ti Pedroe laj snit liquel. Hech laj yalbe:

—Lican, co'ol vinicucutic —xchi.

²⁷Yac'oj sba chlo'ljajic ochel c'alal i'ochic ti na. Ep stsoboj sbaic c'ot sta ti Pedroe. ²⁸Ti Pedroe hech laj yalbe ya'yic:

—Ti ho'oxuque xana'ic ti ho'ontutique ti judiountutique mu stac' ti jc'opontutic yanlum viniquietic. Mu stac' ti jchi'intutic. Ti ho'one laj xa yalbun ti Diose ti mu lecuc mi chcal ti mu xa xtun yanlum crixchanoetic.

²⁹Hech yu'un c'alal laj avic'un tal, jun co'nton nital. Hech yu'un chajac'beic: ¿C'usi sventail ti laj avic'une? —xchi.

³⁰Hech itac'av ti Cornelioe:

—Oy xa xchanibal c'ac'al hech nic'oponat. Hech ora to, ja' oxib ora mal c'ac'al, li'oyun ti jna. Quipanoj jba. Cac'oj jba ti jc'opon Dios. Li'

laj sva'an sba ti jtojol jun to vinic x'elan. Oy squeval ti sc'u' spoq'ue.

³¹Hech laj yalbun: “Cornelio, laj xa stsacbot ac'op ti Diose. Sna'oj ti Diose ti chavac' ti motonil ataq'uin.” ³²Hech yu'un hech laj yalbun: “Taco batel ti jteclum Jope ti avabate. Ac'o ba yic' tal jun vinic, Simón sbi, ja' ti Pedro x'utate. Te oy ti sna jun vinic Simón sbi uc. Ja' yabtel tsc'a'es nucul ti yan Simone. Te oy sna ti ti'nab. C'alal mi itale, oy c'usi chayalbot”, xiyutun.

³³Hech yu'un laj jtac batel ti cabate yu'un chayic'ot tal. Lec ti natale. Jcotoltutic li' chajmalatutic li'to ti stojol ti Diose yu'un chca'itutic scotol ti c'utic tsc'an ti Diose ti chca'itutique —xchi ti Cornelioe.

³⁴Hech lic c'opojuc ti Pedroe:

—Laj jna' xa ti melet ti mu jun cha'vo'uc no'ox ti much'u chc'uxubin ti Diose. Co'ol chixc'uxubinucutic jcotoltic.

³⁵Buc no'ox ti jujuchop lum lec yo'nton ti Diose yu'un scotol ti much'utic tspasic ti muc' ti Diose, ti much'utic toj yo'ntonic ti stojole. ³⁶Xana'ic xa ti sventa ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti laj ya'ibeic sc'op Dios ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti yol snich'onuntutic ti Israele. Lec laj ca'itutic ti chmuc'ub co'ntontic yu'un ti Jesucristoe. Ja' sventainojucutic jcotoltic ti Jesucristoe. ³⁷Xana'ic xa c'u x'elan ipuc sc'opilal ti estado Judea. Ti Juane lic xcholbe sc'opilal ti Galilea c'alal laj yac' ich' ho'. Patil ipuc sc'opilal ti scotol estado Judea. ³⁸Ti Jesuse, ti ja' ilic tal ti Nazarete, ja' inoj ti yo'nton ti Espiritu yu'un ti Diose. Ac'bil sp'ijil

yu'un ti Diose. Buc no'ox ixanav batel laj spas lequil abtel. Laj scolta scotol ti much'utic ochemic pucuj ti yo'ntonique. Laj sloq'uesbe ti yo'ntonic ti pucujetique. Ihu' yu'un yu'un chi'imbil yu'un ti Diose.

³⁹Ho'ontutic laj quilutic scotol ti c'usi laj spas ti estado Judea xchi'uc ti jteclum Jerusalén. Ti jchi'iltaque laj sjoc'anic ti cruz ti Jesuse. Te laj smilic. ⁴⁰Ti yoxibal c'ac'al icha'cusesat loq'uel ti ch'en yu'un ti Diose. Ja' laj yac' sba ti q'uelel ti jtojoltutic yu'un hech laj sc'an ti Diose. ⁴¹Mu scotoluc laj yilic. Ja' no'ox laj quilutic ti jayvo'untutique ti t'ujbiluntutic yu'un ti Diose ti vo'one ti ho'ontutic ono'ox ti jcholbetutic ti sc'ope, ho'ontutic ti laj jchi'intutic ti ve'el ti Jesuse c'alal cha'cuxem xa loq'uel ti ch'en.

⁴²Laj yalbuntutic comel smantal ti ac'o jcholbetutic ya'yic scotol crixchanoetic ti ja' ac'bil yabtel yu'un ti Diose ti chich'be sc'opic yu'un smulic much'utic cuxajtic xchi'uc much'utic chamenic.

⁴³Yu'un hech albil ono'ox sc'opilal ti Jesuse yu'un scotol ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. Ti sventa stuc ti Jesuse tspasbatic perdón yu'un smulic scotol ti much'utic chch'unic ti ja' Jcoltavanej yu'unique, xchiic ti j'alc'opetique —xchi ti Pedroe.

Ja' sc'opilal ti laj yich'ic ti Ch'ul Espíritue ti yanlum crixchanoetique

⁴⁴C'alal yac'oj sba chc'opoj ti Pedroe, hul ochuc ti yo'ntonic ti Ch'ul Espíritue ti jayvo'ic te laj stsob sbaique. ⁴⁵Ti jch'unojeletique ti xchi'inojic tal ti Pedroe, ja' co'ol judioetic xchi'uc ti Pedroe. Ich'ay

yo'ntonic c'alal laj yilic ti i'ac'batic yich'ic uc ti Ch'ul Espíritue yu'un ti Diose ti jchi'iltique, ho'ucutic ti co'ol yanlum vinicucutic xchi'uque.

⁴⁶Laj ya'yic ti chc'opojic ti yantic c'opetic. Lec ic'opojic yu'un ti Diose.

⁴⁷Hech yu'un laj sjac' ti Pedroe:

—Ti ho'oxuque, ¿mi oy much'u mu xac'anic ti ac'o yich'ic ho' avi yepalic li'to? Melel ti yich'o'ojic xa ti Ch'ul Espíritue hech chaj c'u che'el ho'ucutic —xchi.

—Lec, ac'o yich'ic —xchiic.

⁴⁸Hech yu'un laj yal mantal ti Pedroe yu'un ac'o yich'ic ho' ti sventa ti Cajvaltuc Jesuse. Scotolic ti jayvo' te stsoboj sbaique laj yalbeic vocol ti Pedroe yu'un ac'o chi'inatuc chib oxib c'ac'al.

Ja' sc'opilal ti Pedroe laj xcholbe ya'yic ti xchi'il ti abtel ti c'u che'el i'abtej xa ti Diose ti yo'ntonic ti yanlum crixchanoetique

11 Ti jchole'opetique xchi'uc ti quermanotique ti te oyic ti Judeae, laj ya'yic uc ti laj xa xch'umbeic sc'op Dios ti jchi'iltique, ho'ucutic ti co'ol yanlum vinicucutic xchi'uque. ²Hech yu'un ti c'alal imu batel ti Jerusalén ti Pedroe, laj stsac sbaic ti c'op xchi'uc ti Pedroe xchi'uc ti much'utic chch'unic ti persa chich'ic circuncisión uc ti much'utic chch'umbeic sc'op ti Cajvaltuc.

³Hech i'albat ti Pedroe:

—¿C'u yu'un a ac'opon ti much'utic mu yich'o'ujic circuncisión? ¿C'u yu'un co'ol a ve'an xchi'uc? —x'utat ti Pedroe.

⁴Hech yu'un ti Pedroe xmelmun lic xchol scotol ti c'utic ic'ot ti pasele. Hech laj yalbe:

⁵—C'alal te oyun ti jteclum Jope sbi, c'alal cac'oj jba ti jc'opon Dios, oy c'usi iyal tal ti vinajel laj yac'bun quil ti Diose. Jun to muc'ta poq'uul x'elan. Tscabil ti xchanibal xchiquin iyal tal ti vinajel. Ihul ti jtojol. ⁶C'alal laj jq'uel ti yut, te tiq'uul laj quil ep ti tos ti c'usi xcotetic ti lume xchi'uc chonetic xchi'uc mutetic. ⁷Laj ca'i oy much'u chisc'oponun: “Va'lan, Pedro, milo ati”, xiyutun. ⁸“Hu'u, Cajval”, xichi. “Mi jutuc mu jti' ti bu mu stac' jti'tutic ti avalojbuntutic”, xcut. ⁹Yan vuelta c'alal ti vinajel laj sc'oponun: “Mu me xap'aj ti c'alal hech chacac'bot”, xiyutun. ¹⁰Oxib vuelta ti hech laj yalbune. Patil i'ich'at muel ti vinajel ti muc'ta poq'uile. Hech laj yac'bun quil ti Diose. ¹¹Ja' hech yorail ihul oxvo' yanlum viniquetic ti na yo' bu oyune. Talemic ti Cesarea. Itacatic talemic yu'un tal yic'un batel. ¹²Laj yalbun ti Ch'ul Espíritue ti jun co'nton ti jchi'in batel ti viniquetic. Hech laj jchi'in batel xchi'uc ti vacvo' quermanotic li'to. Hech nic'otutic ti sna ti viniqet ti nistacun ti iq'uele. ¹³Hech yu'un ti viniqet lic xcholbun ca'itutic ti i'ac'bat yil ch'ul abat yu'un ti Diose. Va'al ti stojol laj yil c'alal te oy ti yut sna. Hech i'albat yu'un ti ch'ul abate: “Taco batel avabat. Ac'o ba yic' tal ti Jope jun vinic, Simón sbi, ja' ti Pedro x'utate. ¹⁴Chtal xcholbot ava'i c'u che'el chacol ho'ot xchi'uc sjunul ana. Hech laj yalbun”, xchi ti viniqet. ¹⁵Hech yu'un c'alal lic jc'opon, hul ochuc ti yo'ntonic ti Ch'ul Espíritue hech chaj c'u che'el ti jbael hul

ochuc ti co'ntontic ti ho'ucuticque.

¹⁶Hech lic t'abuc ti co'nton ti hech ono'ox laj yalbuntutic comel ti Cajvaltique: “Laj yac'boxuc avich'ic ho' ti Juane. Po'ot xa chacac'boxuc avich'ic ti Ch'ul Espíritue ti ho'one”, xiyutuntutic comel ti Jesuse.

¹⁷Ti yanlum crixchanoetique ti te stsoboj sbaique ja' i'ac'bat xa yich'ic ti Espíritue yu'un ti Diose hech chaj c'u che'el laj yac'bucutic ti ho'ucuticque ti c'alal laj jch'umbetic sc'op ti Cajvaltique Jesucristoe. Hech yu'un ibi c'amba jcontrain ti Diose ti ho'one! —xchi ti Pedroe.

¹⁸C'alal laj ya'yic ti much'utic toyol yo'ntonic yu'un ti circuncisione ti hech laj yal ti Pedroe, ja'to ilaj yo'ntonic. Ilequile'opojic yu'un ti Diose. Hech laj yalic:

—Yu'un tsc'an ti Diose tsutesbe yo'ntonic uc ti yanlum crixchanoetique yu'un hech chcuxiic uc sbatel osil —xchiic.

**Ja' sc'opilal ti te ti Antioquía
i'ac'bat sbiic unen cristoetic
ti jch'unojeleticque**

¹⁹Ti jch'unojeleticque ti puquemic batel ti scoj ti ilbajinel ilic ti sventa ti Estebane, ibatic c'alal ti balumil Fenicia xchi'uc ti balumil Chipre xchi'uc ti jteclum Antioquía. C'alal ixanavic batel, laj xcholic ti sc'op Diose. Muc xalbe ti jchi'ilticque ti co'ol yanlum vinicucutic xchi'uque. Ja' no'ox laj xcholbe ti xchi'iltaque, ti co'ol judioetic xchi'uque. ²⁰Oy jch'unojeletic talemic ti Chipre xchi'uc ti Cirene ti te ic'otit ti jteclum Antioquía. Te laj staic jchi'iltic ti co'ol yanlum vinicucutic

xchi'uque. Laj xcholbe ya'yic uc ti lequil ach' c'ope, ja' ti sc'opilal ti Cajvaltíc Jesuse. ²¹Ti sventa yip ti Cajvaltíque ihu' yu'unic. Hech ep ti much'utic laj scomesic ti c'utic xch'unojic ono'oxe. Laj xch'unic ti ja' Jcoltavanej yu'unic ti Cajvaltíque.

²²Ipuc sc'opilalic. Laj ya'yic ti jch'unojeletique ti te nacajtíc ti Jerusalene. Hech yu'un laj staquic batel ti Antioquía ti Bernabee.

²³C'alal ic'ot ti Antioquía ti Bernabee, nichim no'ox yo'nton c'alal laj yil ti ac'bilic xa xch'unojel yo'ntonic yu'un ti Diose. Hech lec laj staq'ui:

—J'ech'eluc junuc me avo'ntonic ti stojol ti Cajvaltíque acotolic —xut.

²⁴Lec vinic ti Bernabee. Nojem ti yo'nton ti Ch'ul Espíritue. Oy lec xch'unojel yo'nton. Hech yu'un ep ti much'u yan laj xch'umbeic sc'op ti Cajvaltíque.

²⁵Patil ibat ti jteclum Tarso ti Bernabee. Te ba sa' ti Sauloe.

²⁶C'alal c'ot sta, laj yic' tael yu'un chchi'in te ti Antioquía. Jun habil laj xchi'inic ti jch'unojeletique te ti Antioquía. Ep ti much'utic laj xchanubtasíc. Te ti Antioquía i'ac'bat sbiic unen cristoetic ti jch'unojeletique. Ja' primero ti hech ic'ot ti pasel ti hech i'albat sbiique.

²⁷Ja' yorail ic'otic ti Antioquía j'alc'opetic yu'un ti Diose. Ja' italic ti Jerusalén. ²⁸Oy jun Agabo sbi. Ti sventa ti Ch'ul Espíritue laj yal ti tsots chtal vi'nal ti scotol balumil. Ja' hech yorail ic'ot ti pasel ti ital vi'nal ti c'alal ochem ti totil ajvalil te ti Roma ti Claudioe. ²⁹Hech yu'un ti jch'unojeletique te ti

Antioquía laj xchapanic ti tscajtacbe batel staq'uin ti quermanotique ti te oyic ti Judeae ti c'alal mu to chtal ti vi'nal yu'un hech oy sve'elic c'alal chtal ti vi'nale. Jujun ac'o yaq'uic c'u che'el xu' yu'unic. ³⁰C'alal laj xa stsobic ti taq'uine, hech lic xch'amumbeic sc'ob ti Bernabee xchi'uc ti Sauloe yu'un chba yac'beic comel ti ancianoetique ti te oyic ti Jerusalene.

**Ja' sc'opilal ti imilat ti Jacoboe;
i'och ti chuquel ti Pedroe**

12 Ja' yorail ochem ti ajvalil ti Herodese. Ja' lic ilbajinvanuc. Cha'vo' oxvo' itsacatic ti jch'unojeletique. ²Ti Herodese laj yal mantal ti ac'o milatuc ti espada ti Jacoboe, ja' ti sbanquil ti Juane. ³Ti c'alal laj yil ti Herodese ti yutsil no'ox xa'yic ti judioetique ti c'alal laj smil ti Jacoboe, hech yu'un sc'an stsac uc ti Pedroe. Ja' ti judioetique ti mu xch'unic ti ital xa ti Cristoe. ⁴Hech yu'un ti Herodese laj stsac ti Pedroe. Laj stic' ti chuquel. Ti soldadoetique chanchavo' laj yic' sbaic c'alal laj xchabiic ti Pedroe. Chanib vuelta laj sjel sbaic ti jun c'ac'al. Ti Herodese snopoj ti chic' loq'uel ti chuquel tsmil te ti stojol ti crixchanoetique c'alal mi ilaj xa ti q'uine. ⁵C'alal te to tiq'uil ti chuquel ti Pedroe, scotol ti jch'unojeletique jujun c'ac'al laj yalbeic vocol ti Diose ti stojol.

**Ja' sc'opilal ti icoltaat loq'uel
ti chuquel ti Pedroe**

⁶Ti yoc'omal sc'an chic' loq'uel ti Pedroe ti Herodese. Ti ac'ubal vaval ti Pedroe, chucul ti cha'lic

cadenataq'uin. Cacal ti o'lol ti Pedroe, jujun soldado ti jujujech xocon. Ti cadenataq'uin ti chucul ti Pedroe yu'un te chucul ti sc'ob uc ti soldadoe yu'un hech cha'i mi chjativ. Ti jchabiejchuqueletique te va'ajtic ti ti'na uc. ⁷Te ti yut chuquel ivinaj xch'ul abat ti Cajvaltique. Oy squeueval ti yut chuquel. Ti ch'ul abate hul stijbe xocon ti Pedroe yu'un tstij liquel. Hech laj yalbe:

—Lican ti ora —x'utat.

Ijituj comel ti cadenataq'uin ti chucul ti sc'ob ti Pedroe, hech ilic ti Pedroe. ⁸Hech i'albat yu'un ti ch'ul abate:

—Chuco ach'ut, lapo asempat —x'utat.

Hech laj xch'un ti Pedroe. Hech i'albat uc yu'un ti ch'ul abate:

—Lapo achij, chi'inun batel —x'utat.

⁹Ti Pedroe laj xchi'in batel. Mu laj sna' ti mi icoltaat xa yu'un ti ch'ul abate. Laj scuy ti chvachaj no'ox. ¹⁰Ijelavic batel ti bu va'al jun soldado. Patil ijelavic batel ti bu va'al yan. Patil ic'otic ti ti'chuquebal pasbil ti taq'uin. Te chbat sbelal jteclum. Stuc ijam ti ti'chuquebale. Iloq'uic batel. Ixanavic batel ti yan calle. Ti ora icomesat ti Pedroe yu'un ti ch'ul abate. ¹¹Hech isut yo'nton ti Pedroe. Hech laj yal: Laj xa jna' ti melel ti laj stacbun talem ti xch'ul abate ti Cajvaltique. Tal scoltaun loq'uel ti sc'ob ti Herodese xchi'uc ti sc'ob uc scotol ti jchi'ile ti chismalaucune yu'un tsc'an chismilucun, xchi ti yo'nton.

¹²C'alal hech isut yo'nton ti Pedroe te toj ibat ti sna ti Mariae, ja' ti sme' ti Juane. Marcos yan sbi ti Juane. Ep ti much'utic te stsoboj sbaic. Yac'oj sbaic tsc'oponic Dios. ¹³C'alal c'ot stij ti ti'na yu'un amac' ti Pedroe, iloc' tal jun tseb, Rode sbi. Tal ya'i much'u te va'al. ¹⁴C'alal laj ya'ibe sc'op ti ja' ti Pedroe, nichim no'ox yo'nton ti tsebe. Hech yu'un muc sjam ti sti' snae. Anil i'och batel ti yut sna. Ba yalbe ya'yic ti yantique:

—Te va'al ti ti'na ti Pedroe —xchi c'otel.

¹⁵Hech i'albat:

—Yac'o aval —x'utat.

Hech laj yalbe:

—Melel ti ja' ti Pedroe —xchi ti tsebe.

—Ja' ti ch'ul abat ti chchabi ti Pedroe —xchiic.

¹⁶Ti Pedroe te tstijilan ti ti'nae. C'alal ba sjamic ich'ay yo'ntonuc yu'un te va'al ti Pedroe. ¹⁷Ti Pedroe laj sjim sc'ob yu'un ac'o ch'aniuc. Hech lic xcholbe ya'yic c'u che'el icoltaat loq'uel tal ti chuquel yu'un ti Cajvaltique. Hech laj yalbe uc: —Albo ya'i uc ti Jacoboe xchi'uc ti yan quermanotique ti nicol xa loq'uel tal ti chuquel —xchi.

Hech iloc' batel, ibat ti yan jteclum.

¹⁸C'alal isacub ti osile ep ilic c'op yu'un ti soldadoetique yu'un mu teuc ti Pedroe. ¹⁹Ti Herodese, c'alal muc sta ti sa'el ti Pedroe, laj yic' tal scotol ti yajsoldadoe ti ja' yabtelic chchabiic ti chuquebale. Laj yal mantal ac'o milatuc. Patil iloc' batel ti estado Judea ti Herodese. Ibat ti jteclum Cesarea. Te ihalej.

**Ja' sc'opilal ti icham ti
Herodese ti ch-ilbajinvane**

²⁰Ti Herodese ilinem ti stojol ti much'utic nacajtíc ti jteclum Tiroe xchi'uc ti jteclum Sidone. Hech yu'un laj stsob sbaic tal yu'un tsc'oponic ti Herodese. Laj xch'amumbeic ye jun vinic, Blastoe sbi. Ti Blastoe ja' ac'bil tsots yabtel yu'un ti Herodese, ja' ti ajvalile. Hech ba slequic'oponic ti Herodese ac'o lajuc ti yo'ntone yu'un te chba smanilan sve'elic te ti slumal ti Herodese yo' bu tspas mantal.

²¹Hech yu'un c'alal laj sta yorail ti chich' chapanel yu'un ti Herodese, hech c'ot nacluc ti Herodese yo' bu tspas ti mantal scotol crixchanoetic. Slapoj lec sc'u' spoc' sventa ajvalil. Hech lic sc'opon ti crixchanoetique.

²²C'alal laj ya'yic ti c'usi laj yal ti Herodese, tsots ic'opojic ti crixchanoetique. Hech laj yalic:

—iJa' Dios ti che'opojje, mu vinicuc! —xchiic.

²³Ti ora ibolibtasat ti Herodese yu'un xch'ul abat ti Cajvaltique yu'un muc xac' ti pasel ti muc' ti Diose. Iti'at yu'un lucum ti Herodese. Hech icham.

²⁴Ep ipuc ti sc'op ti Diose. Hech i'epaj ti much'utic laj xch'unique.

²⁵C'alal laj yaq'uic comel ti taq'uine te ti Jerusalén ti Bernabee xchi'uc ti Sauloe, isutic batel. Laj yiq'uic batel uc ti Juane yu'un chchi'inic batel. Ja' ti Juane ja' ti Marcos yan sbie.

**Ja' sc'opilal ti sba vuelta
ba xchol ti sc'op ti Diose ti
Bernabee xchi'uc ti Sauloe**

13 Ti jch'unojeletique ti te tstsob sbaic te ti jteclum

Antioquía, oy j'alc'opetic oy jchanubtasvanejetic yu'unic. Ja' ti Bernabee xchi'uc Simón, ja' Niger yan sbi ti Simone. Xchi'uc Lucio liquem tal ti slumal cireneetic xchi'uc Manaén, ja' ti co'ol ich'itesat xchi'uc ti Herodese, ja' ti ajvalil ti ja'to no'ox ichame. Ja' scotolic xchi'uc ti Sauloe. ²C'alal yac'oj sba ch-abtejjic ti stojol ti Cajvaltique laj yipan sbaic. Hech i'albatic yu'un ti Ch'ul Espíritue:

—T'ujic ti Bernabee xchi'uc ti Sauloe yu'un chcac'be yabtelic —xchi.

³Hech yu'un c'alal laj yo'ntonic laj yipan sbaic laj sc'oponic Dios, laj yac' sc'ob ti xchi'iltac ti abtele, laj yac'beic ti sjolic ti Bernabee xchi'uc ti Sauloe. Laj staquic batel.

**Ja' sc'opilal ti icholbat ya'yic
sc'op Dios ti much'utic te
nacajtíc ti Chipree**

⁴Hech itacatic batel yu'un ti Ch'ul Espíritue. Ibatc ti jteclum Seleucia. Te i'ochic ti barco. Ibatc ti slumal Chipree. ⁵C'alal ic'otic ti jteclum Salamina te ti balumil Chipree laj xcholic ti sc'op ti Diose te ti yut temploetic yu'un ti xchi'iltaque. Ja' chcoltavan jutuc ti Juane ti te xchi'inojique. ⁶Ja' biq'uit balumil ti Chipree, ja' ti joyubtabil ti ho'e. Hech yu'un ti Bernabee xchi'uc ti Sauloe ijelavic xa batel ti scotol slumal ti Chipree. Ic'otic ti jteclum Pafos sbi. Te c'ot staic jun vinic. Jpicch'ich' ti vinique. Ja' noppilal j'alc'op. Judio vinic, Barjesús sbi. ⁷Ja' te ochem ti abtel yu'un ti gobernadore. Sergio Paulo sbi ti gobernadore. Oy lec srazón ti

Sergio Pauloe. Laj stac ti iq'uel ti Bernabee xchi'uc ti Sauloe yu'un sc'an cha'i ti sc'op ti Diose. ⁸Ti Barjesuse, ja' Elimas x'utat uc. Ja' hech ch-albat yu'un jpicch'ich'. Ja' laj scontrain ti Bernabee xchi'uc ti Sauloe. Laj yac'be c'op ti gobernadore yu'un naca me xch'un. ⁹Ti Sauloe ja' ti Pablo sbi ti griego c'ope, nojem ti yo'nton ti Ch'ul Espiritue. Hech yu'un lec laj sq'uelbe sat ti jpicch'ich'e. ¹⁰Hech laj yalbe:

—Jlo'lavanejot. Yol snich'onot ti pucuje. Mu xtun ti avo'ntone. Chacontrain scotol c'usi sventa utsilal. Scotol ora chabolibtasbe sc'opilal ti lequil be yu'un ti Cajvaltique —xchi—. ¹¹Ti ora to chavich' contrainel yu'un ti Cajvaltique. Chtup' asat. Ep c'ac'al mu xavil balumil —x'utat yu'un ti Pabloe.

Ti ora itup' sat ti jpicch'ich'e. Mu xa xc'ot sat ti jyalel o. Hech yu'un tsa'ilan ti much'u chnitat batel yu'une. ¹²C'alal laj yil ti gobernadore ti itup'bat sat yu'un ti Cajvaltique ti jpicch'ich'e, hech lic xch'umbe sc'op ti Diose. Ich'ay yo'nton yu'un ti c'usi lec chac' ti a'yel ti Cajvaltique ti icholbat ya'i yu'un ti Pabloe.

Ja' sc'opilal ti ic'otic ti jteclum Antioquía te ti estado Pisidia

¹³Ti Pabloe xchi'uc ti xchi'iltac ti abtele, i'ochic ti barco. Hech iloq'uic batel ti jteclum Pafos. C'ot loc'uc ti barco ti jteclum Perge, te oy ti estado Panfilia. Te icomesvan ti Juane. Stuc isut batel ti Jerusalén. ¹⁴Ti Pabloe xchi'uc ti

Bernabee ijelavic batel ti jteclum Perge, ic'otic ti jteclum Antioquía te oy ti estado Pisidia. Ti sc'ac'alil chcux yo'ntonic te i'ochic ti templo yu'un ti xchi'iltaque. Te c'ot nacluc. ¹⁵Ti much'utic yich'ojic yabtelic te ti templo laj sq'uelic ti sunal ti mantaletique xchi'uc ti sun ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. C'alal laj yo'ntonic, laj staquic ti iq'uel ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee. Hech laj yalbe:

—Quits'in, mi chac'an chavalbe cha'p'el exp'eluc ti crixchanoetique sventa taq'uiel, xu' chavalbe —xchiic.

¹⁶Hech yu'un iva'i ti Pabloe. Laj sjim sc'ob yu'un ac'o ch'aniuc. Hech laj yalbe:

—Totetac, ho'ucutic yol snich'onucutic ti Israele xchi'uc ho'oxuc uc ti chaxi'ic uc ti Diose, a'yo me ava'yic. ¹⁷Ti Dios cu'untique, ho'ucutic ti israelucutique, ja' laj st'uj ti jtatamoltique ti vo'one. Ja' laj yac'be ep bendición c'alal te oyic ti slumal Egipto. Ti bendición ti i'ac'bate, ja' ti ep ip'olique. Ma'uc slumal ti Egiptoe. Patil iloq'uic talel ti sventa sp'ijil ti Diose. ¹⁸Cha'vinic habil its'icbat sbolil yo'ntonic ti jtatamol jmembeltique yu'un ti Diose ti c'alal te xjoyetic ti xocol balumil. ¹⁹Huctos crixchanoetic i'ac'batic entrecal yu'un ti Diose hech laj smilic. Dios laj smil. Hech i'ac'bat comel sbalumilic ti jtatamoltique yu'un ti Diose. ²⁰Chanib ciento xchi'uc cincuenta habil i'ac'batic yu'un ti Diose juezetic yu'unic yu'un ipasatic ti mantal ti jtatamoltique ja'to c'alal

ich'i ti Samuele, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose. ²¹C'alal ochem ti juez ti Samuele, ja' yorail laj sc'anic ti oy rey yu'unique ti jtatamoltique. Hech yu'un ti Diose laj yac'be yajvalinic ti Saule, ja' ti snich'on ti Cise. Ja' yol snich'on Benjamín ti Cise. Cha'vinic habil i'och ti rey ti Saule. ²²Patil iloq'uesat ti rey yu'un ti Diose ti Saule. Ja' i'ac'bat yajvalinic yu'un ti Diose ti Davide, ja' ti hech albil sc'opilal yu'un ti Diose: “Ti Davide ja' ti snich'on ti Isaíe, ja' jtos co'nton xchi'uc. Scotol chixch'umbun ti c'usi chcale”, xchi ti Diose. ²³Ic'ot sc'op ti Diose hech chaj c'u che'el laj yalbe ti Davide. Jun yol snich'on ti Davide it'ujat yu'un ti Diose, ja' ti Jesuse. Ja' Jcoltavanej cu'untic ho'ucutic ti yol snich'onucutic ti Israele. ²⁴C'alal mu to chvinaj ti talem ti Jesuse, ti Juane laj yalbe scotol ti jchi'iltique ti co'ol israelucutic xchi'uque ac'o sutes yo'ntonic yu'un smulic ac'o yich'ic ho'. ²⁵C'alal po'ot xa tsta yorail chcham ti Juane, hech laj yal: “Mu ho'ucun jcoltavanejun ti chavalique. Patil chtal ti much'u tsots yabtel yich'oje. Mu tsotsuc cabtel quich'oj ho'oni. Ma mi sjitumbeluc yaq'uil sempat, mu'yuc c'usi xu' ti jcolta mi jutuc”, xchi ti Juane.

²⁶Totetac, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Abrahame xchi'uc ho'oxuc uc ti chaxi'ic uc ti Diose, ihul xa ti jventatic avi c'op to ja' sventa jcolectic. ²⁷Ti jchi'iltique ti te nacajtic ti Jerusalene xchi'uc ti totiletic yu'unique muc spasic ti muc' ti Jesuse. Muc spاسبaic uc ti muc' ti sc'op ti j'alc'opetic

yu'un ti Diose, ja' ti sc'opic ti yac'oj sba chca'itic ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic. Ic'ot sc'op ti Diose ti albil yu'un ti j'alc'opetique. Laj yaq'uic ti milel ti Jesuse. ²⁸Mu'yuc smul laj stabeic yu'un laj smilic. Hovil laj sc'ambeic smilel ti stojol ti Pilatoe. ²⁹C'alal ic'ot xa ti pasel scotol sc'opilal ti ts'ibabil comele, laj sloq'uesbeic sbec'tal ti cruz, laj yaq'uic ti ch'en. ³⁰Ti Diose laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en. ³¹Ti Jesuse ep c'ac'al laj yac' sba ti q'uelel ti stojol ti yajchanc'opetique ti laj xchi'in muel ti Jerusalene, ja' ti liquemic tal ti estado Galileae. Ti ora to ja' rexticoetic icom yu'un ja' chalbeic sc'opilal ti Jesuse ti stojol scotol crixchanoetic.

³²Ho'ontutic chajcholboxuc ava'yic uc ti lequil ach' c'ope, ja' ti c'u che'el icaj'albatic yu'un ti Diose ti jtatamoltique ti vo'one. ³³Ho'ucutic ti yelnich'onucutique ja' ic'ot xa ti pasel ti jtjoltic. Ic'ot xa ti pasel c'alal icha'cusesat loq'uel ti ch'en ti Jesuse yu'un ti Diose. Yu'un vo'one yalaj ti Diose ti chcha'cuses ti Snich'one. Ja' hech chaj c'u che'el ts'ibabil ti xchibal salmo, ja' ti xchibal q'uejoje: “Ho'on Jnich'onot, che'ot yorail ti chca' ti q'uelel ti Ho'ot Jnich'onote”, xchi ti Diose. ³⁴Yu'un icha'cusesat loq'uel ti ch'en yu'un ti Diose, mu xa sna' xcham. Mu sna' xc'a' sbec'tal. Hech i'albat yu'un ti Diose: “Chacac'bot ep bendición hech chaj c'u che'el laj calbe ti Davide”, x'utat. ³⁵Ti Davide hech laj sts'ibabe comel sc'opilal ti yan salmo: “Muc chavac' c'a'uc jbec'tal ho'on ti anich'onune, ho'on ti mu'yuc jmule”, xut ti Diose, xchi

ti Davide. ³⁶Ma'uc sc'opilal stuc ti Davide yu'un ti Davide laj spas ti c'usi laj sc'an ti Diose ti jayib c'ac'al li' i'ay ti balumile, patil icham, imucat yo' bu mucul stot sme'. Ic'a' sbec'tal. ³⁷Ti Jesuse icha'cusesat yu'un ti Diose, muc xc'a' sbec'tal. ³⁸Totetac, a'ibeic me lec sjam che'e. Ja' ti sventa ti Jesuse ja' chch'ay jmultic. ³⁹Yu'un mu stac' ti libre chijc'ot yu'un jmultic ti sventa ti mantaletique ti cholbil yu'un ti Moisesse, ja' libre chijc'ot yu'un jmultic mi ti jch'umbetic sc'op ti Jesuse. ⁴⁰P'ijjanic me che'e, mu me xc'ot ti aventaic ti c'u che'el albil comel yu'un ti j'alac'opetic yu'un ti Diose. Hech laj yalic:

⁴¹Hech chayalboxuc ti Diose:
 A'yic me ho'oxuc ti
 jlabanvanejoxuque.
 Oy jchop o abtel chcac' ti
 q'uelel ti atojolic ti mu xac'an
 xach'unique manchuc mi
 albiloxuc ava'yique.
 Chch'ay avo'ntonic yu'un.
 Ch'ayel chabatic yu'un ti mu
 xac'an xach'unique,
 xchi ti Diose, xchi ti j'alac'opetic ti
 vo'one —xchi xc'opoj ti Pabloe.

⁴²C'alal iloq'uic ti templo scotolic,
 oy jchi'iltic laj yalbeic volol ti
 Pabloe yu'un ac'o cholbatuc ya'yic
 yan vuelta c'alal ti vaxaquib
 c'ac'al, ho'ucutic ti co'ol yanlum
 crixchanoucucic xchi'uque. ⁴³C'alal
 laj spuc sbaic batel ti much'utic te
 stsoboj sbaique, ep judioetic xchi'uc
 ep jchi'iltic ja' ti toyol yo'ntonic
 xch'unojic hech chaj c'u che'el ti
 judioetique, laj sts'aclic batel ti
 Pabloe xchi'uc ti Bernabee. Ti Pabloe
 xchi'uc ti Bernabee hech laj staq'uic:

—Junuc me avo'ntonic ti stojol
 ti Diose yu'un oy yutsil yo'nton
 cu'untic jcotoltic ti Diose —x'utatic.

⁴⁴Ti yan vaxaquib c'ac'al c'alal
 laj sta yorail chcux yo'ntonic ti
 judioetique laj stsob sbaic tal ep ti
 much'utic nacajtic te ti jteclume.
 Tal ya'yic ti sc'op ti Diose. ⁴⁵Ti
 judioetique ti mu xch'unic ti ital xa
 ti Cristoe, laj spas biq'uit yo'ntonic
 yu'un laj yilic ti ep laj stsob sbaic
 tal ti crixchanoetique te ti templo.
 Hech yu'un lic stoy sbaic ti stojol ti
 Pabloe. Lic stac'be sc'op. Chopol laj
 xcholbeic sc'opilal ti Pabloe. ⁴⁶Hech
 yu'un ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee
 jamal laj yalbeic:

—Persa jbael laj xa jcholboxuc
 ava'yic sc'op ti Diose ti ho'oxuque.
 Yu'un mu xac'anic ti sc'op ti Diose,
 chvinaj ti mu xac'an chavich'ic
 acuxlejalic sbatel osil. Hech yu'un
 ja' chba jcholbetutic ya'yic ti sc'op
 ti Diose ti yanlum crixchanoetique.
⁴⁷Yu'un hech smantal ti Cajvaltique
 ti laj yalbuntutic comele:
 Yu'un ti chajcoltaoxuque,
 hech chilic uc ti yanlum
 crixchanoetique ti xu' chcolic
 uc ti jventa.

Hech yu'un luz c'otemoxuc ti
 ho'oxuque,
 xiyutuntutic comel ti Jesuse —xchi
 ti Pabloe.

⁴⁸Ti jchi'iltique, ho'ucutic ti
 co'ol yanlum crixchanoucucic
 xchi'uque, c'alal laj ya'yic ti hech
 laj yal ti Pabloe, nichim no'ox
 yo'ntonic. Laj spasbeic ti muc' ti
 sc'op ti Diose. Scotol laj xch'unic
 ti much'utic t'ujbilic yu'un ti
 Diose yu'un chcuxiic sbatel osil.
⁴⁹Hech ipuc ti sc'op ti Cajvaltique

te ti scotol estado Pisidia. ⁵⁰Ti judioetique ti mu xch'unic ti ital xa ti Cristoe, ja' ba yac'beic c'op ti totiletic yu'un ti jteclume xchi'uc ti antsetique ti pasbiloc ti muc' yu'un ti crixchanoetique, ja' ti toyol yo'ntonic tse'an chch'umbeic smantal ti Diose. Hech ilic yu'unic c'op ti sventa ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee. Hech itenatic loq'uel ti estado Pisidia. ⁵¹Hech yu'un ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee laj slilinic comel stanil yacanic ti stojol ti xchi'iltaque. Ja' señaal ti mu'yuc xa ti sventaic mi mu xch'unique. Hech ibatic ti jteclum Iconio. ⁵²Nichim no'ox yo'ntonic icom yu'unic ti jch'unojeletique te ti estado Pisidia yu'un nojem ti yo'ntonic ti Ch'ul Espiritue.

**Ja' sc'opilal ti ic'otic ti Iconio
ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee**

14 C'alal i'ayic ti jteclum Iconio, i'ochic ti templo yu'un ti xchi'iltaque ti Bernabee xchi'uc ti Pabloe. Oy yip ti se'opique hech yu'un laj xch'unic ep ti xchi'iltaque xchi'uc ep ti jchi'iltic uque, ho'ucutic ti co'ol yanlum crixchanoucitic xchi'uque. ²Ti xchi'iltaque ti mu xch'unic ti ital xa ti Cristoe, hech lic yac'beic c'op ti jchi'iltique yu'un ac'o scontrainic ti cha'vo' quermanotique. ³Hech yu'un ep c'ac'al te ihalejic ti Bernabee xchi'uc ti Pabloe. Ti sventa ti Cajvaltique jamal laj xcholbeic ti se'ope. Ti Cajvaltique laj yac' ti q'uelel ti melel ti yutsil yo'nton chixc'uxubinucutique. Laj yac'be spasic jchop o abteletic xchi'uc señailetic. ⁴Cha'tos

ic'otic ti crixchanoetique te ti jteclum. Jtos yu'un ti judioetique ti mu xch'unique, jtos yu'un ti jcholc'opetique. ⁵Hech yu'un laj stsob sbaic ti jchi'iltique xchi'uc ti judioetique ti mu xch'unique xchi'uc ti totiletic yu'un ti judioetique. Ti comon se'an chilbajinic ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee. Se'an chac'beic ton. ⁶Laj ya'yic ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee. Hech yu'un ti ora laj sq'uej sbaic batel te ti jteclum Lистра te oy ti estado Licaonia. Patil ibatic ti jteclum Derbe te oy ti estado Licaonia uc. Patil ibatic ti sjoylejal ti Licaoniae. ⁷Hech laj xcholic ti lequil ach' c'ope.

**Ja' sc'opilal ti i'ac'bat ton
te ti Lистра ti Pabloe**

⁸Te nacal ti Lистра jun vinic, mu'yuc yip yacan. Sicuben yacan c'alal i'an ti vinique. Mi jutuc mu stac' xanav. ⁹Laj ya'ibe se'op ti Pabloe. Ti Pabloe laj sq'uelbe sat. Laj yil ti oy xch'unojel yo'nton yu'un ti chchop oe. ¹⁰Hech yu'un tsots ic'opoj ti Pabloe. Hech laj yalbe ti vinique:

—Lican, va'lan —x'utat.

Ti ora ilic ti vinique, ixanav batel. ¹¹C'alal laj yil ti crixchanoetique ti hech laj scolta ti vinique ti Pabloe, tsots ic'opojic ti Licaonia c'op. Hech laj yalic:

—Yalem tal ti jventatic diosetic. Jun to viniquetic x'elan —xchiic.

¹²Ti Bernabee, Júpiter laj yac'be sbi. Ti Pabloe, Mercurio laj yac'be sbi yu'un ep ic'opoj ti Pabloe. ¹³Te oy ch'ulna bu tiq'uil ti yajsantoe, ja' ti Júpitere. Nopol xil sbaic xchi'uc ti jteclume ti ch'ulnae. Ti pale yu'un

ti santoe laj yic' tal ti ti' macte'ton
 yu'un ti jteclume vacaxetic.
 Yac'ojbe nichim ti snuc' ti vacaxe.
 Ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee c'an
 milbatuc smoton yu'un ti palee
 xchi'uc ti crixchanoetique. ¹⁴C'alal
 laj ya'yic ti jch'olc'opetique, ja' ti
 Bernabee xchi'uc ti Pabloe, laj
 sjat sc'u'lic yu'un mu xtun laj
 ya'yic ti tspace'atic ti muc' yu'un ti
 crixchanoetique. Anil bat stic' sbaic
 ti o'lol crixchanoetic. Tsots ic'opojic
 hech laj yalbeic ti crixchanoetique:
¹⁵—Viniquetic, ¿c'yu yu'un
 ti hech chapasbuntutic? Jtos
 crixchanoucitic. Jtos jbec'taltic.
 Ja' chajcholbe ti hovil ti hech
 chach'unique. Comesic, suteso
 avo'ntonic ti stojol ti Diose ja' ti
 stalel cuxule. Ja' laj spas ti vinajele
 xchi'uc ti balumile xchi'uc ti nabe
 xchi'uc scotol ti c'utic oye. ¹⁶Ti
 vo'one tale ti Diose c'uc no'ox laj
 yac'boxuc apasic ti jujutosoxuque
 ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque.
¹⁷Mu yu'unuc mu xvinaj ti cuxul
 ti Diose. Ja' señail ti lequil abtel
 tspace. Chac' talel ho' ti vinajel.
 Chac' satinuc covol jts'unubtic
 yu'un chijve'ucutic hech nichim
 no'ox co'ntontic. Hech yu'un
 ch'unic me —xut ti crixchanoetique.
¹⁸Yu'un hech laj yalic, vocol no'ox
 ipaj ti crixchanoetique yu'un c'an
 xa milbatuc smoton.
¹⁹Ital judioetic liquemic tal ti
 jteclum Antioquía xchi'uc ti jteclum
 Iconio, ja' ti mu xch'unic ti ital
 xa ti Cristoe. Tal yac'beic c'op ti
 crixchanoetique ti te nacajtic ti
 jteclum Listrae. Hech yu'un lic
 yac'beic ton ti Pabloe. Ti comon laj
 xchechic loq'uel ti jteclum yu'un

laj scuyic ti chamen xae. ²⁰Italic
 ti jch'unojeletique, laj sjoyobtaic
 ti Pabloe. Ilic ti Pabloe, i'och batel
 ti jteclum. Ti yoc'omal laj xchi'in
 batel ti Bernabee. Ibatit ti yan
 jteclum, Derbe sbi.

²¹Te ba xcholbe ya'yic ti
 lequil ach' c'ope te ti Derbe. Ep
 ti much'utic laj xch'unic. Patil
 isutic batel ti Listra xchi'uc ti
 Iconio xchi'uc ti Antioquía. ²²Te
 laj smuc'ubtasbeic yo'ntonic ti
 jch'unojeletique. Lec laj staq'uic
 j'ech'el ac'o xch'unic. Laj yalbe
 ya'yic ti persa chquich'tic vocol
 mi ti jc'an chijc'otucutic ti bu
 tspace mantal ti Diose. ²³Ti jujun
 templo yo' bu laj stsob sbaic ti
 jch'unojeletique laj st'ujic much'utic
 ch-ochic ti ancianoetic. Laj yipan
 sbaic, laj sc'oponic Dios, hech laj
 st'ujic. Laj sc'ambeic vocol ti Diose
 yu'un ac'o chi'inatuc yu'un ti Diose
 ti ancianoetique yu'un xch'unojbeic
 sc'op.

**Ja' sc'opilal ti icha'sutic talel ti
 Antioquía te ti slumal Siria**

²⁴Ti jch'olc'opetique i'ech'ic ti
 estado Pisidia. Ic'otic ti estado
 Panfilia. ²⁵Te ech' xcholbeic ti
 sc'op ti Diose te ti jteclum Perge.
 Ixanavic batel ti jteclum Atalia
 sbi. ²⁶Te i'ochic ti barco. Icha'sutic
 talel ti jteclum Antioquía yo' bu
 oy xa c'ac'al ic'ambatic bendición
 ti stojolic yu'un ac'o chi'inatuc
 batel yu'un ti Diose c'alal iloq'uic
 batele. Yu'un ihu' xa yu'unic laj
 spasic ti c'utic laj sc'an ti Diose,
 hech yu'un icha'sutic talel ti bu
 iloq'uic batele. ²⁷C'alal ic'otic ti
 Antioquía, laj stsob sbaic tal scotol

ti jch'unojeletique, capal xchi'uc jchi'iltic uc. Ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee laj xcholbe ya'yic scotol ti c'usitic i'ac'bat spasic yu'un ti Diose ti sventaic. Laj xcholbe ya'yic c'u x'elán laj yac'be xch'unojel yo'ntonic ti jchi'iltique ti Diose, ho'ucutic ti co'ol yanlum crixchanoucitic xchi'uque. ²⁸Ep c'ac'al te ihalejic. Te laj xchi'inic ti jch'unojeletique.

Ja' sc'opilal ti ichapaj
yu'un ti ancianoetique ti
sc'opilal ti circuncisione

15 Oy much'utic italic ti Judea. Tal yalbeic ti quermanotique te ti Antioquía: —Mi mu xavich'ic circuncisión hech chaj c'u che'el laj yal mantal ti Moisesse, mu xu' chacolic —xchiic. ²Ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee hech lic stsac sbaic ti c'op xchi'uc. Mu xchapaj yu'unic. Hech yu'un hech lic xchapanic ti quermanotic ti te oyic ti Antioquíae ti tstaquic batel ti Jerusalén ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee xchi'uc yan quermanotic uc yu'un chba ya'yic mi hech chaq'uic ti a'yel ti jchalc'opetique xchi'uc ti ancianoetique. ³Hech itacatic batel yu'un scotol ti jch'unojeletique ti te tstsob sbaic te ti Antioquíae. I'ech'ic ti slumal Fenicia xchi'uc ti estado Samaria. Ech' spuquic ti oy jchi'iltic ti sutemic xa yo'ntonic ti stojol ti Diose, ho'ucutic ti co'ol yanlum crixchanoucitic xchi'uque. C'alal laj ya'yic, nichim no'ox yo'ntonic scotol ti quermanotic. ⁴C'alal ic'otic ti Jerusalén, lec laj ya'yic scotol ti jch'unojeletique ti

te oyique xchi'uc ti jchalc'opetique xchi'uc ti ancianoetique yu'un isutic xa tal. Ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee laj xcholbe ya'yic scotol ti c'usitic laj spas ti Diose ti c'alal laj xcholbe ti sc'ope. ⁵Te laj sva'an sbaic cha'vo' oxvo' jch'unojeletic, ja' fariseotic. Hech laj yalic:

—Persa chich'ic circuncisión.

Persa chavalbeic ac'o xch'unic uc ti mantaletique ja' ti cholbil yu'un ti Moisesse —xchiic.

⁶Laj stsob sbaic ti jchalc'opetique xchi'uc ti ancianoetique yu'un chchapanic. ⁷Ep ic'opojic. Hech yu'un laj sva'an sba ti Pedroe. Hech laj yalbe ya'yic:

—Quermanotac, chana'ic ti oy xa ep c'ac'al c'alal laj st'ujun ti Diose yu'un ti jcholbe ya'yic ti lequil ach' c'ope ti yanlum viniquetique yu'un ac'o xch'unic uc. ⁸Ti Diose xijyojtiquimbucutic co'ntontic jcotoltic. Laj yil ti laj xch'unique, hech yu'un laj yac'be yich'ic ti Ch'ul Espíritue hech chaj c'u che'el yac'ojbucutic uc ti ho'ucutique. ⁹Co'ol laj xa xc'uxubinucutic jcotoltic. Co'ol laj xa spocbucutic co'ntontic ti Diose yu'un co'ol laj jch'umbetic ti sc'ope, ho'ucutic xchi'uc ti yanlum viniquetique. ¹⁰Hech yu'un če'u yu'un cha'ech'ic ti stojol ti Diose yu'un ja' no'ox chac'an chachuc ti jch'unojeletique? Muc xu' xch'unic ti mantaletique ti jtot jme'tique. Hech yu'un mu xu' cu'untic ti jch'untic uc. ¹¹Jch'unojtic ti yutsil yo'nton chiscoltaucutic ti Cajvaltalic Jesuse ti jcotoltic manchuc mi judiucutic manchuc mi yanlum viniquetic — xchi ti Pedroe.

¹²Hech ich'aniic scotolic. Laj ya'ibeic sc'op ti Bernabee xchi'uc ti Pabloe. Icholbat ya'yic c'utic jchop o abteletic ti laj spas ti Diose ti sventaic ti stojol ti jchi'iltique, ho'ucutic ti co'ol yanlum vinicucutic xchi'uque. ¹³C'alal laj yo'nton c'opojuc, hech lic c'opojuc ti Jacoboe:

—Quermanotac, a'ibun jc'op chacalbeic. ¹⁴Ti Simon Pedro laj xa xcholbucutic ca'itic c'u x'elan lic xc'uxubin yanlum viniquetic ti Diose yu'un tst'uj ti c'u yepal chic' ti stojol. ¹⁵Hech ono'ox laj yal uc ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti vo'one. Hech ts'ibabil comel:

¹⁶Hech chaj c'u che'el ti much'u chcha'pas ti snae ti jinem xae, ja' no'ox hechun uc ti ho'one chc'o jcha'pas yu'un chixch'umbucun jc'op yan vuelta ti achi'iltaque hech chaj c'u che'el laj xch'unic ti atatamolique c'alal li'oy ti balumil ti Davide.

Hech chtunic cu'un.

¹⁷Hech ti jpas yu'un ac'o xixch'umbucun jc'op uc ti jaylajuntos crixchanoetic ti li'oyic ti balumile, hech chtun cu'un uc, xchi ti Diose.

¹⁸Yu'un c'alal mu to oyuc ti vinajele ti balumile chapal ti yo'nton ti Diose ti hech tspas, xchiic ti j'alc'opetique.

¹⁹Hech yu'un ho'on chcal ti mu me xcac'betic yich'ic mul ti yanlum crixchanoetic, ja' ti much'utic sutemic xa yo'ntonic ti stojol ti Diose. ²⁰Ja' no'ox ti jts'ibabetic sunic. Chcalbetic ti mu persauc tspas scotol ti c'u che'el

jch'unojtic ono'oxe, ja' no'ox mu me sve'beic smoton santoetic, mu me xmulivajic, mu me sti'beic sbec'tal ti c'usi ts'otbil snuc' chmilate, mu me sti'ic ch'ich' hech chaj c'u che'el jch'unojtique. ²¹Yu'un hech ti vo'one hech ti ora to ch-och ti q'uelel ti mantaletique, ja' ti jbael cholbil yu'un ti Moisesese. Scotol sc'ac'alil ti jcux co'ntontic ja' ch-och ti q'uelel ti temploetic ti jujun jteclum —xchi ti Jacoboe.

²²Hech yu'un ti jcholc'opetique xchi'uc ti ancianoetic xchi'uc scotol ti jch'unojeletique ti te tstsobilan sbaic te ti Jerusalene, laj snopic ja' lec ac'o yich' t'ujel jun cha'vo' quermanotic yu'un tstaquic batel ti Antioquía xchi'uc ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee. Laj st'ujic jun quermanotic, Judas sbi, ja' Barsabás yan sbi. Xchi'uc yan, ja' Silas sbi. Pasbolic ti muc' yu'un scotol ti quermanotique ti xcha'va'alique.

²³Hech laj sts'ibabeic batel sunic. Ja' chch'amumbeic sc'ob ti Judase xchi'uc ti Silase yu'un chich'ic batel. Hech laj yalic batel ti hun:

—Quermanotac, yanlum vinicoxuc te nacaloxuc ti Antioquía xchi'uc ti slumal Siria xchi'uc ti estado Cilicia, chaje'oPONOXUC ti carta, ho'ontutic jhole'opuntutic, ho'on ancianountutic, avermanountutic ti stojol ti Diose. ²⁴Laj ca'litutic ti oy cha'vo' oxvo' quermanotic ti li' iloq'uic batele ja' chayac'oxuc ti ich'mul yu'un sc'opic. Chayac' chlo'laj avo'ntonic yu'un chayalbot ti persa chavich'ic circuncisión, ti persa chach'unic scotol ti mantaletique yu'un hech chacolic. Mu hechuc calojbetutic ho'ontutic.

²⁵Hech yu'un laj jtsob jbatutic, laj jchapantutic, laj jt'ujtutic quermanotic yu'un te ti jtactutic talel yu'un chasc'oponoxuc. Ja' te chtal xchi'uc ti Bernabee xchi'uc ti Pabloe, ja' ti c'ux ti co'ntontique. ²⁶Ja' ti c'an milatuc ti xcha'va'alique ti sventa ti Cajvaltuc Jesucristoe. ²⁷Hech yu'un ti jtactutic talel ti Judase xchi'uc ti Silase. Co'ol ono'ox chc'ot xcholboxuc ava'yic. ²⁸Yu'un hech laj sc'an ti Ch'ul Espíritue ti mu'yuc yan mantal chacac'boxuc ach'unic, lec laj ca'litutic uc ti ho'ontutique. Hech yu'un ja' no'ox chacac'boxuc ach'unic c'usi tsots sc'opilal ti chach'unique. ²⁹Hech yu'un chacalbeic, mu me xave'beic smoton santoetic, mu me xati'ic ch'lich', mu me xati'beic sbec'tal ti c'usi ts'otbil snuc' chmilate, mu me xamulivajic. Mi hech chapasic, ja' lec chac'otic obi. Ja' no'ox chacalbeic obi —xchiic batel ti carta.

³⁰Hech itacatic batel. Iyalic batel ti Antioquía. C'ot stsobic scotol ti jch'unojeletique. Laj yac'beic ti sune. ³¹C'alal laj sq'uelic ti sune, nichim no'ox yo'ntonic. Imuc'ubtasbat yo'ntonic yu'un ti hech itaq'uiaticque. ³²Hech ti Judase xchi'uc ti Silase yu'un ja' j'alc'opetic uc yu'un ti Diose, lec laj staq'uiic ti quermanotique. Laj smuc'ubtasbe yo'ntonic. ³³Ep c'ac'al te ihalejic. Patil itacatic sut tal yu'un ti quermanotique. Nichim no'ox yo'ntonic ti quermanotic te ti Antioquía ti c'alal isutic batel ti stojol ti ancianoetique, ja' ti much'u itacvan talele. ³⁴Ti Silase

laj snop ti chcom to te ti Antioquía. ³⁵Te to icomic uc ti Antioquía ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee. Te laj xchanubtasic ti sc'op ti Cajvaltique. Laj xcholbe ya'yic ti lequil ach' c'o'pe. Oy ep ti much'u hech laj xcholic uc.

Ja' sc'opilal ti laj sp'ev sbaic ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee

³⁶Ti yan c'ac'al ti Pabloe hech laj yalbe ti Bernabee:

—Batic, sutucutic batel. Ch-ech' jqueltic c'u x'elan ti quermanotique te ti scotol jteclumetic yo' bu laj jcholtic ti sc'op ti Cajvaltique —xchi.

³⁷Ti Bernabee sc'an chic' batel ti Juane yu'un chchi'in batel. Ja' ti Marcos x'utate. ³⁸Ti Pabloe mu lecuc laj ya'i ti chcha'ic' yan vuelta yu'un chchi'in batel ti much'u icomesvan ti Panfiliae yu'un muc sc'an xchi'inatic ti abtel. ³⁹Ti scoj ti mu comonuc laj snopic ti chiq'uiic batel ti Juane, hech yu'un laj sp'ev sbaic. Ti Bernabee laj yic' batel ti Marcose yu'un chchi'in batel. I'ochic ti barco. Ibatuc ti balumil Chipre. ⁴⁰Ti Pabloe laj yic' ti Silase yu'un chchi'in batel. Hech ibatic. Ti quermanotique laj sc'ambeic vocol ti Cajvaltique yu'un ac'o chabiatuc yu'un ti Cajvaltique. ⁴¹Ixanavic batel ti slumal Siria xchi'uc ti estado Cilicia. Ech' smuc'ubtasbe yo'ntonic ti jch'unojeletique ti scotol temploetic.

Ja' sc'opilal ti Timoteoe laj xchi'in ti Pabloe

16 Patil ti Pabloe ic'ot ti jteclum Derbe xchi'uc ti jteclum Listra. Oy jun jch'unojel te

ti Listra, Timoteo sbi. Yol jch'unojel ti Timoteoe. Judio ants ti sme'e. Ja' co'ol yanlum crixchanoucitic xchi'uc ti stote. ²Ti Timoteoe lec sc'opilal yu'un ti quermanotique ti te nacajtic ti jteclum Listra xchi'uc ti jteclum Iconio. ³Ti Pabloe sc'an chic' ti Timoteoe yu'un chchi'in batel. Hech yu'un laj yac'be yich' circuncisión yu'un hech tspasbat ti muc' ti sc'op ti Timoteoe ti bu ti chbatique yu'un ep xchi'iltac ti Pabloe te o. Scotol sna'ojic ti ja' jchi'iltic ti stot ti Timoteoe. ⁴C'alal i'ech'ic ti jteclumetic laj yalbe ya'yic ti mantaletique ja' ti c'usi laj yalic ti jholc'opetique xchi'uc ti ancianoetique ti te nacajtic ti Jerusalem yu'un ac'o xch'unic uc. ⁵Hech imuc'ubtasbat yo'ntonic scotol ti jch'unojeletique ti jujun jteclum yu'un ac'o xch'unic lec. Hech yu'un scotol c'ac'al i'epajic ti jch'unojeletique.

Ja' sc'opilal ti i'ac'bat yil jun Macedonia vinic ti Pabloe

⁶Ti Pabloe xchi'uc ti Silase i'ech'ic ti estado Frigia xchi'uc ti estado Galacia. Ipajesat yu'un ti Ch'ul Espíritue ti mu me xba xcholic ti sc'op ti Diose te ti slumal Asia. ⁷C'alal ic'otic ti sti' estado Misia c'an batuc ti estado Bitinia. Muc x'ac'atic batel yu'un ti Ch'ul Espíritue. ⁸Hech yu'un i'ech'ic ti estado Misia, iyalic batel ti jun jteclum Troas sbi te ti ti'nab. ⁹Ti ac'ubaltic i'ac'bat yil yu'un ti Diose ti Pabloe jun Macedonia vinic. C'ot va'luc ti stojol laj yil ti Pabloe. Hech i'albat vocal: “Ta me xatal ti Macedonia. Chtal acoltauntutic”, x'utat yu'un ti vinique.

¹⁰C'alal hech i'ac'bat yil ti Pabloe, ti ora laj jsa'tutic mi oy barco chbat ti estado Macedonia yu'un chibatutic xchi'uc ti Pabloe, ho'on ti Lucasune. Yu'un laj jna'tutic ti ic'biluntutic yu'un ti Diose yu'un chba jcholbetutic ya'yic ti lequil ach' c'ope ti much'utic te nacajtic ti Macedoniae.

Ja' sc'opilal ti i'ochic ti chuquel te ti jteclum Filipos

¹¹Hech niloc'tutic batel ti Troas. Toj nixanavtutic batel ti barco. Nic'otutic ti balumil Samotracia, ja' ti joyubtabil ti ho'e. Ti yoc'omal nic'otutic ti jteclum Neápolis. Te niloc'tutic ti barco. ¹²Patil nibatutic ti jteclum Filipos ja' ti jun muc'ta jteclume te oy ti estado Macedonia. Liquemic tal ti Roma ti much'u tspas mantal te ti Macedoniae. Ep c'ac'al nihalejtutic te ti Filipos. ¹³Ja' ti sc'ac'alil chcux yo'ntonic ti judioetique niloc'tutic batel ti ti'jteclum. Ti ti'macte'ton yo' bu niloc'tutique nopol xil sbaic xchi'uc uc'um. Ba jq'uelitic mi te stsoboj sbaic tsc'oponic Dios, xichitutic. Ja' no'ox antsetic te stsoboj sbaic. Te c'ot naclucuntutic. Laj jc'opontutic ti antsetique ti te stsoboj sbaique. ¹⁴Te oy jun ants laj ya'ibun jc'optutic. Lidia sbi ti antse. Liquem tal ti jteclum Tiatira. Jchon bombil poc' ti Lidiae. Sna'oj bu oy ti Diose. I'ac'bat sna' yu'un ti Cajvaltique, hech laj xch'un ti c'usi laj yal ti Pabloe. ¹⁵C'alal laj yich'ic ho' ti Lidiae xchi'uc much'utic te oyic ti sna, hech lic yalbuntutic vocal:

—Chana'ic ti jun co'nton ti stojol ti Cajvaltique, hech yu'un ochanic ti jna, li'no'oxaniqui —xiyutuntutic.

Muc xlanj yo'nton hech yu'un laj jch'untutic.

¹⁶Ti yan c'ac'al c'alal nibatutic ti bu tsc'oponic Dios, laj jtatutic ti be jun tseb. Oy pucuj ti yo'nton Hech sna' chal c'usi ch'ot ti pasel. Ti yajvale ep laj spasic canal yu'un laj sna' yalel ti c'usi ch'ot ti pasele.

¹⁷Ti tsebe laj sts'acliuntutic batel xchi'uc ti Pabloe. Tsots ic'opoj hech laj yalbun jc'opilaltutic:

—Ja' ti viniquetic li'to, ja' yabat ti Diose, ja' ti jelaven sp'ijile. Ja' chaxcholboxuc ava'yic c'u che'el chacol —xchi xc'opoj ti tsebe.

¹⁸Ep c'ac'al hech laj spasilan ti tsebe. Mu xtun laj ya'i ti Pabloe. Hech lic sjoyp'in sba hech lic yalbe ti pucuje:

—Ti sventa ti Jesucristoe chacalbot mantal: Loc'an tael ti yo'nton —xut.

Hech iloc' tal ti yo'nton ti ora.

¹⁹Ti yajval ti tsebe c'alal laj yilic ti mu xa xu' spasic canal ti sventa ti tsebe, laj stsaquic ti Pabloe xchi'uc ti Silase. Laj yiq'uic batel ti stojol ti j'abteletique te ti cabildo. ²⁰C'alal c'ot sva'anic ti stojol ti j'abteletique, hech laj yalbeic:

—Judio viniquetic li'to. Ep chac'beic c'op ti crixchanoetique li' ti jteclum cu'untique. ²¹Chaq'uic ti chanel c'utic mu stac' ti jch'untic, mu stac' ti jpastic yu'un ochemucutic ti sventa Roma ti ho'ucutique —xchiic.

²²Ti crixchanoetique ti comon laj smajic ti Pabloe xchi'uc ti Silase. Itembat loq'uel sc'u'ic yu'un ti j'abteletique. Laj yal mantal ti ac'o yich'ic te'. ²³Ep ti jyalel laj yac'beic te'. Patil laj sti'quic ti chuquel. Laj

spasic ti mantal ti jchabiejchuquele ac'o xchabi ti lec ti Pabloe xchi'uc ti Silase. ²⁴Yu'un hech ipasat ti mantal ti jchabiejchuquele, laj stic' ochel ti mero yut chuquel. Oy jombilte', te itic'bat ochel yacanic.

²⁵Ti c'alal ista ti o'lol ac'ubale te yac'oj sbaic tsc'oponic Dios ti Pabloe xchi'uc ti Silase. Yac'oj sbaic chq'uejinic yu'un ti Diose. Laj ya'yic ti yan jchuqueletique. ²⁶Ti ora tsots inic ti balumile. Iyoch scotol ti cemento yu'un ti chuquele. Ti ora ijam scotol ti ti'naetique yu'un ti chuquele. Ijtuj tal scotol ti cadenataqu'ine ti chucbil ti sc'obique. ²⁷C'alal inic ti balumile ivic' sat ti jchabiejchuquele. Laj yil jamajtic ti ti'naetic yu'un ti chuquele. Hech yu'un laj sloq'ues yespada, sc'an smil sba yu'un laj scuy ti jataven xa ti jchuqueletique. Yu'un sna' ti chmilat stuc. ²⁸Ti Pabloe tsots laj yavta:

—Mu me xamil aba. Jcotoltutic li'oyuntutic li'to —xut.

²⁹Hech ti jchabiejchuquele laj sc'an stoj. I'och ti yut chuquel. Toj xi'el ic'ot. C'ot spatán sba ti lum ti stojol ti Pabloe xchi'uc ti Silase. ³⁰Laj yic' loq'uel tal ti yut chuquel. Hech laj sjac'be:

—Totetac, ¿c'u che'el chicol? —xchi.

³¹Hech laj yalic:

—Ch'umbo sc'op ti Cajvaltíc Jesucristoe, hech chacol xchi'uc sjunul ana —x'utat.

³²Laj yalbe ya'yic ti sc'op ti Cajvaltique xchi'uc scotol ti much'utic te co'ol oyic ti snae.

³³Ti jchabiejchuquele laj xpoxtabe syajemalic. I'ac'bat yich' ho' ti

ora xchi'uc scotol ti much'utic te co'ol oyic ti snae. ³⁴Patil i'ic'atic ochel ti sna ti jchabiejchuquele ti Pabloe xchi'uc ti Silase. I'ac'bat sve'elic. Nichim no'ox yo'ntonic ti jchabiejchuquele xchi'uc scotol ti much'utic te oyic ti snae yu'un xch'unobjeic xa sc'op ti Diose.

³⁵C'alal isacub ti osile, ti j'abteletique laj staquic batel yajmayoletic.

—Coltaic batel ti viniquetique — xchi ibat ti sc'opic.

³⁶Hech yu'un ti jchabiejchuquele lic yalbe ti Pabloe ti hech chaj c'u che'el laj yalbe tal ti yajmayoletic ti j'abteletique:

—Ti j'abteletique yalojbot tal ac'opilal ta la xacolic batel. Hech yu'un loc'anic batel ti ora. Junuc avo'ntonic batanic —x'utatic.

³⁷Ti Pabloe hech laj yal:

—Ti stojol scotol crixchanoetic laj smajuntutic. Muc xiyich'buntutic jc'optutic ho'ontutic ti ochemuntutic ti sventa ti Romae. Laj stic'untutic ti chuquel. ¿C'u yu'un mucul no'ox chisloq'uesuntutic? Ac'o taluc, ac'o tal sloq'uesuntutic stuquic —xut.

³⁸Isutic batel ti mayoleticque. C'o yalbeic ti j'abteletique ti c'usi laj yal ti Pabloe. Toj xi'el ic'otic c'alal laj ya'yic ti ja' ochemic ti sventa Roma ti Pabloe xchi'uc ti Silase. ³⁹Hech ba slequile'oponic ti Pabloe xchi'uc ti Silase. Laj sloq'uesic ti chuquel. Laj yalbeic vocol ac'o loc'uc batel ti slumalic. ⁴⁰Hech iloq'uaic tal ti chuquel ti Pabloe xchi'uc ti Silase. Ibatit ti sna ti Lidiae. Ech' smuc'ubtasbe yo'ntonic scotol ti quermanotique. Hech ibatic. Ti ho'one nicom to ti Filipos.

Ja' sc'opilal ti ep ilic c'op te ti Tesalónica

17 I'ech'ic ti jteclum Anfípolis xchi'uc ti jteclum Apolonia. Ic'otic ti jteclum Tesalónica sbi. Te oy jun templo yu'un ti xchi'iltaque. ²Yu'un hech tspasilan ti jujun jteclum ti bu oy templo yu'un ti xchi'iltaque, hech yu'un te i'och ti templo ti Pabloe. Ti jujun semana ti sc'ac'alil chcux yo'ntonic laj stsac ti c'op ti xchi'iltaque te ti templo yu'unic. ³Ti Pabloe laj xcholbe ya'yic c'usi ts'ibabil ti sun ti Diose. Laj yac'be sna'ic ti persa icham ti Cristoe, ti persa icha'cuxi loq'uel ti ch'en. Hech laj yalbe uc:

—Ja' ti Jesuse ti chajcholboxuc ava'yic sc'opilale, ja' ti Jcoltavanej cu'untique —xchi ti Pabloe.

⁴Oy much'utic laj xch'unic, laj xchi'inic batel ti Pabloe xchi'uc ti Silase. Ep jchi'iltic laj xch'unic, ho'ucutic ti co'ol yanlum crixchanoucitic xchi'uque. Ja' ti much'utic toyol yo'ntonic tsc'an chch'umbeic smantal ti Diose. Ep laj xch'unic uc ti jc'u'lej antsetique. ⁵Ti judioetique ti mu xch'unic ti ital xa ti Cristoe, laj spas biq'uit yo'ntonic. Hech yu'un ba yiq'uaic tal cha'vo' oxvo' viniquetic ti te va'ajtic ti plaza, mu'yuc c'usi tspasic. Mu xtun yo'ntonic. Hech ba yac'beic c'op scotol ti crixchanoetique. Te laj xchi'inic batel uc. Laj stsob sbaic tal ti sna jun quermano, Jasón sbi. Se'an snitic loq'uel tal ti Pabloe xchi'uc ti Silase yu'un chaq'uaic ti stojol scotol ti crixchanoetique. ⁶Yu'un mu teuc laj staic, ja' laj yiq'uaic loq'uel tal ti Jasone xchi'uc

cha'vo' oxvo' ti quermanotique. C'ot
sva'anic ti stojol ti j'abteletique
yu'un ti jteclume. Tsots ic'opojic,
hech laj yalic:

—Talemic li'to ti much'utic
chac'beic c'op scotol ti
crixchanoetique ti scotol
jteclumetic. ⁷Ti Jasone laj xa yic'
ochel ti sna. Scotolic tsp'ajbeic
smantal César yu'un chalic ti oy
yan rey. Ja' Jesús —xchiic.

⁸C'alal laj ya'yic ti hech
laj yalique, ep ilic c'op yu'un
ti crixchanoetique xchi'uc ti
j'abteletique yu'un ti jteclume.
⁹Ic'ambat comel smultico ti Jasone
xchi'uc ti yan quermanotique. Hech
icoltaatic batel.

**Ja' sc'opilal ti ic'otic ti
Berea ti jcholic'opetique**

¹⁰Ti ora itacatic batel ti ac'ubal
ti Pabloe xchi'uc ti Silase. Itacatic
batel ti jteclum Berea yu'un ti
quermanotique. C'alal ic'otic ti
Berea, i'ochic ti templo yu'un
ti xchi'iltaque. ¹¹Ti xchi'iltac ti
te nacajtic ti Bereae mu hechuc
yo'ntonic hech chaj c'u che'el
ti xchi'iltaque ti te nacajtic ti
Tesalónica. Ja' más lec laj spas ti
xchi'iltaque ti te nacajtic ti Bereae.
Toyol yo'ntonic laj spasbeic ti muc'
ti sc'op ti Diose. Scotol c'ac'al laj
sq'uelic ti sun ti Diose. Tsq'uelic
mi hech yalaj ti Diose hech chaj
c'u che'el chchol ti Pabloe. ¹²Hech
yu'un ep laj xch'unic ti xchi'iltaque.
Ep jc'ulej antsetic laj xch'unic
uc ja' jchi'iltic. Oy viniquetic
jchi'iltic laj xch'unic uc, ho'ucutic
ti co'ol yanlum crixchanoucitic
xchi'uque. ¹³Ti judioetique ti te

nacajtic ti Tesalónica laj ya'yic
ti chchol ti sc'op ti Diose te ti
Berea ti Pabloe. Hech yu'un ba
yac'beic c'op ti crixchanoetique
ti te nacajtic ti Bereae. ¹⁴Hech
yu'un ti Pabloe ti ora itacat batel
yu'un ti quermanotique. Ic'ot ti bu
nopol nab. Ja'uc ti Silase xchi'uc ti
Timoteoe te to icomic ti Berea. ¹⁵Ti
much'utic ichi'invane, te a yaq'uic
comel ti Pabloe te ti jteclum Atenas
sbi. I'albatic tal sc'opilal ti Silase
xchi'uc ti Timoteoe ti ac'o taluc ti
ora mi xu' yu'unique, xchi ti Pabloe.
Hech isutic batel.

**Ja' sc'opilal ti laj xchol sc'op
Dios te ti Atenas ti Pabloe**

¹⁶C'alal te chmalavan ti Atenas
ti Pabloe, ep laj yich' mul c'alal laj
yil ti puru santoetic chch'unic ti
crixchanoetique. ¹⁷Hech yu'un te
ti templo yu'un ti xchi'iltaque laj
stsac ti c'op ti xchi'iltaque, ja' ti
co'ol judioetic xchi'uque, xchi'uc
ti jchi'iltique ti toyol yo'ntonic
tsc'an chch'umbeic uc smantal ti
Diose, ho'ucutic ti co'ol yanlum
crixchanoucitic xchi'uque. Scotol
c'ac'al laj xcholbe ya'yic uc ti
much'utic laj sta sbaic xchi'uc ti
plaza. ¹⁸Te oy ti Atenas much'utic
chch'umbeic sc'op jun vinic,
Epicurus sbi. Ja' epicúreoetic
sbi uc ti much'utic chch'umbeic
sc'ope. Oy yan chch'umbeic sc'op
jun vinic, Zeno sbi. Ja' estoicoetic
ic'ot sbiic ti much'utic chch'umbeic
sc'ope. Hech yu'un ital cha'vo'
oxvo' jchanubtasvanejetic yu'un
ti epicúreoetique xchi'uc ti
estoicoetique. Tal stsac ti c'op ti
Pabloe. Oy hech laj yalic:

—Toyol chc'opoj avi to. ¿C'usi chal? —xchiic.

Oy laj yalic:

—Ta la xcholbe sc'opilal ach' diosetic —xchiic.

Yu'un laj xcholbe sc'opilal ti Jesuse xchi'uc ti Jtotic Diose ja' ti laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en ti Jesuse. ¹⁹Hech yu'un laj yiq'uic batel ti Pabloe te ti vits yo' bu tstsobilan sbaic ti jchanubtasvanejetique. Areópago sbi ti vitse. Hech laj yalbeic ti Pabloe:

—¿Mi chac'an chavalbun ca'itutic ti c'usi ach' c'opal chachole?

²⁰Yu'un jchop o ti c'op ti chachol chca'i. Ti jc'an chca'itutic c'usi sjam ti ac'ope —xchiic.

²¹Scotol ti atenasetique xchi'uc ti much'utic q'uejel liquemic tal ti te nacajtique, ja' no'ox chech'esic c'ac'al chlo'lajic. Chalic c'usuc no'ox ach' c'opal cha'yic.

²²Hech yu'un ti Pabloe laj sva'an sba ti o'lol yo' bu stsoboj sbaic te ti Areópago. Hech laj yalbe:

—Atenasetic, toyol avo'ntonic yu'un chach'unic diosetic chquil. ²³C'alal ni'ech' ti jteclum avu'unique, laj quil ti c'usi ach'unojique. Laj quil uc jun altar yo' bu hech ts'ibabil: “Repenta oy jun dios ti mu xcojtiquintique. Ja' altar yu'un”, xchi ts'ibabil. Hech yu'un ho'oni chcojtiquin ti Diose ti mu xana'ic mi oye ti ho'oxuque. Hech yu'un chajcholboxuc sc'opilal.

²⁴Ja' ti Diose ti laj spas ti balumile xchi'uc scotol ti c'utic oye. Ja' Yajval ti vinajele, ti balumile. Hech yu'un mu xnaqui ti temploetic ti pasbil ti sc'ob crixchanoetique.

²⁵Mu'yuc c'usi ch-ac'bat yu'un ti crixchanoetique. Mu'yuc c'usi tse'an. Stuc chijyac'bucutic jcuxlejaltic. Chijyac'bucutic quich'tic ic'. Chijyac'bucutic scotol ti c'usi chtun cu'unique.

²⁶Jun no'ox ti vinique ti laj spas ti Diose hech ip'ol ti jaylajuntos crixchanoetic ti li'oyic ti balumile. Laj yac' nacluc ti sjoylejal balumil. Vo'one chapambil yu'un ti Diose yorailic xchi'uc sbalumilic. ²⁷Yu'un ti hech ipasatic yu'un ti Diose yu'un ac'o sal'ic ti Diose. Yu'un mi tsa'ic ti Diose, tstaic, chojtiquinic, yu'un mu nomuc oyucutic ti yo'nton jujunucutic. ²⁸Ti sventa ti Diose ti li' cuxulucutique. Ti sventa ti Diose ti chij'abtejucutique xchi'uc scotol ti c'usi ti jpastique. Hech chaj c'u che'el yalojic cha'vo' oxvo' ti jpasunetic avu'unique. “Yol snich'onucutic ti Diose yu'un laj spasucutic”, xchiic. ²⁹Yu'un ti yol snich'onucutic ti Diose, hech yu'un mu me jcyutic ti ja' Dios ti c'utic pasbil ti c'anal taq'uin, mi ti saquil taq'uin, mi ti ton, mi ti bu loc'tombail pasbil ti sc'ob crixchanoetic ti hech no'ox laj snop ti yo'ntonic laj spasic. ³⁰Ti vo'one tale its'icbat sbolil yo'ntonic yu'un ti Diose. Tana to chalbe mantal scotol crixchanoetic ti buc no'ox nacajtique ti ac'o sutes yo'ntonic yu'un ti smulique. ³¹Yaloj ti Diose ti tsta yorail ti toj chchapambe sc'opilal yu'un smulic scotol crixchanoetic ti sventa ti vinic ti t'ujbil yu'une. Laj xa yac'be sna'ic scotol crixchanoetic ti ja' Jesús ti t'ujbil yu'une yu'un laj xa xcha'cuses loq'uel ti ch'en —xchi ti Pabloe.

³²Ti c'alal laj ya'yic ti laj yal ti Pabloe ti icha'cuxi loq'uel ti ch'en ti Jesuse, o'lol laj slabanic. Ti o'lole:

—Yan to vuelta xtal avalbun ca'litutic —xchiic laj no'ox smaquic batel ti c'op.

³³C'alal ilaj yo'nton ti Pabloe, iloc' batel. ³⁴Oy much'utic laj xch'unic, ba xchi'in ti Pabloe. Laj xch'un jun vinic, Dionisio sbi. Ja' yich'oj yabtel te ti Areópago. Laj xch'un uc jun ants, Dámaris sbi. Oy to yantic laj xch'unic uc.

**Ja' sc'opilal ti ibat ti
Corinto ti Pabloe**

18 Patil iloc' batel ti jteclum Atenas ti Pabloe. Ibat ti jteclum Corinto sbi. ²Te c'ot sta jun xchi'il, Aquila sbi. Ponto sbi ti bu ono'ox liquem ti Aquilae. Ja'to no'ox iloc' tal ti slumal Italia xchi'uc ti yajnile. Priscila sbi ti yajnile. Yu'un laj yal mantal ti totil ajvalile, ja' ti Claudio sbie, ac'o loc'uc batel scotol judioetic li' ti Roma li'to, xchi. Hech yu'un ti Pabloe te c'ot sc'opon ti Aquilae xchi'uc ti Priscilae te ti sna te ti Corinto. ³Yu'un co'ol yabtelic hech yu'un te icom te ti sna. Laj xchi'in sbaic ti abtel. Laj spasic nail nucul yu'un ja' yabtelic o. ⁴Scotol sc'ac'alil chcux yo'ntonic ti judioetique, ti Pabloe laj stsac ti c'op ti xchi'iltaque te ti templo. Yu'un ac'o sutes yo'ntonic ti xchi'iltaque xchi'uc ti jchi'iltique, ho'ucutic ti yanlum crixchanoucutic xchi'uque.

⁵C'alal laj yo'ntonic te ti estado Macedonia ti Silase xchi'uc ti Timoteoe, te italic ti jteclum

Corinto. Yac'oj persa chchol ti sc'op ti Diose c'ot staic ti Pabloe. Chac'be sna'ic ti xchi'iltaque ti ital xa ti Jcoltavaneje, ja' ti Jesuse.

⁶Ti Pabloe icontrainat yu'un ti xchi'iltaque. Ilabanat yu'unic. Hech yu'un ti Pabloe laj slilin sc'u', hech laj yalbe:

—Ho'oxuc chcom ti aventuraic ti mu xac'an chach'unique. Ti ho'one mu jventaucocuc xa. Tana chba jcholbe ya'yic yanlum crixchanoetic —xut. Yu'un ti laj slilin ti sc'u'e yu'un mu'yuc xa ti sventa stuc.

⁷Hech yu'un j'ech'el laj squechan comel ti te chba xchol sc'op Dios te ti templo ti Pabloe. Hech yu'un ibat ti na. Ba chanubtasvanuc te ti sna jun vinic, Justo sbi. Co'ol yanlum vinicucutic xchi'uc ti Justoe. Ja' spasoje ti muc' ti Diose. Te oy sna ti xocon templo yu'un ti judioetique. ⁸Te tal ya'i sc'op Dios jun vinic, Crispo sbi. Ja' yich'oj tsots yabtel te ti templo yu'un ti judioetique. Laj xch'umbe sc'op ti Cajvaltique xchi'uc sjunul sna. Ep ti corintoetique ti tal ya'ibeic sc'op ti Pabloe laj xch'unic uc. Laj yich'ic ho'. ⁹Ti ac'ubal ti Pabloe laj yil ti Cajvaltique. Hech i'albat:

—Mu xaxi', mu me xapajes aba, alo ti jc'ope. ¹⁰Chajchi'inot. Mu'yuc much'u chayilbajin yu'un oy to ep ti much'utic cu'une li' ti jteclum li'to —x'utat.

¹¹Hech yu'un te ihalej o'lol xchibal habil. Te laj xchanubtas ti sc'op ti Diose.

¹²Ja' yorail ti tiq'uil ti gobernador te ti estado Acaya ti Galione. Hech yu'un ti xchi'iltac ti Pabloe ti comon lic yilbajinic ti Pabloe.

Ja' te laj yiq'uaic batel, ba sva'anic ti bu chchapambe sc'opilal smul scotol crixchanoetic ti gobernadore.

¹³Hech c'o yalic:

—Ti jchi'il li'to ja' tsp'aj mantal.

Mu lecuc ti c'usi chac'be xch'unic ti jchi'iltaque —xchiic.

¹⁴C'alal sc'an chc'opoj ti Pabloe, ti Galione hech laj yalbe ti judioetique:

—Judioetic, ti yu'unuc laj sp'aj mantale, ti oyuc smul staoje, xu' chajchapamboxuc. ¹⁵Mi yu'un no'ox c'utic c'opetic xchi'uc c'utic biiletic xchi'uc c'utic mantaletic avu'unique, chapano me atuquic. Ti ho'one mu jc'an jchapan —xut—. ¹⁶Loc'anic xa batel —x'utatic.

Mu sc'an chloq'uaic batel. Te to ihalejic yo' bu chchapambat sc'opilal smul scotol crixchanoetic.

¹⁷Hech yu'un scotol ti jchi'iltique ti te oyique, ho'ucutic ti co'ol yanlum crixchanoucitic xchi'uque, laj stsaquic jun vinic, Sóstenes sbi. Ja' yich'oj tsots yabtel te ti templo yu'un ti judioetique ti Sóstenese. Lec laj smajic te yo' bu chchapambat sc'opilal smul scotol crixchanoetic. Ti Galione mi jutuc muc spas ti muc'.

¹⁸Ep to c'ac'al te ihalej ti Pabloe. Patil laj sc'opon comel ti quermanotique te ti Corinto. Iloc' batel yu'un chba stsac barco te ti jteclum Cencrea. Yu'un chcha'sut xa batel ti slumal Siria. Ibat uc ti Aquilae xchi'uc ti Priscilae. Laj xchi'in batel ti Pabloe. Te ti jteclum Cencrea laj yac' ti tulel scotol ti stsotsil sjole ti Pabloe yu'un ihu' xa yu'un ti c'usi yalaj ti stojol ti Diose. Hech i'ochic ti barco. Hech

iloq'uaic batel ti Cencrea. ¹⁹C'alal ic'otic ti jteclum Efeso, ti Pabloe te laj scomes ti Aquilae xchi'uc ti Priscilae. Stuc i'och ti templo yu'un ti xchi'iltaque ti Pabloe. C'ot stsac ti c'op ti xchi'iltaque ti mu xch'unic ti ital xa ti Cristoe. ²⁰Hech yu'un i'albat vocol yu'un ti xchi'iltaque yu'un ac'o xchi'in ep c'ac'al. Muc sc'an ti Pabloe. ²¹Hech laj sc'opon comel:

—Persa chibat ti Jerusalén yu'un ti jc'an ti te oyun ti yorail ti q'uine. Mi tsc'an ti Diose, chisut tal. Chtal jq'ueloxuc —xchi.

I'och ti barco ti Pabloe. Hech iloc' batel ti jteclum Efeso.

Ja' sc'opilal ti ic'ot xa ti Antioquía ti Pabloe ti bu ono'ox iloc' talele

²²Ic'ot ti jteclum Cesarea. Te iloc' ti barco ti Pabloe. Imu batel ti Jerusalén. Te c'ot sc'opon scotol ti jch'unolejetique ti tsotsobilan sbaic te ti Jerusalemene. Patil iyal batel ti jteclum Antioquía te ti slumal Siria. ²³Te ihalej jutuc. Patil lic loc'uc batel. I'ech' ti scotol jteclumetic te ti estado Galacia xchi'uc ti estado Frigia. Ech' smuc'ubtasbe yo'ntononic scotol ti jch'unolejetique.

Ja' sc'opilal ti Apolose ti laj xchol ti sc'op Diose te ti Efeso

²⁴Ic'ot ti Efeso jun judio vinic, Apolos sbi. Alejandría sbi ti slumale. Lec sna' xc'opoj ti Apolose. Lec sna' c'usi ts'ibabil ti sun ti Diose. ²⁵Lec sna' ti c'u yepal ya'yoybe sc'opilal ti Cajvaltique. Toyol yo'nton c'alal ic'opoj laj xcholbe sc'opilal ti Jesuse, manchuc mi ja' no'ox ya'yoybe sc'opilal ti ich'ho' yu'un

ti Juane. Mu ya'yojbc sc'opilal ti chquich'tic ho' ti sventa ti Jesuse. ²⁶Jamal laj yal ti sc'op ti Diose te ti templo yu'un ti xchi'iltaque. Te oy ti Aquilae xchi'uc ti Priscilae. C'alal laj ya'ibeic sc'op ti Apolose, laj yiq'uic batel ti sna. Laj xcholbeic ya'i scotol ti c'u che'el laj yac' ti a'yel ti Jesuse. ²⁷Ti Apolose sc'an chbat ti estado Acaya. Lec laj ya'yic ti quermanotic te ti Efeso ti chbate. Hech yu'un laj sts'ibabeic batel sun ti jch'unojeletique ti te nacajtic ti Acaya ac'o spasic ti muc' ti Apolose. C'alal ic'ot ti Acaya ti Apolose, ep laj scolta scotol ti much'utic xch'unojbeic sc'op ti Cajvaltique, ja' ti i'ac'batic xa yutsil yo'ntonic yu'un ti Diose. ²⁸Jamal laj yalbe ti xchi'iltaque ti stojol ep crixchanoetic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse. Laj yac'be sna'ic ti hech ts'ibabil ti sun ti Diose. Oy yip ti sc'op ti Apolose hech muc xu' xtac'avic mi jutuc ti xchi'iltaque.

Ja' sc'opilal ti ibat ti Efeso ti Pabloe

19 C'alal i'ay ti Corinto ti Apolose, ti Pabloe ja' te yac'oj sba sq'uel scotol ti jch'unojeletique ti te nacajtic ti bu vitsetique ti butic laj xchol sc'op Dios ti jbaele. Patil iyal batel ti jteclum Efeso. Te c'ot sta cha'vo' oxvo' jch'unojeletic. ²Hech laj sjac'be:

—C'alal laj ach'unic, ¿mi laj avich'ic ti Ch'ul Espíritue? —xchi.

—Hu'u, muc bu ca'yojtutic ti oy ti Ch'ul Espíritue —xchi xtac'avic.

³Ti Pabloe hech laj sjac'be:

—¿Much'u ti sventa nac'ot o yu'un ti laj avich'ic ho' che'e? —xchi.

—Yu'un ti laj quich'tutic ti ho'e, yu'un hech laj yal comel mantal ti Juane, ja' ti laj yac' ti ich'ho'e —xchiic.

⁴Hech laj yalbe ti Pabloe:

—Yu'un ti laj yac' ich'ho' ti Juane, yu'un ja' señail ti suturem xa yo'ntonic yu'un smulic ti crixchanoetique. Laj yalbe ti crixchanoetique ac'o xch'umbeic sc'op ti much'u patil chtal yu'une, ja' ti Jesuse —xchi ti Pabloe.

⁵C'alal laj ya'yic ti hech laj yal ti Pabloe, laj yich'ic ho' ti sventa ti Cajvaltic Jesuse. ⁶Ti Pabloe laj yac' sc'ob, laj yac'be ti sjolic jujun. Hech hul ochuc ti yo'ntonic ti Ch'ul Espíritue. Ic'opojic ti yantic c'opetic. Sc'op Dios laj yalic. ⁷Oy van lajchavo'uc ti scotolic.

⁸Ti Pabloe i'och ti templo yu'un ti xchi'iltaque. Oxib u te jamal ichanubtasvan. Laj stsac ti c'op ti xchi'iltaque. Laj yalbe c'utic x'elan tspasvan ti mantal ti Diose yu'un ac'o sutes yo'ntonic yu'un smulic. ⁹Te oy much'u tsots yo'ntonic, mu sc'an xch'unic ti ja' chijcol yu'un ti Jesuse. Hech yu'un chopol laj yalbe sc'opilal te ti stojol ti much'utic te stsoboj sbaique. Ep ti much'utic te stsoboj sbaique. Hech yu'un ti Pabloe laj sq'uej sba batel. Laj yic' batel ti jch'unojeletique. Te ba stsob sbaic te ti bu escuela yu'un Tiranno sbi. Jujun c'ac'al te ichanubtasvan ti Pabloe. ¹⁰Chib habil hech ichanubtasvan ti Pabloe. Hech laj ya'ibeic sc'op ti Cajvaltic Jesuse ep ti much'utic te nacajtic ti slumal Asiae, capal xchi'iltac xchi'uc jchi'iltic, ho'ucutic ti co'ol yanlum crixchanoucucic xchi'uque.

¹¹Ti Diose laj xch'amumbe sc'ob ti Pabloe hech laj spas jchop o abteletic ti Pabloe. ¹²Ti much'utic laj yich'beic batel c'usi oy yu'un ti Pabloe mi smac xch'ut, mi spaño, ba yac'beic jchameletic hech ilamaj xchamelic. Oy yantic iloc' pucujetic ti yo'ntonic uc.

¹³Ital judioetic xanviletic, ja' tsloq'ues pucujetic tscuy sbaique. Yu'un sc'an sloq'uesbeic pucujetic ti yo'ntonic scotol ti much'utic oy pucuj ti yo'ntonique, hech yu'un laj stabeic ti alel ti sbi ti Cajvaltlic Jesuse. Hech laj yalic:

—Chacalbe mantal ti sventa ti Jesuse, ja' ti much'u chcholbat sc'opilal yu'un ti Pabloe —xchiic.

¹⁴Hech laj spasic hucvo' xnich'nab jun vinic, Esceva sbi. Judio vinic ti Escevae. Ja' yich'oj yabtel yu'un totil pale ti Escevae. ¹⁵Hech i'utatic yu'un ti pucuje:

—Xcojtiquin ti Jesuse. Xcojtiquin ti Pabloe. Ti ho'oxuque ¿much'uot chacuy abaic? —x'utatic.

¹⁶Ti vinique ti oy pucuj ti yo'ntone, ip'it tal. C'ot tsacatuc ti xnich'nab ti Escevae. Tsalbil ic'ot scotolic. Ja' itsalvan ti pucuje. Banajtic, yajemic icom. Hech ijatavic loq'uel ti sna ti vinique. ¹⁷Ipuc sc'opilal. Scotol laj ya'yic ti much'utic te nacajtic ti Efesoe, capal judioetic xchi'uc jchi'iltic ho'ucutic ti co'ol yanlum crixchanoucitic xchi'uque. Toj xi'el ic'otic scotolic. Scotolic lic spasic ti muc' ti Cajvaltlic Jesuse.

¹⁸Ep ti much'utic xch'unojbeic xa sc'op ti Cajvaltique tal yalic ti ja'to no'ox tsc'an tcomesic ti chiq'uic ti snaic jpicch'ich'etic. ¹⁹Italic uc ep

ti much'utic sna'ic spasel hech chaj c'u che'el jpicch'ich'. Hech yu'un laj yich'ic talel sunic. Laj xchiq'uic ti c'oc' ti stojol scotolic. Laj stusic ti jayib lajem staq'uinic yu'un ti sunique. Cincuenta mil lajem ti staq'uinique. ²⁰Hech lec ipuc ti sc'op ti Cajvaltique. Oy yip. Ep ti much'utic ijelbat yo'ntonique.

²¹Patil ti Pabloe laj snop ti yo'nton ti jbael ch-ech' ti estado Macedonia xchi'uc ti estado Acaya, patil chbat ti Jerusalén. Hech laj yal: Mi nic'ot xa ti Jerusalén, persa chba jq'uel uc ti Romae, xchi. ²²Laj scajtac jelavel ti estado Macedonia cha'vo' ti much'utic icoltaat yu'une, ja' ti Timoteoe xchi'uc yan quermanotic, Erasto sbi. Te to ihalej ti Asia ti Pabloe.

Ja' sc'opilal ti ep ilic c'op te ti Efeso

²³Te ilic ep c'op yu'un mu xtun laj ya'yic ti ipuc xa sc'op ti Cajvaltique.

²⁴Ja' laj sliques jun vinic, Demetrio sbi. Ti Demetrioeb ja' yabtel ch-abtej ti saquil taq'uin. Yu'un tspace sloctombail ti ch'ulna yu'un ti Dianae ja' ti yajsantoique. Ja' ti sventa ti Demetrioeb laj spasic ep canal ti much'utic co'ol ch-abtejeic xchi'uc ti saquil taq'uine. ²⁵Hech yu'un ti Demetrioeb laj stsob ti much'utic co'ol yabtelic xchi'uc svinictac. Hech laj yalbe:

—Totetac, ti sventa cabtelic ti jtatic jtaq'uintic. ²⁶Avilojic, ava'yojic ti laj xa sutesbe yo'ntonic ep crixchanoetic ti Pabloe yu'un chal ti ma'uc Dios c'usi pasbil ti sc'ob crixchanoetic. Ep ti much'utic hech xch'unojic xae. Ma'uc no'ox li' ti Efeso li'to; ti scotol slumal

Asia uc. ²⁷Ja' vocol mi chtup' ti cabtelitique. Mu xtun uc mi mu spatat ti muc' ti ch'ulna yu'un ti jch'ulme'tic Dinae. Mu xtun mi mu xa spasic ti muc' ti jch'ulme'tic Diana uque. Yu'un ja' pasbil ti muc' ti scotol slumal Asia xchi'uc ti sjoylejaj balumil —xchi.

²⁸C'alal laj ya'yic ti hech laj yale, ilic sjolic. Tsots ic'opojic:

—Jelaven sp'ijil ti jme'tic Dinae. Ja' jch'ulme'tic cu'untic ho'ucutic ti efesoucutique —xchiic ti xchi'il ti abtel ti Demetrio.

²⁹Sjunul ti jteclume ep ti c'usi chalique. Hech laj snet' sbaic ochel ti jun muc'ta na, teatro sbi. Laj xchechic ochel uc cha'vo' Macedonia viniqetic. Ja' xchi'il ti xambal ti Pabloe. Gayo sbi ti june, Aristarco sbi ti yane.

³⁰Ti Pabloe sc'an chba sc'opon ti crixchanoetique. Mu x'ac'at batel yu'un ti jch'unojeletique. ³¹Oy cha'vo' oxvo' j'abteletic talemic ti yan jteclumetic te ti slumal Asia. Lec tsc'opon sbaic xchi'uc ti Pabloe. Laj stac batel jun yabat yu'un ac'o ba spajes ti Pabloe yu'un mu me x'och ti teatro. ³²Te xvochetic no'ox scotolic. Mu'yuc sjam ti c'usi laj yalique. Ja' más epic ti muc sna'ic ti c'u yu'un te stsoboj sbaique. ³³Ti judioetique yu'un laj yilic ti chcontrainat ti xchi'iltaque hech yu'un laj st'ujic jun xchi'il, Alejandro sbi. Tsva'anic yu'un ac'o c'opojuc yu'un ac'o spajes ti crixchanoetique. Hech ti Alejandro laj sjim sc'ob yu'un ac'o ch'anic scotolic. ³⁴Yu'un laj yilic ti ja' judio vinic ti tsc'an chc'opoje, hech yu'un scotolic ti comon lic avanuc:

—Jelaven sp'ijil ti jme'tic Dinae. Ja' jch'ulme'tic cu'untic ho'ucutic ti efesoucutique —xchiic.

Oy van chibuc ora hech i'avanic.

³⁵Hech yu'un ti secretal ti ch-abtej yu'unic te ti cabildo hech lic spajes ti crixchanoetique yu'un mu me x'avanic. Hech laj yalbe:

—Totetac, ho'ucutic efesoucutic.

Scotol crixchanoetic sna'ojic ti ic'ot ti jventatic ti jchabitic ti ch'ulna yu'un ti jch'ulme'tic Dinae, ja' ti loc'tombaile ti laj yac'bucutic yal tal ti vinajel ti Júpitere. ³⁶Mu'yuc much'u xu' chal ti mu meleluque. Hech yu'un mu me aniluc chanop ti c'usi chapasique. Ja' lec ti chach'aniique. ³⁷Mu'yuc smul yu'un avic'ojic tal avi viniqetic li'to. Mu'yuc bu a yixtanic ti jch'ulme'tique. Mu chopoluc ic'opojic yu'un ti jch'ulme'tique. ³⁸Hech yu'un mi tsc'an chba sc'anic parte ti Demetrio xchi'uc ti much'u co'ol yabtel xchi'uque, oy bu xu' chchapaj. Oy gobernadoretic. Hech yu'un ac'o batuc, ac'o ba yalbe ti stojol. ³⁹Mi oy to c'usi yan chachapanic, persa ti jchapantic ti c'alal yorail ti jtsoj jbatitc jcotoltic hech chaj c'u che'el chal ti leye. ⁴⁰Ja' vocol mi ti jtatic jmultic yu'un ep ilic c'op cu'untic nax. ¿C'usi chcaltic? Yu'un mu'yuc sjam ti laj jtsoj jbatitc li'to —xchi.

⁴¹C'alal laj yal hech, laj stac batel scotol ti crixchanoetique ti te stsoboj sbaique.

Ja' sc'opilal ti Pabloe ti ibat ti Macedonia xchi'uc ti Grecia

20 C'alal ilamaj ti c'ope, ti Pabloe laj yic' tal ti jch'unojeletique. Laj staq'ui, laj sc'opon comel, hech ibat ti estado

Macedonia. ²C'alal te i'ech' ti estado Macedonia, ep ti c'usi ech' yalbe comel ti jch'unojeletique. Hech laj smuc'ubtasbe yo'ntonic. Patil ibat ti estado Grecia. ³Te ihalej oxib u ti Pabloe. Patil sc'an chcha'sut batel ti slumal Siria ti bu ono'ox iloc' talele. Snopoj ti chbat ti barco. C'alal hech snopoj, laj ya'i ti sc'an stsacat yu'un ti xchi'iltaque. Hech yu'un laj snop ti chbat ti yacan. Te ch-ech' batel ti Macedonia c'alal tsut batel. ⁴Ja' laj xchi'in batel jun quermanotic, Sópater sbi. Liquem tal ti Berea ti Sópatere. Laj xchi'inic batel uc tesalónicaetic, ja' ti Aristarcoe xchi'uc yan quermanotic, Segundo sbi. Laj xchi'in batel uc ti Gayoe, ja' ti liquem tal ti jteclum Derbee. Laj xchi'in batel uc ti Timoteoe xchi'uc cha'vo' Asia viniuetic. Tíquico sbi ti june. Trófimo sbi ti yane. ⁵C'alal ic'otic ti jteclum Filipos te c'ot staun ti Pabloe. Hech yu'un ja' jbael ijelavic batel ti yan xchi'iltac ti Pabloe. Te c'ot smalauntutic ti jteclum Troas. Ti ho'one xchi'uc ti Pabloe te to nicomttutic ti Filipos. ⁶C'alal ilaj ti q'uin yu'un ti judioetique ti c'alal yoraíl tsve'ic caxlan vaj ti mu pumesbiluc ti xch'ute, niloc'tutic batel ti jteclum Filipos xchi'uc ti Pabloe. Ho'ob c'ac'al nixanavttutic batel ti barco. C'o jta jbatutic xchi'uc ti yantique te ti jteclum Troas. Hucub c'ac'al te nihalejtutic.

Ja' sc'opilal ti Pabloe ti laj xchol sc'op Dios te ti Troas

⁷Ti sba c'ac'alil semana laj jtsob jbatutic xchi'uc ti jch'unojeletique

yu'un ti jpastutic hech chaj c'u che'el laj yac' ti q'uelel ti Cajvaltique c'alal laj xet' ti caxlan vaje laj yuch' ti ya'llel sat uvate'e. Ja' hech laj jpastutic yu'un laj jna'tutic ti Cajvaltique ti ja' icham cu'untutique. Te ichanubtasvan ti Pabloe yu'un yoc'omal xa chbat. Laj sta o'lol ac'ubal c'alal ichanubtasvan ti Pabloe. ⁸Oy ep c'oq'uetic stsanojic yo' bu stsoboj sbaique te ti yoxcajal na. ⁹Te oy jun quem, Eutico sbi. Te nacal ti ti'ventana ti quememe. Yu'un hal ichanubtasvan ti Pabloe, ital svayel ti quememe. Hech ip'aj yalel ti yoxcajal na. Chamen xa c'ot staic. ¹⁰Hech yu'un iyal batel ti Pabloe. Laj sq'uech liquel ti ánimae ja' ti quememe. Hech laj yal:

—Mu me xavich'ic mul. Laj xa xcha'cuses ti Cajvaltique —xchi.

¹¹Hech imu batel ti Pabloe, c'ot ve'uc. Jcoltutic nive'tutic. Ilo'laj to ti Pabloe ja'to c'alal isacub ti osile. Hech nibatutic. ¹²Ti quemem ti icha'cuxie, lec xa oy, laj yiq'uaic batel. Hech yu'un nichim no'ox yo'ntonic.

Ja' sc'opilal ti ixanavic batel ti barco c'alal ti Mileto

¹³C'alal te to icom ti Troas ti Pabloe, ho'ontutic ni'ochtutic ti barco. Nibatutic ti jteclum Asón yu'un calojbetutic ti te chc'ot quic'tutic ochel ti barco ti Pabloe. Hech jchapojttutic yu'un stuc sc'an chanav batel ti yacan. ¹⁴Hech c'o jta jbatutic ti jteclum Asón. Laj quic'tutic ochel yu'un chixchi'inuntutic ti barco. Nic'otutic ti balumil Mitilene sbi,

ja' ti joyubtabil ti ho'e. ¹⁵Hech yu'un niloc'tutic batel yan vuelta. Ti yoc'omal nic'otutic ti bu laj quilutic ti balumil Quío sbi, ja' ti joyubtabil ti ho'e. Ti yoxibal c'ac'al nic'otutic ti balumil Samos sbi, ja' ti joyubtabil ti ho'e. Nihalejtutic ti jteclum Trogilio. Ti yan c'ac'al nic'otutic ti jteclum Mileto. Puru ti barco nixanavtutic. ¹⁶Ti Pabloe tsc'an toj chbat, mu sc'an ch-och ti Efeso yu'un mu sc'an mi chalej te ti slumal Asia. Sc'an ti ora chc'ot ti Jerusalén yu'un mi xu' yu'une, ja' tsc'an ti te xa oy ti Jerusalén ti yorail q'uin Pentecostés.

Ja' sc'opilal ti Pabloe ti laj sc'opon comel ti ancianoetique, ja' ti sventainojic ti jch'unojeletique te ti Efesoe

¹⁷C'alal te oy ti Mileto ti Pabloe, laj stac ti iq'uel ti ancianoetique te ti Efeso, ja' ti much'utic sventainojic scotol ti jch'unojeletique ti tstsobilan sbaique te ti Efeso.

¹⁸C'alal ihulic ti ancianoetique, hech i'albatic yu'un ti Pabloe:

—Xana'ic c'u x'elán laj jchi'inoxuc c'alal nihul li' ti Asia asta ti ora to. ¹⁹Mu laj jtoy jba, laj cac' jba ti abatinel yu'un ti Cajvaltique. Ep ni'oc' yu'un mu sc'an xch'unic ti crixchanoetique. Ep laj quich' ilbajinel yu'un chapal jc'opilal yu'un ti jchi'ile y ti jchi'iltique.

²⁰Mi jutuc mu laj jmuic ti co'nton scotol ti c'utic sventa avutsilalic. Jamal laj jcholboxuc ava'yic xchi'uc ti stojol scotol crixchanoetic xchi'uc ti nantic. Hech laj jchanubtasoxuc.

²¹Capal jchi'iltic xchi'uc ti ho'oxuc ti yanlum crixchanoouxuc scotol

laj jcholbe ya'yic yu'un ac'o sutes yo'ntonic yu'un smulic ti stojol ti Diose, ac'o xch'umbeic sc'op ti Cajvaltíc Jesucristoe. ²²Tana chibat ti Jerusalén. Chuquel ya'yel oy ti co'nton. Mu jna' c'usi chc'ot ti pasel cu'un. ²³Yu'un ti scotol jteclumetic chiyalbun jc'opilal ti Ch'ul Espíritue ti te chc'ot jta chuquel, te chc'ot quich' vocal. ²⁴Mi jutuc muc chixi'. Mi jutuc mu jc'uxubin jba. Ja' no'ox jventa mi ihu' cu'un ti cabtele. Ja' no'ox jventa mi ti jloq'ues ti cabtel ti yac'ojbun ti Cajvaltíc Jesuse. Ja' cabtel ti jchol ti lequil ach' c'ope, ja' ti yutsil yo'nton chixc'uxubinucutic ti Diose.

²⁵Tana jna' ti acotolic mu xa xaq'uelbun jsat yan vuelta ho'oxuc ti laj jcholboxuc ava'yic c'utic x'elán tspasvan ti mantal ti Diose.

²⁶Hech yu'un ti ora to jamal chacalbe acotolic mu jventaucouxuc xa. ²⁷Ti ho'one muc jmuic ti co'nton ti c'u yepal yaloj smantal ti Diose. Scotol laj jcholboxuc ava'yic.

²⁸Yu'un avich'ojic avabtelic yu'un ti Ch'ul Espíritue yu'un chachabiic ti jch'unojeletique, hech yu'un ja' tsc'an ti chamac'linic ja' sventa yo'ntonic. Yu'un ja' mambilic ti xch'ich'el yu'un ti Cajvaltique.

²⁹Yu'un jna' mi nibate patil chtal yo' bu oyoxuc much'utic chopol yo'ntonic. Mu xc'uxubin ti jch'unojeletique hech chaj c'u che'el mu xc'uxubin carneroetic ti jti'vanej bolome. ³⁰Oy much'utic te ach'i'inojic chlic yac'be c'op ti yantique yu'un sc'an ti ac'o ts'ac'liatuc stuc. ³¹Hech yu'un viq'uuluc me asatic, mu me ch'ayemuc avo'ntonic chalajic ti

lo'lael. Na'ic me ti oxib habil ti c'ac'al ti ac'ubal laj jtaq'uioxuc jujunoxuc. Laj coc'taouxuc.

³²Tana to, quermanotac, chaxchabioxuc ti Diose. Ac'o ti avo'ntonic ti sc'op ti Diose. Yutsil yo'nton chiscoltaucutic ti Diose. Oy yip ti sc'op ti Diose. Hech chap'ijubic. Hech co'ol chacolic yu'un ti Diose xchi'uc scotol ti much'utic lecubtasbil xa yo'ntonique. ³³Ti ho'one mi jutuc mu xbic'taj co'nton yu'un staq'uin yantic, yu'un sc'u' spoc' yantic.

³⁴Ti ho'oxuque chana'ic ti jtuc ti jc'ob laj jsa' ti c'usi itun cu'une xchi'uc ti much'u laj xchi'inune. ³⁵Scotol cac'ojboxuc avilic ti hech cha'abtejic uc yu'un hech chacoltaic ti much'utic mu'yuc yip yo'ntonique. Na'o me ti sc'op ti Cajvaltic Jesuse ti laj yal comele: “Ma'uc chich' bendición yu'un ti Diose ti much'u chich' c'uxubinele. Ja' chich' bendición yu'un ti Diose ti much'u chc'uxubinvane”, xchi ti Cajvaltique —xchi ti Pabloe.

³⁶C'alal hech laj yal ti Pabloe, laj squejan sbaic scotolic. Lic sc'opon Dios ti Pabloe. ³⁷Ti jayvo'ic ti ancianoetique ep i'oa'uc. Laj smeyic ti Pabloe. Laj sbuts'ic. ³⁸Ep laj yich'ic mul yu'un laj ya'yic ti mu xa sq'uelbeic sat yan vuelta ti Pabloe. Patil laj xchi'inic batel ti bu oy ti barcoe.

**Ja' sc'opilal ti ibat ti
Jerusalén ti Pabloe**

21 C'alal laj jc'opontutic comel ti ancianoetique, hech ni'ochtutic ti barco, toj nixanavtutic batel. Nic'otutic ti bu

balumil, Cos sbi, ja' ti joyubtabil ti ho'e. Ti yoc'omal nic'otutic ti balumil Rodas sbi, ja' ti joyubtabil ti ho'e. Patil nic'otutic ti jteclum Pátara te ti estado Licia. ²Te laj jtsactutic yan barco. Chbat ti slumal Fenicia. Hech ni'ochtutic ti barco, nibatutic. ³Nijelavtutic ti xocon Chipre, ja' ti joyubtabil ti ho'e. Icom ti jts'etutic. Nixanavtutic batel ti slumal Siria. Niloc'tutic ti barco te ti jteclum Tiro yu'un te tscomes yicats ti barcoe. ⁴Laj jsa'tutic ti jch'unojeletique ti te nacajtique. Hucub c'ac'al te laj jchi'intutic. Ti jch'unojeletique ac'bil xa sna'ic yu'un ti Ch'ul Espíritue ti chba yich' vocol te ti Jerusalén ti Pabloe. Ti jch'unojeletique chch'unic ti mu xbat hech yu'un hech laj yalbeic ti Pabloe:

—Mu me xamu batel ti Jerusalén —x'utat yu'unic.

⁵C'alal i'ech' xa ti hucub c'ac'ale, niloc'tutic batel ti Tiro. Laj xchi'inuntutic tal scotolic xchi'uc yajnilic xchi'uc yol snich'onnic. C'alal ti ti'jteclum te c'ot jquejan jbatutic ti ti'nab. Te laj jc'opontutic Dios. ⁶C'alal laj co'ntontutic laj jc'opontutic Dios, laj jc'opontutic comel ti quermanotique. Ni'ochtutic ti barco ti ho'ontutique. Ti quermanotique isutic batel ti snaic.

⁷Nixanavtutic batel ti barco. Niloc'tutic batel ti jteclum Tiro, nic'otutic ti jteclum Tolemaida. Ja' te ipaj o ti barcoe. Te c'ot jc'opontutic ti quermanotique. Jun c'ac'al te laj jchi'intutic. ⁸Ti yoc'omal niloc'tutic batel. Puru ti cacantutic chixanavtutic o. Nic'otutic ti jteclum Cesarea. Te

ni'ochtutic ti sna ti Felipee, ma'uc ti xchi'uc ti lajchavo'ique, yan Felipe, ja' ti it'ujatic ti hucvo'ique ti ja' yabtelic chmac'linvanique, ja' lume. Te ni'ochtutic ti sna. ⁹Oy chanvo' stseb ti Felipee. Solteraetic to. J'alc'opetic yu'un Dios c'otemic uc. ¹⁰C'alal te nihalejtutic, ital ti Judea j'alc'op yu'un ti Diose, Agabo sbi. ¹¹C'ot sc'oponuntutic. Hech lic c'ambatuc xch'ucch'ut ti Pabloe. Lic xchuc sc'ob, lic xchuc yacan. Hech laj yal:

—Hech laj yalbun ti Ch'ul Espíritue: “Hech chchucat li' ti Jerusalem yu'un ti achi'iltaque ti Pabloe. Ch-ac'at entrecal ti sc'ob yanlum viniquetic”, xiyutun ti Ch'ul Espíritue —xchi ti Agaboe.

¹²C'alal laj ca'itutic ti hech i'albat ti Pabloe, jcotoltutic xchi'uc ti quermanotique te ti Cesarea laj calbetutic vocol ti Pabloe:

—Mu me xamu batel ti Jerusalén —xcututic.

¹³Hech itac'av ti Pabloe:

—¿C'u yu'un chavoc'taucun? ¿C'u yu'un chavac'bun quich' mul? Yutsil co'nton chibat manchuc mi chixchucun, manchuc mi chicham te ti Jerusalén ti sventa ti Cajvaltic Jesuse —xchi.

¹⁴Yu'un mu xu' ti jpajestutic ti Pabloe, hech ilaj co'ntontutic.

—Hechuc, mi hech tsc'an ti Cajvaltique, chc'ot ti pasel —xichitutic.

¹⁵Hech lic jchapan jbatutic. Nimututic batel ti Jerusalén. ¹⁶Laj xchi'inuntutic batel cha'vo' oxvo' ti jch'unojeletique ti te nacajtic ti Cesareae. C'alal nic'otutic ti Jerusalén, laj yic'untutic batel ti

sna jun quermanotic. Nasón sbi ti quermanotique. Liquem tal ti balumil Chipre. Vo'one xch'unoj. Te ni'ochtutic ti sna.

Ja' sc'opilal ti itsacat ti yut templo ti Pabloe

¹⁷C'alal nic'otutic xa ti Jerusalén, nichim no'ox yo'ntonic laj sc'oponuntutic ti quermanotique. ¹⁸Ti yoc'omal nibatutic xchi'uc ti Pabloe. Ba jc'opontutic ti Jacoboe, ja' ti totil ancianoe. Te stsojoj sbaic scotol ti ancianoetique c'ot jtatutic. ¹⁹Ti Pabloe c'ot sc'opon. Xmelmun lic xcholbe ya'yic c'utic laj spas ti Diose ti stojol ti yanlum crixchanoetique ti sventa ti Pabloe. ²⁰C'alal laj ya'yic ti ancianoetique, ep laj yalbeic vocol ti Diose. Hech lic yalbeic ti Pabloe:

—Quermano, laj xa avil ti jaymil ti jchi'iltique ti xch'unojbeic xa sc'op ti Cajvaltique. Scotolic toyol yo'ntonic to yu'un ti mantaletique. ²¹Ya'yojic ac'opilal ti ho'ot chopol chachanubtas scotol ti jchi'iltique ti te xchi'inojic ti naclej yanlum viniquetique. Ya'yojic ti chavalbeic ti ac'o scomesbeic smantal ti Moisesese. Ya'yojic uc ti chavalbeic ti mu persauc chac'be yich' circuncisión ti snich'onique, ti mu persauc tspasic hech chaj c'u che'el jtaletic. ²²¿C'usi chcutic che'e? Ta ono'ox stsob sbaic tal ti quermanotique yu'un cha'yic ti natale. ²³Hech yu'un chach'un ti c'usi chacalbetutique. Oy chanvo' jchi'iltic li'to. Oy c'usi laj xa yalic ti stojol ti Diose. ²⁴Ic'o batel ti jchi'iltique ti chcale. Ac'o abaic ti lecubtasel xchi'uc. Loq'uesbo stojol ti motonil ti chac'beic ti Diose

jujun, loq'uesbo stojol uc yu'un chaq'uic ti tulel sjolic. Hech tsna'ic scotolic ti mu meleluc ti ac'opilal ti ya'yojique. Tsna'ic ti lec ti c'usi chapase, ti chach'un ti mantaletique.

²⁵Ti yanlum viniquetique ti xch'unojbeic xa sc'op ti Cajvaltique, laj xa jts'ibabetic sunic ti c'u x'elan ichapaj cu'untique. Laj xa calbetic ti mu persauc tspas scotol ti c'u che'el jch'unojtic ono'oxe. Laj xa calbetic ti ja' no'ox mu me sve'beic smoton santoetic, ti mu me sti'ic ch'ich', ti mu me sti'beic sbec'tal ti c'usi ts'otbil snuc' ti chmilate, ti mu me xmulivajique —x'utat ti Pabloe yu'un ti ancianoetique.

²⁶Hech yu'un ti Pabloe laj yic' batel ti chanvo' xchi'ile. Ti yoc'omal co'ol laj yac' sbaic ti lecubtasel xchi'uc. I'ochic ti muc'ta templo yu'un te che'ot yalic c'usi ora tsts'aqui sc'ac'alil chlecubic. Yu'un hech xu' chac'beic smoton ti Diose jujun.

²⁷Jutuc xa sc'an tsts'aqui ti hucub c'ac'al ti yalojique. Te oy judioetic liquemic tal ti Asia. Laj sq'uelic ti Pabloe c'alal i'och ti yut muc'ta templo. Hech yu'un laj yac'beic c'op scotol ti crixchanoetique. Hech tal stsaquic ti Pabloe. ²⁸Hech i'avanic:

—iTotetac, ho'ucutic israelucutic, la' me coltauntutic! Ti jchi'iltic li'to ja' chchanubtas scotol crixchanoetic yu'un chiscontrainucutic xchi'uc ti mantaletic cu'untique xchi'uc ti templo li'to. Ja' laj xa yic' ochel tal ti yut templo yanlum viniquetic. Muc un spas ti muc' ti ch'ul templo cu'untic li'to —xchiic.

²⁹Yu'un laj yilic ti Pabloe c'alal xchi'inoj sbaic ti paxyal xchi'uc ti

Trófimoe. Ja' liquem tal ti Efeso ti Trófimoe. Laj scuyic ti i'ay xa ti yut templo xchi'uc ti Pabloe.

³⁰Hech ilic c'op yu'un scotol ti crixchanoetique. Anil laj stsob sbaic tal scotolic. Hech c'ot stsaquic ti Pabloe. Laj snitic loq'uel ti templo. Ti ora laj smaquic ti ti'templee. ³¹Yu'un tsc'an smilic ti Pabloe, oy much'u ba yalbe ti tribunoe. Ja' tspas ti mantal jmil soldadoetic ti tribunoe. Hech laj ya'i ti liquem xa c'op yu'un scotol ti much'utic te nacajtic ti Jerusalene.

³²Hech yu'un ti tribunoe ti ora laj yic' tal ti yajsoldadoetique xchi'uc ti yajcapitan soldadoetique. Anil ibatic yo' bu oyic. Ti crixchanoetique c'alal laj yilic ti tribunoe xchi'uc ti yajsoldadoetique, laj spajes sbaic yu'un tsmajic ti Pabloe. ³³Hech ic'ot ti tribunoe, c'ot tsac ti Pabloe. Laj yal mantal ac'o yich' chuquel ti cha'lic cadena taq'uin. Laj sjac'beic c'usi sbi c'usi smul ti Pabloe. ³⁴Mu jtosuc ti c'usi laj yal ti crixchanoetique. Yantic i'avanic jujun. Yu'un muc xa'ibe lec sjam ti tribunoe scoj ti xvochet no'ox ti crixchanoetique, hech laj yal mantal ac'o yiq'uic batel ti Pabloe ti bu oy ti scuartel ti soldadoetique. ³⁵Ic'otic ti bu oy ti scuartel ti soldadoetique. Scoj ti ep ch-ilbajinat ti Pabloe yu'un ti crixchanoetique, ti soldadoetique laj sliquic muel ti ora ti bu scolcol ti tec'obale ti Pabloe. ³⁶Ep ti much'utic ital ti spatique. Tsots i'avanic:
—iMilo! —xchiic.

Ja' sc'opilal ti laj sc'an vocol yu'un tsc'opon ti xchi'iltaque ti Pabloe

³⁷C'alal mu to ch-ic'at ochel ti Pabloe ti bu oy ti scuartel ti

soldadoetique, ti Pabloe hech laj sjac'be ti tribunoe:

—¿Mi stac' chajc'opon cha'p'el oxp'eluc? —xchi.

Hech ijac'bat yu'un ti tribunoe:

—¿Mi chana' griego c'op? — xchi—. ³⁸¿Mi mu ho'ucot ti egipto vinicote ti ja'to no'ox laj aliques c'ope? ¿Mi mu ho'ucot laj avic' batel ti xocol balumil chanmil jmilvanejetic? —xchi tsjac' ti tribunoe.

³⁹Hech itac'av ti Pabloe:

—Mu ho'ucun. Ho'on judio vinicun. Liquemun tal ti Tarso. Ja' muc'ta jteclum ti Tarsoe te oy ti estado Cilicia. Avocoluc ac'bun jc'opon ti jchi'iltaque —xchi ti Pabloe.

⁴⁰Hech i'ac'bat sc'opon ti xchi'iltaque ti te humajtique. Te va'al ti bu slajoben tec'obale ti Pabloe. Laj sjim sc'ob yu'un ac'lo ch'aniuc ti xchi'iltaque. C'alal ich'aniic, lic c'opojuc ti hebreo c'op ti Pabloe, ja' ti mero sc'opique.

Ja' sc'opilal ti lic sc'opon ti xchi'iltaque ti Pabloe

22 —Totetac, jbanquiltac, a'ibun jc'op chacalbe ava'yic ti ora to —xchi.

²C'alal laj ya'yic ti ic'opoj ti hebreo c'op ti Pabloe, ja' ti mero sc'opique, más ich'aniic. Hech laj yal ti Pabloe:

³—Ho'oni jchi'il jbatc. Ni'an ti jteclum Tarso te ti estado Cilicia. Li' nich'i ti jteclum li'to. Nixchanubtasun ti Gamaliele. Lec laj xchanubtasun ti Gamaliele c'usi mantaletic yu'un ti jtot jme'tique ti vo'one. Toyol co'nton yu'un ti

Diose ti vo'one hech chaj c'u che'el toyol avo'ntonic ho'oxuc ti ora to.

⁴Hech laj jcontrain uc ti much'utic stamojbeic sbe ti Cajvaltique. Laj jtsac viniquetic xchi'uc antsetic. Laj jt'ic' ti chuquel. Lec laj ca'i mi chchamique. ⁵Ja' rextico cu'un ti totil palee xchi'uc scotol ti moletique ti hech laj jpase. Ja' laj yac'bun batel sunal ti much'utic xch'unojbeic sc'op ti Cajvaltique te ti Damasco. Jc'an ba jchuc tal. Jc'an quic' tal li' ti Jerusalén yu'un ac'o tal yich'ic castigo. Hech nibat.

Ja' sc'opilal ti laj yal sba ti Pabloe ti c'u che'el itaat yu'un ti DiOSE

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶C'alal ista ti o'lol c'ac'ale, nopol xa ti Damascoe. Ti ora iquevan tal c'alal ti vinajel yo' bu chixanav batel ti be. Chquevan ti jyalel. ⁷Nip'aj ti lum. Laj ca'i oy much'u chisc'oponun: “Saulo, ¿c'u yu'un loq'uel chacontrainun?” xiyutun. ⁸Hech nitac'av: “¿Much'uo't, Cajval?” xcut. Hech laj yalbun: “Ho'on Jesusun, ho'on ti nich'i ti Nazaret. Ho'on ti chacontrainune”, xiyutun. ⁹Ti much'utic laj xchi'inun batele laj yilic uc ti chquevan no'oxe. Toj xi'el ic'otic. Muc xa'ibeic sc'op ti much'u laj sc'oponune. ¹⁰Hech laj jac'be: “¿C'usi chac'an ti jpas, Cajval?” xcut. Hech laj yalbun ti Cajvaltique: “Lican, ochan batel te ti Damasco. Te chc'ot yalbot ava'i ti c'usi chapal xa cu'un ti chapase”, xiyutun. ¹¹Itup' ti jsate yu'un chquevan ti jyalel. Hech yu'un laj snitucun ochel ti Damasco ti much'utic laj xchi'inune. ¹²Te oy jun jchi'iltic, Ananías sbi. Toyol yo'nton tsc'an chch'umbe

smantal ti Diose. Lec sc'opilal icholbat yu'un scotol ti jchi'iltique ti te nacajtic ti Damascoe. ¹³Ja' tal sc'oponun. Va'al ihul ti jts'el, hech laj yalbun: “Hermano Saulo, ac'o jamuc asat”, xiyutun. Hech yu'un ti ora ijam ti jsate. Hech laj jq'uelbe sat ti Ananiase. ¹⁴Hech laj yalbun: “Ja' ti Dios yu'un ti jtot jme'tique laj st'ujot hech ic'ot xa ti pasel ti chana' c'usi tsc'an yo'nton ti Diose, hech laj xa aq'uelbe sat ti Jesuse, ja' ti toj yo'ntone, laj xa ava'ibe sc'op. ¹⁵Yu'un ho'ot chacholbe ya'yic scotol crixchanoetic hech chaj c'u che'el laj xa aq'uel, hech chaj c'u che'el laj xa ava'i. ¹⁶Mu me xamala hal. Ac'o aba ti ich'ho'. C'opono ti Cajvaltique yu'un ac'o spocbot loq'uel amul”, xiyutun.

**Ja' sc'opilal ti laj yal sba ti
Pabloe ti c'u che'el i'ic'at
ti abtel yu'un ti Diose**

¹⁷C'alal nisut tal li' ti Jerusalén, ni'och ti templo. C'alal laj jc'opon Dios te ti templo, oy c'usi laj yac'bun quil ti Diose. ¹⁸Laj quil ti chisc'oponun ti Cajvaltique. Hech laj yalbun: “Mu me xacom li' ti Jerusalene. Ac'o persa, loc'an batel ti ora yu'un mu xaspasbot ti muc' ac'op c'alal chacholbun jc'opilal”, xiyutun. ¹⁹Hech laj calbe: “Cajval, jc'an to chicom li'i yu'un sna'ic ti c'usi laj jpasilan ti scotol temploetic ti jchi'iltaque. Laj cac'be majel ti much'utic xch'unobjbot ac'ope, laj jt'ic' ti chuquel. ²⁰C'alal imilat ti Estebane, ja' ti jchoc'op avu'une, ho'on te va'alun uc. Lec laj quil ti icham ti Estebane. Laj jchabibe xchijic ti much'utic imilvanique”,

xcut. ²¹Hech laj yalbun: “Persa chabat, nom to chajtac batel ti bu nacajtic yanlum crixchanoetic”, xiyutun ti Cajvaltique —xchi ti Pabloe.

**Ja' sc'opilal ti ichucac ti
Pabloe yu'un ti tribunoe**

²²C'alal hech laj yal ti Pabloe, mu xtun laj ya'yic ti xchi'iltaque. Tsots ic'opojic:

—iMu me xacoltaic batel ti vinic li'to! iMilic me! —xchiic.

²³Ilinemic hech i'avanic, laj sjmilian sc'u' spoq'uic. Laj stsaquic ti ts'ubilume, laj sjmic batel.

²⁴Hech yu'un ti tribunoe laj yal mantal ac'o ic'atuc ochel ti bu oy ti scuartel ti soldadoetique ti Pabloe. Laj yal mantal ac'o yich' acial ti Pabloe yu'un hech ac'o yal ti Pabloe c'u yu'un chcontrainat yu'un ti xchi'iltaque. Ti aciale ja' pasbil ti nukul. ²⁵C'alal ichucbat xa sc'ob yacan ti Pabloe, hech laj yalbe ti capitan soldadoe ti te va'ale:

—Ho'oni ochemun ti sventa Roma. Mu stac' chavac'bun acial ja'to mi laj xa yich'bucun jc'op yu'un jmul mi oy mi mu'yuc —xchi ti Pabloe.

²⁶C'alal laj ya'i ti capitan soldadoe ti hech laj yal ti Pabloe, ba yalbe ya'i ti tribunoe:

—¿C'usi chanop? Ja' ochem ti sventa Roma ti vinic lume —xchi.

²⁷Hech ital ti tribunoe. Tal sjac'be ti Pabloe:

—Albun xca'i ¿mi hech ti ho'ot ochemot ti sventa Roma? —xut.

—Ho'onun —xchi ti Pabloe.

²⁸Hech laj yal ti tribunoe:

—Ep taq'uin laj cac' c'alal ni'och ti sventa ti Romae ho'oni —xchi.

Hech lic tac'avuc ti Pabloe, hech laj yalbe:

—Ho'oni ni'och ti sventa ti Romae c'alal ni'an —xchi ti Pabloe.

²⁹Hech yu'un ti soldadoetique ti c'an yac'beic acial ti Pabloe, laj sq'uej sbaic ti ora. Ixi' uc ti tribunoe c'alal laj ya'i ti ja' ochem ti sventa Roma ti Pabloe yu'un laj xa yal mantal ti ichucbat xa sc'ob yacan yu'un ac'o yich' acial.

Ja' sc'opilal ti Pabloe ti i'ich'bat sc'op yu'un ti totiletic yu'unique

³⁰Ti yoc'omal sc'an cha'i ti tribunoe c'u yu'un itic'bat smul ti Pabloe yu'un ti xchi'iltaque, hech yu'un laj scoltabe sc'ob yacan ti Pabloe. Laj stac ti iq'uel ti totil paleetique xchi'uc scotol ti totiletic yu'unic ti judioetique. C'alal italic, i'ic'at loq'uel tal ti Pabloe, c'ot va'anatuc ti stojolic.

23 Ti Pabloe lec laj sq'uelbe sat scotol ti totiletique ti yu'un ti temploe. Hech laj yalbe:

—Totetac, jun co'nnton jch'unojbe smantal ti Diose asta ora to —xchi.

²Ti totil palee, Ananías sbi. Ja' laj yalbe mantal ti much'utic te va'ajtic ti stojol ti Pabloe ac'o yac'be majel ti ye. ³Ti Pabloe hech laj yalbe:

—iJa' chasmajot ti Diose! Hechot hech chaj c'u che'el c'alna sacubtasbil ti tan. Ho'ot chachapambun jc'opilal yu'un jmul chacuy. Ti sventa ti mantaletique chachapanun chacuy. Ho'oti ja'to no'ox laj ap'aj mantal c'alal laj aval ac'o quich' majel ti que —xut.

⁴Ti much'utic te va'ajtique hech laj yalbe ti Pabloe:

—Mu xtun ti chopol chac'opoj yu'un ti totil palee. Ja' yich'oj yabtel yu'un ti Diose —x'utat.

⁵Hech itac'av ti Pabloe:

—Totetac, mu laj jna' mi ja' ti totil palee. Ti lajuc jna'e, mu hechuc laj calbe. Yu'un hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose: “Mu me chopoluc chac'opojic yu'un ti much'u totil avu'unique”, xchi ts'ibabil —xchi ti Pabloe.

⁶Ti Pabloe laj yil ti o'lol saduceoetic, o'lol fariseoetic ti totiletic ti te oyique. Hech yu'un tsots laj sc'opon scotolic.

—Totetac, ho'on fariseoun.

Ho'on snich'onun fariseo uc.

Ja' chiyich'bun jc'op ti ora to yu'un jch'unoj ti chcha'cuxiic ti ánimaetique —xchi ti Pabloe.

⁷C'alal hech laj yal ti Pabloe, lic stsac sbaic ti c'op ti totiletique. Hech cha'tos ic'otic, jtos fariseoetic, jtos saduceoetic. ⁸Hech xch'unoj ti saduceoetique, mu'yuc ch'ul abat, mu'yuc much'u chcha'cuxi, mi nijchame, nijcham xchi'uc jch'uleltic o. Ja'uc ti fariseoetique xch'unojic ti oy ch'ul abat, ti chijcha'cuxi, ti mi nijchame cuxul ti jch'uleltique. ⁹Hech ilic ep c'op. Laj sva'an sbaic cha'vo' oxvo' ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyo sbaique ti te oyic ti jtos yu'un ti fariseoetique. Hech laj yalic:

—Mu'yuc smul laj jtabetic avi vinic li'to. Mi oy c'usi i'ac'bat yil, mi ic'oponat yu'un ch'ul abat, mu stac' c'usi chalcaltic naca me jcontraintic ti Diose —xchiic.

¹⁰Hech yu'un ep laj yut sbaic. Ti tribunoe ixi' mi tspasat ti pedazo ti ora ti Pabloe. Hech yu'un laj stac batel yajsoldadoetic ti ora ac'o ba yic' loq'uel tal ti ora te ti stojolic ac'o yiq'uc batel ti bu oy ti scuartelique.

¹¹Ti ac'ubal ti Cajvaltique c'ot sva'an sba ti stojol ti Pabloe. Hech laj yalbe:

—Pablo, nichimuc me avo'nton. Hech chaj c'u che'el laj acholbun jc'opilal li' ti Jerusalén, hech me xc'ot acholbun jc'opilal ti Roma uc —xchi ti Cajvaltique.

**Ja' sc'opilal ti ep ti much'utic
xchapanoj sbaic yu'un
tsmilic ti Pabloe**

¹²Ti yoc'omal c'alal isacub ti osile, laj tsob sbaic ti judioetique. Ti comon laj xchapanic ti chipan sbaic ja'to mi laj smilic ti Pabloe.

—Mi mu xcham cu'untic ac'o xiyac'bucutic castigo ti Diose —xchiic.

¹³Ech'em ti cha'vinic ti vo' ti hech laj yalique. ¹⁴Hech ba sc'oponic ti totil paleetique xchi'uc ti moletique. Hech c'ot yalbeic:

—Ti ho'ontutique laj xa jchapanutic ti chquipan jbatutic ja'to mi laj jmiltutic ti Pabloe. Mi mu xcham cu'untutic ac'o xiyac'buntutic castigo ti Diose. ¹⁵Hech yu'un ti c'u avepalic ti totiloxuque ba albeic volol ti tribunoe yu'un oc'om ac'o yic' loq'uel tal ti Pabloe. Ac'o va'anatuc ti atojolic li' ti temploe. Oy to c'usi ti jac'betutic, xavutic ti tribunoe. C'alal chtal ti Pabloe, ho'ontutic chapaluntutic xa yu'un ti jmactutic ti be —xchiic.

¹⁶Ti yol xvix ti Pabloe laj ya'i ti hech ichapambat sc'opilal yu'unic. Hech i'och batel ti bu oy ti scuartel ti soldadoetique. C'ot yalbe ya'i ti Pabloe. ¹⁷Ti Pabloe laj yic' tal jun capitán soldado. Hech laj yalbe:

—Ic'bun batel avi quemem li'to. Ba va'ambun ti stojol ti tribunoe yu'un oy c'usi chc'ot yalbe —xut.

¹⁸Hech ti capitán soldado laj yic' batel ti quemem. C'ot sva'an ti stojol ti tribunoe. Hech laj yalbe:

—Laj yic'un yalbus volol ti jchuquele, ja' ti Pabloe, yu'un ti jva'an ti atojol avi quemem li'to yu'un oy la c'usi chayalbot —xchi.

¹⁹Ti tribunoe hech lic stsache sc'ob ti quemem. Hech laj sq'uej sbaic xchi'uc. Hech laj sjac'be: —¿C'usi chac'an chavalbus? —xchi.

²⁰Hech itac'av ti quemem: —Ti jchi'iltaque ti comon laj xa xchapic sc'opic. Ta la xtalic yu'un chayalbot volol yu'un oc'om chavic' loq'uel tal ti Pabloe yu'un chava'an ti stojol scotol ti totiletic cu'untutic, hech chaj c'u che'el oy to c'usi tsjac'beic. ²¹Mu me xach'un yu'un ech'em ti cha'vinic ti vo' ti chtal smaquic ti be ti Pabloe. Yalojic ti chipan sbaic ja'to mi laj smilic ti Pabloe. Mi mu xcham cu'untic, ac'o xiyac'bucutic castigo ti Diose, xchiic. Chapajtic xa ti ora to. Ja' no'ox tsmalaic chloc' amantal —xut.

²²Hech ti tribunoe laj stac batel ti quemem. Laj yalbe batel mantal: —Mi junuc mu me much'u chavalbe ti hech laj avalbus ca'ie —xchi ti tribunoe.

**Ja' sc'opilal ti itacat batel ti
stojol gobernador ti Pabloe**

²³Ti tribunoe laj yic' tal cha'vo' yajcapitán soldado. Hech laj yalbe mantal:

—Chachapic doscientos ti vo' avajsoldadoic xchi'uc setenta ti vo'

cajajtíc ti ca', xchi'uc doscientos ti vo' ti chich'ic batel slanzaic. Ti baluneb ora ti ac'ubal chabatic ti jteclum Cesarea. ²⁴Chachapambeic jcot cha'cot sca' uc ti Pabloc, yu'un chaviq'uic batel chava'anic ti stojol ti Felixe, ja' ti gobernadore. Persa ti lec chc'ot avu'unic —xchi ti tribunoe.

²⁵Laj yac'be batel sun ti Felixe. Hech laj yalbe ti sun:

²⁶—Félix, ho'ot gobernadorot, pasbilot ti muc' cu'untutic ti jcotoltutique. Chajc'oponot ti carta, ho'on Claudio Lisiasun. ²⁷Ti judioetique laj stsaquic avi xchi'il li'to. Tsc'an tsmilic. C'alal laj ca'i ti ochem ti sventa ti Roma ti vinic li'to, ho'on laj jcolta loq'uel ti sc'ob ti xchi'iltaque xchi'uc ti cajsoldadoetique. ²⁸Laj jc'an yu'un xca'i c'u yu'un isa'bat smul yu'unic. Hech yu'un laj jva'an ti stojol scotol ti totiletic yu'unique. ²⁹Hech yu'un laj ca'ibe sjam. Ja' isa'bat smul yu'unic sventa c'usi oy ti mantaletic yu'unique. Mu'yuc smul yu'un chmilat. Mu'yuc smul yu'un chchucat. ³⁰C'alal laj ca'i ti chapambil xa sc'opilal yu'un ti xchi'iltaque hech yu'un laj jtacbot talem ti atojol ti ora. Laj xa calbe uc ti much'utic jsa'c'opetique ac'o ba xchapanic ti atojol c'usi smul yu'unic. Ja' no'ox chacalbe obi — xchi batel ti sun.

³¹Hech ti soldadoetique laj yiq'uic batel ti Pabloc hech chaj c'u che'el ipasatic ti mantal. Ti ac'ubal ic'otic ti jteclum Antípatris. ³²Ti yoc'omal isutic tal ti scuartelic ti soldadoetique. Ja' no'ox ibat xchi'uc ti Pabloc ti much'utic cajajtíc ti

ca'e. ³³C'alal ic'otic ti Cesarea, c'ot yac'beic sun ti gobernadore. C'ot va'anatuc ti stojol ti gobernadore ti Pabloc. ³⁴Ti gobernadore laj sq'uelbe sunal. Ijac'bat sbi ti slumal ti Pabloc. C'alal laj ya'i ti liquem tal ti estado Cilicia ti Pabloc, ³⁵hech laj yalbe ti Pabloc:

—Chca'i ac'op c'alal chtal ti much'utic chasa'bot amule —xchi.

Laj yal mantal ac'o yich' chabiel te ti cabildo, ja' ti meltsambil yu'un ti Herodese ono'oxe.

Ja' sc'opilal ti Pabloc ti i'ich'bat sc'op yu'un ti Felixe

24 I'ech' ho'ob c'ac'al. Ital ti totil palee, ja' ti Ananíase. Xchi'inoj talem cha'vo' oxvo' ti moletic yu'un ti judioetique xchi'uc jun vinic, Tértulo sbi. Lec sna' xc'opoj ti Tértulo. C'ot sa'beic smul ti Pabloc ti stojol ti gobernadore. ²⁻³C'alal i'ic'at loq'uel tal ti Pabloc, hech lic nopbatuc smul yu'un ti Tértulo. Ti Tértulo hech laj yalbe ti gobernadore:

—Ho'ot totil ajvalilot, ho'ot ti Felixote, ho'ot ti aventura ti mu'yuc pleito li' ti slumal avi viniquetic li'to. Ti sventa sp'ijil avo'nton ilecub xa ti slumalique. Nichim no'ox yo'ntonic scotolic yu'un hech chapas. ⁴Yu'un mu haluc chajpajes, chacalbe volcol yutsil avo'nton chava'ibun jc'op j'oc'uc. ⁵Ti vinic avi jchuquel li'i, ja' jliquej'op. Ep chac'be c'op scotol ti xchi'iltaque ti nacajtíc ti sjoylej'al balumile. Ja' totil yu'unic ti much'utic tsts'aclíc ti Jesuse, ja' ti ilic tal ti Nazarete. ⁶Mu spas ti muc' ti templo yu'unique te ti Jerusalén. Hech

yu'un laj stsaquic. C'an xchapanic ti sventa ti mantaletic yu'unique. ⁷Ja' laj stic' sba ti Lisiase, ja' ti tribunoe. Puru pleito laj spas hech ipojbat ti sc'obic ti Pabloe. Mi chatic'beic smule, ja' xba ac'oponic ti Felixe, x'utatic. ⁸Yu'un ho'ot chavich'be sc'op ti c'usi smule, hech chana' scotol hech chaj c'u che'el nacalbe —xchi ti Tértuloe.

⁹—Ja' hech smul obi —xchi xtaac'avic ti judioetique.

¹⁰Ti gobernadore laj yac' señaíl sc'ob ti ja' ac'o c'opojuc ti Pabloe. Hech lic c'opojuc ti Pabloe:

—Jna' ti oy xa ep habil ochemot ti ajvalil cu'untutic ho'ontutic ti israeluntutique. Hech yu'un nichim no'ox co'nton chajcholbot ava'i jc'opilal. ¹¹Mu to sta lajcheb c'ac'al te nic'ot ti Jerusalén. Te ba jc'opon Dios. Xu' chajac' ava'i mi melel ti hech chaj c'u che'el chacalbee. ¹²Mu'yuc much'u jtsacoj jbatutic ti c'op xchi'uc c'alal c'ot staucun. Mu'yuc bu laj cac'be c'op ti crixchanoetique, mi ti muc'ta templo cu'untutic, mi ti bie'tal temploetic cu'untutic, mi ti yut jteclum. ¹³Hovil ti chisa'bucun jmul ti atojol. Mu xu' yu'unic yu'un mu'yuc bu jpasoj hech. ¹⁴Jamal chacalbe, ho'on laj xa jch'un ti lequil ach' c'ope. Yu'un ti hech laj xa jch'une, jp'ajmantalun tscuyic. Ho'on yabatun ti Dios yu'un ti jtatamol jmembeltutic ti vo'onee. Scotol jch'unuoj ti c'usi ts'ibabil comel ti mantaletique xchi'uc ti sun ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. ¹⁵Ja' jch'unuoj ti chcha'cusesat loq'uel ti ch'en yu'un ti Diose ti ánimaetique. Ti much'u toj

yo'ntone xchi'uc ti much'u mu tojuc yo'ntone chcha'cuxiic loq'uel ti ch'en. Hech xch'unojic uc.

¹⁶Hech yu'un scotol c'ac'al chcac' persa naca me jta jmul ti stojol ti Diose, naca me jta jmul ti stojol crixchanoetic.

¹⁷Nom to ti bu ni'ay tale.

I'ech' chib oxib habil, patil nisut batel ti Jerusalén, ja' ti jteclum cu'untutique. Ba cac' ti motonil jtaqu'in. Ba cac'be smoton Dios uc. ¹⁸C'alal hech ba jpas, quich'oj lecubtasel ti yut muc'ta temploe c'ot staucun cha'vo' oxvo' jchi'iltac ja' ti liquemic tal ti Asiae. Mu'yuc bu jtsoboj vinic c'alal laj staucun, mu'yuc bu liquem c'op cu'un c'alal laj staucun. ¹⁹Ja' lec ac'o taluc ti cha'vo' oxvo' ti jchi'iltaque ti laj staucune, ac'o tal sva'an sbaic ti atojol. Mi oy jmul laj stabune, ac'o yalic ti c'usi jmule. ²⁰Ti much'utic li'to ja' lec ac'o yalic ti c'usi jmul laj stabune c'alal nic'ot ti stojol scotol ti totiletic cu'untutique te ti templo te ti Jerusalén. ²¹Ja' no'ox jmul c'otem ti c'usi tsots laj calbee: Ja' chiyich'bun jc'op ti ora to yu'un jch'unuoj ti chcha'cuxi ti ánimaetique, xichi ti stojolic —xchi ti Pabloe.

²²Ti Felixe lec sna' ti c'u che'el chch'unic ti much'utic tsts'acliic ti Cajvaltique. Hech yu'un c'alal laj ya'i ti hech laj yal ti Pabloe, hech laj smac ti c'op ti yantique:

—Ja'to mi ital ti tribunoe, ja' ti Lisiase, ja'to chajchapanot obi —xchi.

²³Laj yalbe mantal ti yajcapitan soldadoe yu'un ac'o xchabi ti lec ti Pabloe:

—Coltabun jutuc. Mu me xapajesic ti xchi'iltaque. Ac'o tal smac'linic. Ac'o tal sq'uelic —xchi.

²⁴I'ech' chib oxib c'ac'al, ital ti Felixe xchi'uc ti yajnile. Drusila sbi ti yajnile. Judio ants ti Drusilae. Ti Felixe laj yic' loq'uel tal ti Pabloe. Sc'an cha'ibe sc'opilal c'u x'elan ti jch'umbetic sc'op ti Jesucristoe.

²⁵C'alal i'albat yu'un ti Pabloe ti persa toj co'ntontic, ti persa ti jcomes jmultic, ti chc'ot yorail chijyich'bucutic j'optic yu'un jmultic ti Diose, toj xi'el ic'ot ti Felixe. Hech laj yalbe:

—Sutan ochel, yan to vuelta chaquic' loq'uel tal —xut batel.

²⁶Laj smalailan mi ch-ac'bat taq'uin yu'un ti Pabloe yu'un hech tscolta batel. Hech yu'un ep vuelta laj yic' tal ti Pabloe yu'un chlo'laj xchi'uc. ²⁷Hech i'ech' chib habil. Iloc' ti gobernador ti Felixe. I'och yan xq'uexol, Porcio Festo sbi. Ti Felixe yu'un laj sc'an ti lec ch-ilat yu'un ti judioetique, hech yu'un chucul to laj scomes ti Pabloe.

Ja' sc'opilal ja' chba cac' xchapanun ti Césare, xchi ti Pabloe

25 Ic'ot ti bu tspas mantal ti Festoe te ti Cesarea. Oxib no'ox c'ac'al te ihalej ti Cesarea. Patil imu batel ti Jerusalén. ²Hech yu'un ti totil paleetique xchi'uc ti stotilaletic yu'un ti judioetique, ti c'alal laj yilic ti te xa oy ti Jerusalén ti Festoe, hech ba sc'oponic. Ja' tsc'anic parte yu'un ti Pabloe. ³Laj yalbeic ep vocol ti stojol ti Festoe ac'o pasbatuc favor yu'un ac'o ic'atuc tael ti Jerusalén ti Pabloe. Yu'un chapajem xa

sc'opilal yu'unic yu'un tsmilic ti be. ⁴Ti Festoe laj yalbe ya'yic ti te chucul ti Cesarea ti Pabloe. Laj yalbe uc:

—Po'ot xa chisut batel ti Cesarea. ⁵Hech yu'un ja' lec co'ol chijyalucutic batel jayvo'oxuc xu' chabatic. Mi oy smul ti achi'il chavalique, te chc'ot avalbun —xut.

⁶Ihalej to vaxaquib c'ac'al o lajuneb c'ac'al ti Festoe. Patil isut batel ti Cesarea. Ti yoc'omal ba nacluc ti bu chchapambe sc'opilal yu'un smul scotol crixchanoetic. Laj yal mantal ac'o yiq'uic loq'uel tal ti Pabloe. ⁷C'alal ic'ot ti stojol ti Festoe ti Pabloe, ti judioetique ti talemic ti Jerusalem laj sjoyubtaic ti Pabloe. Ep laj sa'beic smul. Ep muliletic laj yac'beic xcuch ti Pabloe. Hech no'ox laj snopic ti yo'ntonic. ⁸Ti Pabloe hech laj yal:

—Mu'yuc jmul. Mu'yuc bu laj jp'aj ti mantaletic cu'untutique ho'ontutic ti judiountutique. Mu'yuc c'usi chopol laj jpas te ti yut muc'ta templo cu'untutic. Mu'yuc bu laj jp'ajbe smantal ti totil ajvalile, ja' ti Césare —xchi.

⁹Ti Festoe sc'an tspasbe favor ti totiletic yu'un ti judioetique, hech yu'un laj sjac'be ti Pabloe:

—¿Mi chac'an chamu batel ti Jerusalén yu'un te chc'ot avich' chapanel ti jtojol yu'un ti c'usi amul sa'bilote? —x'uti.

¹⁰Hech itac'av ti Pabloe:

—Ja' stac' chquich' chapanel li'to ti bu chchapaj sc'opilal yu'un smul scotol crixchanoetic ti sventa ti Césare. Xana' scotol ti mu'yuc bu laj jcontrain ti jchi'iltaque. ¹¹Mi chopol ti c'usi laj jpase, mi oy jmul

yu'un chicham, milun che'e. Mi mu melecuc ti c'usi chaliq, mi hovil laj sa'bun jmule, mu'yuc much'u xu' chiyac'un ti sc'obic. Ja' chba cac' xchapanun ti Césare —xchi.

¹²Hech yu'un ti Festoe lic sc'opon scotol ti yaj'abtele. Patil laj yalbe ti Pabloe:

—Chac'an chaxchapanot ti Césare. Lec oy, chabat ti stojol ti César che'e —xut.

Ja' sc'opilal ti Pabloe ti i'ic'at talel ti stojol Agripa xchi'uc Berenice

¹³I'ech' chib oxib c'ac'al. Patil ic'ot ti Cesarea ti reye, ja' ti Agripae xchi'uc xvix, ja' ti Berenicee. Yu'un ti ba sc'oponic ti Festoe ja' yu'un ti i'och xa ti gobernadore. ¹⁴Ep c'ac'al te ihalejic. Ti Festoe laj xcholbe ya'yic ja' sc'opilal ti Pabloe:

—Oy jchuquel icom ti chuquel c'alal iloc' ti gobernador ti Felixe.

¹⁵C'alal ni'ay ti Jerusalén, italic ti jtojol ti totil paleetique xchi'uc ti totiletic yu'un ti judioetique. C'ot yalbun yu'un ac'o ochuc ti chapanel yu'un smul. ¹⁶Hech laj calbe:

Ho'ontutic ti romauntutique, mu jtaleluc ti hech ti jpastutique. Ja'to mi te va'al ti much'u tstic' mulile xchi'uc ti much'u itic'bat smule, ja'to mi ivinaj ti hech smule, ja'to chmilat jun crixchano, xcut. ¹⁷Hech yu'un c'alal italic li'to, muc jmac ti c'op. Ti yoc'omal ba naclucun ti bu ti jchapambe sc'opilal yu'un smul scotol crixchanoetic. Laj quic' tal ti viniq. ¹⁸Te oyic ti much'utic tsc'anic partee. Mu hechuc smul c'otem hech chaj c'u che'el laj jch'un. ¹⁹Ja' no'ox smul c'otem yu'unic c'utic c'opal xch'unojic. Oy

jun vinic laj xcholbeic sc'opilal. Ja' Jesús sbi. “Ja' chamen xa”, xchiic. “Ja' icha'cuxi”, xchi ti Pabloe.

²⁰Hech yu'un muc jna' xchapanel yu'un jchop o c'op. Hech yu'un laj jac'be yu'un jc'an xca'i mi tsc'an chbat ti Jerusalén yu'un te chba yich' chapanel yu'un ti smule. ²¹Ti Pabloe muc sc'an chbat ti Jerusalén. Ja' tsc'an chba chapanatuc te ti stojol ti Césare. Hech yu'un laj cal mantal ac'o yich' chabiel ja'to mi laj jtac batel ti stojol ti Césare —xchi ti Festoe.

²²Ti Agripae hech laj yalbe ti Festoe:

—Co'nton chca'ibe sc'op uc ti much'u chavale —xchi.

—Xu' chava'ibe sc'op oc'om —xchi xtac'av ti Festoe.

²³Hech yu'un ti yoc'omal ital ti Agripae xchi'uc ti Berenicee. Lec sc'u' spoc' slapojic ital scotolic xchi'uc yabat. I'ochic ti bu tstsob sbaic scotolic. Laj xchi'inic tal ti tribunoetique xchi'uc ti totiletic yu'un ti jteclume. Ti Festoe laj yal mantal ac'o ic'atuc tal ti Pabloe.

²⁴C'alal ital ti Pabloe, hech laj yal ti Festoe:

—Rey Agripa xchi'uc acotolic, ti jayvo'oxuc li'to, co'ol laj jtsob jbatic li'to. Q'uelo avil avi vinic li'to. Ja' c'ambil smilel ti jtojol yu'un scotol ti xchi'iltaque, ja' ti judioetique te ti Jerusalén, li'to uc. Tsots laj yalbucun yu'un mu xa me xcuxi. ²⁵Mu'yuc smul laj jtabe yu'un chcham. Ja' tsc'an chba chapanatuc yu'un ti Césare, hech yu'un laj jnop ja' lec ti jtac batel ti stojol. ²⁶Mu'yuc smul ti jtac'be batel ti stojol ti ajvalil cu'untique. Hech

yu'un laj quic' tal ti jchuquele, laj jva'ambot ti atojolic xchi'uc ti atojol uc, rey Agripa. Mi laj quich'betic sc'op hech ti jna'tic ti c'usi ti jts'ibatic batel ti carta. ²⁷Ja' chcal ti mu stac' ti hech no'ox ti jtac batel jun jchuquel mi mu'yuc sunal bu chal c'usi smul yu'un ichucat —xchi ti Festoe.

**Ja' sc'opilal ti Pabloe ti i'ich'bat
sc'op yu'un ti Agripae**

26 Ti Agripae hech laj yalbe ti Pabloe:

—C'opojan chca'itutic —xchi.

Hech yu'un ti Pabloe laj yac' seña'il sc'ob ti stojol ti rey Agripa yu'un tspas ti muc' ti reye. Hech lic xchol ti sc'opilale.

²—Rey Agripa, lec chca'i ti xu' chajcholbot ava'i jc'opilal ho'oti ti c'u yepal sa'bil jmul yu'un ti jchi'iltique. ³Ti ho'ote xana' scotol jtaletic ho'ucutic ti judiucutique xchi'uc c'utic c'opal jch'unojtic. Hech yu'un chacalbe vocol ta me xava'ibun scotol ti jc'ope.

**Ja' sc'opilal ti chal sba ti Pabloe
ti ochem ono'ox ti fariseoe**

⁴Scotol ti jchi'iltique sna'ojic c'u x'elan nich'i tal te ti jlumal xchi'uc ti te ti Jerusalén. ⁵Mi sc'an chixcholbun ti jc'opilale c'u x'elan laj jpas ti vo'one, sna'ojic uc ti ochemun ti jtos yu'un ti fariseoetique. Ti ho'ontutique tsots sc'opilal c'otem cu'untutic ti mantaletique. ⁶Jch'unoj ti ic'ot xa ti pasel ti sc'op ti Diose hech chaj c'u che'el i'albatic ti jtatamol jmembeltique ti vo'one. Te chloc' ti atojolic ti Jcoltavaneje, x'utatic.

Yu'un jch'unoj ti ital xae hech yu'un ti li' chquich' chapanel ti ora to. ⁷Ho'ucutic lajchachopucutic ho'ucutic ti judiucutique. Scotolic ta to smalaic mu to chtal scuyojeic ti hech chaj c'u che'el laj yal ti Diose. Hech yu'un ti c'ac'al ti ac'ubal toyol to yo'ntonic tspasbeic yabtel ti Diose ti scuyojeique. Rey Agripa, ja' jmul c'otem yu'un ti jchi'iltique yu'un jch'unoj ti ital xa ti Jcoltavaneje. ⁸¿C'u yu'un ti vocol chach'unique? ¿Mi mu xu' yu'un chacuyic ti Diose ti laj xa xcha'cuses loq'uel ti ch'en ti Jesuse?

**Ja' sc'opilal ti chal sba ti
Pabloe ti ep i'ilbajinvane**

⁹Ho'oni laj jcuy ti vo'one ti lec mi ti jcontrain ti Jesuse, ja' ti much'u ilic tal ti Nazarete. ¹⁰Hech laj jpas te ti Jerusalén. Laj jtac' ti chuquel ep ti much'utic xch'unojbeic sc'op ti Cajvaltique. Quich'oj mantal yu'un ti totil paleetique. C'alal chmilatic ho'on laj jc'ambe smilel uc. ¹¹Ep vuelta laj cac'be yich'ic castigo ti scotol temploetic yu'unic. Laj jsuj yu'un chopol ac'o c'opojuc yu'un ti Diose. Xitec'tun no'ox ni'ilin. Batem co'nton chi'ilbajinvan c'alal ti jteclumetic ti yan balumil.

**Ja' sc'opilal ti chal sba ti Pabloe ti
c'u che'el laj sutes yo'ntone**

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹²Hech yu'un nibat ti Damasco. Quich'oj mantal, quich'oj batel orden yu'un ti totil paleetique. ¹³C'alal ista o'lol c'ac'al, oyun xa ti be. Laj jq'uel, tote, ti iquevan tal c'alal ti vinajel yo' bu chixanave. Ech'em to hech chaj c'u che'el

squeval c'ac'al iquevan tal ti jtojol xchi'uc ti stojol ti much'utic laj xchi'inune. ¹⁴Jcotoltutic nip'ajtutic ti lum. Ti ho'one laj ca'ibe sc'op ti much'u chisc'oponune. Hech laj yalbun ti jc'optique, ja' ti hebreo c'ope: “Saulo, ¿c'u yu'un chacontrainun? Hovil ti hech chapase. Ja' no'ox chlic avich'ocol”, xiyutun. ¹⁵Hech laj jac'be: “¿Much'uot, Cajval?” xcut. Hech laj yalbun ti Cajvaltique: “Ho'on Jesusun. Ho'on chacontrainun”, xiyutun. ¹⁶“Lican”, xiyutun. “Yu'un ti hech laj cac' jba ti q'uelel ti atojole yu'un chacabatin. Chavich' avabtel cu'un hech chatun cu'un. Ja' chachol c'usi laj xa avil xchi'uc c'usi ta to xacac'bot avil. ¹⁷Chajtac batel ti stojol achi'iltac xchi'uc ti stojol yanlum crixchanoetic. Mu xacac' ti sc'obic. ¹⁸Ti ho'ote chc'o aviq'uesbe satic yu'un ac'o scomesic ti c'usi chopol tspasique. Hech chlic spasic ti c'usi leque. Hech chcolic loq'uel ti sc'ob ti Satanase. Hech chochic ti jc'ob. Hech chixch'umbun jc'op, hech ti jch'aybe smulic. Co'ol chich'ic c'uxubinel xchi'uc scotol ti much'utic lecubtasbilib xa yo'ntonic cu'un”, xiyutun ti Cajvaltique.

**Ja' chal ti Pabloc ti c'u che'el
chchol ti sc'op ti Dios**

¹⁹Hech yu'un, rey Agripa, laj jch'umbe sc'op ti Cajvaltique ti laj sc'oponun ti laj jq'uele. ²⁰Ja' jbael laj jcholbe ya'yic ti much'utic nacajtic te ti jteclum Damascoc. Patil laj jcholbe ya'yic ti much'utic nacajtic ti Jerusalene. Laj jcholbe ya'yic uc ti much'utic nacajtic ti scotol estado Judea. Patil ba

jcholbe ya'yic yanlum crixchanoetic uc. Scotolic laj calbe ti ac'o sutes yo'ntonic yu'un smulic, ac'o yac' sbaic ti sc'ob ti Dios, ac'o yaq'uc ti q'uelel ti sventa yabtelic ti sutem xa yo'ntonic ti mero mel. ²¹Ja' yu'un ti laj stsacucun te ti templo te ti Jerusalén ti jchi'iltique. Sc'an chismilucun. ²²Ja' laj scoltaun ti Dios. Hech yu'un li'to va'alun ti ora to. Buc no'ox chibat chic'opoj ti stojol ti much'u tsots yabtel yich'oje xchi'uc ti stojol ti much'u mu tsotsuc yabtel yich'oje. Mu jc'opuc jtuc ti chcale. Ja' sc'op ti j'alc'opetic yu'un ti Dios xchi'uc ti sc'op ti Moises, ²³ja' ti much'utic jbael laj yalic ti persa chcham ti Cristoe. Hech laj yalic uc: “Ja' jbael chcha'cuxi loq'uel ti ch'en ti Cristoe. Hech chlic ti jchi'iltique xchi'uc ti yanlum crixchanoetic ti xu' chcha'cuxiic ti sventa ti Jesuse”, xchiic ti j'alc'opetic yu'un ti Dios —xchi ti Pabloc.

**Ja' sc'opilal ti Agripae ti
itijbat yo'nton yu'un ti i'albat
sc'op Dios yu'un ti Pabloc**

²⁴Yu'un jamal laj xchol scotol ti c'u che'el yac'oj sba ch-abtej yu'un ti Dios ti Pabloc, tsots ic'opoj ti Festoe:

—Soquem ajol, Pablo. Ja' soquem ajol yu'un ti ep chanubtasbilot —x'utat.

²⁵Hech laj yal ti Pabloc:
—Festo, ho'ot ti totil ajvalilote, mu'yuc bu soquem jol. Mel. Melel ti c'usi chacalbee. Oy sjam. ²⁶Ti reye ja' sna' ti c'usi laj cale. Hech yu'un muc xixi' laj jcholbe ya'i scotol. Scotol crixchanoetic sna'ic

ti c'usi laj spas ti Jesuse yu'un mu muculuc ic'ot ti pasel. Hech yu'un ti jna' ti ya'yoj scotol ti reye. ²⁷Rey Agripa, ti jna' ti ach'unojbe sc'op ti j'alc'opetic yu'un ti Diose —xchi ti Pabloe.

²⁸Ti Agripae hech lic yalbe ti Pabloe:

—Ja' chac'an ti ora ti jch'umbe sc'op ti Cristoe —x'utat.

²⁹Hech laj yal ti Pabloe:

—Mi ti ora to, mi ep to c'ac'al tsc'an, ti jc'ambe vocol ti Diose ac'o hechucot hech chaj c'u che'el ho'on. Ac'o hechuc uc acotolic ti jayvo'oxuc chava'ibun jc'op li'to. Ja' no'ox mu me xachucat ti cadena taq'uin hech chaj c'u che'el ho'on — xchi ti Pabloe.

³⁰C'alal hech laj yal ti Pabloe, ilic ti reye xchi'uc ti gobernadore xchi'uc ti Berenicee xchi'uc ti much'utic te nacajtic xchi'uque.

³¹Iloq'uic batel. Hech laj yalbe sbaic:

—Mu'yuc smul ti vinique yu'un chcham. Mu'yuc smul yu'un chchucat —xut sbaic.

³²Ti Agripae hech laj yalbe ti Festoe:

—Ti manchuc yaloj ti tsc'an te chba chapanatuc yu'un ti Césare, xu' chcol ti vinique ti hechuque — xchi.

Ja' sc'opilal ti chabibil ibat ti Pabloe c'alal ibat ti Roma

27 Laj xchaptic ti tstaquic batel ti barco c'alal ti Italia ti Pabloe. Ho'on nibat uc, laj jchi'in batel ti Pabloe. Hech ti Pabloe xchi'uc ti yan jchuqueletique i'ochic ti sc'ob jun capitán soldadoe,

Julio sbi. Ja' yajcapitan yu'un ti jchop soldadoetic Augustus sbi.

²Te oy jun barco talem ti jteclum Adramitio. Laj ya'yic ti much'u chtacvan batel ti barco ti te ch-ech' ti bu jteclumetic te oyic ti ti'ti'nab ti slumal Asia ti barcoe. Hech yu'un te laj stic'untutic ochel. Hech nibatutic. Laj xchi'inuntutic batel ti Aristarcoe, ja' ti Macedonia vinique. Ja' liquem tal ti jteclum Tesalónica ti Aristarcoe. ³Ti yoc'omal nic'otutic ti jteclum Sidón te ti ti'nab. Ti Pabloe c'uxubimbil yu'un ti Julioe; i'ac'at batel yu'un chba sc'opon ti xchi'iltaque ti te nacajtic ti jteclume yu'un ac'o mac'linatuc yu'unic. ⁴C'alal laj co'ntontutic ti Sidón, niloc'tutic batel. Laj snitic muel spoq'uil ti barcoe yu'un hech ac'o xisnet'ucutic batel ti iq'ue. Ti iq'ue tsots ital ti bu ti jc'an chibatutique hech yu'un muc xijelavtutic. Hech yu'un laj jmac jbatutic batel ti spat ti balumil Chipre, ja' ti joyubtabil ti ho'e.

⁵Nixanavtutic batel ti barco ti nab ti nopol xil sbaic xchi'uc ti estado Cilicia xchi'uc ti estado Panfilia. Nic'otutic ti jun jteclum Mira sbi te oy ti ti'nab te ti estado Licia. Te niloc'tutic ti barco.

⁶Ti capitán soldadoe te c'ot sta jun barco talem ti jteclum Alejandría. Ja' chbat ti Italia. Te laj stic'untutic ochel. ⁷Ep c'ac'al c'unc'un nixanavtutic batel ti barco. Vocol nic'otutic ti bu nopol jun jteclum Nido sbi. Muc xac' xijelavtutic ti iq'ue. Hech yu'un laj jmac jbatutic ti spat balumil Creta te ti bu nopol xil sbaic xchi'uc ti balumil Salmón sbi. Ti o'lol

nijelavtutic. ⁸Vocol nijelavtutic batel ti ti'ti'nab asta nic'otutic ti nopol ti muc'ta jteclum Lasea sbi te ti ti'nab te ti slumal Creta. Te nic'otutic ti bu xu' chcom ti barcoetique.

⁹Yu'un c'unc'un nitaltutic ti barcoe hech yu'un ic'ot xa yorail ti chlic ti sique. Laj jna'tutic uc ti i'ech' xa yorail ti chipan sbaic ti judioetique, hech yu'un laj jna'tutic laj sta yorail ti mu xa xu' xanav barcoetic. Hech yu'un ti Pabloe hech lic yalbe:

¹⁰—Viniquetic, ta to xquich'tic ep vocol li' ti barco chquil. Mi chijbatucutique, ho'on chcal ti chch'ay ochel ti nab ti icatsile xchi'uc ti barcoe. Repenta mi chijchamucutic uc —xchi.

¹¹Ti capitan soldadoe muc spasbat ti muc' ti sc'op ti Pabloe. Ja' laj xch'umbe sc'op ti jtijbarcoe xchi'uc ti yajval ti barcoe. ¹²Yu'un muc staic ti bu xu' lec chcom ti barcoe c'alal ch-ech' yorail sic, hech yu'un ep laj sc'anic ac'o jelavuc batel. Laj snopic ti xu' van chc'otic ti jteclum Fenice yu'un te chc'ot nacluc ja'to mi i'ech' xa ti yorail ti sique. Ti jteclum Fenicee te oy ti slumal Creta. Te mu x'och tal tsots ic'.

Ja' sc'opilal ti c'alal mu xa sc'an tojbtasel ti barcoe yu'un ti iq'ue, ixi'ic mi chchamic

¹³C'alal ital lequil ic' ti stojol sur laj scuyic ti chq'uep ti osile. Hech yu'un laj snitic muel ti anclataquine ti te tiq'uul ti yut nabe yu'un ac'o xanavuc ti barcoe. Nopol nijelavtutic ti sti' ti balumil Cretae.

¹⁴Patil tsots ital ic'. Te ti bu ti

balumile ja' te ital ti iq'ue. Noreste sbi ti ic' lume. ¹⁵Stse'et no'ox ti barcoe yu'un chjimvan ti iq'ue. Mu xu' xanav batel. Hech yu'un laj cac' snet'untutic batel ti iq'ue. Hech inet'at batel ti barcoe yu'un ti iq'ue. ¹⁶C'o jmac jbatutic ti bu biq'uit balumil ja' ti joyubtabil ti ho'e, Clauda sbi. Chucbil ti lazo ti biq'uit barcoe. Ja' chchechvan ti muc'ta barcoe. Nixi'tutic mi chcol batel hech yu'un laj jcajantutic ti sba ti muc'ta barcoe. Vocol ihu' cu'untutic xchuquel. ¹⁷Ihu' cu'untutic. Ti muc'ta barcoe laj sna'ic c'usi chutic. Laj sbech'ic ti lazo naca me totsatic yu'un ti iq'ue. Laj xi'ic mi chc'ot ti barcoe ti bu oy ep hi'. Sirte sbi ti bu ti hi'e. Hech yu'un laj snitic yalel ti spoq'uul ti barcoe yu'un hech mu me xnet'at batel ti bu hi' ti barcoe. Hech yu'un buc no'ox inet'at batel ti barco yu'un ti ho'e. ¹⁸Ep jvocoltutic scoj ti tsots ital ic'. Hech yu'un ti yoc'omal lic stenic ochel ti yut nab ti icatsile. ¹⁹Ti yoxibal c'ac'al laj stsac ti sc'obic laj stenic ochel ti yut nab scotol ti yabtejebic uc yu'un ti c'u che'el tstojobtasic ti barcoe. ²⁰Ep c'ac'al muc xvinaj ti c'ac'ale, ep ac'ubal muc xvinaj ti c'analetique. Xjinet no'ox ti iq'ue. Mu'yuc xa smuc'ul co'ntontutic. Laj jcuytutic ti mu xa xicuxitutic.

²¹Ep c'ac'al mu'yuc c'usi laj jlajestutic. Hech yu'un ti Pabloe laj sva'an sba ti o'lol. Hech laj yal:

—Viniquetic, ti lajuc ach'umbun ti jc'ope, mu me xijloc'ucutic batel, ti xacute te ti Creta, mu hechuc ti chquich'tic ti vocol ti ora to. Mu'yuc c'usi ich'ay avu'unic ti hechuque. ²²Tana chajtaquioxuc.

Nichimuc me avo'ntonic, mu me xavich'ic mul. Mi junuc mu xijchamucutic ti jcotoltic. Ja' no'ox chvoc' stuc ti barcoe. ²³Yu'un nax ti ac'ubaltic ital ti xch'ul abat ti Diose, tal sva'an sba ti jtjokol. Ja' ti Diose ti oyun ti stojole, ja' ti cac'oj jba chi'abtej yu'une. Ja' laj stac tal ti xch'ul abate. ²⁴Hech laj yalbun: "Pablo, mu me xaxi'. Persa chac'ot ti stojol Cesar. Chascaltaot ti Diose xchi'uc scotol ti much'utic achi'uc te ti yut barco", xiyutun. ²⁵Hech yu'un, viniquetic, nichimuc me avo'ntonic. Ho'oni ti jch'umbe sc'op ti Diose ti hech chc'ot ti pasel hech chaj c'u che'el laj yalbun. ²⁶Ti barcoe persa chc'ot smaj sba ti jun balumil ti bu joyubtabil ti ho'e — xchi ti Pabloe.

²⁷Oxlajuneb ac'ubal laj snet'untutic batel ti iq'ue xchi'uc ti c'ac'altic uc. Ti xchanlajunebal ac'ubal ti o'lol ac'ubal c'alal nijelavtutic batel ti muc'ta nab Adria sbi, ti jtijbarcoe xchi'uc ti xchi'iltaque laj sna'ic ti nopol xa oyuntutic ti bu ti balumile. ²⁸Hech yu'un laj sp'isic c'u snatil ti nabe. Jtob ti jov snatil c'alal laj sp'isique. Nijelavtutic batel jutuc. Laj xcha'p'isic yan vuelta yu'un hech tsna'ic c'u snatil ti nabe. Ho'lajunjav xa snatil ti nabe c'alal laj sp'isique. ²⁹Ixi'ic mi chc'ot voc'uc ti tontic ti barcoe yu'un mu xa natuc ti nabe. Hech yu'un ti xchac barco laj stenic ochel ti yut nab chanib anclataq'uin yu'un hech mu xanav batel ti barcoe. Chucul ti barco ti slazoil ti anclataq'uine.

—Ja' lec mi tsacub ti osile —xchiic.

³⁰Hech yu'un ti jtijbarcoe xchi'uc ti xchi'iltaque ba syalesic ti biq'uit barco yu'une. Laj syales ti ba nab. Yu'un tsc'an chjavatic loq'uel. Hech yu'un hech lic yalic:

—Chba jxach'betutic yaq'uil ti anclataq'uine te ti sjol barco — xchiic tsnopic c'op. ³¹Ti Pabloe hech laj yalbe ti capitan soldadoe xchi'uc ti soldadoetique:

—Mi mu xcomic li' ti yut barco ti jtijbarcoe xchi'uc ti xchi'iltaque, chijcham jcotoltic —xchi.

³²Hech yu'un ti soldadoetique ba stuch'beic ti yaq'uil ti biq'uit barcoe.

—Ac'o ch'ayuc ti nab —xchiic.

³³C'alal jutuc xa sc'an tsacub ti osile, ti Pabloe laj yalbeic ac'o ve'uc. Hech laj yalbe ya'yic scotolic:

—Oy xa chanlajuneb c'ac'al ti muc xave'ic lec yu'un ti chaxi'ic mi chachamique. ³⁴Hech yu'un chacalbeic. Ve'anic hech ch-an avipic. Mu xijcham. Mu xch'ay jp'ejuc stsotsil joltic —xchi ti Pabloe.

³⁵C'alal laj yal hech, laj stam ti caxlan vaje, laj yalbe vocol ti Diose ti stojol scotolic. Laj xet' ti caxlan vaje. Lic ve'uc ti Pabloe. ³⁶Hech imuc'ub yo'ntonic scotolic. Ive'ic uc. ³⁷Doscientos setenta y seis ti vo' ti jcotoltutic ti te tiq'uiluntutic ti yut barcoe. ³⁸C'alal inoj xch'utic, laj sloq'uesbeic yicats ti barcoe. Laj stenic ochel ti yut nab ti trigoe.

Ja' sc'opilal ti ivoc' ti barcoe

³⁹C'alal isacub ti osile, muc sna'ic ti bu oyuntutique. Laj sq'uelic batel ti bu lec chcom ti barcoe te ti ti'ti'nab.

—Mi ihu' cu'untic, ja' lec te ac'o batuc ti barcoe —xut sbaic.

⁴⁰Hech yu'un lic stuch'beic slazoil ti anclataqu'ine. Te icom ti yut nab. Laj sjitumbeic ti slazoil ti spajesobil barcoe. Laj snitic muel ti spoqu'uil ti barcoe. Hech inet'at batel yu'un ti iq'ue. Hech inopej batel ti ti'ti'nab.

⁴¹Te c'ot chotluc yu'unic ti barcoe yo' bu mu natuc ti nabe, ti bu tsnup sbaic chib nab. C'ot sta ti balumile ti sjol barcoe. Te nacal icom. Ti xchac barcoe ivoc' yu'un ti yip ti nabe. ⁴²Ti soldadoetique laj xchapambeic sc'opilal yu'un tsmilic ti jchuqueletique yu'un naca me jatavuc batel ti much'utic sna' nuxe. ⁴³Ti capitán soldadoe laj spajes ti yajsoldadoe yu'un sc'an tscolta ti Pabloe. Hech laj yal mantal:

—Scotol ti much'utic sna' nuxe ja' jbael ac'o sten sbaic ochel ti yut nab yu'un hech chloc' batel ti balumil. ⁴⁴Ti yantique o'lol ac'o scolta sbaic ti tenelte', o'lol ac'o scolta sbaic ti svoc'olil ti barcoe —xut ti yajsoldadoe.

Hech jcotoltutic niloc'tutic batel ti barco. Hech c'ot jtatutic ti balumile.

Ja' sc'opilal ti ic'otic ti balumil Malta sbi

28 C'alal niloc'tutic xa ti nabe, laj ca'itutic ti ja' Malta sbi ti balumile ti bu nic'otutique. Ja' joyubtabil ti ho' ti Maltae. ²Ep laj xc'uxubinuntutic ti much'utic te nacajtic ti Maltae. Laj spasbuntutic jc'oc'tutic yu'un oy ho' yu'un oy sic uc.

—La' me c'atinanic —xiyutuntutic.

³Ba stsob si' ti Pabloe. C'ot yac' ti c'oc'. Te tiq'uil ti si' orachon.

Hech ijatav loqu'uel ti c'oc' ti orachone. Iti'bat sc'ob ti Pabloe. ⁴Ti crixchanoetique ti te oyic ti Maltae c'alal laj yilic ti te jipil ti sc'ob ti Pabloe ti orachone, hech laj yalbe sbaic:

—Yu'un ja' jmilvanej avi vinic li'to. Manchuc mi icol xa tal ti nab, persa ono'ox chcham —xut sbaic.

⁵Ti Pabloe laj sjimilan ti sc'obe hech ip'aj ochel ti yut c'oc' ti orachone. Mi jutuc mu'yuc c'usi ipasbat yu'un ti chone. ⁶Laj smalaic mi chpum ti sc'obe, mi chcham ti ora. Hal laj smalaic. Laj yilic ti mu'yuc c'usi ipasbate, hech laj sutes sc'opic:

—Yu'un ja' jun dios —xchiic.

⁷Nopol xa ti sna ti ajvalil yu'un ti Maltae. Publio sbi ti ajvalile. Laj yic'untutic ochel ti sna. Oxib c'ac'al laj smac'linuntutic. Nichim no'ox yo'nton ti Publio c'alal te oyuntutic ti snae. ⁸Jchamel ti stot ti Publio. Te metsel ti sna. Oy sc'ac'al ti sbec'tale. Sim nac'al cha'i. Ti Pabloe i'och batel ti yut sna. C'ot sq'uel c'u x'elan. Laj sc'opombe Dios ti stojol. Laj yac' sc'ob ti Pabloe, laj yac'be ti sjol ti jchamele, hech ichop. ⁹C'alal hech ic'ot ti pasel, ital yantic uc tsacbilic ti chamel ti te nacajtic ti Maltae. Ichopic uc. ¹⁰C'alal te oyuntutic ep jmotontutic laj yac'buntutic. C'alal nibatutic ti barco, laj yac'buntutic batel c'utic itun cu'untutic.

Ja' sc'opilal ti ic'ot ti Roma ti Pabloe

¹¹Te nihalejtutic ti Malta oxib u. Patil lic jtsactutic yan barco talem ti jteclum Alejandría. Te hulem ti Malta, te tsmala ch-ech'

yorail sic. Oy c'usi loc'tabil ti jol barco. Vats crixchano. Cástor xchi'uc Pólux sbiic. ¹²Nic'otutic ti jteclum Siracusa. Te nihalejtutic oxib c'ac'al. ¹³Niloc'tutic ti Siracusa, ti'ti'nab laj jtamutic batel. Hech nic'otutic ti jteclum Regio sbi te ti balumil Italia. Ti yan c'ac'al ital lequil ic' ti stojol sur. Ti yoc'omal nic'otutic ti jteclum Puteoli sbi te ti Italia. Te niloc'tutic ti barco o. ¹⁴Te c'ot jtatutic quermanotic. Laj yalbuntutic voloc ac'o jchi'intutic hucub c'ac'al. Patil nibatutic ti jteclum Roma. ¹⁵C'alal laj ya'ibun jc'opilaltutic ti quermanotique ti te nacajtic ti Romae, tal snupuntutic ti be ti bu plaza yu'un Apio sbi xchi'uc ti bu oxchop na sbi. C'alal laj yil ti quermanotique ti Pabloe, hech imuc'ub yo'nton. Laj yalbe voloc ti Diose. ¹⁶C'alal nic'otutic ti Roma, ti capitan soldadoe c'ot yac' entrecal ti jchuqueletique ti stojol ti totil soldadoe. Ti Pabloe i'ac'bat licencia yu'un ti parte chba sa' sna stuc. Oy jun soldado chchabiat yu'un.

**Ja' sc'opilal ti laj xchol sc'op
Dios ti Roma ti Pabloe**

¹⁷C'alal laj sta yoxibal c'ac'al sc'otel ti Pabloe laj yic' tal ti totiletic yu'un ti xchi'iltaque ti te nacajtic ti Romae. C'alal laj stsob sbaic tal, hech i'albatic yu'un ti Pabloe:

—Totetac, ti ho'one mu'yuc bu laj jcontrain ti jchi'iltique. Mu'yuc bu laj jcontrain yu'un stale ti jtatamol jmembeltique ti vo'one. C'alal te oyun ti Jerusalén laj yac'un ti sc'ob roma viniqetic ti jchi'iltique, hech

yu'un jchuquelun nital. ¹⁸C'alal laj yich'bun jc'op ti ajvalile, c'an scoltaucun, yu'un mu'yuc jmul laj stabun yu'un chicham. ¹⁹Yu'un muc xlay yo'ntonic yu'un chisa'bun jmul ti jchi'iltique, hech yu'un persa laj jc'an ti ja' chixchapanun ti Cesare. Mu yu'unuc tal jtice'be smul ti jchi'iltique yu'un ti nital li'e. ²⁰Ja' yu'un ti laj quic'oxuc tale yu'un laj jc'an chaj'ueloxuc, laj jc'an chajc'oponoxuc. Yu'un ti chamalaic to ti Cristoe, ja' yu'un ti chuculun ti cadenataqu'in avi to —xchi ti Pabloe.

²¹Ti Pabloe hech i'albat yu'unic: —Mu'yuc bu talem ti Judea ac'opilal ti carta. Mu'yuc bu chopol ac'opilal yu'un ti jchi'iltic li'to ti te talemique. Mu'yuc bu tsa'ic amul. ²²Ti jc'an chca'itutic ac'op yu'un ti c'usi ach'unoje yu'un ca'yojtutic ti buc no'ox balumilal contraimbil ti jtos o ach'unoje —xchiic.

²³Hech laj xchapiac c'usi c'ac'alil chtalic. Ep tal sc'oponic ti Pabloe ti bu nacal ti Pabloe. Ti sob ic'luman asta c'alal imal c'ac'al yu'un o, ti Pabloe laj xcholbe ya'yic c'u x'elan tspasvan ti mantal ti Diose. Laj xcholbe sc'opilal ti Jesuse hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel ti sun ti Moisesse xchi'uc ti sun ti j'alc'opetic yu'un ti Diose yu'un ac'o xch'unic ti ja' ti Jcoltavaneje ti Jesuse. ²⁴O'lol laj spasbeic ti muc' ti sc'op ti Pabloe, o'lol muc spasbeic ti muc' ti sc'ope. ²⁵Mu jtosuc yo'ntonic c'alal ibatique. Hech i'albatic batel yu'un ti Pabloe:

—Melel ti c'u che'el i'albat ti Isafase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose ti vo'one. Ja' sc'opilal ti antiguo

jtotique ti hech i'albat yu'un ti
Ch'ul Espíritue:

- ²⁶ Batan, ba albo ti achi'iltaque.
Hovil ti chava'ilanique, mu xc'ot
ti avo'ntonic.
Hovil ti chavililanique, mu
xach'unic.
- ²⁷ Yu'un laj xa atsatsubtas
avo'ntonic hech mu xc'ot ti
avo'ntonic.
Laj xa amac achiquinic, hech
mu xu' chava'yic.
Laj xa amuts' asatic, hech mu
xu' chaq'uelic.
Yu'un mu xac'an xasutes
avo'ntonic yu'un amulic yu'un
hech chacolic cu'un, xavut,

xiyutun ti Ch'ul Espíritue, xchi ti
Isaíase. ²⁸ Na'ic me, ja' ic'ot xa ti
sventaic ti yanlum crixchanoetique
ti colel yu'un ti Diose. Ja' chch'unic
—xchi ti Pabloe.

²⁹ C'alal hech laj yal ti Pabloe,
iloq'uic batel ti xchi'iltaque.
Ttsaquilan sbaic ti c'op c'alal
iloq'uic batele.

³⁰ Ti Pabloe chib habil te inaqu
ti bu ti sloc'oj ti nae. Laj yic' ochel
scotol ti much'utic tal c'oponatuque.

³¹ Jamal laj xcholbe ya'yic ti
c'u x'elan tspasvan ti mantal ti
Diose. Jamal laj xcholbe sc'opilal
ti Cajvaltic Jesucristoe. Mu'yuc
much'u ipajesat yu'un.

JA' TI SCARTA TI QUERMANOTIC TE TI ROMAEE

ti its'ibabat yu'un ti Pabloe

**Hech lic sc'opon ti carta
ti quermanotique ti te
nacajtic ti Romae**

1 Ho'on Pabloun, ho'on yabatun ti Jesucristoe yu'un mambilun yu'un. Ho'on ac'bilun cabtel yu'un ti Diose yu'un chba jpucbe sc'op, yu'un chba jchol ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose. Ja' cabtel o.

²Ti vo'one laj yalbe sc'opilal ti lequil ach' c'ope ti Diose. Laj yalbe ti j'alc'opetic yu'une, hech lic sp'ejanic ti hun. Ja' ti sun ti Diose ti quich'ojtique. ³Ja' ti sc'opilal ti Snich'one ti laj yich' sbec'tal, hech yelnich'on ti Rey David ic'ot li' ti balumile. Ja' ti Cajvaltlic Jesucristoe. ⁴Ja' Snich'on ti Diose. Yu'un te oy ti yo'nton ti Ch'ul Espiritue, ja' Snich'on ti Diose. Ja' i'ac'at ti q'uelel ti ja' Snich'on ti Diose c'alal icha'cuxi loq'uel ti ch'en. ⁵Ti ho'ontutique ja' laj xa yac'buntutic cabtelutic yu'un ti jpucbetutic ti sc'ope. Jun no'ox yutsil ti hech chiyac'buntutic hech chituntutic yu'un. Yu'un hech chlic xch'umbeic smantal ti Cajvaltique

ep ti tos crixchanoetic li' ti balumile. Hech chlic spasic ti muc' ti Cajvaltique. ⁶Ti ho'oxuque laj xa yic'oxuc ti stojol ti Cajvaltique hech snich'onoxuc nac'otic xa.

⁷Hech yu'un chajc'oponoxuc ti carta, ho'oxuc ti te nacaloxuc ti jteclum Romae ti c'uxoxuc ti yo'nton ti Diose. Yu'un laj xa yic'oxuc ti stojole yu'un chatunic yu'un. Ac'o yac'boxuc ep bendición ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltlic Jesucristoe. Ac'o yac'bot jun avo'ntonic ti jujunoxuque.

**Ja' sc'opilal ti Pabloe ti sc'an
chba sq'uel ti quermanotique
ti te nacajtic ti Romae**

⁸Hech yu'un ja' primero chacalbeic avi to. "Hocol aval, Dios cu'un, ti lec xch'unobjbot ac'op ti quermanotac te ti Romae", chcut ti Diose. Ja' ti sventa ti Jesucristoe ti hech chcale. Yu'un puquem ac'opilallic ti scotol balumil ti oy lec xch'unobjel avo'ntonique. ⁹Scotol c'ac'al ti jc'opon Dios ti atojolic. Yu'un jun co'nton cac'oj jba chi'abtej yu'un ti Diose ti jchol

ti lequil ach' c'ope, ja' ti sc'opilal ti Snich'one, hech yu'un sna' ti Diose ti mu xach'ay ti co'ntone. Scotol c'ac'al chajna'oxuc. ¹⁰Scotol c'ac'al ti jc'ambe vocol ti Diose mi hech tsc'an ti yo'ntone hech xu' cu'un chtal jq'ueloxuc. Ep vuelta jc'an chtal jq'ueloxuc. Mu hechuc laj sc'an ti Diose. ¹¹Yu'un ti jc'an chtal jq'ueloxuque, yu'un jc'an chajcoltaoxuc hech más ch-an yip avo'ntonic. ¹²Mi ihu' cu'une, hech chmuc'ub co'nton uc yu'un ti jq'uel ti oy xch'unojel avo'ntonic uc. Hech co'lol chmuc'ub co'ntontic.

¹³Quermanotac, ti jc'an ti chana'ic ti ep vuelta jc'an chtal jq'ueloxuc. Ti manchuc nipajesat, laj xa jc'opon jbatic. Yu'un ti jc'an chtal jts'un ti sc'op ti Diose ti avo'ntonique hech chaj c'u che'el laj xa jts'un ti yo'ntonic ti quermanotic ti li' nacajtique, ho'oxuc ti co'lol yanlum crixchanooxuc xchi'uque. Yu'un hech más lec chach'unic ti jventa. ¹⁴Ho'on quich'oj cabtel ti stojol scotol crixchanoetic. Manchuc mi lec chanubtasbilic, manchuc mi mu chanubtasbiluc, manchuc mi p'ij yo'ntonic, manchuc mi mu p'ijuque, persa ti jcholbe ti sc'op ti Diose scotolic. ¹⁵Hech yu'un toyol co'nton chtal jcholboxuc uc ti lequil ach' c'ope, ho'oxuc ti te oyoxuc te ti Romae.

Ja' sc'opilal ti yu'un ja' sc'op ti Diose ti lequil ach' c'ope hech yu'un oy yip

¹⁶Yu'un ti ho'one mu xiq'uexav yu'un ti lequil ach' c'ope. Yu'un ja' sc'op ti Diose hech yu'un oy yip yu'un hech chcolic scotol ti much'utic chch'unique. Ja'

primero laj ca'itic ti ho'ucutic ti judioucutique yu'un ja' primero laj yac' ti q'uelel ti Diose ti ho'ucutic laj st'ujucutique. Patil laj ava'yic ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque. ¹⁷Yu'un te chvinaj ti sc'op ti Diose ti ja' ti sventa ti oy xch'unojel co'ntontique ti toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose. Yu'un hech ts'ibabil: “Ti much'u toj yo'nton chquil yu'un ti oy xch'unojel yo'ntone, ja' chcuxi sbatel osil”, ti xchi ti Diose.

Ja' sc'opilal ti oy smulic scotol crixchanoetic. Scotol ti much'utic mu ya'yojuc ti sc'op ti Diose oy smulic yu'un sna'ic ti oy ti Diose pero muc spasic ti muc'

¹⁸Ti Diose chac' ti q'uelel ti chac'be castigo ti much'utic mu sc'an xch'umbat sc'ope, xchi'uc ti much'utic tsa' smulique. Yu'un bol yo'ntonic hech yu'un tscontrainic ti sc'op ti Diose ti ja' melele yu'un mu sc'an chpuc ti sc'op ti Diose. ¹⁹Mu yu'unuc mu sna'ic mi jutuc c'u x'elan ti Diose. Yu'un scotol crixchanoetic ch-ac'bat sna'ic yu'un ti Diose. ²⁰Manchuc mi mu xquiltic ti jsatic ti Diose, ti yabtele chvinaj. Asta c'alal imeltsaj ti balumile asta ti hora to chvinaj ti jelaven sp'ijil ti Diose, ti mu sna' x'elaj sp'ijil ti Diose. Chvinaj ti ja' Dios stuc. Hech yu'un mu xu' chalic ti mu sna'ique. ²¹Laj sna'ic bu oy ti Diose pero muc spasic ti muc' hech chaj c'u che'el tsc'an ti jpastic ti muc' ti Diose. Hocol aval, muc xchiic ti stojol. Hech yu'un hovil ti c'utic laj snopilanic ti yo'ntonique. Ja' no'ox más ibolib ti yo'ntonique. ²²P'ij

yo'ntonic laj scuy sbaic. Ja' bol ti jyalel ic'otic. ²³Muc sc'an spasic ti muc' ti Diose ti stalel cuxul sbatel osile. Ja' laj sloc'taic ti much'u chchame. Ja' crixchano ti chchame. Ja' laj spasic ti muc'. Ja' laj spasic ti muc' uc sloc'tombail mut xchi'uc sloc'tombail ti c'usi xcotetic ti lume xchi'uc sloc'tombail chon.

²⁴Hech yu'un icomesatic yu'un ti Diose. Yu'un ibolib xa ti yo'ntonique, hech lic spasic ti c'usi chopol tsc'an ti sbec'talique, lic yixtanic ti sbec'talique. ²⁵Muc sc'an xch'unic ti c'usi melele ti ja' ti Diose ti te oy ti vinajele. Ja' laj spasic ti muc' ti c'utic pasbile ti mu xcoltavane. Laj yac' sbaic ti abatinel yu'un. Ma'uc laj spasic ti muc' ti Diose ti laj spas scotol ti c'utic oye. Ja' stuc tspasat ti muc' sbatel osil. Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel.

²⁶Ja' yu'un ti icomesatic yu'un ti Diose yu'un ti hech laj spasiq. Hech i'epaj sbolil yo'ntonic. Hech uc ti antsetique j'ech'el ibolibic ti jyalel. Ma'uc laj xchi'in sbaic xa xchi'uc viniquetic. Stuquic laj xchi'in sbaic. ²⁷Hech ono'ox uc ti viniquetique ma'uc laj xchi'in sbaic xa xchi'uc antsetic. Toyol yo'ntonic ti viniquetique ti laj xchi'in sbaic stuquic. Hech i'ac'bat stoj ti sbec'talic ti smulique asta chlic xchamel sbec'talic yu'un.

²⁸Yu'un muc sc'an spasic ti muc' ti Diose hech yu'un icomesatic yu'un ti Diose. Puru sbolil yo'ntonic laj snopic. Scotol laj spasic ti c'usi chopol ti pasele. ²⁹Inoj ti yo'ntonic scotol ti c'usi chopole, xchi'uc mulivajel, xchi'uc bol'op, xchi'uc sbic'tal yo'ntonic, xchi'uc

yan muliletic. Ja' ibat ti yo'ntonic tspas biq'uit yo'ntonic, chmilvanic, tspasic pleito, chlo'lavanic, chlabanvanic, chopol tspucbe sc'opilal yan. ³⁰Tsa'beic smul yan. Scoj ti vocol ti chich'ique chilinta ti Diose. Mu xch'un mantal, tstoy sbaic, tstoy sbaic xchi'uc sc'op, tsnopilanic yan muliletic, tsp'ajbe smantal stot sme'ic. ³¹Mu'yuc srazonic. Ti c'usi chale mu xc'ot ti pasel. Mu xc'uxubinvanic, mu'yuc perdón ti yo'ntonic, mu'yuc much'u bal ti yo'ntonic. ³²Manchuc mi tsna'ic ti yalaj ti Diose ti ch'ayel chbatic ti much'u hech tspasique, toyol yo'ntonic ta to spasic. Lec chilic uc mi hech tspasic yantic uc.

Scotol ti much'utic xch'unojic scuyojic ti smantal ti Diose oy smulic yu'un mu yu'unuc j'ech'el chajvalinic

2 Mi oy much'u hech chal: “Ep smul lume, ta ono'ox xich'ic castigo”, mi xchie, yu'un juez tscuy sba. Mu xil ti co'ol oy smul xchi'uc yu'un co'ol ti c'usi tspas xchi'uque. Hech yu'un mi ch-ac'bat castigo lume, ja' no'ox hech uc ch-ac'bat castigo ti much'u hech chale. ²Yu'un toj chchapanvan ti Diose hech yu'un ti jna'tic ti persa ch-ac'bat castigo yu'un smulic scotol ti much'utic hech tspasique. ³Chil ti oy smul ti much'utic hech tspasique. Mu xil ti hech yac'oj sba tspas uc. Tscuy ti stuc chcol, ti mu x'ac'bat castigo yu'un smul yu'un ti Diose tscuy. ⁴Mi hech tsnope, mu spas ti muc' ti ep i'ac'bat bendición yu'un ti Diose, ti ep ic'uxubinate, ti ep its'icbat sbolil yo'ntone. Mu sna' ti ep laj xa yich' c'uxubinel yu'un ac'o sutes yo'nton

yu'un smul. ⁵ Scoj ti tsots yo'ntone, scoj ti mu suturemuc yo'ntone, hech yac'oj sba tscajtsob ti scastigo ti chc'o yich'e. Ja' ta ono'ox chc'o yich' c'alal tsta yorail chac'be castigo yu'un smulic scotol crixchanoetic ti Diose. Te chvinaj ti toj chchapanvan ti Diose. ⁶ Ti c'u x'elán ti cabtelitique hech chijyac'buucutic jtojoltic jujunucutic. ⁷ Scotol ti much'u mu xlaj yo'ntonic tspaceanic ti c'usi leque, yu'un tsc'an ti lec chc'ot sc'opilal yu'un ti Diose, ti ch-ac'bat squeval hech chaj c'u che'el squeval ti Diose, ti chcuxiic sbatel osile, ja' ch-ac'bat xcuxlejalic sventa sbatel osil. ⁸ Scotol ti much'u ja' no'ox sc'anic ti lec sc'opilal stuquique, ti mu xch'unic ti c'op ti ja' melele, ti ja' chch'unic spasel ti c'usi chopole, ja' quechel yilintaal yu'un Dios ti stojolic. Hech yu'un ch-ac'bat castigo sbatel osil. ⁹ Ta me xich'ic ep vocol, ta me x'ech' svocolic scotol ti much'utic tspaceic ti c'usi chopole yu'un xch'unojic tscuy. Ta ono'ox xich'ic ti jchi'iltique, ho'ucutic ti judioutique, yu'un ya'yojic ti sc'op ti Diose. Chich'ic uc ti achi'iltaque, xchi'uc scotol yan crixchanoetic. ¹⁰ Scotol ti much'utic laj xa spasic ti c'usi leque lec ch-ilat yu'un ti Diose. Ta me xilic utsilal. Ch-ac'bat jun yo'ntonic jujun sbatel osil. Ta ono'ox xc'o quich'tic scotol, ho'ucutic ti judioutique, yu'un ja' primero laj yac' ti q'uelel ti Diose ti ho'ucutic laj st'ujucutique. Chayac'boxuc scotol uc, ti ho'oxuque ti yanlum crixchanooxuque.

¹¹ Yu'un ti Diose mu yu'unuc tst'uj ti much'u chc'uxubine; ja' parejo chixchapanucutic jtojoltic. ¹² Yu'un

scotol ti much'utic tsa'ilan smulique, ti mu ya'yojuc ti smantal ti Diose ti laj yalbucutic comel ti Moisee ti vo'onee, ma'uc ch-ich'bat sc'op yu'un ti mu ya'yojuc ti smantal ti Diose. Ja' ch-ich'bat sc'op yu'un ti c'u yepal i'ac'bat sna'ic ti yo'ntonic yu'un ti Diose. Yu'un muc xch'unic hech yu'un ch'ayel chbatic. Scotol ti much'utic tsa'ilan smulique ti ya'yojic ti smantal ti Diose, ja' ch-ich'bat sc'opic yu'un ti ya'yojic ti smantal ti Diose. ¹³ Yu'un ma'uc toj co'ntontic hijc'ot ti stojol ti Diose mi ja' no'ox chca'ibetic ti smantal ti Diose. Ja' toj co'ntontic hijc'ot mi jch'unojetic ti smantal ti Diose. ¹⁴ Ti achi'iltaque xchi'uc ti yan crixchanoetique ti mu yich'ojuc ti smantal ti Diose, oy bu co'ol tspaceic hech chaj c'u che'el smantal ti Diose. Manchuc mi mu yich'ojuc smantal ti Diose, oy mantal ti yo'ntonic. ¹⁵ Chvinaj ti q'uelel ti hech oy ti yo'ntonique yu'un ti c'usi tspaceic. Chvinaj ti tsna'ic ti c'usi lec ti pasele, ti tsna'ic uc ti c'usi mu xtune. Yu'un mi oy c'usi chopol spaso, tsc'an tscolta sba. ¹⁶ Yu'un tsta yorail ch-ich'bat sc'opic scotol crixchanoetic yu'un ti Jesucristoe, ja' ti ac'bil yabtel yu'un ti Stote. Ja' ch-ich'bat sc'opic yu'un ti c'usi laj snopique ti c'usi mucul ti stojol ti crixchanoetic ti mu xvinaje. Ja'to ch-ac'at ti q'uelel ti c'usi smule. Hech chal ti lequil ach' c'op ti jchole.

Ja' sc'opilal ti judioetique ti yich'ojic ti smantal ti Diose ti oy smulic uc

¹⁷ Ti jchi'iltique, ho'ucutic ti judioutic xchi'unque, tscuyic ti lec ch-ilat yu'un ti Diose yu'un ti yich'ojbeic ti smantal ti Diose. Ja' tstoy sbaic yu'un chojtiquinic ti

Diose tscuyic. ¹⁸Tscuyic ti tsna'ic c'usi tsc'an ti Diöse. Tscuyic ti tsna' tst'ujic ti c'usi leque yu'un ip'ijub xa yu'un ti mantaletique tscuyic. ¹⁹Hech yu'un tstojobtas scotol ti much'utic ma'satetique tscuyic, ja' ti much'utic ch'ayemic ti be tscuyique. Ja' luz c'otemic stuquic tscuyic yu'un ti much'utic oyic ti ic' osile tscuyique, ja' ti much'utic mu p'ijuc tscuyique. ²⁰Chchanubtas ti much'utic mu xtojob yu'unic tscuyic. Yu'un yich'ojbeic ti smantal ti Diöse, ja' ti melele, ja' ti chijp'ijub yu'une, hech yu'un maestro tscuy sbaic yu'un ti much'utic mu to cha'ibeic sjame. ²¹Xu' yu'unic chchanubtasic yantic tscuyic. ¿C'u yu'un mu sna' stuc? “Mu me xa'elc'ajic, xchi ti Diöse”, xchiic. Yac'oj sba ch-elc'ajic stuquic. ²²“Mu me xamulivajic, xchi ti Diöse”, xchiic. Yac'oj sba chmulivajic stuquic. Chaq'uic ti q'uelel ti tspasic ti muc' ti Diöse yu'un mu'yuc santo o yu'unic. Pero ta to xelc'anic ti Diöse yu'un mu hechuc tspasic hech chaj c'u che'el yaløj ti Diöse. ²³Hovil ti tstoy sbaic yu'un ti yich'ojbeic ti smantal ti Diöse. Ja' no'ox chaq'uic ti utel ti Diöse yu'un mu xch'umbeic ti smantale. ²⁴Yu'un hech ts'ibabil comel ti sc'op ti Diöse: “Ti acojic ti chopol chbat jc'opilal yu'un ti yanlum crixchanoetique, xchi ti Diöse”, ti xchie. Ja' sc'opilal ti jchi'iltique.

²⁵Ti circuncisione oy stu cu'untic mi ti jch'umbetic smantal ti Diöse. Mi ti jp'ajbetic smantal ti Diöse, manchuc mi quich'ojtic circuncisión, mu quich'ojticuc circuncisión x'elan. ²⁶Hech yu'un mi ja' tspas ti

muc' ti smantal ti Diöse ti much'u mu yich'ojuc circuncisione, ja' yich'oj circuncisión x'elan manchuc mi mu yich'ojuc. ²⁷Hech yu'un ti much'u chch'umbe smantal ti Diöse manchuc mi mu yich'ojuc circuncisión ti sbec'tale, ja' xu' chijyalbucutic jmultic mi ti jp'ajbetic smantal ti Diöse, ho'ucutic ti p'ejel ti jun cu'untic ti smantal ti Diöse, ho'ucutic ti quich'ojtic circuncisione. ²⁸⁻²⁹Yu'un ma'uc ti sventa ti oy señail ti jbec'taltique ti judiucutic chijyilucutic ti Diöse. Ja' ti sventa ti oy xch'unøjel co'ntontique ti judiucutic chijyilucutic ti Diöse. Ma'uc ti sventa ti quich'ojtic circuncisione ti yu'unucutic ti Diöse chijc'ot. Ja' ti sventa ti oy xch'unøjel co'ntontic ti yu'unucutic ti Diöse chijc'ot. Mi hech ti co'ntontique, manchuc mi mu xijyalbucutic lec jc'opilaltic ti crixchanoetique, ja' ti Diöse chijyalbucutic lec jc'opilaltic.

3 Hovil ti hech jch'unøjtic ti más lec chijyilucutic ti Diöse ho'ucutic ti judiucutic che'e. Hovil ti chquich'tic ti circuncisione che'e, mi xachiique, mu hechuc. ²Mu hoviluc ti jch'unøjtic ti más lec chijyilucutic ti Diöse yu'un primero nijyac'bucutic ti sc'ope, ho'ucutic ti judiucutique. ³Manchuc mi oy muc xch'unic ti jchi'iltique, mu yu'unuc hech ilaj sc'opilal o ti hech yaløjbucutic ti Diöse ti chijcolucutique. ⁴iBu c'amba lajuc sc'opilal yu'un mu sna' snop c'op ti Diöse! Ti ho'ucutique ti jna'tic ti jnoptic c'op. ¿Mi ich'ay xa ti avo'ntonic ti hech ts'ibabil comel ti sc'op ti Diöse?

Ta ono'ox chvinaj ti toj
chac'opoje.

Mu xu' yu'unic crixchanoetic ti
chastic'bot amule,
ti xchie. Ja' sc'opilal ti Diose.

⁵Oy chalic ti jchi'iltique ti
much'utic mu xch'unojuque: “Melel
ti toj yo'nton ti Diose. Yu'un ti oy
jmultique hech más lec chvinaj ti
toj yo'nton ti Diose. Hech yu'un
mi chijyac'bucutic castigo yu'un ti
jmultique, mu tojuc chchapanvan
obi”, xchiic ti jchi'iltique. ⁶Mu
lecuc mi hech ti jnoptique yu'un
mu meleluc. Ti meleluc ti hech
tsnopique, ti Diose mu xu'
chistic'bucutic jmultic mi junuc ti
hechuque.

⁷Ti hechuc ti jnop hech chaj c'u
che'el tsnopique, hech xu' chcal:
Yu'un ti ti jnop c'ope, hech más
lec chvinaj ti toj yo'nton ti Diose,
hech más lec chbat sc'opilal. Hech
yu'un ti Diose mu xu' chistic'bun
jmul yu'un ti laj jnop c'ope, xu'
xichi ti hechuque. ⁸Ti hechuc ti
jch'untique, hech chloc' sjam ti ja'
más lec chijyilucutic ti Diose mi ep
ti jmultique, xchi xloc' sjam. Pero
mu hechuc. Oy much'utic chalic
uc ti hech uc ti hech chcaltutique
yu'un ja' no'ox tsc'an chisa'buntutic
jmultutic. Ta ono'ox x'ac'batic
castigo yu'un yan tsloq'uesbeic
sjam ti jc'optutique.

**Ja' sc'opilal ti mi junuc mu'yuc
much'u toj yo'ntonic**

⁹Ma'uc más lecucutic yu'un ti
vo'one quich'ojtic ti sc'op ti Diose,
ho'ucutic ti judiucutique. Yu'un
laj xa calboxuc ti co'ol oy jmultic
jcotoltic, manchuc mi judiucutic,

manchuc mi yanlum crixchanooxuc.
¹⁰Yu'un hech ts'ibabil comel ti sc'op
ti Diose:

Mi junuc mu'yuc much'u toj
yo'ntonic.

¹¹Mu'yuc much'u p'ij yo'ntonic.
Mu'yuc much'u tsa'ic ti Diose.

¹²Yan be stamojic scotolic.
Hech co'ol boliben yo'ntonic
scotolic.

Mi junuc mu'yuc much'u lec ti
c'usi tspasique.

¹³Ti yeique ja' hech chaj c'u che'el
ch'en ti campo santo ti bu
tu ti jyalel chloc' tal yic' mi
jamale.

Ti yoq'uique chtun yu'un
tsnopic c'op.

Ti yut yeic oy veneno ya'yel
hech chaj c'u che'el oy ti yut
ye veneno ti orachone.

Chmilvan ya'yel yu'un
chbolibtasvan xchi'uc ti
sc'ope.

¹⁴Puru bolc'op chloc'.
Chvinaj ti sc'op ti xmich'et
no'ox yo'ntonic.

¹⁵Mi oy c'usi chopol cha'i, hech
chlic sjol, hech chba milvanuc.

¹⁶Scotol c'ac'al buc no'ox chbatic
ch-ilbajinvanic, chac'beic ep
svocol ti crixchanoetique.

¹⁷Mi jutuc mu xu'
chc'uxubinvanic.

¹⁸Mu'yuc Dios ti yo'ntonic hech
yu'un mu xi'ic ti Diose,
ti xchie.

¹⁹Ho'ucutic ti judiucutique ti
jna'tic ti mu jch'unojbeticuc ti
smantal ti Diose ti quich'ojtique,
hech yu'un mu'yuc c'usi xu' chcaltic
ti stojol ti Diose. Hech yu'un scotol
crixchanoetic co'ol oy smulic ti

stojol ti Diose. ²⁰Mu ono'ox much'u xu' yu'un chch'un ti mantaletique, hech yu'un mu yu'unuc xu' toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose yu'un ti cabtelitique. Ja' no'ox laj yac'bucutic ti mantaletic ti Diose yu'un hech ti jna'tic bu ti jtatic jmultic.

Ja' sc'opilal ti mu'yuc smul ch-ilatic scotol ti much'utic oy xch'unojel yo'ntonique

²¹⁻²²Ti ora to laj xa yac'bucutic jna'tic ti Diose ti ma'uc ti sventa ti mantaletique ti toj co'ntontic chijyilucutique. Ja' toj co'ntontic chijyilucutic mi jch'unojtic ti ja' jq'uexoltic laj yac' sba ti milel cu'untic ti Jesuse. Hech p'ejel ti sun ti Moisesse xchi'uc ti sunic ti yan j'alc'opetic yu'un ti Diose. Hech sc'opilal scotol crixchanoetic. ²³Yu'un co'ol oy jmultic jcotoltic. Mu'yuc much'u oy yutsil yo'nton hech chaj c'u che'el yutsil yo'nton ti Diose. ²⁴Yu'un oy yutsil yo'nton cu'untic ti Diose, hech yu'un jmotontic ti mu'yuc jmultic chijyilucutic ti Diose yu'un ti laj smambucutic jcoleltic ti Cristo Jesuse. ²⁵Yu'un xchapanoj ti Diose ti ja' jtojmullil chc'ot yu'un scotol crixchanoetic ti Snich'one c'alal laj yac' sba ti milel ti cruz. Hech yu'un mu'yuc xa jmultic chijyilucutic mi oy xch'unojel co'ntontique. Hech laj yac' ti q'uelel ti Diose ti toj chchapambe smulic scotol crixchanoetic xchi'uc ti much'utic mu'yuc smulic i'ilat yu'un ti Diose ti vo'onee yu'un laj smala ti Diose ja'to mi itojbat smulic yu'un ti Snich'one. Ja'to c'alal icham ti

Snich'on ti Diose, ja'to ich'ay ti smulique ti stojol ti Diose, manchuc mi cuxajtic to, manchuc mi chamenic xa. ²⁶Ti ora to laj xa yac' ti q'uelel ti Diose ti toj snopoj. Hech yu'un mu'yuc smul ch-ilat yu'un ti Diose scotol ti much'utic chch'unic ti ja' jtojmullil yu'unic ti Jesuse.

²⁷Yu'un ti ti jtoy jbatique, mu xa xu'. “¿C'u yu'un mu xu' ti jtoy jbatic xchi'uc ti cabtelitique?” mi xachiique, “yu'un ma'uc ti sventa cabtelitic ti chijcolucutique”, chacut. Yu'un ja' ti sventa xch'unojel co'ntontic ti chijcolucutique. ²⁸Yu'un hech jch'unojtic. Ti much'u oy xch'unojel yo'ntone ja' mu'yuc smul ch-ilat yu'un ti Diose. Mu'yuc xa sc'opilal mi lec ti yabtele mi laj xch'un ti mantaletique, mi mu laj xch'un ti mantaletique.

²⁹Ti Diose ma'uc no'ox Dios cu'untic, ho'ucutic ti judiucutique. Ja' Dios yu'un uc ti yanlum crixchanoetic. ³⁰Jun no'ox ti Dios cu'untic jcotoltic xchi'uque. Ja' chac' ti libre yu'un smul ti sventa xch'unojel yo'nton ti much'u yich'oj circuncisione. Ja' chac' ti libre yu'un smul uc ti sventa xch'unojel yo'nton ti much'u mu yich'ojuc circuncisione. ³¹Yu'un ti hech jch'unojtique, ti jch'aybe ti smantal ti Diose, mi xachiique, mu hechuc. Ja' ts'acal ti jch'untic.

Ja' sc'opilal ti Abrahame ti yu'un oy xch'unojel yo'ntone hech toj yo'nton ti Abrahame laj yil ti Diose

4 Ti Abrahame ja' ti jtatomaltic ti vo'onee ti sventa jbec'taltic, “¿mi ma'uc ti sventa yabtel ti toj yo'nton i'ilat yu'un ti Diose?” mi

xachiique, “ma'uc”, xichi xitac'av.
²Ti ja'uc ti sventa yabtel ti toj yo'nton i'ilat yu'un ti Diose ti Abrahame, xu' tstoy sba xchi'uc ti yabtele ti hechuque. Ja'uque ti sventa xch'unojel yo'nton ti i'ac'bat ti yo'nton yu'un ti Diose, hech yu'un mu xu' tstoy sba ti stojol ti Diose. ³Yu'un hech ts'ibabil comel sc'opilal ti sun ti Diose: “Ti Abrahame laj xch'un scotol ti chc'ot ti pasel ti c'utic i'albat yu'un ti Diose, hech toj yo'nton ti Abrahame laj yil ti Diose”, ti xchie. ⁴C'alal mi laj xa abtejucutic chavil mu jmotonticuc ti chquich'tique; ja' stojol cabtelc. Jmotontic ti toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose. Hech yu'un ti much'u chch'un ti persa ch-abtej yu'une, ja' ch-ac'bat stojol yabtel; mu x'ac'bat smoton. ⁵Ti much'u chch'un ti mu x'abteje, ti ch-ac'bat smoton yu'un ti Diose, ja' chcol ti libre yu'un ti smule. Hech toj yo'nton ch-ilat yu'un ti Diose. ⁶Hech chaj c'u che'el laj yal ti Davide ti ja' jun no'ox yutsil ti much'u ma'uc ti sventa yabtel ti toj yo'nton ch-ilat yu'un ti Diose.

⁷Yu'un hech laj yal ti Davide:

Nichim no'ox yo'ntonic ti much'utic ipasbatic xa perdón yu'un ti smulique, ti iq'uejbat xa ti smulique yu'un ti Diose hech mu'yuc xa ti sventa ti smulique.

⁸Nichim no'ox yo'nton ti much'u mu x'ac'bat xcuch smul yu'un ti Cajvaltique,

xchi ti Davide.

⁹“¿Mi ja' no'ox jc'opilaltic ti ho'ucutique ti quich'ojtice circuncisione, mi ja' sc'opilal

uc ti yanlum crixchanoetique ti mu yich'ojuc circuncisione?” mi xachiique, hech chacalbeic. Ti sventa ti oy xch'unojel yo'nton ti Abrahame hech toj yo'nton i'ilat yu'un ti Diose, xijchi. ¹⁰Mi laj xa yich' circuncisión, o mi mu to chich' circuncisión ti Abrahame c'alal toj yo'nton i'ilat yu'un ti Diose, mi xijchi ti jnoptique, hech ti jna'tic ti mu to chich' circuncisión ti c'alal hech toj yo'nton i'ilat yu'un ti Diose. ¹¹Ti c'alal lic yich' ti circuncisione, ja' señaíl no'ox ti sbec'tal ti toj yo'nton i'ilat yu'un ti Diose ti sventa xch'unojel yo'ntone. Hech yu'un ti yanlum crixchanoetique ti mu yich'ojuc circuncisione, ja' stotic chc'ot ti Abrahame ti sventa xch'unojel yo'ntonic. Hech toj yo'ntonic ch-ilatuc yu'un ti Diose. ¹²Ti ho'ucutique ti quich'ojtice circuncisione ja' jtotic uc mi jchanojbetic yo'nton uc ti jtotic Abrahame ti oy xch'unojel yo'nton c'alal mu to chich' circuncisione.

Ja' sc'opilal ti ja' ti sventa ti oy xch'unojel yo'nton ti Abrahame hech ch-ac'bat sventain ti balumile xchi'uc yelnich'on

¹³Ma'uc ti sventa yabtel ti i'albat ti Abrahame ti chc'ot yorail ti tsventain ti sjoylejla ti balumile xchi'uc ti yelnich'on ti sventa xch'unojel yo'ntone. Mu'yuc sc'opilal mi laj xch'un mi muc xch'un ti mantaletique. Yu'un ti hech i'albat ti Abrahame, yu'un toj yo'nton i'ilat yu'un ti Diose yu'un ti oy xch'unojel yo'ntone. ¹⁴Ti ja'uc chijyac'bucutic jventaintic ti balumile ti Diose ti

sventa ti cabtelitique, hovil ti oy xch'unojel co'ntontic obi. Hovil ti hech albil comel ti jc'opilaltique obi. ¹⁵Mu ono'ox much'u xu' yu'un xch'un ti mantaletique. Ti mantaletique ja' no'ox chac' ti q'uelel ti jp'ajmantalucutique. Hech yu'un ja' no'ox chijyac'ucutic ti castigo. Yu'un ti manchuc oy ti mantaletique, mu'yuc jmultic mu'yuc castigo ti hechuque. ¹⁶Mu hechuc tsc'an ti Diose ti ch-ac'bat sventain ti balumile ti sventa yabtel stuc ti Abrahame. Ja' tsc'an ti yutsil yo'nton stuc ti hech chac'be sventain ti balumile ti Abrahame. Hech tsventain ti Abrahame ti sventa xch'unojel yo'nton. Hech yu'un chc'ot ti pasel ti jventaintic ti balumile, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Abrahame ti sventa xch'unojel yo'ntone. Ma'uc no'ox ti ho'ucutic ti quich'ojtic ti mantaletic ti laj yal ti Moisesse, ho'ucutic ti oy xch'unojel co'ntontique. Ja' ch-ac'bat sventainic uc scotol ti much'utic hech oy xch'unojel yo'ntonic hech chaj c'u che'el ti Abrahame, ja' ti jtotic cu'untic jcotoltique. ¹⁷Yu'un hech ts'ibabil comel sc'opilal ti Abrahame: “Stotot ep ti tos crixchanoetic chac'ot cu'un”, x'utat ti Abrahame. Hech yu'un hech ic'ot ti pasel ti stojol ti Diose ti ja' jtotic ic'ot ti Abrahame ti sventa xch'unojel yo'nton. Ja' ti ch'umbil sc'o'pe, ja' ti xu' chcha'cuses ti ánimaetique, ja' ti xu' chac' c'otuc ti pasel ti c'usi mu to che'ot ti pasele. ¹⁸Ti Abrahame laj xch'un ti totil chc'ot yu'un ti ep ti tos crixchanoetique. Jun to hovil ya'yel

ti hech i'albate. Pero laj xch'un ti c'u che'el albil sc'opilale: “Ep chp'ol cu'un avelnich'on”, ti x'utate. ¹⁹Muc spec'tsaj yo'nton. Muc xlo'laj yo'nton yu'un ti mu'yuc xa sc'opilal sbec'tal x'elan ti Abrahame xchi'uc ti yajnile yu'un mu'yuc yolic. Yu'un jutuc xa sc'an mu xloc' ho'vinic habil ti Abrahame. Ti Sarae mi junuc vuelta mu'yuc bu yiloy yol. ²⁰Mi jutuc muc xchibaj yo'nton ti Abrahame. Laj xch'un scotol ti chc'ot ti pasel ti c'utic i'albat yu'un ti Diose. Yu'un laj xch'un scotol, hech i'an yip ti yo'ntone, hech laj spas ti muc' ti Diose. ²¹J'ech'el laj xch'un ti Abrahame ti xu' yu'un tspas ti Diose ti c'utic i'albat xae. ²²Hech yu'un toj yo'nton i'ilat yu'un ti Diose ti Abrahame. ²³Yu'un ti toj yo'nton i'ilat ti Abrahame yu'un ti Diose, ti xchie, ma'uc no'ox stuc ti hech ts'ibabil sc'opilale. ²⁴Ho'ucutic jc'opilaltic uc. Yu'un toj co'ntontic chijyilucutic uc ti Diose, ho'ucutic ti jch'unojtic ti laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en ti Cajvaltalic Jesuse. ²⁵Ja' ti i'ac'at entrechal yu'un chmilat yu'un jmultic, ja' ti icha'cusesat loq'uel tal ti ch'en yu'un hech libre nijc'ot yu'un ti jmultique.

**Ja' sc'opilal ti much'u
libre ic'ot yu'un smul**

5 Yu'un libre nijc'ot yu'un jmultic ti sventa xch'unojel co'ntontic, hech yu'un mu xa quecheluc quilintaeltic ti stojol ti Diose. Ti sventa ti Cajvaltalic Jesucristoe ti hech ic'ot ti pasele. ²Ja' ti sventa uc ti Cajvaltique ti libre nijc'ot yu'un ti jmultique. Hech yu'un mu xa xisp'ajucutic ti

Diose. Hech yu'un nichim no'ox co'ntontic yu'un jch'unojtic ti chba jchi'intic ti DiOSE te ti bu utsilale. ³Ma'uc no'ox nichim no'ox co'ntontic yu'un chba jchi'intic ti DiOSE. Nichim no'ox co'ntontic uc mi chquich'tic ilbajinel yu'un ti jna'tic ti ch-an stsatsal co'ntontic mi icuch cu'untic ti ilbajinele.

⁴Yu'un mi i'an stsatsal co'ntontic, hech oy yip co'ntontic. Yu'un mi oy yip co'ntontic, hech chmuc'ub co'ntontic. ⁵Mi imuc'ub co'ntontic, hech mu xquich'tic mul yu'un nojem ti co'ntontic ti c'uxucutuc ti yo'nton ti DiOSE ti sventa ti Ch'ul Espiritue ti ac'bilucutic.

⁶Yu'un laj sna' ti DiOSE ti mu xu' cu'untic ti jcolta jbatique. Hech yu'un laj sta yorail ti laj yac' sba ti milel yu'un jmultic ti Cristoe, jcotoltic ti mu'yuc Dios ti co'ntontique. ⁷¿Much'u c'amba yac' sba ti milel yu'un ti much'u ja' no'ox toj ti viniquil ti mu xu' chc'uxubinane? Repenta oy much'u xu' yu'un chac' sba ti milel yu'un ti much'u ic'uxubinane yu'une. ⁸Pero ti DiOSE laj yac' ti q'uelel ti c'uxucutic ti yo'nton, ho'ucutic ti chopol co'ntontic ti jyalele, yu'un laj yac' sba ti milel cu'untic ti Cristoe. ⁹Yu'un ti ic'ot xa ti pasel ti toj co'ntontic chijyilucutic ti DiOSE ti sventa ti laj yac' sba ti milel cu'untic ti Cristoe, hech yu'un chc'ot ti pasel ti j'ech'el chijcolucutic ti sventa, ti mu xba quich'tic castigoe. ¹⁰Yu'un ti vo'onee contra laj quil jbatic xchi'uc ti DiOSE. Yu'un ti laj yac' sba ti milel cu'untic ti Snich'one, hech ilecub xa yo'nton cu'untic ti ora to.

Yu'un lecuben xa yo'nton cu'untic ti ora to, hech yu'un j'ech'el chijcolucutic yu'une yu'un cuxul.

¹¹Ma'uc no'ox ti ilecub xa yo'nton cu'untique. Nichim no'ox co'ntontic uc ti stojol ti DiOSE yu'un ja' ti sventa ti Cajvaltic Jesucristo uque ti lec ti jc'opon jbatic xchi'uc ti DiOSE.

Ja' sc'opilal ti Adane xchi'uc ti Cristoe

¹²Yu'un laj sta smul ti sba vinique, hech yu'un jmulavilucutic nije'ot jcotoltic. Ti scoj jmultic chijchamucutic. Yu'un jcotoltic oy jmultic, hech yu'un jcotoltic chijchamucutic. ¹³Ti crixchanoetic li' ti balumile ti vo'onee c'alal mu to oyuc ti mantaletique, jmulaviletic uc. Mi ti jcuytic ti mu'yuc smulic yu'un mu to oyuc ti mantaletic ti vo'onee, oy. ¹⁴Yu'un ichamic uc ti crixchanoetic ti vo'one xchi'uc ti Adane, xchi'uc ti yol xnich'nabe, xchi'uc scotol ti much'utic muc xa'yic ti mantaletique yu'un mu to chtal ti balumil ti Moiesese. Co'ol ichamic ti much'utic mu co'oluc laj sta smulic xchi'uc ti Adane. Ti Adane totil ic'ot cu'untic. Ja' no'ox hech uc ti Jesucristoe totil ic'ot cu'untic, yu'un oy c'usi laj spas jujun.

¹⁵Ti scoj ti Adane jmulavilucutic nije'ot jcotoltic. Ti sventa ti Jesucristoe jmotontic toj co'ntontic chijyilucutic ti DiOSE. Yu'un ti laj sta smul ti Adane ch'ayel chijbatucutic jcotoltic. Yu'un ti oy yutsil yo'nton cu'untic ti DiOSE, hech yu'un ti sventa ti Jesucristoe jmotontic toj co'ntontic chijyilucutic ti DiOSE, hech j'ech'el chijcuxiucutic

sbatel osil. ¹⁶Ti scoj ti Adane chquich'tic castigo yu'un jmultic. Ti sventa ti Jesucristoe libre chijc'ot yu'un ti jmultique. Yu'un ti laj sp'aj mantal ti Adane, hech jc'opilaltic chijyich'bucutic jc'optic yu'un ti jmultique, chijyac'bucutic castigo jcotoltic. Yu'un jmotontic ti laj xa yac'ucutic ti libre yu'un ti jmultique ti Jesucristoe, hech yu'un toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose manchuc mi ep jmul jtaojtic. ¹⁷Yu'un ti laj sta smul ti Adane hech laj sventainucutic ti mulile hech yu'un jcotoltic ch'ayel chijbatucutic. Yu'un jmotontic toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose ti sventa ti Jesucristoe, hech libre nijc'ot yu'un ti mulile, hech j'ech'el chijcolucutic sbatel osil.

¹⁸Ti scoj ti laj sta smul ti Adane, hech yu'un hech jc'opilaltic jcotoltic chquich'tic castigo yu'un jmultic. Ti sventa ti toj yo'nton ti Jesucristoe, hech yu'un hech jc'opilaltic ti toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose, hech chijcuxiucutic sbatel osil. ¹⁹Ti scoj ti laj sp'aj mantal ti Adane, hech jmulavilucutic nijc'ot jcotoltic. Ti sventa ti laj xch'un mantal ti Jesucristoe, hech libre nijc'ot yu'un ti jmultique.

²⁰Yu'un ti laj yal ti mantaletique ti Diose, yu'un ac'o vinajuc ti ep ti jmultique. Manchuc mi ep ti jmultique, laj xc'uxubinucutic ti Diose. Ep yutsil yo'nton cu'untic. ²¹Hech yu'un hech chaj c'u che'el laj sventainucutic ti mulile ti vo'onee yu'un hech ch'ayel chijbatucutic, hech ono'ox uc chisventainucutic ti Diose ti oy yutsil yo'nton cu'untique yu'un

hech chijcuxiucutic sbatel osil. Yu'un ti chisventainucutic ti Diose, yu'un toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose ti sventa ti Cajvaltice Jesucristoe.

**Ja' sc'opilal ti chamenucutic
ti sventa mulil, ja' cuxulucutic
ti sventa Cristo**

6 ¿C'usi chcutic che'e? ¿Mi ja' lec ta to jsa'ilan jmultic yu'un hech ti jcutic ti más oy yutsil yo'nton cu'untic ti Diose? ²iBu ba lecuc! Yu'un mi chamenucutic ti sventa mulil, ibu ba jsa'ilantic! ³¿Mi yu'un mu xana'ic ti c'alal laj quich'tic ho' ti stojol ti Cristo Jesuse, ti c'u quepaltic ti laj xa quich'tique, ja' señail ti co'ol nijcham xchi'uc ti Cajvaltique chil ti Diose? ⁴Yu'un co'ol nijcham xchi'uc ti Cajvaltique chil ti Diose, hech co'ol nijmucat xchi'uc ti Cajvaltique chil ti Diose c'alal laj quich'tic ho', yu'un hech chac c'u che'el icha'cuxi ti Cristoe ti sventa jelaven sp'ijil ti Jtotic Diose, hech ono'ox uc ti ho'ucutique nijcha'cuxi xchi'uc ti Cajvaltique chil ti Diose hech yu'un ach' crixchanoucucutic xa.

⁵Yu'un ti co'ol nijcham xchi'uc ti Cristoe chil ti Diose, hech ono'ox uc co'ol nijcha'cuxi xchi'uc. ⁶Yu'un jch'unuojtic ti co'ol nijmilat ti cruz xchi'uc ti Cristoe xchi'uc ti jbec'taltique yu'un hech ijinat ti mu xa xijyic'ucutic ti mulil ti jbec'taltique, hech yu'un nijloc' xa ti mozoil yu'un ti mulile. ⁷Yu'un ti co'ol nijcham xchi'uc ti Cristoe chil ti Diose, hech yu'un mu xa xisventainucutic ti mulile. ⁸Yu'un ti hech jch'unuojtic ti co'ol nijcham

xchi'uc ti Cristoe chil ti Diose, hech yu'un jch'unojtic uc ti co'ol nijcha'cuxi xchi'uc. ⁹Ti jna'tic ti yu'un icha'cusesat loq'uel tal ti ch'en ti Cristoe, hech yu'un mu xa xcham yan vuelta. Mu xa ventaimbiluc yu'un ti chchame. ¹⁰Yu'un ti Cajvaltique j'ech'el no'ox icham yu'un ti jmultique. Yu'un ti icha'cuxie, hech yu'un cuxul ti stojol ti Diose, ch-abtej yu'un. ¹¹Ja' no'ox hechucutic, chamenucutic yu'un ti mulile chijyilucutic ti Diose. Cuxulucutic ti stojol chijyilucutic ti Diose ti sventa ti Cajvaltico Cristo Jesuse. Hech yu'un chij'abtej yu'un. Ch'unic hech o.

¹²Hech yu'un mu me xavac' sventaimboxuc mulil ti abec'talique. Yu'un ja' stalel chljaj ti jbec'talique hech yu'un mu me xach'un ti c'usi tsc'an ti abec'talique. ¹³Mu me xavac' yabatimboxuc mulil ti abec'talique yu'un chapasic ti c'usi mu xtune. Ta me xavac' abaic ti abatinel yu'un ti Diose. Na'ic me ti nacha'cusesat xa, ho'oxuc ti chamenoxuc ono'oxe. Hech yu'un ac'o yabatimboxuc abec'talic ti Diose yu'un hech chapasic ti c'usi leque. ¹⁴Hech mu xa xayabatinoxuc ti mulile. Yu'un mu xa ti jch'untic ti ja' lec chijyilucutic ti Diose ti sventa cabteltic. Ja' jch'unojtic ti yutsil yo'nton lec chijyilucutic ti Diose ti sventa ti Cajvaltico Jesucristoe.

Laj xcholbe sc'opilal ti mero mozoile yu'un hech cha'ibeic sjam ti c'u che'el chac' sbaic ti abatinel yu'un ti Diose

¹⁵¿C'usi chcaltic che'e? ¿Mi ja' lec ta to jsa'ilan jmultic

yu'un mu xa ti jch'untic ti ja' lec chijyilucutic ti Diose ti sventa cabteltic, ja' jch'unojtic ti yutsil yo'nton lec chijyilucutic ti Diose? iBu ba lecuc mi ti jsa' jmultique! ¹⁶Chana'ic ti mi chcac' jbatc ti mozoil yu'un jun crixchano yu'un ti ti jch'umbetic smantale, ja' smozoucucic nijc'ot o. Ja' no'ox hech uc mi chcac' jbatc ti mozoil yu'un ti mulile, ja' smozoucucic nijc'ot o asta ch'ayel chijbat. Pero mi chcac' jbatc ti abatinel yu'un ti Diose, ja' yabatucutic nijc'ot o asta chijcuxi sbatel osil. ¹⁷Ti vo'one mozooxuc yu'un ti mulile. Ti ora to, hocol yal ti Diose, scotol avo'ntonic ach'unojic xa ti sc'op ti Diose ti nachanubtasatique. ¹⁸Hech naloq'ueic xa ti mozoil yu'un ti mulile. Laj xa avac' abaic ti abatinel yu'un ti c'usi leque. ¹⁹Hech yu'un hech yac'oj sba chajcholboxuc ava'yic yu'un hech chava'ibeic sjam. Yu'un mu to chana'ic lec ti c'u che'el ti a'ibel sjam ti sc'op ti Diose. Hech chaj c'u che'el laj avac' yabatimboxuc abec'talic ti c'usi chopole xchi'uc ti c'usi mu xtune ja' no'ox más nabolibic, ja' no'ox hech uc ac'o yabatimboxuc abec'talic ti ora to ti c'usi leque yu'un hech más chalecubic.

²⁰C'alal ochemoxuc ti mozoil yu'un ti mulile, muc xanop mi toj mi mu tojuc ti c'usi chapase. ²¹¿Mi lec ti c'usi laj ata ti sventa avabtel ti vo'one? Mu lecuc. Ti ora to chaquexavic yu'un. Yu'un ti c'utic laj apasique, puru yu'un ch'ayel. ²²Ti ora to nacolic xa loq'uel ti mozoil yu'un ti mulile. Yabatouxuc Dios nac'otic xa. Ti ora to oy c'usi

lec laj ataic, ja' ti toj avo'ntonique, hech chacuxiic sbatel osil. ²³Yu'un ti much'u ch-abtej yu'un ti mulile, persa ch-ac'bat stojol yabtel. Ja' stojol yabtel ti ch'ayel chbate. Ja'uc ti much'u chac' sba ti abatinel yu'un ti Diose, ja' chich' smoton ti sventa ti Cajvaltlic Cristo Jesuse. Ja' smoton ti chcuxi sbatel osile. Yutsil yo'nton chac' ti Diose.

Ja' sc'opilal ti libre nijc'ot xa yu'un ti mantaletique yu'un ti co'ol nijcham xchi'uc ti Cristoe

7 Quermanotac, chacalboxuc sc'opilal ti nupunele yu'un hech chava'ibeic sjam ti libre nijc'ot xa yu'un ti mantaletique. Ho'oxuc ti chana'ic ti leye, chana'ic ti jcotoltic oyucutic ti sventa ley ja' no'ox ti jayib c'ac'al li'oyucutique. ²Chana'ic ti scotol ants ti nupunem xchi'uc smalal ti sventa ley, persa chic' sbaic xchi'uc jayib c'ac'al cuxajtic li' ti balumile. Mi icham ti smalale, mu'yuc xa ti sventa ley xchi'uc ti smalale. Ja'to libre chc'ot obi. ³Hech yu'un mi yan vinic tsmalalin c'alal cuxul to ti smalale, yajmul chc'ot. Mi icham ti smalale, libre chc'ot yu'un ti leye, hech mu muliluc mi tsta yan smalal.

⁴C'alal icham ti smalale, libre ic'ot ti antse, mu'yuc xa much'u chch'umbe smantal. Ja' no'ox hech ti ho'ucutique, yu'un ti co'ol nijcham xchi'uc ti Cristoe chil ti Diose hech yu'un libre nijc'ot yu'un scotol ti c'utic laj jch'untic ti vo'one, ja' ti chijcolucutic ti sventa cabtelic ti laj jcuytique. Yu'un ja' tsots sc'opilal ti much'u icha'cuxi loq'uel ti ch'ene, ja' ti Cristoe. Yu'un ti jun

nijc'ot xa xchi'uc ti Cristoe, yu'un hech xu' cu'untic ti jpasbe yabtel ti Diose. ⁵C'alal mu to ach'ubenuc ti co'ntonique, c'alal laj ca'itic ti mantaletique, más laj stijucutic batel yu'un ba jpastic ti c'usi tsc'an ti jbec'taltique. Ja' sventa ch'ayel. ⁶Ti vo'onec chuculucutic ono'ox yu'un ti mantaletique. Ti ora to libre nijc'ot xa yu'un co'ol nijcham xchi'uc ti Cristoe chil ti Diose. Hech yu'un mu'yuc xa sc'opilal ti chispasucutic ti mantal ti mantaletique. Ti ora to libre oyucutic hech xu' chcac' jbatice ti abatinel yu'un ti Diose yu'un ach'uben xa ti co'ntonique ti sventa ti Ch'ul Espiritue ti quich'ojtique. Mu hechuc co'ntontic ti c'alal jch'unojtic to ti chijcolucutic ti sventa ti mantaletique ti laj sts'iba ti Moiseese.

Ja' sc'opilal ti ja' tsc'an mulil ti jbec'taltique; ti co'ntonique mu sc'an

⁷¿C'usi chcaltic che'e? Ja' ic'ivan ti mulil ti smantal ti Diose, mi chijchiucutique, ibu ba ic'ivanuc ti mulil ti smantal ti Diose! Ti manchuc laj ca'itic ti smantal ti Diose, mu hechuc laj jna'tic ti bu ti jtatic jmultic ti hechuque. Ti manchuc chal ti mantaletique: “Mu me xbic'taj avo'ntonic”, ti xchie, mu laj jna'tic ti ja' mulil mi chbic'taj ti co'ntonique. ⁸Ti c'alal laj ca'itic ti smantal ti Diose ti “mu me xbic'taj avo'ntonic”, ti xchie, más laj stijucutic batel, más ibic'taj ti co'ntonique. Ti manchuc laj ca'itic ti mantaletique, mu'yuc sc'opilal ti jmultique

ti hechuque. ⁹Ti vo'onee c'alal mu to chca'itic ti mantaletique lec oyucutic laj jcuytic. C'alal laj ca'itic ti mantaletique, ep ti jmultique laj quiltic. Laj quiltic ti mu lecutique, ti ch'ayel chijbate. ¹⁰Ti mantaletique ti ja' laj jch'untic ti chijcol yu'une, ja' sventa ch'ayel ic'ot cu'untic. ¹¹Laj jcuytic ti xu' ti jch'untic scotol ti mantaletique pero mu xu' cu'untic. Hech laj slo'labucutic ti co'ntontique ti mulile. Yu'un laj jcuytic ti chch'un cu'untic scotol ti mantaletique. Patil laj jna'tic ti ja' ch'ayel chijbat yu'un ti laj jch'untic ti chch'un cu'untique.

¹²Hech yu'un lec ti mantaletique, mu sna' ch-ic'van ti mulil. Mu chopoluc ti mu me xbic'taj avo'ntonic, mu me xa'elc'ajic, mu me xamilvanic, ti xchie. Oy sjam ti jujup'ele ti hech chale. Lec ti hech chijyalbucutique. ¹³Hech yu'un ch'ayel chijbat yu'un ti c'usi leque, mi chijchie, ibu ba sjamuc mi hech chcaltique! Ti mulile tscap sba xchi'uc ti c'usi leque hech chijlaj ti lo'lael. Hech yu'un hech laj slo'laucutic asta ch'ayel chijbat yu'un. Hech yu'un más chopol ic'ot sc'opilal ti mulile ti sventa ti mantaletique.

¹⁴Ti jna'tic ti ja' yu'un Dios ti mantaletique. Ti ho'ucutique chisventainucutic ti c'usi tsc'an ti jbec'taltique. Oyucutic ti mozoil yu'un ti mulile. ¹⁵Ti lec ti jc'antic ti jpastique mu xc'ot ti pasel cu'untic. Ja' ti jpastic ti c'usi mu xtun chca'itique. Hech yu'un ti mu xca'ibetic sjam ti c'u yu'un ti mu xc'ot ti pasel cu'untic. ¹⁶Yu'un ja' ti jpastic ti bu mu jc'antic ti

jpastique, hech yu'un ti jna'tic ti lec ti mantaletique. ¹⁷Hech yu'un mu ho'ucutic ti jpastic. Ja' chisventainucutic ti mulile ti oy ti co'ntontique. ¹⁸Ti jna'tic mi jutuc mu'yuc jtutic ti ho'ucutique. Mi jutuc mu'yuc ti yutsil co'ntontic ti jtuctique. Yu'un ti jc'antic ti jpastic ti c'usi leque pero mu xu' cu'untic spasel. ¹⁹Ma'uc ti jpastic ti c'usi leque ti ja' ti jc'antic ti jpastique. Ja' ti jpastic ti c'usi chopole ti ja' mu jc'antic ti jpastique. ²⁰Yu'un ja' ti jpastic ti bu mu jc'antic ti jpastique, hech yu'un mu ho'ucutic ti hech ti jpastique. Ja' chisventainucutic ti mulile ti oy ti co'ntontique.

²¹Hech yu'un hech oyucutic. Ti jc'antic ti jpastic ti c'usi leque. Mu xu' yu'un oy mulil ti co'ntontic chca'itic. ²²Yu'un ti co'ntontic lec chca'itic ti hech oy ti smantal ti Diose. ²³Pero yan mantal xch'unoj ti jbec'taltique chquiltic yu'un tscontrain ti mantale ti ja' jun co'ntontic ti jc'antic ti jch'untique. Hech yu'un chucbilucutic yu'un ti mulile yu'un ja' tsc'an mulil ti jbec'taltique. ²⁴⁻²⁵Uts jbatic yu'un mu xu' cu'untic chquiltic, yu'un oyucutic to ti sventa ch'ayel chijbat xchi'uc avi jbec'taltic li'to. Ti co'ntontic jch'unobjbetic smantal ti Diose. Ti sventa ti jbec'taltique jch'unobjtic mulil. ¿C'u che'el xu' chijcol loq'uel yu'un hech mu ch'ayeluc chijbat xchi'uc avi jbec'taltic li'to? Hocol yal ti Diose ti chijcol loq'uel ti sventa ti Cajvaltic Jesucristoe.

Ja' sc'opilal ti cuxulucutic sbatal osil ti sventa ti Ch'ul Espiritue

8 Yu'un ti oyucutic xa ti stojol ti Cristo Jesuse, hech yu'un

mu xa xijyac'bucutic quich'tic castigo yu'un jmultic ti Diose. ²Yu'un ti sventa ti Cristo Jesuse chijcuxiucutic sbatel osil. Hech yu'un nijcol xa loq'uel ti sventa mulil xchi'uc ti sventa ti ch'ayel chijbate. ³Scoj ti mu'yuc yip ti jbec'talique hech yu'un muc xu' yu'un ti mantaletique ti hech toj co'ntontic chijc'ot ti stojol ti Diose. Hech yu'un ti Diose laj stac tale ti Snich'one. Ti sbec'tale ti laj yich'e, ja' hech chaj c'u che'el jbec'taltic ti ch-ic'van ti mulile. Scoj jmultic ti itale. Ti c'alal laj yich' castigo cu'untic ti Cajvaltique, ja'to ilaj yip ti mulile ti ch-ic'van ti jbec'talique. ⁴Hech laj spas, yu'un hech toj co'ntontic chijc'ot hech chaj c'u che'el tsc'an ti mantaletique. Yu'un mu xa xcac' jbatit ti abatinel yu'un ti jbec'talique. Ja' chcac' jbatit ti abatinel yu'un ti Ch'ul Espiritue. ⁵Yu'un scotol ti much'u chch'umbeic smantal ti sbec'talique, ja' no'ox batem ti yo'ntonic ti c'usi tsc'an ti sbec'talique. Scotol ti much'u tspasic ti muc' ti Ch'ul Espiritue, ja' batem ti yo'ntonic ti c'u che'el tsc'an ti Ch'ul Espiritue. ⁶Mi ja' batem ti co'ntontic ti c'usi tsc'an ti jbec'talique, ja' sventa ch'ayel chijbat obi. Mi ja' batem ti co'ntontic ti c'u che'el tsc'an ti Ch'ul Espiritue, ja' sventa jcxulejaltic sbatel osil obi. Ja' sventa jun co'ntontic obi. ⁷Yu'un ti much'u ja' no'ox batem ti yo'ntonic ti c'usi tsc'an ti sbec'talique, ja' tscontrainic ti Diose. Ja' mu xch'umbeic smantal ti Diose. Mu xu' yu'unic chch'unic. ⁸Hech yu'un scotol ti much'utic chch'umbeic

smantal ti sbec'talique, mu lecuc yo'nton ti Diose yu'unic.

⁹Ti ho'oxuque yu'un ti nainem ti avo'ntonic ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Diose hech yu'un ma'uc sventainojoxuc ti abec'talique, ja' sventainojoxuc ti Ch'ul Espiritue. Ti much'u mu yich'ojuc ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Cristoe, mu'yuc ti stojol ti Cristoe. ¹⁰Ti ho'oxuque yu'un oy ti avo'ntonic ti Cristoe, hech yu'un chacuxiic sbatel osil. Manchuc mi chcham ti abec'tale scoj ti mulile, chacuxiic yu'un ti toj avo'ntonic chayiloxuc ti Diose.

¹¹Ti Diose laj xcha'cuses loq'uel tal ti ch'en ti Jesuse. Hech yu'un yu'un ti nainem ti avo'ntonic ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Diose, ti Diose ti laj xcha'cuses loq'uel tal ti ch'en ti Jesuse, ja' ta ono'ox chaxcha'cusesbot uc abec'talic ti sc'opilal chchame. Ti sventa ti Ch'ul Espiritu yu'une ti nainem ti avo'ntonique hech yu'un chaxcha'cusesbot ti abec'talique.

¹²Hech yu'un, quermanotac, mu persauc ti chisventainucutic ti jbec'talique. Mu xtun mi ti jch'umbetic smantal ti jbec'talique. ¹³Yu'un mi ja' chcac' chisventainucutic ti jbec'talique, ja' ch'ayel chijbat yu'un. Mi mu jch'umbetic smantal ti jbec'talique, ja' chijcuxi sbatel osil. Ja' ti sventa ti Ch'ul Espiritue ti xu' cu'untic ti mu jch'umbetic smantal ti jbec'talique.

¹⁴Yu'un scotol ti much'utic chventainat yu'un ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Diose, ja' me yol snich'on ti Diose. ¹⁵Yu'un quich'ojtic ti Ch'ul Espiritue, ma'uc yu'un nijcha'och

yan vuelta ti mozoil yu'un ti xi'ele. Yu'un ja' yol snich'on Dios nijc'otucutic, hech Tote, xijchi ti stojol. ¹⁶Ti jna'tic ti co'ntontic ti yol snich'onucutic ti Diose yu'un ja' chijyac'bucutic jna'tic ti Ch'ul Espíritue. ¹⁷Yu'un yol snich'onucutic ti Diose, hech yu'un chijyac'bucutic jventaintic scotol ti c'utic oy yu'une. Scotol hech chaj c'u che'el i'ac'bat xa ti Cristoe, ja' no'ox hech chijyac'bucutic uc. Yu'un mi co'ol chquich'tic vocol hech chaj c'u che'el laj yich' ti Cajvaltique, hech co'ol chij'ac'at ti pasel ti muc' xchi'uc.

¹⁸Hech jch'unoj. Ti c'u yepal chquich'tic vocol ti ora to, mu xco'olaj xchi'uc ti c'u yepal utsilal ti jtatic ti yan c'ac'al. Ja' más jelaven chquich'tic ti utsilale. ¹⁹Yu'un scotol ti c'utic pasbil yu'un ti Diose, ja' no'ox tsmalaic ya'yel ti c'usi ora chc'ot yorail ti ch-ac'at ti q'uelel ti much'utic yol snich'on ti Diose yu'un ja' yorail chcha'lecub uc.

²⁰Yu'un scotol ti c'utic pasbil yu'un ti Diose, ja' isoc scotol. Mu stucuc laj soques sba. Ja' smantal ti Diose ti hech isoque. Pero chapal xa sc'opilal ti chcha'lecub yan vueltae.

²¹Yu'un scotol ti c'utic pasbil yu'un ti Diose chcha'lecub yan vuelta hech yu'un mu xa xc'a'. Hech chcom yu'un ti chc'a'e. Hech yu'un ja' no'ox hech uc ti yol snich'on ti Diose chcom yu'unic ti chc'a'ique. Co'ol chcolic loq'uel ti libre xchi'uc ti yol snich'on ti Diose xchi'uc ti c'utic oy li' ti balumile. Hech yu'un jelaven yutsil ti ta xa xcom yu'unic ti chc'a'ique. ²²Yu'un ti jna'tic ti c'alal ti sliqeb asta ti ora to scotol

ti c'utic pasbil yu'un ti Diose oy svocol ya'yel yu'un mu to chcom yu'un ti chcuxib, o chc'a'. Hech chaj c'u che'el ti ants ti po'ot xa chcol ti alajele ti oy to svocole. ²³Mu stucuc no'ox oy svocol ti c'utic pasbile. Ho'ucutic uc, manchuc mi quich'ojtic ti Ch'ul Espíritue, ti ja' señail ti utsilale ti c'u x'elán chc'ot quich'tique, oy jvocoltic uc. Yu'un cac'oj jbatc ti jmalatic ti chquich'tic ti ach' jbec'taltique ti mu xc'a'e, yu'un hech chvinaj ti yol snich'onucutic ti Diose.

²⁴Chijcolucutic, hech jch'unojtic. Ti c'usi ti jmalatique yu'un mu to chvinaj ti jsatic hech yu'un ti jmalatic. Yu'un ti c'usi quilojtíc xa ti jsatique, mu xa jmalatic. ²⁵Yu'un mu to chvinaj ti jsatic ti c'usi ti jmalatique, hech mu x'aj co'ntontic ti jmalatic.

²⁶Chiscoltaucutic uc ti Ch'ul Espíritue yu'un mu'yuc yip co'ntontic jtuctic. Ti ho'ucutique mu jna'tic c'usi lec ti jc'ambetic ti Diose ti c'alal mu'yuc yip ti co'ntontique. Yu'un ti jiq'uilan co'ntontique ja' ti sventa ti Ch'ul Espíritue, yu'un ja' tsc'opon Dios ti jtojoltic. ²⁷Ti Diose sna'ojbucutic co'ntontic ti c'usi ti jc'antique, hech yu'un cha'ibe sjam ti c'alal ch-albat yu'un ti Ch'ul Espíritue. Yu'un ti Ch'ul Espíritue sna'ojbe yo'nton ti Diose hech yu'un chise'opombucutic Dios ti jtojoltic, ho'ucutic ti oyucutic ti stojol ti Diose.

**Ja' sc'opilal ti ja' sventa
cutsilaltic chc'ot scotol
jvocoltic ti chquich'tique**

²⁸Ti jna'tic ti ja' sventa cutsilaltic chc'ot scotol, xchi'uc ti vocol ti

chquich'tic ti ora to, ho'ucutic ti c'ux ti co'ntontic ti Diose, ho'ucutic ti ic'bilucutic ti stojol yu'un hech snopoj ti yo'nton. ²⁹Yu'un jcotoltic ti t'ujbilucutic yu'un ti Diose, vo'one t'ujbilucutic. Ma'uc to no'ox laj st'ujucutic ti Diose. Chapambil jc'opilaltic vo'one yu'un ti co'ol co'ntontic chije'ot xchi'uc ti Snich'one. Ja' ba banquial ic'ot xa cu'untic. Manchuc mi epucutic, ja' yits'inucutic jcotoltic. ³⁰Hech jc'opilaltic yu'un ti Diose ti vo'onee, hech yu'un nijyic'ucutic ti stojol. C'alal ti nijyic'ucutic xa ti stojole, laj yac'ucutic ti libre yu'un jmultic. C'alal ti laj xa yac'ucutic ti libre yu'un ti jmultique, hech jun no'ox yutsil nije'otucutic yu'un ja' snich'on Dios nije'otucutic o.

³¹Mu'yuc xa c'usi yan chcaltic yu'un snich'onucutic xa ti Diose. Yu'un lec chijyilucutic ti Diose, hech yu'un manchuc mi oy much'u chiscontrainucutique, muc un chixi'. ³²Ti Diose muc xc'uxubin ti mero Snich'one. Ja' laj yac' ti milel cu'untic jcotoltic. Yu'un ti hech laj spase, hech yu'un chiyac'butic scotol yan uc. ³³Dios ti laj xa yac'ucutic ti libre yu'un ti jmultique, hech yu'un mu'yuc xa much'u yan chisa'butic jmultic, ho'ucutic ti t'ujbilucutic yu'un ti Diose. ³⁴Cristo ti icham yu'un ti jmultique, hech yu'un mu'yuc xa much'u yan xu' chal ti oy ti jmultique ti ho'ucutique. Yu'un ti Cristoe icha'cuxi loq'uel ti ch'en. Te pasbil xa ti muc' te ti sbats'ic'ob ti Diose. Te chc'opoj cu'untic te ti stojol ti Diose. ³⁵Mu'yuc xa yan c'usi xu' chc'ot ti pasel yu'un

ti hech mu xixc'uxubinucutic ti Cristoe. Manchuc mi chquich'tic volol, manchuc mi chquich'tic ilbajinel, manchuc mi chquich'tic contrainel, manchuc mi chca'itic vi'nal, manchuc mi mu'yuc jc'u'tic, manchuc mi chapal jc'opilaltic, manchuc mi jc'opilaltic chquich'tic machit, c'ux chijya'yucutic ti Cristoe, mu xiscomesucutic. ³⁶Hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose:

Ho'ot ti aventa ti scotol
ora quechel jc'opilaltic
chilajtutic ti milel.

Hech chaj c'u che'el ti carneroe
ti chapambil xa sc'opilal
mi chmilate, ja' hech
jc'opilaltic,

ti xchie. ³⁷Ti volol ti li' chquich'tic ti balumile, lec chcuch cu'untic scotol ti sventa ti Cristoe ti c'uxucutic ti yo'ntone. ³⁸Hech yu'un hech jch'unoj ti c'uxucutic o ti yo'nton ti Diose. Manchuc mi chijcham, manchuc mi cuxulucutic to jayib c'ac'al li' ti balumile, c'uxucutic ti yo'nton. Mi ch'ul abat, mi pucuj, mi yan, mu xu' tspajes ti c'uxucutic ti yo'nton ti Diose. Manchuc mi oy c'utic chc'ot ti pasel ti ora to, mi yan to c'ac'al, c'uxucutic ti yo'nton. ³⁹Buc no'ox oyucutic mu xu' tspajesat ti c'uxucutic ti yo'nton ti Diose. Yu'un c'uxucutic o ti yo'nton ti Diose ti sventa ti Cajvaltice Cristo Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti chich' mul ti Pablloe
yu'un mu xch'un ti xchi'iltaque**

9 ¹⁻³Yu'un jch'unojbe sc'op
ti Cristoe hech yu'un melec
chcal ti ep chquich' mul yu'un
mu xch'unojuc ti jchi'iltique, ja' ti

jchi'il jbatit ti sventa jbec'taltique. Scotol c'ac'al oyun ti ich'mul ti sventaic. Mu yu'unuc ti jnop c'op. Ja' sna' ti Ch'ul Espiritue ti oy ti co'ntone ti taca xu' ti jel jbatutic xchi'uc ti jchi'iltique, ho'on chiloc' ti stojol Cristo, ja' ac'o ochuc ti stojol ti Cristoe ti jchi'iltique, hech ti jc'an. ⁴Co'ol yelnich'onucutic Israel xchi'uc. Co'ol t'ujbilucutic xchi'uc yu'un co'ol jtotojtic ti Diose xchi'uc. Ti Diose i'ac'bat tal squeval ti stojolic ti antiguo jtatamoltic xchi'uc ti c'alal yac'oj sba chanavic ti vo'one. Ti Diose laj spas trato xchi'uc ti jtatamoltique. I'ac'batit ti mantaletique. I'albatic c'u che'el tspasic ti templonucule yo' bu tsc'oponic ti Diose. Hech i'albatic yu'un ti Diose: "Te ti atojolic chloc' tal jun ajvalil, ja' ti chaspasoxuc ti mantal, ho'oxuc ti yelnich'onoxuc ti Israele", x'utatic yu'un ti Diose. ⁵Ja' totil cu'untic xchi'uc ti antiguo jtatamoltique ti it'ujatic yu'un ti Diose ti vo'onee. Ja' ihul ti jventatic, ti ho'ucutique ti yelnich'onucutic ti Israele, ti Jcoltavaneje ti sventa jbec'taltic. Ti Jcoltavaneje ja' Dios ti scotol sventainoje, ti tspasat ti muc' sbatel osile. Jun yutsil ti hech che'ot ti pasel.

**Ja' sc'opilal ti ja' no'ox ti
much'u che'uxubinat yu'un ti
Diose cht'ujat yu'un chcolic**

⁶Yu'un ti mu jcotolticuc jch'unojtique, mu yu'unuc muc xc'ot ti pasel ti sc'op ti Diose. Ja' no'ox yu'un ti mu jcotolticuc yelnich'onucutic ti Israele ti sventa xch'unojel yo'nton. Ja'

no'ox yelnich'onucutic ti sventa sbec'tal. ⁷Hech uc mu jcotolticuc yelnich'onucutic ti Abrahame ti sventa xch'unojel yo'nton. Ja' no'ox yelnich'onucutic ti sventa sbec'tal. Yu'un hech i'albat yu'un ti Diose ti Abrahame: "Ja' avelnich'on chquil ti yol xnich'nab ti Isaaque", ti x'utate. ⁸Hech sjam. Yu'un stuc no'ox smantal ti Abrahame ti inich'naje, hech itaat ti Ismaele, hech yu'un ma'uc yol xnich'nab ti Diose ch-ilat yu'un ti Diose ti yol xnich'nab ti Ismaele. Pero yu'un hech albil ti Abrahame yu'un ti Diose, hech yu'un i'ac'bat ti Isaaque, hech yu'un yol xnich'nab ti Diose ch-ilat yu'un ti Diose ti yol xnich'nab ti Isaaque. ⁹Yu'un hech i'albat ti Abrahame yu'un ti Diose: "Hech chaj c'u che'el to ja' hech chisut tal c'alal ti habil. Oy xa yol ti Sarae. Querem ti yole", x'utat.

¹⁰⁻¹³Ma'uc no'ox Isaac ti hech i'albat sc'opilal yu'un ti Diose. Patil c'alal vinic xa ti Isaaque, c'alal yic'oj xa Rebeca yu'un yajnil, laj slic yol ti Rebecae. Vats ti yole. C'alal mu to ch-an ti vatse, hech i'albat ti Rebecae yu'un ti Diose: "Ti banquilale ja' ch-abatinat yu'un ti yits'ine. Ja' ch-abatinvan ti its'inale", x'utat. Yu'un hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose: "C'ux ti co'nton ti Jacobe. Mu c'uxuc ti co'nton ti Esaue", ti xchie. Hech laj yal ti Diose c'alal mu to ch-an ti ololetique, c'alal mu to chvinaj mi lec ti c'usi tspasique, mi mu lecuc ti c'usi tspasique. Ja' no'ox hech laj spas ti Diose hech chaj c'u che'el ti snopoj ono'ox ti yo'ntone ti c'alal laj st'uje. Ma'uc ti sventa yabtel ti

it'ujat yu'un ti Diose ti june, muc xt'ujat ti yane. Ja' no'ox yu'un hech laj sc'an yo'nton ti Diose.

¹⁴¿Mi chcaltic ti mu tojuc yo'nton ti Diose yu'un ti hech tspase? iBu ba hechuc! ¹⁵Yu'un ti Diose hech laj yalbe ti Moisesse: “Ti jc'uxubin ti much'u ti jc'an ti jc'uxubine. Mi tsc'an co'nton ti c'ux chca'ie, hech c'ux chca'i”, xchi. ¹⁶Hech yu'un ma'uc ti c'u x'elan yo'nton jujun, ma'uc ti c'u x'elan yabtel jujun. Ja' no'ox ti much'u chc'uxubinat yu'un ti Diose cht'ujat. ¹⁷Yu'un ts'ibabil ti sun ti Diose ti hech i'albat ti Faraone ti vo'one: “Laj xa cac'bot avabtel yu'un chcac' ti q'uelel ti aventa ti jelaven jp'ijile. Hech chpuc jc'opilal ti sjoylejbal balumil”, xchi ti Diose. ¹⁸Hech yu'un ti Diose chc'uxubin ti much'u tsc'an chc'uxubine. Mi tsc'an yo'nton tstsatsubtasbe yo'nton jun crichchano, tstsatsub ti yo'ntone.

¹⁹“Mu xu' chistic'bucutic jmultic ti ho'ucutique yu'un snopoj ti Diose ti tst'uj stuc ti much'u tsc'an tscolta”, mi xachiique, hech chacalbot. ²⁰“¿Much'uo'ot chacuy aba ti hech chatac'be sc'op ti Diose?” chacut. Taca c'opojuc ti p'ine ti pasbil ti ach'ele “¿c'u yu'un hech laj ameltsanun?” taca xu' chut ti much'u imeltsanat yu'une, ibu ba sjamuc yu'un ja' imeltsanat yu'un! ²¹Yu'un ti jmeltsanejp'ine mi hech tsc'an ti yo'ntone, ti jop' no'ox ach'el xu' tsmeltsan jun p'in ti chc'uxubine o xu' tsmeltsan jun p'in ti mu sc'uxubine. Ti c'usi tsc'an ti yo'ntone, xu' tspas.

²²⁻²³Ja' no'ox hech uc ti Diose ti c'usi tsc'an ti yo'ntone xu' tspas

xchi'uc ti much'u pasbil yu'une. Mi tsc'an to tsts'icbe sbolil yo'ntonic ti much'utic quechel yilintael yu'un, ja' ti sc'opilal ch'ayel chbatique, yu'un ta to xc'uxubin ti much'utic ti t'ujbilic yu'un ti vo'one yu'un chba ch'inatuc te ti utsilal, xu' tspas. Xu' tslecubtas ti much'utic t'ujbilic yu'un, xu' chac'be yutsil yo'ntonic. Hech scotolic tsq'uelic ti jun no'ox yutsil chc'otic ti much'utic sc'opilal chcolique. Pero ta ono'ox sta yorail ti chac' ti q'uelel ti chac' batel yu'un ch'ayel chbatic ti much'utic hech ono'ox sc'opilalique.

²⁴Ti hech sc'opilal ti chich'ic c'uxubinele, ja' ho'ucutic obi yu'un laj xa yic'ucutic ti stojol. Ma'uc no'ox jc'opilaltic jtuctic ti ho'ucutic ti judiucutique. Ja' ac'opilalic uc ti ho'oxuc ti yanlum crichchanooxuc. ²⁵Yu'un hech ts'ibabil ti sun ti Osease, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose:

Ti much'utic ti muc
xijoytjquinucun ti vo'onee, ja'
cu'un chc'ot.

Ti much'utic mu c'uxubimbilic
cu'un ti vo'onee, ja' ti
jc'uxubin.

²⁶Ja' ti hech albil sc'opilalic:
“Ti ho'oxuque mu t'ujbilucoxuc
yu'un ti Diose, ti x'utatic
ti vo'onee, ja' col jnich'nab
chc'otic, ho'on ti Diosune,
ho'on ti jtalel cuxulune”,

xchi ti Diose, xchi ti Osease.

²⁷Ti Isaíase hech laj yalbucutic jc'opilaltic, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israel xchi'uque: “Ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele, ja' hech quepaltic chijc'ot hech chaj c'u che'el hi' te ti nab ti mu stac' atiele, pero mu

jcotolticuc hijcolucutic. Atabil no'ox hijcolucutic. ²⁸C'alal mi laj sta yorail chchapan ti Cajvaltic Diose, jp'el no'ox mantal chal. Ti ora chchapaj yu'un. Ti ora chtal castigo ti sjoylejal ti balumile. Ja' no'ox chcol ti much'u chcol yu'un ti castigoe", xchi ti Isaíase. ²⁹Hech laj yal uc ti Isaíase ti vo'onee:

Ti manchuc ta to xiscoltaucutic comel juncha'vo'ucutic ti Cajvaltic Diose ti ja' sventainoj scotole, j'ech'el chijtup' ti hechuque hech chaj c'u che'el ti much'utic te nacajtic ti vo'onee ti Sodoma xchi'uc ti Gomorrae ti j'ech'el itup'ique, ti xchi ti Isaíase.

Ja' sc'opilal ti muc xch'unic ti ja' Jcoltavanej cu'untic ti Cajvaltique ti judioetique

³⁰“¿Much'utic toj yo'ntonic ch-ilatic yu'un ti Diose che'e?” mi xachiique, hech chacalbot. Ti yanlum crixchanoetique ti muc sa'lic ti toj yo'ntonic ch-ilatic yu'un ti Diose, ja' toj yo'ntonic chil ti Diose ti ora to ti sventa xch'unojel yo'ntonic. ³¹Ti jchi'iltique, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele xchi'uque, yu'un ti chch'unic ti mantaletic tscuyique, hech toj yo'ntonic ch-ilatic yu'un ti Diose tscuyic. Pero mu hechuc toj yo'ntonic ch-ilatic yu'un ti Diose. ³²⁻³³“¿C'u yu'un?” mi xachiique, yu'un mu xch'unic ti toj yo'ntonic ch-ilatic yu'un ti Diose ti sventa xch'unojel yo'ntonic. Ja' tscuyic ti toj yo'ntonic ch-ilatic yu'un ti Diose ti sventa yabtelic. Ja' hech

chaj c'u che'el ti much'u laj sp'osi yacan ip'aj ti lum, ja' hechic yu'un mu xch'unic ti ac'bil yabtel yu'un ti Diose ti Jesucristoe. Hech ono'ox ts'ibabil sc'opilalic ti vo'one:

Ti jteclum Sión, ja' ti Jerusalene, te chcac' ti much'u t'ujbil cu'une.

Ti much'u mu spas ti muc' ti much'u t'ujbil cu'une, ja' hech chaj c'u che'el ti much'u tsp'osi yacan chp'aj ti lum, chc'ot smaj sba ti ba ton.

Scotol ti much'utic chch'unic ti ja' chcoltaatic yu'one, ja' lec chquil,

xchi ti Diose.

10 Quermanotac, taca coluc ti jchi'iltique, nichim no'ox co'nton. Hech yu'un scotol c'ac'al ti jc'opombe Dios ti stojolic yu'un ac'o coluc. ²Lec ti toyol yo'ntonic ti stojol ti Diose, pero hovil. Mu hechuc ti ch'unel ti Diose hech chaj c'u che'el chch'unic. ³Yu'un mu xch'unic ti chijyac'bucutic toj co'ntontic ti Diose. Yu'un tscuyic ti hech toj yo'ntonic chc'otic ti sventa yabtelic, hech yu'un mu sc'an ti ch-ac'batic toj yo'ntonic yu'un ti Diose. ⁴Yu'un i'ay xa ti Cristoe hech yu'un ilaj sc'opilal ti mantaletique. Yu'un hech xu' ti toj yo'nton ch-ilat yu'un ti Diose scotol ti much'utic chch'unic ti icham yu'unic ti Cristoe.

⁵Yu'un ti Moises laj sts'iba ti c'u che'el toj co'ntontic chijyil yu'un ti jch'untic ti mantaletique. Hech laj yal: “Ti much'u chch'un scotol ti jmantale, ja' chcuxi sbatel osil”, xchi ti Diose, xchi ti Moises. Pero mu'yuc much'u ihu' yu'un laj

xch'un scotol. ⁶⁻⁹Ti ho'ucutique ti toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose ti sventa xch'unojel co'ntontique, mu yu'unuc ta to xba quic'tic tal ti vinajel ti Jcoltavanej cu'untique. Mu yu'unuc ta to xba jsa'tic yo' bu ti much'utic mucajtic ti ch'ene. Yu'un i'ay xa li' ti balumile ti Cristoe, icham, icha'cuxi loq'uel ti ch'en, patil isut batel ti vinajel, te xa oy ti ora to. Hech yu'un mu nomuc ti jcoeltique, li' xa oy ti jtojoltiqui. Yu'un mi jamal chcaltic ti ja' Cajvaltic cu'untic ti Jesuse, mi jch'unojtic ti icha'cusesat loq'uel tal ti ch'en yu'un ti Diose, hech chijcolucutic sbatel osil. Hech cac'oj jba ti jcholtutic. ¹⁰Yu'un mi oy xch'unojel co'ntontic, ja' toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose. Mi jamal chcaltic ti ja' Cajvaltic cu'untique, hech yu'un chijcolucutic o.

¹¹Yu'un hech ts'ibabil comel ti sun ti Diose ti vo'one: "Scotol ti much'u chch'unic ti chcoltaat yu'un ti Jnich'one, mi jutuc mu xlanj ti lo'lael", xchi ti Diose. ¹²Ti Diose mu'yuc sc'opilal mi judiucutic, mi yanlum crixchanooxuc. Ti Diose ja' ajvalil cu'untic jcotoltic. Co'ol che'uxubin scotol ti much'utic chalbeic vocol ti stojole. Ep chijyac'bucutic bendición jcotoltic. ¹³Yu'un scotol ti much'u chalbeic vocol ti stojol ti Cajvaltique, ja' chcolic sbatel osil. ¹⁴iBu ba yalbeic vocol ti stojol ti Cajvaltique mi mu xch'unic ti chcoltaatic yu'un! ¿C'u chut xch'unic mi mu ya'yoyjuc sc'opilale? ¿C'u che'el cha'ibeic sc'opilal mi mu'yuc much'u chba xcholbe ya'yique? ¹⁵iBu ba xcholic

ti sc'op ti Diose mi mu tacbiluc batel yu'un ti Diose! Hech ts'ibabil comel: "Lec ch-a'ibat sc'op ti much'utic chba xcholic ti lequil ach' c'ope", ti xchie.

¹⁶Tsc'an ti Diose ti chcol scotolic pero mu scotoluc xch'unojic ti lequil ach' c'ope. Ja' no'ox hech laj yal uc ti Isaíase ti vo'onee. Hech laj yal: "Cajval, jun to mu'yuc much'u chch'un ti ac'op ti calojbetutique", xchi ti Isaíase, xut ti Diose.

¹⁷Yu'un ja'to mi laj ya'yique, ja'to xu' chch'unic. Ti c'usi tsc'an ti cha'yique, ja' tsc'an ti ac'o ya'ibe sc'opilal ti Cristoe.

¹⁸"¿Mi yu'un mu to ya'yoyjuc ti sc'opilal ti Cristoe?" mi xachie, ya'yoy xa hech chaj c'u che'el chal ti sc'op ti Diose:

Chpuc sc'opilal ti sjoylejaj balumil.

Buc no'ox oy crixchanoetic chpucbat ti sc'opilale, ti xchie. ¹⁹"¿Mi yu'un mu ya'yoyjuc ti jchi'iltique ti oy yanlum crixchanoetic tst'uj ti Diose mi mu jch'untic ti ho'ucutique ti yelnich'onucutic ti Israele?" mi xachie, ya'yoyic. Yu'un primero hech laj yal ti Moises:

Chquic' ti jtojol ep ti tos yanlum crixchanoetic yu'un hech chcac' bic'tajuc avo'ntonic.

Ja' ti much'utic j'ech'el mu xisna'ucune, yu'un hech ac'o xa'ilinic, xchi ti Diose, hech x'utat ti Moises.

²⁰Ti Isaíase más jamal laj yal:

Chistaucun ti much'utic mu xisa'ucune.

Jtuc chcac' jba ti ojtiquinel ti stojolic ti much'utic mu'yuc jtu ti yo'ntonique,

xchi ti Diose, hech x'utat ti Isaíase. Ja' ac'opilalic ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuc. ²¹Ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele, ja' hech chijyalbucutic jc'opilaltic ti Isaíase: “Sjunul c'ac'al laj xa quiq'uilan tal ti jtojol ti achi'iltaque. Mu sc'an xch'unic tal. Ja' no'ox tstoy sbaic ti jtojol”, xchi ti Diose, hech x'utat ti Isaíase.

**Ja' sc'opilal ti oy to t'ujbilic
yu'un ti Diose ti judioetique**

11 “¿Mi yu'un j'ech'el laj xa stenucutic comel ti Diose ti ho'ucutique ti t'ujbilucutic yu'une, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele?” mi xachiique, ibu ba stenojucutic comel! Yu'un ho'oni yelnich'onun ti Israel uque. Ho'oni yelnich'onun ti Abraham uque. Ho'oni ja' jtatamol ti Benjamine. ²Ti Diose scotol t'ujbilic yu'un. Ja' no'ox hech uc sna'oj ti Diose ti ep ti chp'ajbat sc'ope. Sna'oj uc ti Diose ti c'u yepal ti t'ujbilic yu'une ti chch'unic ti sventa xch'unojel yo'ntonic chcolique. ¿Mi yu'un mu xa xana'ic ti hech ts'ibabil ti sun ti Diose ti hech laj scuy ti Elíase ti stuc xa no'ox xch'unojbe sc'op ti Diose? Hech yu'un lic yalbe ti Diose ti c'utic smulic ti xchi'iltaque. Hech laj yal: ³“Cajval, ti jchi'iltaque laj xa smilic ti j'alc'opetic avu'une. Laj xa sjinic ti scajaneb amotone. Jtuc xa no'ox j'alc'opun avu'un. Ti ora to tsc'an chismilucun uc”, xchi ti Elíase, xut ti Diose. ⁴¿Mi yu'un mu xana'ic ti hech itac'av ti Diose? Hech laj yal: “Mu hechuc. Oy to hucmil ti achi'iltaque ti t'ujbilic cu'une ti chcolique ti mu

squejanojuc sbaic ti stojol ti santo Baale”, ti x'utat ti Elíase. ⁵Ja' no'ox hech uc ti ora to oy to t'ujbilic yu'un ti Diose ti chcolique ti jchi'iltique ti sventa yutsil yo'nton ti Diose. ⁶Stuc yutsil yo'nton i'ic'van ti Diose ti hech it'ujatique, hech yu'un ma'uc ti sventa yabtelic ti hech it'ujatique. Ti ja'uc ti sventa yabtelic it'ujatique, mu'yuc sc'opilal ti oy yutsil yo'nton ti Diose ti hechuque.

⁷¿C'usi chcaltic che'e yu'un ti mu jcotolticuc toj co'ntontic chijyil ti Diose, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele, manchuc mi toyol co'ntontic laj jc'antic jcotoltic? Ja' no'ox toj co'ntontic chijyil ti Diose mi oy jc'opilaltic chijcol yu'un ono'oxe, ja' no'ox ti c'u quepaltic ti oy xch'unojel co'ntontique. Ti c'u yepal ti chch'unic ti sventa yabtelic chcolique ja' no'ox más ipimub yo'ntonic hech yu'un mu xa xa'yic tijel. ⁸Hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel: “Ti Diose laj xch'aybe yo'ntonic. Hech yu'un mu xa xu' tsq'uelic ti satic. Mu xa x'och c'op ti xchiquinic. Chamenic ic'ot ya'yel. Hech oyic asta ti ora to”, ti xchie.

⁹Hech laj yal ti Davide:

Hech chaj c'u che'el ti ts'i' ti chbic'taj yo'nton yu'un ti ti'bole pero ja' no'ox chlic milatuc yu'un, ja' no'ox hech uc ti jchi'iltique ti pimuben yo'ntonic.

Manchuc mi stajoc ep bendición ti ora to, ja' tsta yorail ti chc'ataj ti castigo yu'unic.

Ja' stojol yabtelic chc'ot ti castigoe.

¹⁰ Chch'aybat yo'ntonic hech yu'un mu xa xu' tsq'uelic ti satic. Mu xa xu' tstoy sbaic o yu'un tsots ti castigoe, xchi ti Davide.

Ja' sc'opilal ti i'otesatic ti yanlum crixchanoetique

¹¹“¿Mi yu'un j'ech'el ilaj sc'opilal ti chcolic ti achi'iltaque yu'un ti muc xch'unic ti totiletic avu'unique xchi'uc ti achi'iltaque ti ja' ac'bil yabtel yu'un ti Diose ti Cristoe?” mi xachiic ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuc, mu hechuc. Yu'un ti sventa ti muc xch'unic ti jchi'iltaque, ja' yorail ti ic'ot colel ti aventaic, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuc. Yu'un ho'ot ic'ot ti aventura ti colele, yu'un ac'o bic'tajuc yo'ntonic ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti yelnich'onuntutic ti Israel xchi'uc. ¹²Yu'un ti muc xch'unic ti jchi'iltaque hech yu'un i'ac'bat ep bendición scotol crixchanoetic ti sjoylejbalumil. Yu'un ti oy palta yu'un ti jchi'iltaque, hech yu'un na'ac'bat ep bendición, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuc. Hech yu'un c'alal chlic xch'unic ti yan to c'ac'al ep ti jchi'iltaque, jun no'ox yutsil chije'ot jcotoltic.

¹³Ho'oxuc ti yanlum vinicoxuc hech chacalbe. Yu'un laj xa yac'bun cabtel ti Diose yu'un chajcholboxuc ti sc'ope, hech yu'un chcac' persa ti cabtele. ¹⁴Yu'un ti hech chcac' persa ti cabtele, yu'un hech ac'o bic'tajuc yo'ntonic ti jchi'iltaque, yu'un me hech oy chcolic uc ti jventa. ¹⁵Yu'un ti icomesat ti jchi'iltaque, oy

c'usi lec ic'ot ti pascal, ja' ti i'ic'at scotol crixchanoetic ti sjoylejbalumil. Hech yu'un ti tsta yorail chcolic scotolic ti c'u yepalic ti jchi'iltaque ti yan to c'ac'al, jun no'ox yutsil che'ot obi. ¹⁶Ho'ontutic ti t'ujbiluntutic yu'un ti Diose ti ho'ontutic ti yelnich'onuntutic ti Israele, ja' ti c'u yepal hech j'opilaltutic ti chicoltutic, ja' hech chac c'u che'el jp'ej chamen ixim scotol ti c'u yepal t'ujbilic. Ti jtuch' ti chac'beic ti Diose, ja' señañil ti yu'un Dios scotol ti c'u smuc'ule. Ja' ti jtuch'e, ja' ti jtatamoltutic asta tsts'aqui ti jp'eje ja'to mi laj xa yic' scotol ti c'u yepal t'ujbilic ono'ox yu'un ti Diose. Ti jtatamoltutic jun to te'. Ja' quibiltutic yu'un ja' sba it'ujatic. Ho'ontutic xchi'uc ti jchi'iltaque ja' sc'obuntutic ti jtatamoltutic. Hech yu'un yu'ununtutic ti Diose ti c'u yepal t'ujbiluntutic yu'un ono'ox ti Diose. Yu'un hech ti jch'untutic ti sventa xch'unojel co'ntontutic hech chaj c'u che'el laj xch'un ti jtatamoltutic.

¹⁷Ti jchi'iltaque ti mu'yuc xch'unojel yo'ntonique ja' hech chaj c'u che'el sc'ob olivate' ti ijecat loq'uele yu'un muc xtun. Ti ho'oxuc ja' hech chaj c'u che'el ha'maltical olivate', ho'ot natic'atic ochel. Hech yu'un jun no'ox quibiltic nije'ot xa hech yu'un laj xa ava'ibeic yutsilal. ¹⁸Ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuc mu me xatoy abaic yu'un ti ijecat xa loq'uel ti jchi'iltaque yu'un ti ho'oxuc na'ic'atic ochele. Mi yu'un chac'an chatoy abaic, na'o me ti ma'uc ti aventura ti laj yich'ic bendición ti jtatamoltutic. Pero ja' ti sventa ti

jtatamoltutique ti yac'oj sba chavich'ic bendición ti ora to yu'un ja' avibilic ic'ot xa uc.

¹⁹Yu'un ti ijecatic loq'uel ti c'obte'e, yu'un ho'ucutic ono'ox te chistic'ucutic ochel, mi xachie, hech chacalbe. ²⁰Melel ti hech ic'ot ti pasel. Yu'un ti ijecatic loq'uel ti stuquique, yu'un muc xch'unic. Ti ho'oxuque ti sventa no'ox xch'unojel avo'ntonic ti tsacbiloxuc ti venta ti ora to. Hech yu'un mu me xatoy abaic, xi'anic me. ²¹Muc spasbat perdón yu'un ti Diose ti jchi'iltaque ti t'ujbilic ono'ox yu'un, ti laj stoy sbaique ti vo'one. Hech yu'un buc xa ti ho'oxuque, mu xaspasboxuc perdón uc mi co'ol chapasic hech chaj c'u che'el laj spasique. ²²Ava'i c'u x'elan yutsil yo'nton ti Diose. Ava'i c'u x'elan chac' castigo uc. Laj yich'ic castigo ti much'utic ti mu sc'an chac' sbaic ti stojole. Ti ho'oxuque ep yutsil yo'nton avu'unic mi j'ech'el chavae' abaic ti stojole. Mi mu hechuc chapasic, chajecatic loq'uel uc. ²³Ti jchi'iltaque ti tscomesic ti c'utic chbolibtasat yu'une, ti chlic xch'unic ti yan to c'ac'ale ja' ch-otesatic. Yu'un jelaven sp'ijil ti Diose, hech yu'un xu' yu'un chotes. ²⁴Ti ho'oxuque nap'asatic ochel tal, ho'oxuc ti ha'maltical olivate'oxuque, hech na'otesatic tal ti bu ts'umbil olivate' ti mu co'oluc ats'umbalic xchi'uque. Yu'un ti hech xu' na'otesatic tal, hech yu'un más xu' ch-otesatic tal ti mero sc'ob ti te'e.

Ja' sc'opilal ti ta ono'ox chcol scotol ti yelnich'nab ti Israele ti t'ujbilic ti sventa xch'unojel yo'ntonic

²⁵Quermanotac, ti jc'an ti chava'ibeic sjam ti c'usi chc'ot

ti pasele yu'un hech mu xatoy abaic. Ti ora to ep ti tsatsuben yo'ntonic ti jchi'iltaque, ho'on ti yelnich'onuntutic ti Israel xchi'uque. Ja'to mi its'aqui ti c'u yepal cha'ochic, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque, ²⁶ja'to chlic yich' ts'acubtasel ti c'u yepal ti sc'opilal ti chi'ochtutic ono'ox xchi'uque ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti yelnich'onuntutic ti Israel xchi'uque. Yu'un hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose:

Ho'on ti Jcoltavanejune, chital ti Jerusalén yu'un chtal jelbe yo'ntonic ti yelnich'nab ti Jacobe, yu'un hech mu xa sa'ic smulic.

²⁷Yu'un hech oy ti trato jpasoj xchi'uque, chtal jch'aybe smulic,

ti xchie.

²⁸Ep ti jchi'iltaque mu sc'an xch'unic ti ja' Jcoltavanej yu'unic ti Jesuse, hech yu'un contraimbilic yu'un ti Diose mu xu' xch'unic. Yu'un ti mu xu' xch'unique, yu'un ac'o xach'unic ti ho'oxuque. Ti yan to jchi'iltac ti yan to c'ac'al chlic c'uxubinatus yu'un tic'ajtic ti trato ti laj spas ti Diose xchi'uc ti jtatamoltutique. ²⁹Yu'un ti hech yaloj ti oy ti jventatutic ti bendicione ta ono'ox chc'ot ti pasel. Yu'un ti "cu'unoxuc" ti xchi'jc'opilaltutique yu'un ti Diose, ta ono'ox chc'ot ti pasel. ³⁰Ti achil'iltaque muc xch'unic ti vo'onee. Ti ora to laj xa avich'ic c'uxubinel soj ti muc xch'unic stuquic ti jchi'iltaque. ³¹Yu'un ti mu xch'unic ti ora to yu'un hech chlic yich'ic c'uxubinel ti yan jchi'iltaque ti yan to c'ac'al hech chaj c'u che'el

yac'oj sba chavich'ic c'uxubinel ti ora to ti ho'oxuque. ³²Hech yu'un co'ol mu'yuc xch'unojel co'ntontic chijyilucutic ti Diose yu'un co'ol yac'oj sba chixc'uxubinucutic jcotoltic. Yu'un hech ono'ox snopoj ti Diose ti ja' chixc'uxubinucutic stuc.

³³Ti Diose jelaven yutsil ti jyalel ti yo'ntone. Mu'yuc much'u yan hech sp'ijil. Sna' scotol. Mu'yuc much'u cha'ibe sjam ti c'usi snopoje. Mu'yuc much'u sna' ti c'u che'el tspase. ³⁴Hech chaj c'u che'el laj yal ti j'alc'op ti vo'one: “Mu stac' ti na'el ti c'u x'elan yo'nton ti Cajvalt'ic Diose hech yu'un muc un sc'an chanubtasel. ³⁵Mu yu'unuc jbael i'ac'bat smoton ti Cajvalt'ic Diose yu'un hech lic yac'be sut tal xqu'uxol”, ti xchie. ³⁶Yu'un stuc spaso'j scotol ti c'utic oye. Stuc sventainoj scotol ti c'utic oye. Ja' yu'un scotol ti c'utic oye. Ja' t'spasat ti muc' sbatel osil. Jun yutsil ti hech che'ot ti pasel.

Ja' sc'opilal j'ech'el ac'o abaic ti sc'ob ti Diose xchi'uc abec'talic, xchi

12 Hech yu'un, quermanotac, chacalbeic vocol ti atojolic. Yu'un yutsil yo'nton chaxc'uxubinoxuc ti Diose, hech yu'un j'ech'el ac'o abaic ti sc'ob ti Diose xchi'uc abec'talic. Hech yu'un ti jayib xa c'ac'al li' cuxuloxuque yu'unoxuc Dios nac'otic o. Hech lec yo'nton Dios avu'unic. Ja' hech sjam ti chava'c' abaic entrecal. ²Mu me xanopic ti c'usi t'spasic xchi'uc ti c'usi t'snopic ti crixchanoetic li' ti balumile. Yan me chanopic ti ho'oxuque yu'un hech chana'ic ti

c'utic tsc'an ti Diose, ja' ti c'usi lec ti pasele, xchi'uc ti c'usi lec chil ti Diose, xchi'uc ti c'usi sventa yutsil avo'ntonique.

³Yu'un laj xa yac'bun cabtel ti Diose yu'un ti jchol ti sc'ope, hech yu'un hech chajtaqu'ioxuc. Ti jujunoxuque mu me xacuyic ti atuc no'ox xu' avu'un ti abtele. Ti jujunoxuque tsc'an ti toj chanopic ti c'usi xu' avu'unic ti sventa ti Diose yu'un hech chapasbeic yabtel ti Diose. ⁴Na'o me c'u x'elan tscolta sbaic ti abtel ti jbec'talique. Yu'un ep ti tos yich'oj sba hech xu' yu'un ti abtele mi scotolic lec ch-abtej. ⁵Ja' no'ox hechucutic uc, manchuc mi epucutic jun no'ox c'otemucutic ti stojol ti Cristoe. Hech yu'un ja' tsc'an ti jcotoltic hech ti jcolta j'batic ti abtel yu'un hech xu' cu'untic ti yabtel ti Diose.

⁶Yu'un ti Diose yutsil yo'nton yac'ojbucutic jp'ijiltic jujunucutic. Mu co'oluc ti jp'ijiltic ti yac'ojbucutic ti Diose ti jujunucutique. Hech yu'un ac'o me tunucutic yu'un ti Diose. Mi ja' ac'bilot ap'ijil yu'un chaval ti sc'op ti Diose, ja' me xapas ti c'u yepal oy ti avo'nton ti sc'ope. ⁷Mi ja' ac'bilot ap'ijil yu'un chamac'linvan, ja' me xapas. Mi ja' ac'bilot ap'ijil yu'un chachanubtasvan, ja' me xapas. ⁸Mi ja' ac'bilot ap'ijil yu'un chataqu'ivan, ja' me xapas. Mi ja' ac'bilot ap'ijil yu'un chaqu'uelan ti c'usi oy avu'une, junuc me avo'nton chapas. Mi ja' ac'bilot ap'ijil yu'un chaventain ti quermanotique, toyoluc me avo'nton chapas. Mi ja' ac'bilot ap'ijil yu'un chacolta ti much'u chich' vocole, yutsiluc me avo'nton chapas.

Ja' sc'opilal ti c'usi tsc'an ti jpastique
yu'un jch'unobjetic sc'op ti Diose

⁹C'ux me xava'i abaic ti mero melel, mu me hechuc no'ox chaval. Ilintao ti c'usi chopole, ja'uc me toyol avo'nton chapas ti c'usi leque. ¹⁰C'ux me xava'i abaic yu'un avermano abaic xa ti sventa Cristo. Biq'uit me chavac' abaic ti stojol ti avermanotaque yu'un chapas ti muc'.

¹¹Mu me ch'ajucoxuc. Toyoluc me avo'ntonic cha'abtejcic yu'un ti Cajvaltique.

¹²Nichimuc me avo'ntonic yu'un chana'ic ti chacolique. Mi chavich'ic ilbajinel, oyuc me stsatsal avo'ntonic. Scotol c'ac'al c'oponic Dios.

¹³Mi oy chavil chich' vocol quermanotic, coltao ti c'usi sc'ane c'uc no'ox. Ic'o ochel ti ana, mac'lino.

¹⁴Ti much'utic chayilbajinoxuque mu me xavixtalc'opta. C'ambo bendición ti stojol. Puru bendición chac'ambe.

¹⁵Mi oy nichim no'ox yo'ntonic yu'un lec ti c'usi chc'ot ti pasel yu'un, nichimuc me avo'ntonic xchi'uc. Mi oy ch-oq'uc, oc'anic xchi'uc.

¹⁶Jtosuc me avo'ntonic. Mu me xatoy abaic. Biq'uit me chavac' abaic acotolic. Ho'oni p'ijun, mu me xachiic, mu me xanopic hech.

¹⁷Ti much'u chopol ti c'usi chaspasbote, mu me xapacbe sutel. Ac'o ti q'uelel yutsil avo'ntonic ti stojol scotol crixchanoetic. ¹⁸Mi xu' avu'unic ti mu'yuc pleito te ti alumalique, lec. O mi mu xu'e,

ti ho'oxuque ja' no'ox aventaic ti lamajem avo'ntonic ti stojol scotol crixchanoetic ti ho'oxuque. ¹⁹Ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone, mu aventauc ti chavaq'uc castigo ti ho'oxuque. Malao avilic c'u che'el chac' castigo stuc ti Diose yu'un hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose: "Ho'on jventa chcac' castigo. Ho'on jventa chcac'be stoj", xchi ti Cajvaltice Diose. ²⁰Hech ts'ibabil uc ti sc'op ti Diose: "Mi chvi'naj ti avajcontrae, ac'bo sve'el. Mi taquin yo'nton, ac'bo ho' yu'un chuch'. Yu'un mi hech chapase, hech chlic tijbatuc yo'nton. Hech lic sna' ti mu xtun yo'nton stuc", ti xchie. ²¹Mu me xastsalot ti c'usi chopole. Ja' stsal avu'un ti c'usi chopole ti sventa ti c'usi lec chapase.

13 Ja' tsc'an ti scotol crixchanoetic chch'umbeic smantal ti ajvaliletic ti li'oyic ti balumile yu'un smantal Dios ti oy ti ajvaliletique. Ti Diose ja' yac'ojbe yabtel ti ajvaliletique. ²Hech yu'un scotol ti much'utic tscontrainic ti ajvalil yu'unique, ja' tscontrainic uc ti Diose. Yu'un ti tscontrainic ti ajvalil yu'unique, ja' ch-ac'batic castigo yu'un ti ajvalile. ³Yu'un ti oy ajvaliletique, mu yu'unuc ja' ac'o xi'uc ti much'utic lec ti c'usi tspasique, yu'un ja' ac'o xi'uc ti much'utic chopol ti c'usi tspasique. Mi chac'an ti mu xaxi' ti stojol ti ajvaliletic avu'unique, paso me ti c'usi leque hech mu'yuc amul chayilot. ⁴Ja' yabat ti Diose c'otem, ja' sventa avutsilalic. Mi chapas ti c'usi chopole, xi'an me yu'un ja' ac'bil yabtel yu'un ti Diose ti xu' chac' castigoe. Yabat ti Diose

c'otem yu'un chac'be castigo ti much'utic chopol ti c'usi tspasique.

⁵Hech yu'un tsc'an ti chach'umbeic smantale. Ma'uc no'ox chaxi'ic yu'un ti castigo ti chaq'ue yu'un ja' yabat ti Diose. Chana'ic ti ja' hech tsc'an ti Diose ti chapasique.

⁶Yu'un ja' sventa cutsilaltic ti oy ti ajvaliletique, hech yu'un tsc'an ti jtojtic ti jpatantique yu'un hech xu' yu'unic ti yabtelique ti ac'bilic yu'un ti Diose.

⁷Ch'umbeic smantal scotol ti much'utic oy yabtelique. Ac'bo ti much'utic tsc'anic patane. Mi oy sjam yu'un ti hech chasc'amboxuque, tojbo ti ajvaliletique ti c'u yepal taq'uin chasc'amboxuque. Xi'o me, paso me ti muc' yu'un ja' ac'bil yabtelic yu'un ti Diose. ⁸Mu me oyuc quechel chcom ti aventura, ja' chatoj scotol. Ja' no'ox mu xu' ti tojel ti chijc'uxubinvane. Mu xlah se'opilal. Ja' tsc'an scotol c'ac'al chije'uxubinvan. Yu'un mi c'ux chca'itic ti jvecinotique, ihu' xa cu'untic laj jch'umbetic scotol smantal ti Diose obi. ⁹Yu'un mi c'ux chca'itic ti jvecinotique hech chaj c'u che'el c'ux chca'i jbatc, hech yu'un mu jc'an chca'betic yich' vocol. Hech yu'un mu xijmulivaj xchi'uc yajnil, muc ti jmil, mu xquele'an c'usi oy yu'un, muc ti jnopbetic smul, mu xbic'taj co'ntontic yu'un ti c'usi oy yu'une, mu'yuc c'usi yan chopol ti jpasbe. Hech yu'un ti hech chijyalbucutic ti Diose: "C'ux me xava'i avecino hech chaj c'u che'el c'ux chava'i aba", ti xchie. ¹⁰Yu'un ti much'u c'ux cha'i ti svecinoe, mu xilbajin ti svecinoe.

Yu'un ti hech chc'uxubinvane, hech yu'un ts'acal chch'un ti mantaletique.

¹¹Chana'ic uc ti ma'uc xa yorail yu'un chijvay. Ja' yorail ti viq'uul jsatique yu'un chca'ctic persa. Yu'un ti c'alal laj jch'untique nat to tsc'an tsta yorail laj ca'itic ti chijcolucutique. Ti ora to inopej xa batel ti yorail ti chijcolucutic oe. ¹²Hech chaj c'u che'el mi ch-ech' xa ti ac'ubale, po'ot xa tsacub ti osile, ja' no'ox hech uc ti vocole, po'ot xa chcom cu'untic yu'un chijcol o. Hech chaj c'u che'el ti jeltic ti oboc jc'u'tique ti jlaptic ti bu leque, ja' no'ox hech uc ac'o me jtentic comel ti chopol abteletic ti mucul ti jpastique, ja' ti muliletique. Ja' ac'o yu'uninucutic ti abteletic ti mu xijq'uexav ti stojol crixchanoetic yu'un ti jpastique, ja' ti lequil abtele, yu'un hech stsal cu'untic ti c'usi chopole. ¹³Lecuc me ti c'usi ti jpastique hech chaj c'u che'el ti much'utic ch-abtej ti satilal ti mu xq'uexavique yu'un lec ti yabtelique. Hech yu'un mu me xayacubic yu'un c'uc no'ox chapasic mi chayacubique. Mu me xamulivajic, mu me xatsaquic ants, mu me xapasic pleito, mu me xbic'taj avo'ntonic. Ja' tsc'an. ¹⁴Ja' ac'o yu'uninoxuc ti Cajvaltic Jesucristoe hech xu' avu'unic hech chaj c'u che'el laj spas. Hech ma'uc chapasic ti c'usi tsc'an ti abec'talique.

Ja' sc'opilal mu me xasa'be smul ti avermanoe, xchi

14 C'anic me ti much'utic mu to oyuc yip yo'ntonic ti stojol ti Diose. Mu me xalabanic.

²Oy quermanotic chch'unic ti scotol xu' ti jve'tic c'uc no'ox. Ti quermanotic ti mu to oyuc yip yo'ntone, ja' no'ox tsve' ti c'usi chch'i ti svertae. ³Ti much'u scotol tsve'e mu me slaban ti much'u mu scotoluc tsve'e. Ti much'u mu scotoluc tsve'e mu me sa'be smul ti much'u scotol tsve'e. Mu me hechuc chapasic yu'un co'ol ic'biloxuc ti stojol ti Diose. ⁴¿Much'uot chacuy aba yu'un chasa'be smul yabat yan? Ja' stuc sventa stuc ti yajvale ti chchapane. Ti yajvale, ja' ti Diose, ja' chcoltaat yu'un, yu'un lec chc'ot yu'un.

⁵Oy quermanotic chchabiic ep c'ac'al hech chaj c'u che'el laj xchabiic ti jtatamoltic ti vo'onee. Oy yan quermanotic mu'yuc se'opilal chchabiic ti c'ac'ale. Co'ol no'ox se'opilal cha'yic, mu'yuc bu tsots se'opilal ti c'ac'al cha'yic yu'un chchabiic. Jujun ac'o snop ti yo'nton c'usi tse'an ti chchabiique.

⁶Ti quermanotic ti oy se'opilal ti yo'ntonic chchabiic ep c'ac'ale, ja' chch'unic ti hech tse'an ti Cajvaltique. Ti quermanotic ti mu'yuc se'opilal cha'yic ti chchabiic ti c'ac'ale, ja' chch'unic ti hech tse'an ti Cajvaltique. Ti quermanotic ti scotol tsve'ique ja' chch'unic ti hech tse'an ti Cajvaltique. Ti quermanotic ti mu scotoluc tsve'ique, ja' chch'unic ti hech tse'an ti Cajvaltique. Yu'un co'ol chalbeic vocol ti Diose ti sve'elique.

⁷Ti ho'ucutique mu jmantalticuc ti li' cuxulucutic jayib c'ac'al li'to. Ja' no'ox hech uc mu jmantalticuc ti c'usi ora chijchamucutique.

⁸Ja' smantal stuc ti Cajvaltique ti cuxulucutique yu'un ja' stuc sventainojucutic. Ja' smantal stuc uc ti c'usi ora chijchamucutique. Hech yu'un mi cuxulucutic li' ti balumile, mi chijcham uc, ja' stuc oyucutic ti sventa ti Cajvaltique. ⁹Hech yu'un ti icham ti Cristoe, ti icha'cuxie, yu'un ja' ajvalil cu'untic ic'ot manchuc mi chijcham, manchuc mi cuxulucutic to li' ti balumile.

¹⁰Hech yu'un mu'yuc stu avu'unic chatic'be smul ti yan quermanotique. Mu'yuc stu avu'unic chalaban. Yu'un jujunucutic chc'ot jva'an jbatic ti stojol ti Cristoe yu'un chijyich' bucutic jc'optic. ¹¹Yu'un hech ts'ibabil ti se'op ti Diose:

Ho'on ti Diosune, ho'on ti jtalel oyune, hech chcal.

Scotol crixchanoetic tsquejan sbaic ti jtajol.

Scotol crixchanoetic chalic ti jtajol ti ho'on Diosun jtuc, xchi ti Cajvaltice Diose, ti xchie.

¹²Hech yu'un jujunucutic chc'ot yich' bucutic entrecal ti c'u che'el nij'abtejucutic jujunucutique ti Diose.

**Ja' se'opilal ti mu me ho'ucutic
ti jventatic chp'ajic ti mulil
ti quermanotique**

¹³Hech yu'un mu xa me jsa'be jbatic jmultic. Ja' no'ox jventatic chcac'tic persa ti ho'ucutique yu'un mu me xch'ay ti be ti quermanotique yu'un ti c'usi ti jpastique. Mu me ho'ucutic ti jventatic chp'ajic ti mulil ti quermanotique. ¹⁴Laj xa yac'bun

jna' ti Cajvaltic Jesuse mi jutuc ve'elil muc bu chopol. Hech jch'unoj. Ti much'u chch'un ti oy bu chopol ti ve'elile, ja' lec mu me sve'. Mi hech oy ti yo'nton ti chopol cha'ie, chopol ono'ox chc'ot yu'un. ¹⁵Ho'oxuque ti lec avo'ntonic mi chave' scotole, mi chavil ti te chch'ay ti be ti yan quermanotique, te chbolib yo'ntonic yu'un ti hech chave'ique, ja' tsc'an ti chapajes abaique. Yu'un mi mu xapajes abaic, yu'un mu c'uxuc ti avo'ntonic ti quermanotique obi. Ti Cristoe ja' laj xc'uxubin, laj yac' sba ti milel yu'unic. ¹⁶Lec ti libre nac'otic xae pero mu me chopoluc chbat ac'opilalic yu'un. ¹⁷Yu'un chispasucutic xa ti mantal ti Diose mu me ja'uc tsots no'ox sc'opilal ti co'ntontic ti jve'eltique yu'un mu jpajes jbatic. Ja' me tsots sc'opilal ti toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose, ti jun co'ntontic, ti nichim no'ox co'ntontic ti sventa ti Ch'ul Espiritue. ¹⁸Ti much'u hech chac' sba ti abatinel yu'un ti Cristoe, ja' lec chil ti Diose. Lec ch-ilat yu'un crixchanoetic uc.

¹⁹Hech yu'un ja' ac'o jc'antic ti jtos co'ntontique, ac'o jc'antic ti co'ol chlecub co'ntontic jcotoltic. ²⁰Mu me scojuc no'ox ave'elic ti hech chjin ti yabtel ti Diose avu'unic. Yu'un scotol ve'elil lec pero ja' chopol chc'ot mi ti scoj ave'elic ti chbolib yo'ntonic avu'unic ti yan quermanotique. ²¹Ja' lec mu xati' ti'bol, ja' lec mu xavuch'be ya'lel sat uvate' mi hech chbolib yo'nton avu'unic ti yan quermanotique. Ja' lec mu xapas ti bu chbolib yo'nton avu'unic ti

yan quermanotique, ti bu chchibaj yo'nton avu'unic, ti bu tspec'tsaj yo'nton avu'unic. ²²Mi ach'unoj ti lec scotol ti ve'elile, lec oy. Mu yu'unuc chcal ti mu me xach'un hech. Lec mi chave' scotol. Ja' tsc'an chana' uc mi hech tsc'an ti Diose ti chave' scotole, mi mu hechuc chbolib yo'nton ti yan quermanotique. Nichim no'ox co'ntontic mi mu xlo'laj co'ntontic yu'un ti cac'oj jba ti jpastic ti c'utic ti jpastique. ²³Ti much'u chch'un ti mu sc'an ti Diose ti tsti' ti ti'bole, mi tsuj sba yu'un tsti', ja' no'ox tsa' smul ti stojol ti Diose yu'un ma'uc no'ox tspas ti c'usi xch'unoje. Yu'un mi ma'uc no'ox ti jpastic ti c'usi jch'unojtique, mi ti jsuj jbatic chba jpastic yan, ja' mulil obi.

**Ja' sc'opilal ti ac'o jc'uxubintic
ti quermano jbatic xchi'uque
yu'un hech tsatsatub yo'nton
ti quermanotique cu'untic**

15 Hech yu'un ti ho'ucutique ti oy yip co'ntontic ti stojol ti Diose, ja' lec ti jc'uxubintic ti much'utic mu to oyuc yip yo'ntonique. Mu me jtutic no'ox ti jc'uxubin jbatic ti jujunucutique. ²Ti jujunucutique hech ac'o jc'uxubintic ti quermano jbatic xchi'uque. Ac'o jnoptic c'usi tsc'an ti jpastic yu'un hech tsatsatub yo'nton ti quermanotique cu'untic. ³Yu'un hech laj spas ti Cristoe. Stuc muc xc'uxubin sba, laj sts'ic ti vocole hech lec ibat sc'opilal yu'un ti Diose hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel sc'opilal: "Yu'un ti chascontrainot, ho'on chquich' scotol, Tote", xchi ti Jesuse, xut ti Stote. ⁴Ti c'utic

ts'ibabil comel ti sc'op ti Diose ti vo'one ja' yu'un chijp'ijub, hech yu'un ti hech ts'ibabile. Hech ch-an yip co'ntontic, mu xchibaj co'ntontic mi chquich'tic voloc yu'un ti jna'tic ti hijcolucutique. ⁵Dios ti chijyac'bucutic yip co'ntontique, ti chismuc'ubtasbucutic co'ntontique. Hech yu'un ti jc'ambe voloc yu'un jtosuc me avo'ntonic xchi'uc ti Cristo Jesuse. Mi jtos avo'ntonic xchi'uc ti Cristo Jesuse hech yu'un chac'uxubin abaic acotolic. ⁶Yu'un jun no'ox chac'otic, hech lec chbat sc'opilal avu'unic ti Diose, ja' ti Dios yu'un ti Cajvaltuc Jesucristoe, ja' ti Stot uque.

Ja' sc'opilal ti Pabloc ti yich'oj yabtel yu'un chcholbe sc'opilal ti Cristoe ti yanlum crixchanoetique

⁷Hech yu'un lec me chavil abaic hech chaj c'u che'el lec chayiloxuc ti Cristoe. Hech lec chbat sc'opilal avu'unic ti Diose. ⁸Yu'un ti Jesucristoe tal yac' sba ti abatinel ti jtojoltic, ho'ucutic ti judioutique, yu'un tal yac'bucutic jq'ueltic ti ho'ucutique ti melec ti sc'op ti Diose. Yu'un ti itale, hech its'aqui ti c'usi i'albatic ti vo'one yu'un ti Diose ti jtatomoltique ti vo'one. ⁹Ja' ti aventaic uc ti tal yac' sba ti abatinele, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque. Yu'un hech chavalbeic sc'opilal ti Diose ti laj xa xc'uxubinoxuque. Yu'un hech ts'ibabil comel ti sc'op ti Diose:

Lec chbat ac'opilal cu'un ti stojol ti yanlum crixchanoetique.
Nichim no'ox co'nton chcalbe ac'opilal,

xchi ti Cajvaltuc, xut ti Stote.

¹⁰Hech ts'ibabil uc:

Ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque, la'ic me, la' co'ol calbetic voloc ti Diose hech chaj c'u che'el ti ho'ontutique ti t'ujbiluntutic yu'un ti Diose,

ti xchi ono'oxe. ¹¹Hech ts'ibabil uc:

Lec chavalbeic sc'opilal ti Cajvaltuc acotolic, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque. Ja' tsc'an ti scotol crixchanoetic ti sjoylejal balumil lec chalbeic sc'opilal ti Cajvaltuc,

ti xchi ono'oxe. ¹²Hech laj yal uc ti Isaíase:

Chlic jun yelnich'on ti Isaíe. Ja' ch-ac'bat yabtel tspas ti mantal uc ti yanlum crixchanoetique.

Ti yanlum crixchanoetique chch'unic ti chcolic ti sventa uc,

ti xchie.

¹³Yu'un ach'unojic ti chascaltaoxuc o ti Diose, hech yu'un ti jc'ambe voloc ti Diose yu'un ac'o más nichim no'ox avo'ntonic, ac'o más jun avo'ntonic yu'un ti hech ach'unojique. Hech yu'un ti sventa ti Ch'ul Espíritue ti ch-abtej ti avo'ntonique xu' avu'unic chavaq'uc ti q'uelec ti ach'unojic ti chacolique.

¹⁴Quermanotac, ti jna' uc ho'oni ti ep yutsil avo'ntonique, ti oy ep sp'ijil avo'ntonique hech yu'un xu' avu'un chataq'ui abaic. ¹⁵Yu'un ti hech laj jts'ibaboxuc ti cartae, laj jc'an ti chajt'abesboxuc ti avo'ntonic ti c'usi ava'yojic xae yu'un hech

mu xch'ay ti avo'ntonic. Yu'un yac'objun cabtel ti Diose, hech yu'un oy bu tsots jutuc laj calboxuc. ¹⁶Yu'un ho'on quich'oj cabtel yu'un chajcholboxuc sc'opilal ti Cristoe, ti ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuc. Ho'on jventainoj xcholel ti lequil ach' c'ope ti atojolic. Jun to co'olun hech chaj c'u che'el pale ti vo'one ti chac'be smoton ti Diose. Ti motonil ti chcac'be ti Diose ho'oni, ho'oxuc motoniloxuc ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuc. Yu'un nalecubtasbat xa avo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espíritue, hech yu'un lec chayiloxuc ti Diose.

¹⁷Ti ho'one xu' ti jtoy jba xchi'uc ti cabtele yu'un lec ihu' cu'un nitun yu'un ti Diose. Pero mu hechuc sjam ti jtoy jbae yu'un ti manchuc laj scoltaun ti Cristo Jesuse, muc xu' cu'un ti hechuque. ¹⁸Mu yu'unuc chacalbot sc'opilal yabtel yan. Ja' no'ox chacalbot ti cabtele ti c'u yepal laj xa scoltaun ti Cristoe ti ihu' cu'un ti sventae. Yu'un ti laj calbe ti sc'op ti Diose, yu'un ti ni'abtej ti stojolique, hech yu'un oy laj xa xch'unic ti achi'iltaque, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuc. ¹⁹Oy laj xa xch'unic yu'un ti laj sq'uelic ti señailetique xchi'uc ti jchop o abteletique ti laj jpas ti stojolique. Ja' i'abtej ti yo'ntonic ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Diose, hech yu'un laj xch'unic. Xmelmun laj jpus ti lequil ach' c'ope, ja' ti sc'opilal ti Cristoe. Nilic ti Jerusalén xijoyet batel asta nic'ot ti balumil Ilírico sbi. ²⁰Ja' toyol co'nton ti jcholbe ti lequil ach' c'ope ti bu mu'yuc much'u chcholbate. Mu yu'unuc chibat ti bu

oy quermanotic. Ja' chba jcholbe ti much'u mu ya'yojbut sc'opilal ti Cristoe. ²¹Hech yu'un ic'ot xa ti pasel hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel ti sc'op ti Diose:

Ja' ch-ac'bat yojtiquinic ti much'utic mu ya'yojbut sc'opilale.

Ja' chc'ot ti yo'ntonic ti much'utic mu ya'yojbut mi jutuque, ti xchi ono'oxe.

Ja' sc'opilal ti sc'an chbat ti Roma ti Pabloe

²²Hech yu'un ep vuelta nipaj, hech yu'un muc xtal jq'ueloxuc. ²³Ti ora to yu'un ilaj xa cabtel li'to, yu'un ep xa habil jc'an chtal jq'ueloxuc, ²⁴hech yu'un c'alal chibat ti Españae, te ch-ech' jq'ueloxuc. Chib oxib no'ox c'ac'al chajchi'inoxuc. Ti jc'an uc ti jun avo'ntonic chatacucun batel ti patil. ²⁵Ti ora to chibat ti Jerusalén yu'un chba cac'be comel jutuc ti c'usi chtun yu'unic ti quermanotic ti te oyic ti Jerusalemene, ja' ti co'ol oyucutic ti stojol ti Diose xchi'uque. ²⁶Yu'un ti quermanotique ti te oyic ti estado Macedoniae xchi'uc li' ti estado Acayae nichim no'ox yo'ntonic laj xa stsobic staq'uinic yu'un chac'beic ti quermanotic ti uts sbaique ti te oyic ti Jerusalemene. ²⁷Yu'un hech yo'ntonic ti tscoltaique yu'un oy yilic ti stojol. Ja' ti sventaic ti quermanotic ti te oyic ti Jerusalemene, ja' ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti judiountutic xchi'uque, ti na'ac'batic xa bendición yu'un ti Diose, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuc, hech yu'un lec

ti chacoltaique, ti chavac'beic c'usi chtun yu'unic li' ti balumile. ²⁸Hech yu'un mi ilaj co'nton laj cac'be ti sc'obic ti motonil ti chcale, hech yu'un patil chital te o yu'un chibat ti España. Ja' te ch-ech' jq'ueloxuc obi. ²⁹Ti mi nihil xa te oy yo' bu oyoxuque, ti jna' ti ep chiyac'bun bendición ti Cristoe yu'un hech ep bendición chavich'ic ti jventa uc.

³⁰Hech yu'un, quermanotac, chacalbeic volol. Yu'un co'ol jch'unojbetic sc'op ti Cajvaltic Jesucristoe, yu'un c'ux chca'i jbatic ti sventa ti Ch'ul Espíritue, hech yu'un na'un me, c'opombun Dios ti jtojol. ³¹Ja' chac'opombun Dios ti jtojol yu'un mu me xistsacucun ti jchi'ile ti te oyic ti Judeae ti mu xch'unojuque. Chac'opombun Dios ti jtojol uc yu'un lec ac'o c'otuc ti yo'ntonic ti quermanotic ti te oyic ti Jerusalene ti hech ti jcoltatutique. Hech cac'oj jba ti jc'opon Dios uc ho'oni. ³²Mi hech tsc'an ti Diose ti mu'yuc c'usi chc'ot ti pasele, hech nichim no'ox co'nton chital te ti atojolic. Hech te chajchi'inic, ti jcux co'nton jutuc mi hech tsc'an ti Diose. ³³Chaxchi'inoxuc ti Diose ti ja' chayac'boxuc jun avo'ntonic ti jujunoxuque. Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel.

Ja' sc'opilal chabanuc ti quermanotique, xchi

16 Chacalbe ava'yic ti lec sc'opilal ti quermanotic antse, ja' ti Febee, ja' chich' talel avi carta to. Ja' ch-abtej yu'un ti Cajvaltique ti stojol ti quermanotic li' ti Cencreae. ²Yu'un co'ol

jch'unojbetic sc'op ti Cajvaltique xchi'uc, hech yu'un iq'uic me ti atojolic hech chaj c'u che'el tsc'an ti Diose ti chquic'tic ti jtojoltic ti much'utic oyucutic ti stojol ti Dios xchi'uque. Yu'un ep ti much'utic laj xa scoltae, hech yu'un ta me xacolta c'usuc no'ox tsc'an. Ho'on laj xa scoltaun uc.

³Chabanuc ti Priscilae xchi'uc ti smalal, ja' ti Aquilae, ti co'ol cabtel xchi'uc ti stojol ti Cristo Jesuse. ⁴Ja' c'an yac' sbaic ti milol yu'un hech chicuxi ho'oni. Hocol niyalbun ti hech laj spas ti xcha'va'aliq. Ti jna' uc ti nichim no'ox avo'ntonic ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque ti ach'unojic xae, yu'un ti hech laj scoltaucun ti Priscilae xchi'uc ti Aquilae. ⁵Chabanuc uc ti yan quermanotique ti chatsob abaic xchi'uc ti sna ti Aquilae. Chabanuc uc ti Epenetoe ti c'ux ti co'ntone. Ti Epenetoe ja' primero laj xch'umbe sc'op ti Cristoe li'to ti estado Acaya. ⁶Chabanuc uc ti Maríae ti ep i'abtej xa te ti atojolique. ⁷Chabanuc uc ti jchi'ile, ja' ti Andrónicoe xchi'uc ti Juniase ti co'ol nichucat xchi'uque. Lec ojtiquimibil uc yu'un ti yan jcholé'opetique yu'un chcholic sc'op Dios uc. Ja' jbael laj xch'umbeic sc'op ti Cajvaltique, patil laj jch'un ho'oni.

⁸Chabanuc uc ti Ampliase ti c'ux ti co'nton ti stojol ti Cajvaltique. ⁹Chabanuc uc ti Urbanoe ti laj jchi'intutic ti abtel ti stojol ti Cristo Jesuse. Xchi'uc ti Estáquise, ti c'ux ti co'ntone. ¹⁰Chabanuc uc ti Apelese ti jun yo'nton ti stojol ti Cristoe. Chabanuc uc ti jayvo' te oy ti sna ti Aristóbulo. ¹¹Chabanuc uc

ti jchi'ile ja' ti Herodione. Chabanuc uc ti jayvo' te oy ti sna ti Narcisoe ti xch'unojbeic sc'op ti Cajvaltique. ¹²Chabanuc ti quermanotic antse, ja' ti Trifena xchi'uc ti Trifosae ti yac'oj sba ch-abtejjic yu'un ti Cajvaltique. Chabanuc uc ti quermanotic antse, ja' ti Pérsidae, ti c'ux ti co'ntonique, ti ep i'abtej xa yu'un ti Cajvaltique. ¹³Chabanuc uc ti Rufoe ti lec xch'unojbe sc'op ti Cajvaltique xchi'uc uc ti sme'e. Ja' jme' uc ya'yel yu'un laj scoltaun. ¹⁴Chabanuc uc ti Asíncriteo xchi'uc ti Flegontee xchi'uc ti Hermase, xchi'uc ti Patrobase xchi'uc ti Hermese xchi'uc ti yan quermanotique ti te xchi'inojique. ¹⁵Chabanuc uc ti Filólogo xchi'uc ti quermanotic ants Juliae xchi'uc ti Nereoe xchi'uc ti xvixe, xchi'uc ti Olimpase xchi'uc scotol ti quermanotique ti te xchi'inojique. ¹⁶Yu'un ja' señaíl ti c'uxoxuc ti co'ntone, tsacbo me abaic ac'obic. Chabanucot la xal scotol ti quermanotique ti buc no'ox oyic ti jujun templeo. ¹⁷Quermanotac, chacalbeic voloc. P'ijanic me mi oy much'utic te achi'inojic ti tsliquesic c'ope yu'un ja' no'ox tsc'an chasjinoxuc. Yu'un mu hechuc nachanubtasatic, hech yu'un mu me xachi'inic, ac'o loc'uc batel te ti atojolic. ¹⁸Yu'un ti much'utic hech yo'ntonic mu yu'unuc tspasbeic yabtel ti Cajvaltic Jesucristoe. Ja' no'ox tsc'anic tspasatic ti muc' stuquic. Yu'un jun no'ox yutsil x'elan ti sc'opique, lec chc'opojic x'elan hech tslo'laic ti much'utic mu to chp'ijubique. ¹⁹Ti ho'oxuque puquem ac'opilalic

ti stojol scotol crixchanoetic ti lec chach'unic mantal. Nichim no'ox co'nton avu'unic ti hech avo'ntonique. Yu'un ti lec chach'unic mantale, tsc'an ti p'ij chavac' abaic mu me c'uc no'ox chach'unic. Ja' me xach'un ti ora ti c'usi leque, mu me xach'un ti c'usi mu xtune. ²⁰Mi oy hech te ti atojolic ti tsliquesic c'ope, ti Diose chastsalbot ti ora ti svinictac ti Satanase ti hech tsliquesic c'ope yu'un hech jun avo'ntonic o hech chaj c'u che'el nachanubtasatic. Ac'o yac'boxuc ep bendición ti Cajvaltic Jesucristoe.

²¹Chabanucot la xal ti Timoteoe ti jchi'inoj jbatutic ti abtel xchi'uque. Chabanucot la xal uc ti quermanotique ti co'ol judioutic xchi'uque, ja' ti Lucioe xchi'uc ti Jasone xchi'uc ti Sosípatero.

²²Ho'on ti Tercione, ho'on ti jts'ibabe scarta ti quermanotic Pabloe. Hech yu'un hech chajtojboxuc avo'ntonic uc ti stojol ti Cajvaltique.

²³Chabanucot la xal ti Gayoe ti li'oyun ti snae, ja' ti yac'oj sna yu'un ti jtsob jbatutic xchi'uc scotol ti quermanotique. Chabanucot la xal uc ti Erastoe, ja' ti yich'oj yabtel tesorero yu'un ti jteclume xchi'uc ti quermanotic Cuartoe.

²⁴Chayac'boxuc ep bendición acotolic ti Cajvaltic Jesucristoe. Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel.

**Ja' sc'opilal ti jelaven yutsil ti
c'u che'el ch-abtej ti Diose**

²⁵Jelaven sp'ijil ti Diose hech yu'un xu' yu'un chastsatsubtasboxuc avo'ntonic

hech chaj c'u che'el chal ti lequil
 ach' c'ope ti cac'oj jba ti jhole,
 ja' ti sc'opilal ti Jesucristoe. Oy
 ac'opilal ti chacolic ono'oxe,
 ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque.
 Hech laj yal ti j'alc'opetic ti vo'one.
 Pero muc xvinaj ti c'u che'el
 chacolique. ²⁶Ti ora to ivinaj xa.
 Yu'un hech smantal ti Diose ti stalel
 cuxule, hech yu'un ti ora to chich'

cholel ti sjoylejal balumil ti stojol
 scotol crixchanoetic ti sc'op ti Diose
 ti laj yal ti j'alc'opetic ti vo'one.
 Hech yu'un ti sjoylejal balumil
 oy chlic xch'unic ti ja' Jcoltavanej
 yu'unic ti Cajvaltique. ²⁷Hech
 yu'un ti Diose ti stuc jelaven sp'ijile
 tspasat ti muc' sbatel osil ti sventa
 ti Jesucristoe. Jun yutsil ti hech
 ch'ot ti pasel.

JA' TI SBA SCARTA TI QUERMANOTIC TE TI CORINTOE

ti its'ibabat yu'un ti Pabloe

**Hech lic sc'opon ti carta ti
quermanotic te ti Corinto ti Pabloe**

1 Ho'on Pabloun. Ochemun ti jcholc'op yu'un ti Jesucristoe yu'un hech laj sc'an yo'nton ti Diose. Ho'on chajc'opontutic ti carta xchi'uc ti quermanotic Sóstenese, ²ho'oxuc ti ach'unojbeic sc'op ti Diose te ti Corinto. Ti Diose laj yic'oxuc ti stojol yu'un hech yu'unoxuc nac'otic o. Ja' ti sventa ti Cristo Jesuse ti hech laj yic'oxuque. Hech jun nac'otic xa xchi'uc scotol ti much'utic chalbeic vocol ti stojol ti Cajvaltic Jesucristoe ti buc no'ox oyique, ti jun no'ox Cajvaltic xchi'uque. ³Ac'o yac'boxuc ep bendición ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic ti jujunoxuque.

**Ja' sc'opilal hocol aval, xut ti
Diose yu'un ti hech ep i'ac'batic
xa sp'ijilic ti quermanotique**

⁴Scotol c'ac'al hocol aval, chcut ti Diose yu'un avich'ojbeic xa yutsil yo'nton ti Diose ti ho'oxuque.

Ac'biloxuc xa ti sventa ti Cristo Jesuse. ⁵Ja' ti sventa ti Cristo Jesuse ti ep na'ac'batic xa ap'ijilique. Hech yu'un lec chana' chacholbe sc'opilal ti Jesuse. Oy ti avo'ntonic ti sc'ope ti ja' melele. ⁶Yu'un c'otem xa ti avo'ntonic ti c'utic laj jcholboxuque, ja' ti sc'opilal ti Cristoe. ⁷Hech yu'un mu'yuc xa c'usi sc'an to yan avu'unic. Avich'ojic xa scotol ti c'usi tsc'an yu'un chapasic c'usi sc'an ti Diose. Ja' xa no'ox chamalaic ti c'usi ora tsut tal ti Cajvaltic Jesucristoe. ⁸Scotol ora chastsatsubtasboxuc avo'ntonic ti Diose yu'un hech mu'yuc amul chac'otic ti stojol c'alal tsut tal ti Cajvaltic Jesucristoe. ⁹Hech chascoltaoxuc ti Diose yu'un jun yo'nton avu'unic. Yic'ojoxuc ti stojol yu'un hech jun chac'otic xchi'uc ti Snich'one, ja' ti Cajvaltic Jesucristoe.

**Ja' sc'opilal ti muc un
chixch'aquilanucutic ti ho'ucutique
ti smacojucutic ti Cristoe**

¹⁰Quermanotac, chacalbeic vocol ti atojolic ti sventa ti Cajvaltic

Jesucristoe. Co'oluc me ac'opic acotolic. Mu me xap'ev abaic. Jtosuc me avo'ntonic, co'oluc me ti c'usi chanopique. ¹¹Yu'un laj xa xcholbun ac'opilalic ti yaj'abtel ti quermanotic antse, ja' ti Cloee, ti chavut abaic, quermanotac. ¹²Yu'un oy chavalic: "Ho'oni oyun ti sventa Pablo", xachiic. Oy chavalic: "Ho'oni oyun ti sventa Apolos", xachiic. Oy chavalic: "Ho'oni oyun ti sventa Pedro", xachiic. Oy chavalic: "Ho'oni oyun ti sventa Cristo", xachiic uc. ¹³¿C'u yu'un ti hech chac'an chach'ac abaique? Muc un chixch'aquilanucutic ti ho'ucutique ti smacojucutic ti Cristoe. Jcotoltic smacojucutic. Mu ho'ucuntutic nicham ti cruz yu'un amulic. Mu ho'ucuntutic ti jventa ti laj avich'ic ho'e. ¹⁴Hocol yal ti Diose ti cha'vo' oxvo'oxuc no'ox laj cac'boxuc avich'ic ho' ho'oni. Ja' no'ox laj cac'be yich' ho' ti Crispoe xchi'uc ti Gayoe. ¹⁵Ti epuc laj cac'boxuc avich'ic ho'e, repenta chavalic ti ho'on ti jventa chacolic yu'un ti laj cac'boxuc avich'ic ho'e. ¹⁶Oy to yan much'u laj cac'be yich' ho' uc. Ja' laj cac'be yich' ho' sjunul sna ti Estéfanas. Mu jna' mi oy yan much'u laj cac'be yich' ho'. ¹⁷Yu'un ma'uc hech cabtel laj yac'bun ti Cristoe ti chcaq'uilan ich'ho'e. Ja' no'ox laj stacun talel yu'un ti jchol ti lequil ach' c'ope. Hech yu'un jamal laj jcholboxuc sc'opilal ti Cristoe c'alal te ni'ech' ti atojolique. Ho'oni mu yu'unuc hech nic'opoj hech chaj c'u che'el ti much'u p'ij scuyoj sbae. Ti hechuc nic'opoj hech chaj c'u che'el ti much'u p'ij scuyoj sbae, ja' mu tsotsuc sc'opilal

ic'ot ti avo'ntonic ti icham ti cruz avu'unic ti Cristoe.

Ja' sc'opilal ti jna'ojtíc xa ti laj xa scoltaucutic ti Diose yu'un ti laj xa jch'untic ti icham cu'untic ti cruz ti Cristoe

¹⁸Yu'un scotol ti much'utic ch'ayel chbatique mu xch'unic ti xu' chijyac'bucutic jcxulejaltic ti Cajvaltique ti ja' icham cu'untic ti cruze. Yu'un ti c'alal chcalbe sc'opilal ti Cristoe ti icham ti cruz cu'untique, "hovil ti hech chach'une", xiyutun. Pero ti ho'ucutique ti jc'opilaltic ti chijcolucutic sbatel osile, laj xa jna'tic ti yu'un laj xa jch'untic ti icham ti cruz cu'untic ti Cajvaltique hech yu'un laj xa yac'bucutic ach' jcxulejaltic sventa sbatel osil ti Diose. ¹⁹Yu'un hech ts'ibabil comel ti sc'op ti Diose:

Chcac' ti q'uelel ti hovil ti p'ij tscuy sbaic ti xu' tscolta sbaique.

Yu'un mu xc'ot ti pasel ti hech chaj c'u che'el tsnopic ti much'utic xu' yu'un tscolta sbaique tscuyique, ti xchie.

²⁰Hovil ti chch'unic hech ti chcolic yu'un ti ip'ijubic xa li' ti balumile. Hovil ti chch'unic hech ti chcolic yu'un lec sna' chchanubtasvan ti smantal ti Diose tscuyique. Hovil ti chch'unic hech ti chcolic yu'un lec sna' chal ti c'usi tsc'an ti jpastic li' ti balumile tscuyique. Ti Diose laj xa yac' ti q'uelel ti hovil chch'unic ti xu' tscolta sbaique ti much'u p'ij li' ti balumile tscuy sbaique. ²¹Yu'un

laj sna' ti Diose ti mu xu' cu'untic ti jcolta jbatic ti sventa sp'ijil co'ntontic, hech yu'un laj xchapan ti chijcolucutic mi laj jch'untic ti ja' jq'uexoltic icham cu'untic ti cruz ti Cristoe. Hech ti jchol manchuc mi “hovil ti hech chach'une”, manchuc mi xiyutun.

²²“Hovil ti hech chach'une”, xiyutun ti jchi'iltique, ho'ucutic ti co'ol judiucutic xchi'uque, yu'un ti stuquique ja' no'ox laj sc'anic mi ch-ac'batic tsq'uelic jchop o abtel yu'un ti Jesuse. Ja'to chch'unic tscuyic. Ja' no'ox hech uc ti achi'iltaque, “hovil ti hech chach'une”, xiyutun uc, ho'oxuc ti co'ol yanlum crixchanooxuc xchi'uque, yu'un mu'yuc stu yu'unic yu'un mu xijp'ijub yu'un tscuyic.

²³Hech yu'un c'alal ti jcholbe sc'opilal ti Cristoe ti yu'un hech imilat ti cruz hech chijcolucutique, más chbolib yo'ntonic yu'un ti jchi'iltique ho'ucutic ti co'ol judiucutic xchi'uque. Ja' no'ox hech uc ti achi'iltaque, ho'oxuc ti co'ol yanlum crixchanooxuc xchi'uque, hovijolun chiscuyucun.

²⁴Manchuc mi hech yo'ntonic, ti ho'ucutique ti laj xa yie'ucutic ti stojol ti Diose, mi judiucutic o mi yanlum crixchanoucitic, jna'ojtic xa ti laj xa scoltaucutic ti Diose yu'un ti laj xa jch'untic ti icham cu'untic ti cruz ti Cristoe. Jna'ojtic xa ti hech xchapanoj ti Diose ti chijcolucutic yu'une. ²⁵Ti much'utic tscuyic ti hovil ti hech xchapanoj ti Diose yu'un tscuyic ti p'ij stuquic. Muc un chilic ti mu xu' tscolta sbaic stuquique. Ti icham ti cruz ti Cristoe mu'yuc yip tscuyic. Pero

mu xilic ti mu'yuc yip stuquic ti mu xu' tscolta sbaique. ²⁶Quermanotac, na'ic ti c'alal laj yie'oxuc ti stojol ti Diose, mu epucocuc p'ij avo'ntonic ti stojol crixchanoetic. Mu epucocuc tsots avabtelic. Mu epucocuc ti ho'oxuc yol snich'onoxuc ti much'utic yich'ojic tsots yabtelique. ²⁷Yu'un ti Diose ja' ho'oxuc laj yie'oxuc ti mu'yuc atuic ti stojol ti crixchanoetique yu'un hech ch-ac'atic ti q'uexlal scotol ti much'utic p'ij scuyoj sbaique. Yu'un ja' bol chc'otic ti stojol ti Diose yu'un chch'unic ti xu' tscolta sbaique. Ho'oxuc ti mu'yuc avipic ti stojol ti crixchanoetique, ho'oxuc laj yie'oxuc yu'un hech ch-ac'atic ti q'uexlal scotol ti much'utic oy yip scuyoj sbaique. Yu'un ja' mu'yuc xa yip chc'otic o yu'un mu xcolic. ²⁸Ho'oxuc ti mu'yuc atuic ti stojol ti crixchanoetique ti mu pasbilucocuc ti muq'ue, ti mu'yuc ac'opilal ti yo'ntonic ti crixchanoetique, ja' laj xa st'ujoxuc ti Diose yu'un hech ch-ac'at ti q'uelel ti mu'yuc stu ti yabtele ti much'utic tsots yabtel li' ti balumile scuyoj sbaique. ²⁹Yu'un hech mi junuc mu'yuc much'u xu' tstoy sba ti stojol ti Diose. ³⁰Yu'un hech laj sc'an ti Diose ti hech chacuxiic sbatel osil ti sventa ti Cristo Jesuse. Ti sventa ti Cristoe ti yac'ojbucutic sp'ijil co'ntontic ti Diose. Ja' ti sventa uc ti toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose. Ja' ti sventa uc ti yac'oj sba chlecub ti co'ntontique. Ja' ti sventa uc ti nijcolucutic loq'uel ti sc'ob ti pucuje. ³¹Hech yu'un ac'o c'otuc ti pasel avu'unic ti c'u che'el ts'ibabile: “Ti jayvo'oxuc ti toyol avo'ntonic

ja'uc no'ox me toyol avo'ntonic ti stojol ti Cajvaltique”, xchi ti sc'op ti Diose.

Ja' sc'opilal ti Pabloe ti c'u che'el laj xchol ti sc'op ti Diose

2 Hech yu'un, quermanotac, ti ho'one c'alal a jcholboxuc sc'opilal ti Diose, mu yu'unuc ja' laj jtoy jba xchi'uc ti sp'ijil co'ntone xchi'uc ti jc'ope. Ja' no'ox laj cac' ti pasel ti muc' ti Diose. ²Yu'un ja' no'ox hech jnopo'j ti co'nton ti ja' no'ox chacalboxuc sc'opilal ti Jesucristo, ja' ti tal chamuc ti cruz ti jventatique. ³C'alal te jchi'inojoxuque, mu xu' cu'un laj ca'i. Nixi' mi mu lecuc ti c'u che'el chcalbe sc'opilal ti Cristoe. ⁴C'alal laj jcholboxuc ti sc'op ti Diose, muc xajmonoxuc hech chaj c'u che'el chmonvanic ti much'utic p'ij yo'ntonic scuyo'j sbaique. Ho'oni ja' no'ox ti sventa ti Ch'ul Espiritue xchi'uc ti sventa yip ti Diose ti jamal laj jcholboxuc ti sc'op ti Diose. ⁵Hech yu'un ma'uc ti sventa sp'ijil yo'ntonic crixchanoetic ti oy xch'unojel avo'ntonique. Ja' ti sventa sp'ijil ti Diose ti oy xch'unojel avo'ntonique.

Ja' sc'opilal ti c'usi lec chac' ti na'el ti Ch'ul Espiritue

⁶Oy chcalcatic ti bu vocol ti a'ibel sjame. Ja' no'ox xu' cha'ibe sjam ti much'utic ventaimbil yo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espiritue. Yu'un ti c'op ti chcalcatic ma'uc hech chaj c'u che'el sc'op ti much'utic p'ij scuyo'j sbaique li' ti balumile. Ma'uc hech chaj c'u che'el sc'op ajvaliletic li' ti balumile. Lume chlaj sc'opilal.

⁷Ti c'op ti chcalcatic ja' ti c'u che'el snopoj ti Diose ti mi jutuc mu'yuc much'u laj sna'ic ti vo'one. Ti ora to laj xa yalbuntutic ti Diose. Ja' ti oy ti yo'nton ti Diose c'alal mu to chmelsaj ti balumile. Ja' ti jun no'ox yutsil chijc'otucutic ho'ucutic ti jch'unojtic ti ja' Jcoltavanej cu'untic ti Jesuse. ⁸Ti ajvaliletic li' ti balumile mi junuc muc sna'ic. Yu'un ti lajuc sna'ique, muc smilic ti cruz ti Cajvaltique, ja' ti jelaven sp'ijile. ⁹Yu'un hech ono'ox chal ti sc'op ti Diose ti

mi junuc mu'yuc much'u
sq'ueloj,
mu'yuc much'u ya'yoj,
mu xu' snop ti crixchanoetic
ti c'u che'el chapajem cu'un ti
sventaic much'utic c'uxun ti
yo'ntonique,

ti xchi ti Diose. ¹⁰Ti ora to ti Diose laj xa yac'bun jna'tutic ti ho'ontutic. Ja' ti sventa ti Ch'ul Espiritu yu'une ti laj xa jna'tutic scotol ti c'u che'el xchapanoj ti Diose. Yu'un ti Ch'ul Espiritue scotol sna'oj. Ja' sna'ojbe c'u x'elan yo'nton ti Diose.

¹¹Mi junuc mu sna'be sbaic c'u x'elan yo'ntonic jujun. Ja' no'ox sna' c'u x'elan yo'nton stuc. Ja' no'ox hech uc mu'yuc much'u sna'be yo'nton ti Diose. Ja' no'ox sna' stuc ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Diose. ¹²Mu yu'unuc li' liquem li' ti balumile ti Ch'ul Espiritue ti quich'ojtique. Ja' talem ti vinajel. Ja' yac'ojbucutic ti Diose. Ja' chiyac'ibucutic jna'tic ti Ch'ul Espiritue ti c'u yepal bendición yac'ojbucutic ti Diose. ¹³Ti c'u yepal chiyalbuntutic ti Ch'ul

Espíritue ja' no'ox hech chcaltutic. Muc un jtuctutic ti jnoptutic ti c'u che'el chcaltutique. Ja' chiyac'bun jna'tutic ti Ch'ul Espíritue. Yu'un yich'ojic ti Ch'ul Espíritue ti much'utic chcalbetutique hech yu'un cha'ibeic sjam uc.

¹⁴Ti much'utic mu yich'ojuc ti Ch'ul Espíritue mu spas ti muc' ti sc'op ti Diose ti hech chcalbetutic ti sventa ti Ch'ul Espíritue. Chch'unic ti hovil c'op no'ox. Ja'to mi chcoltaat ti snopel yu'un ti Ch'ul Espíritue, ja'to xu' cha'ibeic sjam. ¹⁵Ja'uc ti much'utic yich'ojic ti Ch'ul Espíritue sna' st'ujic ti bu leque. Mu xch'unic scotol. Hech mu xna'bat c'u x'elan yo'ntonic yu'un ti crixchanoetique. ¹⁶Yu'un hech ono'ox chal ti sc'op ti Diose ti “mi junuc mu'yuc much'u co'ol sp'ijil xchi'uc ti Cajvaltique li' ti balumile, hech yu'un mu'yuc much'u xu' sna'be yo'nton ti Cajvaltique, mu'yuc much'u xu' chchanubtasat”, ti xchie. Ja'uc ti ho'ucutique yu'un co'ol co'ntontic xchi'uc ti Cristoe hech yu'un ti jna'betic yo'nton.

Ja' sc'opilal ti chchi'in sbaic ti abtel xchi'uc ti Diose ti much'utic chcholbatic ti sc'op yu'une

3 Hech yu'un, quermanotac, c'alal te jchi'inojoxuc, muc xajcholboxuc ti sc'op Diose hech chaj c'u che'el ti much'utic ti ventaimbolic xa yo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espíritue. Yu'un laj quil ti ta to xasventainoxuc ti abec'talique. Ololoxuc to ti stojol ti Cristoe laj quil yu'un mu xac'an chavac'be sventain avo'ntonic ti Ch'ul Espíritue. ²Hech chaj c'u che'el

biq'uit olol ti mu to xu' yu'un sti' ti ti'bole, puru chu'il no'ox tsc'an, ja' hech laj jcholboxuc ti sc'op ti Diose hech chaj c'u che'el ti jcholbe ti much'utic mu to xch'un, ti ja' no'ox xch'unobje smantal ti sbec'talique, yu'un laj quil ti ventaimbiloxuc to yu'un ti abec'talique. Asta ora yileloxuc no'ox. ³Yu'un ventaimbiloxuc to yu'un ti abec'talique, hech yu'un ti ta to xbic'taj avo'ntonic, ta to xavut abaic, mu jtosuc avo'ntonic. Ti hech chapasique, ¿mi mu yu'unuc sventainojoxuc to ti abec'talique? ¿Mi ma'uc co'ol chapasic hech chaj c'u che'el ti much'utic mu xch'unobjuc sc'op ti Diose? ⁴Yu'un ti hech chavalic: “Ho'oni lec chquil ti Pabloe”, xachiic, “ho'oni lec chquil ti Apolose”, xachiic, hech yu'un ¿mi mu co'oluc chapasic hech chaj c'u che'el ti much'utic mu xch'unobjuc sc'op ti Diose?

⁵¿C'u yu'un ti chapasucuntutic ti muc' ti ho'one xchi'uc ti Apolose yu'un yabatuntutic no'ox ti Diose? Ja' no'ox laj jch'untutic ti c'u che'el laj spasun ti mantal ti Cajvaltique ti jujununtutique hech laj jcholboxuc ti sc'op ti Diose, hech lic ach'unic. ⁶Ho'oni laj jts'un comel ti sc'op Dios ti avo'ntonic. Ti Apolose laj smalta. Ja' ti Diose laj yac' ch'iuic. ⁷Hech yu'un mu tsotsuc cabtel ti ho'on laj jts'une, mu tsotsuc yabtel ti Apolose ti ja' laj smaltae. Ja' tsots yabtel ti Diose ti ja' laj yac' ch'iuque. ⁸Co'olic no'ox ti much'u tsts'une, xchi'uc ti much'u tsmaltae. Co'ol abatetic. Mi lec chil ti Diose ti c'u che'el ni'abtejtutique, ja' chquich'tutic jmotontutic. ⁹Yu'un

ti jchi'in jbatutic ti abtel xchi'uc ti Diose.

Ti ho'oxuque svarta Dios ti avo'ntonique, ma'uc jvertatutic. Ti ho'oxuque ja' sna Dios ti avo'ntonique. Mu ho'ucun te chinaquitutic ti avo'ntonic. ¹⁰Yutsil yo'nton laj yac'bun cabtel ti Diose hech chaj c'u che'el jpasna ti laj yac'be cemento ti nae, yan ti much'u tal sva'ane. Ti jujununtutic ja' tsots sc'opilal ti jnoptutic lec c'u che'el tsc'an ti más lec chc'ot ti nae. ¹¹Ti cementoe ja' ti sc'opilal ti Jesucristoe ti icham cu'untic ti cruze ti laj xa ach'unique. Ja' tsots sc'opilal lume. Mu'yuc yan. ¹²Ja' ti c'utic chcac'betutic ti sba ti cementoe, mi ja' chcac'betutic ti c'utic tsotse hech chaj c'u che'el c'anal taq'uin, saquil taq'uin, ton ti bu toyol stojole, o mi ti jcaptutic xchi'uc ti c'utic mu tsotsuque chcac'betutic te' o mi chcac'betutic jobel o mi chcac'betutic c'ajben, ¹³patil chac' ti q'uelel ti Diose ti c'u x'elan ti cabtelutic ti jujununtutic ti laj jpastutic. C'alal tsta yorail, ch-ac'at ti na'el c'u x'elan cabtelutic jujununtutic. Ja' ch-ac'at ti q'uelel ti c'oc', mi chcuch yu'un ti c'oq'ue, mi mu xcuch yu'un ti c'oq'ue. ¹⁴Ti much'u mu x'elaj ti c'oc' ti yabtele, yu'un ja' itun yu'un ti bu tsotse ti c'alal laj smeltsan ti nae, ja' ch-ac'bat smoton. ¹⁵Ti much'u chlaj ti c'oc' ti yabtele yu'un ja' itun yu'un ti bu mu tsotsuque, hech yu'un me'on. Ja' mu x'ac'bat smoton. Ja' no'ox chcol hech chaj c'u che'el ti much'u chcol loq'uel ti c'oq'ue.

¹⁶Chana'ic ti stemplooxuc ti Diose acotolic yu'un ja' snainoj avo'ntonic ti Ch'ul Espiritue. ¹⁷Mi oy much'u tsolibtas avo'ntonique ti ja' stemplo ti Diose, patil chlic ac'batuc castigo yu'un ti Diose yu'un lec ti stemplo ti Diose. Ja' me avo'ntonic obi.

¹⁸Mu me xalo'la abaic. Ho'oxuque mi oy acuyoj abaic ti p'ijoxuc ti sventa avi balumil to, ja' lec ti biq'uit chavac' aba yu'un hech chap'ijubic. ¹⁹Yu'un ti hech oy sp'ijil yo'ntonic ti crixchanoetic li' ti balumile ti scuyoj sbaique, ja' sbolil yo'ntonic c'otem ti stojol ti Diose. Yu'un hech ono'ox chal ti sc'op ti Diose: “Ti much'u p'ij scuyoj sbae, c'alal yac'oj sba tsnopilan c'u che'el tscolta sbae, ja'to xa'i chcham xa, ch'ayel ibat”, ti xchie. ²⁰Hech ts'ibabil uc ti sc'op ti Diose: “Ti Cajvaltique sna' ti hovil no'ox ti hech chaj c'u che'el tsnopilan ti yo'ntonique ti much'utic p'ij scuyoj sbaique”, ti xchie. ²¹Hech yu'un mu me xatoy abaic yu'un ti much'u lec chavile. ²²Yu'un oy stu avu'unic scotol. Mi ho'on mi Apolos mi Pedro oy jtututic jcotoltutic avu'unic. Ja' no'ox hech ti c'utic oy li' ti balumile oy stu avu'unic. Ja' no'ox hech uc ti jayib c'ac'al cuxuloxuc li' ti balumile oy stu avu'unic. Ja' no'ox hech uc c'alal nacham chtun avu'unic yu'un chabat ti vinajel. Ti c'utic avich'ojic xae xchi'uc ti c'utic ta to xavich'ique, ja' chtun avu'unic. Scotol chtun avu'unic. ²³Ti ho'oxuque chatunic yu'un ti Cristoe. Ti Cristoe ja' chtun yu'un ti Diose.

**Ja' sc'opilal cuybiluntutic
ti bol yu'un ti jcholbetutic
sc'opilal ti Cristoe, xchi**

4 Ja' tsc'an ti chana'ic
ti jcotoltutique co'ol
yabatuntutic ti Cristoe. Ho'ontutic
yu'un jcholé'opuntutic oy ti
jventatutic xcholel ti bu yac'oj sba
chiyac'bun jna'tutic ti Diose ti muc
sna'ic ti crixchanoetique ti vo'onee.
²Ti much'utic sventainojbe yabtel
ti Diose, ja' tsc'an ti jun yo'nton ch-
abteje. ³Ti ho'one mu'yuc sc'opilal
mi lec jc'opilal avu'unic mi mu
lecuc jc'opilal avu'unic ti c'u che'el
ti jpasbe yabtel ti Cajvaltique. Ja'
no'ox hech uc mu'yuc sc'opilal mi
lec jc'opilal mi mu lecuc jc'opilal
yu'un ti much'utic chchapanvanic
li' ti balumile. Mu xu' chcal ti
ho'one mi lec mi mu lecuc ti laj
jpase. ⁴Yu'un manchuc mi chcal
ti lec ni'abteje, mu jna' mi laj
xa jch'un scotol ti c'u che'el laj
yalbun ti Cajvaltique. Ja' stuc chal
ti Cajvaltique mi lec mi mu lecuc
ti chi'abteje. ⁵Hech yu'un mu me
chopoluc chanopic. C'alal mi ista
yorail chtal ti Cajvaltique, ja' chtal
yac' ti q'uelel ti bu mu xca'ibetic
sjam ti ora to xchi'uc ti c'usi oy
ti co'ntontic ti jcotoltique. C'alal
chtal, chac' ti na'el ti c'u che'el
oy jc'opilaltic yu'un ti Diose ti
jujunucutique.

⁶Quermanotac, yu'un ti
laj xa calboxuc jc'opilaltutic
ho'on xchi'uc ti Apolose, ma'uc
no'ox ti cha'vo'untutique. Ja'
jc'opilaltutic jcotoltutic ti ja' no'ox
yabatuntutic ti Cristoe, ti ho'ontutic
ti jchanubtasvanejuntutic ti

sc'op ti Diose. Hech yu'un
mu me xat'ujuntutic yu'un
hech chapasucun ti muc' ti
jujununtutique. Yu'un ja' no'ox
chatoy abaic yu'un ti hech
chapasique. ⁷¿C'u yu'un ti ho'oxuc
p'ijoxuc chacuy abaic? Dios ti
yac'ojboxuc scotol ti c'usi avich'oje.
Yu'un hech ac'biloXuque, mu xtun
mi chatoy abaic yu'un. Yu'un mi
chatoy aba, jun to atuc ataoj x'elan.

⁸Mu'yuc xa c'usi sc'an to
avu'unic chacuyic. Ataojic xa
scotol chacuyic. OchemoXuc xa
ti pasmantal chacuy abaic. Hech
yu'un mu xa xac'anuntutic chacuyic.
Ja' lec ti meleluc ti ochemucoxuc
xa ti pasmantale hech xu' co'ol
ti jpastic mantal ti hechuque. ⁹Ti
ho'one hech ti jnop ti hech snopoj
ti Diose ti chiyac'bun quich'tutic
vocol ho'ontutic ti jcholé'opuntutic
yu'une, hech chaj c'u che'el ti
much'utic mu'yuc stu ch-ilat yu'un
ti crixchanoetique hech chtenat
ochel ti bu jti'vanej bolom yu'un
ac'o ti'atuc. Ja' no'ox hechun uc
ti ho'ontutique chiyac'buntutic
ti q'uelel ti Diose ti stojol scotol
crixchanoetic xchi'uc ti stojol ch'ul
abatetic yu'un ac'o xisq'ueluntutic
ti c'u che'el chcuch cu'untutic ti
vocale. ¹⁰Ti ho'ontutique yu'un
ti jcholbetutic sc'opilal ti Cristoe
cuybiluntutic ti bol. Ja'uc ti
ho'oxuque yu'un ach'unojbeic
xa sc'op ti Cristoe, lec p'ijoxuc
xa chacuy abaic. Ti ho'ontutique
cuybiluntutic ti mu'yuc quiptutique.
Ti ho'oxuque tsots avipic chacuy
abaic. Ho'oxuque pasbiloXuc ti
muc' yu'un ti crixchanoetique.
Ho'ontutique mu pasbilucuntutic

ti muc' yu'un. ¹¹Ti ho'ontutique oy chitsaquitutic ti vi'nal, oy chtaqui co'ntontutic. Oy bu mu jtatutic jc'u'tutic lec. Oy chquich'tutic majel. Scotol c'ac'al chixanavtutic batel mu'yuc bu chinaquitutic. ¹²Ma'uc no'ox ti jcholtutic ti sc'op Diöse, ja' chi'abtejtutic uc. Ti jc'obtutic ti jsa' jve'eltutic. Ti much'utic chislabanuntutic chiyalbuntutic bolc'op, ti jc'ambetutic bendición ti stojolic. Ti jts'ictutic ilbajinel. ¹³Ti much'utic chopol chiyalbun jc'opilaltutic, lec ti jc'opontutic. Mu'yuc jtututic c'otemuntutic hech chaj c'u che'el ti c'a'epe chiyiluntutic ti crixchanoetique.

¹⁴Mu yu'unuc chacac' ti q'uexlal yu'un ti hech laj jts'ibaboxuque. Ja' no'ox yu'un chajtaq'uiouxuc, ho'oxuc col jnich'onoxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone. ¹⁵Manchuc mi ep ti much'u chaxchanubtasoxuc ti sc'op ti Cristoe, mu epuc atot. Ho'on jnich'onoxuc ti sventa ti Cristo Jesuse yu'un ho'on primero laj jcholboxuc ti lequil ach' c'ope. ¹⁶Hech yu'un chacalbeic vocol ti ja' lec chachambucun co'nton.

¹⁷Ja' yu'un ti laj jnop ti jtac talem ti atojolic ti Timoteoe yu'un ja' chaxcholboxuc ava'yic c'u x'elan ti co'ntone ti stojol ti Cristoe hech chaj c'u che'el chcac'be xchan jch'unojeletic buc no'ox oyic. Ja' jnich'on uc ti Timoteoe. Ti sventa ti ho'on laj jcholbe sc'op ti Cristoe, hech yu'un ti hech jnich'on ic'ot. Hech yu'un c'ux ti co'nton. Jun yo'nton ti stojol ti Cajvaltique.

¹⁸Oy quermanotic te oy ja' tstay sbaic yu'un tscuyic ti mu jc'an chtal jq'ueloxuc. ¹⁹Po'ot xa chital

mi hech tsc'an ti Cajvaltique. Ja' chtal jq'uel mi toj ti c'usi tspasique ti much'utic tstay sbaique, ma'uc no'ox chca'ibe sc'opic. ²⁰Yu'un ja' chvinaj ti cabtellic mi jch'unojbetic sc'op ti Cajvaltique ti mero melem mi mu jch'unojtucuc. ²¹C'alal chtal jq'ueloxuc, ¿mi chac'an chacac'boxuc acial, mi chac'an chajc'uxubinoxuc? ¿Mi chac'an ti lamajem xa co'nton c'alal chihul te ti atojolique? ¿C'usi chac'anic che'e?

Ja' sc'opilal ti ichapanat ti much'u imulave

5 Oy ac'opilalic yu'un chamulivajic. Jchop o ti c'usi chapasique. Mu sna' spasic hech ti much'utic mu sna'ic bu oy ti Diöse. Yu'un mu xic'beic yajnil ti stotique. Ja'uque oy much'u laj yic'be yajnil ti stote te ti atojolic. ²Hovil ti lec chacuy abaique. Ja' tsc'an ti chavich'ic mul yu'un. ¿C'u yu'un mu xatenic loq'uel ti atojolic ti much'u hech spasoje? ³⁻⁴Ti ho'one manchuc mi mu te jchi'inojoxuc ti jbec'tal, te jchi'inojoxuc ti co'nton. Yu'un te jchi'inojoxuc ya'yel, laj xa jchapan ti sventa ti Cajvaltic Jesucristoe ti much'u hech spasoje. C'alal laj xa atsob abaic yu'un chachapanic avi to, te jchi'inojoxuc ti co'nton. ⁵Yu'un hech smantal ti Cajvaltic Jesucristoe chcac'tic ti sc'ob Satanás ti much'u hech spasoje yu'un ac'o jinuc ti yo'ntone. Hech ta to xcol xch'ulel c'alal chtal ti Cajvaltic Jesuse.

⁶Hovil ti hech chatoy abaique, oy palta avu'unic. Ava'yojic ti hech chalic ti crixchanoetique ti "manchuc mi jutuc no'ox chich'

spumesbil xch'ut ti vaje ja' chpum scotol", ti xchiique. Ja' no'ox hech mi ti jc'uxubintic ti jun ti much'u staoj smule, patil chlic epajuc. ⁷Nopic me c'u che'el tspace ti jchi'iltique ti yorail q'uin Pascua, ho'ucutic ti co'ol judiucutic xchi'unque. Scotol chch'ubeic loq'uel ti snaic ti caxlan vaje ti pumesbil xch'ute xchi'uc uc scotol ti harina ti t'uxubtasbile ti bu capbil xa xchi'uc ti spumesbile. Ja' chch'ubeic loq'uel scotol ti c'alal mu to chlic ti q'uine. Patil chlic smeltsanic ach' vaj ti mu pumesbiluc xch'ute. C'alal tsve'ic ti vaje ti mu pumesbiluc xch'ute, c'alal tsti'ic ti carneroe, tsna'ic ti colemic xa ti mozoile, ti libre oyic xae. Hech chaj c'u che'el laj xch'ubeic loq'uel scotol ti bu poco pasbile, laj spasic ach', ja' no'ox hech tsc'an ti chaloq'uesic scotol ti mulile hech xu' avu'unic chapasic ti c'usi leque. Yu'un yac'objucutic ach' jcuxlejaltic ti Cristoe ti sventa ti laj yac' sba ti milel cu'untique, hech yu'un xu' cu'untic ti chcom cu'untic ti mulile. ⁸Hech yu'un nichimuc me co'ntontic ac'o jna'tic ti nijcol xa loq'uel ti mozoil yu'un ti mulile. Mu me xlic jcha'pastic yan vuelta ti c'utic chopole. Puru lec ac'o jnopilantic, puru lec ac'o jpasilantic.

⁹Laj jts'ibaboxuc ti carta ti "mu me xachi'inic ti much'utic mu xtun yo'ntonique", xacut. ¹⁰Mu yu'unuc mu xu' chac'oponic ti much'utic mu xtun ti yo'ntonique xchi'uc ti much'utic chlo'lavanique xchi'uc ti much'utic ch-elic'ajique xchi'uc ti much'utic xch'unojic ti santoetique. Ti taca mu xu' chac'oponique, persa chaloq'uc

batel ti balumil avi li'to. ¹¹Ja' hech sjam ti c'u che'el laj jts'ibaboxuque ti mu me xac'alanilan abaic ti stojol ti much'utic quermanotic scuyoj sbaique ti chmulivajique, ti much'utic ep chbic'taj yo'ntonique, ti xch'unojic to ti santoetique, ti chopol ti c'usi chalique, ti chyacubique, ti ch-elic'ajique. Mu me xachi'in manchuc mi ti ve'el. ¹²⁻¹³Ja'uc ti much'utic mu'yuc ti stojol ti Diose mu jventaticuc ti jchapantic lume. Ja' stuc ti Diose ja' ch-ich'bat sc'op yu'unic. Ja'uc ti c'u yepal chtalic ti temploe ja' jventatic ti jchapantic. Hech yu'un ti ho'oxuque teno loq'uel ti much'u boliben yo'ntone ti te achi'inojique.

**Ja' sc'opilal ti mu lecuc mi
chijchapanat ti stojol ti much'utic
mu tojuc yo'ntonique**

6 Ti c'usi chachapan xchi'uc yan quermanotic, ¿mi yu'un mu xaq'uexavic ti chachapanat ti stojol ti much'utic mu xojtiquinic ti Diose? ¿Mi yu'un chacuyic ti mu xu' chachapanat ti stojol ti quermanotique? ²Chana'ic ti ho'ucutic ti oyucutic ti stojol ti Diose hech jc'opilaltic ti jchapambetic sc'opilal yu'un smul scotol yan crixchanoetic. Yu'un ho'oxuc ac'opilalic ti chachapambeic sc'opilal yu'un smul scotol yan crixchanoetic, hech yu'un xu' avu'unic chachapanic ti c'usi jutuc no'ox li' ti balumile. ³Chana'ic uc ti ho'ucutic hech jc'opilaltic ti jchapambetic sc'opilal ti ch'ul abatetic ti laj sta smulic ti vo'onee. Yu'un hech jc'opilaltic, mu volucul ti jchapantic ti c'utic

chc'ot ti pasel cu'untic li' ti balumile. ⁴Hech yu'un c'alal oy chac'an chachapan abaic, ¿c'u yu'un chavac' yu'un chaxchapanot ti juezetique ti chana'ic ti mu tojuc chchapanvanique?

⁵Hech chacalbeic yu'un chacac' q'uexavanic. ¿Mi yu'un mu p'ijuc avo'ntonic mi junuc? ¿Mi yu'un mu'yuc much'u xu' chchapan yermanotac? ⁶¿Mi yu'un chacuyic ti lec ti te chba ac'anic chapanel ti stojol ti much'utic mu xch'unojbutc sc'op ti Diose? ¡Bu ba lecuc!

⁷Yu'un ti chavac' abaic ti chapanel ti stojol ti juezetique hech chvinaj ti mu to chach'unic lec. ¿C'u yu'un mu sts'ic avu'un ti c'usi chapasbate? ¿C'u yu'un mu sts'ic avu'un ti chalo'laate? Mu xtun ti persa chac'an chapambe. ⁸Yu'un ti mu sts'ic avu'une, hech yu'un co'ol oy apaltaic nac'otic ti stojol ti Diose. Yu'un mu c'uxuc chava'i ti avermanoe. Yu'un mu'yuc perdón avu'un.

⁹⁻¹⁰Na'ic me ti mu xba xchi'inic ti Diose ti much'utic mu tojuc yo'ntonique. Hech yu'un mu me xaslo'laoxuc ti avo'ntonique ti jujunoxuque. Yu'un mu xba xchi'inic ti Diose ti much'utic mu xtun ti yo'ntonique, xchi'uc ti much'utic chch'unic ti santoetique xchi'uc ti much'utic oy yantsic oy yajmul ti antsetique, xchi'uc ti viniquetic ti chchi'in sbaique, ti antsetic ti chchi'in sbaique. Xchi'uc ti j'leaq'uetique, xchi'uc ti much'utic chbic'taj yo'ntonique, xchi'uc ti jyacubeletique, xchi'uc ti much'utic chlabanvanique, xchi'uc ti much'utic tso'laic taqu'ine.

¹¹Oy hechoxuc ti vo'one. Tana pocbiloxxuc xa, lecubtasbil xa ti avo'ntonique, mu'yuc xa amulic chayiloxxuc ti Diose ti sventa ti Cajvalt'ic Jesucristoe xchi'uc ti sventa ti Ch'ul Espiritue.

Ja' sc'opilal ac'bo sventain ti abec'talique ti Diose, xchi

¹²Hech chalic ti crixchanoetique: “Libre oyun, xu' jpas scotol c'usi ti jc'an ti jpase”, xchiic. Melel ti scotol xu' ti jpastique, pero mu xislecubtasbutic co'ntontic scotol. Scotol xu' jpastic, mu jc'an chcac' jbutic ti mozoil yu'un. ¹³Hech chalic uc ti crixchanoetique: “Yu'un tsc'an sve'el ti jch'utique, hech yu'un chcac'betic”, xchiic. Melel ti hech tsc'ane, yu'un hech laj spasucutic ti Diose. Pero ja' no'ox oy stu li' ti balumile ti ve'elile xchi'uc ti jch'utique. Mu me jch'untic ti hech chaj c'u che'el tsc'an chcac'betic sve'el ti jch'utique ja' no'ox hech tsc'an chcac'betic spas mulil ti jbec'taltique. Ti Diose mu yu'unuc laj yac'butic ti jbec'taltique yu'un hech ti jsa'tic jmultic xchi'uc. Ja' laj yac'butic yu'un ac'o tunuc yu'un. Ja' stuc laj spas ti jbec'taltique ti Diose. ¹⁴Ja' chixcha'cusesbutic ti jbec'taltique ti Diose hech chaj c'u che'el icha'cusesat ti Cajvalt'ique. Yu'un jelaven sp'ijil.

¹⁵Chana'ic ti sbec'tal Cristo c'otemucutic yu'un chispasucutic ti mantal. Hech yu'un ibu ba lecuc mi chba cac'be xchi'in jmulavil ants ti sbec'tal ti Cristoe! ¹⁶Chana'ic ti hech ono'ox chal ti sc'op ti Diose: “Ti xcha'va'alique jun no'ox chc'otic ti sbec'talique”, xchi ti Diose. Ja'

sc'opilal ti viniq ue xchi'uc ti yajñile. Ja' no'ox hech uc ti much'u chchi'in sbaic xchi'uc jmulavil antse jun no'ox chc'otic xchi'uc ti sbec'talique. ¹⁷Hech yu'un ibu ba sjamuc ti chachi'in abaic xchi'uc ti jmulavil antse yu'un jun oyoxuc xa xchi'uc ti Crístoe!

¹⁸J'ech'el comeso mulivajel. Scotol yan muliletic ti jpastique mu xijyu'unimbucutic jbec'taltic. Ja'uc mi chijmulivaje ja' chijyu'unimbucutic jbec'taltic. ¹⁹Na'o me ti stemplo Dios c'otem ti abec'talique yu'un te oy ti avo'ntonic ti Ch'ul Espíritue. Ja' ac'biloxuc yu'un ti Diose. Mu avu'unuc abaic. ²⁰Toyol stojol mambiloxuc. Hech yu'un ac'bo sventain ti abec'talique ti Diose.

Ja' sc'opilal ti much'utic nupunemique

7 Yu'un chajac'bucun ti cartae, hech yu'un hech chajtac'boxuc. Mu persauc chic' sbaic xchi'uc ants ti viniq ue. Xu' te va'aluc. ²Yu'un mu vocoluc chijyic'ucutic ti mulil ti jbec'taltique, ja' lec mi oy yajñil jujun viniq ue, ja' lec uc mi oy smalal jujun antsetic. ³Ti viniq ue ac'o xchi'in sbaic xchi'uc ti yajñile. Hech ono'ox uc ti antsetique ac'o xchi'in sbaic xchi'uc ti smalale. ⁴Ti antse mu yu'unuc stuc ti sbec'tale. Ja' yu'un uc ti smalale ti sbec'tale. Hech ono'ox uc ti viniq ue mu yu'unuc stuc ti sbec'tale. Ja' yu'un uc ti yajñile ti sbec'tale. ⁵Mu me xapajes abaic. Ja' no'ox mi co'ol chanopic acha'va'alic xu' chapajes abaic chib oxib c'ac'al yu'un chac'oponic Dios. Patil ta me

xachi'in abaic yan vuelta naca me sujoxuc ti mulil ti Satanase yu'un ti mu xachi'in abaique.

⁶Ti hech chcal ti lec mi oy yajñil jujun viniq ue, lec uc mi oy smalal jujun antsetic, mu yu'unuc ti jpas mantal. Ja' no'ox chcac' licencia ti c'usi lec chapasique. ⁷Ho'on chcal ti ja'uc lec ti hech chaj c'u che'el ho'on scotol ti viniq ue. Ho'oni mu'yuc cajñil. Pero mu jcotolticuc chcuch cu'untic. Hech laj spasucutic ti Diose. Yantic ti co'ntontic jujunucutique.

⁸Hech yu'un chcalbe ti much'utic mu'yuc yajñile xchi'uc ti much'utic mu'yuc smalale xchi'uc ti me'on antsetique, ja' lec mi va'aluc hech chaj c'u che'el ho'on. ⁹Mi mu xu' yu'unic ti va'ale, ac'o nupunuc. Ja' lec mi chnupunique. Ja' voloc mi chbolib yo'ntonic yu'un tsnopilanic ti tsc'an xchi'ile.

¹⁰Ho'oxuc ti avic'oj abaique ti co'ol ach'unobjeic sc'op ti Cajvaltique, ho'on chajpasoxuc ti mantal. Mu ho'ucun, ja' ti Cajvaltique. Ti antse mu me sten ti smalale. ¹¹Mi mu xch'un, mi tsten ti smalale, ac'o va'aluc o mi mu se'an xcha'ic' sbaic xchi'uc yan vuelta ti smalale. Ti viniq ue mu me sutes ti yajñile.

¹²Muc xal hech ti Cajvaltique, ho'on ti hech chacalboxuc ti ora to. Mi oy quermanotic ti mu xch'unobjuc sc'op ti Diose ti yajñile, mi soles yo'nton ti antse yic'oj sbaic xchi'uc ti smalale, mu me sutes ti yajñile. ¹³Mi oy quermanotic ants ti mu xch'unobjuc sc'op ti Diose ti smalale, mi soles yo'nton ti viniq ue yic'oj sbaic xchi'uc ti yajñile, mu

me xtenvan ti quermanotic antse.

¹⁴Ti vinic ti mu xch'une, jutuc chich' bendición yu'un xch'unoj ti yajñile. Hech ono'ox uc ti ants ti mu xch'une, jutuc chich' bendición yu'un xch'unoj ti smalale. Hech ch-ac'bat bendición ti yol snich'onique. Ti manchuque, mu x'ac'bat bendición ti yol snich'one.

¹⁵Mi chcomesvan ti much'u mu xch'unajuque, ac'o batuc. Yu'un ic'bilucutic ti stojol ti Diose, hech yu'un mu xtun mi chlic pleito cu'untic. Ti much'u icomesate, mi antsuc mi vinicuc, libre chc'ot. ¹⁶Mi tsc'an to ti te avic'oj abaic xchi'uc, hech yu'un na'ic me repenta ti chcol ti aventaic ti amalalique. Na'ic me, viniqetic, repenta chcol ti aventaic ti avajnilique.

¹⁷Manchuc mi mu sutes yo'nton ti aventaic, te no'ox comanic hech chaj c'u che'el laj staot ti Diose ti jujunoxuque. Yu'un hech tsc'an ti Diose hech chcac' ti chanel ti scotol temploetic. ¹⁸Mi avich'oj circuncisión c'alal na'ic'at ti stojol ti Diose, avich'oj xa obi. Mi mu avich'ojuc circuncisión ti c'alal na'ic'at ti stojol ti Diose, hechuc no'ox obi, mu me xavich'ic circuncisión. ¹⁹Mu tsotsuc sc'opilal mi avich'oj circuncisión. Mu tsotsuc sc'opilal mi mu avich'ojuc. Ja' tsots sc'opilal ti lec chayiloxuc ti Diose ti chach'unic ti c'utic chijyalbucutique. ²⁰Ti jujunoxuque te no'ox comanic hech chaj c'u che'el laj staotuc ti Diose. ²¹Mi te oyot ti sna ti avajvale c'alal laj staot ti Diose, mu me xavich' mul, abtejan yu'un. Mi xu' avu'un chaloc' ti mozoil, lec ti hech chapase. ²²Mi chombilot ti

mozoil c'alal laj staot ti Cajvaltique, na'o me ti laj xa scoltaot loq'uel ti mozoil yu'un ti mulile ti Cajvaltique. Mi libre oyot c'alal laj staot ti Cajvaltique, na'o me ti yabatot ti Cristo nac'ot xa. ²³Toyol stojol laj smanoxuc ti Cajvaltique. Hech yu'un ja' tsots sc'opilal ti chavajvalin ti Cajvaltique. Mu me xavajvalin crixchanoetic. ²⁴Hech yu'un, quermanotac, hech chaj c'u che'el laj staot ti Diose, te no'ox comanic yu'un te xchi'inojoxuc ti Diose.

²⁵Tsebetic, queremetic, hech chacalboxuc. Yu'un ti hech chacalboxuque, mu yu'unuc hech laj yalbun ti Cajvaltique. Yu'un quich'oj c'uxubinel yu'un ti Cajvaltique hech yu'un jun co'nton ti stojol. Hech yu'un chacalbe ava'yic c'u x'elan oy ti co'nton. ²⁶Chcal ti ja' lec hech chaj c'u che'el ti oyoxuc ti ora to ti jujunoxuque, hech no'ox me oyucocuc yu'un oy ilbajinel ti ora to. ²⁷Ti c'u avepalic oy avajnilic, mu me xacomesic. Ti c'u avepalic mu'yuc avajnilique, mu me xasa'. ²⁸Mi mu xcuch avu'un ti mu'yuc avajñile, mi chavic' abaic xchi'uc tsebetic, mu yu'unuc chata amul. Hech uc mi chanupun, tsebetic, mu yu'unuc chata amul. Ja' no'ox ep chavich'ic vocol. Ti ho'one co'nton mu xacac' chavich'ic vocol.

²⁹Lec mi chanupunique, quermanotac, pero chacalbeic avi to. Atabil no'ox c'ac'al li'oyucutique. Hech yu'un ti c'u avepalic ti oy avajnilique, ac'o mu'yuc avajnil chava'yic. Hech ma'uc no'ox chanopilan ti c'usi

tsc'an ti avajñile, ja' chanopilan uc ti c'usi tsc'an yu'un chapasbe yabtel ti Diose. ³⁰Ti c'u avepalic ti chavich'lic mule yu'un ti ep avocol li' ti balumile, mu me xaventain. Ti c'u avepalic ti nichim avo'ntonique, mu me mu'yuc palta chava'yic. Ti c'u avepalic ti chamanilajique chachonilajique ac'o mu'yuc c'usi oy avu'unic chava'yic yu'un hech mu teuc chbat avo'ntonic. ³¹Ti c'u avepalic ti ep ti c'usi oy avu'unic li' ti balumile, ac'o mu'yucuc avu'unic chava'yic yu'un hech mu xasmozoinoxuc. Yu'un chc'ot yorail ti chlaj scotol ti c'utic oy li' ti balumile.

³²Ti jc'an mu'yuc c'usi chlo'laj avo'ntonic yu'un. Ti much'u mu'yuc yajnil, libre oy hech xu' tsnopilan ti c'usi tsc'an ti Cajvaltique yu'un tspas c'usi lec chil ti Cajvaltique. ³³Ja'uc ti much'u oy yajñile persa tsnopilan uc ti c'u che'el tsta ti c'usi chtun yu'unique li' ti balumile yu'un tsc'an ti nichim no'ox yo'nton ti yajñile. ³⁴Hech yu'un mu junuc ti c'usi tsnope. Ja' no'ox hech uc ti much'u mu'yuc smalale xu' tsnopilan ti c'usi tsc'an ti Cajvaltique, c'u che'el chac' sba ti abatinel yu'un ti Cajvaltique xchi'uc sbec'tal xchi'uc yo'nton. Ja'uc ti much'u oy smalale ja' tsnopilan ti c'usi sventa li' ti balumile yu'un tspas c'usi lec chil ti smalale.

³⁵Ja' sventa avutsilalic ti hech chacalboxuque. Mu yu'unuc chajpajesoxuc. Ja' no'ox yu'un chacac'boxuc ana'ic c'usi lec ti pasel. Hech mu'yuc c'usi xu' chaspajesoxuc. Xu' chavac' abaic ti abatinel yu'un ti Cajvaltique.

³⁶Mi oy much'u ti mu xcuch yu'un cha'i ti mu'yuc yajñile mi tsnop ti tsa' yajñile, lec oy. Mu muliluc ti oy yajñile. ³⁷Ti much'u lec snopoj ti yo'nton ti mu persauc oy yajñile, mi solel hech yo'nton, lec oy uc ti hech tspase. ³⁸Hech yu'un lec chc'ot ti much'u chic' yajñile. Ti much'u mu xic' yajñile, ja' más lec chc'ot.

³⁹Hech chal ti leye ti much'utic nupunemique persa tsmalalinic ti jayib c'ac'al ti cuxul xchi'uc ti smalalique. Ja'to mi icham ti smalalique, ja'to libre chc'otic ti antsetique. Hech yu'un mi oy chcham smalalic ti quermanotic antsetique xu' chnupunic yan vuelta. Ja' no'ox xchi'uc ti much'u oy ti stojol ti Cajvaltique. ⁴⁰Ho'oni chcal ti ja' más lec mi mu xa xnupunic o. Hech yo'nton uc ti Ch'ul Espiritue ti chcale.

Ja' sc'opilal mu me xba jti'tic ti smoton ti santoetique yu'un chbolib yo'nton ti quermanotique, xchi

8 ¹⁻³Yu'un ti chacuyic ti mu chopoluc chbat avu'unic mi chati'beic smoton ti santoetique, mu hechuc. Mu xavilic ti ja' xu' chbolib avu'unic ti quermanotique ti mu to oyuc yip yo'ntonique. Hech yu'un hovil ti p'ij chacuy abaique. Yu'un ti p'ij chacuy abaique, ja' mu to p'ijucocuc obi. Ja'uc mi c'ux chava'yic ti Diose, c'ux chava'yic ti quermanotic uque, ja' p'ijoxuc chayiloxuc ti Diose.

⁴“Yu'un jch'unojtutic ti mu cuxuluc ti santoetique, jna'tutic ti jun no'ox Dios oy, mu'yuc yan, hech yu'un mu'yuc sc'opilal mi ti jti'betutic ti smoton ti santoetique”,

xachiic. Melel ti jun no'ox Dios oy, mu'yuc yan hech chaj c'u che'el chavalique. ⁵Yu'un manchuc mi chalic ti oy diosetic ti vinajel ti balumile, ep diosetic tscuyique, ep yajvalic tscuyique, ⁶ti ho'ucutique ti jna'tic ti jun no'ox ti Dios cu'untique, ja' ti Jtotique. Ja' spasoj scotol ti c'utic oye. Spasojucutic yu'un ac'o xijtunucutic yu'un. Ti jna'tic uc ti jun no'ox ti Cajvaltique, ja' ti Jesucristoe. Ja' sventainoj scotol ti c'utic oye. Ja' ti sventa ti cuxulucutique.

⁷Pero ti quermanotique mu scotoluc sna'ic ti mu cuxuluc ti santoetique. Ti quermanotic ti mu to oyuc yip yo'ntonique, yu'un tscuyic to ti cuxul ti santoetique, cha'li ti yo'nton ti tscontrain ti Diose mi tsti'beic smoton ti santoetique. Hech yu'un chbolibic mi tsti'lique.

⁸Ti ho'ucutique ti jna'tic ti mu yu'unuc ja' lec chijc'ot ti stojol ti Diose yu'un ti jve'eltique. Ma'uc lec chijyil ti Diose mi ti jti'tic, ma'uc mu xtun chijyil ti Diose mi mu jti'tic. ⁹P'ijanic me. Mu me ja'uc yu'un ti libre oyoxuque ti chavac' p'ajuc ti mulil ti quermanotique ti mu'yuc yip ti yo'ntonique. ¹⁰Ho'oti ti na'ac'bat sp'ijil avo'nton yu'un ti Diose hech chana' ti mu cuxuluc ti santoetique, ti mi nayilot ti quermanotique ti mu'yuc yip yo'ntonique, ti te nacalot ti mesa te ti sna ti santoetique, hech yu'un tsnop uc ti xu' tsti'beic smoton ti santoetique. ¹¹Hech yu'un ti scoj sp'ijil avo'nton tsoc ti avermanoe ti ja' mu'yuc yip yo'ntone. Ja' laj yac' sba ti milel ti Cristoe yu'un ti avermanotac lume. ¹²Mi hech

tsoc ti aventa ti quermanotique ti mu'yuc yip yo'ntonique, hech chata amul ti stojol ti quermanotique, chata amul uc ti stojol ti Cristoe.

¹³Hech yu'un mi chp'aj ti mulil jun quermanotic cu'untic yu'un ti scoj ti jti'tic ti'bol, ja' lec mu xa jti'tic ti'bol o, yu'un hech mu xp'aj ti mulil ti quermanotique ti jventatic.

**Ja' sc'opilal ti much'u jchoc'ope
ti ja' tsnop lec ti lec ac'o batuc
sc'opilal ti Cajvaltique yu'un**

9 Ja' no'ox hech nixtoc uc libre oyun xu' chajc'amboxuc scotol ti c'usi ti jc'an yu'un jchoc'opun. Ho'oni co'ol jchoc'opun xchi'uc ti lajchavo'lique ti laj xchi'inic ti Cajvaltique. Yu'un ho'on uqui laj jq'uelbe sat ti Cajvaltic Jesucristoe. Ti ho'oxuque cabteloxuc ti stojol ti Cajvaltique. ²Mi tscuyic ti mu jchoc'opucun ti yan quermanotique ti buc no'ox oyique, ti ho'oxuque persa chach'unic yu'un ho'on laj jcholboxuc ti sc'op ti Diose. Yu'un ti ach'unojic xae, hech chvinaj ti quich'oj cabtel yu'un ti Cajvaltique.

³Hech chcalbe scotol ti much'utic ti mu xtun ti c'u che'el ti jnop ti tscuyique. ⁴Xu' chquich' mac'linel avu'unic hech chaj c'u che'el chich' mac'linel ti yan jchoc'opetique. ⁵Xu' ti jsa' cajnil uc, xu' chquic' batel uc hech chaj c'u che'el tspan ti yan jchoc'opetique xchi'uc ti yits'inabtac ti Cajvaltique xchi'uc ti Pedro. ⁶Ti yan jchoc'opetique scomesoj yabtelic hech yu'un chich'ic mac'linel avu'unic. Ja' no'ox hech xu' ti jcomes cabtelutic uc ti Bernabee xchi'uc ti ho'one. ⁷Chana'ic ti much'u

ochem ti soldadoe ja' ch-ac'bat sve'el xchi'uc scotol ti c'usi chtun yu'une. Ti much'u tsts'un slo'bol ja' tslo'be sat. Ti much'u tsq'uel xchivo, ja' chuch'be xlech. ⁸Ja' no'ox hechun uc ti ho'ontutique xu' chamac'linuntutic yu'un ch'i'abtejtutic avu'unic. Hech chal uc ti mantaletic yu'un ti Diose. ⁹Yu'un hech ts'ibabil ti mantaletique ti laj yal ti Moises: "Ti vacaxe mu me xamacbeic ye c'alal stec' trigo, ac'o sve'", ti xchie. Yu'un ti hech chal ti Diose, ma'uc no'ox c'uxubimbil yu'un ti Diose ti vacaxetique. ¹⁰Ho'ontutic jc'opilaltutic uc ti hech chale. Ho'ontutic jc'opilaltutic ti hech ts'ibabile. Na'ic me ti much'u tsvoc' yosile, ti much'u tsmaj strigoe, jun yo'ntonic tspasic yu'un sna'ic mi hech tspasique hech tstaic sve'elic. ¹¹Ja' no'ox hechun uc ti ho'one laj jts'un ti avo'ntonic ti sc'op ti Diose. Hech yu'un lec mi chavac'bun c'usi chtun cu'un ti sventa jbec'tal. ¹²Ti yan jchoc'opetique xu' chich'ic mac'linel avu'unic. Pero ti ho'one xu' más ech'em chquich' mac'linel avu'unic ti hechuque, pero mu jc'an.

Yu'un ti ho'one scotol ora ti jpajes jba naca me xcom ti jventa ti mu xpuc ti lec ti lequil ach' c'ope, ja' ti sc'opilal ti Cristoe. ¹³Chana'ic ti hech smantal ti Diose ti te tsta sve'elic ti templo ti paleetic ti te ch-abtejqique. Te tsta sti'bolic yu'un stuc tsmilic ti smoton ti Diose. ¹⁴Ja' no'ox hech uc ti much'utic chcholic ti lequil ach' c'ope, smantal ti Cajvaltique ti te tsta sve'elic yu'un chcholic ti lequil ach' c'ope. ¹⁵Ti ho'one mu jc'an jpas hech. Mu

yu'unuc chajts'ibaboxuc yu'un hech ac'o xapasbun. Yu'un hech co'nton o ti mu'yuc c'usi ti jc'ane, hech yu'un mi oy much'u chisujune, ja' lec mi chicham.

¹⁶Mu yu'unuc ti jtoy jba yu'un ti hech ti jchol ti lequil ach' c'ope. Persa ti jchol yu'un hech ac'bilun cabtel yu'un ti Cajvaltique. Mi mu jc'an ti jchole, uts jba. ¹⁷Mi yutsil co'nton ti jchol, quich'oj jmoton chca'i. Mu yu'unuc ti jc'an yan jmoton. Mi mu yutsiluc co'nton ti jpase, ta ono'ox jpas yu'un hech ac'bilun cabtel ti jchol. ¹⁸Ja' jmoton chca'i ti nichim no'ox co'nton yu'un mu'yuc c'usi ti jc'ambe ti much'utic ti jcholbe ya'yic ti lequil ach' c'ope.

¹⁹Hech yu'un ti ho'one libre oyun. Mu'yuc much'u xu' chiyalbnun ti ac'o jpas ti c'usi tsc'anique. Jtuc cac'oj jba ti abatinel yu'un scotolic yu'un hech más ep chch'umbeic sc'op Dios ti jventa. ²⁰C'alal ti jchi'in ti jchi'iltaque, ja' ti tsots sc'opilal cha'yic ti jch'untic ti antiguo mantaletique ti laj sts'iba ti Moises, ti jco'oltajes jba hech chaj c'u che'el stuquique. Ti jpas ti muc' ti mantaletique manchuc mi mu tsotsuc sc'opilal chca'i. Hech ti jpas yu'un lec ac'o yilucun yu'un hech ac'o xch'unic ti jventa. ²¹Ti c'alal ti jchi'in ti achi'iltaque, ho'oxuc ti co'ol yanlum crixchanooxuc xchi'uque, ti mu ya'yojuc ti smantal ti Diose, co'olun chic'ot xchi'uc. Mu yu'unuc ti jcomes ti Cajvaltique yu'un ti hech ti jpase. Ja' no'ox yu'un lec ac'o yilucun yu'un hech ac'o xch'unic ti jventa. ²²Ti c'alal ti jchi'in ti quermanotique ti mu'yuc yip yo'ntonique co'ol mu'yuc yip co'nton xchi'uc chic'ot yu'un hech ac'o tsatsubuc yo'ntonic

ti jventa. Co'olun chic'ot xchi'uc scotolic yu'un ac'o oyuc much'u chcolic ti jventa. ²³Hech ti jpas yu'un ac'o c'otuc ti yo'ntonic ti lequil ach' c'ope hech nichim no'ox co'nton mi chlic xch'unique.

²⁴Chana'ic ti scotol ti much'utic tstsalsbaic ti anile co'ol ch-anilajic scotolic. Jun no'ox ti much'u xu' yu'un chjelav batele. Ja' chich' smoton. Ja'uc me hechoxuc me uc. Ja'uc me batem avo'ntonic yu'un che'ot ata amotonic yu'un ti Cajvaltique. Mu'yuc xa me c'usi chanopic. ²⁵Scotol ti much'u tsc'an tstsalsvan ti tajimol li' ti balumile persa mu xa xch'umbe smantal ti sbec'tale ti c'utic tsc'ane. Yu'un sna'oj ti mi hech tspase, hech xu' yu'un, hech tsta smoton. Ti smoton ti chich' li' ti balumile ja' chlaj. Ja'uc ti ho'ucutique chquich'tic jmotontic ti mu sna' chlaje. ²⁶Ja' hech chaj c'u che'el ti much'u jun yo'nton ch-anilaje, ja' no'ox hechun ti ho'one, ja' te batem co'nton yu'un chc'ot jta jmoton. Hech chaj c'u che'el ti much'u tsnop lec bu chac'be majel ti yajcontrae yu'un hech xu' yu'un ti tajimole, ja' no'ox hechun ti ho'one te oy co'nton yu'un ti c'u che'el ti jtsal ti c'utic tsc'an chisbolibtasune. ²⁷Ti ho'one mi jutuc mu jc'uxubin ti jbec'tale. Mu jch'un ti c'utic chiyalbune. Yu'un ti hech ti jpase, yu'un naca me stsalun manchuc mi jcholojbe ya'yic ti sc'op ti Diose yan crixchanoetic.

Ja' sc'opilal mu me hechuc avo'ntonic hech chaj c'u che'el ti jtatamoltique ti vo'one ti mu junuc yo'ntonic ti stojol ti Diose, xchi

10 Quermanotac, ti jc'an ti chana'ic ti c'utic ic'ot ti

pasel ti vo'one ti stojol ti jtatamol jmembeltique ho'ucutic ti co'ol yelnich'onucutic ti Israel xchi'ucque. C'uxubimbilic yu'un ti Diose hech yu'un ja' ibaej yu'unic ti toque yu'un chtojobtasatic batel ti bu tsc'an ti Diose ti chc'otique. Hech lec ijelavic ti nab scotolic. ²Scotolic ti iloqu'ic ti mozoile ja' totil yu'unic ti Moises ic'ot yu'un ja' jbaejbe yu'unic te ti yolon toc xchi'uc te ti nab. ³Te ti xocol balumil scotolic co'ol imac'linatic yu'un ti Diose. ⁴Scotolic co'ol i'ac'batic yuch'ic ho' yu'un ti Diose ti iloc' tal ti ch'en ti laj smaj ti Moises. Ma'uc ti sventa no'ox ti Moises yu'un te oy ti Cristoe. Yu'un ti hech i'ac'batique ja' ti sventa ti Cristoe. Yu'un ti i'ac'batic ho' yuch'ique, hech yu'un ja' no'ox hech uc ch-ac'batic xcuxlejalic sbatel osil mi tspasic ti muc' ti Diose. ⁵Manchuc mi hech icoltaatique, muc' ono'ox tspasic ti muc' ti Diose. Ja' más ep ti mu xtun i'ilatic yu'un ti Diose. Hech yu'un ep ichamic te ti xocol balumil.

⁶Yu'un ti hech ic'ot ti pasele, ac'o jna'tic ti ja' no'ox hech chijyac'bucutic castigo ti Diose mi co'ol chbic'taj co'ntontic yu'un ti c'usi chopole hech chaj c'u che'el ibic'taj ti yo'ntonique. ⁷Mu me hechuc avo'ntonic hech chaj c'u che'el ti jtatamoltique ti vo'one ti mu junuc yo'ntonic ti stojol ti Diose. Yu'un hech ono'ox ts'ibabil sc'opilalic ti sc'op ti Diose: "Ti jchi'iltaque ti co'ol t'ujbilun xchi'uc yu'un ti Diose, laj spasic yajsanto. Laj yac'beic smoton, ive'ic, laj yuch'ic, hech lic ac'otajucuc ti stojol ti yajsantoe", ti xchi ti Moises.

⁸Mu me xijmulivajucutic hech chaj c'u che'el laj spasic. Yu'un ti jun no'ox c'ac'al imilatic veintitrés mil.

⁹Mu me xijelavucutic ti stojol ti Cajvaltique hech chaj c'u che'el oy ijelavic ti stojol. Hech yu'un iti'at yu'un chon, hech ichamic. ¹⁰Mu me jtoy jbatic ti stojol ti Cajvaltique hech chaj c'u che'el oy laj spasic. Hech yu'un i'ac'batic xchamel, hech itup'ic ti much'utic laj stoy sbaique.

¹¹Yu'un ti hech ipasbatique, yu'un hech ac'o mu me jpastic hech ti ho'ucutique. Hech ts'ibabil comel sc'opilalic yu'un hech chijp'ijubucutic. Yu'un slajebal xa c'ac'al ti li'oyucutique.

¹²Hech yu'un ti much'u tscuy ti oy lec yip ti yo'ntone ac'o me p'ijubuc, naca me p'ajuc ti mulil.

¹³Ti c'u che'el chaspasbot proval avo'ntonic ti pucuje, ja' no'ox hech tspasbeic proval yo'ntonic scotol crixchanoetic. Ti Diose jun yo'nton avu'unic. Mu xac' ti jelaven chaspasbot proval avo'ntonic ti pucuje naca me mu xcuch avu'unic. Ti c'alal chaspasbot proval ti avo'ntonique ti pucuje ti Diose chastojbtasot c'u che'el chacol batel, hech chu' avu'unic.

¹⁴Hech yu'un, ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone, j'ech'el comeso ti santoetique. ¹⁵Hech chacalboxuc acotolic yu'un oy xa sp'ijil avo'ntonic. Nopo ava'yic ti c'usi chacalboxuque. ¹⁶C'alal chijnaqui ti smesa ti Cajvaltique hcuch'tic ti ya'llel sat uvate'e ti chcalbetic vocol Dios yu'une, ti jve'tic ti caxlan vaje hech chaj c'u che'el laj yal comel smantal ti Cajvaltique. Hech chvinaj ti jun co'ntontic ti stojol

ti Cajvaltique ti ja' laj yac' sba ti milel cu'untique. ¹⁷Jun no'ox ti caxlan vaje. Hech yu'un manchuc mi epucutic, jun no'ox c'otemucutic yu'un jun no'ox ti caxlan vaj ti jve'tic jcotoltique.

¹⁸Nopo ava'yic ti c'u che'el laj spasic ti jtatamoltique ti vo'one, ja' ti co'ol yelnich'onucutic ti Israel xchi'uque. C'alal laj sti'beic ti smoton ti Diose, hech ivinaj ti jun yo'ntonic ti stojol ti Diose. ¹⁹Mu yu'unuc ti jloq'uesbe sjam ti jun yo'ntonic xchi'uc ti santoetique ti much'utic chac'beic smotone. Yu'un ti jna'tic ti mu cuxuluc ti santoetique, hech yu'un hovil ti ch-ac'bat ti smotone. Mu'yuc stu. ²⁰Ja' hech sjam. Ti much'utic ti chac'beic smoton ti santoetique mu yu'unuc ja' chac'beic ti Diose. Yu'un mu xojtiquinic ti Diose. Ja' chac'beic ti pucujetique. Hech yu'un mu jc'an ti jun avo'ntonic chac'otic xchi'uc ti pucujetique. ²¹Ho'oxuque ti chanaquiic ti smesa ti Cajvaltique, ti chavuch'ic ti ya'llel sat uvate'e chave'ic ti caxlan vaje hech chaj c'u che'el laj yal comel smantal ti Cajvaltique, mu sjamuc ti co'ol chba naclanic ti smesa ti much'utic tspasic ti muc' ti pucujetique. ²²Mu lecuc mi chcac'tic ch-ilin ti jtojoltic ti Cajvaltique. Ja' oy yip ti Cajvaltique. Ho'ucutic mu'yuc quiptic.

Ja' sc'opilal ti libre oyun xijchi pero mu me xbolib yo'nton cu'untic yantic

²³“Libre oyucutic, scotol xu' jpastic”, xachiic. Hech; pero mu scotoluc lec ti pasel. “Libre oyucutic scotol xu' jpastic”, xachiic. Hech;

pero ma'uc sventa chijlecub scotol.

²⁴Ti c'usi ti jpastique, ma'uc no'ox yu'un ti lec chca'itic jtuctic. Ja' ac'o jpastic yu'un chlecub yo'nton yantic uc.

²⁵Ti ti'bole ti chchonic te ti plazae, manic, ti'anic. Mi chlo'laj avo'ntonic yu'un, mu me xajaquic, manic, ti'anic. ²⁶Yu'un ja' yu'un ti Cajvaltique ti balumile xchi'uc scotol ti c'utic chch'i li'i.

²⁷Pero mi chayic'ot ti ve'el ti much'u mu xch'unojuc ti Diose, mi chac'an chach'un batel, scotol ti c'usi chayac'bot ati', ti'an. Mi chlo'laj avo'ntonic yu'un, mu me xajaquic. ²⁸⁻²⁹Repenta mi oy much'u tsna' ti ja' smoton ti santoe ti chayac'boxuc ati'ique, ja' ti co'ol na'ic'atic ti ve'el xchi'uc. Hech chayalbot: "Avi ti'bol li'to, ja' smoton ti yajsantoe", mi xchie, hech yu'un mu me xati'. Mo'oj, chlo'laj yo'nton yu'un ti laj xalyalbot ti ja' smoton ti santoe. Mu yu'unuc mu xu' chati'. Ja' sventail ti mu me xlo'laj yo'nton yu'un ti laj yalbote.

"Libre oyucutic, mu persauc ti jch'untic ti mu stac' ti jti'tutic ti ti'bole", xachiic. ³⁰"Yu'un chcalbetutic vocol ti Diose c'alal chive'tutic, hech yu'un mu'yuc jmultutic yu'un laj calbetutic vocol ti Diose", xachiic. ³¹Hech. Pero manchuc mi chijve', manchuc mi oy c'usi chchuch'tic, scotol ti c'usi ti jpastique lecuc me ch'ot sc'opilal ti Diose cu'untic. ³²Yu'un hech mu me much'u chbolib yo'nton cu'untic, manchuc mi jchi'iltic, ho'ucutic ti co'ol judiucutic xchi'uc, manchuc mi achi'iltac, ho'oxuc

ti co'ol yanlum crixchanooxuc xchi'uc, manchuc mi yan quermanotic. ³³Ti ho'one ti jc'an ti ac'o lecubuc yo'ntonic yantic ti jventa. Ma'uc jnopo'j ti ja' no'ox chlecub co'nton jtuc. Ja' jnopo'j ti ac'o lecubuc yo'ntonic yantic ti jventa, hech chcolic.

11 Chambucun co'nton hech chaj c'u che'el jchanojbe yo'nton uc ti Cristoe.

Ja' sc'opilal ti ac'o smac sjol antsetic c'alal tsc'oponic Dios

²Quermanotac, nichim no'ox co'nton avu'unic yu'un scotol ora chana'ucun yu'un avac'oj ti avo'ntonic ti jc'ope hech chaj c'u che'el laj jchanubtasoxuc. ³Ti jc'an ti hech chana'ic. Ti viniquetique ja' tspasat ti mantal yu'un ti Cristoe. Ti antsetique ja' tspasat ti mantal yu'un ti smalale. Ti Cristoe ja' tspasat ti mantal yu'un ti Diose. ⁴Hech yu'un ti viniquetique mi mu sloq'uesojuc xpixjol tsc'oponic Dios, mi mu sloq'uesojuc xpixjol c'alal chcholbeic sc'opilal ti Diose, ja' mu spas ti muc' ti Cristoe. ⁵Yu'un ja' stalelic ti antsetique ti tsmac sjolic ti c'alal chloquic batel ti sna yu'un hech chvinaj ti oy smalale, hech yu'un mi mu smacojuc sjol tsc'oponic Dios, mi mu smacojuc sjol c'alal chcholbeic sc'opilal ti Diose, ja' mu spas ti muc' ti oy smalale. Yu'un ti much'u hech tspase, co'ol c'otem hech chaj c'u che'el ti jmulavil antse ti itulbat sjol hech chaj c'u che'el viniquetic. ⁶Mi mu sc'an smac sjol ti antse, ja' lec ac'o ba yac' ti tulel scotol stsotsil sjol. Mi yu'un chq'uexav yu'un ti chac' ti tulel scotol stsotsil ti sjole, ac'o smac sjol che'e. ⁷Ja'uc ti viniquetique mu

lecuc mi tsmac sjolic stuquic yu'un co'ol ipasatic hech chaj c'u che'el ti Diose. Ja' ac'bil yabtel yu'un tspanvan ti mantal li' ti balumile. Ja'uc ti antsetique ja' ipasatic yu'un chch'umbe smantal ti viniquetique. ⁸Ma'uc ti sventa ti antse ti hech ipasat ti sba vinique. Ja' ti sventa ti vinique ti hech ipasat ti sba antse. ⁹Mu yu'unuc laj spas ti sba vinique ti Diose yu'un tsa'be xchi'il ti antse. Ja' laj spas ti sba antse yu'un tsa'be xchi'il ti vinique. ¹⁰Hech yu'un ja' tsc'an ti oy se'ñail ti tspan ti muc' ti smalalique ti antsetique ti tsmac sjolique yu'un hech lec ch-ilatic uc yu'un ti ch'ul abatetique. ¹¹Mu yu'unuc parte ti viniquetique, parte ti antsetique ti stojol ti Cajvaltique. Co'ol ti stojol ti Cajvaltique scotolic. ¹²Ti sliqueb yu'un ti ipasat ti antse, yu'un chchi'in sbaic yu'un hech tscolta sbaic xchi'uc ti vinique. Ti patil asta ti ora to ti sventa ants ch-an scotol viniquetic. Lec ti c'u che'el laj spas scotol ti Diose.

¹³Ho'oxuque chana'ic ti mu lecuc mi mu smacojuc sjol tsc'o'ponic Dios ti antsetique. ¹⁴Chana'ic uc ti mu xtun ch-ilat ti viniquetique mi nat ti sjole. ¹⁵Ja'uc ti antsetique mi nat ti sjole, ja' más lec chc'ot. Ja' sventa smacobil sjol yu'un ti nat stsotsil sjolique. ¹⁶Ja' sc'opilal mi oy much'u mu xtun cha'yic yu'un ti hech chacalboxuque, ac'o sna'ic ti hech tsnopic uc ti yan jch'unojeletique ti buc no'ox oyique.

**Ja' sc'opilal ma'uc sventa
ti Cajvaltique ti c'u che'el
chave'lique, xchi**

¹⁷Ti c'usi chacalbeic ti ora to, mu yu'unuc lec chca'i ti hech chapasique yu'un mu sventauc

yutsil avo'ntonic ti yu'un ti chatsob abaique. Ja' no'ox yu'un sventa sbolil avo'ntonic. ¹⁸Jbael hech chacalbeic. Yu'un ca'yoj ti c'alal chatsob abaique ti chave'ic ti caxlan vaje, chavuch'ic ti ya'lel sat uvate'e hech chaj c'u che'el laj yal comel ti Cajvaltique, chat'ujic ti much'u chachi'inic ti naclej te ti mesa. Laj jch'un jutuc ti hech chapasique. ¹⁹Mu chopoluc ti mi mu co'oluc ti ac'opique yu'un hech chvinaj ti much'u más lec xch'unojique. Ja' chopol ti chat'ujic ti much'u chachi'inic ti nacleje. ²⁰Ti c'alal atsoboj abaic te ti mesa, ma'uc sventa ti Cajvaltique ti hech chave'lique. ²¹Mu yu'unuc co'ol chave'ic ti c'utic laj avich'ic talele. Jujunoxuc chalajesic ti ave'elique. Oy yan chvi'naj, oy yan chyacub. ²²¿C'u yu'un hech chapasic? Oy anaic stac' te chavel'ic, stac' te chavuch'ic. Mu'yuc sc'opilal ti avo'ntonic yu'un ti te atsoboj abaic ti sna ti Diose. Ja' no'ox chavaqu'ic ti qu'uxlal ti quermanotic ti mu'yuc c'usi oy yu'unique. ¿C'usi chacalbeic? Lec co'nton avu'unic, ¿mi chacute? iBu ba lecuc co'nton avu'unic yu'un ti hech chapasique!

Ja' sc'opilal ti smesa ti Cajvaltique

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³Yu'un calojboxuc xa ti c'u che'el laj yalbul ti Cajvaltique ti ja' ti yorail ti i'ac'at entrecal ti Cajvaltique, c'alal mu to stsacat, ja' laj stsac jun caxlan vaj ti Cajvaltique. ²⁴Laj yalbe vocol ti Diose, laj xet' ti caxlan vaje. Hech laj yalbe ti yajchanc'opetique: “Ilo, ve'anic. Ja' jbec'tal li'to yu'un

chcac' jba ti milel avu'unic. Hech me xapasilanic yu'un chana'ucun", xchi. ²⁵Hech ono'ox uc, c'alal laj yo'ntonic ive'ic, lic stsac ti tazae, hech laj yalbe: "Ja' ti ya'lel sat uvate' li' ti taza li'to, ja' señaíl ti ach' c'op ti yaloj ti Jtote ti c'u che'el chacolique. C'alal chavuch'ic, hech me chana'ucun ti laj cac' jba ti milel avu'unic", xchi ti Cajvaltique. ²⁶Yu'un c'alal ti jve'tic ti caxlan vaje, chcuch'tic ti ya'lel sat uvate'e hech chaj c'u che'el laj yal comel, chcac'tic ti na'el ti icham scoj jmultic ti Cajvaltique. Ja'to c'alal chcha'sut tal nixtoc, ja'to chlj co'ntontic ti jpastic.

Ja' sc'opilal ti mi mu jsutesojuc co'ntontic ti jve'tic ti caxlan vaje ti chcuch'tic ti ya'lel sat uvate'e

²⁷Hech yu'un mi mu jsutesojuc co'ntontic ti jve'tic ti caxlan vaje, chcuch'tic ti ya'lel sat uvate'e hech chaj c'u che'el laj yal comel ti Cajvaltique, mu jpastic ti muc' ti laj yac' sba ti milel cu'untique. ²⁸Hech yu'un ti jujunucutique ac'o jna'tic ti co'ntontic mi jsutesoj co'ntontic ti bu palta chca'itique. Hech yu'un mi sitem xa co'ntontic yu'un ti jmultique, hech ac'o jve'tic ti caxlan vaje ac'o cuch'tic ti ya'lel sat uvate'e. ²⁹Yu'un mi mu jsutesojuc co'ntontic ti jve'tic ti caxlan vaje chcuch'tic ti ya'lel sat uvate'e, ja' mu jpastic ti muc' ti ja' señaíl yu'un ti jna'tic ti laj yac' sba ti milel cu'untic ti Cajvaltique. Mi hech ti jpastique, ja' chiyac'bucutic castigo ti Diose. ³⁰Scoj ti hech chapasique ti epoxuc mu'yuc avipic. Epoxuc jchameloxuc. Hech yu'un ti ep ivay

xa ti sbec'talique yo' bu oyoxuque. ³¹Yu'un ti jsutesoj co'ntontic ti stojol ti Diose ti jve'tic ti caxlan vaje chcuch'tic ti ya'lel sat uvate'e, hech mu xiyac'bucutic castigo ti Diose. ³²Yu'un ti chiyac'bucutic castigo ti Cajvaltique yu'un hech ac'o p'ijubucutic. Hech mu co'oluc chba quich'tic castigo sbatel osil xchi'uc scotol ti yan crixchanoetique. ³³⁻³⁴Hech yu'un, quermanotac, c'alal chatsob abaic yu'un chave'ic ti caxlan vaje, chavuch'ic ti ya'lel sat uvate'e hech chaj c'u che'el laj yal comel ti Cajvaltique, malo me abaic naca me xa'ac'batic castigo yu'un ti Diose yu'un ti chopol chapasic c'alal chatsob abaique. Mi oy much'u chvi'naj ac'o ve'uc tal te ti sna. Ti c'usi yan tsc'an ta to xacalboxuque, chul calboxuc c'alal chital.

Ja' sc'opilal ti jp'ijiltic ti chiyac'bucutic ti Ch'ul Espíritue

12 Yu'un ti laj ajac'bun ti c'u che'el chiyac'bucutic jp'ijiltic ti Ch'ul Espíritue, hech yu'un chacalboxuc ti ora to, quermanotac. ²Chana'ic ti c'alal mu to ach'unojbu sc'op ti Cajvaltique, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque, hech nalajic ti lo'lael yu'un laj ach'unic ti c'uc no'ox chapasic ti muq'ue, ja' ti mu cuxuluque. ³Hech yu'un chacac'boxuc ana'ic ti c'u che'el chc'opoj ti much'u ventaimbil yo'nton yu'un ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Diose yu'un hech mu xalajic ti lo'lael ti ora to. Scotol ti much'u ventaimbil yo'nton yu'un ti Espiritu yu'un ti Diose mu chopoluc chc'opoj yu'un ti Jesuse. Spasoj ti muc' yu'un ja' yajval.

⁴Jeltos ti jp'ijiltique ti chquich'tique pero jun no'ox ti much'u chijyac'bucutique, ja' ti Ch'ul Espíritue. ⁵Jeltos ti cabteltique pero jun no'ox ti much'u chijyac'bucutique, ja' ti Cajvaltique. ⁶Jeltos ti c'u che'el xu' ti jpastic ti abtele ti jujunucutique pero jun no'ox ti much'u chijyac'bucutic jna'tic c'u che'el ti jpastic ti jujunucutique, ja' ti Diose. ⁷Ja' sventa chijlecub jcotoltic ti c'utic chijyaq'uilambucutic ti Ch'ul Espíritue ti jujunucutique. ⁸Oy ch-ac'batc sp'ijil yo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espíritue yu'un chchanubtasvanic. Oy ch-ac'batc sp'ijil yo'ntonic yu'un chcholic ti sc'op ti Diose. Ja' ti sventa uc ti Ch'ul Espíritue. ⁹Oy ch-ac'batc ep xch'unojel yo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espíritue. Oy ch-ac'batc sp'ijil yo'ntonic yu'un tscoltaic jchameletic. Ja' ti sventa uc ti Ch'ul Espíritue. ¹⁰Oy ch-ac'bat spasic jchop o abteletic. Oy ch-albatic yu'un ti Diose ti c'u che'el chalbeic sc'opilal ti Diose. Oy ch-ac'bat sna'ic mi ja' yabtel ti Ch'ul Espíritue, mi ja' yabtel pucujetic. Oy ch-ac'bat yalic sc'op Dios ti yan c'opetic ti ora no'ox. Oy ch-ac'bat sna'ic tsjelavesic ti sc'op Dios ti yan c'opetique. Ja' ti sventa uc ti Ch'ul Espíritue. ¹¹Jun no'ox ti Ch'ul Espíritue ti yac'oj sba ch-abteje. Ja' scotol sventainoj. Ti c'usi sc'an yo'nton ti Ch'ul Espíritue, hech chijyac'bucutic ti jujunucutique.

**Ja' sc'opilal ti jun no'ox
c'otemucutic xchi'uc ti Cristoe
manchuc mi epucutic**

¹²Nopo ava'yic c'u x'elan ti jbec'taltique. Manchuc mi ep ti

tos yich'oj sbae, jun no'ox c'otem. Ja' no'ox hech uc manchuc mi epucutic jun no'ox c'otemucutic xchi'uc ti Cristoe, ho'ucutic ti jch'unojbetic ti sc'ope. ¹³Manchuc mi judioucucic, manchuc mi yanlum crixchanoucucic, manchuc mi chombilucutic ti mozoil, manchuc mi libre oyucutic, jun no'ox c'otemucutic yu'un jun no'ox ti Ch'ul Espíritue ti quich'ojtic jcotoltique. Hech chac c'u che'el ti jun no'ox sat ho' chuch'tic jcotoltic.

¹⁴Ti jbec'taltique mu jtosuc no'ox yich'oj sba. Ja' ep ti tos yich'oj sba hech tscolta sbaic ti abtel. ¹⁵Ti taca hech chal ti cacantique: “Yu'un mu ho'ucun c'obilun, hech yu'un mu'yuc jtu yu'un ti jbec'tal che'e”, ti taca chiuque, manchuc mi hech chal, oy stu yu'un ja' cacantic. Te ono'ox oy xchi'uc jbec'taltic. ¹⁶Ti taca hech chal ti jchiquintique: “Yu'un mu ho'ucun satilun, hech yu'un mu'yuc jtu yu'un ti jbec'tal che'e”, ti taca chiuque, manchuc mi hech chal, oy stu yu'un ja' jchiquintic. Te ono'ox oy xchi'uc jbec'taltic. ¹⁷Ti scotol satiluc ti jbec'taltique, ibu c'amba ca'itic c'op! Ti scotol chiquiniluc ti jbec'taltique, ibu c'amba quich'tic ic! ¹⁸Yu'un hech laj sc'an ti Diose, hech yu'un ti oy yabtel jujutos ic'ot scotol. ¹⁹Ti jtosuc no'oxe, mu xu' c'u tspas. ²⁰Pero yu'un ep ti tos yich'oj sba, hech yu'un xu' yu'un ti abtele.

²¹Ti taca hech chal ti jsatique: “¿C'u stu cu'unot?” mu xu' hech chalbe ti jc'obtique yu'un oy stu uc. Ti taca hech chal ti joltique: “¿C'u stu cu'unot?” mu xu' hech

chalbe ti cacantique yu'un oy stu uc. ²²Manchuc mi mu tsotsuc yabtelic yich'ojic x'elan, mu xu' tsp'aj sbaic yu'un oy stuic scotolic. ²³Ti bu mu'yuc lec sc'opilal ti jbec'taltique ti jcuytique, ja' chcac'betic sc'u'. Ti bu mu t'ujumuc chquiltic ti jbec'taltique, ja' ti jmactic. ²⁴Ti bu t'ujum chquiltic ti jbec'taltique, mu jmactic. C'alal laj spas ti jbec'taltique ti Diose, laj yac'be tsots yabtel ti bu mu t'ujumuque. ²⁵Hech lec cha'i sbaic, mu'yuc pleito ti jbec'taltic yu'un tscolta sbaic ti abtel ti jujutose. ²⁶Hech yu'un mi oy bu c'ux jtosuc, oy spalta scotol chca'itic. Mi ti jc'uxubintic jtosuc, yich'oj xa c'uxubinel cha'i scotol. ²⁷Ti ho'ucutique sbec'talucutic ti Cristoe. Hech yu'un oy jtutic yu'un ti jujunucutique. ²⁸Ti stojol ti jch'unojetique oy much'utic yich'oj tsots yabtelic yu'un ti Diose. Ti jtose jcholic'opetic, ti jtose ja' chalic c'usi chc'ot ti pasel, ti jtose jchanubtasvanejetic. Oy yan yamal yabtel yich'ojic. Oy tspasic jchop o abteletic, oy tscoltaic jchameletic, oy chcoltavanic, oy jchapanvanejetic, oy ch-ac'bat yalic sc'op Dios ti ora no'ox ti yan c'opetic. ²⁹Mu scotoluc jcholic'opetic, mu scotoluc chalic c'usi chc'ot ti pasel, mu scotoluc jchanubtasvanejetic, mu scotoluc tspasic jchop o abteletic. ³⁰Mu scotoluc tscoltaic jchameletic. Mu scotoluc ch-ac'bat yal sc'op Dios ti ora no'ox ti yan c'opetic, mu scotoluc ch-ac'bat sna' ti ora no'ox tsjelaves ti sc'op Dios ti yan c'opetique. Ti co'oluc yabtelic

scotolic, imuch'u c'amba spas ti yan abtele! ³¹Hech yu'un ti ho'oxuque acotolic laj xa ac'anic ti chavalic sc'op Dios ti ora no'ox ti yan c'opetic. Ja' yamal sc'opilal. Hech yu'un ja' tsc'an ti chac'anic ti avabtelique ti bu más tsots sc'opilale. Chacalbe avalyic ti bu más to lec jelaven yutsil sc'opilale ti tsc'an ti chac'anique.

**Ja' sc'opilal ti jelaven yutsil
mi chijc'uxubinvane**

13 Manchuc mi xu' chijc'opoj ti ora no'ox ti ep ti tos sc'op crixchanoetic xchi'uc sc'op ch'ul abatetic, mi mu xijc'uxubinvanucutique, hech c'otemucutic hech chaj c'u che'el campana ti hech no'ox stsantsune. Hech c'otemucutic uc hech chaj c'u che'el sepsep taq'uin ti hech no'ox stsantsune. Yu'un muc un oy sjam ti cha'i ti jc'optic ti Diose. ²Manchuc mi nij'ac'bat jna'tic yu'un ti Diose ti c'usi chc'ot ti pasele, manchuc mi nij'ac'bat jna'tic ti c'utic muc sna'ic ti antiguoetic ti vo'one, manchuc mi scotol oy ti co'ntontique, manchuc mi oy lec xch'unojel co'ntontic yu'un xu' cu'untic ti jpastic jchop o abteletique, mi mu xijc'uxubinvanucutique, hovil ti li'oyucutic li' ti balumile. ³Manchuc mi laj jq'uelantic batel scotol ti c'utic oy cu'untique yu'un hech ti jmac'lintic ti me'onetique, manchuc mi laj jchic' jbatic o yu'un ti jcuytic ti hech más lec chijyilucutic ti Diose, mi mu xijc'uxubinvanucutique, hovil ti hech laj jpastique.

⁴Ti much'u chc'uxubinvane ja' mu xljay yo'nton ti ora. Ja' lec

yo'nton. Mu spas biq'uit yo'nton. Mu xac' sba ti pasel ti muc'. ⁵Mu stoy sba. Mu xjelav ti stojol yantic. Mu sliques c'op, mu x'ilin, mu xbolib yo'nton. ⁶Ma'uc nichim no'ox yo'nton mi tsta smul ti yermanoe. Ja' nichim no'ox yo'nton mi lec chbat ti yermanoe. ⁷Scotol c'ac'al jun yo'nton ti stojol ti yermanoe. Mu xchibaj yo'nton ti stojol. Mi oy palta ti yermanoe chcuch yu'un. ⁸Ti chijc'uxubinvane ja' sventa sbatel osil. Ja'uc ti sp'ijil co'ntontic no'ox ti xu' chcaltic c'usi chc'ot ti pasele, ja' chljaj sc'opilal. Ja' no'ox hech uc ti chijc'opoj ti yan c'opetique, ja' no'ox hech chljaj sc'opilal. Ja' no'ox hech uc scotol ti yan jp'ijiltique ja' no'ox hech chljaj sc'opilal. ⁹Yu'un c'alal li'oyucutic li' ti balumile sc'an to ti ts'acal ti jna'tic scotol. Hech yu'un mu ts'acaluc chich' cholet ti sc'op ti Diose. ¹⁰C'alal tsta yorail ti ts'acal chij'ac'bat jna'tic scotol te ti vinajel, hech yu'un chljaj sc'opilal ti bu mu jna'tique.

¹¹C'alal ololucutic to hech chaj c'u che'el ololetic nijc'opojucutic. Ti co'ntontique hech chaj c'u che'el yo'ntonic ololetic. Ti c'usi laj jnop ti co'ntontique, ja' hech chaj c'u che'el tsnopic ololetic. C'alal nijch'i xa, icom cu'untic hech chaj c'u che'el tsnopic ti ololetique. Ja' no'ox hech uc c'alal nijc'ot xa ti vinajele, icom cu'untic hech chaj c'u che'el laj jnoptic li' ti balumile. ¹²Ja' no'ox hech chaj c'u che'el mu xquiltic lec jsatic mi oy spalta ti espejoe, ja' no'ox hech uc ti ora to o'lol no'ox quilojtic. Ja'to mi nijc'ot ti vinajele ja'to chc'o jq'uelctic scotol. Yu'un ti Cajvaltique

chijyojtiquinucutic ti mero meel. Ja' no'ox hech c'alal chijc'ot, chc'ot cojtiquintic ti mero meel. ¹³Hech yu'un oxib ti mu xljaj sbatel osile, ja' ti xch'unojel co'ntontique xchi'uc ti smuc'ul co'ntontique xchi'uc ti chijc'uxubinvane. Ja' jelaven yutsil ti chijc'uxubinvane.

Ja' sc'opilal ti much'utic xu' chc'opojic ti ora no'ox ti yan c'opetique ti sventa ti Ch'ul Espíritue

14 Toyoluc me avo'ntonic c'anilanic me ti chac'uxubinvanique. C'anic uc ap'ijilic ti ja' chayac'boxuc ti Ch'ul Espíritue. Ja' me xac'anic chacholic ti c'u che'el chayalboxuc ti Diose. Ja' más tsots sc'opilal, ja' mu tsotsuc sc'opilal ti mi chac'opojic ti ora no'ox ti yan c'op. ²Yu'un ti much'utic ch-ac'bat sp'ijilic yu'un ti Ch'ul Espíritue yu'un hech ti ora no'ox chc'opojic ti yan c'op, ma'uc tsc'oapon crixchanoetic. Ja' no'ox Dios ti tsc'oapon sba xchi'uque. Mu'yuc much'u ch-a'ibat sjam ti sc'opique. ³Ja'uc ti much'u chal ti sc'op ti Diose, ja' chchanubtas crixchanoetic, ja' chtaquivan, ja' tsmuc'ubtasbe yo'ntonic. ⁴Ti much'utic ch-ac'bat sp'ijilic yu'un ti Ch'ul Espíritue yu'un hech ti ora no'ox chc'opojic ti yan c'op, stuquic no'ox chmuc'ub yo'ntonic yu'un. Ja'uc ti much'u chal ti sc'op ti Diose, ja' scotol ti jch'unojeletique chmuc'ub yo'ntonic yu'un.

⁵Lec mi na'ac'bat ap'ijilic acotolic yu'un ti Ch'ul Espíritue yu'un hech xu' ti ora no'ox chac'opojic ti c'uc no'ox c'opal. Pero ja' más to lec mi chavalic ti sc'op ti Diose ti

ac'opique. Yu'un ti much'u chal ti sc'op ti Diose, ja' más tsots yabtel yich'oj. Ti much'u xu' chc'opojic ti ora no'ox ti ep ti tos c'opetique, ja' mu tsotsuc yabtel yich'oj. Ja'to mi oy much'u chjelvesbat ti sc'ope, ja'to xu' chp'ijub scotol ti jch'unojeletique. ⁶Hech yu'un, quermanotac, mi chtal jc'oponoxuc ti yan c'op, mu'yuc c'u stu avu'unic. Mi ti ac'op chacalboxuc c'usi albilun yu'un ti Diose, mi chacalbeic c'usi sventa chap'ijubic, mi chacalbeic c'usi chc'ot ti pasel, mi chajchanubtasoxuc, ja' chtun avu'unic.

⁷Nopo aval'yic c'u x'elan chtijat ti arpaе, ti ch-oq'uesanat ti aje. Mi mu lecuc chtijat ti arpaе, mi mu lecuc ch-oq'uesanat ti aje, ibu c'amba jna'tic ti c'usi q'uejojale! ⁸Ja' no'ox hech uc mi mu jamaluc ch-oq'uesanat ti cornetae, ibu c'amba sna'ic ti soldadoetique ti yu'un chchapan sbaic yu'un chbatic ti pleitoe! ⁹Ja' no'ox hech uc ti ho'oxuque yu'un mu'yuc much'u cha'ibeic sjam ti ac'opique ti c'alal chac'opojic ti ora no'ox ti yan c'ope, hech yu'un ibu c'amba sna'ic ti c'usi laj avale! Hovil ti chac'opojique. ¹⁰Ep ti tos c'opetic li' ti balumile. Pero ja' no'ox chca'ibe jbatic ti jc'optique mi co'ol ti jc'optique. ¹¹Hovil ti jc'opontic ti jc'optic ti much'u mu xijya'ibucutic jc'optique. Ja' no'ox hech hovil chise'oponucutic ti sc'opic mi mu xca'ibetic ti sc'opique. ¹²Ja' no'ox hech ti ho'oxuque hovil ti chac'opojic ti yan c'opetic mi mu'yuc much'u cha'ibe sjam ti ac'ope. Lec ti toyol avo'ntonic

chac'an chavich'ic ti ap'ijilique ti chayac'boxuc ti Ch'ul Espíritue, pero ja' me xac'anic ti ja' chp'ijub ti aventaic scotol ti jch'unojeletique.

¹³Hech yu'un ti jayvo'oxuc ti cha'ac'batic ap'ijilic yu'un hech xu' chac'opojic ti ora no'ox ti yan c'ope, albo volol ti Diose yu'un hech chana'ic chavalbe sjam ti c'usi laj avale. ¹⁴Yu'un mi ti jc'opontic Dios ti yan c'op, ja' ventaimbil co'ntontic yu'un ti Ch'ul Espíritue hech yu'un ti hech chiq'opoj. Ti ho'ucutique ja' mu xc'ot ti co'ntontic ti c'u che'el chcalbetique. ¹⁵Hech yu'un hech ti jpas ho'oni. Ventaimbil co'nton yu'un ti Ch'ul Espíritue ti jc'opon Dios ti yan c'op, ti jc'opon Dios ti jc'op uc yu'un hech ti jna' ti c'usi lec chcalbe ti Diose. Ventaimbil co'nton yu'un ti Ch'ul Espíritue chiq'uejin yu'un ti Diose ti yan c'op, chiq'uejin ti jc'op uc yu'un hech ti jna' ti c'usi chiq'uejin yu'un ti Diose. ¹⁶Ja'uc mi hocol aval chavutic ti Diose ti yan c'op no'ox, yu'un ti mu xa'ibeic sjam ti cusi chavalique ti quermanotique ti te achi'inojique, “hechuc”, mu xchi c'alal laj avo'nton laj ac'opon ti Diose yu'un mu xa'yic ti c'usi laj avale. ¹⁷Lec ti laj avalbe volol ti Diose ho'oti. Pero muc xmuc'ub yo'ntonic yantic avu'un. ¹⁸Hocol yalbun ti Diose más ep chic'opoj ti ora no'ox ti yan c'opetic ho'oni c'alal jtuc oyun. Jutuc no'ox chac'opojic ti ora no'ox ti yan c'opetic ti ho'oxuque. ¹⁹Manchuc mi hech ac'bilun jp'ijile, mu jc'an ti hech ti jpas ti stojol scotol ti jch'unojeletique. Persa chic'opoj ti sc'opique yu'un hech ti jchanubtas. Manchuc mi ho'p'el no'ox chcalbe,

ja' chmuc'ub yo'ntonic cu'un. Hovil mi chic'opoj ti stojolic ti yan c'op. Yu'un manchuc mi lajunmil ti p'el chcalbe ti yan c'op, muc un chmuc'ub yo'ntonic cu'un.

²⁰Quermanotac, mu me hechuc chanopic hech chaj c'u che'el ololetic. Taca mu xana'ic ti c'usi chopole hech chaj c'u che'el ololetic lec. Pero ti c'u che'el chanopique ja' tsc'an ti chanopic hech chaj c'u che'el muc'tic crixchano. Tsc'an ti chanopic mi lec ti c'u che'el chapasique. ²¹Hech ono'ox ts'ibabil ti sun ti Diose: “Ti jtac talel yanlum crixchanoetic ti yan ti sc'opique yu'un tsalbil chc'otic ti achi'iltaque. Ja'to hech chlic sna'ic ti c'usi castigoal ti chcac'bee yu'un ac'o sna'ic ti ho'on Diosun yu'unique. Hovil; mu yu'unuc hech tsutes yo'ntonic ti jtojol”, x'utat ti Isaíase, xchi ti Diose. ²²Ja' no'ox hech uc ti ora to mi ja' no'ox chac'opojic ti yantic c'opetique mu'yuc much'u tsutes yo'ntonic avu'unic. Ja'uc mi jamal chachol ti sc'op ti Diose ti stojol ti achi'iltaque, ja' chc'ot ti yo'nton avu'unic yu'un ti jamal chacholique. ²³Hech yu'un c'alal atsoboj abaic acotolic ho'oxuc ti jch'unojeloxuque, mi acotolic chac'opojic ti ora no'ox ti yan c'opetique, hech yu'un mi ch-ochic tal te ti atojolique ti much'utic mu xch'unojuque ti mu chanubtasbiluc mi jutuc ti sc'op Diose, “chujuben sjolic”, xchiic avu'unic yu'un chavoctic no'ox. ²⁴Ja'uc mi acotolic chavalic ti sc'op ti Diose ti ac'opic, hech yu'un mi ch-ochic tal te ti atojolique ti much'utic mu xch'unojuque ti mu chanubtasbiluc

mi jutuc ti sc'op ti Diose, ja' chtijbat yo'ntonic yu'un cha'ibeic sjam ti c'usi chavalic acotolique. Ja' chlo'laj yo'ntonic yu'un smulic ti sventa ac'opic acotolique. ²⁵Hech chlic sna'ic ti mu xtun ti yo'ntonique. Hech tsbic'tajes sbaic ti stojol ti Diose, hech tsutes yo'ntonic ti stojol ti Diose. “Melel ti xchi'inojic ti Diose ti mero melel”, xchiic.

**Ja' sc'opilal lecuc me chapasic
scotol, oyuc me sjam ti
c'usi chavalique, xchi**

²⁶Hech yu'un ti c'alal chatsob abaique, quermanotac, ti c'u che'el chayac'boxuc ana'ic ti Ch'ul Espíritue jun ac'o q'uejinuc yu'un Dios, yan ac'o xcholbe sjam ti sc'op Diose, yan ac'o yal ti c'usi ach' i'ac'bat sna' yu'un ti Diose, yan ac'o c'opojuc ti yan c'op, yan ac'o sjelavesbe ti sc'ope. Sventauc me chmuc'ub avo'ntonic acotolic ti c'usi chapasique. ²⁷Mi oy much'u tsc'an chc'opoj ti yan c'op, ta yutsil ti cha'vo' no'ox chc'opoj. Mi lum ep, oxvo'. Jujuntic ac'o c'opojuc. Ac'o jelavesbatuc sc'op yu'un junuc quermanotic. ²⁸Mi mu'yuc much'u tsna' chjelavesbat sc'opic, mu me xc'opojic ti stojol scotol ti jch'unojeletique. Stuc ac'o sc'opon Dios ti yo'nton, hech cha'i ti Diose. ²⁹Ja' no'ox hech uc cha'vo' oxvo' no'ox me ac'o xchol ti c'u che'el i'albat ti yo'nton yu'un ti Diose. Hech yu'un ti yan quermanotique ac'o snopic mi sc'op Dios ti yac'oj sba chholique. ³⁰Ti much'utic te nacajtique mi oy much'u oy c'usi ch-albat ti ora ti yo'nton yu'un ti Diose, ac'o ch'aniuc ti much'u yac'oj

sba chc'opojje yu'un ac'o yal ti c'usi ch-albat ti yo'nton yu'un ti Diose ti yan uque. ³¹Yu'un mu xtun mi oy chac'opojic cha'vo' oxvo'. Ja' no'ox chavogetic no'ox chc'ot. Ti ho'oxuc ti chavalic ti sc'op ti Diose, ja' hech tsc'an ti jujuntic chlic c'opojanic. Hech chap'ijub acotolic. Hech chmuc'ub avo'nton acotolic. ³²Mi oy cha'albatic ti avo'ntonic ti ora yu'un ti Diose, hech yu'un mu persauc ti chac'opoj ti ora. Xu' chamala. Patil xu' chlic aval yu'un hech cha'yic scotolic. ³³⁻³⁴Yu'un ma'uc sventa Dios mi xijvochetucutic no'ox. Ja' yu'un Dios chc'ot yu'un ti jmala jbatique, hech lec chbat.

Ti antsetique mu me xc'opojic ti stojol ti jch'unojeletique hech chaj c'u che'el ti mu xc'opojic ti antsetique ti jujun templo ti buc no'ox tstsob sbaic ti jch'unojeletique. Yu'un ti antsetique mu yich'ojuc yabtelic yu'un chc'opojic ti stojol scotolic. Biq'uit ac'o yac' sbaic hech chaj c'u che'el chal ti smantal ti Diose. ³⁵Mi oy c'usi sc'an sna'ic ja' ac'o sjac'beic ti smalalique te ti snaic yu'un mu lecuc mi chc'opoj antsetic ti stojol scotol ti jch'unojeletique.

³⁶Ho'oxuc ti ach'unobjeic sc'op ti Diose te ti Corintoe, na'ic me ti mu ho'ucoxuc jbael laj aliquesic ti sc'op ti Diose. Mu atucuc no'ox ti ihul xa ti aventaic ti sc'op ti Diose. Hech yu'un ja' tsc'an ti chapasic hech chaj c'u che'el tspasic ti yan jch'unojeletique ti c'u che'el ichanubtasatic yu'un ti Diose. ³⁷Yu'un ti ho'oxuc ti ac'biloxuc ap'ijilic yu'un chavalic ti sc'op ti Diose, xchi'uc ti ho'oxuc

ti ac'biloxuc ap'ijilic hech xu' chac'opojic ti ep ti tos c'opetique, chana'ic ti ja' smantal ti Cajvaltique ti c'u che'el laj jts'ibaboxuc avi to.

³⁸Mi oy much'u mu spas ti muc' avi to, hech mu me xapasbeic ti muc' ti sc'op uque.

³⁹Hech yu'un, quermanotac, c'anic me ti jamal chavalic ti sc'op ti Diose ti ac'opique. Ja' no'ox hech uc mu me xapajesic ti much'utic chc'opojic ti ep ti tos c'opetique.

⁴⁰Lecuc me chapasic scotol. Oyuc me sjam ti c'usi chavalique.

Ja' sc'opilal ti yu'un ti icha'cuxi loq'uel ti ch'en ti Cajvaltique, ja' no'ox hech chijcha'cuxiucutic uc

15 Quermanotac, más chacac'boxuc ana'ic ti lequil ach' c'ope ti laj jcholboxuc ava'yique. Yu'un laj apasic ti muc', hech yu'un oy xch'unojel avo'ntonic asta ti ora to. ²Mi j'ech'el avac'oj ti avo'ntonic ti c'ope ti laj jcholboxuc ava'yique, ja' chacolic. Mi hovil laj avalic ti chach'unique, mu xacolic.

³Ja' tsots sc'opilal ti c'u che'el laj jcholboxuque yu'un hech quich'oj mantal ti ja' icham ti cruz yu'un jmultic ti Cristoe hech chaj c'u che'el ts'ibabil ti sun ti Diose, ⁴ti imucati ti ch'ene, ti yoxibal c'ac'al icha'cuxi loq'uel ti ch'en hech chaj c'u che'el ts'ibabil ti sun ti Diose. ⁵Laj jcholboxuc ava'yic ti ja' jbael laj yac' sba ti q'uelel ti stojol ti Pedroe. Patil laj yac' sba ti q'uelel ti stojol scotol ti yajchanc'opetique, ja' ti lajchavo'ique. ⁶Patil laj yac' sba ti q'uelel ti stojol ep quermanotic. Ech'em ti ho'ob ciento te stsoboj sbaic co'ol laj yilic ti ja' ti Cristoe.

Ti much'u laj yilique oy to ep cuxajtic ti ora to, oy yantic uc ivay xa ti sbec'talique. ⁷Patil laj yac' sba ti q'uelel ti stojol ti Jacoboe. Patil laj yac' sba ti q'uelel ti stojol scotol ti jchol'opetic yu'une.

⁸Ho'oni ja' slajebun xa laj yac' sba ti q'uelel ti jtojol uc. Ho'oni hech chaj c'u che'el olol ti mu ts'aquiemuc yual ti ch-ane, ti ora no'ox ch-an. Ja' no'ox hechun ti ho'one ti ora no'ox laj sjelbun co'nton ti Cajvaltique.

⁹Ho'oni biq'uitun, ja' muc' ti yan jchol'opetique. Mu lecuc x'elan ti ochemun ti jcholc'ope yu'un ep laj quibajin scotol ti much'utic xch'unojbeic sc'op ti Diose. ¹⁰Ti sventa no'ox yutsil yo'nton ti Diose ti hech nic'ot xa ti jcholc'ope. Mu hoviluc ti oy yutsil yo'nton cu'une. Tsots ni'abtej ho'oni, jutuc no'ox i'abtej scotol ti yantique. Mu ho'ucun jtuc. Ja' ti sventa no'ox ti Diose ti hech yac'ojbun yutsil ti co'ntone. ¹¹Manchuc mi ho'on, manchuc mi ja' ti yantique, hech cac'oj jbatutic ti jcholbetutic sc'opilal ti Cristoe. Hech yu'un ti ach'unojic xae.

¹²Yu'un nacholbat ava'yic sc'opilal ti Cristoe ti icha'cuxi loq'uel ti ch'ene, hech yu'un ꝑ'c'u yu'un oy hech chavalic: "Mu'yuc much'u chcha'cuxi loq'uel ti ch'en", xachiic?

¹³Ti meeluc ti mu'yuc much'u chcha'cuxi loq'uel ti ch'ene, hech chloc' sjam ti muc xcha'cuxi loq'uel ti ch'en ti Cristo uque ti hechuque.

¹⁴Ti meeluc ti muc xcha'cuxi loq'uel ti ch'en ti Cristoe, hovil ti jcholbetutic sc'op ti hechuque. Hovil ach'unojic uc ti hechuque.

¹⁵Jlo'lavanejuntutic c'otemuntutic ti hechuque yu'un jcholojbetutic xa sc'opilal ti Diose ti laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en ti Cristoe. Ti mu'yucuc much'u chcha'cuxi loq'uel ti ch'en ti animaetique, yu'un muc xcha'cusesat loq'uel ti ch'en yu'un ti Diose ti Cristoe obi. ¹⁶Ti meeluc ti mu'yuc much'u chcha'cuxi loq'uel ti ch'en ti animaetique, yu'un muc xcha'cuxi ti Cristo uque ti hechuque. ¹⁷Ti meeluc ti muc xcha'cuxi ti Cristoe, hovil ti ach'unojbeic scop ti hechuque. Oyoxuc to ti mozoil yu'un ti mulile ti hechuque. ¹⁸Hech ti much'utic oyic ti stojol ti Cristoe ti ivayic xa ti sbec'talique, ja' ch'ayel ibatic ti hechuque. ¹⁹Ti meeluc ti ja' no'ox jayib c'ac'al cuxulucutic li' ti balumile ti oyucutic ti stojol ti Cristoe, más uts jbatuc ho'ucutic ti hechuque. Mu utsuc sbaic ti yan crixchanoetique ti hechuque.

²⁰Ti ho'ucutique ti jna'tic ti meel ti icha'cuxi loq'uel ti ch'en ti Cristoe. Yu'un ti icha'cuxi primeroe, hech yu'un chcha'cuxiic scotolic ti quermanotique ti ivay xa ti sbec'talique. ²¹Ti scoj jun vinic chijchamucutic. Ti sventa jun vinic chijcha'cuxiucutic.

²²Yu'un ti scoj ti Adane jcotoltic chijchamucutic. Ti sventa ti Cristoe jcotoltic chijcha'cuxiucutic. ²³Hech xmelmun batel. Ja' jbael icha'cusesat ti Cristoe. C'alal tsutal ti Cristoe, chcha'cusesat ti much'utic oyic ti stojole. ²⁴Patil c'alal tsta yorail ti slajebal c'ac'ale, tsalbil chc'ot yu'un ti Cristoe scotol ti yajcontrae ti oy yipe, ti oy sp'ijile, ti oy yip tspas mantale.

C'alal tsalbil xa yu'un scotole, hech yu'un chac'be entrecal ti sc'ob ti Jtotic Diose scotol ti much'utic ich'umbat sc'op yu'une. Yu'un ja' i'ac'bat yabtel yu'un. ²⁵Ja'to c'alal tsalbil chc'ot scotol ti yajcontrae, ja'to chljaj yo'nton chispasucutic ti mantal ti Cristoe. ²⁶Ja' ti slajeb ti yajcontrae ti tstsale, ja' ti chijchamucutic yu'une. ²⁷Yu'un hech ono'ox ts'ibabil ti sun ti Diose ti "ja' chac'be sventain scotol ti Snich'one", ti xchie. Ti "scotol chac'be sventain" ti xchie, mu yu'unuc tsventain ti Stote. Yu'un ja' ti sventa ti Stote ti tsalbil chc'ot yu'un scotol. ²⁸C'alal tsalbil ic'ot xa yu'un scotole, hech chlic yac' sba ti ventainel yu'un ti Stote yu'un ja' ti sventa ti Stote ti tsalbil ic'ot yu'un scotol. Hech patil mu xa sventain ti Snich'on ti Diose. Ja' tsventain scotol ti Jtotic Diose.

²⁹Ti meleluc ti mu xcha'cuxiic ti animaetique, mu hechuc chich'ic ho' ti crixchanoetique yu'un ti sventa ti yermanotac ti icham xae. Taca mu xch'unic ti chcha'cuxiic ti animaetique, mu hechuc tspasic ti hechuque.

³⁰Ti meleluc ti mu xijcha'cuxiucutique, ¿c'u stu cu'untutic ti scotol c'ac'al c'an lajucuntutic ti milel? ³¹Scotol c'ac'al ta xa xicham ya'yel yu'un ti toyol co'nton avu'unic ti stojol ti Cajvaltic Cristo Jesuse. ³²Ti li' ti jteclum Efesoe jun to puru jti'vanej bolom li' jchi'inoji yu'un puru laj scontrainucun. Ti ja'uc mu meleluc ti chijcha'cuxiucutique, ¿c'u stu cu'un its'ic cu'un? "Más lec ve'ucun, jlajes c'usi oy cu'un ti jayib c'ac'al

cuxulun li' ti balumile, laj c'op o", xichi hech chaj c'u che'el xch'unoj crixchanoetic.

³³Mu me xalajic ti lo'lael. Yu'un mi chachi'inic ti much'u chopol yo'ntonique ja' no'ox chbolib avo'ntonic. ³⁴Viq'uuluc me asatic, mu xa me xasa'ilan yan amul. Oy to te achi'inojic ti mu to xojtiquinic ti Diose yu'un mu xch'unic ti chixcha'cusesucutique. Hech chacalbeic yu'un ac'o xaq'uexavic.

**Ja' sc'opilal ti c'u che'el
chcha'cusesat ti much'utic
chamenique**

³⁵Repenta oy chajaquic: "¿C'u che'el chcha'cusesat ti much'utic chamenic? ¿C'u x'elan sbec'talic c'alal chcha'cuxiic?" xachiic. ³⁶¿Mi yu'un mu'yuc ap'ijilic? ¿Mi mu xana'ic ti ja'to mi ic'a' ti c'usi chats'unique, ja'to chch'i tal? ³⁷Ti c'usi chats'une, mu xa xco'olaj c'alal chch'i tal. Sbec' no'ox chats'un, mi trigo, mi yan ts'unubiletic. ³⁸Ti Diose chac'be sbec'tal hech chaj c'u che'el tse'an yo'nton stuc. Mu co'oluc ch-ac'bat sbec'tal jujutos. ³⁹Mu co'oluc sbec'talic scotolic. Yan sbec'talic crixchanoetic, yan sbec'talic c'usi xcotetic ti lum, yan sbec'talic mutetic, yan sbec'talic choyetic. ⁴⁰Yan o ti c'utic chquiltic te ti vinajele, yan o ti c'utic oy li' ti balumile. Mu co'oluc yutsil ti c'utic chquiltic te ti vinajele xchi'uc ti c'utic oy li' ti balumile. ⁴¹Yan squeval ti c'ac'ale, yan squeval ti ue, yan squeval ti c'anaetique. Yantic squeval ti jupup'ej ti c'anaetique. ⁴²Ja' no'ox hech uc ti much'utic chamenique ti chcha'cuxiique,

chmucat ti lum, chc'a'. C'alal chloc' tal, ja' mu sna' chljaj. ⁴³Chmucat ti lum yu'un mu xa xtun. C'alal chloc' tal, oy xa yutsil. C'alal chmucat ti lum, mu'yuc xa yip. C'alal chloc' tal, oy xa yip. ⁴⁴Ja' jbec'taltic sventa balumil ti chmucat ti lume. Ja' ach' jbec'taltic sventa sbatel osil ti chijcha'cuxiucutic xchi'uque. Oy jbec'taltic sventa no'ox balumil. Oy ach' jbec'taltic sventa sbatel osil.

⁴⁵Hech ono'ox ts'ibabil comel: "Ja' ti primero totil cu'untique, ja' ti Adane, i'ac'bat xch'ulel hech icuxi", ti xchie. Ja' ti slajeb totil cu'untique, ja' ti Cristoe, ja' j'ac'cuxlejal.

⁴⁶Ma'uc jbael hijcuxi sbatel osil. Ja' jbael hijcuxi li' ti balumile. Patil hijcuxi sbatel osil. ⁴⁷Ti primero totil cu'untique ja' sventa no'ox balumil yu'un pasbil ti ts'ubulum. Ti xcha'va'al totil cu'untique ja' sventa vinajel. ⁴⁸Yu'un li'oyucutic li' ti balumile, co'ol pasbilucutic ti ts'ubulum xchi'uc ti Adane ti primero ipasat ti ts'ubilume. Ti chije'ot ti vinajele, co'ol ach' jbec'taltic chije'ot xchi'uc ti Cristoe ti ja' sventa ti vinajele. ⁴⁹Hech chaj c'u che'el co'ol jbec'taltic xchi'uc ti Adane ti pasbil ti ts'ubilume, ja' no'ox hech uc co'ol ach' jbec'taltic chije'ot xchi'uc ti Cristoe ti ja' sventa ti vinajele.

⁵⁰Quermanotac, chacalbe ava'yic. Xchi'uc avi jbec'taltic li'to mu xu' chba jchi'intic ti Diose yo' bu tspas mantal sbatel osil. Ma'uc sventa sbatel osil yu'un chc'a'. ⁵¹A'yo me ava'yic, chacalbeic ti c'usi ja'to no'ox laj yac'bun jna' ti Diose. Mu jcotolticuc chvay

ti jbec'taltique. Pero jcotoltic co'ol chije'atp'ujucutic ti ach'. ⁵²Hech chaj c'u che'el ti jmutst'ic jsatic, ja' no'ox hech ti ora no'ox chije'atp'ujucutic ti ach' ti slajeb vuelta ch-oq'uesanat ti cornetae. C'alal ch-oq'uesanat ti cornetae, ja' chcha'cuxiic ti quermanotic ti chamenique. Mu xa sna' xc'a' ti ach' sbec'tal ti chich'ique. Ja' no'ox hechucutic uc chije'atp'ujucutic ti ach'. ⁵³Ti jbec'taltic ti sna' chc'a'e, ta me xc'ataj ti ach' jbec'taltic. Ja' mu xa sna' chljaj. Ti jbec'taltic ti sna' chchame, ta me xc'ataj ti ach' jbec'taltic sventa hijcuxiucutic sbatel osil. ⁵⁴Mi laj xa quich'tic ti ach' jbec'taltique ti mu sna' chlajje, ja' ti sventa hijcuxiucutic sbatel osile, hech chc'ot ti pasel hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel ti sun ti Diose ti mu xa xijchamucutique. ⁵⁵Yu'un tsalbil xa ic'ot cu'untic ti mu xa ch'ayeluc hijbat, hech mu xba quich'tic castigo, ti xchie. ⁵⁶Ja' ti scoj jmultic jcotoltic ti hech ono'ox oy jc'opilaltic ti chba quich'tic castigo, ja' ti ch'ayel hijbate. Yu'un ti oy jmultique yu'un muc xch'un cu'untic ti mantaletic yu'un ti Diose. ⁵⁷Hocol yalbucutic ti Diose tsalbil chc'ot cu'untic scotol ti sventa ti Cajvaltic Jesucristoe, ti ho'ucutic ti laj xa jch'umbetic ti sc'ope. ⁵⁸Hech yu'un, quermanotac, ti c'uxoxuc ti co'ntone, junuc me avo'ntonic, mi jutuc mu me xchibaj avo'ntonic. Scotol c'ac'al toyoluc me avo'ntonic chapasbeic yabtel ti Cajvaltique yu'un chana'ic ti

mu hoviluc cha'abtejcic yu'un ti Cajvaltique.

**Ja' sc'opilal ti taq'uine ti
tstaquic batel yu'un tscoltaic ti
quermanotic te ti Jerusalén**

16 Laj ajac'bucun ti carta ti c'u che'el chatsobic ataq'uinic yu'un chatacbeic batel ti quermanotic te ti Jerusalén, ja' ti co'ol oyucutic ti stojol ti Diose xchi'uque. Hech chaj c'u che'el laj xa jpas ti mantal scotol ti jch'unojeletique ti te oyic ti balumil Galaciae ja' hech me chapasic. ²Ti jujun domingo chaq'uej ti ataq'uinique te ti anaique yu'un hech tstsob avu'unic ti c'alal chihul te ti atojolique. Ja' ti c'u che'el chayac'boxuc bendición ti Diose, hech yu'un te chanopic c'u che'el chavaq'uic. Mu me ja'uc chba asa'ic ti anil ti taq'uine c'alal chihule. ³C'alal chihul te ti atojolique, jc'an ti t'ujbil xa avu'unic ti much'utic chba yaq'uic comel ti taq'uine te ti Jerusalén, ja' ti motonil ti chavac'beic ti quermanotique. Ho'oni ti jpasbe scarta yu'un hech tsna'ic ti quermanotique ti ho'oxuc chacoltaique. Hech ti jtac batel. ⁴Mi chvinaj ti hech tsc'an ti chibate, hech xu' chixchi'inucun batel.

**Ja' sc'opilal ti Pabloe ti chac'be
sna' ti te ch-ech' ono'ox ti Corinto**

⁵C'alal mi laj co'nton te ti balumil Macedonia, te chital, chtal jq'ueloxuc uc yu'un jnpoj xa ti te chibat ti Macedoniae. ⁶Te van chihalej yo' bu oyoxuque. Te van ch-ech' cu'un ti yorail sique. Patil chachi'inucun batel ti bu chibate.

⁷Mu jc'an ti j'ech'el no'ox ch-ech' jq'ueloxuque. Co'nton ti jc'an ti te chihalej yu'un chajchi'inoxuc mi hech tsc'an ti Cajvaltique. ⁸Li'to chihalej ti Efeso ja'to mi i'ech' ti q'uin Pentecostés. ⁹Li'i ja'to no'ox ivinaj ti oy bu xu' lec chi'abtej yu'un ti Cajvaltique. Pero ep ti much'utic chiscontrainun uc.

¹⁰Mi ihul te ti atojolic ti Timoteoe, ac'o nichimuc yo'nton avu'unic yu'un ja' tspasbe yabtel ti Cajvaltique hech chaj c'u che'el ho'oni.

¹¹Hech yu'un mu me biq'uituc chavilic ti Timoteoe. Ja' lec ti chapasic ti muc' acotolic. C'alal mi ilaj yo'ntone, hech yu'un nichimuc no'ox me avo'ntonic ac'bo c'usi chtun yu'un hech chul li'to. Yu'un li' ti jmalatutic xchi'uc ti quermanotic li'to.

¹²Ti quermanotic Apolose laj calbe vocol yu'un ac'o ba sq'ueloxuc uc xchi'uc ti yan quermanotique. Mu to sc'an chtal ti ora te ti atojolic. Ta to snop c'usi ora xu' yu'un chtal.

Ja' sc'opilal chabanucot la xalic, xchi

¹³Viq'uuluc me asatic, oyuc me lec xch'unojel avo'ntonic. Tsotsuc me avo'ntonic, mu me xaxi'ic. Tsots me xapas abaic. ¹⁴Scotol ti avabtel chapase, ja'uc me yu'un ti chac'uxubinvane.

¹⁵Quermanotac, chana'ic ti ja' primero laj xch'umbe sc'op Dios te ti Acayae, ja' ti estado avu'unique, ti Estéfanas xchi'uc sjunul sna. Chana'ic uc ti scotol ora yac'oj sba tscoltaic ti much'utic oyic ti stojol ti Diose. ¹⁶Hech yu'un chacalbeic, paso me ti muc' ti much'utic hech yo'ntonic chiscoltauntutic ti abtele.

¹⁷Nichim no'ox co'nton yu'un ti laj ataquic talel ti Estéfanase xchi'uc ti Fortunatoe xchi'uc ti Acaicoe. Ja' aq'uexolic ic'otic yu'un mu ho'ucoxuc natalic. ¹⁸Imuc'ub co'nton yu'un italic. Hech imuc'ub avo'ntonic uc. Paso me ti muc' ti much'utic hech yo'ntonique.

¹⁹Chabanucot chal scotol ti jch'unojeletique li' ti slumal Asia. Chabanucot chal ti sventa ti Cajvaltique ti Aquilae xchi'uc ti Priscilae xchi'uc scotol ti jch'unojeletique ti tstsob sbaic te ti sna. ²⁰Chabanucot la xal scotol ti quermanotique. Yu'un ja' señail

ti c'uxoxuc ti co'ntone tsacbo me abaic ac'obic ti ho'oxuque.

²¹Ho'on Pabloun, ti jtojbot avo'ntonic uc. Hech yu'un ho'on jtuc ti jc'ob laj jts'iba ti jchol cha'chol avi li'to.

²²Taca tal yic'ucutic batel ti ora ti Cajvaltique, ja' ti jc'an. Scotol ti much'utic mu c'uxuc ti yo'ntonic ti Cajvaltique ti mero meles ta me x'ac'batic castigo yu'un ti Cajvaltique.

²³Ac'o yac'boxuc ep bendición ti Cajvaltique Jesuse. ²⁴Acotolic c'uxoxuc ti co'nton ti sventa ti Cristo Jesuse.

JA' TI XCHIBAL SCARTA TI QUERMANOTIC TE TI CORINTOE

ti its'ibabat yu'un ti Pabloe

Ti Pabloe hech lic sc'oapon ti carta
ti quermanotic te ti Corintoe

1 Ho'on Pabloun, ho'on
jchol'opun yu'un ti
Jesucristoe yu'un hech laj
sc'an yo'nton ti Diose. Xchi'uc
ti quermanotic Timoteoe,
cha'vo'untutic chajc'oPONOXUC ti
carta, ho'oxuc ti ach'unojbeic sc'op
ti Diose ti te oyoxuc ti Corinto te
ti estado Acaya xchi'uc ti sjoylejaj
yu'un Acaya. ²Ac'o yac'boxuc
bendición ti Jtotic Diose xchi'uc ti
Cajvaltíc Jesucristoe. Ac'o yac'bot
jun avo'nton ti jujunoxuque hech
mu xlo'laj avo'ntonic.

Ja' sc'opilal ti ep laj yich'
ilbajinel ti Pabloe

³Hocol aval, tsc'an ti
chcutic ti Diose, ja' ti Stot ti
Cajvaltíc Jesucristoe, yu'un
stalel chc'uxubinvan, stalel
chismuc'ubtasbucutic co'ntontic.
⁴Mi chquich'tic voloc ja'
chismuc'ubtasbucutic co'ntontic
yu'un hech ti jna'tic c'u che'el ti
jmuc'ubtasbetic yo'ntonic uc ti

much'utic chich'ic voloc, c'usuc
no'ox voloc chtal ti stojolic, yu'un
muc'ubtasbil co'ntontic uc yu'un
ti Diose. ⁵Jchi'inojtíc to ti voloc
ti Cristoe. Hech yu'un mi más
ep chquich'tic voloc, hech más
chismuc'ubtasbucutic co'ntontic ti
Cristoe. ⁶Yu'un ti chquich' voloc
ti ho'one, yu'un hech chavilic
ti chcoltavan ti Diose hech más
ch-an stsatsal avo'ntonic. Hech
chmuc'ub avo'ntonic yu'un chana'ic
ti chascoltaoxuc uque. Yu'un ti
chismuc'ubtasbun co'nton ti Diose,
yu'un hech xu' chajmuc'ubtasboxuc
avo'ntonic uc mi chavich'ic voloc.
⁷Ti jna' ti laj avich' mul c'alal laj
ava'yic ti ep laj quich' voloc li'i.
Hech yu'un ti jna' uc ti nichim
no'ox avo'ntonic c'alal chava'yic ti
c'u che'el laj xa scoltaun ti Diose.

⁸Quermanotac, ti jc'an
chacac'boxuc ana'ic ti ep laj quich'
ilbajinel te ti slumal Asia ho'oni.
Tsots ti jyalel laj ca'i, mu xcuch
ya'yel laj ca'i. Laj cal ti te chichame.
⁹J'ech'el chicham o laj ca'i, laj jna'
ti mu xu' cu'un ti jcolta jba jtuc.
Lec ti hech laj jnope yu'un hech

ja' no'ox laj jch'un ti chiscoltaun ti Diose. Ja' no'ox laj jna' ti xu' chcha'cuses ti animaetique ti Diose. ¹⁰Manchuc mi mu xcuch ya'yel laj ca'i, ja' laj scoltaun ti Diose yu'un hech muc xicham. Ti jch'un ti ja' no'ox hech chiscoltaun scotol ora. ¹¹Ta me xacoltaucun uc. Ja' chac'opombun Dios ti jtojol. Yu'un mi epoxuc chac'opombun Dios ti jtojole, hech patil más chlic apasic ti muc' ti Diose c'alal chavilic ti c'u che'el chiscoltaune. Hech más lec chbat sc'opilal ti Diose cu'untic jcotoltic.

Ja' sc'opilal ti c'u yu'un muc x'ech' ti Corinto ti Pabloe

¹²Ho'oni xu' chcal ti mu'yuc bu nilo'lanan, ti jun co'nton chi'abtej ti stojol ti Diose. Ti jna' ti hech co'nton. Hech yu'un mu'yuc bu laj jlo'laoxuc uc. Ma'uc ti sventa sp'ijil co'nton ti xu' cu'une. Ja' ti sventa ti yutsil yo'nton chiscoltaun ti Diose. ¹³Mi ti jcarta mu'yuc bu chajlo'laoxuc ti c'op. Ja' no'ox laj calboxuc ti c'usi melele. Jun no'ox sjam ti c'usi laj jts'ibaboxuc ti jcartae. Mu'yuc much'u xu' tsloq'uesbe yan sjam. ¹⁴Jna' ti mu to chavojtiquinucun lec. Tsc'an to ti toyol avo'ntonic ti jtojol. Ho'one toyol co'nton ti atojolic. Ja' no'ox hech c'alal tsta yorail chtal ti Cajvaltic Jesuse toyol co'nton ti atojolic. Ja' no'ox hech tsc'an uc ti toyol avo'ntonic ti jtojol.

¹⁵⁻¹⁶Laj jcu y ti toyol avo'ntonic ti jtojol hech chaj c'u che'el toyol co'nton ti atojolic ho'oni hech yu'un laj jnop ti c'alal mu to chital li' ti Macedoniae ti ch-ech'

jq'ueloxuc tal. Jnopoj uc ti c'alal chlaj co'nton li'i chisut batel ch-ech' jq'ueloxuc yan vuelta uc. Laj cal ti chib vuelta nichim no'ox avo'ntonic laj jcu yu'un ti hech chajjq'ueloxuc laj jcu y. Patil nichim no'ox avo'ntonic chatacucun batel ti estado Judea yu'un chba jq'uel ti quermanotic te o laj jcu y. ¹⁷Ja'uque, mu nichimuc avo'ntonic ti jtojol. ¿Mi yu'un chacuyic ti mu xc'ot ti pasel ti jc'ope ti c'usi chcale? ¿Mi chacuyic ti mu jnop lec ti c'usi ti jpase? ¿Mi chacuyic ti co'ol ti jnop xchi'uc ti crixchanoetique ti “chital”, xchi ti mu xc'ot ti pasel yu'unique? Ho'oni mu hechuc yu'un mu hechuc laj sc'an ti Diose. ¹⁸Ja' no'ox hech chaj c'u che'el chach'umbe sc'op ti Diose ja' no'ox hech xu' chach'umbucun jc'op uc. Melel ti c'usi chcale. ¹⁹Yu'un ti Jesucristoe, ja' ti Snich'on ti Diose, ja' ti laj jcholboxuc ava'yic sc'opilale ti ho'one xchi'uc ti Silvanoe xchi'uc ti Timoteoe, mu cha'tos ostosuc ti smantale. Jtos no'ox. Mi laj yal ti chc'ot ti pasele, chc'ot ti pasel obi. Mi laj yal ti mu xc'ot ti pasele, mu xc'ot ti pasel obi. ²⁰Ti jayp'el yaloj ti Diose ti chc'ot ti pasel ti sventa ti Snich'one, chc'ot ti pasel. Hech yu'un c'alal ti jc'opontic Dios, “Hechuc, Cajvaltic Cristo”, xijchi yu'un ti jch'untic ti chijyac'bucutic ti Diose ti sventa ti Cajvaltique. Hech pasbil ti muc' cu'untic ti Diose. ²¹Ja' no'ox ti Diose ti laj xa yac'bucutic yip co'ntontic ti sventa ti Cristoe jcotoltic. Ja' uc ti laj xa yac'bucutic cabtelic ti jujunucutique. ²²Ja' uc ti yac'objbucutic señail ti co'ntontic ti

yu'unucutic sbatel osile. Ti señaile ja' ti Ch'ul Espíritu yu'un ti nainem ti co'ntontic jcotoltic.

²³Sna' ti Diose ti melec chcal ti yu'un laj jc'uxubinoxuc hech yu'un muc xi'ech' te ti alumalique.

²⁴Mu yu'unuc mi nitale, yu'un chajsujoxuc yu'un hech chach'unic ti c'usi ti jc'ane. Mu me xanopic hech. Ja' no'ox toyol co'nton jc'an chajcoltaoxuc yu'un hech nichim no'ox avo'ntonic. Yu'un oy xch'unojel avo'ntonic chquil.

2 Hech yu'un laj jnop mu xtal jq'ueloxuc mi ja' no'ox chacac'boxuc avich'ic mul yan vuelta yu'un ti te xtal jtaq'uiouxuc. ²Yu'un mi ho'on chacac'boxuc avich'ic mul, hech yu'un mu'yuc xa much'u chismuc'ubtasbun co'nton. Yu'un ho'oxuc ti aventaic ti nichim co'ntone. ³Hech yu'un ti hech laj jc'ajtacboxuc jelavel tal ti cartae ti c'utic ti palta avu'unique yu'un hech mu xc'ot quich' mul ti c'alal chihul te ti atojolique. Yu'un ja' laj jc'an ti chapajem xa avu'unique. Yu'un ja' ti jc'an ti nichim no'ox co'ntontic jcotoltic c'alal te xa oyun ti atojolique. ⁴C'alal yac'oj sba chajts'ibaboxuc ti cartae, vocol ihu' cu'un ti hech laj cal ti cartae. Ep laj quich' mul, ep ni'oc' yu'un laj jna' ti c'ux chava'yic. Yu'un ti hech laj cale, mu yu'unuc chi'ilin. Ja' yu'un ti ep c'uxoxuc ti co'ntone.

Ja' sc'opilal ti Pabloe ti chch'ay ti yo'nton smul ti much'u staoj smule

⁵Ti much'u laj yac'bun quich' mule, mu ho'ucun no'ox ti laj yac'bun quich' mule. Laj xa yac'boxuc avich'ic mul acotolic

uc. Mu yu'unuc ech'em chcac'be xcuch yu'un ti hech chcale. ⁶Ta yutsil ti c'u yepal u ti laj atenic loq'uele. ⁷Hech yu'un ti ora to tsc'an ti chapasbeic perdón. Tsc'an ti chamuc'ubtasbeic yo'nton naca me tup'uc ti xch'unojel yo'ntone yu'un ti puru ich'mul cha'ie. ⁸Hech yu'un chacalbeic vocol ti ora to. Ja' lec ti chavac'be sna' ti c'ux ti avo'ntonique. ⁹Yu'un ti hech laj jts'ibaboxuque yu'un chajpasboxuc proval avo'ntonic mi chach'umbucun scotol jmantal. ¹⁰Yu'un ti chapasbeic perdón, ti jpasbe perdón uc. Manchuc mi mu'yuc smul cu'un, ti jpasbe perdón yu'un hech mu xcha'bolib avo'ntonic cu'un. Yu'un mi mu xch'ay ti co'nton ho'oni yu'un ti hech laj spase, repenta hech chcha'bolib avo'ntonic ti jventa. Sna'ojbun co'nton ti Cristoe ti hech oy ti co'ntone. ¹¹Yu'un mi mu'yuc perdón ti co'ntontic, hech chislo'laucutic ti Satanase. Yu'un ep vuelta quilojtic xa ti c'u che'el xu' chislo'laucutic.

Ja' sc'opilal ti Pabloe ti mu junuc yo'nton te ti Troas

¹²C'alal nic'ot ti jteclum Troas, hech lic jchol ti lequil ach' c'ope, ja' ti sc'opilal ti Cristoe. Ep ti much'utic tsc'an cha'yic, hech laj jcholbe ya'yic. ¹³Pero mu junuc co'nton te oyun yu'un mu laj jta te ti quermanotic Titoe. Hech yu'un laj jc'opon comel ti quermanotic ti te oyique, hech nital li' ti ora li' ti slumal Macedonia.

Ja' sc'opilal scotol c'ac'al chaq'uilan ti q'uelel ti Cristo Jesuse ti yu'unune, xchi ti Pabloe

¹⁴Hocol yal ti Diose ti scotol c'ac'al chaq'uilan ti q'uelel ti Cristo Jesuse ti yu'unune. Yu'un ti vo'one cajcontra ono'ox ti Diose. Hech chaj c'u che'el ti capitan soldadoe ti ora to ti chac' ti q'uelel ti much'u yajcontra ti laj stsale hech tspasat ti muc' yu'un hech chilic ti laj yu'unin xae, ja' no'ox hech ti Cajvaltique chaq'uilan ti q'uelel ti yu'ununtutique. Chac' chituntutic yu'un, yu'un hech chpuc sc'opilal ti scotol balumil hech chaj c'u che'el yutsil yic' ti pome ti c'alal yac'oj sba chac' ti q'uelel ti capitan soldadoe ti laj xa yu'unin ti yajcontrae. ¹⁵Ja' hech cutsiltutic hech chaj c'u che'el ti yutsil yic' ti pome chiya'yuntutic ti Diose. Ti cutsiltutique ja' yu'un te oy ti co'ntontutic ti Cristoe hech yu'un chcalilambetutic ti sc'ope. Yac'oj sba cha'ibeic ti yutsil ti Cristoe ti much'utic tsc'an chcolique xchi'uc ti much'utic mu sc'an xch'unique, hech ch'ayel chbatic. Ho'on ti jventa ti yac'oj sba cha'yique. ¹⁶Ti much'utic mu sc'an xch'unique mu'yuc smuil cha'yic ti sc'op ti Cajvaltique ti yac'oj sba chcaltutique yu'un tsna'ic ti ch'ayel chbatique. Ja'uc ti much'utic tsc'an chch'unique oy yutsil cha'yic ti sc'op ti Cajvaltique ti yac'oj sba chcaltutique yu'un tsna'ic ti chcuxiic sbatel osil ti sventa. Mu'yuc much'u xu' yu'un stuc tspas avi to. Persa coltabiluntutic yu'un ti Diose. ¹⁷Ti ho'one mu

co'oluc co'nton xchi'uc ti yantique ti much'utic yac'oj sba chcholic ti sc'op Dios ti scuyo'j sbaique ti ja' no'ox tsc'anic ti ep tsta svinictac yu'un ja' no'ox tsc'anic uc ti tstsalvanique. Ep ti much'utic hech tspasique. Ja'uc ti ho'one jun co'nton ti stojol ti Diose, ac'bilun cabtel yu'un ti Diose, sq'uelojun ti Diose, li'oy ti jtojol. Ho'on yu'un yu'unun ti Cristoe, hech yu'un ja' ti sventa ti yac'oj sba chic'opoje.

Ja' sc'opilal laj xa yac' hu'uc cu'un ti Diose ti jchol ti ach' tratoe, xchi

3 Yu'un ti hech chcale, ¿mi ja' no'ox chach'unic ti jtoyilan jba yu'un ti hech chcale? ¿Mi yu'un mu xavojtiquinucun? ¿Mi ja' chac'anic ti oy carta chixcholbun jc'opilal ti c'alal te chic'ot ti atojolique hech chaj c'u che'el tspasic ti yantique ti much'u jcholic'opetic scuyo'j sbaique? ¿O mi ja' chac'anic ti quich'oj acartaic ti chixcholbun jc'opilal hech chaj c'u che'el tspasic uc ti yantique? ²Mu persauc ti oy jcarta ho'oni. Ho'oxuc jcarta c'otemoxuc yu'un ti aventaic chvinaj ti lec ti cabtele. Ta yutsil ti ja' no'ox chcal ac'opilal, mu persauc ts'ibabil ti hun. Hech laj xa ya'iboxuc ac'opilalic scotolic ti i'abtej xa ti avo'ntonic ti Diose ti sventa ti laj jcholboxuc ti sc'ope. ³Ho'oxuc cartaoxuc yu'un laj xa sts'ibaboxuc ti avo'ntonic ti sc'op ti Cristoe. Ti ho'one ja' no'ox laj calboxuc ti sc'ope. Mu laj sts'iba ti tinta ti sna' chtup'e, mu laj sts'iba ti jpech ton. Ja' laj sts'ibaboxuc ti avo'ntonic ti Ch'ul Espíritue ja' ti stalel cuxule.

⁴Yu'un ti hech chcale, mu yu'unuc ti jtoy jba. Yu'un jch'unoj ti chiscaltaun ti Diose ti sventa ti Cristoe, hech ihu' xa cu'un. ⁵Mu yu'unuc chcal ti ihu' cu'un jtuc. Ja' ihu' cu'un ti sventa ti Diose. ⁶Yu'un ti Diose laj xa yac' hu'uc cu'un ti jchol ti ach' tratoe, ja' ti c'u che'el chijcolucutic ti ora to. Ma'uc ti sventa ti quich'ojtic ti mantaletique hech chijcolucutic. Yu'un ja' no'ox stu ti mantaletique ti chijyalbucutic ti oy jmultique, ja' ti ch'ayel chijbat yu'une. Pero ti Ch'ul Espíritue ja' chiyac'bucutic jcxulejaltic, ja' ti chijcuxi sbatel osile.

⁷Chana'ic ti c'alal i'ac'bat ti mantaletic ti vo'one ti Moisesse, ja' ti ts'ibabil ti cha'pech tone, ja' iquevan ti sat ti c'alal laj yich'e. Ti jtatamoltic ti vo'one, ja' ti co'ol yelnich'onucutic ti Israel xchi'uque, muc xu' sq'uelbe sat ti Moisesse yu'un ti oy squevale. Pero ti squeval ti sate c'unc'un lic tup'uc. ⁸Yu'un laj jpastic ti muc' ti mantaletique ja' ti laj yac'bucutic ti Diose, ja' ti mu xch'un cu'untique ti ja' ch'ayel chijbat yu'une, hech yu'un ja' tse'an ti más ti jpastic ti muc' ti Ch'ul Espíritue ti laj xa yac'bucutic ti co'ntontique ti ja' chijcuxi yu'un sbatel osile. ⁹Yu'un mi tsots yabtel laj yich' ti Moisesse ti ja' laj sventaimbe xcholel ti mantaletique, ja' ti chiyac'ucutic ti castigo ti mantaletique, hech yu'un ti ho'one más tsots cabtel quich'oj yu'un ho'oni jventainojbe xcholel ti ja' chiyac'bucutic toj co'ntontic ti Diose hech chijcuxi sbatel osil. ¹⁰Yu'un ti mantaletique ti ja' laj jpastic ti muc' ti vo'one, mu xa

tsotsuc se'opilal ti ora to yu'un laj xa yac'bucutic jq'ueltic ti oy yutsil yo'nton cu'untic ti Cajvaltique.

¹¹Lec ti mantaletic ti jayib c'ac'al itun cu'untique. Ja' to más lec ti toj co'ntontic ti chiyac'bucutic ti Diose ti chtun cu'untic sbatel osile.

¹²Yu'un hech jch'unoj ti toj co'nton chiyilun ti Diose ti sventa ti Cajvaltique, hech yu'un jamal chic'opoj, mu xixi'. ¹³Ho'oni mu jmac jsat hech chaj c'u che'el laj spas ti Moisesse. Yu'un c'alal laj yo'nton laj yalbe ti jtatamoltique ti smantal ti Diose, ho'ucutic ti co'ol yelnich'onucutic ti Israel xchi'uque, laj smac sat ti poc' yu'un hech mu me xq'uelat ti c'alal chtup' ti squeval ti sate yu'un ti jtatamoltique. ¹⁴Ti jtatamoltique yu'un muc spasic ti muc' ti hech chaj c'u che'el i'albatic yu'un ti Moisesse hech yu'un itsatsub yo'ntonic. Staoj sjam asta ti ora ti jchi'iltic ti ora to, ho'ucutic ti co'ol judiucutic xchi'uque. Hech chaj c'u che'el ti laj smac sat ti Moisesse ja' no'ox hech ti ora to oy c'usi chmacvan, hech mu xc'ot ti yo'ntonic ti lajem xa se'opilal ti mantaletique yu'un ti ital xa ti Cristoe. Ja'to mi laj xch'umbeic se'op ti Cristoe, ja'to chlic sna'ic. ¹⁵Melel asta ti ora to ti c'alal cha'yic se'opilal ti Jesuse hech chaj c'u che'el laj sts'iba ti Moisesse, oy c'usi chmacat ya'yel ti yo'ntonic ti jchi'iltique. Mu xu' xch'unic. ¹⁶Ja' no'ox mi tsutes yo'ntonic ti stojol ti Cajvaltique, ja' chtup' ti c'usi chmacat ti yo'ntonique. ¹⁷Yan xa ti c'utic chiyac'bucutic jna'tic ti Ch'ul Espíritue hech yu'un hech ti

jna'tic ti mu xa xisventainucutic ti mantaletique. Yu'un ja' ti sventa ti Cajvaltique chijcol ti libre yu'un. ¹⁸Hech yu'un ti ho'ucutique yu'un mu xa c'usi chmacat ti co'ntontique hech yu'un jun oyucutic xchi'uc ti Cajvaltique hech chaj c'u che'el ti espejoe ti tstsac sbaic xchi'uc ti squeval ti c'ac'ale. Yu'un jun oyucutic xchi'uc ti Cajvaltique, hech yu'un chcac'tic ti q'uelel c'u x'elan ti yutsil yo'nton ti Diose. Hech yanyanucutic ti q'uelel asta co'ol chijc'ot o xchi'uc ti Cajvaltique. Hech chc'ot ti pasel cu'untic ti sventa ti Ch'ul Espiritue, ja' ti yac'oj sba ch-abtej ti co'ntontique.

4 Yu'un hech laj xa yac'bun cabtel ti Diose, hech yu'un mu xchibaj co'nton. ²Laj xa jcomes scotol ti c'usi mucul ti jpas ti ja' chiyac'un ti q'uexlale. Mu xa xilo'lván, mu xa jyanejesbe ti sjam ti sc'op ti Diose. Jamal chcal ti c'usi melele hech chcac'be sna'ic scotol crixchanoetic ti lec co'nton ti stojol ti Diose. ³Mi oy much'u mu xa'ibeic sjam ti lequil ach' c'ope ti cac'oj jba ti jchole, yu'un ja' ono'ox ti much'utic ch'ayel chbatique. ⁴Yu'un ti mu sc'an xch'unique, yu'un ja' macbilic yo'ntonic yu'un ti much'u sventainoj ti balumil li'to, ja' ti pucuje. Yu'un naca me c'otuc ti yo'ntonic ti lequil ach' c'ope, ja' ti tal yac' sba ti milel cu'untic ti Cristoe. Yu'un ti hech laj spas ti Cristoe hech laj yac' ti q'uelel ti oy yutsil yo'nton cu'untic ti Diose. ⁵Mu ho'ucun jc'opilal ti jchol. Ja' ti jcholbe sc'opilal ti Jesucristoe ti ja' Cajvaltic. Ti ho'one ja' no'ox avabatucun ti sventa ti Jesuse.

⁶Yu'un ti Diose laj xa spas mantal hech chaj c'u che'el ti laj yal mantal ti vo'one ti ac'o oyuc sac osil, hech isacub. Ja' no'ox hech ti ora to laj xa yal mantal ti Diose mu xa oyuc ti ic' osil ti co'ntone, ja' puru sac osil xa oy ti co'nton. Hech laj xa jna' ti jelaven sp'ijil stuc ti Cajvaltique.

Ja' sc'opilal ti chijcuxi sbatel osil ti sventa xch'uno el co'ntontic

⁷Ti ach' jcuxlejaltique quich'octic xchi'uc ti jbec'taltic avi to ja' ti pasbil ti lum hech chaj c'u che'el p'in. Hech chvinaj ti ja' ti sventa ti jelaven sp'ijil ti Diose ti quich'octic ti ach' jcuxlejaltique. Ma'uc ti sventa jp'ijiltic ti ho'ucutique. ⁸Hech yu'un manchuc mi ep ti tos ti vocol chquich'e, mu xu' yu'un chispajesun. Manchuc mi mu xca'ibe sjam ti c'u yu'un hech chc'ot ti pasele, mu xquich' mul yu'un. ⁹Manchuc mi ep chquich' ilbajinel, mu comesbilucun yu'un ti Diose. Manchuc mi tsalbil chic'ot yu'unic tscuyic, pero mu tsalbilucun. ¹⁰Buc no'ox chibat, ti jna' ti oy much'u tsc'an chismilun hech chaj c'u che'el sc'an smilic ti Jesuse c'alal i'ay li' ti balumile. Yu'un ti cuxulun toe, hech chvinaj ti cuxul ti Jesuse chixchabiun. ¹¹Yu'un ja' chi'abtej yu'un ti Cajvaltique hech yu'un scotol ora oy jc'opilal ti tsc'an chismilucune. Lec ti hech chc'ot ti pasele yu'un hech xu' chcac' ti q'uelel ti sventa jbec'tal, ja' ti stalel chlaje, ti ja' cuxulun to ti sventa ti Jesuse. ¹²Ti ho'one chiyalbucun jmilel yu'un ti jchol ti sc'op Diose. Ja'uc ti ho'oxuque ja' chacuxiic sbatel osil yu'un ti chajcholboxuc ti sc'op Diose.

¹³Yu'un co'ol oy xch'unojel co'nton hech chaj c'u che'el ti much'u hech laj yal ti sc'op Diose: "Yu'un jch'unoj, hech yu'un nic'opoj", ti xchie, hech yu'un chic'opoj uc. ¹⁴Yu'un jch'unoj ti yu'un laj xcha'cuses ti Cajvaltic Jesuse ti Diose, ja' no'ox hech chixcha'cusesun uc ti sventa ti Jesuse, hech co'ol chijyic'ucutic ti stojol jcotoltic. ¹⁵Ho'oxuc ti aventaic ti c'utic chc'ot ti pasel ti jventae yu'un mi cha'epajic ti sventa ti chajcholboxuc ti sc'op Diose, hech más ch-epaj ti much'utic chalbeic voloc ti Diose. Hech más tspasat ti muc' ti Diose.

¹⁶Hech yu'un mu spec'tsaj co'nton. Manchuc mi yac'oj sba chljaj yip ti jbec'tale, scotol c'ac'al yac'oj sba ch-an yip ti co'ntone. ¹⁷Yu'un ti voloc ti chquich' ti ora to, j'oc' no'ox ti chquich'ilane. Ja' sventa cutsilal ti ja' jelaven yutsile yu'un ja' sventa sbatel osil. ¹⁸Ma'uc te batem co'nton ti jnopilan ti c'utic chc'ot ti pasele. Ja' te batem co'nton ti jnopilan scotol ti c'utic mu to ti jq'ueltique. Yu'un scotol ti c'utic yac'oj sba ti jq'ueltique, ja' atabil no'ox c'ac'al ja' chtup'. Ja'uc scotol ti c'utic mu to ti jq'ueltique, ja' sbatel osil mu xtup'.

5 Ti jbec'taltic avi to pasbil ti ts'ubulum no'ox, hech yu'un j'oc' no'ox chtun, ti ora chljaj yip. Pero ti jna'tic ti mi ilaj yip ti jbec'taltic avi to, ja' chba jchi'intic ti Diose yo' bu cajchapambil yu'un bu chijnaqui sbatel osile. ²C'alal li'oyucutic li' ti balumile, ti jiq'uilan ti co'ntontique yu'un ti jc'antic ti te oyucutic xa te

ti vinajele. ³Hech yu'un mu xa xijchamucutic o. ⁴Yu'un c'alal jnainojtic avi jbec'taltic li'to ti chljaj yipe, ti jiq'uilan co'ntontic yu'un mu jc'antic ti chijchame. Ja' ti jc'antic ti te xa oyucutic ti vinajele yu'un hech j'ech'el chljaj sc'opilal ti chijchame. Ja' cuxulucutic sbatel osil o. ⁵Yu'un ti laj xa scoltaucutic ti Diose, yu'un hech jc'opilaltic ti chba jchi'intic sbatel osile. Ja' señañal yac'ojbucutic ti Ch'ul Espiritue.

⁶Hech yu'un scotol c'ac'al oy smuc'ul co'ntontic. Yu'un ti jayib xa c'ac'al cuxulucutic li' ti balumile xchi'uc avi jbec'taltic li'to, ti jna'tic ti xchi'inojucutic ti Cajvaltique manchuc mi mu xquilbetic ti sate. ⁷Mi nijc'ot xa ti vinajele, ti jq'uelbetic sat, ti jchi'intic ti naclej sbatel osil. ⁸Hech yu'un ti oy smuc'ul co'ntontique. Yu'un ja' más nichim no'ox co'ntontic mi nijchame yu'un hech chba jchi'intic ti ora ti Cajvaltique, hech chcom cu'untic ti jbec'taltic avi to. ⁹Hech yu'un mi cuxulucutic to chul staucutic, o mi chamenucutic xa chul staucutic ti Cajvaltique, ja' no'ox más tsots sc'opilal ti jc'antic ti lec chijyilucutic ti Cajvaltique ti ora to. Hech yu'un cac'ojtic persa yu'un lec chije'ot. ¹⁰Yu'un jcotoltic chc'o jva'an jbatc ti stojol ti Cristoe yu'un hech chixchapanucutic ti c'u che'el nij'abte jchi'uc ti jbec'taltique, mi lec, mi mu lecuc.

Ja' sc'opilal ti tsc'an ti Diose ti ac'o sutes yo'ntonic yu'un smulic scotolic hech mu xa xcontrainat ti Diose

¹¹Yu'un jch'unoj ti hech chixchapambucutic jc'opilaltic

jcotoltic ti Cajvaltique, hech yu'un ti chajcholboxuc ava'yic ti c'u x'elan ti co'ntone yu'un hech mu xchibaj avo'ntonic ti jtojol. Ti Diose chil c'u x'elan ti co'ntone. Chcal ti ho'oxuc chana'ic uc ti avo'ntonic ti c'u x'elan ti co'ntone. ¹²Mu yu'unuc ti jtoyilan jba yu'un ti hech chcale. Ja' no'ox chacac'boxuc ana'ic ti c'u x'elan co'nton yu'un hech toyoluc me avo'ntonic cu'un. Hech chana'ic c'u che'el chatac'be sc'op ti yantique ti ja' no'ox toyol yo'ntonic mi chapasic ti muc'. Ma'uc toyol yo'ntonic tsc'anic ti lec yo'ntonique. ¹³Mi soquem jol chiscuyucune, hechuc. Ja' no'ox yu'un toyol co'nton ti stojol ti Diose. Ana'ojic ti ho'oxuque ti mu yu'unuc soquem jol ti c'alal laj jcholboxuc ti sc'op Diose. ¹⁴Yu'un ti más toyol co'nton chi'abtej yu'un ti Cristoe, yu'un mu xch'ay ti co'nton ti ep laj xc'uxubinun ti Cristoe. Yu'un jch'unoj ti yu'un ja' jq'uexoltic icham yu'un jmultic jcotoltic, hech yu'un jcotoltic chamenucutic yu'un ti mulile chijyilucutic ti Diose. ¹⁵Yu'un ti icham cu'untic jcotoltique, hech yu'un ho'ucutic ti cuxulucutic ti sventae tsc'an ti mu xa me jventain jbatic. Ja' ac'o cae' jbatic ti ventainel yu'un ti Cajvaltique ti ja' icham cu'untique, ti ja' icha'cuxi ti jventatique. ¹⁶Hech yu'un ti ho'one mu xa ti jq'uel ti crixchanoetique hech chaj c'u che'el tsq'uel sbaic. Yu'un ti stuquique ja' no'ox tsq'uelic ti c'u x'elan tspas sbaic. Ho'oni ja' ti jq'uelbe yo'ntonic c'u x'elan yo'ntonic ti stojol ti Diose. Ti vo'one hech laj jq'uel ti Cristoe hech chaj

c'u che'el tsq'uelic ti crixchanoetic ti ora to. Ja'uc ti ora to laj xa jna'be yo'nton ti Cristoe. ¹⁷Yu'un ti much'u oy ti stojol ti Cristoe, ach' crixchano xa. Icom xa yu'un ti c'u che'el laj snop ti vo'one. Ach'uben xa ti c'u che'el tsnop ti ora to.

¹⁸Yu'un ti ach'uben xa scotole, ja' ti sventa stuc ti Diose yu'un ja' laj xa slecubtasucutic ti sventa ti Cristoe hech yu'un mu xa ti jcontraitic ti Diose. Hech laj xa yac'bun cabtel ho'oni yu'un hech ti jlecubtas yantic uc yu'un hech mu xa scontrainic ti Dios uque. ¹⁹Yu'un ti Diose yu'un ti laj stac talem ti Cristoe yu'un tsc'an ti Diose ti ac'o lecubuc scotol crixchanoetic. Yu'un mu sc'an chac'be castigo yu'un smulic. Hech yu'un ho'oni laj yac'bun cabtel yu'un ti jventaimbe xcholel ti sc'ope ti ja' chlecubic yu'une. ²⁰Hech yu'un ho'oni, ho'on xq'uexolun nicom yu'un ti Cristoe. Hech yu'un ja' ti Diose ti chajalboxuc vocole. Yu'un ti xq'uexolun nicom yu'un ti Cristoe, hech yu'un chacalboxuc. Ac'o me lecubuc yo'nton ti Diose avu'unic. ²¹Yu'un ti Diose laj yac'be xcuch mulil ti jventatic ti Cristoe ti ja' mu'yuc smul stuque. Hech ti sventa ti Cristoe chijyac'butic toj co'ntontic hech chaj c'u che'el toj yo'nton stuc ti Diose.

6 Hech yu'un ti ho'one yu'un co'ol chi'abtej xchi'uc ti Diose, chajtaq'uiouxuc uc. Mu me hoviluc ti oy yutsil yo'nton avu'unic ti Diose. ²Yu'un hech yaloj ti Diose:

C'alal tsta yorail cu'un yutsil co'nton chajtsacbot ac'op.
C'alal tsta yorail acolelic,
chajcoltaoxuc,

ti xchie. Ti ora to ista xa yorail ti yutsil yo'nton chastsacbot ac'ope. Ista xa yorail ti chacolique.

³Yu'un co'ol chi'abtej xchi'uc ti Diose, hech yu'un ho'oni chcac' persa yu'un mu me oyuc jmul ti stojol yan yu'un hech mu chopoluc chbat jc'opilal yu'un ti quich'oj cabtele. ⁴Yu'un yabatun ti Diose hech yu'un mu lecuc mi chopol jc'opilal. Hech yu'un jun co'nton ti jts'ic voloc, mi ilbajinel, mi uts jbae, ⁵mi chquich' acial, mi nitic'at ti preso, mi chlic sjol ti crixchanoetique, mi mu xmac ti abtel x'elane, mi sjunul ac'ubal viq'uil jsat yu'un, mi mu'yuc lugar yu'un chive!. Scotol sts'ic cu'un. ⁶Yu'un ti ho'one ti jc'an ti lec jc'opilal yu'un ti toj co'ntone, yu'un ti oy sp'ljil co'ntone, yu'un ti oy perdón ti co'ntone, yu'un ti oy yutsil co'ntone, yu'un ti ventaimbil co'nton yu'un ti Ch'ul Espíritue, yu'un ti chic'uxubinvan ti mero melel. ⁷Ti jc'an ti lec jc'opilal yu'un ti chcal ti c'usi melele ti sventa ti chiyac'bun yip co'nton ti Diose. Ti jc'an ti lec jc'opilal yu'un ti toj ti jtac'be sc'op scotol ti much'u chicontrainune. Ti jc'an ti lec jc'opilal yu'un ti toj chcalbe ti much'u oy palta yu'un chquile. ⁸Ti jc'an ti lec jc'opilal manchuc mi chispasucun ti muc', manchuc mi mu xispasucun ti muc'. Ti jc'an ti lec jc'opilal manchuc mi chopol batem jc'opilal, manchuc mi lec batem jc'opilal. Manchuc mi chalic “jlo'lavanej lume”, mi xchi jc'opilale, pero chvinaj ti toj chic'opoje. ⁹Manchuc mi chalic “mu xcojtiquintutic lume”, mi xchi

jc'opilale, pero lec ojtiquimbilun. Manchuc mi chalic “jmiltic”, mi xchi jc'opilale, pero cuxulun to. Manchuc mi chalic “yac'oj sba ch-ac'bat castigo yu'un ti Diose”, mi xchi jc'opilale, ja' no'ox yu'un chquich' tojobtasel, muc un chismilun ti Diose. ¹⁰Manchuc mi tscuyic ti chquich' mul, pero scotol ora nichim no'ox co'nton. Manchuc mi me'onun chiyilucun, pero ep ti much'u chcac'be sc'ulejal sventa sbatel osil. Manchuc mi mu'yuc c'usi oy cu'un li' ti balumil chiyilucun, pero oy cu'un scotol, yu'un chiyac'bun ti Cajvaltique.

¹¹Quermanotac, ho'oxuc ti te oyoxuc te ti Corinto, jamal laj xa calboxuc ti c'u x'elan ti co'ntone. Mu'yuc c'usi ti jmul ti co'nton. ¹²Yu'un c'uxoxuc ti co'nton. Ti ho'oxuque sc'an to c'uxucun ti avo'ntonic. ¹³Yu'un ti ho'oxuque jun to col jnich'onoxuc nac'otic. Hech yu'un tse'an ti co'ol c'ux chcal' jbatique.

Ja' sc'opilal ti stemplo ti Diose c'otemucutique

¹⁴Mu me junuc chac'ot xchi'uc ti much'utic mu xch'unojbuc sc'op ti Diose. Yu'un ibu c'amba xchi'in sbaic ti much'u toj yo'ntone xchi'uc ti much'u chopol yo'ntone! iBu c'amba xchi'in sbaic ti sac osile xchi'uc ti ic' osile! ¹⁵iBu ba jtosuc yo'ntonic ti Cristoe xchi'uc ti pucuje! iBu ba jtosuc co'ntontic ho'ucutic ti jch'unobjbetic sc'op ti Diose xchi'uc ti much'utic mu xch'unojbuc sc'op ti Diose! ¹⁶Parte ti templo yu'un ti Diose, parte ti santoetique. Ti ho'ucutique

stemplo ti Diose ti stalel cuxule
c'otemucutic yu'un hech yaloj ti
Diose:

Ti jnaimbe yo'ntonic.
Ti jchi'in.
Diosun yu'unic chic'ot.
Ja' jchi'il chc'otic,

ti xchie. ¹⁷Hech yu'un chal uc:

P'evo abaic xchi'uc ti
crixchanoetique.
Mu xa me xachi'inic, xchi ti
Cajvaltic Diose.
Comeso ti c'usi
chasbolibtasoxuque,
hech chaquic'oxuc ti tjojol.

¹⁸Atotic chic'ot.

Ti ho'oxuque col jnich'on
chac'otic,

xchi ti Cajvaltic Diose ja' ti scotol
sventainoje. Ja' jc'opilaltic jcotoltic.

7 Hech yu'un ho'oxuc ti
c'uxoxuc ti co'ntone, yu'un
hech albil jc'opilaltic ti yol
snich'onucutic ti Diose nijc'otucutic
xa, ja' lec ac'o jcomestic scotol
ti c'usi chisbolibtasucutic, mi
jbec'taltic, mi co'ntontic. Hech
ac'o hu'uc cu'untic ti chcac' jbatic
ti abatinel yu'un ti Diose yu'un ti
jpastic ti muc' ti Diose.

**Ja' sc'opilal ti nichim no'ox yo'nton
ti Pabloe yu'un ti laj sutes yo'ntonic
ti quermanotic te ti Corintoe**

²Lecuc me avo'ntonic cu'un. Mi
junuc mu'yuc much'u laj jsa'be
smul. Mu'yuc much'u laj jbolibtas.
Mu'yuc much'u laj jlo'labe staq'uin.

³Yu'un hech chcal, mu yu'unuc oy
amulic cu'un. Calojboxuc xa ti ep
c'uxoxuc ti co'ntone hech yu'un mi
chachamic, ac'o chamucun uc. Mi
cuxuloxuc to jc'an ti cuxulun to

uc. ⁴Jun co'nton avu'unic. Toyol
co'nton avu'unic. Manchuc mi ep
chquich' vocol, muc'uben co'nton,
nichim no'ox co'nton avu'unic.

⁵Yu'un c'alal nihul li' ti estado
Macedoniae, mu yu'unuc más laj
jcux co'nton. Yu'un ep liquem c'op
hul jta. Ma'uc no'ox lume, oy to
yan. Ja' chlo'laj co'nton yu'un muc
jta ti Titoe. ⁶Ti Diose tsmuc'ubtasbe
yo'ntonic ti much'utic chich'ic
mule, hech yu'un laj smuc'ubtasbun
co'nton yu'un ital ti Titoe. ⁷Ma'uc
no'ox imuc'ub co'nton yu'un ti ital
ti Titoe. Ja' imuc'ub co'nton uc
yu'un imuc'ubtasbat tal yo'nton
avu'unic. Laj xcholbun ca'i ti toyol
avo'ntonic chac'an chaq'uelucune,
ti chavich'ic mul yu'un ti laj
avac'bucun quich' mule, ti toyol
avo'ntonic cu'un ti ora to. Hech
yu'un más nichim no'ox co'nton
avu'unic.

⁸Yu'un ti laj cac'boxuc avich'ic
mul yu'un ti jcartae, ti jna' ti mu
chopoluc yu'un ti hech laj jpase.
Chib oxib c'ac'al ilo'laj co'nton
yu'un ti hech laj calboxuque yu'un
laj ca'i ti ep chavich'ic mule. ⁹Ti ora
to nichim no'ox co'nton yu'un hech
ic'ot ti pasel. Ma'uc nichim no'ox
co'nton yu'un ti laj avich'ic mule,
ja' nichim no'ox co'nton yu'un ti
laj avich'ic mul yu'un ti amulique
hech yu'un laj asutes avo'ntonic
yu'un amulic. Yu'un ja' sventa
ti Diose ti laj avich'ic mule. Mu
yu'unuc más chopol nabatic yu'un
ti hech laj jts'ibaboxuque. ¹⁰Yu'un
ti much'u chich' mul ti sventa ti
Diose, ja' sventa scolel chc'ot yu'un
hech tsutes yo'nton yu'un ti smule.
Hech patil mu xich' mul yu'un ti

hech laj spase. Ti much'u chich' mul ti sventa no'ox ti balumile, ja' sventa ch'ayel chbat. ¹¹Laj xa avilic ti yu'un ti hech laj avich'ic mul ti sventa ti Diose ep ilo'laj avo'ntonic yu'un, naq'uexavic, naxi'ic, laj ac'anic ti lec chaquil, toyol avo'ntonic yu'un ac'o chapajuc, laj avac'beic castigo ti much'u staoj smule. Hech mu'yuc xa amulic ti sventa ti hech laj apasique. ¹²Yu'un ti hech laj jts'ibaboxuque, ma'uc no'ox ti sventa ti much'u laj sta smule, ma'uc no'ox ti sventa ti much'u laj sta smul ti stojole. Ja' yu'un hech chana'ic ti toyol co'nton avu'unic ti stojol ti Diose.

¹³Hech yu'un ti ho'one muc'uben xa co'nton avu'unic. Ma'uc no'ox muc'uben xa co'nton ti ho'one, ja' más imuc'ub yo'nton ti Titoe, hech nichim no'ox yo'nton ti ora to avu'unic acotolic. ¹⁴Yu'un nichim no'ox co'nton avu'unic laj jcholbe ya'i ac'opilalic ti Titoe hech yu'un mu xiq'uexav avu'unic ti ora to. Yu'un melez scotol ti c'usi laj calboxuque, hech ono'ox uc melez scotol ti ac'opilale ti laj calbe ya'i ti Titoe. ¹⁵Ech'em to c'ux chaya'yoxuc ti ora to ti Titoe yu'un tsna' ti lec laj ach'umbeic smantal, ti laj apasic ti muc' ti c'alal laj aviq'uc ti atojolique, ti naxi'ic ti stojol. ¹⁶Hech lec nichim no'ox co'nton ti ora to yu'un ijuna'j co'nton avu'unic.

**Ja' sc'opilal ti taq'uin ti tstsob
ti quermanotique yu'un tscolta
ti yan quermanotique**

8 Quermanotac, chacac'be ana'ic ti ep i'ac'bat yutsil yo'ntonic yu'un ti Diose ti jujuchop

ti jch'unojeletique ti li'oyic ti estado Macedoniae. ²C'alal yac'oj sba chich'ic ep vocol, yutsil yo'ntonic laj stsobbeic ep smoton yan quermanotic. Yu'un nichim no'ox yo'ntonic manchuc mi oy me'anal cha'yic. ³Ho'on laj quil ti yutsil yo'ntonic laj yaq'uc ti motonil staq'uinic. Jujun laj yaq'uc c'u che'el xu' yu'unic. Ep laj yaq'uc asta mu xa xu' yu'unic x'elan. ⁴Mu yu'unuc laj calbe. Ja' stuc lic sc'ambun vocol ti ac'o spasic lequil abtel uc yu'un tscoltaic uc ti much'utic chich'ic vocol ti co'ol oyic ti stojol ti Diose xchi'uque. ⁵Laj jcu' ti hech no'ox tsc'an yo'ntonic laj yac' ti taq'uine. Mu laj jna' ti ja' jbael laj yac' sbaic ti sc'ob ti Cajvaltique. Ja' laj yac' sbaic ti abatinel ti jtojol uc yu'un hech laj sc'an yo'nton ti Diose. ⁶Hech yu'un ti ho'one laj xa calbe mantal ti Titoe yu'un ti ja' laj xa sliques ti yu'un chatsobic ti taq'uine asta ac'o su'tes scotol. Hech xu' avu'unic chavac' ti q'uelel yutsil avo'ntonic uc ti stojol ti quermanotic ti chich'ic vocole. ⁷Yu'un scotol yan hu'em xa avu'unic. Chach'unic ti scotol xu' yu'un ti Diose, lec chana' chavalic sc'op Dios, oy sp'ijil avo'ntonic, toyol avo'ntonic, c'uxun ti avo'ntonic, hech yu'un ac'o hu'uc avu'unic uc ti chavaq'uc ti motonil ti ataq'uinique.

⁸Mu yu'unuc chajpasoxuc ti mantal yu'un ti persa chatsobic ti taq'uine. Ja' no'ox yu'un chacac'be ana'ic ti toyol yo'ntonic ti yan quermanotique. Hech yu'un te ti jq'uel ti melez ti chac'uxubinvanic uc ti ho'oxuque. ⁹Yu'un ana'ojic

xa ti ep yutsil yo'nton avu'unic ti Cajvaltic Jesucristoe. Stuc ti jc'uleje ja' laj spas sba ti me'on ti aventaic. Yu'un ti me'on laj yac' sbae, yu'un chayac'boxuc scotol ti c'usi chtun avu'unic sbatel osil.

¹⁰Chacalbeic c'usi ti jnop ti ora to. Yu'un ho'oxuc ti primero laj aliquesic ti tsobel ti taqu'ine yu'un ti chacoltaic ti quermanotic ti chich'ic vocole, hech yu'un mu lecuc mi te chquechaj avu'unic. ¹¹Hech yu'un ts'acubtaso. Yu'un toyol avo'ntonic laj aliquesic, hech yu'un toyoluc me avo'ntonic ac'o hu'uc avu'unic ti c'u che'el xu' avu'unic jujun. ¹²Yu'un mi yutsil co'ntontic chcac'tic ti c'u yepal xu' cu'untique, hech lec chijyilucutic ti Diose. Mu yu'unuc ja' chisc'ambucutic ti mu to ti jatique.

¹³Mu yu'unuc chacac'boxuc avich'ic voloc yu'un ti hech chacolta ti quermanotique. ¹⁴Ja' tsc'an ti hech chaj c'u che'el oy cu'untic, ja' tsc'an ti hech oy yu'unic ti yan quermanotique. Yu'un oy c'usi oy avu'unic ti ora to, hech yu'un chavac'beic ti much'utic mu'yuc c'usi oy yu'unic ti ora to. Ti yan c'ac'al mi oy c'usi oy yu'unique, hech chlic yac'boxuc uc mi mu'yuc c'usi oy avu'unic. Hech co'ol chacolta abaic acotolic. ¹⁵Hech chc'ot ti pasel hech chaj c'u che'el ts'ibabil ti sc'op Diose: "Ti much'u ep laj stsob, laj sq'uelambe yan hech yu'un mu'yuc sobril icom. Ti much'u jutuc no'ox laj stsob, yu'un icoltaat yu'un ti yantique hech yu'un ta yutsil inel yu'un", ti xchie.

Ja' sc'opilal ti Titoe xchi'uc ti much'utic chchi'inic batel

¹⁶Hocol yal ti Diose ti hech i'ac'bat ti yo'nton yu'un ti Diose

ti Titoe ti co'ol toyol co'ntontutic xchi'uc ti atojolic. ¹⁷Yu'un ti Titoe laj yac' ti yo'nton ti c'u che'el laj calbee. Yu'un toyol yo'nton avu'unic uc, hech yu'un yutsil yo'nton chtal sq'ueloxuc.

¹⁸Ja' chcac'be xchi'in tal ti jun quermanotic ti puquem sc'opilal ti stojol scotol ti jch'unojeletique ti ja' lec ch-abtej yu'un ti lequil ach' c'o'pe. ¹⁹Ma'uc no'ox hech. Ja' t'ujbil yu'un scotol ti jch'unojeletique yu'un ti jchi'in batel yu'un chba cac' comel ti motonil ti chavaqu'uique. Ho'on jventainoj yu'un hech lec chbat sc'opilal ti Cajvaltique. Hech chvinaj ti ho'on uc ti jcolta ti quermanotique. Lec chca'i ti oy jchi'il laj sa'bun ti quermanotique. ²⁰Yu'un mu jc'an mi oy much'u chistic'bun jmul yu'un ti ep motonil taqu'in chquich' batele. ²¹Yu'un ti jc'an ti jpas c'usi lec ti stojol ti Diose xchi'uc ti stojol uc ti crixchanoetique.

²²Ja' chcac'be xchi'in tal uc ti quermanotique ti quiloj ep vuelta ti toyol yo'ntone. Más toyol yo'nton ti ora to yu'un jun yo'nton ti atojolic. ²³Mi oy much'u tsjac' yu'un ti te chc'ot ti Titoe, ja' jchi'il jbatutic ti abtel te ti atojolic. Ja'uc ti yan quermanotic ti te chtalic uque, ja' t'ujbilic yu'un ti jch'unojeletique yu'un lec c'otem sc'opilal yu'unic ti Cristoe. ²⁴Hech yu'un aq'uic me ti q'uelel ti c'ux chava'yic ti quermanotique ti te chtal ti atojolique. Mu me hoviluc ti lec batem ac'opilal cu'un ti stojol scotol ti buc no'ox oy ti jch'unojeletique.

9 Mu persauc chacalboxuc ti chacoltaic ti quermanotique ti

chich'ic vocole. ²Yu'un ana'ojic xa atuquic. Yu'un calojbe xa ac'opilalic ti quermanotique ti li'oyic ti estado Macedoniae ti jun habi xa laj aliquesic stsobel ti taq'uine ho'oxuc ti te oyoxuc ti estado Acayae. Hech yu'un uc ti ora to ep ti quermanotic yac'ojic persa tstsobic staq'uinic li' ti Macedonia yu'un ya'yoj ac'opilalic. ³Hech yu'un ti jcajtac tael ti atojolic ti quermanotique yu'un chascoltaoxuc yu'un hech chapaloxuc chul jtaoxuc hech chaj c'u che'el ya'yojic. Hech mu hoviluc chc'ot ti lec batem ac'opilalic cu'un. ⁴Yu'un repenta mi ti jchi'in tael quermanotic ti li' chliquic ti Macedoniae, mi mu chapalucocuc chul jtaoxuc, chiq'uexav avu'unic. Ho'oxuc chaq'uexavic uc yu'un toyol co'nton avu'unic laj xa jcholboxuc ac'opilalic. ⁵Hech yu'un laj jnop ti jcajtac tael ti quermanotic ti laj calbote yu'un chbaejic tael cu'un ti yo' bu oyoxuque hech chc'ot xchapanic jbael ti motonil ti avalojic ti chavaq'uique. Hech chvinaj ti yutsil avo'ntonic laj avaq'uic. Ma'uc ti ho'on laj jsujoxuc.

⁶Na'ic me ti much'u jutuc no'ox chac', jutuc no'ox tsta ti bendicione. Ti much'u ep chac', ep tsta ti bendicione. ⁷Jujun ac'o yac' ti c'u yepal snopoj ti yo'nton. Mu me voluc ti chaq'ue. Mu me ti sujeluc chac'. Yu'un ja' c'ux ti yo'nton ti Diose ti much'u nichim no'ox yo'nton chac' ti motonil c'usi oy yu'un. ⁸Jelaven sp'ijil ti Diose. Xu' chayac'boxuc avich'ic ep bendición yu'un hech scotol c'ac'al oy avu'unic scotol ti c'usi

chtun avu'unique hech xu' avu'unic chapasic scotol lequil abtel. ⁹Yu'un hech ts'ibabil ti sc'op Diose:

Ti much'u laj spuc ti c'usi oy yu'une, ti oy c'usi laj sq'uelambe ti me'onetique, ja' ch-ac'bat yan yu'un hech xu' tsq'uelanilan batel, ti xchie.

¹⁰Hech chaj c'u che'el ti chp'olilan ti jts'unubtic ti yac'ojbucutic ti Diose yu'un hech ti jtatic jve'eltic, ja' no'ox hech uc chayaq'uilamboxuc scotol ti c'utic avu'unique. Tsp'olesilan yu'un hech xu' chacoltailan scotol c'ac'al ti quermanotic ti chich'ic vocole. Mi más ep chatailan, hech yu'un más ep chavac'be ti quermanotique yu'un chacoltaic. ¹¹Ti Diose chayac'boxuc ep bendición yu'un hech más ep xu' chavac' ti motonil ti ataq'uinique. Hech yu'un c'alal chquich' batel ti smoton avu'unique yu'un chcac'be ti quermanotic ti chich'ic vocole, ja' hocol aval chutic ti Diose yu'un ti hech laj acoltaique. ¹²Yu'un ti hech chacoltaic ti quermanotique, chib ti c'usi lec chc'ot ti pasele. Ja' chich'ic coltael ti much'utic uts sbaique. Ja' tpsapat ti muc' uc ti Diose. ¹³Yu'un ti quermanotic ti chich'ic coltael avu'unique hech chilic ti chach'umbeic smantal ti Cristoe ti “c'ux me xava'i abaic”, ti xchie. Yu'un ti hech laj yich'ic coltael avu'unique, hech chalic: “Hocol yal ti Diose ti ep laj scoltauntutic ti quermanotic te ti Corinto”, xchiic. Hech nichim no'ox yo'nton ti jch'unojeletique avu'unic ti buc no'ox oyique. ¹⁴Ti quermanotic ti hech chich'ic coltael

avu'unique, tsc'opon Dios ti atojolic. Más toyol yo'ntonic ti atojolic yu'un ti ep yac'ojboxuc yutsil avo'ntonic ti Diose. ¹⁵Hocol yalbutuc ti Diose ti hech yac'ojbutuc yutsil co'ntontic ti sventa ti Jesucristoe. Mu jna'tic xa c'usi chcaltic yu'un jun yutsil ti jyalel.

**Ja' sc'opilal ti Pablœ ti
c'u x'elan ti yabtele**

10 Chacalbeic vocol ti ora to, ho'on ti Pabloune, ho'on ti hech jc'opilal avu'unique: “Lec chc'opoj c'alal li' jchi'inojtique. C'alal nom oy, tsots chal mantal”, ti xachiique. Hech chaj c'u che'el chisc'oponucutic ti Cristoe, ja' no'ox hech chajc'oponoxuc ti ho'oxuque. Mu tsotsuc chajc'oponoxuc. ²Hech yu'un avocoluc mu me tsotsuc chc'ot jpasoxuc ti mantal. Ti much'utic chiyalbun jc'opilal ti ja' no'ox ti jpas hech chaj c'u che'el tspas crixchanoetic, ta me xc'o jchapan. ³Melel ti crixchanoun ono'ox, pero mu hechuc chitsalvan hech chaj c'u che'el tstsalsvan ti crixchanoetique. ⁴Yu'un ti ho'one ma'uc sventa jp'ijil jtuc ti chitsalvane. Ja' ti sventa ti sp'ijil ti Diose ti xu' cu'un ti jtsal scotol ti c'utic chopole. ⁵Hech yu'un ti jtup'be sc'op ti much'utic p'ij scuvoj sbaique xchi'uc ti much'utic tsoy sbaic ti Diose, ti tsontraimbe sp'ijil ti Diose. Ti jtsac scotol ti c'usi tsnopique yu'un ac'o xch'umbe smantal ti Cristoe. ⁶Ti ho'oxuque mi chquil ti chac'anic tojbtasel, hech yu'un chapalun yu'un chcac'be castigo mi oy much'u mu sc'an xch'un mantal.

⁷Ja' no'ox chapasic ti muc' ti much'u p'ij chavilique, ja' ti yol snich'onun Cristo, ti xchie. Muc un chaq'uelic mi jelbil yo'nton. Ho'oni yol snich'onun Cristo ti mero melel. Hech yu'un nopo lec avalyic. ⁸Manchuc mi ti jtoy jba chacuyic yu'un ti hech cac'oj jba chajpasoxuc ti mantal, mu xi'ac'at ti qu'elal yu'un. Yu'un ja' cabtel laj yac'bun ti Cajvaltique yu'un chajp'ijubtasoxuc, ma'uc cabtel yu'un chajbolibtasoxuc. ⁹Yu'un chajtacboxuc tal ti acartaique, mu yu'unuc chajsibtasoxuc. ¹⁰Yu'un oy chalic: “Oy yip ti sc'op ti scartae. Tsots sc'opilal ti scartae. C'alal li'oy ti jttojoltic, mu'yuc yip. Mu tsotsuc sc'opilal ti c'utic chale”, xchiic. ¹¹Ti much'u hech chale, ac'o sna'ic ti ja' no'ox hech chaj c'u che'el laj cal ti carta c'alal nom oyun, ja' no'ox hech chc'o jpas.

¹²Yu'un ti hech chcale, mu yu'unuc hech ti jtoy jba hech chaj c'u che'el tspas ti much'utic más lec sc'opilal chal sbaique. Mu yu'unuc ti jco'oltajes jba xchi'uc. Yu'un stuc no'ox tsnopic ti c'u che'el más lec chc'otic tscuyic. Ja' no'ox tsq'uel c'u che'el tspas xchi'il uc. Hech yu'un mu'yuc srazonic chc'otic. ¹³Ti ho'one mu yu'unuc chba jt'ic' jba ti bu mu cabteluque. Dios chistojbtasun ti butic chba abtejucune. Ja' laj stojbtasun ti te xa ni'ay tal ti alumalic uc, hech yu'un jventainojoxuc uc. ¹⁴Mu yu'unuc ja' no'ox ti jtoy jba yu'un ti hech chcal ti jventainojoxuque. Yu'un ho'on nom nixanav hech primero c'ot jcholboxuc sc'opilal ti Cristoe. ¹⁵Ti ho'one mu yu'unuc

chcal ti ja' cabtel ti bu mu cabteluque hech chaj c'u che'el tspace stuquique. Ti jch'un ti más ch-an xch'unojel avo'ntonic hech xu' chajcomesoxuc. ¹⁶Hech xu' chba jchol ti lequil ach' c'ope ti bu yan balumile ti sjelavel batel ti yo' bu oyoxuque ti bu mu'yuc to much'u ch-abteje. Hech yu'un muc un ti jpojbe yabtel yan.

¹⁷Ti much'utic toyol yo'nton te ti atojolic tscuyique, mu me ja'uc toyol yo'nton chac' sbaic ti pasel ti muc' stuquic. Ja'uc me toyol yo'ntonic chaquic ti pasel ti muc' ti Cajvaltique. ¹⁸Yu'un ma'uc lec c'otem ti much'u lec sc'opilal chal sba stuque. Ja' lec c'otem ti much'u lec sc'opilal ch-albat yu'un ti Cajvaltique.

**Ja' sc'opilal ti much'utic
jcholc'opetic scuyojo sbaique**

11 Taca xats'iquic ti hech chcal hech chaj c'u che'el ti much'utic bolique, a'yo me ava'yic avocoluc. ²Yu'un toyol co'nton ti jventainojoxuque ti sventa ti Diose, hech yu'un ti ho'one ja' hech chaj c'u che'el stot sme' soltera tseb. Yu'un jac'bil xa yu'un jun vinic ti stsebe hech yu'un chchabi mu sc'an mi tsta smul ti stsebe yu'un mu me chopoluc ch-ilat yu'un ti smalale. Ja' no'ox hech ti ho'one ja' hech co'nton chajchabioxuc, yu'un hech mu me chopoluc cha'ilatic yu'un ti Cristoe. ³Ja' chixi' mi oy chasbolibtasboxuc avo'ntonic hech chaj c'u che'el ibolibtasbat yo'nton ti Evae hech ilaj ti lo'lael yu'un ti p'ij ic'opoj x'elan ti chone. Repenta hech

chc'ot ti pasel avu'unic uc hech chlic chibajuc avo'ntonic ti stojol ti Cristoe. ⁴Yu'un c'uc no'ox c'op chach'unic chca'i. Mi oy much'u yan chtal xcholboxuc sc'opilal ti Jesuse ti mu xco'olaj xchi'uc hech chaj c'u che'el laj jcholboxuque, o mi chaxcholboxuc sc'opilal ti Ch'ul Espiritue ti avich'ojic xae ti mu xco'olaj sjam hech chaj c'u che'el laj jcholboxuque, o mi chaxcholboxuc yan ach' c'op ti ma'uc ti laj xa apasic ti muqu'e, ja' scotol chach'unic. ⁵Jun to ja' más tsots yabtel yich'ojic ti jcholc'opetic scuyojo sbaique. Ho'oni jun to mu'yuc tsots cabtel chc'ot. ⁶Manchuc mi mu jna' lec chic'opoj, mu yu'unuc mu'yuc spl'ijil co'nton. Scotol cac'ojboxuc ana'ic acotolic.

⁷¿Mi ja' jmul c'otem avu'unic ti laj jbic'tajes jba yu'un hech muc' chac'otic ti ho'oxuque? Yu'un mu'yuc bu laj jc'amboxuc ataq'uinic yu'un ti laj jcholboxuc ava'yic ti lequil ach' c'ope, ja' ti sc'op ti Diose. ⁸Laj jpojbe ya'yel staqu'in ti yan jch'unojeletique yu'un ja' laj yac'bucun ti c'utic itun cu'un ti c'alal yac'oj sba chi'abteje ti atojolic ti ho'oxuque. ⁹C'alal jchi'inojoxuc to, c'alal ilaj ti jtaqu'ine, mu'yuc bu laj jc'amboxuc. Yu'un ti c'usi itun cu'une ja' laj yac'bucun ti quermanotic ti italic ti Macedoniae. Hech nive', hech muc xacac'boxuc avich'ic vocol. Hech ti jpasilan o. ¹⁰Yu'un toyol co'nton ti ac'o pucuc ti sc'op ti Cristoe ti ja' melele, hech yu'un toyol co'nton mu xac'be svocol ti much'u tsc'an chch'umbe sc'op ti Cristoe. Yu'un ti hech oy ti co'ntone, hech yu'un

mu'yuc much'u te ti estado Acaya xu' chispajesun. ¹¹Yu'un ti mu jc'an chajc'amboxuc ataqu'unic, mu yu'unuc mu c'uxoxuc ti co'nton. Ja' sna' ti Diose ti c'uxoxuc ti co'ntone.

¹²Ti c'usi cac'oj jba ti jpase, ta ono'ox jpasilan yu'un hech mu'yuc c'usi xu' chalic ti much'utic sc'an ti hech chquich' coltael avu'unic hech chaj c'u che'el tsc'anic coltael stuquic, ja' ti much'utic chac' sbaic ti pasel ti muc' yu'un ti yabtele. ¹³Yu'un lume ja' nobbilal jcholc'opetic, j'abteletic ti chlo'lavanique, scuyoj sbaic ti jcholc'opetic yu'un ti Cristoe. ¹⁴Mu me xch'ay avo'ntonic yu'un ti hech tspasique. Stalel hech tspasic yu'un hech tspas uc ti Satanase. Xch'ul abat Dios x'elan ti chc'opoj ti Satanase. ¹⁵Hech yu'un stalelic ono'ox ti chlo'lavan ti yabate. Sventainoj ti c'usi leque x'elan. Ti c'u che'el i'abtejic, ja' hech ch-ac'bat stojic.

**Ja' sc'opilal ti ep laj yich'
vocol ti Pabloe yu'un ti laj
xchol ti sc'op Diose**

¹⁶Chacalbeic yan vuelta, mu me xacuyic ti nibolib xae. Mi hech chacuyucune, hech xu' chacalboxuc bol c'op uc yu'un xu' ti jtoy jba uc. ¹⁷Yu'un hech chcale, ma'uc laj yalbun ti Cajvaltique. Ja' no'ox ti jtoy jba hech chaj c'u che'el ti much'u bole. ¹⁸Yu'un ep ti much'utic tstoy sbaic yu'un ti c'utic xu' yu'un tspasic ja' no'ox hechun uc xu' cu'un ti jtoy jba uc. ¹⁹Manchuc mi p'ijoxuc chacuy abaic, yac'oj sba chalajic ti lo'lael yu'un jun avo'ntonic chach'unic ti

c'utic chaxcholboxuc ti much'utic bolique. ²⁰Yu'un sts'ic avu'unic mi oy much'u chayac'oxuc ti mozoil, mi oy much'u chaslo'labot ataqu'unic, mi oy much'u chaspojboxuc c'usi oy avu'unic, mi oy much'u tstoy sba ti atojolic, mi oy much'u chasmajoxuc asat. Yu'un scotol chats'iquic. ²¹Mi hech tsc'an ti jpase, ho'on ti jcholc'opune, mu'yuc quip obi yu'un mu hechuc laj jpas ho'oni.

Ti c'utic cha'al xu' tstoy sbaic yu'une, ja' no'ox hechun uc. Xu' chic'opoj hech chaj c'u che'el ti much'utic bole. ²²Lume hebreoetic. Ho'on hebreoun uc. Lume yelnich'on ti Israele. Ho'on yelnich'onun ti Israel uque. Lume yelnich'on ti Abrahame. Ho'on yelnich'onun uc ti Abrahame. ²³Lume yabat Cristo scuyoj sbaic. Ho'one yabatun Cristo ti mero meel. Hech chcal yu'un chana'ic ti xu' chic'opoj hech chaj c'u che'el ti much'utic bolique. Más ech'em abtejemun ho'oni. Mu p'isbiluc laj quich' acial. Ep vuelta nitic'at ti chuquel. Ep vuelta c'an lajucun ti milel. ²⁴Ho'ob vuelta ni'ac'bat quich' acial yu'un ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque. Nucul ti aciale. Jun muc sta cha'vinic ti bits' laj yac'bucun jujun vuelta. ²⁵Oxib vuelta laj quich' majel ti te!. Jun vuelta laj yac'bucun ton. Oxib vuelta laj quil ivoc' ti barco yo' bu tiq'uilune. Jun ac'ubal xchi'uc jun c'ac'al te nicajet ti o'lol nab. ²⁶Ep vuelta c'alal nixanav batel ti be oy jvocol yu'un inoj ti uc'umetique. Oy jvocol yu'un chtal j'elec'. Laj yilbajinucun ti jchi'iltique, ho'ucutic

ti co'ol judiucutic xchi'uque. Laj yilbajinucun ti achi'iltaque, ho'oxuc ti co'ol yanlum crixchanooxuc xchi'uque. Laj quich' vocol ti yut jteclumetic. Laj quich' vocol uc te oyun ti xocol balumil. Oy jvocol uc te oyun ti nab. Laj yilbajinucun uc ti much'utic quermanotic scuyo j sbaique. ²⁷Tsots ni'abtej, nilub. Ep ac'ubal muc xivay. Nivi'naj, itaquij co'nton. Ep vuelta laj quipan jba yu'un mu'yuc jve'el. Oy laj ca'i sic yu'un mu'yuc jc'u' jpoc'.

²⁸Ep to muc jta ti ael. Scotol c'ac'al uc batem co'nton c'u che'el xu' ti jcolta scotol ti jch'unojeletique.

²⁹Ti much'u mu'yuc yip yo'ntone, ja' chquich' mul yu'un. Ti much'u tsbolibtasbat yo'ntone, ja' mu xtun chca'i. ³⁰Mi yu'un ti jtoy jbae, ja' no'ox chcac' ti q'uelel jtuc ti mu'yuc quipe. Yu'un ja' no'ox ti sventa ti Cajvaltique ti ihu' cu'un scotole.

³¹Ti Diose, ja' ti Dios yu'un ti Cajvaltuc Jesucristoe, ja' ti Stot uque, ja' ti tspasat ti muc' sbatel osile, ja' sna' ti mu jnop c'op yu'un ti hech chcale. ³²C'alal te oyun ti jteclum Damasco, ti gobernadore ti ja' pasbil ti mantal yu'un ti totil ajvalil Aretas sbie, laj yal mantal yu'un lec ac'o chabibatuc ti jteclume yu'un hech mu me xicol batel yu'un tsc'an chistsacucun. ³³Niloc' batel ti ventana ti te oy ti macte'ton yu'un ti jteclume. Ti muc'ta moch licibilun niyal tal, hech nicol loq'uel ti sc'obic.

Ja' sc'opilal ti c'utic i'ac'bat sna' ti Pabloe yu'un ti Cajvaltique

12 Ho'oxuc ti aventaic ti hech ti jtoy jbae. Mu van oyuc

stu avu'unic yu'un ti chacalboxuc ti c'usi laj yac'bun jq'uel ti c'usi laj yac'bun jna' ti Cajvaltique. ²Oy xa chanlajuneb habil ti niyic'un muel ti vinajel ti Diose. Mu jna' mi xchi'uc jbec'tal mi ma'uc xchi'uc jbec'tal ti ni'ic'at muele. Ja' sna' stuc ti Diose. ³⁻⁴Jna' ti ni'ic'at muel c'alal ti utsilal. Yan vuelta chcal ti mu jna' mi xchi'uc jbec'tal ti ni'ic'at muele. Ja' sna' stuc ti Diose. Te laj ca'i c'usi lum lec ti mu xa jna'betic yalel yu'un jun yutsil ti jyalel. Mu stac' chcal uc c'usi laj ca'i. ⁵Taca jc'an jtoy jbae, xu' ti jtoy jba ti hech ni'ac'bat jq'uel scotole. Mi jc'opilal no'ox chcal jtuc mu xu' ti jtoy jba yu'un mu'yuc c'usi ihu' cu'un jtuc. Ja' no'ox xu' chcal ti mu'yuc quipe. ⁶Taca jc'an jtoy jbae, más xu' cu'un yu'un ep ti c'usi jpasoj. Mu yu'unuc hovil chcal hech chaj c'u che'el ti much'u hovil tstoy sbaique. Pero ti jpajes jba naca me ech'emuc chispasucun ti muc'. Ja' no'ox hech ti c'u che'el ti cabtele, ja' no'ox c'u x'elan chic'opoje, ja' no'ox hech ac'o spasucun ti muc'.

⁷Ti Diose mu laj sc'an ti ti jtoy jba yu'un ti hech laj yac'bun quil scotole, hech yu'un laj yac'bun jchamel. Ja' yabtel ti Satanase ti hech chquich'ilan vocole yu'un hech mu me jtoy jba. ⁸Oxib vuelta laj calbe vocol ti Cajvaltique ti ac'o chopucune. ⁹Hech laj yalbun: "Ac'o comuc hech. Chu' avu'un ti sventa yutsil avo'nton, ja' ti cac'ojbote. Hech más lec chvinaj ti ja' ti sventa jp'ijil jtuc ti xu' avu'un scotol ti avabtele", xiyutun. Hech yu'un toyol co'nton yu'un ti mu'yuc quipe yu'un ja' no'ox quipanojbe sp'ijil

ti Cristoe. ¹⁰Hech yu'un nichim no'ox co'nton manchuc mi mu'yuc ti quipe, manchuc mi chquich' labanele, manchuc mi chquich' vocole, manchuc mi chquich' ilbajinele, manchuc mi uts jba ti sventa ti Cristoe. Yu'un ti mu'yuc quip jtuque, hech yu'un más chquich'be yip ti Cristoe.

¹¹Laj xa jco'oltajes jba hech chaj c'u che'el ti much'utic bolique. Scoj ti muc xavalbucun jc'opilal ti ho'oxuque, hech yu'un ho'on jtuc laj xa cal yu'un ac'o vinajuc ti mu lecuc ti yabtel ti noppilal jchol'opetic ti pasbil ti muc' avu'unique. Chacuyic ti más ep yip lume, ja'uc ho'oni mu'yuc más ep quip chacuyic. Hech ono'ox c'u che'el chavalique, mu'yuc quip jtuc. ¹²Laj xa avilic ti c'u che'el tspas ti much'u jchol'op ti mero melel. Tspas ep jchop o abtel hech chvinaj ti ch-abtej Dios ti sventa. Tsots abtel tspas. Laj avilic ti scotol ihu' cu'un te ti atojolic manchuc mi oy vocol. ¹³¿Mi oy c'usi muc xataic cu'un hech chaj c'u che'el laj yich'ic ti jch'unolejetic ti yan temploetique? Ja' no'ox ti muc xacac'boxuc avich'ic vocol hech chaj c'u che'el ti yan temploetic. Mi ja' jmul chavilucun yu'un ti muc xacac'boxuc avich'ic vocole, ja' chapasbucun perdón obi.

¹⁴A'yo me ava'yic, chapalun xa yu'un chtal jq'ueloxuc yan vuelta. Ja' yoxibal xa vuelta ti chtal jq'ueloxuque. Mu xacac'boxuc avich'ic vocol yu'un ma'uc ti jc'an ti c'usi oy avu'unique. Ja' no'ox chajc'anoxuc ti ho'oxuque. Yu'un ti nich'onile mu yu'unuc tsmac'lin

ti stot sme'e; ja' chmac'linvan ti totil me'ile. ¹⁵Ti ho'one nichim no'ox co'nton cheac' jvocol avu'unic. Nichim no'ox co'nton chquich' vocol yu'un ac'o colanic. Yu'un ep c'uxoxuc ti co'nton ti ho'one, ¿mi lec mi jutuc no'ox c'uxun ti avo'ntonic ti ho'oxuque?

¹⁶Yu'un ti muc xacac'boxuc avich'ic vocol pero oy c'usi jnopo j tscuyic ti noppilal jchol'opetique. Cac'oj jba chajlo'laboxuc ataq'uinic ti mucul tscuyic.

¹⁷¿Mi yu'un chach'unic ti laj slo'laoxuc ti quermanotic ti laj jtac talel ti atojolique ti laj yich' ti ataq'uinique? ¿Mi yu'un chach'unic ti ho'on laj yac'bun ti ataq'uinique?

¹⁸Laj calbe vocol ti Titoe yu'un ti ac'o ba scoltaoxuc. Oy xchi'il cu'un laj avilic uc. ¿Mi yu'un chach'unic ti laj slo'laoxuc ti Titoe? Nopo me ava'yic ¿mi mu co'oluc co'nton xchi'uc ti Titoe? ¿Mi ma'uc jun no'ox jbe jtamoj xchi'uc?

¹⁹¿Mi yu'un chacuyic ti jcolta jba yu'un ti hech chcale? Ti stojol ti Diose chic'opoj yu'un oyun ti stojol ti Cristoe. Ja' sventa chap'ijubic ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone.

²⁰Mu me xavac'bucun quich' mul c'alal te chic'ot ti atojolique yu'un mu hechuc tsc'an co'nton mi hech chc'o jtaoxuque. Yu'un mi oy palta chc'o jtaoxuc chavich'ic mul mi chajtaq'uiouxuc. Yu'un chquich' mul mi yac'oj sba chavut abaic chc'o jtaoxuc, mi yac'oj sba chapas biq'uit avo'ntonic, mi chavilinta abaic, mi chapasic pleito, mi chasa'be abaic amulic, mi chanopbe abaic amulic, mi chatoy abaic, mi chavochetic no'ox chc'o jtaoxuc. ²¹Yu'un c'alal

chihul te ti atojolique mu jc'an ti más chquich' mul ti stojol ti Diose yu'un chcoc'ta ti much'utic ep staoj smul yu'un ti mu sutes yo'ntonique. Ja' ti chopol ti c'usi spasojqique ti imulivajique, ti laj xch'unic ti c'usi laj sc'an ti sbec'talique.

**Hech ilaj yo'nton laj sc'opon
ti carta ti quermanotique**

13 Ti ora to yoxibal xa vuelta ti chtal jq'ueloxuque. Ja' no'ox mi oy cha'vo' oxvo' rextico ja' xu' chich' chapanel ti much'u oy smule. ²Ti much'utic staoj smulic ti c'alal ni'ay ti xchibal vuelta xchi'uc acotolic ja' chajt'abesboxuc ti avo'ntonic ti c'usi laj calboxuque c'alal te jchi'inojoxuque. “Mi ja' no'ox hech co'ol chasa'ílan amul ti c'alal chihul yan vuelta, mu'yuc bu chajc'uxubinoxuc. Persa chavich'ic chapanel”, xacutoxuc ono'ox. ³Chac'an chaq'uelic mi melel ti yac'objun cabtel ti Cristoe. Te chavilic mi c'ot jchapanoxuque. Mu me xacuyic ti jutuc no'ox yip te ti atojolic ti Cristoe. Te chc'o cac' avilic ti oy yip. ⁴Hech chaj c'u che'el ti Cristo ti mu'yuc yip x'elan c'alal icham ti cruz pero patil ivinaj ti oy yip ti c'alal icusesat loq'uel yu'un ti Diose, ja' no'ox hechun uc ti ho'one mu'yuc quip chacuyic. Yu'un asta ti ora to mu'yuc bu tsots laj jc'oponoxuc. Te chavilic mi nic'ot ti atojolic ti ac'bilun quip yu'un ti Diose. Te me chavilic ti chc'o jchapan ti much'utic mu'yuc quip tscuyique.

⁵Nopo me ava'yic ti jujunoxuque ti mi ach'unojbeic ti mero melel ti sc'op ti Diose. Nopo lec c'u

x'elan avo'ntonic. Na'ic ti te oy ti avo'ntonic ti Jesucristoe hech chana'ic ti oy cabtel. ¿O mi hovil chaval ti ach'unojqique? ⁶Ti jc'an ti chana'ic ti mu hoviluc chcal ti yac'objun cabtel ti Jesucristoe ti ho'one. ⁷Ti jc'opon Dios ti atojolic yu'un mu me xapasic ti c'utic chopole. Mu yu'unuc ja' no'ox ti jc'an chacac'boxuc avilic ti xu' cu'un chajchapanoxuque. Ja' ti jc'an ti ja' no'ox chapasilanic ti c'usi leque ti ho'oxuque. ⁸Yu'un mi mu'yuc palta chc'o jtaoxuc hech mu'yuc c'usi ti jpas. Ja' no'ox mi oy apaltaic, persa chajcoltaoxuc. ⁹Yu'un más nichim no'ox co'nton mi mu'yuc quip ti atojolic, yu'un ti ho'oxuque oy yip avo'ntonic. Hech ti jc'anilambe vocol ti Diose ti hech ac'o xach'unic ti lec. ¹⁰Hech yu'un laj jts'ibaboxuc avi to yu'un mu teucun ti atojolic yu'un hech mu me persauc tsots chic'opoj c'alal mi te nic'ot xa ti atojolic. Yu'un ja' quich'oj cabtel yu'un ti Cajvaltique yu'un ti chajcoltaoxuque, ma'uc yu'un chajbolibtasoxuc.

¹¹Ja' no'ox chacalbeic obi, quermanotac. Ac'o hu'uc avu'unic chach'unic ti lec, taq'uiio me abaic, jtosuc me avo'ntonic, lamajemuc me avo'ntonic acotolic. Hech chachi'inic ti Diose ti chiyac'bucutic jun co'ntontique, ti c'uxucutic ti yo'ntone. ¹²Yu'un ja' señail ti c'uxoxuc ti co'ntone tsacbo me abaic ac'obic ti ho'oxuque. ¹³Chabanucot la xal scotol ti much'utic oyic ti stojol ti Diose li'to.

¹⁴Ti jc'an ti ac'o xayac'boxuc ep yutsil avo'ntonic acotolic ti Cajvaltic Jesucristoe, ti ac'o xaxc'uxubinoxuc ti Diose, ti ac'o xachi'inic ti Ch'ul Espíritue.

JA' TI SCARTA TI QUERMANOTIC TI TE OYIC TI ESTADO GALACIA

ti its'ibabat yu'un ti Pabloe

Hech lic sc'opon ti carta ti
quermanotic ti Pabloe

1 Ho'on Pabloun, ho'on
jchol'opun. Mu'yuc much'u laj
stic'un ti jchol'op. Mu crixchanouc
ti laj yac'bun ti cabtele. Ja' laj
yac'bun cabtel ti Jesucristoe xchi'uc
ti Jtotic Diose ti laj xcha'cuses
loq'uel tal ti ch'en ti Jesucristoe.
²Ho'on xchi'uc ti quermanotic
ti li' jchi'inoje chajc'oponoxuc
ti carta, ho'oxuc ti ach'unojbeic
sc'op ti Diose te ti estado
Galacia ti buc no'ox jteclumal
nacaloxuque. ³Ac'o yac'boxuc ep
bendición ti Jtotic Diose xchi'uc ti
Cajvaltíc Jesucristoe. Ac'o yac'bot
jun avo'ntonic ti jujunoxuque
hech mu xlo'laj avo'ntonic. ⁴Ti
Cajvaltíc Jesucristoe ja' laj yac'
sba ti milel ti jventatic yu'un
hech libre nije'otucutic. Hech mu
xa xismozoinucutic ti mulile ti
li'oy ti balumile. Yu'un ti hech laj
scoltaucutique, yu'un hech laj sc'an
ti Jtotic Diose. ⁵Hech yu'un tpsat
ti muc' sbatel osil ti Jtotic Diose.
Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel.

Ja' sc'opilal ti mu'yuc yan c'op
ti xu' chijcolucutic yu'une

⁶Chch'ay co'nton chca'i yu'un ti
ora no'ox chacomesic ti Diose ti laj
xa yic'oxuc ti stojol yu'un chacuxiic
sbatel osil ti sventa ti Cristoe. Ti
ora to avac'oj abaic chach'unic yan
c'op yu'un hech chacolic chacuyique.
⁷Mu'yuc yan c'op ti xu' chijcolucutic
yu'une. Ja' no'ox hech chaj c'u
che'el laj calboxuque. Yu'un ti hech
chc'ot ti pasele, yu'un oy much'utic
tal yac' lo'lajuc avo'ntonic yu'un
ti mu hechuc ti ch'unel tscuyic.
Yan sjam tsloq'uesic ti c'u che'el
chijcolucutique, yu'un ja' no'ox
tsc'an ti chchibaj avo'ntonic ti stojol
ti Cristoe. ⁸Much'uuc no'ox chtal,
manchuc mi ho'ontutic, manchuc
mi ch'ul abat, ti chtal syanejesbe
sjam ti sc'op Diose, ac'o ac'batuc
castigo yu'un ti Diose. ⁹Calojboxuc
xa ono'ox pero chacalbeic yan vuelta.
Much'uuc no'ox chtal syanejesbe
sjam ti sc'op Diose ti ach'unojique, ja'
ac'o ac'batuc castigo yu'un ti Diose.
¹⁰Ti ja'uc tsots sc'opilal chca'i
ti lec chiyilun ti crixchanoetique,

mu hechuc chcal ti ac'o ac'batuc castigo ti much'utic tsyanejesbe sjam ti sc'op ti Diose. Yu'un ja' no'ox tsots sc'opilal chca'i ti lec chiyilun ti Diose, hech yu'un hech chcal ti ac'o ac'batuc castigo. Ti ja'uc tsots sc'opilal chca'i to ti lec chiyilun ti crixchanoetique, mu yabatucun ti Cristo ti hechuque.

Ja' sc'opilal ti Pabloe ti ja' Dios ti i'ac'bat yabtel yu'un

¹¹Quermanotac, chana'ic ti ma'uc sc'op crixchanoetic ti lequil ach' c'op ti laj jcholboxuque.

¹²Mu yu'unuc laj xchanubtasun crixchanoetic. Ja' laj yac'bun jna' stuc ti sc'op ti Jesucristoe.

¹³Ti ho'oxuque ava'yojbucun jc'opilal ti c'usi laj jpas ti vo'onee c'alal mu to ti jch'umbe sc'op ti Cristoe. Co'ol laj jch'un xchi'uc ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti judiountutique. Ava'yojic xa ti ech'em laj jcontrain scotol ti much'utic i'ic'atic xa ti stojol ti Diose yu'un ti jtup' scotol ti jcuu.

¹⁴Ti ho'one más ep laj jchan ti c'utic c'opal xchanoj ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque. Ti much'utic co'ol nich'i xchi'uque, mu epuc laj xchan.

Yu'un ti ho'one toyol co'nnton laj jch'un ti c'u che'el xch'unojic ti jtot jme'tutique ti vo'one. Mu'yuc much'u hech toyol yo'nnton hech chaj c'u che'el ti ho'one. ¹⁵⁻¹⁶C'alal hech toyol co'nnton, ti Diose laj yac'bun cojtiquin ti Snich'one. Yu'un c'alal mu to chi'an, yutsil yo'nnton laj st'ujun ti Diose yu'un chiyac'bun cabtel yu'un c'uxun ti yo'nnton. Hech yu'un c'alal laj sta

yorail laj yic'un, laj yac'bun cabtel yu'un chajcholboxuc sc'op acotolic, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque. Chajcholboxuc ava'yic ti chijcolucutic jcotoltic ti sventa ti Cristoe. Ti c'alal laj yic'une, mu'yuc much'u laj jac'be sc'op. ¹⁷Muc xibat ti Jerusalén, muc xba jc'opon ti much'utic jbael ochemic ti jcholc'op. Ti ora laj j'uej jba batel. Nom nibat ti xocol balumil te ti slumal Arabia. Patil nisut tal ti jteclum Damasco.

¹⁸I'ech' oxib habil, patil nibat ti Jerusalén. Te ba jc'opon ti Pedroe. Ho'lajuneb c'ac'al te laj jchi'in. ¹⁹Te laj cojtiquin uc ti Jacoboe, ja' ti yits'in ti Cajvaltique. Ti yan jcholc'opetique mu'yuc bu laj cojtiquin. ²⁰Yu'un ti hech laj jts'ibaboxuque, mu yu'unuc ta no'ox xcal. Sna' ti Diose ti melec chcal.

²¹Patil nibat ti slumal Siria xchi'uc ti slumal Cilicia, ja' ti jlumale. ²²Scotol ti much'utic xch'unojbeic sc'op ti Cristoe ti te nacajtic ti estado Judeae, mu to xiyojtiquinucun yu'un mu'yuc bu sq'uelojbucun jsat. ²³Ja' no'ox ya'yojbucun jc'opilal. "Ti much'u laj yilbajinucutic ti vo'onee ti tsc'an chistup'ucutique, ti ora to yac'oj sba xa chcholbe sc'op ti Cristoe ti ja' chijcolucutic ti sventae", xchi laj ya'yic. Ja' jc'opilal. ²⁴Hech yu'un laj yalbeic vocol ti Diose yu'un ti laj xa jch'une.

Ja' sc'opilal ti lec laj ya'yic ti yan jcholc'opetique ti c'u che'el chchol ti lequil ach' c'ope ti Pabloe

2 I'ech' chanlajuneb habil, patil nibat yan vuelta ti Jerusalén. Ja' laj xchi'inun batel

ti Bernabee. Laj quic' yu'un chixchi'inun uc ti Titoe. ²Yu'un ti nibate, yu'un hech albilun ti co'nton yu'un ti Diose. Hech yu'un ti nibate. Ja' ay calbe ya'yic ti quermanotic ti te oyic ti Jerusalene ti c'u che'el chajchanubtasoxuc ti sc'op ti Diose, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque. Ja' no'ox ay jcholbe ya'yic ti much'utic oy yabtelique. Ja' no'ox ay jac'be mi hech chchanubtasvan hech chaj c'u che'el chajchanubtasoxuc xchi'uc achi'iltac, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque. Yu'un mi mu co'oluc chcaltutic ti smantal ti Diose, repenta chc'ot ti altic chi'abtej ho'oni. ³Lec laj ya'yic ti c'u che'el ti jchol ti lequil ach' c'ope. Muc xal ti ac'o yich' circuncisión ti Titoe ti jchi'inoje, ja' ti co'ol yanlum crixchanooxuc xchi'uque. ⁴Yantic ti much'utic laj sliquesbeic sc'opilal ti Titoe. Ja' laj sliquesic ti quermanotic scuyo'j sbaique. Ti c'alal yorail laj jtsob jbatutic, te laj sc'alan sbaic ochel tal. Yu'un ti i'ochic tale, yu'un ja' no'ox tsc'an chisa'bun jmultutic. Yu'un tsc'an cha'yic c'u che'el chijyac'ucutic ti libre ti Cristo Jesuse, yu'un ti hech mu xa tsotsuc sc'opilal chc'ot ti circuncisión cu'untic. Ja' tsc'anic mi chij'och ti mozoil yu'un ti mantaletique yan vuelta. ⁵Mi jutuc muc jch'untutic xchi'uc ti Bernabee. Muc jpasbetutic ti muc' sc'opic yu'un hech mu me xyanej ti lequil ach' c'ope ti ach'unojic xae. Yu'un melel ti c'op ti ach'unojic xae.

⁶Ti much'utic oy yabtelique ti ja' más pasbil ti muc' avu'unique, mu'yuc jpalta laj yilucun. Mu

tsotsuc sc'opilal chca'i ho'oni ti c'u x'elan yabtel jujun. Yu'un ti Diose mu tsotsuc sc'opilal cha'i ti c'u x'elan cabtelic jujun. ⁷Laj yilucun ti ja' ac'bilun jventain xcholel ti lequil ach' c'ope ti atojolic, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque, hech chaj c'u che'el ac'bil sventain xcholel ti stojol ti jchi'iltaque ti Pedroe. ⁸Dios ti laj yac'be yabtel ti Pedroe yu'un ac'o ba xcholbe sc'op ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutic. Dios ti laj yac'bun cabtel uc yu'un chajcholboxuc ti sc'ope, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque.

⁹Hech yu'un c'alal laj yilic ti ac'bilun ep bendición yu'un ti Diose ti Jacoboe xchi'uc ti Pedroe xchi'uc ti Juane, ja' ti sventainojic scotol ti abtele, laj stsacbucun jc'ob xchi'uc ti Bernabee. Yu'un ti laj stsacbuntutic ti jbsats'ic'obe, ja' señaíl ti jun chi'abtejtutic xchi'uc. Hech ichapaj cu'untutic ti ho'ontutic chajventaintutic xchi'uc ti Bernabee, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque. Ja' no'ox hechic uc, ja' tsventainic ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutic. ¹⁰Ja' no'ox laj st'abesbun ti co'ntontutic ti quermanotic ti me'onetic te ti bu oyique yu'un ac'o jcoltatic jcoltolic. Lec laj ca'i yu'un hech ono'ox ti jpas.

Ja' sc'opilal ti Pedroe ti itaq'uiat yu'un ti Pabloe yu'un jun to chac' ti ch'unel ti mantaletique

¹¹Oy jun vuelta c'alal nihul ti Antioquía, te ital uc ti Pedroe. Te xa c'o jta. Laj cut ti sat yu'un muc snop

lec ti c'usi tspace. ¹²Te talemic uc quermanotic jchi'iltac ti itacatic talel yu'un ti Jacoboe. Ja' ti toyol yo'ntonic yu'un ti circuncisione. Ti c'alal mu to chulic ti quermanotique ti tacbilic talel yu'un ti Jacoboe, ti Pedroe laj xch'un batel iq'uel yu'un chba ve'uc ti stojol quermanotic ja' ti achi'iltaque, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuc xchi'uque. Pero patil c'alal te xa oy ti quermanotique ti tacbilic talel yu'un ti Jacoboe, hech yu'un ixil' yu'un mi chopol ch-albat sc'opilal. Hech yu'un muc xch'un xa batel iq'uel yu'un chba ve'uc. Ja' ba xchi'in ti ve'el ti quermanotique, ja' ti jchi'iltaque.

¹³Ja' no'ox hech uc oy cha'vo' oxvo' ti yan quermanotique, ja' ti jchi'iltaque, ho'on ti co'ol judioun xchi'uque, ti ilo'laatic uque. Laj sts'aclic batel ti Pedroe. Hech mu xa sc'an chve'ic uc xchi'uc ti achi'iltaque. Hech uc ti Bernabee ilo'laat uc. Co'ol laj spas uc.

¹⁴C'alal laj quil ti mu hechuc tspace hech chaj c'u che'el chal ti lequil ach' c'ope, ti stojol scotolic hech laj calbe ti Pedroe: "Ho'oti c'alal biq'uitot to laj achan ti mantaletic cu'untique ho'ucutic ti judioutique. Pero icom xa avu'un. Hech yu'un mu sjamuc ti hech chapase ti ora no'ox mu xa xac'an chba achi'in ti ve'el ti quermanotique, ja' ti yanlum crixchanoetique. Jun to chac'an chavac'be xch'un ti mantaletic ti icom xa avu'une ti quermanotique, ja' ti yanlum crixchanoetique", xcut.

**Ja' sc'opilal ti mu'yuc sc'opilal
mi judio mi mu judiuc, co'ol
chijcol jcotoltic ti sventa
xch'unojel co'ntontic**

¹⁵Hech laj calbe uc: "Yu'un judio ti jtot jme'tique hech yu'un ti

ho'ucutique ca'yojtic ti c'u x'elan ti smantal ti Diose ti laj yal ti Moises. Ti yanlum crixchanoetique mi jutuc mu bu ya'yojic. ¹⁶Ti ho'ucutique ti judioutique ti laj xa jch'umbetic sc'op ti Cajvaltique ti mero melec, ti jna'tic xa ti ma'uc lec chijc'ot ti stojol ti Diose yu'un ti c'u x'elan ti jch'untic ti mantaletique ti laj yal ti Moises. Ti jna'tic xa ti ja' lec chijc'ot ti stojol ti Diose mi ti jch'untic ti chijcolucutic yu'un ti Jesucristoe. Hech yu'un laj xa jch'untic ti ja' jquexoltic ti Jesucristoe hech lec chijyilucutic ti Diose ti sventa xch'unojel co'ntontic. Ma'uc ti sventa c'u x'elan laj jch'untic ti mantaletique ti laj yal ti Moises. Yu'un mu'yuc much'u xu' chch'umbe scotol smantal ti Diose, hech yu'un mu'yuc much'u lec chilat yu'un ti Diose yu'un ti chch'un ti mantaletique.

¹⁷C'alal laj jch'untic ti lec chijyilucutic ti Diose ti sventa ti Cristoe, persa laj jcomestic ti chijcolucutic yu'un ti mantaletique ti laj yal ti Moises. 'Hech co'ol jp'ajmantaloxuc nac'otic xa xchi'uc ti yanlum crixchanoetique yu'un mu xa xach'unic ti mantaletique,' xchi jc'opilaltic yu'un ti jchi'iltique. Hech yu'un tscuyic ti ch'ayel chijbat yu'un ti laj xa jch'untic ti lec chijyilucutic ti Diose ti sventa ti Cristoe. iBu ba hechuc! ¹⁸Pero mi hech chlic jnoptic: 'Mu lecuc ti hech ti jch'untique,' mi xijchie, 'ja' lec ti jch'untic hech chaj c'u che'el jch'unojtic ono'ox ti vo'onee,' mi xijchie, ja' mero jp'ajmantalucutic chijc'ot yu'un ti jcomestic ti Cristoe. ¹⁹Yu'un ti muc xu' cu'untic

jch'untic ti mantaletique ti laj yal ti Moiseshe hech yu'un hech laj quiltic ti mu stac' hech lec chijyilucutic ti Diose. Hech yu'un mu xa jch'untic ti chijcol yu'un ti mantaletique. Ti ora to ti sventa ti Cajvaltique lec chijyilucutic ti Diose. ²⁰Co'ol nijcham ti cruz xchi'uc ti Cristoe chil ti Diose c'alal laj jch'untic ti chijcol yu'un ti Cristoe yu'un ilaj xa sc'opilal ti jtuctic ti jcolta jbatic ti jcuytique. Hech yu'un mu xa jventain jbatic. Ja' chisventainucutic ti Cristoe yu'un te oy ti co'ntontique. Yu'un ti mu xa jventain jbatic ti ora to, yu'un jch'unoj ti chiscoltailanucutic ti Snich'on ti Diose ti c'uxucutic ti yo'ntone. Ja' ti laj yac' sba ti milel ti jventatique. ²¹Ho'oni mu jc'an mi altic chc'ot ti laj yac' ti milel ti Snich'on ti Diose ti jventatique, ti yutsil yo'nton laj xa scoltaucutique. Yu'un taca lec chijyilucutic ti Diose yu'un ti jch'untic ti mantaletique, hovil ti icham ti cruz ti Cristoe ti hechuque”, xcet ti Pedroe.

Ja' sc'opilal ti ma'uc ti sventa ti laj jch'untic ti mantaletique ti quich'ojtic ti Ch'ul Espíritue

3 Quermanotac, ho'oxuc ti nacaloxuc ti Galacia, mu p'ijucocuc. Ti sliqueb lec laj ach'unic. Laj ana'ic ti icham cu'untic ti Jesucristoe ti ja' chijcolucutic yu'une. Ti ora to mu xa xach'unic yu'un chach'unic ti lo'laele. ²Ja' ti jc'an chajac'beic avi to. ¿Mi ti sventa laj ach'unic ti mantaletique ti hech laj avich'ic ti Ch'ul Espíritue, mi ja' ti sventa laj ach'unic ti ja' Jcoltavanej avu'unic

ti Cristoe ti hech laj avich'ic ti Ch'ul Espíritue? ³¿Mi yu'un mu'yuc sp'ijil avo'ntonic mi jutuc? ¿Mi mu xana'ic ti mu xu' chavac'beic xq'ueuxol atuquic ti Ch'ul Espíritue ti ja' laj yac'boxuc ti ach' cuxlejale? iBu ba hu'uc avu'unic atuquic ti chacolta abaique! ⁴Mu me hoviluc ti ep laj avich'ic vocol ti c'alal lic ach'unic ti lequil ach' c'o'pe. ⁵Ti Diose mu p'isbiluc yac'o'jboxuc ti Ch'ul Espíritue. Ch-abtej ti avo'ntonic hech ep yutsil avo'ntonic. ¿Mi ti sventa laj ach'unic ti mantaletique ti hech yac'o'jboxuc ti Diose, mi ja' ti sventa laj ach'umbeic sc'op ti Cristoe ti hech yac'o'jboxuque? Nopic me.

⁶Na'o me ti Abrahame. Yu'un ti laj xch'un scotol ti chc'ot ti pasel ti c'utic i'albat yu'un ti Diose hech yu'un toj yo'nton i'ilat yu'un ti Diose yu'un ti oy xch'unojel yo'ntone. ⁷Hech yu'un mi mu xavil, ja' yelnich'onucutic Abraham chijc'ot mi oy xch'unojel co'ntontic. ⁸Vo'one ts'ibabil ti sun ti Diose ti ja' ti sventa xch'unojel avo'ntonic ti lec chayiloxuc uc ti Diose, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque. Yu'un ti Diose hech laj yalbe ti Abrahame ti vo'one: “Ho'ot ti aventa chich'ic bendición ti jaylajuntos crixchanoetic ti balumile”, x'utat ti Abrahame yu'un ti Diose. ⁹Hech yu'un co'ol chich'ic bendición hech chaj c'u che'el ti Abrahame ti much'utic co'ol oy xch'unojel yo'ntonic xchi'uque.

¹⁰Scotol ti much'utic chcolic yu'un ti chch'unic ti mantaletique ti laj yal ti Moiseshe tscuyique, tscuyic ti lec ch-ilatic yu'un ti Diose. Mu

sna'ic ti quechel ti sventaic ti chich'ic castigo yu'un mu ts'acaluc chch'unic ti mantaletique. Yu'un hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose: "Ja' chich'ic castigo scotol ti much'utic mu ts'acaluc chch'unic spasel scotol ti mantaletique ti ts'ibabil comel ti sun ti Diose", ti xchie. ¹¹Hech chvinaj ti ma'uc lec chijyilucutic ti Diose yu'un ti jch'untic ti mantaletique. Yu'un yaloj ono'ox ti Diose: "Ti much'u oy xch'unojel yo'ntone, ja' toj yo'nton chquil. Hech yu'un chcuxi sbatel osil", ti xchie. ¹²Yu'un mi ja' ti jch'untic ti chijcol yu'un ti mantaletique, ja' tsots sc'opilal chbat cu'untic ti cabtelitique. Hech yu'un ja' mu'yuc sc'opilal chbat cu'untic ti xch'unojel co'ntontique. Yu'un hech chal ti sc'op ti Diose: " Ti much'u chu' yu'un chch'un scotol ti mantaletique, ja' chcuxi sbatel osil", ti xchie.

¹³Yu'un mu xu' cu'untic xch'unel ti mantaletique, hech yu'un ti hech jc'opilaltic chba quich'tic castigo. Ja' laj jq'uexolintic stuc ti Cristoe. Ja' stuc laj xcuchbucutic ti jcastigotique. Hech libre nije'ot, mu xa jtojtic jtuctic. Yu'un hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose: "Ja' ac'bil castigo yu'un ti Diose", xchi sc'opilal scotol ti much'utic chjoc'angat ti te'e yu'un smulic, ti xchie. Ja' no'ox hech sc'opilal ti Cajvaltique yu'un laj xcuchbucutic ti jcastigotique yu'un mu xch'un cu'untic ti mantaletique. ¹⁴Hech yu'un ti sventa ti Cristo Jesuse ho'oxuc ti yanlum crixchanooque laj xa avich'ic uc ti bendicione ti i'albat ti Abrahame ti chquich'tic

jcotoltique. Ja' ti Ch'ul Espiritue ti quich'ojtic jcotoltique yu'un ti laj xa jch'untic ti chijcol yu'un ti Cajvaltique.

Ja' sc'opilal ti jbael laj xchapan xchi'uc ti Abrahame ti tratoe ti Diose, patil laj yal ti mantaletique

¹⁵Quermanotac, chacalbe ava'yic c'u che'el tspasic crixchanoetic li' ti balumile. Ti much'u tspasic trato ti lec chchapanic, tstiq'uc ti hun. Ja' j'ech'el ichapaj yu'unic obi. Mu xa soc o yu'un lec chapambil yu'unic. ¹⁶Hech yu'un más mi jutuc mu xch'ay trato stuc ti Diose hech chaj c'u che'el laj yalbe ti Abrahame. Yu'un ti hech i'albat ti Abrahame, ja' sc'opilal stuc xchi'uc yelnich'on. "Ja' ti avelnich'nabe", muc xchi ti Diose. "Ja' ti avelnich'one", xchi no'ox. Hech yu'un ma'uc jc'opilaltutic jcotoltutic, ho'ontutic ti yelnich'onuntutic ti Abrahame. Ja' sc'opilal jun no'ox, ja' ti Cristoe. ¹⁷Chacalbe ava'yic c'u x'elan. Ja' jbael laj xchapan xchi'uc ti Abrahame ti Diose ti ja' chijcolucutic ti sventa xch'unojel co'ntontic. I'ech' chanih ciento habil xchi'uc lajuneb xcha'vinic habil, patil laj yal ti mantaletique ti Diose. Yu'un ti hech laj yal ti mantaletique, mu yu'unuc chch'ay ti trato ti laj xchapan xchi'uc ti Abrahame. ¹⁸Taca colucutic ti sventa ti mantaletique, hech yu'un mu persauc ti oy xch'unojel co'ntontique. Pero ti Abrahame icol ti sventa xch'unojel yo'nton hech yu'un persa oy xch'unojel co'ntontic uc.

¹⁹Yu'un ti nij'ac'bat ti mantaletique, yu'un mu xquiltic bu ti jtatic jmultic hech yu'un laj yal

ti mantaletique ti Diose. Yu'un ti laj yal ti mantaletique ti Diose, ja' chtun ja'to mi ital ti Jesucristoe, ja' ti yelnich'on ti Abrahame ti albil sc'opilal ti tratoe. Ja'to chlaj sc'opilal ti mantaletique. C'alal laj yal ti mantaletique ti Diose, ja' primero laj yalbe ti ch'ul abatetique. Patil ti ch'ul abatetique lic yalbe ti Moisesse ti mantaletique. Ti Moisesse lic yalbe ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque. ²⁰Pero c'alal laj spas ti tratoe xchi'uc ti Abrahame ti Diose, mu'yuc much'u i'ech'esbat sc'op. Stuc laj yal ti Diose, laj yalbe ti Abrahame.

**Ja' sc'opilal ti ja' yabtel ti
mantaletique ti ja' no'ox
chijyac'bucutic jna'tic
bu ti jtatic jmultic**

²¹Ti mantaletique mu scontrain sbaic xchi'uc ti tratoe, mu hechuc. Ti hechuc ac'bil yabtel yu'un ti Diose ti mantaletique ti chijyac'bucutic jcuxlejaltique, ti jtatic toj co'ntontic ti hechuque. Ti hechuc ac'bil yabtele, co'ol chc'ot xchi'uc ti tratoe ti laj spasic ti Diose xchi'uc ti Abrahame. Mu hechuc ac'bil yabtel ti mantaletique yu'un ti Diose. Ja' no'ox chijyac'bucutic jna'tic bu ti jtatic jmultic. ²²Hech ts'ibabil ti sun ti Diose ti mi junuc mu'yuc much'u xu' yu'un chch'un ti mantaletique. Hech yu'un jcotoltic oy jmultic. Hech yu'un mu xu' chijcolucutic yu'un ti mantaletique. Hech yu'un ja' no'ox mi ti jch'untic ti chijyac'bucutic jcuxlejaltic ti Jesucristoe chijcol hech chaj c'u che'el laj spasic titrato ti Diose xchi'uc ti Abrahame ti vo'one.

²³Ho'ontutic ti judiountutique, vo'one quich'ojtutic ti smantal ti Diose. Ja' no'ox laj yalbuntutic ti oyuntutic ti mozoil ti mu xu' chicoltutic ti libre. C'alal ital ti Cristoe hech ivinaj ti xu' chiscoltauntutic yu'un chicoltutic ti libre o. ²⁴Yu'un ja' no'ox laj yalbuntutic ti mantaletique ti oyuntutic ti mozoile ti mu spas ti jcolta jbatutique, hech yu'un laj jc'antutic ti oy much'u chiscoltauntutique. Hech yu'un ti nitaltutic ti stojol ti Cristoe. Hech yu'un lecuntutic xa chiyiluntutic ti Diose ti sventa xch'unojel co'ntontutic, ho'ontutic ti jch'unojtutic ono'ox ti chicoltutic yu'un ti mantaletique. ²⁵Yu'un jch'unojtutic xa ti nicoltutic xa yu'un ti Cristoe, hech yu'un mu'yuc xa sc'opilal ti mantaletique ti ja' chicoltutic yu'une laj jcuytutique.

²⁶Ho'oxuc ach'unojic xa uc ti nacolic xa yu'un ti Cristo Jesuse xchi'uc ti jchi'iltaque, hech yu'un yol snich'onoxuc xa ti Diose acotolic. ²⁷Yu'un avich'ojic xa ho' ti sventa ti Cristoe, hech jun nac'otic xa xchi'uc ti Cristoe. ²⁸Hech yu'un mu'yuc xa sc'opilal mi judiooxuc, mi yanlum crixchanooxuc, mi oyoxuc ti mozoil yu'un mambiloxxuc, mi oyoxuc ti libre, mi vinicoxxuc, mi antsoxxuc, yu'un jun nac'otic xa acotolic ti stojol ti Cristo Jesuse. ²⁹Yu'un ti yu'unoxuc xa ti Cristoe, hech yu'un yelnich'onoxuc ti Abrahame chayiloxuc ti Diose yu'un oy xa xch'unojel avo'ntonic hech chaj c'u che'el ti Abrahame. Hech yu'un co'ol cha'ac'batic bendición hech chaj c'u che'el i'ac'bat ti

Abrahame. Yu'un hech ono'ox chapambil ac'opilal yu'un ti Diose ti c'alal laj spasic trato xchi'uc ti Diose xchi'uc ti Abrahame.

4¹⁻²Chacalboxuc sc'opilal jun quemer hech chava'ibeic sjam. C'alal cuxul to ti stot ti quemere, hech laj xchapan comel ti ja' tsventain scotol ti c'utic oy yu'une c'alal mi ichame. Pero mu to xu' tsventain ti ora ti quemere yu'un biq'uit to. Hech yu'un laj sa'be yajval yu'un hech chchabibat. Hech yu'un ja'to mi its'aqui ti jayib habil ti ch'acbil comel yu'un ti stote, hech chlic ac'batuc sventain scotol yu'un ti much'u sventainoj comele. Yu'un pasbil to ti mantal hech chaj c'u che'el mozo ti quemere.³⁻⁵ Ja' no'ox hech uc ti Diose. Xchapanoj ono'ox ti chijyac'bucutic jventaintic scotol c'usi oy yu'un ti sventa ti Snich'one. Hech yu'un ch'acbil yu'un ti Diose c'usi ora chtal ti Snich'one. Hech yu'un laj sta yorail ti itale. Yu'un ti c'alal mu to chtal ti Snich'one, hechucutic hech chaj c'u che'el mozo yu'un pasbilucutic ti mantal yu'un ti c'utic laj jch'untic ti co'ntontic ti hech hijcolucutic laj jcuytique. Hech chaj c'u che'el ho'ucutic ic'ot ti Snich'one yu'un i'alintaat yu'un ants. Ja' hech chaj c'u che'el ho'ucutic ti jch'untic mantal ja' hech ic'ot. Tal scoltaucutic yu'un hech yol snich'on Dios chije'otucutic ti sventa, ho'ucutic ti oyucutic ti mozoil yu'un ti c'utic laj jch'untic ti co'ntontique ti hijcolucutic laj jcuytique.

⁶Yu'un yol snich'onucutic xa ti Diose, hech yu'un ti Diose laj stac

talel yu'un chnain ti co'ntontic ti Ch'ul Espiritue, ja' ti nainem ti yo'nton ti Snich'one. Ja' chc'opoj ti co'ntontic hech yu'un "Tote", xcutic ti Diose.⁷ Hech yu'un mu xa oyucocuc ti mozoil. Yol snich'onoxuc xa ti Diose. Yu'un yol snich'onoxuc xa, hech yu'un co'ol cha'ac'bat aventainic hech chaj c'u che'el yac'ojbe sventain ti Snich'one.

Ja' sc'opilal mu me xavac' abaic ti mozoil yan vuelta, xut

⁸Ti vo'one tal yu'un muc xavojtiquinic ti Diose, ja' laj avac' abaic ti abatinel ti stojol ti c'utic mu diosuque.⁹ Ti ora to yu'un xana'ic xa bu oy ti Diose, y xavojtiquinic ti Diose, mu xca'ibe sjam c'u yu'un chac'an chacha'ch'un ti c'utic mu xcoltavane, ti mu'yuc stue. ¿Mi yu'un chac'an chavac' abaic ti mozoil yan vuelta? ¹⁰Yu'un ca'yoy ti chachabiic xa c'utic c'ac'alil, c'utic ual, c'utic yorail, c'utic habilal hech chaj c'u che'el tspasic ti jchi'iltaque.¹¹ Chquich' mul avu'unic mi repenta hovil chc'ot ti laj calboxuc ti sc'op Diose.

¹²Quermanotac, chacalbeic vocol ti atojolic, yu'un ti je'an ti mu xasventainoxuc ti mantaletique ti ho'oxuque hech chaj c'u che'el mu sventainojucun xa ti mantaletique ti ho'one. Yu'un laj xa ca'i ti c'u ya'yel ti nicol xa ti libre hech chaj c'u che'el colemoxuc ti vo'one ti mu'yuc c'usi tsc'an to laj ava'yique c'alal mu to chach'unique. Mu yu'unuc oy amul ti jtojol yu'un ti hech chacalboxuque.¹³ Chana'ic ti scoj ti jchamelune ti hech nicom te ti alimalique, hech laj jcholboxuc ava'yic ti lequil ach' c'ope

ti sba vueltae. ¹⁴Laj avilic ti uts jba scoj ti chamele, pero ti ho'oxuque muc xalabanucun, muc xap'ajucun. Laj apasucun ti muc'. Hech chaj c'u che'el xch'ul abat ti Diose laj avilucun. Hech chaj c'u che'el Jesucristo laj avilucun yu'un laj apasucun ti muc'. ¹⁵¿C'u yu'un hech chapasic ti ora to yu'un mu xa hechuc avo'ntonic ti jtojol? Ho'on rexticoun avu'unic ti c'an aloq'ues asatic yu'un chavac'bun taca hu'uc avu'unique. ¹⁶Ti ora to ¿mi yu'un ja' avajcontraun chic'ot avu'unic yu'un ti laj calboxuc ti c'usi melele?

¹⁷Ti much'utic tal yalboxuc yan c'ope, mu yu'unuc chaxc'uxubinoxuc yu'un ti hech chaslequile'oponoxuque. Ja' sc'anic ti chanamajic batel ti jtojoltutic yu'un hech chapasic ti muc' stuquic. ¹⁸Lec mi oy much'u chascoltaoxuc scotol ora yu'un mu teucun scotol c'ac'al. Mu yu'unuc mu xtun chca'i yu'un ti oy yan chascoltaoxuque. Taca yu'unuc chalecubique, mu'yuc c'usi chcal. ¹⁹Col jnich'nab, ep chavac'bun quich' volcol yan vuelta. Mu xnichimaj co'nton ja'to mi laj quil ti lec chach'umbeic sc'op ti Cajvaltique. Hech chaj c'u che'el ti ants ti c'alal mu to chcol ti alajel, ja'to mi icole, mi icuxi ti yole, ja'to nichim no'ox yo'nton. Ja' hech co'nton uc ti ho'one. Coloxuc c'otem ti co'nton. ²⁰Taca te oyucun ti atojolic ti ora to, mu hechuc stsatsal chacalboxuc yu'un más lec ti jna' c'u x'elan avo'ntonic. Yu'un ep chlo'laj co'nton avu'unic ti ora to.

**Ja' sc'opilal ti ja' yolucutic
ti much'u oy ti libree**

²¹Ho'oxuc ti chac'an ti ja'
chasventainoxuc ti mantaletique,

albus chca'i mi ava'yojbeic sjam ti c'usi ti jpastic yu'une mi ti jch'untic ti mantaletique. ²²Hech ts'ibabil comel sc'opilal ti Abrahame ti oy laj yac' cha'vo' snich'on. Ti jun quereme, ja' yol ti Agare ti oy ti quiaraille. Ti jun quereme ja' yol ti Sarae ti oy ti libree. ²³Yu'un ti laj sta yol ti Agare, ja' ti sventa sbec'talic no'ox. Yu'un ti laj sta yol ti Sarae, yu'un hech spasoj trato xchi'uc ti Abrahame ti Diose. ²⁴⁻²⁵Ti cha'vo' antsetique, ja' señaíl ti chib vuelta laj spas trato ti Diose ti laj spas xchi'uc ti Moisesse xchi'uc ti Abrahame. Ti Moisesse ja' ti lajuneb mantaletique ti i'albat te ti vits Sinaí, ja' ti chij'och ti mozoil yu'une. Ja' señaíl ti Agare ti ochem ti quiaraille. Ti yalabtac ti Agare laj yac'be sbi Agar sbi ti vitse, ja' ti Sinaie. Ti Agare ja' yol ic'ot ya'yel ti jchi'iltaque ti te nacajtic ti Jerusalén ti ora to. Yu'un ti yol ic'ote, ja' yu'un ti oyic ti mozoil yu'un ti mantaletique xchi'uc ti yol snich'onique ti ora to. ²⁶Ti ho'ucutique yu'un mu xa sventainojucutic ti mantaletique, hech yu'un ja' jme'tic ic'ot ya'yel ti Sarae ti oy ti libree. Mu xa oyucutic ti sventa ti Jerusalem ti li' oy ti balumile. Oyucutic xa ti sventa ti ach' Jerusalem ti te oy ti vinajele. ²⁷Yu'un ja' hech ts'ibabil comel jc'opilaltic ti vo'one:

Manchuc mi comesbil cu'un
ti Jerusalem ti ora to, pero
ti patil más ech'em ti jpas
ti muc' yu'un ti jcha'tsobbe
tal más ep yajval ti ach'
Jerusalem yu'un ho'on ti jpas
hech ti chquic'be tal yajvale.

Ja'uc ti poco Jerusalene mu xa
oyuc ep yajval chcom,
ti xchi ti Diose.

²⁸Hech yu'un, quermanotac,
ho'ucutic yelnich'onucutic uc ti
Abrahame xchi'uc ti Isaaque yu'un
ja' jc'opilaltic uc ti hech i'albat ti
Abrahame ti "chp'ol avelnich'on",
ti x'utate. ²⁹Ti vo'one ti Ismaele ti
i'an ti sventa no'ox sbec'talic ti stot
sme'e, ja' laj yilbajin ti Isaaque, ja'
ti i'an ti sventa ti Ch'ul Espiritue.
Ja' no'ox hech chc'ot ti pasel ti
ora to uc. Chijyilbajinucutic ti
much'utic chch'un ti chcolic yu'un
ti yabtelique. ³⁰Hech ts'ibabil ti
sun ti Diose: "Teno loq'uel xchi'uc
yol ti much'u oy ti quiaraile. Yu'un
ti yol ti much'u oy ti quiaraile mu
xich'be comel sbendición ti stote.
Ja' chich' comel ti yol ti much'u oy
ti libree", ti xchie. ³¹Hech yu'un,
quermanotac, ti ho'ucutique ma'uc
yolucutic ti much'u oy ti quiaraile.
Ja' yolucutic ti much'u oy ti libree,
hech yu'un mu me xacuyic ti chijcol
yu'un ti mantaletique. Yu'un ja'
no'ox chij'och ti mozoil.

**Ja' sc'opilal j'ech'eluc me
teanic ti libre, xchi**

5 Yu'un yac'ojucutic ti libre
ti Cristoe, hech yu'un
j'ech'eluc me teanic ti libre. Mu
me xacha'tic' abaic yan vuelta ti
mozoil. Ja' chacha'ochic ti mozoil
yu'un mi chach'unic ti chacolic
yu'un ti mantaletique ti hech chaj
c'u che'el xch'unojic ti jchi'iltaque.
²A'yo me ava'yic, ho'on Pabloun
chacalbeic avi to. Mi chach'unic
ti lec chayiloxuc ti Diose yu'un ti
chavich'ic ti circuncisione, hech

yu'un mu'yuc stu chc'ot avu'unic
ti Cristoe. ³Yan vuelta chacalbeic.
Scotol ti much'utic chch'un ti
lec ch-ilat yu'un ti Diose yu'un
ti chich'ic ti circuncisione, persa
me chch'un scotol ti mantaletique.
⁴Ti ho'oxuque mi chach'unic
ti lec chayiloxuc ti Diose yu'un
ti chach'unic ti mantaletique
chacuyique, mu hechuc. Mi
chach'une, mu xa oyucoxuc ti
stojol ti Cristo obi. Yu'un mu xa
xach'unic ti chacolic yu'un ti
Cristoe. ⁵Yu'un ti ho'ucutique ti
sventa ti Ch'ul Espiritue ti jch'untic
ti lec chijyilucutic ti Diose yu'un ti
oy xch'unojel co'ntontique. ⁶Yu'un
ti stojol ti Cristo Jesuse mu tsotsuc
sc'opilal mi quich'ojtic circuncisión,
mi muc bu quich'ojtic circuncisión.
Ja' tsots sc'opilal ti oy xch'unojel
co'ntontique, ti chijc'uxubinvane.

⁷Ti sliqueb lec laj ach'unic. Ti
ora to ¿c'u yu'un chach'umbeic
sc'op ti much'utic ja' no'ox
chaspajesoxuque? Yu'un ti scoj
ti chach'umbeic ti sc'ope, hech
yu'un chach'ayic ti be. ⁸Yu'un
ti chach'ayic ti be yu'une, hech
chvinaj ti ma'uc sventa Dios ti
ch-abtejiique. ⁹Na'ic me, manchuc
mi jun no'ox ti much'u tsliques ti
c'ope, ta yutsil chabolib acotolic
hech chaj c'u che'el ti vaje ti
ta yutsil mi jutuc no'ox chich'
spumesbil xch'ut pero chpum
scotol xch'ut ti vaje. ¹⁰Ho'oni hech
co'nton ti stojol ti Cajvaltique ti
jch'un ti mu xjel avo'ntonic yu'un
hech co'ol ti jch'untic. Ti much'u
chaxchibajesboxuc avo'ntonique, ta
me x'ich'bat sc'op yu'un ti Diose
manchuc mi tsots yabtel yich'oj.

¹¹Quermanotac, oy chiyalbucun jc'opilal ti ho'on ta to jchol ti persa chquich'tic circuncisión, ti persa ti jch'untic ti mantaletique yu'un hech chijcol. Hech chiyalbucun jc'opilal. Ti hechuc ti jpase, mu'yuc contrainel ti hechuque, yu'un lec cha'yic scotolic. Yu'un oy to ti contrainele hech chvinaj ti cac'oj jba ti jchol ti ja' no'ox chijcolucutic ti sventa ti Cristoe ti ja' icham cu'untic ti cruze.

¹²Taca xu' ti hech ac'o tup'uque ti much'utic chalic ti persa chatuch' jutuc ti abec'talique yu'un hech chacolic tscuyic, ja' lec ti hechuque yu'un hech mu xasbolibtasoxuc.

¹³Yu'un ti na'ic'atic xa tal ti stojol ti Diose, ho'oxuc quermanotac, yu'un libre chac'otic. Yu'un ti nacol ti libree, ma'uc yu'un ti xu' chach'unic c'uc no'ox tsc'an ti abec'talique. Ja' yu'un chacolta abaic, yu'un chac'uxubin abaic. ¹⁴Yu'un mi chach'unic ti “c'ux me xava'i avecino hech chaj c'u che'el c'ux xava'i aba”, ti xchie, chach'unic scotol ti mantaletique obi. ¹⁵Ja'uc mi chapasic pleito, mi mu xtun chavil abaic, p'l'janic me yu'un ja' no'ox chasoques abaic.

**Ja' sc'opilal ti contra
chil sbaic xchi'uc ti Ch'ul
Espíritue ti jbec'taltique**

¹⁶Hech yu'un chacalbeic, ac'o sventainoxuc ti Ch'ul Espíritue yu'un hech mu xach'unic ti c'usi tsc'an ti abec'talique. ¹⁷Yu'un ti jbec'taltique contra chil sbaic xchi'uc ti Ch'ul Espíritue. Yu'un ti jbec'taltique tsc'an mulil. Ti Ch'ul Espíritue mu sc'an mulil. Hech

yu'un ti contra chil sbaic xchi'uc ti jbec'taltique, hech mu xu' ti jpastic ti c'usi ti jc'an ti jpastique.

¹⁸Mi ja' chastojobtasoxuc ti Ch'ul Espíritue mu'yuc amul ti stojol ti mantaletique yu'un Dios ti chastojobtasoxuque.

¹⁹Mi ti jch'untic ti c'usi tsc'an ti jbec'taltique, hech ti jpastic. Chijmulivaj, ti jpastic scotol ti c'utic chopole, asta mu'yuc xa q'uexlal o. ²⁰Ti jpastic ti muc' santoetic, ti jpastic picch'ich'. Chquilinta jbatic, mu xtun chquil jbatic, ti jpas biq'uit co'ntontic, ti jliques sc'ac'al co'ntontic, ja' no'ox ti jc'antic mi lec chijbat jtuctic, ja' ti jc'antic ti cha'tos ac'o c'otuc ti quermanotique. Ja' no'ox ti jc'antic ti ac'o jp'ev jbatic xchi'uc. ²¹Chbic'taj co'ntontic, chijmilvan, chijyacub, c'uc no'ox ti jovilpastic c'alal chijyacub. Calojboxuc xa pero chacalbeic yan vuelta. Scotol ti much'utic hech tspasique, mu xu' chba xchi'inic ti Diose.

²²Yu'un ch-abtej ti co'ntontic ti Ch'ul Espíritue, hech yu'un hech ti jpastic. C'ux chca'i jbatic, nichim no'ox co'ntontic, jun co'ntontic, scotol chcuch cu'untic, oy yutsil co'ntontic, lec co'ntontic, chc'ot ti pasel scotol ti c'utic chaltique. ²³Biq'uit chcae' jbatic, ti jpajes jbatic mu jpastic c'u tsc'an ti co'ntontique. Mi hech ti co'ntontique, mu'yuc jmultic ti stojol ti mantaletique. ²⁴Ho'ucutic ti yu'unucutic ti Cristoe, yu'un ti mu xa jch'umbetic smantal ti jbec'taltique, laj xa cac'tic ti milel ti cruz xchi'uc sbic'tal co'ntontic chc'ot. ²⁵Yu'un ja'

chijcuxi yu'un sbatel osil ti Ch'ul Espíritue, hech yu'un ac'o cac'betic sventaimbucutic co'ntontic.

²⁶Mu me jtoy jbatic, mu me jsujtic yan yu'un ac'o spas hech chaj c'u che'el ti jc'an ti jpastic, mu me jpas biq'uit co'ntontic.

**Ja' sc'opilal coltao abaic
ti ich' vocol, xchi**

6 Quermanotac, mi oy much'u laj sta smul avilic, ti ho'ote yu'un ti ventaimbilot yu'un ti Ch'ul Espíritue, sutesbo yo'nton yu'un. Lamajemuc me avo'nton c'alal chataq'ui. Na'o me ti co'ol tsc'an hijyic'ucutic ti mulil ti jbec'taltique jcotoltic. ²Yu'un ti hech chacolta abaique, hech co'ol chach'umbeic smantal ti Cristoe ti c'ux me xava'i abaique, ti xchie. ³Mi oy much'u chal: "Ho'oni xu' cu'un jtuc. Mu persauc chiscoltaun ti quermanotique", mi xchie, tslo'la sba. Tscuy ti oy lec yip yo'nton stuc. ⁴Hech yu'un ti jujunucutique mi ti jc'an ti jna' mi lec ti c'utic laj jpastique, ja' tsc'an ti jq'ueltic mi lec ti c'utic laj jpastic jtuctique. Hech xu' chquiltic mi lec mi mu lecuc ti cabteltique ti laj xa jpastique. Mi ti jq'uelbetic yabtel yan, ja' no'ox ti jlo'la jbatic. Yu'un hech ti jch'untic ti más lecucutic jtuctic. Mu xquiltic mi co'ol yac'oj sba ti jpastic xchi'uc. ⁵Yu'un jujunucutic chc'ot ti jventatic ti c'u x'elan laj jpastic ti cabteltique.

⁶Ti much'u chchanubtasat ti sc'op Diose ac'o yac'be scotol ti c'usi chtun yu'un ti jchanubtasvanej yu'une.

⁷Mu me xalajic ti lo'lael. Mu stac' chlabanat ti Diose. Persa

chc'ot ti pasel ti sc'ope. Ti c'usi laj jts'untique ja' no'ox chc'ot jc'ajtic.

⁸Mi ja' ti jpasilantic ti c'usi tsc'an ti jbec'taltique, ja' no'ox yac'oj sba chijbolib batel, asta ch'ayel chijbat xchi'uc ti jbec'taltique. Mi ja' ti jpasilantic ti c'usi tsc'an ti Ch'ul Espíritue, hech yac'oj sba chijlecub batel asta chc'o jtatic ti hijcuxiucutic sbatel osil ti sventa.

⁹Hech yu'un mu me spec'tsaj ti co'ntontique yu'un ti jpastic ti c'usi leque. Yu'un mi mu xchibaj co'ntontic ta me sta yorail chc'ot jtatic ti c'usi leque. ¹⁰Hech yu'un ti jayib vuelta chquiltic ti oy svocol ti crixchanoetique, ac'o jc'uxubintic scotol. Ja' tsots sc'opilal ti jc'uxubintic scotol ti quermanotique ti oy svocol chquiltique yu'un co'ol oy xch'unojel co'ntontic xchi'uc.

**Ja' sc'opilal ti ja' no'ox toyol yo'nton
ti Pabloe yu'un ti icham ti cruz
cu'untic ti Cajvaltic Jesucristoe**

¹¹Q'uelo avil c'u smuc'ul ti letra li'to, hech chana' ti ho'on laj jts'ibaboxuc ti jtuch' li'to. ¹²Ti quermanotique ti tsc'an chasujoxuc yu'un chavich'ic circuncisione, ja' no'ox tspasic yu'un tsc'an ti lec ch-ilatic yu'un ti jchi'iltaque ti mu xch'unojbuc sc'op ti Cristoe. Ti ho'ucutique ti jch'unojtic ti ja' no'ox hijcolucutic yu'un ti icham cu'untic ti cruz ti Cristoe, persa chquich'tic labanel. Yu'un mu sc'anic labanel ti quermanotique yu'un ti jchi'iltaque, hech yu'un ti hech chalic ti ja' lec ti chavich'ic circuncisione. ¹³Ti much'utic tsots sc'opilal cha'yic ti circuncisione, mu xa tsotsuc sc'opilal cha'yic ti

yan mantaletique. Ja' no'ox tsc'anic ti chavich'ic circuncisión uc ti ho'oxuque yu'un hech lec chbat sc'opilalic ti sventa no'ox abec'talic. ¹⁴Ti ho'one ja' no'ox toyol co'nton yu'un ti icham ti cruz cu'untic ti Cajvaltic Jesucristoe. Yu'un ti laj scoltaun ti Cajvaltique, hech yu'un mu xa tsotsuc sc'opilal chca'i ti c'usi oy li' ti balumile. Hech yu'un uc mu'yuc xa jtu chi'ilat li' ti balumile yu'un ti hech jch'unoje. ¹⁵Yu'un ti stojol ti Cristo Jesuse mu tsotsuc sc'opilal mi quich'ojtic circuncisión mi muc bu quich'ojtic

circuncisión. Ja' tsots sc'opilal ti jebil co'ntontic hech ach' crixchanoucutic. ¹⁶Jcotoltic ti hech jch'unojtique, junuc me co'ntontic, mu me xlo'laj co'ntontic. Ac'o jna'tic ti chixc'uxubinucutic ti Diose yu'un yol snich'onucutic ti mero meel.

¹⁷Mu stac' chiscontraimbun jc'op, yu'un ho'oni oy señail yajemal ti jbec'tal c'alal laj quich' nukul, c'alal laj quich' ton, yu'un chi'abtej yu'un ti Cajvaltic Jesuse.

¹⁸Quermanotac, ac'o yac'boxuc ep bendición ti Cajvaltic Jesucristoe.

JA' TI SCARTA TI QUERMANOTIC TE TI EFESOE

ti its'ibabat yu'un ti Pabloe

**Ti Pabloe hech lic sc'opon ti carta
ti quermanotic te ti Efesoe**

1 Ho'on Pabloun, ho'on jcholc'opun yu'un ti Jesucristoe yu'un hech laj sc'an yo'nton ti Diose. Chajc'oponoxuc ti carta, ho'oxuc ti jun avo'ntonic ach'unobjeic sc'op ti Cristo Jesuse te ti jteclum Efesoe. ²Ac'o yac'boxuc bendición ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic ti jujunoxuque hech mu xlo'laj avo'ntonic.

**Ja' sc'opilal ti laj xa yac'bucutic ep
bendición ti sventa ti Cristoe ti Diose**

³Ac'o pasatuc ti muc' ti Diose, ja' ti Dios yu'un ti Cajvaltic Jesucristoe, ja' ti Stot uque, yu'un laj xa yac'bucutic ti sventa ti Cristoe scotol ti bendicione ti oy ti vinajele. ⁴Ti c'alal mu to chlic spas ti balumile ti Diose, ja' hech yorail lic st'ujucutic yu'un hech ti sventa ti Cristoe toj co'ntontic mu'yuc jmultic chijc'otucutic ti stojol ti Diose. ⁵Yu'un c'uxucutic ti yo'nton,

hech yu'un vo'one hech xchapanoj ti yol snich'onucutic chijc'otucutic ti sventa ti Jesucristoe. Yu'un yutsil yo'nton ti hech laj yic'ucutique. ⁶Yu'un ti hech laj yic'ucutique, yu'un hech tsc'an ti chich' pasel ti muc' stuc. Hech yu'un yutsil yo'nton laj xc'uxubinucutic, hech laj stsacucutic ti venta ti sventa ti Snich'one, ja' ti lum c'ux ti yo'ntone. ⁷Yu'un ti lum ep laj xc'uxubinucutique hech yu'un laj yac' ti milel ti cruz ti Snich'one ti jventatic. Hech yu'un ti colemucutic xa ti ora to. Ch'ayem xa jmultic. ⁸Yutsil yo'nton ti hech laj xa xc'uxubinucutique. ⁹Yutsil yo'nton ti laj xa yac'bucutic sp'ijil co'ntontique. Scotol laj xa yac'bucutic jna'tic. Ti ora to laj xa yac'bucutic jna'tic ti Diose ti c'usi snopoj ti vo'one yu'un laj xa stac talel ti Snich'one. Ti vo'one mu'yuc much'u i'ac'bat sna'. ¹⁰Laj xa yac'bucutic jna'tic ti Diose ti ch'acbil xa yu'un ti c'usi ora tsta yorail ti chistsobucutic jcotoltic buc no'ox oyucutic, mi te xa oyucutic ti vinajel, mi li' to oyucutic ti balumil,

yu'un hech chispasucutic ti mantal jcotoltic ti Cristoe.

¹¹⁻¹²Ho'ontutic ti jmalaojtutic ti chtal ti Jcoltavaneje, ho'ontutic ti judiountutique, ja' ti sventa ti Cristoe ti yu'ununtutic xa ti Diose. Hech xchapanoj ti vo'one hech yu'un ic'ot xa ti pasel. Yu'un hech tpsasat ti muc' ti Diose ti jventatutic. ¹³Ja' no'ox hech uc ti ho'oxuque ti yanlum crixchanooxuque, c'alal laj ava'yic ti lequil ach' c'ope ti ja' melele, ja' ti chijcolucutic yu'une, laj ach'unic ti ja' Jcoltavanej avu'unic uc ti Cristoe hech ti sventa ti Cristoe laj avich'ic uc ti Ch'ul Espíritue ti albilucutic ti chquich'tique. Ja' señaíl ti yu'unucutic xa ti Diose. ¹⁴Ti Ch'ul Espíritue ti quich'ojtique ja' señaíl yac'ojbucutic ti Diose ti scotol chc'ot quich'tic ti c'utic yalobjucutic ti chquich'tique. Hech pasbil ti muc' ti Diose chc'ot.

Ja' sc'opilal ti tsc'ambe voloc ti Diose ti Pablœ yu'un más ac'o yojtiquinic ti Diose ti quermanotique

¹⁵Laj xa ca'ibot ac'opilalic ti lec ach'unojbeic sc'op ti Cajvaltic Jesuse, ti c'ux chava'yic scotol ti quermanotic ti co'ol jch'unojtic xchi'uque ti buc no'ox oyique. ¹⁶Hech yu'un c'alal hech laj ca'i, hech lic calbe ti Diose: "Hocol aval ti hech laj xa xch'umbot ac'op ti yanlum crixchanoetique", xcut ti Diose. Asta ti ora hech chcalbe ti Diose. Scotol c'ac'al chajna'oxuc, ti jc'opon Dios ti atojojic. ¹⁷Ti jc'ambe voloc ti Diose, ja' ti Stot ti Jesucristoe, ti ac'o xayac'boxuc sp'ijil avo'ntonic, ti ac'o xayac'boxuc más yu'un

chavojtiquinic stuc yu'un jelaven yutsil yo'nton ti Totile. ¹⁸Ti jc'ambe voloc uc ti ac'o xasjambot asatic xchi'uc avo'ntonic yu'un hech chana'ic ti c'u che'el chac'otic yu'un ti ic'biloxuc xa ti stojole. Hech chana'ic uc ti jelaven yutsil ti c'utic chc'ot quich'tique jcotoltic ti co'ol oyucutic ti stojol ti Diose. ¹⁹Hech chana'ic uc ti jelaven sp'ijil ti Diose ti yac'oj sba ch-abtej ti jtojoltic, ho'ucutic ti jch'unojtique. ²⁰Hech chaj c'u che'el ivinaj ti yabtel ti Diose ti laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en ti Cristoe, patil laj snacan te ti sbats'ic'ob te ti vinajel, ja' no'ox hech uc ti ora to chiscoltaucutic yu'un mu sna' chjel ti sp'ijile. ²¹Ti ora to pasbil ti muc' ti Cristoe. Ja' tsots yabtel stuc. Ja' mu tsotsuc yabtel yich'oj ti ch'ul abatetique. Yu'un ti Cristoe ja' tspas ti mantal scotol presidenteetic, reytic, gobiernoetic, ajvaliletic li' ti balumile. Ja' totil stuc ti Cristoe. Mu'yuc much'u hech yan tpsasat ti muc' li' ti balumile o te ti vinajel mi ti ora to, mi sbatel osil. Ja' no'ox stuc ti Cajvaltique. ²²Ti Diose laj xa yac'be sventain scotol ti Cristoe. Laj xa yac'be sventainucutic uc jcotoltic ti ho'ucutic ti jch'unojbetic ti sc'ope. Ja' joltic c'otem yu'un ja' chispasucutic ti mantal. ²³Ja' sbec'talucutic c'otemucutic ho'ucutic ti jch'unojbetic ti sc'ope. Yu'un ti sbec'talucutic c'otemucutique, hech quich'ojbetic scotol ti yutsil ti Cristoe ti ja' scotol sventainoje.

Ja' sc'opilal ti yutsil no'ox yo'nton ti Diose ti laj xa scoltaucutique

2 Ho'oxuc laj xa yac'boxuc avich'ic ach' cuxlejal yu'un

chamenoxuc ono'ox laj yil ti Diose scoj ti mulile, scoj uc ti ep sbolil avo'ntonique laj yil ti Diose. ²Yu'un ti vo'one tale ja' no'ox laj ats'acliic ti crixchanoetique ti c'uc no'ox tspasique. Ja' ach'unojbeic smantal ti ajvalil ti sventainoj ti balumile, ja' ti pucuje, ti yac'oj sba ch-abtej ti stojol ti much'utic mu sc'an xch'umbeic sc'op ti Diose. ³Ti vo'one tal hechucutic jcotoltic. Ja' batem ti co'ntontic ti c'usi tsc'an ti jbec'taltique. Ja' no'ox laj jpastic c'usi tsc'an ti jbec'taltique, c'usi tsc'an ti co'ntontique. Hech yu'un co'ol quechel ono'ox quilintaeltic yu'un ti Diose xchi'uc scotol crixchanoetic. ⁴Yu'un stalel chc'uxubinvan ti Diose, hech yu'un laj xc'uxubinucutic. ⁵Chamenucutic laj yilucutic ti Diose yu'un ti jmultique, hech yu'un co'ol laj yac'bucutic jcuxlejaltic xchi'uc ti Cristoe c'alal laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en. Yutsil no'ox yo'nton ti Diose ti laj xa scoltaucutique. ⁶Co'ol laj xa xcha'cusesucutic xchi'uc ti Cristoe chil ti Diose. Co'ol laj xa snacanucutic te ti vinajel xchi'uc ti Cristo Jesuse chil ti Diose. ⁷Yu'un ti hech laj xc'uxubinucutique, yu'un hech sbatel osil chiyac'bucutic jq'ueltic ti lum ep c'uxucutic ti yo'ntone ti sventa ti Cristo Jesuse. ⁸Yutsil no'ox yo'nton ti Diose ti laj xa ach'umbeic ti sc'ope, ti colemoxuc xae. Mu yu'unuc ho'ucoxuc ti aventaic ti nacolic xae. Ja' amotonic ti laj xa yac'boxuc ti Diose. ⁹Yu'un mu ti sventauc cabteltic ti chijcolucutique yu'un naca me jtoy jbatic yu'un. ¹⁰Hech yu'un stuc laj xa scoltaucutic. Laj

xa yac'bucutic ach' jcuxlejaltic ti sventa ti Cristo Jesuse yu'un hech xu' cu'untic ti jpastic lequil abteletic. Vo'one hech xchapanoj ti Diose ti ta ono'ox jpastic ti lequil abtele.

Ja' sc'opilal ti ja' ti sventa ti Cristoe ti mu xa jcontrain jbatique

¹¹Hech yu'un mu me xch'ay ti avo'ntonic ti ch'ayemoxuc ono'ox ti vo'one, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuc. Ti ho'ontutic ti quich'ojtutic ti circuncisione mu yol snich'onucoxuc ti Diose laj quiloxuc yu'un mu xavich'ic circuncisión. Hech yu'un mu xtun laj quiloxuc. Hovil ti mu xtun laj quiloxuc yu'un co'ol mu jch'unojticuc ti Diose. Ja' no'ox tsots sc'opilal ic'ot cu'untutic ti oy señail ti jbec'taltutique. ¹²Mu me xch'ay ti avo'ntonic ti c'u xa'elanic ti c'alal mu to oyucocutic ti stojol ti Cristoe ti vo'one. Yu'un parte oyucutic ono'ox. Jun to mu'yuc ac'opilalic yu'un ti Diose. Jun to ja' no'ox jc'opilaltutic chicoltutic ti ho'ontutique ti yelnich'onuntutic ti Israele. Hech yu'un mu'yuc smuc'ul avo'ntonic yu'un mu ono'ox xavojtiquinic ti Diose. Hech oyoxuc ti vo'one. ¹³Ti ora to yu'un oyoxuc xa ti stojol ti Cristo Jesuse, na'ic'atic xa tal ti stojol ti Diose yu'un ti laj yac' sba ti milel avu'unic ti Cristoe. ¹⁴Yu'un ja' ti sventa ti Cristoe ti jtos co'ntontic ti ora to. Laj xa spasucutic ti jtos no'ox, ho'ucutic ti cha'tos c'otemucutic ono'ox ti vo'one. Hech yu'un ja' ti sventa ti Cristoe ti mu xa jcontrain jbatique hech chaj c'u che'el ti

vo'one. ¹⁵Yu'un c'alal icham ti cruz ti Cristoe, laj stup'be sc'opilal ti mantaletique xchi'uc ti bu tsots sc'opilale xchi'uc ti bu yamal sc'opilale. Laj yac' c'otuc ti jtos no'ox chijc'otucutique, ho'ucutic ti cha'tos c'otemucutic ono'oxe. Hech yu'un ti co'ol ach' crixchanoucitic nijc'otucutic ti ora to. Hech yu'un mu xa jcontrain jbatice. ¹⁶Yu'un ti icham ti cruz cu'untic ti Cristoe, hech laj yic'ucutic sut tal ti stojol ti Diose. Hech yu'un ti jtos no'ox nijc'otucutique, ho'ucutic ti cha'tos c'otemucutic ono'oxe. Hech ilaj sc'opilal ti chquilinta jbatique.

¹⁷Yu'un ti Cristoe tal xcholbucutic ti co'ol chijcolucutic ti sventa, ho'oxuc ti mu ono'ox xavojtiquinic ti Diose ti vo'one xchi'uc ti ho'ontutique ti laj cojtiquintutic ono'ox ti Diose. ¹⁸Hech yu'un ja' ti sventa stuc ti Cristoe ti co'ol ti jc'opontic ti Totile, ho'ucutic ti cha'tos c'otemucutic ono'oxe. Yu'un jun no'ox ti Ch'ul Espíritue ti sventainojucutique. ¹⁹Hech yu'un ti ora to mu xa parteucutic. Mu xa yanlum crixchanooxuc. Co'ol jlumaltic xa, ho'ucutic ti co'ol oyucutic ti stojol ti Diose, yu'un co'ol yol snich'onucutic xa. ²⁰Yu'un ti ho'ucutique snaucutic c'otemucutic ti Diose. Ja' ti primero ton ti ch-och ti chiquina, ja' tsots sc'opilal. Ja' ti Jesucristoe. Ti yan xchi'il ti yu'un hech tsatsac yip batele, ho'ontutic ti jchoc'opuntutique xchi'uc ti quermanotic ti chch'amumbat yeic yu'un ti Diose. ²¹Ja' ti sventa ti Jesucristoe ti hech xmelmun tsatsac sba batel ti nae. Ja' no'ox

hech uc xmelmun ch-otesatic tal ti jchi'iltique ja'to asta templo chijc'ot jcotoltic yu'un ti Cajvaltique. ²²Ti ho'oxuque, yu'un ach'unojbeic sc'op ti Cajvaltique, hech yu'un te xa tiq'uiloixuc uc. Hech yu'un snaucutic Dios c'otemucutic jcotoltic yu'un oy ti co'ntontic ti Ch'ul Espíritue yu'un ti Diose.

Ja' sc'opilal ti Pablue ti i'ac'bat yabtel yu'un ti Diose ti chcholbe sc'op Dios ti yanlum crixchanoetique

3 Yu'un oy ac'opilallic ti chayic'oxuc ti Diose, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque, hech yu'un ho'on Pabloun, ho'on ti li' tiq'uilun ti chuquele yu'un ti hech chajcholboxuque, ti jc'opon Dios ti atojolic. Yu'un ti li' tiq'uilun ti chuquele yu'un hech laj sc'an ti Cristo Jesuse. ²Chcal ti ava'yojbun jc'opilal ti yutsil yo'nton laj yac'bun cabtel ti Diose yu'un chajcholboxuc ti sc'ope. ³Ti Diose laj yac'bun jna' ti co'nton ti c'usi muc x'ac'bat sna'ic ti crixchanoetic ti vo'one, ja' ti ac'opilallic ti chaxc'uxubinoxuc uc ti Diose. Hech yu'un ti laj xa jts'ibaboboxuc jutuc ti carta ja' avi to. ⁴Hech yu'un ti c'alal chaq'uelic avi to, hech chana'ic ti ja' laj yac'bun jna' ti Diose ti co'nton ja' ti mu'yuc much'u i'ac'bat sna'ic ti vo'onee, ja' ti ac'opilallic ti chascaltaoxuc uc ti Cristoe. ⁵Ti vo'one mu'yuc much'u i'ac'bat sna'ic. Ti ora to ni'ac'batutic xa jna'tutic, ho'ontutic ti jchoc'opuntutique, xchi'uc ti quermanotic ti chch'amumbat yeic yu'un ti Diose. Ti sventa ti Ch'ul Espíritue ti ni'ac'batutic xa jna'tutique. ⁶Ja' ni'ac'bat xa

jna'tutic ti co'ol jc'opilaltic ti chc'o
 quich'tic bendicione, ho'oxuc ti
 yanlum crixchanooxuque xchi'uc
 ti ho'ontutique ti yelnich'onuntutic
 ti Israele. Yu'un jun no'ox
 c'otemucutic xa ti sventa ti Cristoe.
 Co'ol albilucutic jc'opilaltic ti
 chijcolucutic sbatel osil ti sventa ti
 Cristoe mi jch'unojtic ti lequil ach'
 c'o'pe. ⁷Ho'on cabtel ti jchol ti lequil
 ach' c'o'pe. Yutsil yo'nton hech
 laj yac'bun cabtel ti Diose. Yutsil
 yo'nton laj yac'bun yip co'nton
 yu'un hech xu' cu'un ti cabtele. ⁸Ti
 ho'one más biq'uitun. Scotol yantic
 ti oyic ti stojol ti Diose ja' más
 muc'. Manchuc mi más biq'uitun,
 yutsil yo'nton laj yac'bun cabtel
 ti Diose yu'un chajcholboxuc
 ava'yic ti lequil ach' c'o'pe, ho'oxuc
 ti yanlum crixchanooxuque. Ja'
 ti jchol ti jelaven yutsil yo'nton
 ti Cristoe ti mu x'elane. ⁹Chcac'be
 sna'ic scotol crixchanoetic ti co'ol
 chijcolucutic yu'un ti Diose. Mi
 yanlum crixchanooxuc, mi ho'ontutic,
 co'ol chijcolucutic. Hech xchapanoj
 ono'ox ti Diose c'alal lic spas scotol
 ti c'utic oye. Ti crixchanoetic ti
 vo'onee mu laj sna'ic ti hech
 xchapanoj ti Diose ti chacolic uque.
¹⁰Hech yu'un ti ora to yu'un ti jun
 no'ox ni'c'otucutic xa, ho'ucutic
 ti jch'unojtic ti ja' Jcoltavanej
 cu'untique, hech yu'un ho'ucutic ti
 jventatic ti hech laj xa yilic ti totil
 ch'ul abatetique, ja' ti te t'pasic
 mantal te ti vinajele, ti jelaven
 sp'ijil ti Diose. Hech laj sna'ic ti mu
 jtostosuc ti c'usi snopoj ti Diose.
¹¹Yu'un ti Diose hech snopoj ono'ox
 ti yo'nton ti jun no'ox chijc'otucutic

ti sventa ti Cajvaltice Cristo Jesuse.
¹²Ja' ti sventa ti Cajvaltique ti oy
 stsatsal co'ntontic ti stojol ti Diose.
 Jun co'ntontic ti jc'opontic, mu
 xixxi' yu'un jch'unojtic ti laj xa
 scoltaucutic ti Snich'one. ¹³Hech
 yu'un chacalbeic, mu me xavich'ic
 mul ti ho'oxuque yu'un ti li'
 chquich' volol ti aventaique. Ja'
 sventa avutsilalic ti li' chuculune.

**Ja' sc'opilal ti lum ep c'uxucutic
ti yo'nton ti Cristoe**

¹⁴Hech yu'un ti jquejan jba ti
 stojol ti Jtotic Diose, ti jc'opon
 Dios ti atojolic. ¹⁵Yu'un ja' Jtotic
 jcotoltic xchi'uc ti ch'ul abatetique
 te ti vinajele xchi'uc ho'ucutic
 li' ti balumile. ¹⁶Yu'un ti jelaven
 yutsil yo'ntone, hech yu'un ti
 jc'ambe volol yu'un ac'o yac'boxuc
 stsatsal avo'ntonic xchi'uc sp'ijil
 avo'ntonic ti sventa ti Ch'ul Espiritu
 yu'une. ¹⁷Ti jc'ambe volol uc ti
 j'ech'el ac'o xasventaimboxuc
 avo'ntonic ti Cristoe yu'un ti oy
 xch'unojel avo'ntonique. Yu'un ti
 chaxc'uxubinoxuque, hech yu'un
 ac'o c'uxuc ti avo'ntonic acotolic.
 Hech ch-an yip avo'ntonic, hech mu
 xchibaj avo'ntonic. ¹⁸⁻¹⁹Hech co'ol
 chc'ot ti co'ntontic jcotoltic ti lum
 ep c'uxucutic ti yo'nton ti Cristoe,
 mu p'isbiluc chixc'uxubinucutique,
 ti ho'ucutique ti oyucutic ti stojol
 ti Diose. Yu'un ti jc'an ti chana'ic
 ti mero melec ti ep c'uxoxuc ti
 yo'ntone, ja' ti mu stac' na'el
 yu'un lum ep. Yu'un mi hech
 chach'unique, hech chnoj ti
 avo'ntonic ti yutsil yo'nton ti Diose.
²⁰Ti Diose ti yac'oj sba ch-abtej ti
 co'ntontique, más jelaven xu' t'pas.

Jutuc no'ox ti c'utic ti jc'ambetique, ti c'utic ti jnoptic ti jc'ambetique. ²¹Hech yu'un ac'o jpastic ti muc' scotol ora asta sbatel osil jcotoltic ti jc'opilaltic chijcolucutic ti sventa ti Cristo Jesuse. Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel.

Ja' sc'opilal ti jun no'ox nije'otucutic ti sventa ti Ch'ul Espíritue

4 Ho'on ti li' tiq'uuilun ti chuquele yu'un chi'abtej yu'un ti Cajvaltique, hech chacalbeic. Yu'un ti laj xa yic'oxuc ti stojol ti Diose hech yu'un tsc'an ti joj me chapas abaic li' ti balumile. ²Biq'uit me chavac' abaic. Mu me xatoy abaic. Ac'o oyuc yip avo'ntonic, hech chapasbe abaic perdón. Hech chvinaj ti c'ux chava'i abaique. ³Yu'un jun no'ox nac'otic ti sventa ti Ch'ul Espíritue hech yu'un mu me xap'ev abaic. Tsotsuc me sc'opilal ti avo'ntonic ti mu xap'ev abaique. ⁴Yu'un jun no'ox nije'otucutic jcotoltic ti ho'ucutic ti jch'unojtique. Jun ti Ch'ul Espíritu ti quich'ojtique. Hech ono'ox uc jun no'ox ti jcuxlejaltic ti chc'ot quich'tique yu'un co'ol ic'bilucutic ti stojol. ⁵Jun ti Cajvaltique, jtos ti c'op ti jch'unojtique, jun no'ox ti ich' ho'e. ⁶Jun ti Dios cu'untique, ja' ti Jtotic cu'untic jcotoltique. Ja' chispasucutic ti mantal jcotoltic, chisventainucutic jcotoltic yu'un hech chijtun yu'un, oy ti co'ntontic jcotoltic.

⁷Jujunucutic yutsil yo'nton laj xa yac'bucutic jp'ijiltic ti Cristoe. Yantic ti jp'ijiltic ti yac'objbucutic xa ti jujunucutique, ja' ti c'u che'el tsc'an ti yo'ntone. ⁸Yu'un hech albil sc'opilal ti Cristoe ti sc'op ti Diose:

Tsjimbe yabtel ti pucuje yu'un hech tscolta loc' tal ti snich'one.

Patil tsut batel ti vinajel.

C'alal te xa oy ti vinajel chlic yac'be yal tal sp'ijilic ti xnich'nabe,

ti xchie.

⁹Yu'un ti "tsut batel ti vinajel", ti xchie, yu'un te ono'ox yalem tal ti vinajel. Ma'uc no'ox li' ti balumil ihul, iyal batel c'alal ti c'atimbac uc. ¹⁰Ja' Cristo ti iyal tale. Ja' ono'ox ti icha'sut muel ti vinajele yu'un hech laj sventain scotol, balumil, c'atimbac, vinajel. ¹¹Ja' hech laj yac'buntutic jp'ijiltutic. Oy laj yac'bun jp'ijiltutic yu'un chcaltutic ti c'u yepal laj quiltutic ti i'ay ti Cristoe. Oy laj yac'bun jp'ijiltutic yu'un chixch'amumbuntutic quetutic ti Diose ti ora no'ox chcaltutic ti c'u che'el chiyac'buntutic jna'tutic ti Diose. Oy laj yac'bun jp'ijiltutic yu'un chba calbetutic ti sc'op ti Diose ti much'utic mu ya'yojuque. Oy laj yac'bun jp'ijiltutic yu'un ti jventaintutic ti jch'unojeletique ti jujutsop. Oy laj yac'bun jp'ijiltutic yu'un ti jchanubtastutic ti sc'op ti Diose ti quermanotique. ¹²Hech laj spas ti Diose yu'un hech chich' coltael ti much'utic t'ujbil yu'une yu'un hech chac' sbaic ti abatinel yu'un ti Diose. Hech stsac yip ti sc'op ti Cristoe. ¹³Hech xmelmun batel asta co'ol oy xch'unojel co'ntontic jcotoltic, asta co'ol chcojtiquintic ti Snich'on ti Diose. Hech ibat o. Hech oy yip co'ntontic. Hech oy yutsil co'ntontic hech chaj c'u che'el yutsil yo'nton ti

Cristoe. ¹⁴Yu'un mu xtun mi hech chaj c'u che'el ololetic j'oc' toyol co'ntontic j'oc' tspec'tsaj co'ntontic. Yu'un mi hech ti co'ntontique, c'uc no'ox c'op ti jch'untic hech chislicucutic batel hech chaj c'u che'el oy c'usi tslic batel ti iq'ue. Mu hechuc chc'ot ti pasel mi oy yip co'ntontic. Mu xijlaj ti lo'lael yu'un ti much'utic p'ij yo'ntonic scuyo'j sbaique. Mu xbolib co'ntontic yu'un ti c'usi mu meleluque ti chijyalbucutique. ¹⁵Ti ho'ucutique ti jch'umbetic ti sc'op ti Diose ti ja' melele. Chijc'uxubinvanucutic. Ti jchambetic yo'nton ti Cristoe yu'un ja' joltic c'otem. ¹⁶Ja' sventainojucutic jcotoltic yu'un ja' sbec'talucutic c'otemucutic. Hech yu'un lec ti jchi'in jbatc ti abtel xchi'uc ti Cristoe. Hech yu'un co'ol ti jcolta jbatc yu'un hech xu' ti yabtel ti Diose. Hech co'ol oy yip co'ntontic yu'un c'ux chca'i jbatc jcotoltic hech ch-epaj ti much'utic chch'umbeic sc'op ti Cristoe.

Ja' sc'opilal ti ja' ti c'u che'el tsc'an lec ti jpastic yu'un ti quich'o'jtic ti ach' cuxlejale ti sventa ti Cristoe

¹⁷Hech yu'un chacalbeic avi to. Chajpasoxuc ti mantal ti stojol ti Cajvaltique. Mu xa me xanopic hech chaj c'u che'el tsnopic ti achi'iltaque ti mu sna'ic bu oy ti Diose yu'un hovil ti c'usi tsnopic ti yo'ntonique. ¹⁸Oy ti ic' osil ti yo'ntonique. Mu'yuc bu yich'ojic xcuxlejalic yu'un ti Diose yu'un bol yo'ntonic, mu sc'an xch'unic. ¹⁹J'ech'el boliben yo'ntonic, puru mulivajel batem ti yo'ntonic, mu spajes sbaic mi jutuc, toyol yo'ntonic

yu'un tspasic scotol ti c'usi chopole. ²⁰Ti ho'oxuque mu hechuc chachanubtasat yu'un ti Cristoe. ²¹Yu'un ava'yojbeic sc'opilal ti Jesuse, yu'un nachanubtasatic ti sc'ope ti ja' melele, ²²hech yu'un j'ech'el comesic ti poco cuxlejale, ja' ti c'usi laj apasic ti vo'onee. Yu'un chislo'laucutic ti jbec'taltique asta ch'ayel chijbat yu'un. ²³Ja' me xanopic ti ach'e. ²⁴C'anic me ti ach' cuxlejale, ja' ti toj avo'ntonique ti lec avo'ntonique ti mero mel el hech chaj c'u che'el yo'nton ti Diose.

²⁵Hech yu'un j'ech'el chacomesic ti nopc'ope. Meleluc me ti c'usi chavalbe abaique, yu'un co'ol achi'inoj abaic ti stojol ti Cristoe.

²⁶Mi cha'iline, mu me teuc chata amul yu'un. Ac'o lajuc avo'nton ti ora, mu me sjunuluc c'ac'al cha'ilin. ²⁷Yu'un ti c'alal ilinemote, mu vololuc chasujot ti mulil ti pucuje.

²⁸Ho'oxuc ti j'elec'oxuc ono'oxe, mu xa me xa'elc'ajic. Ja' tsc'an ti Diose ti ac'o tunuc ti ac'obique yu'un chapasic lequil abtel, yu'un chacoltaic ti much'utic me'onetique.

²⁹Mu me xloc' bole'op ti ave. Ja' no'ox chaval ti lequil c'ope yu'un hech chacolta ti much'u chac'opone, hech chich' bendición ti aventa.

³⁰Mu me xavac'be yich' mul ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose yu'un ja' señal yac'ojboxuc ti Diose ti chacolique c'alal tsta yorail ti chijcolucutic jcotoltique.

³¹Ac'o comuc avu'unic ti sc'ac'al avo'ntonique xchi'uc ti cha'iliniquc xchi'uc c'ac'al c'op, xchi'uc labanvanej, xchi'uc scotol ti c'usi chopole. ³²C'ux me xava'i abaic. Ac'o ti q'uelel yutsil avo'ntonic.

Pasbo abaic perdón hech chaj c'u che'el laj xa spasbot perdón ti Diose ti sventa ti Cristoe.

Ja' sc'opilal ac'o ti q'uelel ti yol snich'onoxuc ti Diose, xchi

5 Yu'un yol snich'onoxuc ti Diose, hech yu'un c'uxoxuc ti yo'ntone. Hech yu'un tsc'an ti chachambeic yo'nton ti Jtotique. ²Tsc'an ti chac'uxubinvanic hech chaj c'u che'el chc'uxubinvan ti Cristoe. Yu'un ti Cristoe muc xc'uxubin sba. Ja' laj xc'uxubinucitic hech laj yac' sba ti milel cu'untic. Hech lec yo'nton ti Diose yu'un ti laj xc'uxubinucitic ti Cristoe.

³“Chmulivajic, chopol ti c'usi tspasique, chbic'taj yo'ntonic”, mu me xchiuc ac'opilalic, ho'oxuc ti oyoxuc xa ti stojol ti Diose. ⁴Yu'un yol snich'onoxuc ti Diose, hech yu'un mu snupin mi chloc' ti ave bolc'op xchi'uc hovilc'op xchi'uc loquil lo'il. Ja' tsnupin mi chavalilambeic volol ti Diose. ⁵Na'ic me ti much'u tspasilanic mulivajel xchi'uc ti much'u tspasilanic ti c'usi chopole xchi'uc ti much'utic scotol c'ac'al chbic'taj yo'ntonic yu'un taq'uin yu'un ja' dios c'otem yu'unic ti staq'uinique, mu xu' chba xchi'unic ti Cristoe, ja' ti Dios cu'untique. ⁶Mu me xalajic ti lo'lael yu'un ti sc'op ti much'utic mu hechuc chch'unique. Yu'un ti much'utic hech tsp'ajilambeic smantal ti Diose, quechel yilintael yu'un ti Diose ti stojolic. ⁷Hech yu'un mu me xba ach'i'nic ti much'utic hech tsa'ilan smulique.

⁸Ti vo'one jun to puru ic' osil ti avo'ntonic yu'un puru mulil te oy.

Ti ora to puru squeval c'ac'al xa oy ti avo'ntonic yu'un lecuben xa ti avo'ntonique ti sventa ti Cajvaltique. Hech yu'un ac'o ti q'uelel ti lecuben xa ti avo'ntonique. ⁹Yu'un mi lecuben ti co'ntontique, ja' chloc' tal puru lec, puru toj, puru melel. ¹⁰Ja' me xanopilanic ti c'usi lec chil ti Cajvaltique. ¹¹Mu me xachi'inic ti much'u chopol ti c'usi tspasique yu'un oyic ti ic' osil. Ja' lec ti chavalbe ti sc'op Diose ti mu xtun ti hech tspase. ¹²Yu'un chopol ti jyalel ti c'usi tspasique, hech yu'un chijq'uexavucitic ti yalel. ¹³Yu'un mi chcalbetic ti sc'op Diose, hech chilic ti chopol ti c'usi tspasique. Mi chch'unic ti oy smulique, hech oy chlic sutes yo'ntonic, hech chlic lecubuc yo'ntonic uc. ¹⁴Ja' yu'un ti hech chal:

Chcha'cuxi ti much'u chamen chil ti Diose yu'un ti mulile.

Ch-ac'bat ach' cuxlejal yu'un ti Cristoe,

ti xchie.

¹⁵P'ijanic me, lecuc me ti c'usi chapasique. Mu me bolucoxuc. P'ijucocuc me. ¹⁶Ja' tsc'an ti jujun c'ac'ale pasic me ti c'usi leque yu'un yac'oj sba ch-epaj ti mulil ti ora to. ¹⁷Hech yu'un mu me xapasic ti c'usi mu xtune. C'ambo volol ti Diose yu'un ac'o xayac'bot ana'ic ti c'usi chapasique. ¹⁸Mu me xayacubic yu'un ja' chasbolibtasot. Ja' ac'o xasventaimboxuc avo'ntonic ti Ch'ul Espíritue. ¹⁹Ja' lec c'o'pono abaic ti sc'op ti Diose xchi'uc ti sq'uejoj ti Diose. Q'uejinanic ti avo'ntonic yu'un ti Cajvaltique. Albeic ep volol ti stojol. ²⁰Ti c'usi chayac'bot ti Diose mi bendición mi volol, tsc'an

ti hocol aval xavutic ti Jtotic Diose. Ja' ti sventa ti Cajvaltic Jesucristoe yu'un ti hech chavalique.

**Ja' sc'opilal ch'umbo
abaic amantalic, xchi**

²¹Ch'umbo abaic amantalic hech chapasic ti muc' ti Cristoe.

²²Antsetic, ch'umbeic smantal ti amalalique hech chach'umbeic smantal ti Cajvaltique. ²³Yu'un ti vinique tsventain ti yajnile hech chaj c'u che'el chisventainucutic ti Cristoe ho'ucutic ti jch'unobjetic ti sc'ope. Ti antse ch-u'uninat yu'un ti smalale yu'un chcoltaat yu'un, hech chaj c'u che'el chijyu'uninucutic ti Cristoe yu'un laj yac' sba ti milel cu'untic. ²⁴Hech yu'un hech chaj c'u che'el ti jch'umbetic smantal ti Cristoe, ho'ucutic ti jch'unobjelucutique, ja' no'ox hech uc ac'o xch'umbeic scotol smantal smalalic ti antsetique.

²⁵Viniquetic, c'ux me xava'yic ti avajnilique hech chaj c'u che'el c'ux laj ya'yucutic ti Cristoe yu'un laj yac' sba ti milel cu'untic, ho'ucutic ti jch'unobjtic ti ja' Jcoltavanej cu'untique. ²⁶Nispocbucutic co'ntontic. Ti ich'ho'e ja' yu'un ti pocbil xa ti co'ntontique. Lecuben xa ti co'ntontique ti sventa ti sc'ope. ²⁷Yu'un hech chijyic'ucutic ti stojol jcotoltic ti jch'unobjtic ti ja' Jcoltavanej cu'untique yu'un oy yutsil co'ntontic, mi jutuc mu chopolucutic, mi jutuc mu bolibenucutic, mi jutuc mu'yuc c'usi yan. Lecubtasbil co'ntontic chije'ot, mu'yuc jmultic chije'ot ti stojol.

²⁸Ja' no'ox hech uc ti viniquetique c'ux ac'o ya'yic ti yajnilitic

hech chaj c'u che'el c'ux cha'yic ti sbec'talique. Ti much'u c'ux cha'i ti yajnile, c'ux cha'i sba uc yu'un jun no'ox ic'otic xa. ²⁹Yu'un mu'yuc much'u chilinta ti sbec'tale. Ja' tsmac'lin, chc'uxubin hech chaj c'u che'el chismac'linucutic, chixc'uxubinucutic ti Cristoe, ho'ucutic ti jch'unobjtic ti ja' Jcoltavanej cu'untique.

³⁰Ja' svinquilel Cristo c'otemucutic. Sbec'tal xchi'uc sbaquel c'otemucutic yu'un chixc'uxubinucutic. ³¹Yu'un hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose: "Hech yu'un ti viniquetique tscomes stot sme', chic' yajnil. Jun no'ox chc'ot xchi'uc yajnil", ti xchie. ³²Ja' no'ox hech jun oyucutic xchi'uc ti Cristoe, ho'ucutic ti jch'unobjtic ti ja' Jcoltavanej cu'untique. Jun no'ox yutsil, mu stac' jna'tic c'u x'elan. ³³Hech yu'un jujunoxuc c'ux me xava'yic avajnilic hech chaj c'u che'el c'ux chava'i aba atuquic. Ti antsetique ac'o spasic ti muc' ti smalalique.

6 Queremetic, tsebetic, ch'umbeic smantal ti atos ame'ique. Yu'un chana'ic ti hech tsc'an ti Cajvaltique, hech chapasic. ²"Pasic me ti muc' ti atos ame'ique", ti xchie. Ja' ti jun mantal ti chal ti oy bendición chavich'ique mi laj ach'unique. ³Ja' ti bendicione ja' ti chnatej avorailic li' ti balumile.

⁴Ho'oxuc ti stot sme'oxuque, mu me xavilbajinic ti avol anich'onique yu'un hech asta chlic sc'ac'al yo'ntonic avu'unic. Mu me hechuc chapasic. Ja' tsc'an ti oy ti avo'ntonic ti Cajvaltique yu'un hech lec chapasic ti mantal, lec

chataq'uiic ti stojol ti Cajvaltique. Yu'un ti lec chapasic ti mantale, persa chch'un ti amantalique. ⁵Ho'oxuc ti mambiloxuc, hech oyoxuc ti mozoile, ch'umbeic smantal ti avajvalique li' ti balumile, xi'ic me, pasic me ti muc'. Junuc me avo'ntonic ti stojol hech chaj c'u che'el jun avo'ntonic ti stojol ti Cristoe. ⁶Ma'uc no'ox lec cha'abtejjic c'alal yac'oj sba chasq'ueloxuc yu'un chac'an ti lec chayilote. Scotoluc ora nichimuc no'ox avo'ntonic chapasic. Toyoluc me avo'ntonic chapasic c'usi tse'an ti Diose yu'un chana'ic ti yabatouxuc ti Cristoe. ⁷Yutsiluc me avo'ntonic chavac' abaic ti abatinel. Yu'un chana'ic ti oyoxuc ti abatinel yu'un ti Cajvaltique, ma'uc no'ox oyoxuc ti abatinel yu'un crixchanoetic. ⁸Chana'ic ti chijyac'bucutic jmotontic ti Cajvaltique jujunucutic yu'un ti c'utic lec laj jpastique manchuc mi oyucutic ti mozoil, manchuc mi oyucutic ti libre. ⁹Ho'oxuc uc ti yajvaloxuque lecuc me chapasbeic uc. Mu me xa'utvan yu'un chana'ic ti te oy vinajel ti Avajval uque. Yu'un ti Cajvaltique mu yu'unuc tst'uj ti much'u che'uxubine. Ja' co'ol chixchapanucutic jcotoltic.

**Ja' se'opilal ti c'utic yac'ojbucutic
ti Diose yu'un hech tstsal
cu'untic ti pucuje**

¹⁰Ja' slajeben xa chacalbeic avi to. Quermanotac, yu'un mu'yuc yip avo'ntonic atuquic, hech yu'un ja' xavich'beic yip yo'nton ti Cajvaltique, yu'un jun no'ox oyoxuc xchi'uc. ¹¹Ich'ic me ti amaquique

ti chijyac'bucutic ti Diose yu'un hech xu' tstsallavane. ¹²Yu'un ma'uc ti jtsal jbatc xchi'uc ti much'utic co'ol jbec'taltic jch'ich'eltic xchi'uc. Ja' ti jtsal jbatc xchi'uc ti mu xquiltic ti jsatique ti mu'yuc sbec'talique. Ja' ti totil pucuje xchi'uc ti bic'tal pucujetique ti sventainojic ti muliletic li' ti balumile, ja' ti ep sp'ijilique, ti ep yabtelique, ti ep chch'umbat smantalique. ¹³Hech yu'un ich'ic me ti amaquique ti chijyac'bucutic ti Diose yu'un hech mu xastsalot ti pucuje ti yorail chaspasbot proval ti avo'ntone. Mi chapaloxuc ti lec, hech xu' avu'unic. ¹⁴Ja' hech chachapan abaic. Ti chach'unic ti se'op ti Diose ti ja' melele, ja' smac ach'utic. Ti chach'unic ti toj avo'ntonic chayiloxuc ti Diose, ja' smac avo'ntonic. ¹⁵Ti nichim no'ox avo'ntonic chac'an chapasic c'usi tse'an ti Diose yu'un chana'ic ti lec yo'nton ti Diose avu'unic ti sventa ti Jesucristoe, ja' smac avacanic yu'un hech mu xajach', yu'un hech mu xap'aj ti mulil. ¹⁶Ti chach'unic ti chascoltaot ti Jesucristoe, ja' smac scotol abec'talic yu'un hech chlaj yip ti mulile hech mu xastsaloxuc. Ja' sbolil yo'nton ti pucuj lume. ¹⁷Ti chach'unic ti chacolique, ja' smac ajolic. Ti se'op ti Diose ti chayalboxuc ti Ch'ul Espiritue, ja' avespadaic. ¹⁸Scotol ora c'oponic Dios. Alic vocol ti stojol ti Diose yu'un hech chascoltaoxuc. Yu'un ti hech chavalbeic vocole, ja' ti sventa ti Ch'ul Espiritue. Viq'uuluc me asatic, pasic me tsots. Scotol ora c'opombeic Dios ti stojol ti co'ol

oyoxuc ti stojol ti Diose xchi'uque.
¹⁹C'opombucun Dios ti jtojol uc,
 ac'o xiyalbun ti Diose ti c'usi chcale
 yu'un hech mu xixi'. Hech jamaluc
 me ac'o cal ti ac'opilalic ti chacolic
 uque. ²⁰Ja' yu'un ti chuculun ti
 cadena-taq'uin ti ora to yu'un
 hech ti jchol. C'opombucun Dios ti
 jtojol yu'un ac'o xiyac'bun stsatsal
 co'nton hech jamal ti jcholbe ti
 sc'ope. Yu'un hech tsc'an ti jpas.

**Hech ilaj yo'nton laj sc'opon
 ti carta ti quermanotique**

²¹Yu'un ta xa xava'ibucun
 jc'opilal ti c'usi ic'ot xa ti
 pasel ti jtojole, scotol chc'ot

yalboxuc ava'yic ti Tíquicoe.
 Ja' ti quermanotique ti c'ux ti
 co'ntontique, ti jun yo'nton yac'oj
 sba ch-abtej yu'un ti Cajvaltique.
²²Hech yu'un ti jtac talel ti
 atojolic yu'un hech chava'yic ti lec
 oyune, hech chmuc'ub avo'ntonic.
²³Ti jc'ambe vocol ti Jtotic Diose
 xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe ti
 ac'o xayac'boxuc jun avo'ntonic
 ti jujunoxuque. Ti jc'ambe vocol
 uc ti más lec ac'o xach'unique
 hech más c'ux chava'i abaic.
²⁴Ac'o ac'batuc bendición yu'un
 ti Diose scotol ti much'utic scotol
 yo'ntonic c'ux cha'yic ti Cajvaltic
 Jesucristoe.

JA' TI SCARTA TI QUERMANOTIC TE TI FILIPOSE

ti its'ibabat yu'un ti Pabloe

**Hech lic sc'opon ti
quermanotique ti Pabloe**

1 Ho'on Pabloun xchi'uc ti quermanotic Timoteoe, mambiluntutic yu'un ti Jesucristoe hech yu'un yabatuntutic nic'otutic xa. Chajc'oponoxuc ti carta ho'oxuc ti te nacaloxuc te ti jteclum Filipose yu'un co'ol oyucutic ti stojol ti Cristo Jesuse jcotoltic. Chajc'oponoxuc uc ti ho'oxuc ti ancianooxuque, ti diáconooxuque, ti ho'oxuc aventainojic ti jch'unojeletique. ²Ac'o yac'boxuc bendición ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltíc Jesucristoe. Ac'o yac'bot jun avo'nton ti jujunoxuque, hech mu xlo'laj avo'ntonic.

**Ja' sc'opilal ti c'u che'el
tsc'opombe Dios ti stojol ti
jch'unojeletique ti Pabloe**

³C'alal chajna'oxuque, “hocol aval ti laj xa xch'un ac'op ti quermanotaque”, xichi ti stojol ti Diose. ⁴⁻⁵Hech yu'un c'alal ti jc'opon Dios ti atojolic, nichim no'ox co'nton yu'un co'ol jun

co'ntontic chij'abtejucutic asta c'alal lic ach'umbeic sc'op ti Diose asta ti ora to. Hech yu'un ipuc xa ti lequil ach' c'ope. ⁶Ti jna' mi laj sta yorail chtal yic'ucutic batel ti Jesucristoe, ja'to chpaj ti abtel te ti avo'ntonic ti laj xa sliques ti Diose. ⁷Lec ti hech chajna'oxuque. Yu'un co'ol chijyac'bucutic yip co'ntontic ti Diose, hech yu'un manchuc mi li' chuculuni co'ol cac'oj jba ti jcolta jbatic hech chpuc cu'untic ti lequil ach' c'ope. ⁸Sna' ti Diose ti ep c'uxoxuc ti co'nton acotolic hech chaj c'u che'el c'uxucutic ti yo'nton ti Jesucristoe. ⁹Ti jc'opon Dios ti atojolic yu'un hech xu' ech'em chac'uxubinvanic. Ti jc'ambe uc ti ac'o avojtiquinic lec ti Diose, ti ac'o xayac'boxuc más ap'ijilic. ¹⁰Hech xu' avu'unic chana'ic ti más tsots sc'opilal ti pasele. Hech yu'un c'alal tsta yorail chtal yic'ucutic ti Cristoe hech oy yutsil avo'ntonic chayiloxuc. Yu'un mu'yuc much'u ichibaj ti aventaic. ¹¹Hech xu' avu'unic ti sventa ti Jesucristoe ti toj scotol ti c'utic chapasique. Hech tpsasat ti muc' ti Diose ti aventaic.

Hech lec sc'opilal chc'ot avu'unic ti Diose.

**Ja' sc'opilal toyol co'nton
ti ac'o pasatuc ti muc' ti
Cristoe ti jventa, xchi**

¹²Quermanotac, ti jc'an ti chana'ic ti yu'un ti li' chuculune, mu yu'unuc mu xa'yic ti lequil ach' c'ope. Ep xa laj ya'yic. ¹³Ti sjunul scuartel ti yajsoldado ti totil ajvalile li'to ya'yojic ti sventa Cristo ti li' chuculune. Ep ti much'utic yan laj xa ya'yic uque.

¹⁴Ep ti quermanotique ti itsatsub xa yo'ntonic ti stojol ti Cajvaltique ti sventa ti li' chuculun li'to. Hech yu'un yac'ojic persa jamal chalic ti sc'op ti Diose. Mu xa xi'ic.

¹⁵⁻¹⁷Scotolic chcholbeic sc'opilal ti Cristoe. Oy yutsil yo'ntonic chcholic yu'un c'uxun ti yo'ntonic. Yu'un tsna'ic ti li' chuculune oy jtu yu'un ti jchol ti lequil ach' c'ope. Oy mu yutsiluc yo'ntonic chcholbeic sc'opilal ti Cristoe. Ja' no'ox tspasic yu'un ti chaq'uic ti q'uelel ti xu' yu'unique. Tscuy ti hech más chquich' mul yu'un ti hech tspasique. ¹⁸Lume mu tsotsuc sc'opilal chca'i yu'un ti hech tsnopique. Ja' tsots sc'opilal ti chich' cholbel sc'opilal ti Cristoe manchuc mi mu yutsiluc yo'ntonic tspasic. Ja' nichim no'ox co'nton yu'un ti chich' cholele. Mu xiyac'bun quich' mul.

¹⁹Yu'un chac'opombucun Dios ti jtojol, yu'un ja' chiscoltaun ti Ch'ul Espíritue ja' ti laj scolta ti Jesucristoe, hech yu'un ti jna' ti tspasat ti muc' ti Cristoe ti jventa.

²⁰Ja' no'ox toyol co'nton mu me xiq'uexav mi jutuc ti c'alal chic'ot

ti stojol ti Cristoe. Ti jch'un ti chiscoltaune. Hech chaj c'u che'el jamal calojbe sc'opilal ti Cristo ono'oxe, ti jc'an ti hechuc me ac'o calilambe sc'opilal manchuc mi chimilat o chicuxi to. Hech tspasat ti muc' ti jventa. ²¹C'alal cuxulun li' ti balumile ja' no'ox toyol co'nton ti ac'o pasatuc ti muc' ti Cristoe ti jventa. Pero mi nichame, jun no'ox yutsil yu'un chba jchi'in. ²²Hech yu'un mi chicuxi to li' ti balumile, oy ti much'utic chlic xch'unic to ti jventae. Hech yu'un mu jna' lec bu ti jc'ane. ²³Mu jna' bu ti jt'uj ti chib li'to. Co'nton chicham yu'un chba jchi'in ti Cristoe. Yu'un ja' más jelaven yutsil te o. ²⁴Yu'un mu to xu' avu'unic atuquic, hech yu'un tse'an ti ta to xajcoltaoxuque. ²⁵Hech yu'un ti jna' ti ta to xicuxi yu'un ta to xajcoltaoxuc yu'un hech más ch-an yip avo'ntonic. Yu'un mi i'an lec xch'unojel avo'ntonique hech yu'un más nichim no'ox avo'ntonic. ²⁶Hech yu'un c'alal mi te xa jchi'inojoxuc yan vuelta, hech yu'un más ech'em chavalbeic vocol ti stojol ti Cristo Jesuse yu'un ti nicol xa loq'uel ti chuquele.

²⁷Lecuc me scotol ti c'utic chapasique. Hech tse'an yu'un ach'unojic ti lequil ach' c'ope, ja' ti sc'opilal ti Cristoe. Hech yu'un mi nicole hech chtal jq'uexuc. Hech chajq'uelic ti c'u xa'elanique. Mi mu nicole, ti jc'an chca'i ti ac'opilalique ti oy yip avo'ntonique, ti jtos avo'ntonic acotolique, ti co'ol chavaq'uic persa, hech chpuc ti lequil ach' c'ope. ²⁸Jc'an chca'i ti mu xaxi'ic yu'un ti much'utic chascontrainoxuque. Yu'un ti mu

xaxi'ique hech tsna'ic ti ch'ayel chbatic ti stuquique. Ti ho'oxuque, yu'un ti mu xaxi'ique, chana'ic ti chascoltaoxuc ti Diose, hech chacolic yu'un sbatel osil. ²⁹Yu'un ti laj st'ujoxuc ti Diose ma'uc no'ox yu'un chach'unic ti ja' Jcoltavanej avu'unic ti Cristoe. Ja' laj st'ujoxuc yu'un ac'o cuchuc avu'unic ti ilbajinele ti sventa ti Cristoe. ³⁰Hech yu'un ti co'ol chquich'tic ilbajinel jcotoltic. Ti jun vueltae laj avilic ti laj quich' ilbajinel ho'oni. Ti ora to chava'yic ti li' chquich' ilbajinel uc.

Ja' sc'opilal ti tsc'an ti biq'uit chcac' jbatic hech chaj c'u che'el biq'uit laj yac' sba ti Cristoe

2 Yu'un chac'an chapasic ti c'usi tsc'an ti Cristoe yu'un laj xa smuc'ubtasboxuc avo'ntonic, yu'un chac'uxubinvanic yu'un avich'o'jic ti Ch'ul Espíritue, ²hech yu'un nichim no'ox co'nton avu'unic. Hech yu'un ti jc'an ti más nichim no'ox co'nton avu'unic. Hech yu'un chacalbeic, mu me xacontrain abaic, c'ux me xava'i abaic. Ja' tsc'an ti jtos avo'ntonic acotolic ti co'ol cha'abtejqique yu'un hech chu' avu'unic. ³Hech yu'un ti c'alal cha'abtejqique, mu me xacontrain abaic. Jujunoxuc mu me xatoy abaic ti stojol ti avermanotaque. Paso me ti muc' scotol ti avermanotaque. Ja' lec ti biq'uit me chavac' abaic ti jujunoxuque. ⁴Mu me xac'uxubin aba atuc no'ox. Coltao abaic.

⁵Hechuc me avo'ntonic hech chaj c'u che'el ti yo'nton ti Cristo Jesuse. ⁶Manchuc mi jun no'ox oyic xchi'uc ti Jtotic Diose ti stalel oye,

mu tsotsuc sc'opilal laj ya'i ti co'ol yutsil xchi'uc ti Jtotic Diose. ⁷Ja' laj sbic'tajes sba. Hech ic'ot hech chaj c'u che'el abat. Hech yu'un laj yich' sbec'tal hech crixchano ic'ot. ⁸Yu'un ti hech crixchano ic'ot ti jtojoltique, más ech'em laj sbic'tajes sba. Laj xch'un mantal. Laj xch'un milel. Ja' ti cruz imilat. ⁹Hech yu'un más jelaven i'ac'at ti pasel ti muc' yu'un ti Diose. Más jelaven i'ac'at ti pasel ti muc' ti sbie. Mu'yuc much'u hech pasbil ti muc' ti sbie. ¹⁰Ja' ti jquejan jbatic ti stojol ti Jesuse jcotoltic ti li'oyucutic ti balumile xchi'uc scotolic ti te oyic ti vinajele xchi'uc scotolic ti te oyic ti c'atimbaque xchi'uc ti pucujetique. ¹¹Jamal chcaltic jcotoltic, "Ho'ot Ajvalilot cu'untutic", xijchi ti stojol ti Jesucristoe. Yu'un ti hech chcaltique, ti jpastic ti muc' ti Jtotic Diose yu'un ti hech yac'o'jbe yabtel ti Snich'one.

Ja' sc'opilal ho'ot aventaic ti chavaq'uic ti q'uelel ti avich'o'jic xa ti ach' cuxlejale, xchi

¹²Hech yu'un ho'oxuc ti ep c'uxoxuc ti co'ntone, c'alal te jchi'inojoxuc laj avac' ti q'uelel ti chach'umbeic smantal ti Diose. Hech yu'un manchuc mi mu te jchi'inojoxuc ti ora to, ch'umbeic me ti c'utic yaloj ti Diose. Ac'o ti q'uelel ti avich'o'jic xa ti ach' cuxlejale. Pasic ti muc' ti Diose. Na'ic me ti mu xu' avu'unic atuquic. ¹³Ja' ch-abtej ti avo'ntonic ti Diose, hech yu'un chac'an chapasic ti c'utic tsc'an ti yo'ntone. Chascoltaoxuc hech xu' avu'unic chapasic ti c'utic sc'an ti yo'ntone.

¹⁴Hech yu'un c'alal chaspasoxuc ti mantal ti Diose mu me chopoluc chava'yic. Mu me xlo'laj avo'ntonic. ¹⁵Hech mu xataic amulic ti stojol. Hech lec avo'ntonic chac'otic. Hech chvinaj ti yol snich'onoxuc ti Diose. Hech mu'yuc amulic chayilic ti much'utic mu xtun ti yo'ntonique. Ho'oxuque chaquevanic ya'yel ti stojolic hech chaj c'u che'el toj ti chtil ti ac'ubaltic. ¹⁶Yu'un chavac'beic sq'uel ti sbelal cuxlejale. Hech yu'un c'alal mi laj sta yorail ti chtal ti Cristoe, nichim no'ox co'nton avu'unic yu'un chvinaj ti mu hoviluc ti ni'abtej yu'un ti Cajvaltique. ¹⁷Ho'oxuque yu'un lec ach'unojbeic sc'op ti Diose, hech yu'un laj atabun talel jmoton ti vocol laj ataique yu'un mu'yuc c'usi oy avu'unique. Nichim no'ox avo'ntonic yu'un ti hech ihu' avu'unique. Lec chil ti Diose ti hech laj apasique. Pero mi más lec chil ti Diose ti oy c'usi chca' uc, mi tsc'an ti chimilat ho'oni, hech yu'un nichim no'ox co'nton uc. ¹⁸Hech yu'un mi hech chc'ot ti pasel ti chimilate, ja' tsc'an ti nichim no'ox avo'ntonic uc.

**Laj yalbe sc'opilal ti Timoteoe
xchi'uc ti Epafroditeo**

¹⁹Mi hech tsc'an ti Cajvaltice Jesuse ti chc'ot ti pasele, po'ot xa ti jtac talel ti atojolic ti Timoteoe. Hech yu'un c'alal mi isut talele, chca'i c'u xa'elanic. Hech más chmuc'ub co'nton avu'unic. ²⁰Mu'yuc much'u hech lec yo'nton hech chaj c'u che'el ti Timoteoe. Scotol ora toyol yo'nton yu'un tsc'an chascoltaoxuc. ²¹Scotol ti

yantique ja' batem ti yo'ntonic ti c'utic tsc'anic ti stuquique. Mu toyoluc yo'ntonic yu'un ti c'utic tsc'an pasel ti sventa ti Cristo Jesuse. ²²Ho'oxuque chana'ic ti lec yo'nton ti Timoteoe. Sjeluc jnich'on yu'un jchi'inoj jbatutic ti xcholel ti lequil ach' c'ope. ²³Hech yu'un mi laj ca'i ti mu to chichapaj ti ora, chajtacboxuc jelavel tal ti Timoteoe. ²⁴Jch'unoj ti chiscoltaun ti Cajvaltique yu'un ti chichapaj ti ora hech yu'un chtal jq'ueloxuc uc ho'oni.

²⁵⁻²⁶Laj xa jnop ti ja' lec chajtacboxuc sut tal ti atojolic ti quermanotic Epafroditeo yu'un toyol yo'nton tsc'an te chtal sq'ueloxuc acotolic yu'un chich' mul yu'un ti laj ava'yic ti itsacat ti chamele. Lec ni'abtej xchi'uc li'to yu'un co'ol co'nton xchi'uc yu'un co'ol chcuch yu'un ti contrainele hech chaj c'u che'el ti ho'one. Ho'oxuc laj atabucun tal yu'un chiscoltaun. Laj yich'bun tal ti jmoton avu'unique. ²⁷Melel ti tsots itsacat ti chamele asta c'an chamuc. Ti Diose laj xc'uxubin. Mu stucuc no'ox ic'uxubinac yu'un ti Diose. Ho'on laj xc'uxubinun uc yu'un mi ichame más ep chquich' mul. ²⁸Hech yu'un chajtacboxuc sut tal ti ora to yu'un hech ac'o nichimajuc avo'ntonic yu'un ti chaq'uelbeic sat yan vuelta. Hech yu'un chnichimaj co'nton uc c'alal li' chuculune. ²⁹Nichimuc me avo'ntonic albo vocol ti stojol ti Cajvaltique yu'un ti lec isut batel yu'un icha'c'ot xa te ti atojolique. Scotol ti much'utic hech yo'ntonique hech chaj c'u che'el yo'nton ti Epafroditeo ja' sc'an ti

chapasic ti muq'ue. ³⁰Melel ti c'an chamuc ti sventa ti yabtel ti Cristoe. Mi jutuc muc xc'uxubin sba. Yu'un laj sna' ti toyol avo'ntonic chac'an chacoltaucun hech yu'un jelaven laj yac' sba ti abatinel cu'un.

**Ja' sc'opilal ti ja' ti sventa
xch'unojel co'ntontic toj
co'ntontic chijyilucutic ti Diose**

3 Hech yu'un, quermanotac, chacalbeic ja' slajeben xa ti jts'iba avi to. Nichimuc me avo'ntonic ti stojol ti Cajvaltique. Manchuc mi ep xa vuelta laj xa jts'ibaboxuc avi to chajts'ibaboxuc yan vuelta yu'un hech mu xalajic ti lo'lael. ²Hech yu'un chacalbeic, p'ijanic me yu'un ti much'utic tsc'an chasoquesoxuque. Yu'un tsc'an chayac'boxuc circuncisión yu'un ja' no'ox tsc'an chasyajesboxuc abec'talic. Hech yu'un p'ijanic me. ³Ti ho'ucutique quich'ojtic xa ti mero circuncisione chil ti Diose yu'un mu xa jch'unojticuc ti hijcolucutic ti sventa cabtelic jtuctique, ja' ti mantaletic ti jch'unojtic laj jcuytique. Ti ho'ucutique jpasojtic ti muc' ti Diose ti co'ntontic. Jch'unojtic ti ja' Jcoltavanej cu'untic ti Cristo Jesuse. ⁴Taca xijcol yu'un ti jch'unojtic ti mantaletique, vo'one nicol xa ho'oni yu'un laj jpas hech chaj c'u che'el chal ti mantaletique. Jutuc no'ox spasoic ti yan jchi'litaque. ⁵Yu'un ho'oni iloc' vaxaquib c'ac'al laj quich' circuncisión yu'un ho'on yelnich'onun ti Israele. Oyun ti sventa ti jchop yu'un ti Benjamine ti pasbil ti muq'ue. Yaloj sba puru judio ti jtatamol jmembeltaque ti vo'one, mu'yuc bu laj scap sba xchi'uc ti

achi'litaque, ho'oxuc ti co'ol yanlum crixchanooxuc xchi'uque. Ho'on fariseoun, lec jch'unojbe smantal ti Diose ti jcuyoj jbae. ⁶Toyol co'nton ti jyalel yu'un ti smantal ti Diose ti laj jcuyc, hech yu'un ep laj quilbajin ti jch'unojeletique. Jch'unojbe scotol smantal ti Diose laj jcuyc. Hech yu'un laj jcuyc ti toj co'nton chiyilun ti Diose. ⁷Ti c'u yepal ihu' cu'un ti vo'onee ti ja' hech chicol laj jcuyc, ti c'alal laj jna' ti ja' no'ox chicol yu'un ti Cristoe, hech laj jna' ti mu'yuc xa stu cu'un. ⁸Ti ora to laj xa jna' scotol yan mu'yuc xa stu cu'un, ja' no'ox tsots sc'opilal ti jchambe yo'nton ti Cristo Jesuse, ja' ti Cajvale. Ja' jelaven yutsil. Scotol ti c'utic ti hech chicol laj jcuyc, laj xa quil ti mu'yuc stu hech chaj c'u che'el ti c'a'epe. Hech yu'un laj xa jten comel. Ja' xa no'ox ti jchambe yo'nton ti Cristoe. ⁹Yu'un jch'unoj ti chicol yu'une. Mu xa ti jch'un ti xu' chicol yu'un ti mantaletique. Ja' jch'unoj ti chicol yu'un ti Cristoe. Yu'un ja' toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose ti sventa xch'unojel co'ntontic, ma'uc ti sventa cabtelic jtuctic. ¹⁰Hech yu'un ti jc'an ti jchambe yo'nton ti Cristoe yu'un hech tsalbil chc'ot cu'un scotol ti c'utic oy li' ti balumile hech chaj c'u che'el tsalbil ic'ot yu'un scotol ti Cristoe c'alal icha'cuxi loq'uel ti ch'en. Ti jc'an ti co'ol chcuch cu'un ti contrainele ti labanele hech chaj c'u che'el icuch yu'un ti Cristoe, ti mu jc'uxubin jba hech chaj c'u che'el muc xc'uxubin sba ti Cristoe c'alal icham ti cruz cu'untique. ¹¹Yu'un ti jc'an ti ac'o hu'uc cu'un ti puru ach' cuxlejal chcac' ti q'uelel hech

chaj c'u che'el ti Cajvaltique c'alal cha'cuxem loq'uel ti ch'ene.

**Ja' sc'opilal cac'oj jba ti jnop
yu'un ti chic'ote, xchi**

¹²Mu yu'unuc hu'em xa cu'un. Mu yu'unuc lec xa oyun. Ja' no'ox chcac' persa yu'un ac'o c'otuc ti pasel cu'un yu'un laj xa staun ti Cristo Jesuse.

¹³Quermanotac, mu xcal ti hu'em xa cu'un. Hech ti jpas ho'oni. Ti jch'ay ti co'nton ti c'utic c'otem xa ti pasele. Ja' cac'oj jba ti jnop yu'un ti chic'ote.

¹⁴Ja' toyol co'nton ti chiyic'un ti Diose ti sventa ti Cristo Jesuse. Ja' stojol cabtel ti te chic'ot ti stojole.

¹⁵Hech yu'un ho'ucutic ti oy xa yip co'ntontique, hechuc me co'ntontic jcotoltic. Mi oy mu hechuc avo'ntonic, ja' chaya'bot ana'ic ti Diose. ¹⁶Ti c'utic laj xa yac'boxuc ana'ic ti Diose, pasilanic me.

¹⁷Quermanotac, chambucun co'nton. Q'uelilanic avil scotol ti much'utic hech xchanojbucun ti co'ntontutique. ¹⁸Ep xa vuelta calojboxuc sc'opilalic ti jchi'iltaque ti mu sc'an xch'unic ti ja' jmotontic chijcolucutic yu'un ti icham ti cruz cu'untic ti Cristoe. Cac'oj jba chi'oc' ti ora to c'alal chacalboxuc sc'opilal

¹⁹yu'un ch'ayel chbatic. Yu'un ja' no'ox chch'unic ti c'utic tsc'an ti sbec'talique. Tstoy sbaic yu'un, mu xq'uexavic yu'un. Ja' no'ox batem ti yo'ntonic ti c'utic sventa no'ox ti balumile. ²⁰Ja'uc ti ho'ucutique ja' jlumaltic ti vinajele. Ti jmalatic chyal tal ti vinajel ti Jcoltavanej cu'untique, ja' ti Cajvaltique Jesucristoe. ²¹Yu'un mu'yuc yip avi jbec'taltic quich'ojtic avi to, hech yu'un chisc'atp'umbucutic ti ach'.

Hech co'ol chijc'ot hech chaj c'u che'el stuc. Yu'un jelaven yutsil stuc ti sbec'tale. Yu'un jelaven sp'ijil hech yu'un sventainoj scotol, hech yu'un xu' yu'un tspas.

**Ja' sc'opilal scotol c'ac'al nichimuc me
avo'ntonic ti stojol ti Cajvaltique, xchi**

4 Hech yu'un, quermanotac, ti c'uxoxuc ti co'ntone, co'nton chtal jq'ueloxuc. Nichim no'ox co'nton avu'unic. Ho'oxuc se'ñailoxuc ti oy ti cabtele. Hech yu'un mu me xyanej avo'ntonic. Scotol ora junuc me avo'ntonic ti stojol ti Cajvaltique, ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone.

²Ho'ot quermano ants Evodia, ho'ot quermano ants Síntique, chajc'ambot vocol yu'un mu me xacotrain abaic. Jtosuc me avo'ntonic ti stojol ti Cajvaltique.

³Ja' no'ox hech chacalbe vocol uc, quermano, yu'un co'ol chij'abtejucutic yu'un ti Cajvaltique, coltao me ti antsetique ti chcale ti laj jchi'in ti xcholel ti lequil ach' c'ope. Ja' laj xchi'inun ti abtel uc ti quermanotic Clementee. Oy yantic laj xchi'inun uc. Ja' p'ejambil sbiic ti sun ti Diose yo' bu ts'ibabil yu'un chijcuxiucutic sbatel osil.

⁴Scotol c'ac'al nichimuc me avo'ntonic ti stojol ti Cajvaltique. Yan vuelta chacalbeic, nichimuc me avo'ntonic. ⁵Ac'o sna'ic scotol crixchanoetic ti oy yutsil avo'ntonique, ti chcuch avu'unic ti c'utic chapasbate. Yu'un po'ot xa chcha'sut tal ti Cajvaltique.

⁶Mi jutuc mu me xlo'laj avo'ntonic ti c'utic palta chava'ique. Scotol ora c'ambeic ti Diose ti bu palta chava'ique. "Hocol aval

ti chacoltaune”, xavutic ti Diose.
⁷Hech chayac'boxuc jun avo'ntonic ti Diose. Ja' jelaven yutsil. Ja' mu xtun mi oy c'usi chanopilanique. Hech mi laj yac'boxuc jun avo'ntonic ti sventa ti Cristo Jesuse hech mu xa xlo'laj avo'ntonic. Hech mu'yuc xa c'usi chanopilanic.

Ja' sc'opilal ja' no'ox me chanopic ti c'utic leque, xchi

⁸Quermanotac, chacalbeic, ja' slajeben xa ti jts'iba avi to. Ja' no'ox me chanopic ti c'utic melele, ti stac' ti jpastic ti muq'ue, ti toje, ti sventa utsilale, ti jelaven yutsile, ti lec sc'opilale. Scotol ti c'utic lec ti pasele, ja' no'ox me chanopic.

⁹Ta me xapasic ti c'utic laj cac'boxuc achanique, scotol ti laj calboxuc ava'yique, ti laj aq'uelic c'alal laj jpase. Hech chaxchi'inoxuc ti Diose ja' ti chiyjac'bucutic jun co'ntontique.

Ja' sc'opilal nichim no'ox co'nton yu'un laj acha'na'ucun yan vuelta, xchi

¹⁰Lec nichim no'ox co'nton ti stojol ti Cajvaltique ti ora to yu'un ja'to no'ox laj acha'na'ucun yan vuelta. Jna' ti scotol ora chana'ucun ti avo'ntonique, ja' no'ox mu xu' chataucun ti chacoltaune. ¹¹Mu yu'unuc uts jba yu'un ti hech chcale. Mi oy c'utic oy cu'un, mi mu'yuc, mu xquich' mul. Nichim no'ox co'nton. Hech jchanoj. ¹²Mi mu'yuc jve'el, xu' cu'un chquipan jba. Mi oy ep jve'el, xu' cu'un ti jpajes jba. ¹³Scotol xu' cu'un ti sventa ti Cristoe. Ja' chistsatsubtasbun co'nton. ¹⁴Manchuc mi hech

jchanoje, lec ti laj ana'ucune ti uts jbae, ti oyun ti vocole.

¹⁵Ho'oxuque ti te nacaloxuc ti Filipose, chana'ic ti ho'on jbael laj jchol ti lequil ach' c'ope te ti alumalique. Chana'ic uc ti c'alal niloc' batele te ti Macedoniae, ja' ti estado avu'unique, mu'yuc bu hech laj scoltaucun ti yan jch'unojeletique. Mu'yuc c'usi laj yac'bucun. Atuquic no'ox laj acoltaucun. ¹⁶C'alal te oyun to ti jteclum Tesalonicae, jun chib vuelta laj atacbucun tal jmoton taq'uin avu'unic. ¹⁷Mu yu'unuc ti jc'an jmoton. Ja' ti jc'an ti ep chavich'ic bendición ti ho'oxuque. ¹⁸Ta yutsil ti c'u yepal laj avac'bune, oy to sobril. Lec xa oyun yu'un laj xa quich' ti laj yich' tal ti Epafrodito avu'unique. Lec chil ti Diose ti hech laj avac'bucune. Lec yo'nton ti Diose yu'un ti hech laj apasique. ¹⁹Hech yu'un ti Dios cu'untique scotol chayac'boxuc ti c'utic chtun avu'unique. Jun no'ox yutsil ti c'utic chayac'boxuque ti sventa ti Cristo Jesuse. ²⁰Hech yu'un ac'o pasatuc ti muc' sbatel osil ti Dios cu'untique, ja' ti Jtotic cu'untique. Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel.

Ja' sc'opilal ti tstojbe yo'ntonic

²¹Chabanuc scotolic ti c'u yepalic ti oyic xa ti stojol ti Cristo Jesuse. Chabanucot la xal scotol ti quermanotic ti li' jchi'uque. ²²Chabanucot la xal uc scotolic ti oyic xa ti stojol ti Cristoe li'to, ja' ti yaj'abel ti César, ja' ti quermanotic xae, xchi'uc ti yan quermanotic.

²³Ac'o yac'boxuc ep bendición ti Cajvaltice Jesucristoe acotolic.

JA' TI SCARTA TI QUERMANOTIC TE TI COLOSASE

ti its'ibabat yu'un ti Pabloe

Ti Pabloe hech lic sc'opon ti carta
ti quermanotic te ti Colosase

1 Ho'on Pabloun. Ho'on
jchol'opun yu'un ti
Jesucristoe yu'un hech laj sc'an
yo'nton ti Diose. Ho'ontutic
xchi'uc ti quermanotic Timoteoe
²chajc'oponoxuc ti carta, ho'oxuc
ti ach'unojbeic sc'op ti Diose te
ti jteclum Colosase, ho'oxuc ti
quermano jbatic ti sventa Cristoe,
ti jun avo'ntonic ti stojol ti Cristoe.
Ac'o yac'boxuc bendición ti
Jtotic Diose. Ac'o yac'boxuc jun
avo'ntonic ti jujunoxuque, hech mu
xlo'laj avo'ntonic.

**Ja' sc'opilal ti c'u che'el laj
sc'opombe Dios ti stojol ti
jch'unojeletique ti Pabloe**

³Scotol c'alal hocol aval
chcututic ti Diose, ja' ti Stot
ti Cajvaltic Jesucristoe, yu'un
ach'unojbeic ti sc'ope. ⁴Yu'un
ca'yojtutic ac'opilalic ti lec
ach'unojbeic sc'op ti Cristo Jesuse,
ti c'ux chava'yic scotol ti much'utic
co'ol oyoxuc ti stojol ti Cristo

xchi'uque. ⁵Yu'un c'alal laj ava'yic
ti sc'op ti Diose ti ja' melele, ja' ti
lequil ach' c'ope, asta ora to hech
ach'unojic ti chba ach'i'nic ti Diose
sbatel osil te ti vinajel. Hech yu'un
ti oy lec xch'unojel avo'ntonique, ti
chac'uxubinvane. ⁶Hech chaj c'u
che'el laj ava'yic ti lequil ach' c'ope,
ja' no'ox hech yac'oj sba cha'yic
scotol crixchanoetic li' ti balumile ti
ora to yu'un chpuc xa ti sc'op Diose.
Ti buc no'ox puquem ti sc'op Diose
yac'oj sba chich'ic bendición ti
crixchanoetique, yac'oj sba chlecub
yo'ntonic hech chaj c'u che'el ti
ilecub avo'ntonic ti ho'oxuque.
Yu'un laj ach'unic ti yutsil yo'nton
chascoltaoxuc ti Diose. ⁷Ti
ho'oxuque ja' laj xcholboxuc ava'yic
ti quermanotic Epafrase ti co'ol
cac'oj jbatutic chi'abtej xchi'uque, ja'
ti c'ux ti co'ntontutique. Yu'un jun
yo'nton ch-abtej uc yu'un ti Cristoe
hech yu'un ja' jq'uexoltutic ic'ot te
ti atojolic. ⁸Stuc laj yalbun ca'itutic
ti Epafrase ti ep c'ux chava'i abaic ti
sventa ti Ch'ul Espiritue.

⁹Hech yu'un c'alal hech laj
ca'itutic ac'opilalic, ho'ontutic lic

je'opontutic Dios ti atojolic. Scotol c'ac'al ti jc'ambetutic vocol ti Diose yu'un ac'o más xayac'boxuc sp'ijil avo'ntonic yu'un hech más lec chana'ic, más lec chava'ibeic sjam ti c'usi tsc'an ti Diose ti chapasique. ¹⁰Ti sventa ti lec ti c'usi chapasique, hech lec chbat sc'opilal avu'unic ti Cajvaltique yu'un chapasic scotol ti c'usi lec yo'nton yu'une. Hech yac'oj sba ti epajel ti lequil abtel chapasique. Hech más lec chavojtiquinic ti Diose. ¹¹Hech chasnojesboxuc ti avo'ntonic hech chaj c'u che'el oy yip yo'nton stuc. Hech yu'un nichim no'ox avo'ntonic chcuch avu'unic c'uc no'ox yu'un oy yip avo'ntonic. ¹²Hech chavalbeic vocol ti Jtotic Diose yu'un ti laj xa yac' hu'uc avu'unic uc ti lec scotol ti c'utic chapasique hech chaj c'u che'el chiscoltaucutic jcotoltic ho'ocutic ti co'ol oyucutic ti stojole. ¹³Yu'un ti Diose laj xa scoltaucutic loq'uel ti sc'ob ti pucuje, ja' ti sventainojucutic c'alal oyucutic to ti mulile. Laj xa yac'ucutic ti Diose ti nij'och ti stojol ti Snich'one yu'un hech chispasucutic ti mantal ti Snich'one, ja' ti lum c'ux ti yo'ntone. ¹⁴Ja' ti laj smambucutic jcoleltic ti xch'ich'el. Hech yu'un ch'ayem xa jmultic yu'un.

**Ja' sc'opilal ti laj xa yic'oxuc
sut tal ti stojol ti Diose yu'un
ti laj yac' sba ti milel avu'unic
ti cruz ti Cristoe, xchi**

¹⁵Ti Diose mu xquiltic. Yu'un jun no'ox ti Diose, hech yu'un c'alal ital ti Snich'one laj xa quiltic ti Diose. Mu yu'unuc laj spas ti Snich'one hech chaj c'u che'el laj

spasucutic. Yu'un c'alal mu to chlic spas scotol ti c'utic oye ti Diose, te ono'ox oy ti Snich'one. ¹⁶Yu'un ti Snich'one, ja' laj spas scotol ti c'utic te oy ti vinajele xchi'uc ti c'utic oy li' ti balumile. Ma'uc no'ox laj spas crixchano ti chquiltic ti jsatique. Ja' laj spas ch'ul abatetic uc ti mu xquiltic ti jsatique. Ja' laj spas ti bic'tal ch'ul abatetique xchi'uc ti totil ch'ul abatetique. Oy ic'ataj ti totil pucuj ti totil ch'ul abate, oy ic'ataj ti bic'tal pucuje ti bic'tal ch'ul abatetique. Ja' scotol yabtel stuc ti Cristoe. Yu'un ti hech laj spas scotole, yu'un ac'o c'otuc ti pasel scotol ti c'u che'el snopoj ono'oxe. ¹⁷Ja' totil stuc. Mu tsotsuc yabtel scotol ti c'utic laj spase yu'un ja' tspas ti mantal stuc. ¹⁸Ti ora to ja' joltic c'otem ti ho'ocutic ti jch'unojtic ti ja' Jcoltavanej cu'untique yu'un ja' totil cu'untic. Ho'ocutic sbec'talucutic c'otemucutic. Ja' chijcuxiucutic ti sventa. Ja' primero icha'cuxi loq'uel ti ch'en hech yu'un chijcha'cuxi loq'uel ti ho'ucutique. Hech yu'un ja' jbaejbe ic'ot cu'untic. ¹⁹Yu'un hech laj sc'an ti Jtotic Diose ti xq'uexol chc'ot. Hech yu'un co'ol sp'ijil yo'nton xchi'uc yutsil yo'nton hech chaj c'u che'el oy yu'un stuc ti Jtotic Diose. ²⁰Yu'un ti Diose laj sc'an ti hech chaj c'u che'el mu'yuc much'u ip'ajbat smantal ti sliqueb c'alal laj spas ti balumile, ja' no'ox hech scotolic chch'umbat smantal ti sventa ti Snich'one. Yu'un ti laj yac' sba ti milel cu'untic ti cruz ti Snich'one, hech ijin yabtel ti pucuje, hech yu'un scotol ch'umbil smantal ti Diose te ti vinajel xchi'uc li' ti balumil.

²¹Ti ho'oxuque ti vo'one muc xana'ic bu oy ti Diose. Yajcontraoxuc ti Diose yu'un chopol ti c'usi laj anopique, chopol ti c'usi laj apasique. ²²Ti ora to laj xa yic'oxuc sut tal ti stojol. Yu'un ti icham ti cruz avu'unic ti Snich'one, hech yu'un laj xa slecubtasboxuc avo'ntonic ti Diose yu'un hech mu'yuc xa sbolil avo'ntonic, mu'yuc xa amulic chac'otic ti stojol. ²³Hech chac'otic mi jun no'ox avo'ntonic ti stojol, mi j'ech'el chach'umbeic ti sc'ope, mi mu xatenic loq'uel ti smuc'ul avo'ntonique ti laj ataic ti sventa ti lequil ach' c'ope ti ava'yojique. Ja' icholbat xa ya'yic uc scotol crixchanoetic li' ti balumile ti ora to. Ho'on jventainojbe xcholel, ho'on ti Pabloune.

**Ja' sc'opilal ti ja' yich'oj
yabtel ti Pablou yu'un hech
tscolta ti jch'unojeletique**

²⁴Ti ora to nichim no'ox co'nton chquich' vocol ti aventaic. Yu'un ho'on xqu'uejolun ti Cristoe, hech yu'un ti yac'oj sba chquich' vocol ti aventaic, ho'oxuc ti jch'unojeloxuque. ²⁵Yu'un laj xa yac'bun cabtel ti Diose yu'un chajcoltaoxuc, ho'oxuc ti ach'unojbeic ti sc'ope. Ja' sventa avutsilalic. Ti cabtel quich'oje, yu'un ti jcholbe scotol crixchanoetic. ²⁶Chcalbe ti c'usi muc xa'yic ti crixchanoetic ti vo'onee. Ja'uc ti ho'ucutique laj xa yac'bucutic jna'tic, ho'ucutic ti oyucutic ti stojole. ²⁷Yu'un hech laj snop ti Diose ti chiyac'bucutic jna'tic, ho'ucutic ti jch'unojbetic ti sc'ope, ti yutsil yo'nton

chascoltaoxuc uc, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque. Jun no'ox yutsil ti hech chc'ot ti pasele. Ti c'u che'el chascoltaoxuque, ja' ch-och ti avo'ntonic ti Cristoe, hech chba ach'i'nic ti Diose te ti utsilal sbatel osil.

²⁸Hech yu'un ti jcholbetutic sc'opilal ti Cristoe scotol crixchanoetic. Ti hulesbetutic xch'ulelic scotolic. Ti c'u yepal xu' cu'untutique ti jchanubtastutic scotolic yu'un hech hu'em yu'unic scotolic chc'ot cu'untutic ti stojol ti Cristo Jesuse. ²⁹Ja' cabtel. Yu'un ti xu' cu'un ti abtele yu'un ja' quich'o'jbe yip ti Cristoe ti te oy ti co'ntone.

2 Ti jc'an ti chana'ic ti cac'oj jba ti jnopilan c'u che'el xu' chajcoltaoxuque xchi'uc ti quermanotic te ti jteclum Laodiceae xchi'uc ti jayvo' ti te ti atojolique ti mu'yuc bu sq'uelojbun jsate. ²Yu'un ti jc'an ti chmuc'ub avo'ntonique, yu'un ti más c'ux chava'i abaique. Yu'un hech chana'ic ti meel ti sc'op ti Diose ti ach'unojique. Yu'un más chavojtiquinic ti Cristoe, ja' ti muc x'ac'bat vojtiquinic yu'un ti Diose ti crixchanoetic ti vo'onee. ³Stuc chiyac'bucutic scotol ti sp'iljil co'ntontique. Ja' ti sventa stuc ti hech ti jna'tic ti c'usi lec ti pasele. ⁴Yu'un ti hech chacalbeique, yu'un hech mu xalajic ti lo'lael yu'un ti much'utic tstsalsan ti c'ope. ⁵Yu'un manchuc mi mu teuc jchi'inojoxuc ti jbec'tal, te jchi'inojoxuc ti co'nton. Nichim no'ox co'nton avu'unic yu'un jtos avo'ntonic chca'i, yu'un jun avo'ntonic ach'unojbeic sc'op ti Cristoe.

⁶Yu'un avajvalinojic ti Cajvaltlic Jesucristoe, hech yu'un j'ech'el teanic ti stojol. ⁷J'ech'el ac'o xasventaimboxuc avo'ntonic. Pasic me ti c'usi chayalboxuque. Hech chaj c'u che'el nachanubtasatic, hech me xapasic, hech más ch-an xch'unojel avo'ntonic. Tsc'an ti ac'o vinajuc ti hech oy avo'ntonic hocol aval xachiic yu'un ti laj xa scoltaoxuque.

**Ja' sc'opilal ti nijcha'cusesat
xchi'uc ti Cristoe chil ti Diose**

⁸P'ijanic me, mu me xalajic ti lo'lael yu'un ti much'utic ti hijcol ya'yel yu'un ti sc'opique. Yu'un hovil ti c'usi chalique. Yu'un ja' smantal no'ox crixchanoetic ti chalique, sventa no'ox balumil. Ma'uc sc'op ti Cristoe.

⁹Yu'un ti Cristoe, ja' Dios. ¹⁰Yu'un oy ti avo'ntonic ti Cristoe, hech yu'un mu'yuc xa c'usi tsc'an to yan chavich'ic. Yu'un ti Cristoe ja' tspas ti mantal scotol ti c'utic oye xchi'uc ti ch'ul abatetique xchi'uc ti pucujetique. ¹¹Yu'un oyoxuc xa ti stojol, hech yu'un laj xa avich'ic ti circuncisione ti mu ti sc'obuc crixchano napasbate. Ja' ti circuncisión yu'un ti Cristoe, ja' ti icom xa cu'untic ti poco cuxlejale. ¹²Yu'un c'alal laj avich'ic ho' ti stojol ti Diose, ja' señal ti co'ol nachamic ti cruz co'ol namucat ti ch'en xchi'uc ti Cristoe xchi'uc ti apoco cuxlejali que chil ti Diose, ti co'ol nacha'cusesat xchi'uc ti Cristoe chil ti Diose. Yu'un ti nacha'cusesatique, yu'un ach'unojic ti jelaven sp'ijil ti Diose ti laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en ti

Cristoe. ¹³Ti ho'oxuque ti vo'one chamenoxuc laj yil ti Diose ti scoj ti amulique, ti scoj ti laj ach'unic ti c'usi tsc'an ti abec'talique, hech yu'un ti ora to co'ol nacha'cusesat ti ch'en xchi'uc ti Cristoe chil ti Diose. Yu'un ch'ayem xa jmultic jcotoltic.

¹⁴Ma'uc no'ox laj xch'aybucutic jmultic ti Diose, ja' laj stup' ti yu'un ti persa ono'ox chba quich'tic castigo ti scoj ti mu xch'un cu'untic ti mantaletique. Ja' itup' ti c'alal laj yac' sba ti milel cu'untic ti cruz ti Cristoe. ¹⁵C'alal icham ti cruz ti Cristoe, ja' yorail ti itsalat yu'un ti Diose ti totil pucuje xchi'uc ti abatetic yu'une. Yu'un c'alal icham ti cruz ti Cristoe, ti Diose laj yac' ti q'uelel ti ilaj yip ti pucuje, ti tsalbil ic'ot xa yu'un ti Snich'one, hech mu xa xu' chistsalucutic.

**Ja' sc'opilal ja' lec ti te
batem avo'ntonic ti c'utic
sventa vinajele, xchi**

¹⁶Hech yu'un mu me xapasic ti muc' mi mu xtun chayilot yu'un ti c'usi chavel'ique, yu'un ti c'usi chavuch'ique yu'un ti mu xachabiic ti sc'ac'alil ti sq'uinique xchi'uc ti yorail ti unen ti ue, xchi'uc ti yorail ti chcux yo'ntonic ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque. ¹⁷Yu'un ti tsots sc'opilal ic'ot cu'untutic c'utic ti jpastutic ti vo'one, yu'un ja' no'ox señal ti jmalatutic ti Cristoe. Hech yu'un ti ora to mu'yuc xa sc'opilal yu'un laj xa sventainucutic ti Cristoe. ¹⁸Mu me xach'umbeic sc'op ti much'utic chalic ti ch'ayemot tscuyique yu'un ti mu xach'unic hech chaj c'u che'el chch'unic. Yu'un ti stuquique

chaq'uic ti q'uelel ti biq'uit chac' sbaic tscuyique ti stojol ti Diose hech yu'un tspas ti muc' ch'ul abatetic yu'un ac'o jelavesbatuc ti sc'opic tscuyique. Manchuc mi hech chayalbot ti laj sq'uel ti svaiche, mu me xach'unic yu'un ja' no'ox tstoy sbaic yu'un ti hech tspasique. ¹⁹Ja' ti quermanotic scuyoj sbaique ti mu'yuc sc'opilal ti yo'nton ti smantal ti totil cu'untique, ja' ti Cristoe. Yu'un ti ho'ucutic ti jch'unojtique, jun no'ox ti totil cu'untique ti chispasucutic ti mantal jcotoltique, ja' ti Cristoe. Yu'un jtsacoj jbatc jcotoltic xchi'uc ti Cristoe, hech yu'un xu' cu'untic ti yabtele. Hech más chijlecut yu'un chijyac'bucutic bendición ti Diose. ²⁰⁻²¹Yu'un co'ol nachamic xchi'uc ti Cristoe chil ti Diose, hech ilaj sc'opilal ti chach'unic ti smantal no'ox crixchanoetic li' ti balumile. Hech yu'un ¿c'u yu'un ta to xats'aclic ti crixchanoetic? ¿C'u yu'un ta to xach'umbeic smantal ti crixchanoetic ti hech chayalboxuque: “Mu me xatsac lume, mu me xave' lume, mu me xapic lume”, ti xchiique? ²²Ja' smantal no'ox stuquic, sc'op no'ox crixchanoetic ti chach'umbeique. Ma'uc sc'op Dios. Yu'un scotol ve'elil mu'yuc sc'opilal. Ja' stu yu'un ti jve'tic. ²³Oy yip ya'yel ti sc'ope. Jun to chijcolucutic yu'un ya'yel. Yu'un chalic ti persa ti jpastic ti muc' ti ch'ul abatetique, persa chcac' jbatc ti q'uelel ti biq'uit chcac' jbatique, persa chcac'betic yich' vocol ti jbec'taltique. Lume mu'yuc stu cu'untic yu'un ja' no'ox ti jtoy jbatc yu'un mi hech ti jpastique.

3 Yu'un co'ol nacha'cusesat xchi'uc ti Cristoe chil ti Diose, ja' me xasa' ti c'utic sventa vinajele te yo' bu pasbil ti muc' ti Cristoe te ti sbats'ic'ob ti Diose. ²Ja' lec ti te batem avo'ntonic ti c'utic sventa vinajele. Mu me ja'uc batem avo'ntonic ti c'utic sventa ti balumile. ³Ti animae mu xa sna' ti c'utic oy li' ti balumile. Ja' tsc'an ti hech avo'ntonic uc yu'un co'ol nachamic xchi'uc ti Cristoe chil ti Diose. Mu sna'ic ti crixchanoetic ti chacuxiic sbatel osile. Yu'un ti sventa ti Cristoe oy ti avo'ntonic ti Diose, hech chacuxiic sbatel osil. ⁴Yu'un chacuxiic sbatel osil ti sventa ti Cristoe, hech yu'un c'alal chcha'sut tal ti Cristoe, ho'oxuc uc co'ol cha'ac'at ti q'uelel xchi'uc. Chavich'ic aquevalic uc hech chaj c'u che'el ti Cristoe.

**Ja' sc'opilal ti poco cuxlejale
xchi'uc ti ach' cuxlejale**

⁵Hech yu'un j'ech'el chamenuc me ti abec'talique yu'un ti muliletic li' ti balumile. Hech mu xa xamulivajic, mu xa xapas ti c'usi chopole, mu xa xana' ti c'usi tsc'an ti abec'talique, mu xa xac'upin ti c'usi chopole, mu xa xbic'taj avo'ntonic. Yu'un mi chbic'taj co'ntontique, co'olucutic hech chaj c'u che'el ti much'u oy to yajsanto, yu'un mu junuc co'ntontic ti stojol ti Diose. ⁶Yu'un quechel yilintaelic yu'un ti Diose ti stojolic scotol ti much'utic batem ti yo'ntonic hech tspasique. ⁷Ti vo'one tale hech laj apasic uc. Ja' batem ti avo'ntonic uc. ⁸Ti ora to j'ech'el ac'o comuc avu'unic scotol avi to, ja'

ti cha'ilinique, ti chaliques sc'ac'al avo'ntonique, ti mu xtun chavil ti avermanotaque, ti chalabanvanique, ti chavalic bolc'ope. ⁹Mu xa me xanopic c'op yu'un laj xa acomesic ti poco cuxlejale xchi'uc scotol ti c'utic nopen chava'i chapasilaniqué. ¹⁰Avich'ojic xa ti ach' cuxlejale, hech yac'oj sba ch-epaj ti sp'ijil avo'ntonique yu'un hech jtos avo'ntonic chac'otic xchi'uc ti Diose ti ja' laj spasoxuque. ¹¹Hech chlaj sc'opilal mi yanlum vinicucutic, mi judiovinicucutic, mi quich'ojtic circuncisión, mi mu quich'ojtic circuncisión, mi chanubtasbilucutic, mi mu chanubtasbilucutic, mi oyucutic ti mozoil yu'un mambilucutic, mi libre oyucutic. Ja' tsots sc'opilal ti jun nije'otucutic xchi'uc ti Cristoe yu'un oy ti co'ntontic jcotoltic.

¹²Ti ho'oxuque laj xa st'ujoxuc ti Diose, laj xa slecubtasboxuc avo'ntonic. C'uxoxuc ti yo'nton. Hech yu'un tsc'an ti chac'uxubinvanique, ti chavaq'uiic ti q'uelel ti lec avo'ntonique. Mu me xatoy abaic. Biq'uit me xavac' abaic. Oyuc me yip avo'ntonic. ¹³Ts'icbo me abaic. Mi oy much'u oy smul ti atojol, pasbo me perdón. Hech chaj c'u che'el laj spasboxuc perdón ti Cristoe, hech ono'ox uc chapasbe abaic perdón uc ti ho'oxuque. ¹⁴Ja' tsots sc'opilal ti c'ux chava'i abaique hech jtos avo'ntonic chac'otic ti mero melel. ¹⁵Yu'un ti laj yic'oxuc ti stojol ti Cristoe, yu'un jun avo'ntonic chac'otic xchi'uc. Hech yu'un c'ano me ti jun avo'ntonic scotol c'ac'al ti jujunoxuque, hech chtojob

avu'unic mi lec mi mu lecuc ti c'usi chapasique. Yu'un ti hech chascoltaoxuque, tsc'an ti scotol c'ac'al hocol aval xavutic.

¹⁶Ac'o nojuc ti avo'ntonic ti sc'op ti Cristoe. Hech oy sp'ijil avo'ntonic chachanubtas abaic, chataq'ui abaic. Hech oy yutsil avo'ntonic chaq'uejintaic ti sc'op ti Diose xchi'uc ti sq'uejoj ti Diose. Yu'un ti chaq'uejinique, hocol aval xavutic ti Diose ti avo'ntonic. ¹⁷Scotol ti c'usi chapasique, mi chac'opojique, mi cha'abtejique, ja'uc me ti sventa ti Cajvaltíc Jesuse ti chapasic scotole. Hocol aval xavutic me ti Diose yu'un ti hech xu' avu'unic ti sventa ti Cajvaltíc Jesuse.

Ja' sc'opilal ti c'usi tsc'an yu'un quich'ojtic xa ti ach' cuxlejale

¹⁸Antsetíc, ch'umbeic smantal ti amalalique yu'un hech tsc'an yu'un oyoxuc xa ti stojol ti Cajvaltíque. ¹⁹Viniquetic, c'ux me xava'yic ti avajnilique. Mu me tsotsuc chac'oponic. ²⁰Queremetic, tsebetíc, ch'umbeic scotol smantal ti atot ame'ique yu'un hech nichim no'ox yo'nton ti Cajvaltíque avu'unic. ²¹Ho'oxuc ti stot sme'oxuque, mu me xabolibtasbe yo'ntonic ti avol anich'onique naca me chibajuc yo'ntonic avu'unic, yu'un hech mu xa sc'an tspas ti abtel ti chavalbee. ²²Ho'oxuc ti namanatique hech na'ochic ti mozoil, ch'umbeic scotol smantal ti avajvalique ti li' ti balumile. Ma'uc no'ox lec cha'abtejic c'alal yac'oj sba chasq'ueloxuc ti avajvale yu'un chac'an ti lec chayiloxuque. Yu'un chapasic ti muc' ti Diose, hech

yu'un abtejanic ti lec manchuc mi mu teuc avajval chasq'ueloxuc. ²³Scotol ti c'usi chapasique yutsiluc me avo'ntonic chapasic yu'un ja' cha'abtejic yu'un ti Cajvaltique, ma'uc no'ox cha'abtejic yu'un crixchanoetic. ²⁴Na'ic me ti chayac'boxuc atojolic ti Cajvaltique yu'un ti hech chapasique, ja' ti cha'ochic ti utsilale. Yu'un ja' yu'un Cristo ti cha'abtejique, ja' Cajvaltic sventa sbatel osil. ²⁵Mi chopol ti c'usi chapasique, ja' cha'ac'bat atojic yu'un ti hech laj apasique. Yu'un mi junuc mu'yuc much'u chc'uxubinat ti much'utic chopol c'u tspasique.

4 Ho'oxuc ti yajvaloxuque, tojuc me chavalbeic mantal ti amozotaque. Razonuc me ti c'usi chavalbeique yu'un chana'ic ti oy Avajvalic uc te ti vinajel. ²Acotolic ac'o me persa, c'oponic Dios. Mu me peq'ueluc avo'ntonic c'alal chac'oponic Dios. Hocol aval xavutic me ti Diose. ³C'opombun Dios ti jtojol uc yu'un ac'o sta yorail tspas mantal ti Cajvaltique yu'un hech ac'o ya'yic ep achi'iltac ti jventa ti sc'opilal ti Cajvaltique ti muc bu ya'yoj mi jutuc crixchanoetic ti vo'one. Ja' ti chascoltaoxuc uc ti Cristoe, ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque. Ja' yu'un ti li' chuculun ti ora to yu'un ti jcholbe ya'yic ti achi'iltaque. ⁴C'ambeic voloc ti Diose yu'un ac'o hu'uc cu'un ti jamal chcalbe ti sc'ope yu'un hech tsc'an ti jpas.

⁵Tsc'an ti p'ijoxuc yu'un ti c'utic chapasique ti stojolic ti much'utic mu xch'unojbut sc'op ti Diose. C'alal chalo'laj xchi'uc ti much'utic

mu xch'unojbut sc'op ti Diose tsc'an ti p'ijoxuc, mu me puru lo'iluc chavalic xchi'uc. Mu me hoviluc ti c'ac'al ti chch'ay avu'unique. Albeic me ti sc'op ti Diose. ⁶Oyuc me yutsil ti ac'ope. Oyuc me sjam ti c'usi chavalique. Tsc'an ti chana'ic c'usi tsc'an yu'un chatac'be sc'op jujun.

Ja' sc'opilal chabanucot la xal scotol ti quermanotique, xchi

⁷Scotol chc'ot yalboxuc ava'yic jc'opilal ti Tíquicoe, ja' ti quermanotic ti c'ux ti co'ntontique, ti jun yo'nton yac'oj sba ch-abtej yu'un ti Cajvaltique. Co'ol cac'oj jbatutic ti abatinel xchi'uc ti stojol ti Cajvaltique. ⁸Ti jtac talel ti atojolic yu'un hech chava'yic ti lec oyune, hech chmuc'ub avo'ntonic. ⁹Ja' chchi'in talel ti Onésimoe, ja' ti achi'ilique ti te loqu'em tal ti atojolique, yu'un laj xa xch'umbe sc'op ti Cajvaltique. C'ux ti co'ntontutic. Jun no'ox yo'nton ch-abtej uc yu'un ti Cajvaltique. Scotol chc'ot yalboxuc ava'yic xcha'va'alic c'usi c'otem xa ti pasel li'to.

¹⁰Chabanucot la xal ti Aristarcoe ti li' tal xchi'inun li' ti yut chuquele. Chabanucot la xal uc ti Marcose, ja' ti yuts yalal ti Bernabee. Laj xa calboxuc ti chapasic ti muc' ti mi oy c'u che'el te tal sq'ueloxuque. ¹¹Chabanucot la xal uc ti Jesuse, ja' ti Justo yan sbie. Mu'yuc ep ti jchi'iltac ti tsc'an chiscoltaucune. Ja' no'ox oxvo'ic ti mero jchi'ile ti chiscoltaune, hech chmuc'ub co'nton ti sventaic yu'un co'ol ti jpasbetutic yabtel ti Diose yu'un ac'o ch'umbatuc sc'op yu'un ti

crixchanoetique. ¹²Chabanucot la xal uc ti Epafrase, ja' ti te loq'uem tal ti atojolic uque. Ja' ch-abtej uc yu'un ti Cristoe. Scotol c'ac'al tsc'opon Dios ti atojolic yu'un hech junuc me avo'ntonic chach'umbeic sc'op ti Diöse, yu'un ac'o hu'uc avu'unic ti chapasic scotol ti c'usi tsc'an ti Diöse. ¹³Quiloj ti toyol yo'nton tsc'opon Dios ti atojolic. Toyol yo'nton tsc'opombe Dios uc ti stojol ti quermanotic ti te oyic ti jteclum Laodicea xchi'uc ti jteclum Hierápolis. ¹⁴Chabanucot la xal uc ti Lucase, ja' ti doctore, ti c'ux ti co'ntontique. Chabanucot la xal uc ti Demase.

¹⁵Avocoluc chabanuc ti quermanotic te ti jteclum

Laodiceae. Chabanuc uc ti quermanotic antse, ja' ti Ninfas sbie, xchi'uc uc ti quermanotic ti te tstsob sbaic xchi'uc te ti snae. ¹⁶C'alal mi laj xa aq'uelic avi carta li'to acotolic, ac'bo ti quermanotic te ti jteclum Laodiceae, ac'o me sq'uelic scotolic. Ti carta yu'unic ti quermanotic te ti Laodiceae, q'uelic me uc, ho'oxuque. ¹⁷Avocoluc me albo ti quermanotic Arquipoe, “ac'o me persa, hu'teso avabtel ti na'ac'bat yu'un ti Cajvaltique”, xavutic me.

¹⁸Ho'on laj jts'iba ti cha'chol oxchol avi to, ho'on ti Pabloune. Mu me xch'ay ti avo'ntonic ti li' chuculune. Ac'o yac'boxuc ep bendición ti Diöse.

JA' TI SBA SCARTA TI QUERMANOTIC TE TI TESALONICAE

ti its'ibabat yu'un ti Pabloe

**Ti Pabloe hech lic sc'opon ti carta
ti quermanotic te ti Tesalonicae**

1 Ho'on Pabloun xchi'uc ti cha'vo' quermanotic, ja' ti Silase xchi'uc ti Timoteoe, oxvo'untutic ti chajc'oponoxuc ti cartae, ho'oxuc ti te nacaloxuc ti jteclum Tesalonicae ti na'ic'atic xa tal ti stojol ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc bendición ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'bot jun avo'ntonic ti jujunoxuque.

**Ja' sc'opilal ti quermanotic te ti
Tesalonicae ti jbael laj yaq'uic ti
q'uelel ti c'usi lec tspasic uque
scotol ti jch'unojeletique**

²Ti ho'ontutique scotol c'ac'al hocol aval chcututic ti Diose yu'un ti ach'unobjeic xa ti sc'ope. Scotol c'ac'al chajna'oxuc ti stojol ti Diose acotolic. ³C'alal ti jc'opontutic Dios ti atojolic, ja' ti Jtotic cu'unatique, ti jna'tutic ti lec laj ach'unique c'alal te oyuntutique, hech yu'un ti lec na'abtejqique, laj apucbeic ti sc'ope.

Ti jna'tutic uc ti nac'uxubinvanique, hech yu'un ti nacoltavanique.

Ti jna'tutic uc ti jun avo'ntonic chamalaic ti Cajvaltic Jesucristoe manchuc mi ep chavich'ic volol. ⁴Quermanotac, c'uxoxuc ti yo'nton ti Diose. Ti jna'tutic ti t'ujbiloxuc yu'un ti Diose. ⁵Yu'un c'alal hul calboxuc ti lequil ach' c'ope, ma'uc no'ox ti sventa ti jc'optutic ti laj ach'unique. Ja' ti sventa ti Ch'ul Espíritue, ja' ti laj yac'boxuc ana'ic ti melel ti sc'op ti Diose ti hul calboxuque. Hech yu'un oy yip ic'ot ti avo'ntonic ti sc'op ti Diose. Hech yu'un laj asutes avo'ntonic. Chana'ic ti jun co'ntontutic ti atojolic yu'un laj jc'antutic ti chacolique.

⁶Hech yu'un laj achambucun co'ntontutic. Hech laj achambe yo'nton uc ti Cajvaltique. Ep laj avich'ic ilbajinel yu'un laj apasic ti muc' ti sc'op ti Diose. Manchuc mi laj avich'ic volol, nichim no'ox avo'ntonic ti sventa ti Ch'ul Espíritue ti avich'ojique. ⁷C'alal nichim no'ox avo'ntonic icuch avu'unic ti ilbajinele, ho'oxuc jbael laj avac' ti q'uelel ti c'usi lec tspasic

uque scotol ti jch'unojeletique te ti estado Macedonia ti bu nacaloxuque xchi'uc ti estado Acaya li'to. ⁸Ho'oxuc ti aventaic ti lec puquem ti sc'op ti Cajvaltique te ti estado avu'unique xchi'uc ti estado Acaya li'to. Ma'uc no'ox puquem ac'opilalic te ti estado avu'unic ja' ti Macedoniae xchi'uc ti estado Acaya li'to, buc no'ox puquem ac'opilalic ti lec ach'unojbeic sc'op ti Diose. Scotolic ya'yojic. Hech yu'un mu persauc chcalbetutic ac'opilalic ti lec laj ach'unic ti sliqueb ti c'alal laj ava'ibeic sc'op ti Cajvaltique. ⁹Ja' stuquic chiyalbuntutic ti ac'opilalic ti c'u che'el laj apasbucuntutic ti muc' ti jc'optutique, ti c'u che'el laj acomesic ti santoetique yu'un ti laj ach'unic ti chaspasoxuc ti mantal ti mero Diose ti stalel cuxule. Hech yu'un chatunic yu'un. ¹⁰Chalic uc ti chamalaic chcha'sut tal ti vinajel ti Snich'on ti Diose, ja' ti Jesuse, ja' ti icha'cusesat loq'uel ti ch'en yu'un ti Diose, ja' ti laj xa scoltaucutique yu'un mu xijyac'bucutic castigo ti Diose c'alal chchapambe smul scotol crichanoetic.

Ja' sc'opilal ti tst'abesbe ti yo'ntonic ti quermanotique ti c'u che'el i'abtej ti stojolic

2 Quermanotac, lec chana'ic ti mu hoviluc ti laj jcholboxuc ti lequil ach' c'ope. ²Chana'ic ti ja'to no'ox laj quich'tutic vocol laj quich'tutic labanel te ti jteclum Filipos c'alal hul jcholboxuc ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose. Ti Dios cu'untique laj yac'buntutic stsatsal co'ntontutic hech yu'un manchuc mi ep ti contrainele muc

xixi'tutic. Jamal laj jcholboxuc ti sc'ope. ³Mu hoviluc ti cac'oj jba ti jcholtutic ti sc'op ti Diose, mu lo'labilucun. Mu yu'unuc chopol co'ntontutic. Mu yu'unuc jc'an chilo'lavantutic. ⁴Yu'un lec laj yiluntutic ti Diose hech yu'un laj yac'bun cabtelutic yu'un ti jcholtutic ti lequil ach' c'ope hech yu'un ti cac'oj jba ti jcholtutique. Mu yu'unuc ja' ti jc'antutic ti lec chiyiluntutic ti crichanoetique. Ja' ti jc'antutic ti lec chiyiluntutic ti Diose ja' ti scotol c'ac'al tsq'uel c'u x'elan ti co'ntontique. ⁵Chana'ic ti mu'yuc bu laj jlequile'oponoxuc yu'un hech chajlo'laic. Mu'yuc bu ibic'taj co'ntontutic yu'un taq'uin hech yu'un mu'yuc bu laj jlo'laoxuc ti c'op. Sna' ti Diose c'u x'elan co'ntontutic c'alal te jchi'inojoxuque. ⁶Ma'uc laj jc'antutic ti chispasucuntutic ti muc' ti crichanoetique, mi ho'oxuc uc. Mu'yuc bu laj cac'boxuc avich'ic vocol yu'un ti oy cabtelutique. Ti lajuc jc'antutique, xu' chacac'boxuc avich'ic vocol yu'un jchole'opuntutic yu'un ti Cristoe. ⁷Biq'uit laj cac' jbatutic ti atojolic. Hech chac c'u che'el ants ti más c'ux cha'i ti yole, hech laj jc'uxubinoxuc. ⁸Yu'un laj jc'antutic ti j'ech'el chach'unique hech yu'un ma'uc no'ox laj jcholboxuc ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose, ja' laj calboxuc uc ti c'u x'elan ti co'ntontutique yu'un ep c'uxoxuc ti co'ntontutic. ⁹Chana'ic uc, quermanotac, ti c'u che'el ni'abtejtutique. Oy jvocoltutic. Ti c'ac'al ti ac'ubal ni'abtejtutic hech laj jta jve'eltutic yu'un mu

laj jc'antutic ti chacac'boxuc avich'ic vocol, mi junuc. Hech ihu' cu'untutic laj jcholboxuc ava'yic ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose.

¹⁰Ho'oxuc laj avilic, ja' laj yil uc ti Diose ti lec co'ntontutic, ti toj co'ntontutique, mu'yuc jmultutic c'alal ni'abtejtutic ti atojolic ho'oxuc ti ach'unojique. ¹¹Chana'ic uc ti hech chaj c'u che'el ti much'u tstaq'ui snich'on, hech laj jtaq'uiouxuc uc, laj jmuc'ubtasboxuc avo'ntonic. ¹²Laj calboxuc ti tsc'an ti toj chapas abaic yu'un oyoxuc xa ti stojol ti Diose. Yu'un laj xa yic'oxuc ti stojol yu'un cha'ochic ti bu tspas mantal, yu'un chaq'uelbeic yutsil yo'nton xchi'uc squeueal.

¹³Hech yu'un scotol c'ac'al hocol aval chc'ututic ti Diose yu'un ti laj apasic ti muc' ti sc'op ti Diose c'alal laj jcholboxuque. Laj ach'unic ti mu sc'opuc crixchanoetic, ti ja' sc'op ti Diose. Melel ti ja' ti sventa ti sc'op ti Diose ti toj chc'ot ti co'ntontutic, ho'ucutic ti jch'unojtique. ¹⁴Quermanotac, co'ol laj xa avich'ic vocol hech chaj c'u che'el ti jchi'iltaque ti xch'unojbeic sc'op ti Diose te ti Judea ti oyic uc ti stojol ti Cristo Jesuse. Hech chaj c'u che'el i'ilbajinvan ti jchi'iltaque te ti Judea, ja' no'ox hech uc laj xa yilbajinoxuc ti achi'iltaque te ti alumal. ¹⁵Ja' ti jchi'iltaque ti laj smilic ti Cajvaltic Jesuse xchi'uc ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. Ja' laj stenuntutic loq'uel uc. Mu sc'an xch'umbeic smantal ti Diose, hech yu'un mu xtun ch-ilat yu'un ti Diose. Chascontrainoxuc uc ho'oxuc ti yanlum crixchanooxuque. ¹⁶Tsc'an chispajesuntutic yu'un mu

me xajcholboxuc ava'yic ti sc'op ti Diose yu'un mu sc'an ti chacolique. Hech yu'un scotol c'ac'al ya'coj sba chtoy ti smulique. Hech yu'un chtal tsots castigo ti stojolic.

**Ja' sc'opilal toyol co'ntontutic
jc'antutic chtal jq'ueloxuc
yan vuelta, xchi**

¹⁷Quermanotac, c'alal ti muc xisc'anuntutic ti crixchanoetic ti c'alal niloc'tutic ti atojolique, muc xach'ay ti co'ntontutic. Ti jayib c'ac'al muc jta jbatc ti c'oponel, te oy co'ntontutic ti atojolic. Hech yu'un toyol co'ntontutic jc'antutic chtal jq'ueloxuc yan vuelta. ¹⁸Ti manchuc laj spajesuntutic ti Satanase, laj xa jc'opon jbatc. Yu'un mu junuc to no'ox vuelta jc'an chtal jq'ueloxuc, ho'on ti Pabloune. ¹⁹Yu'un c'alal chtal ti Cajvaltic Jesucristoe, ho'oxuc ti aventaic chmuc'ub co'ntontutic ti stojol. Nichim no'ox co'ntontutic chc'ot jva'anoxuc ti stojol. Ho'oxuc ti aventaic chvinaj ti ihu' cu'untutic laj jpasbetutic yabtel ti Diose. ²⁰Yu'un ti ora to ho'oxuc ti aventaic ti lec chbat je'opilaltutic. Ho'oxuc ti aventaic ti nichim no'ox co'ntontutic ti ora to.

3 Hech yu'un laj jchapantutic ti te to chicomtutic ti Atenase, ho'on xchi'uc ti Silase. Yu'un mu jc'an jmalatutic más ep c'ac'al yu'un mu xca'itutic c'u xa'elanic, ²hech yu'un laj jcha'tac sut tal ti atojolic ti quermanotic Timoteoe, ja' ti ac'bil yabtel uc yu'un ti Diose. Ja' ti jchi'in jbatutic xchi'uc ti xcholel ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe. Hech yu'un laj jcha'tac sut tal yu'un

ac'o stsatsubtasboxuc avo'ntonic, hech ch-an yip avo'ntonic. ³Hech mu xchibaj avo'ntonic yu'un ti vocol ti chavich'lique. Ho'oxuc chana'ic ti hech jc'opilaltic ti chquich'tic ti vocole. ⁴C'alal te to jchi'inojoxuque, laj calboxuc ti ta ono'ox xquich'tic ti vocole. Chana'ic xa yu'un hech ic'ot ti pasel xa. ⁵Hech yu'un mu laj jc'an laj jmla más ep c'ac'al, hech yu'un laj jcha'tacboxuc sut tal ti Timoteoe yu'un jc'an chca'i mi ach'unojic to. Nixi' mi nalajic xa ti lo'lael yu'un ti pucuje, ja' ti stalel tpsasilan proval ti co'ntontique. Yu'un mi nalajic xa ti lo'laele, hovil ti cabtelutitque.

⁶Ti ora to laj xa ca'itutic ti c'u xa'elanique yu'un isut xa tal ti Timoteoe. Hul yalbuntutic scotol ti c'u xa'elanique. Nichim no'ox co'ntontutic ti ora to yu'un laj xa ca'itutic ti ach'unojique, ti chac'uxubinvanique. Laj yalbuntutic uc ti scotol c'ac'al chana'ilanuntutitque, yu'un chac'an chaq'uelbuntutic jsatutic yan vuelta. Hech chaj c'u che'el chac'anic chaq'uelbuntutic jsatutic ti ho'oxuque, ja' no'ox hechun uc ti ho'ontutitque ti jc'an ti jq'uelutic asatic uc. ⁷Oy ich' mul, oy vocol chca'itutic ti ora to. Hech yu'un, quermanotac, c'alal laj ca'itutic ti lec chach'unique, laj jtoj co'ntontutic. ⁸Yu'un laj ca'itutic ti jun avo'ntonic ti stojol ti Cajvaltique, hech yu'un imuc'ub co'ntontutic. ⁹Yu'un jelaven nichim no'ox co'ntontutic avu'unic ti stojol ti Dios cu'untitque, mu xa jna'tutic c'usi chcalbetutic ti Diose yu'un ti más lec ach'unojique. ¹⁰Ti c'ac'al

ti ac'ubal toyol co'ntontutic ti jc'opontutic Dios yu'un ac'o hu'uc cu'untutic chtal jq'uelutic asatic yan vuelta yu'un ti jc'antutic chacalboxuc ti bu mu xtojob avu'unique.

¹¹Ti jc'ambetutic vocol ti Jtotic Dios cu'untitque xchi'uc ti Cajvaltique Jesucristoe ac'o xistojobtasuntutic yu'un hech chtal jq'ueloxuc yan vuelta. ¹²Ti jc'ambetutic vocol uc ti Cajvaltique ac'o xascoltaoxuc yu'un hech más chac'uxubin abaic, yu'un hech más c'ux chava'yic scotol crixchanoetic hech chaj c'u che'el c'ux chaca'yojuque. ¹³Hech chastsatsubtasboxuc avo'ntonic yu'un hech mu'yuc amulic chac'otic ti stojol ti Jtotic Dios cu'untitque c'alal chtal ti Cajvaltique Jesucristoe. Chchi'in tal ti ch'ul abatetic yu'une.

Ja' sc'opilal ti ja' tsc'an ti Diose ti lec ti co'ntontique

4 Hech yu'un ja' slajeben xa chacalbeic avi to, quermanotac, hech chajtaq'uiouxuc ti sventa ti Cajvaltique Jesuse. Ti c'alal te to oyuntutic, laj calboxuc ava'yic ti c'u che'el tsc'an ti chapasique yu'un hech lec chayiloxuc ti Diose, hech lic ach'unic. Hech yu'un chaje'ambeic vocol ti ora to ti sventa ti Cajvaltique. Ch'unic me ti mero meyel scotol.

²Chana'ic ti c'utic laj calboxuc comel ti sventa ti Cajvaltique Jesuse. ³Ja' tsc'an ti Diose ti lec co'ntontitque, ti mu jsa' jmultitque. Hech yu'un mu stac' chijmulivaj. ⁴Ti jujunoxuque ti c'alal chata avajnil, junuc me avo'nton ti stojol,

hech lec ac'opilal chbat. ⁵Mu me ja'uc no'ox batem avo'ntonic chach'unic ti c'usi tsc'an ti abec'talique hech chaj c'u che'el tspace ti much'utic mu sna'ic bu oy ti Diose. ⁶Mu me xba asa' amulic ti stojol yan. Mu me xalo'la yan. Yu'un ti Cajvaltique ta me xac'be castigo ti much'u hech tspace. Ta me xc'ot ti pasel, xacututic. ⁷Yu'un ti laj xa yic'ucutic ti stojol ti Diose, ma'uc yu'un ti jnopilantic ti c'usi chopole. Ja' yu'un ti jnopilantic ti c'usi leque hech mu jta jmultic. ⁸Hech yu'un ti much'utic mu spas ti muc' avi mantal li'to, ma'uc smantal crixchanoetic ti tsp'ajbe. Ja' tsp'ajbe smantal ti Diose, ja' ti laj xa yac'bucutic quich'tic ti Ch'ul Espíritue.

⁹Mu persauc chacalboxuc yu'un ti chac'uxubin abaique, ho'oxuc ti avermano abaique, yu'un laj xa xchanubtasoxuc ti Diose hech yu'un ti c'ux chava'i abaic xae. ¹⁰Ma'uc no'ox laj ac'uxubin abaic atuquic ti c'u avepalic ti te nacaloxuc ti Tesalonicae, ja' laj xa ac'uxubinuc uc scotol ti quermanotique ti te oyic uc ti estado avu'unique, ja' ti Macedoniae. Lec ti hech laj xa apasique, quermanotac. Pero chajc'ambeic voloc. Ti jc'antutic ti chavaq'uic persa yu'un hech más chac'uxubinvanic. ¹¹Toyoluc me avo'ntonic chac'anic yu'un chlamaj ti avo'ntonique. Mu me xatic' abaic ti c'op ti bu mu aventauc chachapanique. Ti bu avabtele te cha'abtejic hech chaj c'u che'el laj calboxuc. ¹²Yu'un mi hech chapasique, hech lec chbat ac'opilalic yu'un ti much'utic mu

xch'unojuque. Hech ch-an avu'unic ti c'usi chtun avu'unique. Mu xtun mi oy much'u chavac'be yich' voloc yu'un scoj ti mu xa'abtejique.

Ja' sc'opilal c'alal chtal ti Cajvaltique

¹³Quermanotac, ti jc'an ti chana'beic sc'opilal ti much'utic ivay xa ti sbec'talique yu'un hech mu xavich'ic mul hech chaj c'u che'el ti crixchanoetic ti mu'yuc smuc'ul yo'ntonique. ¹⁴Ti jna'tic ti icham ti Jesuse. Ti jna'tic ti patil icha'cusesat loq'uel ti ch'en yu'un ti Diose. Hech ono'ox uc c'alal chtal ti Jesuse, ti jna'tic ti chcha'cusesat loq'uel ti ch'en yu'un ti Diose scotol ti much'utic xch'unojbeic sc'op ti Jesuse ti c'alal ivay ti sbec'talique.

¹⁵Hech laj yalbuntutic ti Cajvaltique hech yu'un chacalbeic. Ti ho'ucutique mi cuxulucutic to chul staucutic ti Cajvaltique, co'ol chijmu batel xchi'uc ti quermanotique ti much'utic ivay xa ti sbec'talique. Mu'yuc much'u chbaej batel. ¹⁶Ti Cajvaltique tsots chal mantal, chyal tal ti vinajel. Tsots chc'opoj tal uc ti totil ch'ul abat yu'un ti Diose. Tsots ch-oq'uesanat tal scorneta ti Diose. Ti much'utic xch'unojbeic sc'op ti Cristoe ti c'alal ivay ti sbec'talique, ja' jbael chcha'cuxiic. ¹⁷Ti ho'ucutique, mi cuxulucutic to chul staucutic, co'ol chijyic'ucutic muel xchi'uc. Hech chijmac ti toc. Te ti o'lol vinajel chc'ot jtatic ti Cajvaltique. Ba jchi'intic o sbatel osil ti Cajvaltique. ¹⁸Hech yu'un muc'ubtasbo abaic avo'ntonic ti sventa ti c'op avi to.

5 Quermanotac, mu xu' chacalboxuc ti jayib habil

tsc'an chtal ti Cajvaltique. Mu xu' chacalboxuc c'usi c'ac'alil chtal yu'un mu jna'tic c'usi ora chtal. ²Chana'ic xa ti c'alal tsta yorail chtal ti Cajvaltique, ti ora no'ox chtal hech chaj c'u che'el mu jna'tic c'usi ora chtal j'elec' ti ac'ubaltic. ³Ti c'alal yac'oj sba chalic ti crixchanoetique: "Nichim no'ox co'ntontic, mu'yuc pleito, lec oyucutic", xchiic, ti ora no'ox chtal ti vocole. Ja' hech chaj c'u che'el ti ora no'ox chlic xc'uxul xch'ut ti antse c'alal chcol ti alajel, ja' hech ti vocole. Mi junuc mu'yuc much'u chcol loq'uel. Persa chich'ic scotolic. ⁴Ti ho'oxuque, quermanotac, mu xa oyucocuc ti ic' osil yu'un ti mu xa xasa' amulique. P'ijubenoxuc xa. Hech yu'un c'alal chtal ti Cajvaltique, mu ch'ayemuc avo'ntonic chul staouxuc. Ti much'u oyic ti ic' osile ti tsa'ilan ti smulique, ch'ayem yo'ntonic chul taatuc yu'un ti Cajvaltique hech chaj c'u che'el ti j'eleq'ue ti mu xa'i ch-ech' ac'ubal. Ja'to c'alal tsq'uel, tsacub xa ti osile. ⁵Acotolic oyoxuc xa ti sac osil, oyoxuc xa ti c'ac'altic yu'un mu xa xasa' amulique. Jcotoltic mu xa sventaucutic ti ac'ubaltique, mu xa sventaucutic ti ic' osile yu'un lecuben xa co'ntontic. ⁶Hech yu'un mu me vayalucutic hech chaj c'u che'el ti much'utic mu sna'ique. Mu me ch'ayemuc co'ntontic cac'oj j'batic ti jpastic mulil hech chaj c'u che'el ti tspasique. Q'ueleluc me jsatic, oyuc me lec jrazontic. ⁷Yu'un oyic ti mulil hech yu'un ch'ayem yo'ntonic hech chaj c'u che'el chijvay ti ac'ubaltic. Mu sna'ic

c'usi tspasic hech chaj c'u che'el ti jyacubeletique. ⁸Ti ho'ucutique oyucutic xa ti c'ac'altic yu'un jch'unobjetic sc'op ti Cajvaltique. Hech yu'un oyuc me lec jrazontic. Ti much'u ochem ti soldadoe oy smac yo'nton, oy smac sjol chich' batel, hech chu' yu'un ti pleitoe. Hech yu'un ja' tsc'an ti hechucutic ti ho'ucutique. Ja' smac co'ntontic mi oy ti xch'unobjel co'ntontique xchi'uc mi chijc'uxubinvane. Ja' smac joltic mi ti jch'untic ti chijcolucutique, hech mu xistsalucutic ti mulile. ⁹Yu'un laj yic'ucutic ti stojol ti Diose, mu yu'unuc chquich'tic castigo. Ja' chijcolucutic sbatel osil ti sventa ti Cajvaltic Jesucristoe. ¹⁰Yu'un ja' icham yu'un jmultic, hech yu'un co'ol chijcuxiucutic sbatel osil xchi'uc. Hech yu'un mi cuxulucutic to, mi chamenucutic xa chul staucutic, ja' chijyic'ucutic batel. ¹¹Hech yu'un muc'ubtasbo me abaic avo'ntonic, tsatsubtasbo me abaic avo'ntonic hech chaj c'u che'el apasojic.

Ja' sc'opilal ti laj staq'ui ti quermanotique ti Pabloe

¹²Quermanotac, chacalbeic volol ti ora to. Pasic me ti muc' ti much'utic yac'oj sba ch-abtejic te ti atojolique, ti chaspasoxuc ti mantal ti stojol ti Cajvaltique, ti chastaq'uiouxuque. ¹³Yu'un ti chascoltaouxuque, pasic me ti muc' ti mero melel, c'ux me xava'yic. Ti ho'oxuque mu me xacontrain abaic.

¹⁴Chacalbeic volol uc, quermanotac. Taq'uiic me uc ti much'utic ch'ajic ti mu sc'an ch-

abtejiue. Tsatsubtasbo yo'ntonic uc ti much'utic tsc'an chhibaj yo'ntonique. Coltaic uc ti much'utic mu'yuc yip yo'ntonique. C'uxubinic scotolic, mu me xljav avo'ntonic.

¹⁵Acotolic chabio me abaic, mu me xapacbeic sutel ti much'utic chopol yo'ntonique. Scotol c'ac'al ac'bo abaic aq'uelic ti oy yutsil avo'ntonique, ho'oxuc ti avermano abaique, xchi'uc ti stojol yan crichanoetic.

¹⁶Nichimuc me avo'ntonic scotol c'ac'al. ¹⁷Mu me xapajes abaic, c'oponic Dios scotol ora ti avo'ntonic. ¹⁸Scotol ti c'usuc no'ox chul ti atojolique, mi vocol, mi bendición, hocol aval xavutic ti Diose. Ja' tsc'an ti Diose ti hech chapasique. Chascoltaoxuc ti Cristo Jesuse hech chu' avu'unic.

¹⁹Mu me xapajes ti Ch'ul Espíritue ti yac'oj sba ch-abtej ti avo'ntonique. ²⁰Pasic me ti muc' ti sc'op ti much'utic j'alvanejetic yu'un ti Diose. ²¹A'yic me mi chco'olaj xchi'uc ti sc'op ti Diose. Ja' me

xach'un ti bu melele, ja' chavac' ti avo'ntonic. ²²Comesic me scotol ti c'usi chopole.

²³Ti Diose yac'objbucutic jun co'ntontic ti jujunucutique. Ti jc'ambetutic vocol ti ac'o xasventaimboxuc avo'ntonic xchi'uc abec'talic, hech mu'yuc amulic chul staoxuc ti Cajvaltic Jesucristoe.

²⁴Yu'un laj xa yic'oxuc ti stojol ti Diose, hech yu'un jun yo'nton ti atojolic mu xascomesoxuc. Ja' chaxchabioxuc.

**Hech ilaj yo'nton laj sc'opon
ti carta ti quermanotique**

²⁵Quermanotac, c'opombun me Dios ti jtojoltutic uc.

²⁶Chabanuc scotol ti quermanotique. Yu'un ja' señail ti c'uxoxuc ti co'ntone, tsacbo me abaic ac'obic.

²⁷Chacalbeic ti stojol ti Cajvaltique, chavalbe ya'yic ti carta avi to scotol ti quermanotique.

²⁸Ac'o yac'boxuc bendición ti Cajvaltic Jesucristoe.

JA' TI XCHIBAL SCARTA TI QUERMANOTIC TE TI TESALONICAE

ti its'ibabat yu'un ti Pabloe

Ti Pabloe hech lic sc'opon ti carta
ti quermanotic te ti Tesalonicae

1 Ho'on Pabloun xchi'uc ti
cha'vo' quermanotic, ja'
ti Silase xchi'uc ti Timoteoe,
oxvo'untutic ti chajc'oponoxuc ti
cartae, ho'oxuc ti te nacaloxuc ti
jteclum Tesalonicae ti na'ic'atic xa
tal ti stojol ti Jtotic Diose xchi'uc
ti Cajvaltic Jesucristoe. ²Ac'o
yac'boxuc bendición ti Jtotic Diose
xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.
Ac'o yac'bot jun avo'ntonic ti
jujunoxuque.

Ja' sc'opilal ti c'alal chtal ti
Cristoe, ti Diose chac'be castigo ti
much'utic mu xch'umbat ti sc'ope

³Quermanotac, tse'an ti hocol
aval chcututic ti Diose yu'un ti
i'epaj xa ti xch'unojel avo'ntonique,
yu'un ti más chac'uxubin abaic
ti acotolique. Ja' lec ti hech ti
jpastutic scotol c'ac'al. ⁴Yu'un
ti hech avo'ntonique, hech
yu'un nichim no'ox co'ntontutic
chcalbetutic ac'opilalic scotol ti
jch'unojeletique ti buc no'ox oyique.

Chcalbetutic ti jun avo'ntonic
chach'umbeic ti sc'op ti Diose hech
yu'un chcuch avu'unic ti ilbajinele
xchi'uc ti vocole ti chavich'ique.

⁵Yu'un chcuch avu'unic ti vocole,
hech yu'un ti Diose chayac'oxuc
cha'ochic ti bu tspas mantal. Yu'un
toj chchapanvan ti Diose. Yu'un
yac'oj sba chaspasoxuc ti mantal
ti Diose, hech yu'un chavich'ic
ilbajinel ti ora to.

⁶Yu'un toj chchapanvan ti
Diose, hech yu'un c'alal chyal tal
ti vinajel ti Cajvaltic Jesucristoe
chtal yac'be yich' volol ti much'utic
chayac'boxuc avich'ic volol ti ora
to. ⁷Ti ho'oxuque ti yac'oj sba
chavich'ic volol ti ora to xchi'uc
ti ho'ontutic uc, inel xa cu'untic
ti jcux xa co'ntontic ti c'alal
chyal tal ti vinajel ti Cajvaltic
Jesucristoe. Chchi'in yal tal ti ch'ul
abatetique. ⁸Hech chaj c'u che'el
c'oc' ti tsots chtile, ep yip xchi'uc
squeval chyal tal ti Cajvaltique.
Chtal yac'be castigo ti much'utic
mu sc'an xch'unic ti bu oy ti Diose,
ja' ti much'utic mu sc'an xch'unic
ti lequil ach' c'ope, ja' ti sc'opilal

ti Cajvaltíc Jesucristoe. ⁹⁻¹⁰Ja' ti castigo ti ch-ac'batique, ja' ti ch'ayel chbatic sbatel osile. Hech mu sq'uelbeic sat ti Cajvaltique, mu sq'uelbeic ti sp'ijile xchi'uc ti yutsile c'alal chtal ti Cajvaltique. Ja' chtal yu'un ti jpastic ti muc' ho'ucutic ti laj xa yic'ucutic ti stojole. Hech jun no'ox yutsil chc'ot sc'opilal cu'untic jcotoltic ti jch'unobjetic ti sc'ope. Ho'oxuc ac'opilalic uc yu'un laj xa ach'unic ti sc'op ti Diose ti laj jcholboxuque.

¹¹Hech yu'un scotol c'ac'al ti jc'opontutic Dios ti atojolic yu'un lec ac'o yiloxuc ti Dios cu'untique, ho'oxuc ti laj xa yic'oxuc ti stojole. Ti jc'ambe voloc uc yu'un ac'o scoltaoxuc, hech chu' avu'unic ti toj avo'ntonic chac'otic hech chaj c'u che'el chac'anic. Hech chu' avu'unic uc scotol lequil abtel ti chac'an chapasic yu'un ti ach'unojique. ¹²Hech jun no'ox yutsil chc'ot sc'opilal avu'unic ti Cajvaltíc Jesucristoe. Hech jun no'ox yutsil chc'ot ac'opilalic uc yu'un ti oy yutsil yo'nton avu'unic ti Dios cu'untique xchi'uc ti Cajvaltíc Jesucristoe.

Ja' sc'opilal ti tsta yorail chvinaj ti jun vinic ti puru mulil ti yo'ntone

2 Ti ora to, quermanotac, chacalbeic voloc. Ti jna'tic ti chtal ti Cajvaltíc Jesucristoe. Ti jna'tic uc ti te chc'ot jtsob jbatic ti stojol. ²Mi oy chava'yic ti chiyalbun jc'opilaltutic ti laj caltutic ti sventa ti Diose ti tscuyique ti ista xa yorail chtal ti Cajvaltique ti xichitutic tscuyique, mu me xach'unic. Mi oy chava'yic ti chiyalbuntutic

jc'opilaltutic ti ho'ontutic laj jtac tal c'op mi carta, ti ho'ontutique ti hech laj jtac talel ti tscuyique, mu me xch'ay avo'ntonic yu'un ti hech chalique. Mu me xaxi'ic. ³P'ijanic me, mu me xalajic ti lo'lael. Yu'un chc'ot yorail ti chljajic ti lo'lael ep ti quermanotique, hech mu xa xch'umbeic sc'op ti Diose. Patil chlic jun vinic puru mulil ti yo'nton, ja' ti sc'opilal ti ch'ayel chbate. Ja'to mi ic'ot xa ti pasel scotol lume, ja'to chtal ti Cajvaltique. ⁴Ti vinic ti puru mulil ti yo'ntone chal ti mu diosuc scotol ti c'utic chch'unic ti crixchanoetique ti scuyoic ti Diose. Dios tscuy sba stuc, hech yu'un te chba nacluc te ti yut templo yu'un ti Diose. Hech chal: "Ho'on Diosun", xchi.

⁵Na'ic me ti hech laj calboxuc ava'yic c'alal te jchi'inojoxuc to. ⁶Chana'ic ti oy much'u chpajesvan ti ora to hech yu'un mu to xu' chlic ti vinic ti puru mulil ti yo'ntone. Ja'to mi laj sta yorail, ja'to chlic ac'atuc ti q'uelel. ⁷⁻⁸Ti ora to mucul ch-abtej ti pucuje ti chisujucutic ti mulile, hech yu'un ti mu jc'antic pasel ti mantal yu'un ti Diose. Ja'to mi ilaj yabtel ti much'u chispajesucutique yu'un mu jsa'tic jmultic, ja'to ch-ac'at ti q'uelel ti vinic ti puru mulil ti yo'ntone. Ta yutsil chmilat yu'un ti sc'op no'ox ti Cajvaltíc Jesuse c'alal chtale. Ta yutsil chjinat yu'un ti squeval no'ox ti Cajvaltique c'alal chtale. ⁹Ja' smantal ti Satanase ti chtal ti vinic ti chcale ti mu'yuc Dios ti yo'ntone. Jelaven sp'ijil xu' tspas scotol señailetic xchi'uc jchop o abteletic. Pero ja' no'ox chlo'lavan.

¹⁰Toyol yo'nton chlo'lavan hech chljajic ti lo'lael scotol ti much'utic ch'ayel chbatique. Ja' ch'ayel chbatic yu'un mu sc'an xch'unic ti sc'op ti Diose ti ja' melele, hech yu'un mu xu' chcolic. ¹¹Hech yu'un ti Diose chac'be xch'un ti melez ti c'usi mu meleluque. Ja' chch'unic ti puru nopc'ope. ¹²Hech chc'ot ich'batuc sc'opic yu'un smulic scotol ti much'utic muc xch'unic ti sc'op ti Diose ti ja' melele, ti much'utic yutsil yo'nton laj sa' smulique.

Ja' sc'opilal t'ujbiloxuc yu'un ti Diose yu'un chacolic sbatel osil, xchi

¹³Quermanotac, ti c'uxoxuc ti yo'nton ti Cajvaltique, ja' tsc'an ti scotol c'ac'al hocol aval chcututic ti Diose yu'un ho'oxuc primero laj st'ujoxuc te ti Tesalonicae yu'un chacolic. Yu'un ti ilecub xa ti avo'ntonique ti sventa ti Ch'ul Espiritue, yu'un ti ach'unojic ti sc'op ti Diose ti ja' melele, hech yu'un chacolic. ¹⁴Hech yu'un c'alal laj jcholboxuc ava'yic ti lequil ach' c'ope, ti Diose laj yic'oxuc ti stojol, laj yac'boxuc ti yutsil avo'ntonique hech chaj c'u che'el ti yutsil yo'nton ti Cajvaltuc Jesucristoe.

¹⁵Hech yu'un, quermanotac, junuc me avo'ntonic ti stojol. J'ech'el ac'o ti avo'ntonic ti c'usi calojboxuque xchi'uc ti c'usi laj xa jts'ibaboxuque. ¹⁶⁻¹⁷Ep c'uxucutic ti yo'nton ti Jtotic Dios cu'untique. Ep yutsil yo'nton cu'untic, hech yu'un yac'objbucutic smuc'ul co'ntontic sventa sbatel osil. Yac'objbucutic jna'tic ti chijcolucutic sbatel osil. Hech yu'un ti jc'ambetutic vocol ti Jtotic Diose xchi'uc ti

Cajvaltuc Jesucristoe yu'un ac'o smuc'ubtasboxuc avo'ntonic, ac'o stsatsubtasboxuc avo'ntonic hech puru lequil c'op chavalic, hech puru lequil abtel chapasic.

Ja' sc'opilal c'opombun me Dios ti jtojoltutic, xchi

3 Hech yu'un ja' slajeben xa chacalbeic avi to, quermanotac. C'opombun me Dios ti jtojoltutic yu'un ac'o xch'unic ti ora ti sc'op ti Cajvaltique ti much'utic cha'yique yu'un ac'o spasic ti muc' hech chaj c'u che'el ti laj xa apasic ti muc' ti ho'oxuque. ²Chac'opon Dios uc yu'un mu me xispajesuntutic ti much'utic mu'yuc srazonique, ti chopol yo'ntonique. Yu'un mu scotoluc crixchanoetic chch'unic. ³Ti Cajvaltique yu'un jun yo'nton ti jtojoltic, hech yu'un chastsatsubtasboxuc avo'ntonic. Chaxchabioxuc hech mu xastsaloxuc ti pucuje. ⁴Ti jna'tutic ti chascaltaoxuc ti Cajvaltique hech yu'un ti chu' avu'unic chapasic ti ora to ti c'u che'el laj calboxuc comele. Ti jna'tutic uc ti chach'unic ti c'usi yan chacalboxuque. ⁵Ti jc'ambetutic vocol ti Cajvaltique yu'un ac'o abtejuc ti avo'ntonic yu'un hech chana'ic ti chaxe'uxubinoxuc ti Diose, yu'un hech mu xlaj yip avo'ntonic hech chaj c'u che'el muc xlaj yip yo'nton ti Cristoe.

Ja' sc'opilal ti persa chij'abtejucutic jcotoltic

⁶Quermanotac, ti sventa ti Cajvaltuc Jesucristoe hech chajpasoxuc ti mantal. Mu me

xac'uxubin ti quermanotic ti much'u mu x'abteje, yu'un mu xch'un hech chaj c'u che'el laj calboxuque. ⁷Yu'un xana'ic ti hech laj jchanubtasoxuc yu'un laj cac'boxuc avilic ti cha'abtejqique. Yu'un mu ch'ajucuntutic c'alal te jchi'inojoxuque. ⁸Mu yu'unuc laj jc'amboxuc ti jve'eltutique. Ti c'ac'al ti ac'ubal tsots ni'abtejtutic yu'un muc jc'an chacac'boxuc avolic, mi junuc. ⁹Mu yu'unuc mu xu' chquich'tutic mac'linel avu'unic. Xu', pero ja' no'ox laj jpastutic yu'un laj jc'an chacac'boxuc avilic ti ja' lec ti cha'abtejqique ti ho'oxuque. ¹⁰Yu'un ti c'alal te to jchi'inojoxuc to, hech laj calboxuc: "Ti much'u mu sc'an ch-abteje, ja' lec mu me xve'", xichitutic. ¹¹Yu'un oy laj ca'iboxuc ac'opilalic cha'vo' oxvo'oxuc ti ch'ajoxuque, ti mu xac'an xa'abtejqique, ti ja' no'ox batem ti avo'ntonic chatic' abaic ti c'op ti bu mu aventauque. ¹²Scotol ti much'utic hech yo'ntonique, hech ti jpastutic ti mantal ti stojol ti Cajvaltic Jesucristoe. Hech ti jtaq'uitutic ti mu xtun mi ja' no'ox

te chbat yo'ntonic yu'un ti c'ope. Ac'o abtejuc yu'un hech ch-an yu'unic ti c'usi chtun yu'unique.

¹³Quermanotac, mu me xla'j avo'ntonic yu'un chapasic ti c'usi leque. ¹⁴Mi oy much'u mu sc'an chixch'umbun jc'optutic ti laj jts'ibaboxuc ti cartae, q'uelic me. Ti much'u hech tspase, mu me xachi'inic yu'un hech ac'o qu'exavuc. ¹⁵Mu yu'unuc chcal ti chacontrainique. Ja' lec ti chataq'uiique yu'un avermano abaic xchi'uc.

**Ja' sc'opilal ti laj sc'ambe
bendición ti stojolic**

¹⁶Ja' ti Cajvaltique ti chijyac'bucutic jun co'ntontique. Hech yu'un ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic scotol c'ac'al. Hech jun avo'ntonic mi chtal vocol, mi chtal ilbajinel. Ac'o xchi'inoxuc ti Cajvaltique acotolic.

¹⁷Ho'on ti Pabloune, ja' jtuc ti jts'iba ti slajeb ti cartae, hech chvinaj ti ho'on jcartae. Hech ti jpasilan ti scotol ti cartae ti ho'on cu'une. ¹⁸Acotolic ac'o yac'boxuc bendición ti Cajvaltic Jesucristoe.

JA' TI SBA SCARTA TI TIMOTEOE

ti its'ibabat yu'un ti Pabloe

Hech lic sc'opon ti carta ti Timoteoe ti Pabloe

1 Ho'on Pabloun, ho'on jcholc'opun yu'un ti Jesucristoe yu'un hech smantal ti Diose, ja' ti Jcoltavanej cu'untique. Ja' smantal uc ti Cajvaltic Jesucristoe, ja' ti sventa ti chijcolucutique. ²Ho'on chajc'oponot ti carta, Timoteo. Ho'ot jnich'onot yu'un ti sventa laj jcholbot ti sc'op ti Diose hech laj ach'un. Ac'o yac'bot bendición ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o xc'uxubinot, ac'o yac'bot jun avo'nton.

Ja' sc'opilal ti mu me xch'unic ti hovil c'op ti chac' ti chanel ti yantique

³⁻⁴Hech laj calbot comel ti c'alal ta xa xibat ti Macedonia: "Li' chacom li' ti Efeso", xacut. "Ho'ot aventa chavalbe ti cha'vo' oxvo' ti tsc'an chchanubtasvanique ti mu me scap xchi'uc yan c'op xchi'uc ti sc'op Diose", xacut comel. Yu'un mu lecuc mi te chbat yo'ntonic tsnopilanic ti c'utic laj spasilanic

ti jtatomoltique ti tscuyique, ja' ti c'utic sbiic ti jtatomoltique ti p'ejel sbiic ti sun ti Diose. Lume mu xla'j ti alel. Ja' no'ox chlic c'op yu'unic. Muc un ch-an xch'unojel yo'ntonic ti much'utic cha'yique. Mu hechuc ti pasel ti yabtel ti Diose. Hech yu'un coltao me.

⁵Yu'un ti hech chapas ti mantale, yu'un hech ac'o c'uxubinvanuc. Yu'un mi chijc'uxubinvane, hech chvinaj ti pocbil xa ti co'ntontique, ti lec co'ntontic ti stojol ti Diose, ti jch'unojtic ti mero melele.

⁶Mu'yuc sc'opilal ti yo'ntonic ti pocbil co'ntontic, ti lec co'ntontic ti stojol ti Diose, ti oy lec xch'unojel co'ntontique. Hech yu'un ich'ayic ti be. Ja' no'ox toyol yo'ntonic mi lec ch-ilatic yu'un ti ch-a'ibat ti sc'opique. ⁷Tsc'an chchanubtasvan ti smantal ti Diose ti laj yal ti Moisesse tscuyic. Hovil, mu xa'ibeic sjam ti c'usi chalique. Mu xa'ibeic sjam uc ti mantaletique ti tsc'an chaq'uic ti chanele tscuyique.

⁸Ho'ucutic ti jna'tic ti oy stu cu'untic ti smantal ti Diose mi ti jna'tic c'u yu'un laj yal ti mantaletique ti Diose. ⁹Jna'ojtic

ti ma'uc ti scoj ti much'utic toj yo'ntonic scujoy sbaique ti oy ti mantaletique. Ja' ti scoj ti oy ti mantaletique yu'un ac'o yil ti oy smulic ti much'utic mu tojuc yo'ntonique xchi'uc ti much'utic tscuy ti tsna'ic stuquique, xchi'uc ti much'utic mu'yuc Dios ti yo'ntonique xchi'uc ti much'utic tsa'ilan smulique, xchi'uc ti much'utic mu xtun ti yo'ntonique xchi'uc ti much'utic chopol chalbeic sc'opilal ti Diose, xchi'uc ti much'utic tsmilic, mi stot, mi sme', mi yantic. ¹⁰Xchi'uc ti much'utic chmulivajique xchi'uc ti much'utic viniquetic chchi'in sbaic xchi'uc viniquetique, xchi'uc ti much'utic chelc'an crixchano, xchi'uc ti jnopl'opetique, xchi'uc ti much'utic tsnop c'op ti tsva'anic ti rextico ti Diose, xchi'uc ti much'utic chopol ti c'usi tspasique ti mu xco'olaj xchi'uc ti lequil c'ope. ¹¹Ja' ti lequil ach' c'ope ti niyac'bun jventain ti Diose, ja' ti jelaven yutsil stuque. Ja' avi c'op to ti jelaven yutsile.

Ja' sc'opilal hocol niyalbun ti laj xc'uxubinun ti Diose, xchi ti Pabloe

¹²Hocol niyalbun ti laj stsatsubtasbun co'nton ti Cajvaltuc Jesucristoe. Jun co'nton ti stojol laj yilun hech yu'un laj yac'bun cabtel. Hech yu'un ti jcholbe sc'ope. ¹³Ti vo'onee laj jtoy jba ti stojol ti Cajvaltique, chopol nic'opoj yu'un. Laj quilbajin ti much'utic xch'unobjeic ti sc'ope. Ja' laj xc'uxubinun ti Cajvaltique yu'un laj sna' ti scoj ti muc jna'e, scoj ti mu to ti jch'une, hech yu'un ti hech laj jpase. ¹⁴Manchuc mi chopol

ti jyalel laj jpas, laj xc'uxubinun ti Cajvaltique. Laj yac'bun xch'unobjel co'nton. Ja' laj yac'bun ti chic'uxubinvane.

¹⁵Ti Cristo Jesuse i'ay li' ti balumile yu'un ay scoltaucutic comel jcotoltic yu'un jmulavilucutic. Melel ti laj scoltaucutique hech yu'un ac'o jpastic ti muc' jcotoltic. Ti ho'one ja' más ech'em chopol laj jpas. Ja' yamal laj spas ti yantique. ¹⁶Yu'un laj xc'uxubinun ti Jesucristoe, hech yu'un primero laj yac' ti q'uelel ti jventa ti hal chismalaucutique. Ho'on seña'il c'otemun ti stojol scotol ti much'utic sc'opilal ta to xch'unic toe, hech chcuxiic sbatel osil.

¹⁷Hech yu'un tspasat ti muc' sbatel osil stuc ti Diose. Yu'un ja' Totil Ajvalil. Ja' stalel cuxul sbatel osil. Mu xquiltic ti hora to. Ja' no'ox Dios stuc, mu'yuc yan. Ja' jelaven sp'ijil stuc. Ja' chch'umbat sc'op sbatel osil. Jun yutsil ti hech che'ot ti pasel.

¹⁸Jnich'on Timoteo, ja' hech ti avabtel ti laj cac'bote. Hech chaj c'u che'el albilot ac'opilal yu'un ti j'alc'opetique yu'un ti Diose c'alal mu to chlic abtejan, hech me chachanubtasvan ti hora to. Mu me lecuc chavil ti c'op ti mu meleluque. ¹⁹Jun avo'nton cholo me ti sc'op ti Diose ti ja' melele, hech chana' ti lec chayilot ti Diose. Oy cha'vo' oxvo' laj sna'ic ti mu lecuc i'ilat yu'un ti Diose, pero muc sutes yo'ntonic hech itup' ti xch'unobjel yo'ntonique. ²⁰Hech laj spas ti Himeneoe xchi'uc ti Alejandro. Hech yu'un laj cac' ti sc'ob ti Satanase yu'un hech ac'o sna'ic ti

mu xtun ti muc spasic ti muc' ti Cajvaltique.

**Ja' sc'opilal ti much'utic ti
jc'opombetic Dios ti stojol**

2 Oy c'usi chacalbeic. Ja' primero chacalbe avi to. Ja' tsc'an ti jc'opombetic Dios ti stojol scotol crixchanoetic c'alal te oyucutic ti templo. Ja' tsc'an ti jc'ambetic ti Diose ti ac'o ojtiquinatuc. Ja' tsc'an ti hocol aval chasutesbe yo'ntonic ti crixchanoetique chcutic ti Diose. Ja' tsc'an ti hech chcalbetique. ²Ja' tsc'an ti hech ti jc'opombetic Dios ti stojol uc ti totil ajvaliletique xchi'uc scotolic ti much'utic yich'ojic yabtel uque yu'un hech mu'yuc pleito, mu'yuc ilbajinel ti bu nacalucutic jujutose. Hech lec ti jch'untic ti Diose, hech lec jc'opilaltic yu'un ti crixchanoetique. ³Yu'un hech tsc'an ti Diose, ja' ti Jcoltavanej cu'untique. Ja' lec yo'nton yu'un. ⁴Yu'un tsc'an ti Diose ti ac'o coluc scotol crixchanoetic. Tsc'an ti ac'o c'otuc ti yo'ntonic ti sc'ope yu'un ja' melel ti sc'ope. ⁵Yu'un jun no'ox ti Dios cu'untique jcotoltic. Jun no'ox ti j'ech'esejc'op cu'untic ti stojol ti Diose, ja' ti chc'opoj cu'untic hech chlecutub yo'nton Dios cu'untic. Hech yu'un chijyalbucutic ti lec chijyilucutic ti Diose ti sventae. Ja' ti vini que, ja' ti Jesucristoe. Mu'yuc yan j'ech'esejc'op. ⁶Yu'un ti laj yac' sba ti milele, ja' laj stojbucutic jmultic hech nijloc' ti sc'ob ti pucuje jcotoltic. Yu'un laj sta yorail ti laj yac' ti q'uelel ti Diose ti chiscoltaucutique. ⁷Hech yu'un ho'oni quich'oj cabtel yu'un ti jchol

ti sc'op ti Diose. Ja' laj stacun ti Cajvaltique. Melel xcal, mu yu'unuc ti jnop c'op. Ja' cabtel ti jchanubtas ti yanlum crixchanoetique c'u x'elan ti jch'untic ti Diose. Chcalbe ti sc'ope ti ja' melele.

⁸Hech yu'un ti jc'an ti ja' no'ox chat'uj vini quetic yu'un ac'o sc'opon Dios ti aventaic te ti yut temploetic. Lecuc me yo'ntonic tsc'oponic Dios. Mu me ilinemuc c'alal tsc'oponic Dios, mu me pleitouc tsc'oponic Dios. ⁹Hech uc ti antsetique, lec lec no'ox sba ac'o spas sbaic xchi'uc ti sc'u' spoq'uique. Mu me stoy sbaic xchi'uc. Tojuc me yo'ntonic. Mu me stoy sbaic xchi'uc ti xpech' sjolique. Lec lec no'ox sba ac'o spas ti sjolique. Mu me smanic ti c'anal taq'uine ti bu t'ujume, xchi'uc ti snats'e ti bu toyol stojole, xchi'uc ti sc'u'e ti bu ep stojole naca me stoy sbaic yu'un. ¹⁰Ja' t'ujum ac'o ilatuc yu'un ti lec ti yabtelique. Hech tsc'an ac'o spasic ti antsetique ti chalic ti xch'unojic ti Diose. ¹¹Mu me xc'opojic ti antsetique, ac'o ya'yic ti sc'op ti Diose. Lec ac'o xch'unic mantal. ¹²Ti antsetique mu xcae' xchanubtas vini quetic. Mu xcae' ti tspas mantal ti antsetique ti stojol ti vini quetique. Ja' tsc'an ti biq'uit ac'o yac' sbaique, mu me xc'opojic. ¹³Yu'un ja' jbael ipasat ti Adane. Ja' patil ipasat ti Evae. ¹⁴Ma'uc ilaj ti lo'lael ti Adane, ja' ilaj ti lo'lael ti antse. Ja' jbael laj sp'ajbe smantal ti Diose ti antse. ¹⁵Hech yu'un ti antsetique ma'uc yabtel chchanubtas vini quetic. Ja' yabtel chch'ites yol, chchanubtas ti c'usi leque. Mi j'ech'el chch'umbeic

sc'op ti Diose ti antsetique, mi chc'uxubinvan, mi chac' sba ti sc'ob ti Cajvaltique, mi biq'uit chac' sbaique, chcolic.

**Ja' sc'opilal ti much'utic
ch-ochic ti ancianoe**

3 Melel ti c'usi chalique: “Ti much'u toyol yo'nton yu'un tsc'an chich' yabtel yu'un ch-och ti anciano, lequil abtel tsc'an tspas”, ti xchique. ²Ti much'u hech ch-och ti ancianoe ti tsventain ti jch'unojeletique, persa ti lec sc'opilal yu'un scotolic. Jun no'ox ti yajnile. Scotol hora lec tspas sba, oy lec srazón, lec xc'opoj. Oy yutsil yo'nton chmac'linvan. Lec chchanubtasvan. ³Mu xyacub, mu xmajvan. Chc'uxubinvan. Mu sliques c'op, mu xbic'taj yo'nton yu'un taq'uin. ⁴Ja' tsc'an ti lec tspas ti mantal scotol te ti sna. Tspas ti mantal ti snich'one, chch'umbat smantal yu'un. ⁵Yu'un ti much'u mu sna' spas ti mantal ti snich'one, ibu c'amba xu' spas ti mantal ti xnich'nab ti Diose! ⁶Mu me ach' jch'unojeluc ch-och naca me stoy sba, naca me co'ol chich' castigo xchi'uc ti pucuje. ⁷Ti much'u chich' yabtele ja' tsc'an ti lec sc'opilal yu'un ti much'utic mu'yuc ti stojol ti Diose. Yu'un mi chopol chbat sc'opilal, repenta chlic tsalatur yu'un ti pucuje.

**Ja' sc'opilal ti much'utic
ch-ochic ti diáconoe**

⁸Ti diáconoetique ja' yabtel tsventain ti c'usi chaquic ti jch'unojeletique, mi taq'uin, mi ve'elil. Hech uc ti much'utic ch-

ochic ti diáconoe, ja' tsc'an ti toj yo'ntonic uc. Mu me chibuc ti c'usi chalique. Mu xyacubic, mu xbic'taj yo'ntonic yu'un taq'uin. ⁹Jun yo'ntonic ti stojol ti Diose xch'unojic ti c'usi laj xa yac'bucutic jna'tic ti Diose, ja' ti chijcolucutic ti sventa xch'unojel co'ntontique. Hech yu'un sna'ic ti lec ch-ilatic yu'un ti Diose. ¹⁰Hech chaj c'u che'el ch'uelbat yabtel jbael ti much'utic ch-ochic ti ancianoe, hech ono'ox uc ac'o q'uelbatuc yabtelic jbael ti much'utic ch-ochic ti diáconoe. Mi mu'yuc smulic chtabatic, ac'o ochuc ti diácono. ¹¹Ja' no'ox hech uc ti antsetique ti chat'uj yu'un ch-ochic ti abtel yu'un ti Diose, ja' tsc'an ti toj yo'ntonic uc. Mu snopbeic smul yan, oy lec srazonic. Ja' tsc'an ti jun yo'ntonic ch-abtejic hech chu' yu'unic scotol. ¹²Ti much'utic ch-ochic ti diáconoe jun no'ox ti yajnile. Ja' tsc'an ti lec tspasic ti mantal ti snich'onique xchi'uc scotol ti much'utic te oy ti snaique. ¹³Yu'un ti diáconoetique ti lec ch-abtejique, lec sc'opilalic, tstsatsubtasbat yo'ntonic, más ch-an xch'unojel yo'ntonic ti stojol ti Cristo Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti ja' tsots sc'opilal
ti c'u che'el laj xa jch'untique**

¹⁴⁻¹⁵Co'nton jc'an chtal jq'uelot ti ora. Laj jnop ti repenta mi mu xu' chital ti ora, hech yu'un chacalbe ti carta ti c'u che'el chapas ti yabtel ti Diose te ti yo' bu tstsob sbaic ti xnich'nab ti Diose yu'un co'ol ic'bilucutic ti stojol ti Diose ti stalel cuxule. Ti jna'tic ti ja' ti sventa ti pilale ti va'al ti nae. Ja' no'ox

hech uc ti ho'ucutique ti sventa ti oy xch'unojel co'ntontique ti mu xtup' ti sc'op ti Diose ti ja' melele. ¹⁶Yu'un tsots sc'opilal ti jch'unojtic xa ti ja' no'ox chijcolucutic yu'un ti Jesucristoe.

Yu'un ja' tal yich' sbec'tal li' ti balumile.

I'ac'at ti na'el ti toj yo'ntone ti mu'yuc smule.

Ja' rextico ti ch'ul abatetique ti icuxie.

Icholbat xa sc'opilal ti stojol ti jaylajuntos crixchanoetic li' ti balumile.

Pasbil ti muc' ti sjoylejaj balumil yu'un ti much'utic ich'umbat xa ti sc'ope.

Pasbil ti muc' uc te ti vinajel.

Ja' sc'opilal ti tsta yorail ti oy chch'ay xch'unojel yo'ntonic

4 Jamal yaloj ti Ch'ul Espiritue ti tsta yorail ti oy chch'ay xch'unojel yo'ntonic, scoj ti cha'ibeic sc'op ti much'utic chlo'lavanique, scoj ti chch'umbeic sc'op ti much'utic chanubtasbilic yu'un ti xchi'iltac ti totil pucuje. ²Ti much'utic chanubtasbilic yu'un ti xchi'iltac ti totil pucuje, ja' yabtel chlo'lavanic, hech yu'un tsnopic c'op. Hech chaj c'u che'el ti much'u che'aq'ue, ti mu xa xa'li mi chpicate, ja' hechic. J'ech'el mu xa xa'yic ti chtijbat ti yo'ntonique. ³Mu xac' chic' sbaic viniqetic xchi'uc antsetic. Tspasic mantal ti oy ve'elil ti mu xu' ti jve'tique. Smantal ti Diose ti chijnupune. Scotol ve'elil ja' spasoj ti Diose yu'un ti ti jve'tique. Ti ho'ucutique ti jch'unobjbetic ti sc'ope, ti ja' melele, ti jch'untic

ti c'utic hijyalbucutique. Ti ho'ucutique "hocol aval ti hech oy ti amantale", chcutic ti Diose. ⁴Lec scotol c'utic spasoj ti Diose, mu'yuc bu mu xtun. Ja' tsc'an ti hocol aval chcutic ti Diose c'alal chtun cu'untic. ⁵Yu'un yaloj ti Diose ti lec scotole, hech yu'un c'alal ti jc'opontic Dios, ch-ac'bat bendición yu'un ti Diose ti c'utic chtun cu'untique.

Ja' sc'opilal lequil abatot chac'ot yu'un ti Jesucristoe, xchi

⁶Mi hech chapas ti mantal ti quermanotique, hech chvinaj ti lequil abatot yu'un ti Jesucristoe yu'un oy ti avo'nton ti smantal ti Diose ti cac'oj jbtatic ti jch'untic jcotoltique. Yu'un muc xch'ay ti avo'nton ti sc'op ti Diose hech chaj c'u che'el nachanubtasat. ⁷Mu me xava'li ti slo'ilique ti mu'yuc sjame ti hovil ti hech no'ox tsnopilanic ti sjolique. Ti c'usi cha'albat ti avo'ntone, tsc'an ti chach'umbe spasel yu'un hech xu' avu'un chach'unilan batel o ti c'utic chayalbot ti Diose. ⁸Hech chaj c'u che'el tsnopes sba ti much'u tsc'an ti oy yip sbec'tale ti yu'un chtajine hech oy yip chc'ot o, ja' no'ox hech chanopes aba chach'un ti jp'el hech chaj c'u che'el na'albate asta oy yip avo'nton nac'ot o. Ti yip ti jbec'taltique ja' no'ox chtun jayib c'ac'al li'oyucutic li' ti balumile. Ja'uc ti yip ti co'ntontique, ma'uc no'ox chtun cu'untic jayib c'ac'al li'oyucutic li' ti balumile, ja' chijcuxi sbatel osil yu'un. ⁹Ja' lec ti jpastic ti muc' jcotoltic ti c'op avi to. ¹⁰Yu'un

ti chijcuxi sbatel osile, hech yu'un ti chij'abtejucutique, hech yu'un ti jts'ictic ti vocole. Yu'un ti jch'untic ti chiscoltaucutic ti Diose ti stalel cuxule. Yu'un ja' Jcoltavanej yu'un scotol crixchanoetic. Ja' Jcoltavanej cu'untic ti mero meel yu'un jch'unobjetic ti sc'ope.

¹¹Hech me chapas ti mantal, hech me chachanubtas. ¹²Mu me chopoluc ac'opilal yu'un ti unen vinicote. Ac'o ti q'uelel ti stojol ti jch'unobjetic ti lec chac'opoje, ti toj chapase, ti chac'uxubinvane, ti lec ach'unobje sc'op ti Diose, ti chaxi' ti Diose. ¹³Ho'ot chavertain ti bu tsq'uelic ti sc'op ti Diose. Ho'ot chataq'uivan, chachanubtasvan ja'to mi nitale. ¹⁴Mu me x'aj avo'nton yu'un chachanubtas ti quermanotique. Yu'un hech na'ac'bat avabtel yu'un ti Diose ti c'alal laj cac' j'c'ob ti ajol xchi'uc ti ancianoetique.

¹⁵Nopilano me ti avo'nton ti c'utic laj xa calbot li'to. Ac'o c'otuc ti pasel avu'un, yu'un hech chilic scotolic ti yac'oj sba chalcube. ¹⁶Chabio me aba, lecuc me scotol ti c'utic chapase, nopo lec c'usi chavac' ti chanel, toyoluc me avo'nton. Yu'un mi hech chapas, hech chacol ho'oti xchi'uc scotol ti much'utic chaya'ibot ac'ope.

**Ja' sc'opilal ti c'unc'un
chac'opon ti quermanotique**

5 Ti much'u mol xae mu me xavut. Hech chataq'ui hech chaj c'u che'el ti atote. Ti much'utic unen viniquetique hech chataq'ui hech chaj c'u che'el ti avits'inabe. ²Ti much'u me'el xae

hech chataq'ui hech chaj c'u che'el ti ame'e. Ti unen antsetique hech chataq'ui hech chaj c'u che'el ti avixleltaque. Tojuc me avo'nton ti stojolic.

**Ja' sc'opilal c'uxubinic me ti
me'on antsetique, xchi**

³Ti me'on antsetique ti mu'yuc much'u oy yu'unique ac'o c'uxubinatic yu'un ti quermanotique. ⁴Mi oy me'on ants mi oy yol, ja' ac'o c'uxubinatic yu'un. Mi mu'yuc xa yol, mi ja' xa no'ox yel'alab, ja' ac'o c'uxubinatic yu'un. Ac'o sutesbeic xq'uexol svocol ti stot sme'ique ti smembelique yu'un hech tsc'an ti Diose. Ja' lec yo'nton ti Diose ti hech tspasique. ⁵Ja'uc ti antsetique ti mero me'one ti stuc oye, ti mu'yuc xa yermanotaque, ti ja' chch'unic ti choltaatic yu'un ti Diose, ja ti c'ac'al ti ac'ubal toyol yo'ntonic chalbeic vocol ti stojol ti Diose, tsc'oponic ti Diose, ja' me ac'o yac'beic c'utic chtun yu'unic lume. ⁶Ti me'on antsetique ti ja' no'ox batem ti yo'ntonic tspasic ti c'usi tsc'an ti sbec'talique, mu me xatsac ti venta yu'un mu ono'ox spasojujuc ti muc' ti Diose. ⁷Hech chapas ti mantal ti quermanotique yu'un hech mu me sta smulic. Hech lec sc'opilal chbat. ⁸Yu'un ja' tsc'an ti jc'uxubintic ti jtot jme'tique xchi'uc ti cuts calaltique. Ja' tsots sc'opilal ti jc'uxubintic ti jayvo' te jchil'inojtic ti jnaticque. Yu'un mi mu jc'uxubintic, jtuctic chcac'tic ti q'uelel ti mu'yuc xch'unobjel co'ntontic. Ja' ech'em to ti jtay jbatic ti stojol ti Diose. Ja'

jutuc no'ox ch-ech' ti stojol ti Diose ti much'utic mu xch'unojbuc sc'op ti Diose.

Ja' sc'opilal ti me'on antsetique ti tsc'an ch-abtejic yu'un ti Diose

⁹Ja'uc ti me'on antsetique ti tsc'an ch-abtejic yu'un ti Diose ja' no'ox chatsac ti hun sbiic ti much'utic yich'ojic xa oxvinic habil, ti jun yo'nton ti stojol ti anima smalale. ¹⁰Ja' ti bu lec sc'opilal yu'un lec ti yabtele, mi oy yol laj xch'itese, mi oy yutsil yo'nton laj yic' ochel ti sna ti much'utic mu xojtiquine. Ja' ti much'u mu'yuc sc'opilal laj ya'i mi tsots mi mu tsotsuc sc'opilal ti yabtele, ja' no'ox mi laj scolta ti quermanotique, mi oy laj scolta ti much'utic uts sbaique, mi ja' toyol yo'nton laj spas ti c'usi leque. Ja' no'ox xu' ch-abtejic lume.

¹¹Ti much'u me'on ants ti unen toe, mu me xatic' ti hun. Yu'un chalic ti tsc'an ch-abtejic yu'un ti Cajvaltique pero patil chlic sutesic sc'opic yu'un tsc'an chnupunic. ¹²Hech yu'un oy smul chc'otie yu'un tsutes sc'opique. ¹³Puro xambal tspasic chbatic ti nantic. Ch'aj chc'otie. Ma'uc no'ox ti ch'aj chc'otique, ja' tspucbeic sc'opilal ti yan quermanotique, tstic' sbaic ti c'op. Ja' tspuquic ti c'usi mu xtune. ¹⁴Hech yu'un ti jc'an ti ac'o nupunuc ti much'u me'on ants ti unen toe. Ac'o xch'ites yol, ac'o sventain ti snae. Mu me ja'uc ti sventaic ti chquich'tic labanel yu'un ti cajcontratique, ja' ti Satanase. ¹⁵Yu'un oy suturemic xa ti spatie. Ja' laj xa xcha'ts'aclieic ti Satanase.

¹⁶Ti much'u xch'unojbe sc'op ti Diose, mi vinic, mi ants, mi oy me'on ants ti yermanoe, ac'o xc'uxubin. Mu me ja'uc chac' svocolic scotol ti jch'unojeletique. Hech oy c'usi xu' chac'beic ti much'utic me'on antsetic ti jyalele.

Ja' sc'opilal ti ac'o c'uxubinatic ti ancianoetique ti lec ch-abtejique

¹⁷Ti ancianoetique ti lec tspasic mantale, ech'em ac'o spasic ti muc'. Ja' tsots sc'opilal ti tspasic ti muc' ti ancianoetique ti chcholic ti sc'op ti Diose, ti chchanubtasvanique. ¹⁸Ac'o yac'beic c'usi chtun yu'unic. Yu'un hech chal ti sc'op ti Diose: "Ti vacaxe mu me xasut'be sni' c'alal tstec' trigoe", ti xchie. Chal uc: "Ac'o yich' stojol yabtel ti much'u ch-abteje", ti xchie.

¹⁹Mu me xapasbe ti muc' sc'op ti much'u tsa'be smul ti ancianoe. Ja'to chach'un mi oy cha'vo' oxvo' rextico. ²⁰Mi melec ti oy smule, te chataq'ui ti stojol scotol ti jch'unojeletique yu'un hech ac'o xi'uc ti yantique. ²¹Chajpas ti mantal yu'un hech chapas. Hech chcal ti stojol ti Diose xchi'uc ti stojol ti Cajvaltice Jesucristoe xchi'uc ti stojol ti ch'ul abatetic ti t'ujbil yu'une. Mu me xat'uj ti much'u chataq'uae. Co'ol chataq'ui scotolic. ²²Ti much'u ch-och ti ancianoe, mu me hoviluc no'ox chavac' ac'ob ti sjol. Nopo lec mi xu' yu'un. Yu'un mi tsta smule, chcom ti aventa ho'oti. P'ijan me.

²³Mu me xanop chata amul yu'un chavuch' vino. Ja' lec chavuch' jutuc hech chchop ach'ut yu'un jna' ti ep vuelta chastsaquilanot chamel. Mu me puru ho' chavuch'.

²⁴Oy bu ti jna'tic ti much'u oy smulique, oy bu mu xvinaj. Hech yu'un mi ti jna'tique mu me jtictic. O mi mu jna'tique, mi patil chlic vinajuc, hech yu'un mu me jtictic. ²⁵Hech chaj c'u che'el chvinaj ti q'uelel ti much'utic ti lec ti yabtelique. Oy yan lec ti yabtele pero mu jna'tic. Pero ta ono'ox lic vinajuc ti lec ti yabtele.

Ja' sc'opilal ti ac'o me xch'umbe smantal ti yajvale ti much'utic oy ti mozoile

6 Scotol ti much'utic chombilic ti mozoile, ac'o spasic ti muc' ti yajvalique yu'un hech mu chopoluc chc'ot sc'opilal ti Diose. Yu'un hech mu chopoluc chbat ti c'u che'el chijchanubtasvan ti sventa ti Diose. ²Ti much'utic co'ol xch'unojic ti Diose xchi'uc ti yajvalique, mu me scuyic ti xu' tstoy sbaic ti stojolic yu'un ti yermano xa sbaic xchi'uc ti stojol ti Diose. Ech'em to ac'o yac' sbaic ti abatinel yu'un co'ol xch'unojbeic sc'op ti Diose, yu'un c'ux ti yo'ntonic ti yajvalique. Hech chachanubtas, hech chataq'ui.

Ja' sc'opilal ti ja' jcanaltic ti lecuben xa ti co'ntontique, hech mu xa xbic'taj co'ntontic

³Ti much'utic mu xchanubtasvan hech chaj c'u che'el laj calbot, yu'un mu sc'an xch'unic ti lequil c'ope, ja' ti sc'op ti Cajvaltich Jesucristoe, ja' ti lequil c'ope yu'un ti chijlecubucutique. ⁴⁻⁵Ja' no'ox tstoy sbaic. Tscuy ti sna'ique. Ja' no'ox batem ti yo'nton tsjaq'uilaambe sbaic. Ja' no'ox yu'un

tsc'an tstsalsbaic ti c'op. Hech tstsquilan sbaic ti c'op ti much'utic boliben xa yo'ntonique yu'un mu'yuc ti yo'ntonic ti c'usi melele. Hech chlic sbic'tal yo'ntonic, chlic pleito yu'unic. Hech chlic slaban sbaic, hech chlic sнопbe sba smulic. Hech yu'un scotol c'a'al chutilan sbaic. Ja' no'ox oy ti yo'ntonic mi ch-ochic ti jchanubtasvanej hech tspasic ep canal. Tscuyic ti lec ch-ilatic yu'un ti Diose. Mu me xachi'in ti much'utic hech yo'ntonique. ⁶Melel ti ho'ucutique oy jcanaltic. Ja' jcanaltic ti lecuben xa ti co'ntontique, hech mu xa xbic'taj co'ntontic. ⁷Mu'yuc c'usi oy cu'untic c'alal nij'an li' ti balumile. Mu'yuc c'usi xu' chquich'tic batel uc. ⁸Hech yu'un ta yutsil mi oy jve'eltic xchi'uc jc'u'tic. ⁹Ti much'utic tsc'an ti oy sc'ulejale, ja' tsujat yu'un ti c'usi tsc'an ti yo'ntonique. Chlaj ti lo'lael yu'un. Ep ti c'utic chbic'taj yo'ntone. Hech mu'yuc srazon chc'ot. Tsc'an scotol ti c'usi chopole. Hech chbolibtasat o asta ch'ayel chbat yu'un. ¹⁰Yu'un mi chbic'taj co'ntontic yu'un ti taq'uine, ep c'utic chopol chlic jpastic uc. Oy much'utic ibic'taj xa yo'ntonic yu'un ti taq'uine, hech itup' xch'unojel yo'ntonic. Hech yu'un yac'oj sba chich'ic volol ti ora to.

Ja' sc'opilal ja' me xac'an ti chacuxi sbatel osil, xchi

¹¹Ti ho'ote ti oyot ti stojol ti Diose, comeso scotol avi to. Ja' me xac'an ti toj avo'ntone. Ja' me xac'an ti oy yutsil avo'ntone, ti oy lec xch'unojel avo'ntone, ti chac'uxubinvane,

ti oy yip avo'ntone, ti mu xatoy abae. ¹²Mu me lecuc chavil ti c'op ti mu meleluque. Cholo me ti sc'op ti Diose ti ja' melele. Ja' me xac'an ti chacuxi sbatel osil yu'un hech t'ujbilot yu'un ti Diose. Yu'un jamal avaloj ti stojol ep quermanotic ti chach'umbe sc'ope. ¹³Chajpas ti mantal ti stojol ti Diose ti ja' yac'ojbe xcuxlejal scotol ti c'utic oye, xchi'uc ti stojol uc ti Jesucristoe, ti jamal itac'av ti stojol ti Poncio Pilatoe. ¹⁴Paso me ti avabel ti yac'ojbot ti Diose. Mi jutuc mu me xatic' mulil ti avo'nton. Mu me chopoluc chbat sc'opilal avu'un ti Cajvaltique. Asta c'alal chtal yan vuelta ti Cajvaltique Jesucristoe, hech me xapasilan. ¹⁵Ti c'usi hora snopoj ti Diose, hech hora chtal ti Cajvaltique. Yu'un ti Diose jelaven yutsil, jelaven sp'ijil stuc. Stuc yabatinoj scotol ajvaliletic li' ti balumile. Ja' totil yu'unic scotol ti much'utic tspace mantal li' ti balumile. ¹⁶Stuc stalel cuxul sbatel osil. Stalel chquevan stuc. Lum ep ti squevale mu stac' chijnopajucutic. Hech yu'un mu'yuc much'u sq'uelojbe sat, mu'yuc much'u xu' tsq'uelbe sat li' ti balumile. Stuc chich' pasel ti muc' sbatel osil. Stuc tspace mantal sbatel

osil. Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel.

¹⁷Paso me ti mantal ti quermanotique, ja' ti jc'ulejetique, mu me stoy sbaic xchi'uc ti sc'ulejalique. Mu me scuyic ti xu' yu'unic stuquic no'ox ti jc'ulejetique. Yu'un ti jc'ulejalique ti li' ti balumile, mu jna'tic c'usi ora chlaj. Ja' ac'o spasic ti muc' ti Diose ti stalel cuxule. Yu'un ti Diose yutsil yo'nton chiyac'bucutic c'utic chtun cu'untique yu'un hech nichim no'ox co'ntontic. ¹⁸Ac'o spasic c'usi lec. Ja'uc me sc'ulejalic ti lequil abtel tspace. Ac'o xc'uxubinic ti me'onetique, ac'o yac' ti motonil ti staqu'unique. ¹⁹Hech chtunic yu'un ti Diose ti ora. Hech tsnalic ti oy xcuxlejalic sbatel osil.

**Ja' sc'opilal ti ipasat comel
ti mantal ti Timoteoe**

²⁰Timoteo, chabio, mu me xyanej ti lequil ach' c'ope ti na'ac'bat aventaine. Mu me xac'an ti hovil c'op ti chalic ti much'utic p'ij scuyoj sbaique. Mu'yuc c'usi chch'unic, ja' no'ox tscontrain sbaic. ²¹Yu'un ich'ayic ti be, hech yu'un muc xch'unic ti sc'op ti Diose ti ja' melele.

Ac'o yac'bot bendición ti Diose.

JA' TI XCHIBAL SCARTA TI TIMOTEOE

ti its'ibabat yu'un ti Pabloe

Hech lic sc'opon ti carta
ti Timoteoe ti Pabloe

1 Ho'on Pabloun, ho'on jchol'opun yu'un ti Jesucristoe yu'un hech laj sc'an yo'nton ti Diose. Yu'un yaloj ti Diose ti chijcuxiucutic sbatel osil ti sventa ti Cristo Jesuse, hech yu'un ti jcholbe ti sc'ope. ²Chajc'oponot ti carta, Timoteo, ho'ot ti jnich'onote ti c'uxot ti co'ntone. Ho'ot jnich'onot yu'un ti sventa laj jcholbot ti sc'op ti Diose hech laj ach'un. Ac'o yac'bot bendición ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltíc Jesucristoe. Ac'o xc'uxubinot. Ac'o yac'bot jun avo'nton.

Ja' sc'opilal mu me xaq'uexav yu'un chavalbe sc'opilal ti Cristoe, xchi

³⁻⁴Yu'un jun yo'ntonic i'abtejic yu'un ti Diose ti jtatamoltaque hech yu'un jun co'nton chi'abtej yu'un uc. Yu'un avac'oj aba cha'abtej uc yu'un ti Diose, hech yu'un scotol c'ac'al hocol aval chcut ti Diose. Ti c'ac'al ti ac'ubal chajna'ot, ti jc'opon Dios ti atojol, yu'un ti jna' ti ep na'oc' c'alal nacom cu'un. Hech yu'un ja'

no'ox batem co'nton ti jc'an ti jq'uel asat ti ora yu'un hech más nichim no'ox co'nton ti jyalel mi ti jq'uel asate. ⁵Ti jna' ti ach'unobje sc'op ti Diose ti mero meles yu'un lec laj xch'un ti amembele, ja' ti Loidae, xchi'uc uc ti ame'le, ja' ti Eunicee. Hech yu'un ti jna' ti hech ach'unobje uc.

⁶Hech yu'un chacalbot yan vuelta yu'un hech mu me xch'ay ti avo'nton. Mu me xlaaj avo'nton yu'un chachanubtas ti quermanotique. Yu'un hech na'ac'bat avabtel yu'un ti Diose ti c'alal laj cac' jc'ob ti ajol xchi'uc ti ancianoetique, hech yu'un toyoluc me avo'nton chapas. ⁷Yu'un mi chijxi'ucutique, ma'uc sventa Dios. Yu'un chijyac'bucutic yip co'ntontic. Chijyac'bucutic yu'un chijc'uxubinvan. Chijyac'bucutic sp'ijil co'ntontic uc. ⁸Hech yu'un mu me xaq'uexav yu'un ti chavalbe sc'opilal ti Cajvaltique. Mu me xaq'uexav uc yu'un ti chavalbun jc'opilale yu'un ti sventa ti Cajvaltique ti li' tiq'uulun ti chuquele. Ja' lec ti co'ol ti jts'ictic ti vocole yu'un ti lequil ach'

c'ope. Ti sventa ti Diose chcuch cu'untic ti vocole. ⁹Ja' ti Diose ti laj scoltaucutic loq'uel ti sc'ob ti pucuje, laj yic'ucutic ti stojol yu'un hech chijtun yu'un stuc no'ox. Ma'uc ti sventa cabtelc jtuctic ti laj yic'ucutique. Ja' yutsil yo'nton laj yic'ucutic yu'un ja' tsc'an ti chijtun yu'un. Hech jc'opilaltic ti vo'one yu'un ti Diose c'alal mu to chmeltsaj ti balumile ti chijyac'bucutic yutsil co'ntontic ti sventa ti Cristo Jesuse. ¹⁰Ja'to ivinaj c'alal ital ti Jesucristoe, ja' ti Jcoltavanej cu'untique. Laj sjin yu'un ti ch'ayel chijbatucutique. Laj yac' ti q'uelel ti chijcuxiucutic sbatel osile ti muc chijyanej xa sbatel osil. Ja' ti lequil ach' c'op ti laj xa jch'untique.

¹¹Ho'oni quich'oj cabtel yu'un ti jcholbe ya'yic ti lequil ach' c'ope ti yanlum crixchanoetique. Tacbilun batel yu'un ti jchanubtas. ¹²Ja' yu'un ti chquich' vocol ti ora to. Mu xiq'uexav yu'un chcojtiquin ti Cajvaltique ti jch'unobje sc'ope. Yu'un jch'unobje ti xu' yu'un chixchabiun, hech yu'un cac'ojbe sventaimbun co'nton asta c'alal tsta yorail chixchapanucutic jcotoltic ti Diose.

¹³Mu me xljaj avo'nton chachol ti lequil c'ope ti laj xa calbote yu'un ja' melel. Ja' tsots sc'opilal ti chach'umbe sc'op ti Cajvaltique. Ja' tsots sc'opilal uc ti chac'uxubinvan. Xu' avu'un ti sventa ti Cristo Jesuse. ¹⁴Chabio, mu me xyanej ti sc'op ti Diose ti na'ac'bat aventaine yu'un ja' melel. Xu' avu'un ti sventa ti Ch'ul Espiritue ti nainem ti co'ntontique.

¹⁵Ava'yoy xa ti laj xa scomesun scotol ti quermanotic ti te oyic ti estado Asiae xchi'uc ti Figelioe xchi'uc ti Hermógenese. ¹⁶Ac'o yich' c'uxubinel yu'un ti Cajvaltique ti jayvo'ic te comen ti sna ti Onesíforoe yu'un ep vuelta tal smuc'ubtasbun co'nton ti quermanotique. Muc xq'uexav yu'un ti li' chuculun ti cadena-taq'uine. Ay sq'uelun. ¹⁷C'alal ihul li' ti Romae, toyol yo'nton laj sa'un ja'to laj staun. ¹⁸Ti jc'ambe ti Cajvaltique ti ac'o yich' c'uxubinel c'alal tsta yorail ti chixchapanucutique. Ana'oj uc ti lec laj scoltaucutic uc te ti Efesoe.

Ja' sc'opilal ti yajsoldadoucutic c'otemucutic ti Jesucristoe

2 Hech yu'un ti ho'ote, nich'on, ac'o oyuc yip avo'nton yu'un yutsil yo'nton chcoltavan ti Cristo Jesuse. ²Ti c'u yepal laj ava'i ti c'alal laj jchanubtas ti quermanotique, ja' no'ox me hech chachanubtas uc ti much'utic jun yo'ntonic ch-abtejic yu'un ti Diose, ti xu' yu'unic chchanubtas yantic uc.

³Ti ho'ote ts'ico me uc ti vocole. Junuc me avo'nton ts'aclio ti Jesucristoe yu'un ja' Capitan soldado cu'untic. Ho'ucutique yajsoldadoucutic nijc'otucutic. ⁴Ti much'u ochem ti soldadoe, ja' te oy yo'nton ti much'u itic'at ti soldado yu'une, hech lec ch-ilat yu'un. Ti ho'ucutique ja' no'ox hech uc ti stojol ti Cajvaltique. Mu me xbat co'ntontic ti c'utic oy li' ti balumile. ⁵Ti much'u tsc'an tstsalsvan ti tajimole, mi mu xch'un

mantal, mu x'ac'bat yich' smoton. Ti ho'ucutique ja' no'ox hech uc ti stojol ti Cajvaltique. Mi mu lecuc ti jcholtic ti sc'ope ti ja' melele, mi mu xijc'uxubinvane, mu xijyac'bucutic jmotontic. ⁶Ti much'u tsots ch-abtej tspas xchob, hech oy c'usi oy yu'un. Ti ho'ucutique ja' no'ox hech uc ti stojol ti Cajvaltique. Mi tsots chij'abtej yu'un ti Cajvaltique, hech oy c'usi oy cu'untic li' ti balumile. Hech oy c'usi oy cu'untic te ti vinajel uc. ⁷Hech yu'un nopo me ti c'utic laj calbote. Ti Cajvaltique chayac'bot yu'un chava'ibe sjam scotol.

⁸Tsc'an ti oy ti avo'nton ti icha'cuxi loq'uel ti ch'en ti Jesucristoe. Tsc'an ti oy ti avo'nton uc ti ja' yelnich'on ti Davide ti ja' ch-och ti ajvalil sbatel osile. Ja' hech ti lequil ach' c'ope ti yac'oj sba ti jchole. ⁹Yu'un ti hech ti jchole, hech yu'un chquich' vocol ti ora to. Hech yu'un tiq'uuilun ti manyá-taq'uin hech chaj c'u che'el ti much'utic c'utic chopol tspace. Manchuc mi chuculun ho'oni, mu xtaat ti chuquel ti sc'op ti Diose.

¹⁰Hech yu'un ti jts'ic scotol ti vocole yu'un ti je'an ti chcol scotol ti yantique ti t'ujbilib uc yu'un ti Diose. Hech chijcolucutic jcotoltic ti sventa ti Cristo Jesuse. Hech chba jq'ueltic ti utsilale sbatel osil.

¹¹⁻¹³ Mi co'ol co'ntontic xchi'uc ti Cajvaltique, ti jpastic c'usi tsc'an ti Diose manchuc mi chismilucutic, hech co'ol hijcuxiucutic xchi'uc. Mi co'ol ti jts'ictic ti vocole hech chaj c'u che'el its'ic yu'un ti Cajvaltique,

hech yu'un co'ol ti jchi'intic ti pasmantal.

Ja'uc mi ti jmuctic ti co'ntontique,

hech yu'un "ma'uc jnich'on lume",

xchi ti Cajvaltique.

Ja' j'opilaltic.

Mi chchibaj co'ntontic ti stojol, ja' mu xchibaj yo'nton ti jtojoltic, ti xchie.

Hech chal yu'un mu sna' sutes sc'op ti Diose.

Ja' lec ti jpastic ti muc' jcotoltic ti c'op avi to yu'un melec ti c'op avi to.

Ja' sc'opilal ja' xac'an ti lec chayilot ti Diose, x'utat

¹⁴Albo me ti hech chaj c'u che'el laj calbot avi to. Paso me ti mantal ti stojol ti Cajvaltique ti mu me stsal sbaic ti c'op. Pajeso yu'un mu yu'unuc chlecub yo'ntonic yu'un. Ja' chbolib yo'ntonic uc ti much'utic cha'yique. ¹⁵Ja' xac'an ti lec chayilot ti Diose. Ac'op persa yu'un hech chc'ot ti pasel avu'un. Hech yu'un ho'oti mi toj chachol ti sc'ope ti ja' melele, hech yu'un mu xaq'uexav ti stojol ti Cajvaltique. ¹⁶Mu me xac'an ti hovil c'op ti chalic ti much'utic tsc'an tssal sbaic ti c'ope. Yu'un ja' no'ox más chbolib yo'ntonic ti much'utic hech tspace astá chbolib o. ¹⁷Chjinvan ti sc'ope mi chca'ibetique hech chaj c'u che'el ch-epaj batel ti much'u chc'a' ti sbec'tale. Ja' hech laj xa spasic ti Himeneoe xchi'uc ti Filetoe. ¹⁸Yan ti c'u che'el stamojique. Chalic ti icha'cuxiic xa scotol ti much'utic chcha'cuxiique. Chalic ti mu'yuc xa

much'u chcha'cuxi. Hech chch'aybe xch'unojel yo'ntonic ti yantique. ¹⁹Manchuc mi hech yo'ntonic ti much'utic bol yo'ntonic ti tsc'an chch'aybe xch'unojel yo'ntonic ti much'utic xch'unojique, mu yu'unuc chtup' ti much'utic xch'unojique. Yu'un hech chal ti sc'op ti Diose: “Ti Cajvaltique xojtiquin ti much'utic yu'une”, ti xchie. Hech chal uc: “Scotol ti much'utic chajvalinic ti Cristoe chcom yu'unic ti mulile”, ti xchie.

²⁰Ti bu muc'ta nae oy pulato pasbil ti c'anal taq'uin, oy pasbil ti saquil taq'uin. Oy yan uc pasbil ti te', oy pasbil ti lum. Ja' tsots sc'opilal ti pasbil ti c'anal taq'uine xchi'uc ti pasbil ti saquil taq'uine chil ti yajvale. Ti bu pasbil ti te' xchi'uc ti lum, ja' mu tsotsuc sc'opilal chil ti yajvale. ²¹Ti ho'ucutique hech chaj c'u che'el spulato ya'yel c'otemucutic yu'un ti Cajvaltique. Hech yu'un ja' sc'an ti chijtun yu'une. Hech yu'un mi ti je'antic ti chijtun yu'une, mu xcac'tic chisbolibtasucutic ti yantique. Hech lec chijyilucutic ti Cajvaltique, hech toj co'ntontic chijyilucutic, hech oy jtutic yu'un. Hech lec chapalucutic hech xu' cu'untic ti jpastic scotol lequil abtel.

²²Yu'un c'alal unen vinicucutic to, ep tsc'an chisujucutic ti mulil ti jbec'taltique. Hech chaj c'u che'el hu'em avu'un asta ti ora to, ja' no'ox me hech ac'o hu'uc avu'un batel. Ja' chasa' ti yutsil avo'ntone xchi'uc ti xch'unojel avo'ntone xchi'uc ti chac'uxubinvane, xchi'uc ti jun avo'ntone hech chaj c'u che'el tsa'ic ti much'utic toj

yo'ntonique ti chalbeic volol ti Cajvaltique. ²³Mu me xatac'be sc'op ti much'u mu xtojob yu'un scoj ti mu sna' c'usi tsc'an ti Diose. Yu'un ja' no'ox chlic c'op avu'un xchi'uc. ²⁴Yu'un ti much'u ch-abtej yu'un ti Cajvaltique mu sliques c'op. Ja' oy yutsil yo'nton tsc'opon scotol crixchanoetic. Xu' yu'un chchanubtasvan. Mu xlj yo'nton ti ora, chcuch yu'un ti vocole. ²⁵Lamajem yo'nton tstaqu'i ti much'utic chcontrainat yu'une yu'un hech repenta tsutesbat yo'ntonic yu'un ti Diose, hech chc'ot ti yo'ntonic ti sc'ope, ja' ti melele. ²⁶Ti mi isut yo'ntonique, hech chlic sna'ic ti ilaj ti lo'lael yu'un ti pucuje, ti ichucatic hech i'abtejic yu'un ti pucuje.

**Ja' sc'opilal ti p'ijucucutic me,
ac'o jna'tic ti mu yu'unuc chlecb
batel ti crixchanoetique**

3 Na'o me uc ti c'usi chacalbe ti ora to. C'alal po'ot xa tsta yorail ti slajebal c'ac'ale, ja' ch-epaj ti vocole. ²Ti crixchanoetique stuc no'ox che'uxubin sba. Chbic'taj yo'ntonic yu'un taq'uin, tstoy sbaic xchi'uc sc'op, biq'uit yo'ntonic, chopol che'opojic, mu xch'umbeic smantal stot sme'ic, mu sc'anic volol, mu'yuc Dios ti yo'ntonic. ³Mu xc'uxubinvanic, mi i'iline mu xlj yo'ntonic, tsa'beic smul yan, scotol tspasic mu spajes sbaic, perroic, tslabanic ti c'usi leque. ⁴Tslo'la sbaic, mu'yuc srazonic, stoyoj sbaic ti jyalel. Ja' no'ox batem ti yo'ntonic ti c'usi tsc'an ti sbec'talique. Ma'uc c'ux ti yo'ntonic ti Diose.

5“Jna'tic bu oy ti Diose”, xchiic. Mu xch'umbeic smantal ti Diose.

Hech yu'un mu me xachi'in lume. ⁶Hech yo'ntonic ti much'utic chlo'lavanic ti ora to. Ch-ochic ti nantic chalbeic ti antsetique ti c'usi chch'unique. Ja' ti bol antsetique ti mu xtojob yu'unique, ti ep smul staojique. Yu'un scotol ora chch'unic ti c'utic tsc'an ti sbec'talique.

⁷Scotol c'ac'al tsc'an chchanubtasat c'uc no'ox c'opal lec cha'yic. Hech yu'un mu xc'ot ti yo'ntonic ti sc'op ti Diose ti ja' melele. ⁸Hech chaj c'u che'el laj scontrainic ti Moisesse ti Janese xchi'uc ti Jambrese te ti stojol ti Faraone, hech ono'ox uc tscontrainic ti sc'op ti Diose ti much'utic boliben yo'ntonique, ja' ti much'utic xch'unojic scuyojsbaique. ⁹Hech chaj c'u che'el ivinaj ti stojol scotol crixchanoetic ti muc xu' yu'unic ti Janese xchi'uc ti Jambrese, hech ono'ox uc chvinaj ti stojol scotol crixchanoetic ti hovil ti hech chch'unic ti much'utic chlo'lavanique.

Ja' sc'opilal j'ech'el ac'o ti avo'nton ti sc'op ti Diose hech chaj c'u che'el achanoj, x'utat comel

¹⁰Ti ho'ote ach'unoj xa ti c'usi laj cac' ti chanele. Aviloj xa ti cabtele. Avilojbun xa ti co'ntone, avilojbun xa ti oy xch'unojel co'ntone, ti mu xlaj co'nton ti ora, ti chie'uxubinvane, ti jun co'nton ti stojol ti Diose. ¹¹Xana' ti its'ic cu'un labanel. Xana' ti laj quich' volcol te ti Antioquía xchi'uc ti Iconio xchi'uc ti Listra. Xana' ti ep laj quich' ilbajinel. Scotol icuch cu'un ti sventa ti Cajvaltique. ¹²Yu'un scotol ti much'utic toyol yo'ntonic

ch-abtejic yu'un ti Jesucristoe, ja' chich'ic volcol. ¹³Ja'uc ti much'utic chopol yo'ntonique xchi'uc ti much'utic chlo'lavanique, ja' más chbolib yo'ntonic yu'un c'alal yac'oj sba chlo'lavanic, chlo'laatic uc.

¹⁴Ti ho'ote j'ech'el ac'o ti avo'nton ti c'usi achanoje yu'un xana' ti ja' melele yu'un laj ana'be yo'ntonic ti much'utic laj xchanubtasote. ¹⁵Yu'un biq'uitot to laj ava'i ti sc'op ti Diose, hech yu'un nap'ijub. Hech lic ach'umbe sc'op ti Cristo Jesuse, hech chacol sbatel osil. ¹⁶Stuc laj yal ti Diose ti c'u yepal p'ejel ti sun ti Diose yu'un chixchanubtasucutic c'usi ti jch'untic, yu'un chisutesbucutic co'ntontic, yu'un chistaq'uiucutic, yu'un chistojobtasucutic ti sbelal utsilal. ¹⁷Hech chapal chijc'ot, ho'ucutic ti oyucutic ti stojol ti Diose. Lec p'ijubenucutic c'u che'el sc'an ti jpastic scotol lequil abtel.

Ja' sc'opilal junuc me avo'nton cholo me ti sc'op ti Diose, x'utat

4 Chajpasot ti mantal ti stojol ti Diose xchi'uc ti stojol ti Cajvaltique Jesucristoe. Ja' ti Cajvaltique chich'be sc'op yu'un smulic ti much'utic cuxajtique xchi'uc ti much'utic chamenique. Yu'un chana' ti chcha'sut tale, yu'un chana' ti tsta yorail ti tspas mantal stuc ti Cajvaltique, ²hech yu'un cholo me ti sc'op ti Diose, toyoluc me avo'nton scotol c'ac'al. Manchuc mi mu sc'an cha'yic, tijbo yo'ntonic, taq'uido, tsatsubtasbo yo'ntonic. Mu me xlaj avo'nton yu'un chachanubtas. ³Yu'un tsta yorail ti mu xa sc'an cha'yic ti sc'op ti Diose. Tsa'ic ep jchanubtasvanejetic yu'unic

ti ch-albatic ti c'usuc no'ox c'opal ti lec cha'yique. ⁴Mu xa sc'an cha'yic ti sc'op ti Diose ti ja' melele. Puru hovil c'op, puru lo'il tsc'an cha'yic. ⁵Ti ho'ote, chabio me aba, oyuc me arazón, ts'ico me ti vocole, abtelino xcholel ti sc'op ti Diose. Ac'o hu'uc avu'un ti avabtele ti laj xa yac'bot ti Diose.

⁶Yu'un ti ho'one po'ot xa chicham. Lec oy mi chismilucun ti sventa ti sc'op ti Cajvaltique yu'un chibat ti vinajel. ⁷Ihu' xa cu'un laj jcontrain scotol ti c'utic chopole. Iloc' xa cu'un ti cabtele. Jun co'nton ti stojol ti Cajvaltique ti sliqueb asta ti ora to. ⁸Hech yu'un q'uejbil xa ti jmotone chiyac'bun ja' ti toj co'nton sbatel osile. Ja' chiyac'bun ti Cajvaltique c'alal tsta yorail ti chixchapanucutic jcotoltic. Yu'un toj chchapanvan ti Cajvaltique, hech mu jtucuc no'ox chiyac'bun. Ja' chac'be uc scotol ti much'utic toyol yo'ntonic tsmalaic ti chtale.

Ja' sc'opilal ti tsc'an ti ac'o tal q'uelatuc ti Pabløe yu'un ti Timoteoe

⁹Nopo mi xu' chtal aq'uelun ti ora. ¹⁰Yu'un ti Demase laj xa scomesun, yu'un batem ti yo'nton c'usi sventa avi balumil li'to. Ibat xa ti jteclum Tesalónica. Ti Crescentee te ba abtejuc yu'un Dios ti balumil Galacia. Ja' no'ox hech ti Titoe te ba abtejuc yu'un Dios ti balumil Dalmacia. ¹¹Ja' xa no'ox jchi'inoj stuc ti Lucase. Hech yu'un ic'bun me tal ti Marcose, chi'imbun talel yu'un chtun cu'un yu'un chiscoltaun. ¹²Ti Tíquicoe ti jtac talel ti bu oyote te ti Efeso. ¹³C'alal chatal, ich'bun me tal ti jchije ti laj

jcomes te ti Troas te ti sna Carpo. Ich'bun me tal uc ti hunetique. Ja' tsots sc'opilal ti balbil hunetique.

¹⁴Ep laj xa scontrainun ti Alejandroe, ja' ti much'u ch-abtej ti cobre taqu'ine. Yu'un ti laj xa scontrainune, ja' ch-ac'bat stoj yu'un ti Cajvaltique. ¹⁵P'ijan me uc, yu'un chiscontraimbucutic jc'optic.

¹⁶Ti c'alal laj yich'bun jc'op ti sba vueltae ti totil ajvalile, mu'yuc much'u laj scoltaun ti c'op. Scotolic laj scomesucun. Mu me x'ac'bat stojic yu'un ti Diose. ¹⁷Stuc laj scoltaun ti Cajvaltique. Laj stsatsubtasbun co'nton hech lec laj jcholbe ti sc'ope, hech laj ya'yic ep ti yanlum crixchanoetique. Hech nicol, hech muc chismilucun. ¹⁸Ti Cajvaltique ja' chiscoltaun loq'uel ti sc'ob scotol ti much'utic tsc'an chispasbun ti c'usi chopole. Chixchabiun, hech chi'och ti bu tspas mantal te ti vinajel. Stuc tspasat ti muc' sbatel osil. Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel.

Ja' sc'opilal chabanuc ti quermanotique, xchi

¹⁹Chabanuc ti Priscilae xchi'uc ti smalale, ja' ti Aquilae, xchi'uc ti Onesiforoe, xchi'uc ti much'utic te oy ti snae. ²⁰Ti Erastoe icom ti Corinto. Ti Trófimoe itsaqui ti chamel, icom cu'un ti Mileto. ²¹Nopo mi xu' chatal c'alal mu to sta yorail sic. Chabanucot la xal ti Eubuloe, ti Pudentee, ti Linoe, ti Claudiae, xchi'uc scotol ti yan quermanotique ti li'oyique.

²²Ac'o sventaimbot avo'nton ti Cajvaltique. Acotolic ac'o yac'boxuc bendición ti Diose.

JA' TI SCARTA TI TITOE

ti its'ibabat yu'un ti Pabloe

Hech lic sc'opon ti carta
ti Titoe ti Pabloe

1 Ho'on Pabloun, ho'on mambilun yu'un ti Diose hech yu'un yabatun nic'ot xa. Ho'on jcholc'opun yu'un ti Jesucristoe. Hech laj yac'bun cabtel yu'un ti jcholbe ya'yic ti sc'ope yu'un hech más tsatsub yo'ntonic ti much'utic xch'unojbeic ti sc'ope, ja' ti much'utic t'ujbilic yu'un ti Diose ti vo'one. Hech más tsna'ic ti sc'op ti Diose ti ja' melele, ja' ti chlecub co'ntontic yu'une. ²Yu'un jch'unoj ti chicuxi sbatel osil. Yu'un c'alal mu to chmeltsaj ti balumile hech yalaj ti Diose ti chijcuxiucutique. Ti Diose mu sna' snop c'op. ³C'alal laj sta yorail yu'un ti Diose hech lic yich' xcholel ti sc'ope. Ti Diose, ja' ti Jcoltavanej cu'untique, ja' laj yac'bun cabtel yu'un ti jcholbe ti sc'ope. ⁴Ho'on chajc'oponot ti carta, Tito. Ho'ot jun to jnich'onot x'elan yu'un co'ol jch'unojtic. Ac'o yac'bot ep bendición ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe, ja' ti Jcoltavanej cu'untique. Ac'o xc'uxubinot, ac'o yac'bot jun avo'nton, hech mu xlo'laj avo'nton.

Ja' sc'opilal hech chat'ujic ti
much'utic ch-ochic ti ancianoe, xchi

⁵Yu'un ti laj jcomesot te ti balumil Cretae, yu'un chacolta ti quermanotique ti bu mu xtojob yu'unic chavil. Ja' chat'uj uc much'utic chavac'be yich' yabtelic ti anciano ti jujun jteclum hech chaj c'u che'el ti laj calbot comele. ⁶Ja' chat'uj ti much'u lec scotol ti c'usi tspase ti mu xtabat smule, ti jun yo'nton ti stojol ti yajnile, ti xch'unojbeic sc'op ti Diose xchi'uc ti xnich'nabe, ti mu chopoluc sc'opilal ti xnich'nabe. Ja' ti hech oy sc'opilal ti chch'umbeic smantal ti stote. ⁷Yu'un ti much'u tsventain ti jch'unajeletique yu'un tsventaimbe yabtel ti Diose, tsc'an ti much'u mu'yuc smul chtabate. Mu xtun mi tstoy sba, mi ch-ilin, mi chyacub, mi ora tsc'an chmajvan, mi chbic'taj yo'nton yu'un taq'uin. ⁸Ja' tsc'an ti oy yutsil yo'nton chic' ochel ti sna crixchanoetic. Ja' tsc'an ti toyol yo'nton yu'un ti c'usi leque. Ja' tsc'an ti c'utic tspase c'unc'un tsnop. Ja' tsc'an ti mu xjelav sc'op. Ja' tsc'an ti toj yo'nton. Ja' tsc'an

ti chi' ti Diose. Ja' tsc'an ti tspajes sba. ⁹Ja' tsc'an ti j'ech'el yac'oj ti yo'nton ti sc'op ti Diose ti ja' melele hech chaj c'u che'el ichanubtasat. Hech xu' tsmuc'ubtasbe yo'ntonic ti yantique yu'un toj chchol ti sc'op ti Diose. Hech xu' tstojobtas ti much'utic tsc'an tstsalkan ti c'ope.

¹⁰Hech me chat'ujic ti ancianoetique yu'un ep ti jp'ajmantaletique, puru hovil c'op chalic, hech tslo'labe yo'ntonic ti yantique. Ja' ep hech tspasic ti jchi'iltaque, ja' ti toyol yo'ntonic yu'un ti circuncisione, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque. ¹¹Persa chpajic lume yu'un chchibajesbe yo'ntonic ti quermanotique ti jujuchop na yu'un mu xtun ti c'usi chchanubtasvanique. Ja' no'ox tslo'labe staq'uinic ti much'utic chch'umbat sc'ope.

¹²Hech laj yal jun ti much'u p'ij yu'unic te ti Creta ti vo'one: "Ti ho'ucutic ti li' nacalucutic ti Cretae, puru jnopc'opucutic. Ti ho'ucutique hech chaj c'u che'el jti'vanejbolomucutic yu'un ti jti'tic ya'yel ti much'utic ti jlo'latique. Ja' no'ox ti jc'antic ti ho'ucutique ti ep chijve'ucutic pero mu jc'antic chij'abtej", xchi. ¹³Melel ti hech to tspasique. Hech yu'un tsots me chataq'ui yu'un ac'o xch'unic lec. ¹⁴Mu me spasic ti muc' ti hovil lo'il ti chal ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque. Mu me xch'umbeic smantal ti much'utic mu sc'an xch'unic ti sc'op Diose ti ja' melele.

¹⁵Ti ho'ucutique yu'un lecuben xa ti co'ntontique hech yu'un lec scotol chquiltic ti c'utic ve'lilal

spasojbucutic ti Diose. Mi jtosuc ti jve'eltique mu xijbolib yu'un. Yu'un chopol ti yo'ntonique scoj ti mu sc'an xch'unic ti ital xa ti Cristoe hech yu'un chopol chil scotol. Yu'un boliben ti yo'ntonique, hech yu'un mu xa xilic ti chopol ti c'utic chalique xchi'uc ti c'utic tspasique. ¹⁶Tscuyic ti chojtiquinic ti Diose. Ti sventa yabtelic chvinaj ti mu'yuc Dios ti yo'ntonic. Mu xtun ti yo'ntonique. Mu sc'an xch'umbeic smantal ti Diose. Hech yu'un mi jutuc mu xu' tspasic lequil abtel.

Ja' sc'opilal ta me xachol ti c'utic lec ti pasele ti chco'olaj xchi'uc ti sc'op Diose, xchi

2 Ti ho'ote ta me xachol ti c'utic lec ti pasele ti chco'olaj xchi'uc ti sc'op Diose. ²Chavalbe ti moletique mu me xyacubic, ac'o yaq'uic ti q'uelel ti c'usi lec ti pasel, oyuc me lec srazonic. Ac'o xch'unic ti sc'op ti Diose ti ja' melele, ac'o c'uxubinvanuc, ac'o oyuc yip yo'ntonic. ³Hech ono'ox uc ti me'eletique, ac'o oyuc srazonic, ac'o spasic c'usi lec. Mu me snopbeic smul yan, mu me xyacubic. Ac'o me yaq'uic ti q'uelel c'usi lec ti pasel. ⁴Ac'o xchanubtasic ti unen antsetique ti c'ux ac'o ya'yic ti smalalique xchi'uc ti yolique. ⁵Ac'o xchanubtasic ti unen antsetique ti mu xtun mi chjelavique, mi tsnopilanic ti c'utic chopole. Ac'o yac'be yil c'utic tspasic te ti snaic yu'un hech chp'ijub. Ac'o yalbeic ti lecuc me yo'ntonic, ti ac'o xch'umbeic smantal ti smalalique yu'un hech mu chopoluc chbat sc'opilal ti sc'op ti Diose ti xch'unojique.

⁶Chataq'ui uc ti unen viniquetique ti mu me xjelavique.

⁷Ti ho'ote ac'o ti q'uelel ti sventa avabtel ti xu' cu'untic ti jpastic lequil abtel. Toj me chachanubtasvan. Oyuc me lec sjam ti c'usi chavale. ⁸Puru lequil c'op chaval hech mu'yuc much'u xu' chasa'bot amul. Yu'un mi hech ti jpastique, hech yu'un chq'uexavic scotol ti much'utic chiscontrainucutique yu'un mu'yuc jmultic chistabucutic.

⁹Taq'uiio ti quermanotic ti mozoetique ti mambilique ti ac'o xch'umbeic smantal ti yajvalique. Lecuc me ac'o spasbeic ti yabtel ti yajvale. Mu me vocoluc chch'umbeic smantal ti yajvalique. ¹⁰Mu me xelc'anic ti c'utic oy yu'un ti yajvalique. Ac'o yaq'uic ti q'uelel ti jun yo'ntonic ti stojol yu'un hech lec sc'opilal chc'ot yu'unic ti sc'op ti Diose ti xch'unojique. Ja' ti sc'op ti Jcoltavanej cu'untique.

¹¹Hech tse'an ti jpastic yu'un laj xa yac' ti q'uelel ti Diose ti c'uxucutic ti yo'nton yu'un chcol yu'un scotol crixchanoetic. ¹²Yu'un c'uxucutic ti yo'nton ti Diose hech yu'un tse'an ti jcomestic ti c'usi chopole xchi'uc ti c'usi tse'an ti jbec'taltique hech mu xijelavucutic ti stojol ti Diose. Ti jxi'tic ti Diose, hech toj co'ntontic ti jayib c'ac'al ti li' cuxulucutic li' ti balumile.

¹³Yu'un cac'oj jba ti jmalatic chtal ti Jcoltavanej cu'untique, ja' ti Jesucristoe. Oy squeueval tsut tal. Nichim no'ox co'ntontic ti jq'uelbetic sat ti Dios cu'untique ti laj xa scoltaucutic. ¹⁴Ja' ti laj yac' sba ti milel cu'untic yu'un hech laj scoltaucutic loq'uel ti sventa mulil. Laj spocbucutic co'ntontic yu'un

hech yu'unucutic nijc'ot o. Hech toyol co'ntontic ti jpastic lequil abteletic.

¹⁵Hech me chachanubtas, hech me chataq'ui. Yu'un avich'oj avabtel ti stojol ti Diose, paso me ti mantal. Ac'o spasic ti muc' ac'op scotolic.

Ja' sc'opilal yutsiluc me yo'ntonic ac'o xch'unic spasel scotol lequil abtel, xchi

3 Paso me ti mantal ti quermanotique ti ac'o spasic ti muc' ti ajvaliletique xchi'uc ti much'utic oy yabtelic ti cabildo. Ac'o xch'umbeic smantalic. Yutsiluc me yo'ntonic ac'o xch'unic spasel scotol lequil abtel. ²Ja' no'ox hech uc mu me snopbeic smul yan, mu me sliquesic c'op. Lamajemuc me yo'ntonic. Biq'uit ac'o yac' sbaic ti stojol scotol crixchanoetic.

³Yu'un ti vo'one co'olucutic xchi'uc ti much'utic mu xojtiquinic ti Diose ti ora to. Bolucutic uc ti ho'ucutique, jp'ajmantalucutic ono'ox uc, ch'ayemucutic uc. Oyucutic uc ti mozoil yu'un ti sbic'tal co'ntontique xchi'uc ti sbolil co'ntontique. Chopol ti co'ntontique, ibic'taj co'ntontic. Mu xtun nij'ilat scoj ti c'usi chopol laj jpastique. Co'ol laj quilinta jbatic. ⁴⁻⁵Yu'un ti hech oyucutique, laj yac' ti q'uelel ti Diose ti lec yo'ntone, ja' ti Jcoltavanej cu'untique. Ivinaj ti c'uxucutic ti yo'nton jcololtique yu'un laj scoltaucutic. Mu yu'unuc lec ti cabtelique ti ho'ucutique. Yutsil yo'nton laj xc'uxubinucutic. Laj spocbucutic co'ntontic, hech nijcha'anucutic ti stojol. Hech i'ach'ub co'ntontic ti sventa ti Ch'ul

Espíritue. ⁶Mu p'isbiluc no'ox laj yac'bucutic ti Ch'ul Espíritue ti Diose. Ti sventa ti Jesucristoe, ja' ti Jcoltavanej cu'untique, hech laj snojesbucutic ti co'ntontic ti Ch'ul Espíritue ti Diose. ⁷Hech libre nijc'ot yu'un ti jmultique ti sventa ti c'uxucutic ti yo'nton ti Diose. Yu'un ti yac'ojbucutic ti Ch'ul Espíritue yu'un stsacojucutic ti venta yu'un chijcuxiucutic sbatel osil. Hech yu'un jmalaojtíc ti tsta yoraile.

⁸Ja' lec ti jpastic ti muc' jcotoltic ti c'u che'el laj calboxuque yu'un melel. Hech yu'un ti jc'an ti scotol ora hech chavac' ti chanel yu'un hech ac'o yaq'uic persa scotol ti much'utic xch'unojbeic sc'op ti Diose, hech tspasic ti c'usi leque. Lec ti chanel lume. Ja' chijle cub yu'un. ⁹Ti jchi'iltaque ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque, ti ja' no'ox hovil tsjaqu'ilanique, ti te chbat yo'ntonic tsnopilanic ti c'utic laj spasilanic ti jtatamoltutic ti tscuyique, ti ja' no'ox tsc'an ttsal sbaic ti c'ope, ti ja' no'ox tqliquesic c'op yu'un ti smantal ti Diose, mu me xava'i yu'un mu'yuc stu. Yu'un hovil.

¹⁰Ti much'u hech yo'ntonic tqliquesilan yan c'op, mi laj xa ataq'ui jun chib vuelta, mu xa me xac'opon. ¹¹Na'o me ti much'u

hech yo'ntone, yu'un chopol ono'ox yo'nton. Oy mulil ti yo'nton. Yu'un ti mu sc'an tojobtasele hech chvinaj ti chopol ti yo'ntone.

**Ja' sc'opilal ti c'u che'el
tsc'an coltael ti Pabloe**

¹²Ja' tsquitic mi ja' ti jtac talel ti Artemase, mi ja' ti jtac talel ti Tíquicoe. Ti mi ic'ote te ti atojole chtal me achi'inun ti ora te ti jteclum Nicópolis yu'un hech jnopo j ti te chicom ti c'alal yorail sique. ¹³Coltao ti Zenase, ja' ti lec sna' c'usi sjam ti smantal ti Diose, xchi'uc ti Apolose. Q'uelo me mi oy c'usi chtun yu'unic ti c'alal chanavic batel ti bee. ¹⁴Hech uc ti much'utic oyic ti jventatique, ja' ac'o spasilanic ti c'utic lec ti pasele, ac'o scolta ti much'utic mu'yuc c'usi oy yu'unique. Yu'un mu yu'unuc lec chbatic mi mu xcoltavanique.

**Hech ilaj yo'nton laj
sc'opon ti carta ti Titoe**

¹⁵Chabanucot la xal scotol ti much'utic li' jchi'inoje. Chabanuc scotol ti quermanotic ti te achi'inoje ti c'uxuntutic ti yo'ntonique yu'un co'ol jch'unojtic xchi'uc. Acotolic ac'o yac'boxuc ep bendición ti Diose.

JA' TI SCARTA TI FILEMONE

ti its'ibabat yu'un ti Pabloe

**Ti Pabloe hech lic sc'opon
ti carta ti Filemone**

¹Filemón, ti c'uxot ti co'ntontutique, ti co'ol chij'abtejucutic yu'un ti Diose, chajc'oponotutic ti carta xchi'uc ti quermanotic Timoteoe ti li' jchi'uque, ho'on ti Pabloune. Ho'on ti li' chuculun ti sventa ti Jesucristoe. ²Chajc'oponoxuc acotolic xchi'uc ti quermanotic ants avu'une, ja' ti Apiae, xchi'uc ti anich'one, ja' ti Arquipoe, ja' ti co'ol chcuch yu'un ti contrainele hech chaj c'u che'el ti ho'ontutique. Xchi'uc scotol ti quermanotique ti te chatsobilan abaic xchi'uc te ti anae. ³Ac'o yac'boxuc bendición ti Jtotic Diose xchi'uc ti Cajvaltíc Jesucristoe. Ac'o yac'bot jun avo'ntonic ti jujunoxuque, hech mu xlo'laj avo'ntonic.

**Ja' sc'opilal ti Filemone ti
che'uxubinvane, ti oy lec
xch'unojel yo'ntone**

⁴⁻⁵Ti ho'one scotol c'ac'al hocol aval chcut ti Diose yu'un ti ach'unojbe xa ti sc'ope. Scotol

c'ac'al ti jc'opon Dios ti atojol. Ca'yoj ti lec ach'unojbe sc'op ti Cajvaltique, ti c'ux chava'i scotol ti much'utic co'ol oyoxuc ti stojol ti Dios xchi'uque. ⁶Ti jc'ambe vocol ti Diose ti yu'un laj xa avaq'uilan ti q'uelel ti xch'unojel avo'ntone hech yu'un ac'o tsatsubuc yo'ntonic scotolic. Yu'un laj xa yilic ti aventura ti ep yutsil co'ntontic chijyac'bucutic ti Cristo Jesuse. ⁷Quermano, nichim no'ox co'nton avu'un. Muc'ubén co'nton avu'un yu'un ti hech chac'uxubinvane. Yu'un ho'ot aventura ti imuc'ub xa yo'ntonic ti much'utic oyic ti stojol ti Diose ti te chatsobilan abaic xchi'uque.

**Ja' sc'opilal ti Pabloe ti laj sc'ambe
vocol ti Filemone yu'un ac'o
xcha'ic' ochel ti sna ti Onésimoe**

⁸Hech yu'un oy c'usi ti jc'an ti chapasbune. Ti sventa ti Cristoe xu' chacalbot persa chapas yu'un hech tsc'an ti Diose. ⁹Pero mu jc'an chajpasot ti mantal. Ja' no'ox chacalbot vocol ti atojol yu'un ti c'uxun ti avo'nton, ho'on ti Pabloune ti molun xae, ho'on ti li'

chuculun ti sventa ti Jesucristoe.

¹⁰Ja' chacalbot vocol yu'un chac'uxubin ti Onésimoe. Ja' jnich'on ic'ot xa yu'un ti laj jcholbe sc'op ti Diose c'alal li' chuculune.

¹¹Ja' amozo, mambil avu'un, ti muc xtun avu'un lec. Ti ora to chtun cu'untic jcha'va'altic.

¹²Chajtacbot tal ti atojol. Hech yu'un ic'bun me yu'un lum c'ux ti co'nton. ¹³Ti manchuc ja' amozoe ti jc'an ti jchi'in comel li'to yu'un chiscoltaun. Taca xu' chavac'bun jchi'in li'to, sjeluc chacoltaun yu'un li' chuculun ti sventa ti lequil ach' c'ope. ¹⁴Mu jc'an jpas hech ja'to mi laj aval amantal atuc. Yu'un mu jc'an ti sujbiilot chacoltaun. Ja' lec mi yutsil avo'nton chapas. ¹⁵Yu'un hech ti jnop ho'oni. Yu'un ti hech iloc' ti atojol ep c'ac'ale, yu'un hech chavic' yan vuelta ma'uc no'ox ti jayib c'ac'al li' ti balumile. Ja' chachi'in abaic sbatel osil. ¹⁶Ma'uc no'ox amozo ti chaviq'ue. Ja' quermanotic sbatel osil. Ja' c'ux ti co'ntonotic. Jelaven c'ux ti co'nton jtuc. Ech'em to c'ux ti avo'nton uc yu'un ja' amozo, ja' avermano xa uc ti stojol ti Cristoe.

¹⁷Hech yu'un mi yu'un jchi'il jbatic ti avo'nton chava'i, ic'bun me ti atojol hech chaj c'u che'el lec chavilun. ¹⁸Mi oy smul staoj ti atojole, mi oy yil ti atojole, ho'on

me chavac'bun jtoc jtuc. ¹⁹Ho'on Pabloun jtuc laj jts'iba ti jc'ob ti chajtojbote. Ho'oni mu hechuc co'nton ti oy avil ti jtocol yu'un ti laj jcholbot ti sc'op Diose hech lic ach'un. ²⁰Lec oy che'e, quermano. Nichimuc me co'nton avu'un ti stojol ti Cajvaltique. Ac'o muc'ubuc co'nton avu'un ti stojol ti Cajvaltique.

²¹Yu'un ti jna' ti chach'umbun ti jc'ope hech yu'un ti hech laj jts'ibabote. Ti jna' uc ti ech'em chapas hech chaj c'u che'el laj calbote. ²²Meltsambun jcuarto uc yu'un ti jch'un ti mi hech tsc'an ti Diose chtal jchi'inoxuc yu'un ti hech avac'oj aba chac'opombun Dios ti jtocol.

Hech ilaj yo'nton laj sc'opon ti carta ti Filemone

²³Chabanucot la xal ti Epafrase, ja' ti li' chixchi'inun ti yut chuquel ti sventa ti Cristo Jesuse. ²⁴Chabanucot la xal uc ti Marcose, ti Aristarcoe, ti Demase, ti Lucase, ja' ti jchi'il jbatutic ti abtel xchi'uc li'to.

²⁵Ac'o yac'boxuc ep bendición ti Cajvaltic Jesucristoe. (C'alal te oy ti Roma ti Pabloc, ja' laj sts'ibabe scarta ti Filemone. Ja' laj xch'amumbe sc'ob ti Onésimoe, ja' ti mozoe, hech laj spas.)

JA' TI SCARTA TI QUERMANOTIC JUDIOETIQUE TI HEBREO TI SC'OPIQUE

Ja' sc'opilal ti laj xa sc'oponucutic
ti Diose yu'un tal sc'oponucutic
li' ti balumile ti Snich'one

1 Ti vo'one ic'oponilanat ti
jtatamol jmembeltique yu'un
ti Diose hech laj sc'oponilan ti
j'alc'opetic yu'une. Mu co'oluc
laj yac' ti q'uelel ti sp'ijile ti jujun
vuelta ti stojol ti j'alc'opetic
yu'une. Oy ic'oponat ti svaich, oy
bu ilol'aj xchi'uc ti j'alc'opetic
yu'une. Oy ep yantic uc. ²Ti ora to
laj xa sc'oponucutic ti Diose yu'un
tal sc'oponucutic li' ti balumile ti
Snich'one, ti yac'ojbe sventain scotol
ti c'utic oye. Ja' ti Snich'one ti laj
yac'be spas ti balumile xchi'uc scotol
ti c'utic oye. ³Ti sventa ti Snich'one
laj jq'ueltic ti oy yutsil yo'nton ti
Diose. Ti sventa ti yabtele ivinaj ti jun
oyic xchi'uc ti Diose. Yu'un jelaven
sp'ijil ti Snich'on ti Diose, hech yu'un
ja' ti sc'op no'ox chal ti lec oy scotol
ti c'utic oye. Ja' tal smal xch'ich'el
yu'un hech ich'ay ti jmultique, patil
ba nacluc ti sbats'ic'ob ti Diose, ja' ti
mero totil ajvalil ti te oy ti cajale. Te
ba xchi'in o.

Ja' sc'opilal ti ja' tsots yabtel yich'oj
ti Snich'on ti Diose; ja' mu tsotsuc
yabtel yich'oj ti ch'ul abatetique

⁴Ja' tsots yabtel yich'oj ti Snich'on
ti Diose; ja' mu tsotsuc yabtel
yich'oj ti ch'ul abatetique. Yu'un
ti hech ch'albat yu'un ti Diose “ja'
Jnich'on” ti xchie, hech chvinaj
ti tsots yabtel yich'oj. Yu'un mu
hechuc ch'albat mi junuc ti ch'ul
abatetique yu'un ti Diose. ⁵Ti
Snich'on ti Diose hech i'albat yu'un
ti Stote:

Ho'ot Jnich'onot, chcac' ti
q'uelel ti ho'ot Jnich'onote,
x'utat. Mu hechuc i'albatic mi junuc
ti ch'ul abatetique yu'un ti Diose.
Ti Snich'on ti Diose hech i'albat
sc'opilal ti vo'one yu'un ti Stote:

Ho'on Stotun. Ja' Jnich'on,
xchi sc'opilal. Mu hechuc i'albat
sc'opilalic mi junuc ti ch'ul
abatetique yu'un ti Diose. ⁶Ja' sba
Snich'on ti Diose yu'un ti ho'ucutic
its'inalucutic. Ti Diose hech laj
yalbe sc'opilal ti sba Snich'one
c'alal chtal spas mantal li' ti
balumile:

Tspasat ti muc' uc yu'un scotol
 ti ch'ul abatetic cu'une ti
 Jnich'one,
 xchi. ⁷Hech ts'ibabil ti sc'op ti
 Diose. Ja' sc'opilal ti ch'ul abatetic
 yu'une:
 Ti abatetic yu'une hech chaj c'u
 che'el ti iq'ue,
 hech chaj c'u che'el ti c'oc' uque
 ti ja' no'ox chch'unic mantal.
 Chba coltavanuc o chba yac'
 castigo,
 ti xchie. ⁸Hech ts'ibabil ti sc'op ti
 Diose, ja' sc'opilal ti Snich'one:
 Diosot, sbatel osil chapas mantal.
 Atalel toj chachapanvan.
⁹Scotol ora chac'an ti c'usi leque.
 Mi jutuc mu xac'an ti c'usi
 chopole.
 Hech yu'un ti Diose, ja' ti Dios
 avu'un uque, laj xa yac'bot
 ep bendición yu'un hech más
 nichim no'ox avo'nton, ho'ot
 ti Snich'onote.
 Mu nichimuc yo'ntonic ti
 abatetic yu'une,
 xchi sc'opilal ti Jesuse. ¹⁰Hech
 sc'opilal uc ti Snich'one ti ts'ibabil
 uc ti sc'op ti Diose:
 Ho'ot, Cajval, laj ameltsan ti
 balumile ti vo'one.
 Ja' avabtel uc ti vinajele xchi'uc
 scotol ti c'utic te oye.
¹¹Ti balumile ti vinajele chljaj.
 Ho'oti mu xana' xacham.
 Ti vinajele ti balumile chpoquib
 hech chaj c'u che'el chpoquib
 jc'u'tutic.
¹²Chc'ot yorail ti chajel chabal
 hech chaj c'u che'el ti jeltutic
 jc'u'tutic ti jbaltutic.
 Ho'oti atalel te oyot; mu'yuc bu
 chacham,

xchi sc'opilal. ¹³Ti Snich'on ti Diose
 hech i'albat yu'un ti Stote:

Chlic naclan li'i ti jbats'ic'ob
 ja'to mi laj jtsalbot scotol
 avajcontra,

x'utat. Mu hechuc i'albatic mi
 junuc ti ch'ul abatetique yu'un ti
 Diose. ¹⁴Yu'un ti ch'ul abatetique
 ja' abatetic no'ox ti chtacatic batel
 yu'un ti Diose yu'un hech ac'o
 xchabiic ti much'utic chcolique.

**Ja' sc'opilal ti bu c'amba
 colucutic mi mu jpastic ti
 muc' ti sc'op ti Cajvaltique**

2 Hech yu'un persa ti jpastic ti
 muc' ti sc'op ti Cajvaltique ti
 ca'yojtique yu'un hech mu xijch'ay
 ti be. ²⁻³Ti jtatamol jmembeltique ti
 vo'one ti laj sp'ajic ti mantaletic ti
 laj yal ti vo'one ti ch'ul abatetique
 ti muc xch'unique, ja' i'ac'bat
 stojic manchuc mi mu tsotsuc
 yabtel yich'oj ti ch'ul abatetique.
 Hech yu'un ti ora to ibu c'amba
 colucutic ti ho'ucutique mi mu
 jpastic ti muc' ti sc'op ti Cajvaltique
 ti ja' más tsots yabtel yich'oje! Ja'
 primero laj xchol ti Cajvaltique ti
 c'u che'el chijcolucutique. Patil lic
 xcholbucutic ca'itic ti much'utic
 laj xch'umbeic sc'ope. ⁴Ti Diose
 laj yac' ti q'uelel ti ja' ti sc'ope ti
 chchologique yu'un laj yac'be spas
 señaitic xchi'uc jchop o abteletic.
 Ep vuelta laj yac' ti q'uelel ti
 jelaven sp'ijile. Ti Diose oy much'u
 ep laj yac'be sp'ijil, oy much'u
 jutuc no'ox laj yac'be sp'ijil. Ja'
 no'ox ti much'u junucal laj sc'an
 yo'nton stuc ti Diose laj yac'be. Ti
 sventa ti Ch'ul Espíritue ti te oy ti
 yo'ntonique hech i'ac'batic.

**Ja' sc'opilal ti Jesuse yu'un ti
laj yich' sbec'tal icham, más
tsots yabtel laj yich'**

⁵Ti ch'ul abatetique ma'uc ch-
ac'bat sventainic ti ach' balumile ti
chtale, ja' ti yac'oj sba ti jcholbetic
sc'opilale. ⁶Yu'un hech ts'ibabil
ti sc'op ti Diose, hech laj yalbe ti
Diose ti Davide:

Manchuc mi biq'uituntutic
ho'ontutic ti
crixchanountutique pero
chana'untutic.

Chapasuntutic ti muc' ho'ontutic
ti yol snich'onuntutic
crixchano.

⁷Ja' tsots yabtel avu'un ti ch'ul
abatetique.

Ti ho'ontutique mu tsotsuc
cabteltutic.

Pero j'oc' no'ox ti mu tsotsuc
cabtel chavac'buntutique.

Chc'ot yorail ti chavac'untutic
ti pasel ti muc' yu'un
chavac'bun jventaintutic
scotol avabtel.

⁸Chavac'bun jpastutic ti mantal
scotol ti c'utic oye,

xchi ti Davide. Yu'un
chijyac'bucutic jpastic ti mantal
scotol ti c'utic oye, hech yu'un
scotol ti jventaintic. Mu to chquiltic
ti jventainojtic scotol, ho'ucutic ti
crixchanoucutive. ⁹Ja' no'ox laj xa
quiltic ti pasbil xa ti muc' ti Jesuse
ti ora to yu'un tal chamuc ti cruz
yu'un smul scotol crixchanoetic. Ti
c'alal li'oy ti balumile ja' mu tsotsuc
yabtel ic'ot ti Jesuse yu'un laj yich'
sbec'tal. Ja' más tsots yabtel ic'ot ti
ch'ul abatetique. Pero ti ora to más
tsots yabtel yich'oj ti Jesuse. Pasbil

xa ti muc' yu'un ja' jq'uexoltic
yu'un ja' icham cu'untic hech ivinaj
ti c'uxucutic ti yo'nton ti Diose.

¹⁰Lec ti hech ic'ot ti pasele.

Yu'un ti Diose scotol ti c'utic laj
spase xchi'uc scotol ti much'u laj
spase tsc'an ti chtun yu'un. Yu'un
sc'an chic' ochel ti vinajel ep yol
xnich'nab, hech yu'un laj xchapan
mi chich' vocol ti Snich'one hech
xu' chijcolucutic. Hech xu' ch-och
ti totil cu'untic ti Snich'one yu'un
co'ol laj xa yich' vocol hech chaj c'u
che'el chquich'tic. ¹¹Persa jchi'iltic
ti much'u ch-och ti pale cu'untique.
Hech yu'un ti Snich'on ti Diose
mu xq'uexav ti quits'in quixlel
xijyutucutique yu'un ja' jchi'iltic.

¹²Yu'un hech sc'opilal ti Snich'on ti
Diose ts'ibabil ti sc'op ti Diose:

Ti jcholbe ya'yic ac'opilal ti
quits'inabtaque xchi'uc ti
quixleltaque.

Hech jcotoltutic chacac'otutic ti
pasel ti muc',
xchi ts'ibabil sc'opilal. ¹³Hech
sc'opilal uc:

Ti jch'un ti chiscoltaun ti Diose,
xchi ts'ibabil sc'opilal. Hech
sc'opilal uc:

Q'uelo avil ti jnich'nabe ti li'
jchi'inoje ti yac'ojbun jventain
ti Diose,

xchi ts'ibabil sc'opilal.

¹⁴Yu'un oy jbec'tal jch'ich'eltic
ti ho'ucutive, hech ono'ox uc laj
yich' sbec'tal xch'ich'el ti Snich'on
ti Diose. Hech c'alal icham, laj
sjimbe yabtel ti much'u sventainoj
ti ch'ayel hijbat sbatel osile, ja'
ti pucuje. ¹⁵Hech laj yac' ti libre
scotol ti much'utic puru xi'el ti
yo'ntonic yu'un ti ch'ayel chbatique.

¹⁶Ma'uc laj sco'oltajes sba hech chaj c'u che'el ch'ul abat. Ja' laj sco'oltajes sba hech chaj c'u che'el ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Abrahame. ¹⁷Yu'un persa ico'oltajesat yu'un ti Diose hech chaj c'u che'el ti ho'ucutique yu'un hech ihu' yu'un mero jchi'iltic ic'ot. Hech ihu' yu'un i'och ti totil pale cu'untic ti stojol ti Diose. Smantal ti Diose ti chtoj ti jmultique. Laj stoj ti Snich'one hech yu'un lec chil ti Diose ti chixc'uxubinucutic, ti chixch'aybucutic jmultic ti ora to. ¹⁸Ti c'alal ipasbat proval yo'nton ti Jesuse yu'un ti pucuje vocol laj ya'i. Yu'un jun yo'nton ti stojol ti Diose hech yu'un tsalbil ic'ot yu'un. Hech yu'un xu' yu'un chiscoltaucutic ti ora to ti c'alal chispasbucutic proval co'ntontic ti pucuje yu'un ihu' yu'un stuc.

Ja' sc'opilal ti ja' tsots yabtel
yich'oj ti Jesuse; ja' mu tsotsuc
yabtel yich'oj ti Moisesse

3 Hech yu'un, quermanotac, yu'un co'ol lecubtasbil co'ntontique, yu'un co'ol oy jc'opilaltic chijbat ti vinajele, hech yu'un ac'o jnoptic c'u x'elan ti Jesuse ja' ti jch'unojtic ti itacat talel yu'un ti Diose. Ja' ti ochem xa ti totil pale cu'untique. ²Jun yo'nton ti stojol ti Diose, ja' ti i'ac'bat yabtel yu'une. Ja' hech chaj c'u che'el ti Moisesse ti jun yo'nton laj sventain scotol ti jtatamoltique ti vo'onee, ja' ti co'ol t'ujbilic yu'un ti Diose xchi'uc. ³Hech chaj c'u che'el más tpsat ti muc' ti yajval nae, yamal sc'opilal ti snae, ja' no'ox hech más tpsat ti muc' ti

Jesuse, yamal sc'opilal ti Moisesse. ⁴Ep ti j'abteletique hech chaj c'u che'el ti Moisesse pero jun no'ox yajval ti abtele, ja' ti Diose. ⁵Ti Moisesse jun yo'nton laj sventain ti jtatamoltic ti vo'onee, ja' ti co'ol t'ujbilic yu'un ti Diose xchi'uc. Yu'un ja' jbaejbe ti Moisesse ti stojol ti jchi'iltic ti vo'one, hech yu'un ja' señail ti Moisesse ti chtal ti mero jbaejbe cu'untique, ja' ti Jesuse. Yabat Dios no'ox ti Moisesse. ⁶Ja'uc ti Cristoe, ja' Snich'on Dios. Jun yo'nton ch-abtej yu'un ti Stote, ja' ti Jtotic uque. Ja' chisventainucutic, ho'ucutic ti yits'inucutique ti yixlelucutique. Yu'un mi j'ech'el jun co'ntontic ti stojol asta ti slajebal c'ac'ale, mi nichim no'ox co'ntontic ti jmalatic ti tsta yorail ti chijcolucutic yu'une, ho'ucutic yol snich'onucutic uc ti Diose obi.

Ja' sc'opilal ti mu me
xcha'tsatsubtas yo'ntonic

⁷⁻⁸Yu'un ti más tsots yabtel yich'oj ti Snich'on ti Diose, hech yu'un mu me xacha'tsatsubtas avo'ntonic hech chaj c'u che'el chal ti Ch'ul Espiritue te ti sc'op Diose. Hech chal:

Ti ora to ti yac'oj sba chasc'oponot ti Cajvaltique, mu me xacha'tsatsubtas avo'ntonic hech chaj c'u che'el laj spasic ti atamol amebme'elique ti vo'one c'alal laj spasbe proval yo'ntonic te ti xocol balumil.

Ja' laj sp'ajbeic smantal.

⁹Yu'un ijelavilanic ti stojol ti Diose.

Pero its'icbat sbolil yo'ntonic cha'vinic habil.

Hech laj spasic c'alal yac'oj sba
ch-ac'bat sq'uelic ti yabtele.

¹⁰ Hech yu'un ti Diose i'ilin ti
stojol ti mol me'eletique.

Hech laj yal:

“Scotol ora mu sc'an
chixch'umbun jc'op.

Mu sc'an tstam ti be cu'lune”,
xchi.

¹¹ Yu'un ilinem ti stojol hech yu'un
laj yal:

“J'ech'el mu xcac'be chcol ti
libre ti yo'ntonique”,
xchi, xchi ti Ch'ul Espiritue.

¹² Hech yu'un, quermanotac,
chabio me abaic. Mu me ja'uc
ti oy chopol avo'ntonic, ti oy
mu'yuc xch'unojel avo'ntonic, hech
chacomesic ti Diose ti stalel cuxule.

¹³ Ja' tsc'an ti scotol c'ac'al chataq'ui
abaic c'alal oy to ti c'uxubinele
naca me oyuc chacha'tsatsubtas
avo'ntonic scoj ti chalo'laat yu'un
mulil. ¹⁴ Yu'un mi jun co'ntontic
jch'unojtic ti chicoltaucutique
c'alal ti slajebal c'ac'al hech chaj c'u
che'el ti sliqueb, hech cuxulucutic
sbatel osil xchi'uc.

¹⁵ Ti hech laj yale: “Ti ora to
ti yac'oj sba chasc'oponot ti
Cajvaltique, mu me xacha'tsatsubtas
avo'ntonic hech chaj c'u che'el laj
spasic, hech laj sp'ajbeic smantal”,
ti xchie, ¹⁶ ¿much'utic sc'opilalic
ti laj sp'ajbeic ti smantale ti
ya'yojique? ¿Mi ma'uc scotol ti
jtatamoltique ti i'ic'atic loq'uel
tal ti Egipto yu'un ti Moise?

¹⁷ ¿Much'utic sc'opilalic ti ilinem
Dios ti stojolic cha'vinic habil?
Ja' ti jtatamoltique ti laj sta
smulique, ja' ti ichamic te ti xocol
balumile. ¹⁸ ¿Much'utic ti j'ech'el

i'albat sc'opilal yu'un ti Diose
ti mu x'ac'bat chcol ti libre ti
yo'ntonique? Ja' ti jtatamoltique ti
muc xch'unique. ¹⁹ Hech chquiltic ti
yu'un mu'yuc xch'unojel yo'ntonic
hech yu'un ti muc xcol ti libre ti
yo'ntonique.

**Ja' sc'opilal ti chcol ti libre ti
yo'ntonic ti much'utic chch'un
ti choltaat yu'un ti Diose**

4 Hech chaj c'u che'el laj yalbe
ti jtatamoltic ti vo'onee ti
Diose, co'ol chijyalbucutic ti ora
to ti chijyac'bucutic chcol ti libre
ti co'ntontique. Hech yu'un xi'anic
me, mu me ja'uc ti mu xataic ti
hech chcol ti libre ti avo'ntonique.
² Yu'un ti ho'ucutic uque ca'yojtic
uc ti lequil c'ope hech chaj c'u
che'el laj ya'yic ti chicoltaucutic
ti Diose. Hovil ti laj ya'yique yu'un
muc xch'unic. ³ Ti ho'ucutique
ti jun co'ntontic jch'unojtic ti
chicoltaucutic ti Diose, hech yu'un
icol xa ti libre ti co'ntontique. Yu'un
ti Diose hech laj yalbe sc'opilal ti
jtatamoltic ti muc xch'unique:

Yu'un ilinemun ti stojol hech
yu'un laj cal:

“J'ech'el mu xcac'be chcol ti
libre ti yo'ntonique”,

ti xchie. Mu yu'unuc mu
xchapanojuc ti Diose ti tsta yorail ti
chcol ti libre ti yo'ntonique. Ti yorail
laj spas ti balumile ti Diose, ja' yorail
laj xchapan scotol. ⁴ Yu'un hech
ono'ox ts'ibabil ti sc'op Diose ti bu
chalbe sc'opilal ti sucubal c'ac'ale ti
chapajem yu'un scotole. Hech chal:

Ti sucubal c'ac'al laj jcux
co'nton yu'un ihu' xa cu'un
scotol ti cabtele,

ti xchi ti Diose. ⁵Ti hech laj yal:

Mu xcac'be chcol ti libre ti yo'ntonique,
ti xchie, ⁶⁻⁷yu'un xchapanoj ono'ox
ti Diose ti tsta yorail ti oy much'utic
chcol ti libre ti yo'ntonique. Yu'un
muc staic ti jtatomoltic ti jbael
i'albat ya'yique scoj ti muc xch'unic
ti hech chcoltaatic yu'un ti Diose,
hech yu'un ti Diose lic st'uj yan.
C'alal i'ech' xa ep habil, ti Diose
laj xch'amumbe ye ti Davide, co'ol
ono'ox hech laj yal:

Ti ora to ti yac'oj sba
chasc'oponot ti Cajvaltique,
mu me xacha'tsatsubtas
avo'ntonic,

xchi ti Davide, xut ti jtatomoltique.

⁸Ti lajuc sc'anic ti coltaele ti
hech chcol ti libre ti yo'ntonique
ti jchi'iltique ti i'ic'atic xa ochel
ti Canaán yu'un ti Josuee, ti
hechuque muc st'uj xa yan ti Diose.

⁹Hech yu'un hech sc'opilal ti chcol
ti libre ti yo'ntonique ti much'utic
tst'uj ti Diose ti ora to. ¹⁰Scotol
ti much'utic icol xa ti libre ti

yo'ntonique ti ora to, mu xa x'abtej
yu'un hech chcol, yu'un xch'unoj ti
hu'em xa jcoeltic yu'un ti Jesuse.
Hech chaj c'u che'el ti Diose ti mu
xa x'abtej yu'un hu'em ti yabtele.

¹¹Hech yu'un j'ech'el ac'o jch'untic
ti hu'em xa jcoeltic yu'un ti Jesuse
hech chcol ti libre ti co'ntontique.
Mu me ja'uc ti mu xcol ti libre ti
avo'ntonique scoj ti mu j'ech'eluc
chach'unic uque hech chaj c'u
che'el ti jtatomoltic ti vo'onee.

¹²Cuxul ti sc'op ti Diose, hech
yu'un oy yip ch-abtej. Hech chaj
c'u che'el machit ti oy lec yee, mi
hech sc'an ti much'u stsacoje, tsta

xchinamil jbaqueltic. Jelaven to
hech chistijbucutic co'ntontic ti
sc'op ti Diose. Ja' sq'uelojbucutic
scotol co'ntontic. Sna'oj scotol ti
c'usi ti jnoptique. Sna'oj scotol ti
c'usi ti jc'antique. ¹³Scotol chil ti
Diose. Mu'yuc much'u xu' snac' sba
ti stojol. Ti Diose chil scotol ti c'utic
pasbil yu'une. Mu yu'unuc mu xil.
Manchuc mi ti jc'an ti jmultic ti
jmultique, ja' chil scotol ti Diose ti
ja' chijyich'bucutic jc'optic yu'un ti
cabteltique.

**Ja' sc'opilal ti ja' totil pale
cu'untic ti Jesuse**

¹⁴Yu'un oy xa ti totil pale
cu'untique ti ic'ot xa ti stojol ti
Diose te ti vinajel, ja' ti Jesuse, ja'
ti Snich'on ti Diose, hech yu'un
junuc me co'ntontic ti jch'untic ti
chiscoltaucutique. ¹⁵Mu yu'unuc
mu sna' ti totil pale cu'untique
ti uts jbatique ti mu'yuc yip ti
co'ntontique. Ja' sna' scotol yu'un
co'ol ipasbat proval yo'nton yu'un
ti pucuje hech chaj c'u che'el
chispasbucutic proval co'ntontic ti
ho'ucutique. Ja' tsalbil ic'ot yu'un.
¹⁶Hech yu'un mu me jxi'tic, ac'o
nopejucutic tal ti stojol ti Diose ti
xu' yu'un scotole. Ac'o jc'antic ti
chiscoltaucutique yu'un c'uxucutic
ti yo'nton. Hech chquich'tic
c'uxubinel, chquich'tic coltael c'alal
oy jvocoltic.

5 Scotol ti much'utic ch-och ti
totil pale li' ti balumile, ja'
cht'ujat yu'un ti Diose yu'un hech
ch-ac'bat yabtel yu'un ti Diose
yu'un ja' chc'opoj ti stojol ti Diose
yu'un ti xchi'iltaque. Ch'amumbil
sc'ob yu'un ti xchi'iltaque yu'un

chac' ti stojol ti Diose ti xch'ich'el ti vacaxe, mi carneroe, yu'un hech chch'ay smul ti xchi'iltaque. ²Yu'un co'ol yo'nton xchi'uc ti xchi'ile, hech yu'un xu' yu'un chc'uxubin ti much'u mu sna' c'u spas xchi'uc ti much'u chch'ay ti bee. ³Yu'un co'ol yo'nton xchi'uc ti xchi'iltaque, hech yu'un persa chac' ti ch'ayel smul uc, chac'be smoton Dios uc. Ma'uc no'ox chac'be ti ch'ayel smul ti xchi'iltaque.

⁴Mu'yuc much'u tsnop stuc ti ch-och ti totil pale. Ja' no'ox ch-och ti much'u cht'ujat yu'un ti Diose hech chaj c'u che'el ti Aarone.

⁵Hech ono'ox uc ti Cristoe, mu yu'unuc stuc laj stic' sba ti totil pale cu'untic. Ja' it'ujat yu'un ti Diose. Hech yu'un hech i'albat yu'un ti Diose:

Ho'ot Jnich'onot.

Chcac' ti q'uelel ti ho'ot

Jnich'onote,

ti x'utate. ⁶Hech oy sc'opilal uc ti sc'op Dios ti yan hun ti hech ono'ox albil yu'un ti Diose:

Ho'ot cha'och ti totil pale sventa sbatel osil.

Co'ol chavich' avabtel hech chaj c'u che'el ti Melquisedeque yu'un smacoj xcha'jechel ti Melquisedeque.

Ochem ti totil pale, ochem ti ajvalil uc,

ti x'utate. ⁷C'alal i'ay li' ti balumile ti Jesuse, sco'oltajesoj sba hech chaj c'u che'el ti ho'ucutique. Hech yu'un ep laj yalbe vocol ti Diose yu'un mu me xcham ja'to mi ihu' yu'un ti yabtele. C'alal laj sc'opon Dios, i'avan, i'oc', yu'un ta xa xcham laj ya'i. Yu'un laj spas ti

muc' ti Diose hech yu'un itsacbat sc'op yu'un ti Diose. Hech yu'un icoltaat. ⁸Manchuc mi ja' Snich'on ti Diose, yu'un ti laj yich' vocole, hech laj xchan scotol ti c'utic cha'al ti ch'unel ti Diose. ⁹Ts'acal laj xchan scotol hech yu'un xu' yu'un tscolta sbatel osil scotol ti much'utic tspasat ti muc' yu'une. ¹⁰Hech i'ac'bat yich' yabtel yu'un ti Diose hech chaj c'u che'el ti Melquisedeque. Hech i'och ti totil pale cu'untic jeotoltic. I'och ti ajvalil cu'untic uc. Hech yu'un hech xu' laj sventain scotol xchi'uc ti ho'ucutique ti judioucutive.

Ja' sc'opilal ti much'u ja' no'ox puru chu'il tsc'anilan

¹¹Oy to ep sc'opilal ti totil pale cu'untique ti ta to xajcholboxuc ava'yic. Vocol ti jc'an chajcholboxuc yu'un mu xac'an xava'ibeic sjam.

¹²Yu'un vo'one xa ach'unojic. Ti lajuc ach'unique, vo'one na'ochic xa ti jchanubtasvanej ti hechuque. Ja'uque muc xac'an xach'unic.

Hech yu'un sc'an ti chavich'ic chanubtasel ti sliqueb yan vuelta. Chu'il to chac'anic ti ora to. Mu to xu' avu'unic ti ve'elile. ¹³Scotol ti much'utic chu'il to tsc'anique, mu sna' c'usi lec ti pasel yu'un olol to. ¹⁴Ja' tsc'anic ti ve'elile ti much'utic oy xa yo'ntonique, ja' ti much'utic laj xa xchanic ti c'utic lec ti pasele, laj xa xchanic uc ti c'utic mu xtun ti pasele.

Ja' sc'opilal ti ac'o me anuc yo'ntonic ac'o sc'anic ti ve'elile

6 Mu me ja'uc no'ox ta yutsil ti jayp'el comen ti co'ntontique.

Mu me ja'uc no'ox chcalilantic. Ja' tsc'an xmelmun ti jch'untic ti c'utic chijyalbucutic ti Cristoe. Mu me ja'uc no'ox chcalilambe jbatice ti ac'o comuc cu'untic ti c'usi laj jpastic ti vo'one ti chijcolucutic yu'un laj jcuytique. Mu me ja'uc no'ox chcalilambe jbatice ti ac'o jch'untic ti Diose. ²Mu me ja'uc no'ox chcalilambe jbatice sc'opilal ti ich'ho'e c'alal laj scajambucutic sc'ob ti joltique, xchi'uc ti oy cuxlejal sbatel osil, xchi'uc ti oy castigo yu'un mulil sbatel osil. Mu me ja'uc no'ox xcalilantic. Mu hechuc ch-an yip co'ntontic. Mu tauc yutsil. ³Ac'o me anuc co'ntontic. Ac'o jc'antic ti ve'elile. Mu me staojuc no'ox sjam puru chu'il ti jc'antic. Hech yu'un ja' chataic ti ve'elil ti ora to. Chc'ot ti pasel mi hech tsc'an ti Diose.

⁴Ho'ucutic ti p'ijubenucutic xae, ti nijch'aybat xa jmultic yu'un ti Cajvaltique, ti nij'ac'bat xa quich'tic ti Ch'ul Espiritue, ⁵ti laj xa jve'elintic ti sc'op ti Diose, ti quilojtic xa ti chiscoltaucutic ti Diose ti sbatel osil oye, ⁶mi ti jchibajes co'ntontic ti stojol ti Diose, mu xa xu' ti jsutes co'ntontic yan vuelta. Yu'un chcac'tic ti milel ti cruz yan vuelta ti Snich'on ti Diose. Yu'un chcac'tic ti labanel yan vuelta. ⁷Ja' xanop ava'yic ti c'u che'el ch-abtej ti balumile. Ti balumile ti chuch'ilan ti ho' ti chtalilane, ja' chch'i ti c'usi ti jts'untique hech chtun cu'untic yu'un ac'bil bendición yu'un ti Diose. Ja' hech sc'opilal ti much'utic ti tsc'anilanic ti sc'op ti Diose. ⁸Ja'uc ti balumile ti mu

xuch' ti ho'e ti ja' no'ox chch'i puru ch'ix puru tomal ch'ix, yu'un mu xch'i ti c'usi chtun cu'untique, hech yu'un mu'yuc stu cu'untic. Mu'yuc stu icom o asta tsta yorail chchic'at ti c'oc'. Ja' hech sc'opilal ti much'utic chchibajes yo'ntonique.

Ja' sc'opilal ti c'u x'elan mi jch'unojtic ti chc'ot ti pasel ti chiscoltaucutic ti Diose hech chaj c'u che'el yalojbucutic

⁹Yu'un ti hech laj calboxuc ava'yique, mu me hechuc ac'opilal ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone. Ti jch'un ti jun avo'ntonic ti ora to hech yu'un ti jna' ti chacolique. ¹⁰Yu'un ti Diose mu hechuc yo'nton ti chch'ay ti yo'nton ti c'utic lec apasojique yu'un c'ux chava'yic ti Diose. Laj xa avac' abaic ti abatinel yu'un ti quermanotic ti oyoxuc ti stojol ti Diose xchi'uc. Hech yac'oj sba chapasic asta ti ora to. ¹¹Ti ho'ontutique ti jc'antutic ti hech chac'uxubinvanic acotolic. Hech me xapasilanic asta tsta yorail ti chacolique. ¹²Yu'un mi chana'ic ti chacolique hech mu sta avo'ntonic chach'umbeic sc'op asta chacolic. Mu xach'ajubic, ja' chanutsic ti much'utic chich'ic ti bendicione ti yaloj ti Diose ti chac'be yu'un oy xch'unojel yo'ntonic, yu'un oy yip yo'ntonic tsmalaic ti bendicione.

¹³Ti Diose c'alal laj yalbe ti Abrahame ti chac'be ep bendicione yu'un mu'yuc much'u yan oy sp'ijil, stuc no'ox jelaven sp'ijil ti Diose, hech yu'un stuc laj sva'an sba ti rextico ti Diose ti persa chc'ot ti pasel ti chac'be ti bendicione. ¹⁴Hech laj yalbe

ti Abrahame: “Melel chcal ti chacac'bot ep bendición. Ep chp'ol avelnich'on”, xut ti Abrahame. ¹⁵Yu'un jun yo'nton laj smala ti bendicione ti Abrahame, hech yu'un laj yich' ti bendicione hech chaj c'u che'el i'albat ti sliqueb. ¹⁶Ti crixchanoetique tst'ujic ti much'u más ep sp'ijile yu'un tsva'anic ti rextico yu'un hech chch'umbat ti c'u che'el laj yale. ¹⁷Hech uc ti Diose laj sc'an ti j'ech'el ti jch'untic xchi'uc ti Abrahame ti chc'ot ti pasel ti c'u che'el laj xa yalbe ti Abrahame. Ja' jc'opilaltic ti ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti sventa xch'unojel yo'nton. Hech yu'un stuc tsva'an sba ti rextico ti Diose. ¹⁸Primero laj yal smantal ti Diose. Ja' xchibal xchi'uc ti c'alal laj sva'an sba ti rextico. Yu'un mu sna' snop c'op ti Diose, hech yu'un mu xla'j sc'opilal ti c'u che'el laj yale. Yu'un ti hech chca'itique, ep ch-an stsatsal co'ntontic, ho'ucutic ti cac'oj jbat'ic ti sc'obe. Yu'un jch'unojtic ti chc'ot ti pasel ti chiscoltaucutic ti Diose hech chaj c'u che'el yalobjucutic. ¹⁹⁻²⁰Yu'un hech jch'unojtic, oy stsatsal co'ntontic, mu xijch'ay. Hech chaj c'u che'el ti barco ti mu xa xu' buc no'ox chbat yu'un pajal ti yut nab ti anclataqu'ine, ja' hech ti ho'ucutic. Ja' anclataqu'in ti xch'unojel co'ntontic hech yu'un te oyucutic o ti stojol ti Diose. Yu'un hech oy ti xch'unojel co'ntontic, hech yu'un ti jna'tic ti xu' chij'ochucutic ti mero stojol ti Diose. Ma'uc hech chaj c'u che'el ti totil pale ti vo'one ti stuc no'ox i'och ti jelaven ch'ul cuartoe ti

mu xu' x'och ti crixchanoetique. Ti Jesuse ja' ochem xa ti jelaven ch'ul cuartoe, ja' ti vinajele, yu'un ja' totil pale cu'untic ti stojol ti Diose sventa sbatel osil. Ja' te chijyic'ucutic ochel uc yu'un ja' baejem xa cu'untic. Ja' smacoj xcha'jechel hech chaj c'u che'el ti Melquisedeque. Ja' totil ajvalil cu'untic uc.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti ja' smacoj xcha'jechel hech chaj c'u che'el ti Melquisedeque

7 Ti Melquisedeque, ja' ajvalil yu'un ti jteclum Salem sbi. Ja' tic'bil uc ti totil pale yu'un ti Diose ti ja' jelaven sp'ijile. Ti Melquisedeque laj snup ti be ti Abrahame c'alal isut xa tal yu'un a scolta tal ti ajvaliletique ti chucbil ibatic yu'un ti j'eleq'uetique. Ti Melquisedeque laj yac'be bendición ti Abrahame. ²Ti Abrahame lic stus ti lajlajuneb scotol ti c'utic oy yu'un ti j'eleq'uetique ti laj spojbe tale. Jujun laj sloq'ues ti lajlajuneb. Ti c'u yepal laj sloq'uese ja' laj yac'be ti totil palee, ja' ti Melquisedeque. Yu'un ti Melquisedec xchi ti sbie, “ja' totil ajvalil ti smacoj scotol ti toj o'ntonile”, xchi sjam. Yu'un ti ajvalil yu'un Salem ti xchi sc'opilale “ja' totil ajvalil ti smacoj scotol ti jun o'ntonile”, xchi sjam. ³Mu p'ejeluc ti hun much'u stot sme' ti Melquisedeque. Mu xca'itic c'usi ora i'an, c'usi ora icham. Ja' totil pale sventa sbatel osil ti Melquisedeque chil ti Diose. Yu'un mu xca'itic sc'opilal bu ital bu ibat, hech yu'un ja' señail ti Melquisedeque yu'un cuxul sbatel osil ti Snich'on ti Diose.

⁴Nopic lec ti ja' muc' i'ilat ti Melquisedeque yu'un ti jtatamoltic Abrahame, yu'un laj yac'be jujun ti lajlajuneb ti Melquisedeque ti Abrahame. Jujun laj sloq'ues ti lajlajuneb ti scotol ti c'utic laj spoj tal ti c'alal i'ay ti pleitoe. Ti c'u yepal laj sloq'uese ja' laj yac'be ti Melquisedeque. ⁵Ti ja'uc jchi'iltic ti Melquisedeque, hech sjam ti i'ac'bat ti jujun ti lajlajuneb yu'un ti jtatamoltic Abrahame. Yu'un patil c'alal i'ochic ti pale ti yelnich'nab ti Levie, laj yalbutic ti ja' tsc'an ti jujun ti jloq'uestic ti lajlajuneb ti scotol ti c'usi ch-an cu'untique yu'un chcac'betic. Yu'un ja' jchi'iltic ch-abtej cu'untic. ⁶Ti Melquisedeque ti ma'uc jchi'iltique i'ac'bat jujun ti lajlajuneb yu'un ti jtotic Abrahame. Ti Melquisedeque laj yac'be bendición ti Abrahame, ja' ti t'ujbil ti ep ch-ac'bat bendición yu'un ti Diose. ⁷Jcotoltic ti jna'tic ti ja' ono'ox chich' bendición ti much'utic yamal yabtele. Ja' ono'ox chac' bendición ti much'u tsots yabtel yich'oje. ⁸Ti jtos ti paleetique, ja' ti yelnich'nab ti Levie, ja' ti i'ac'batic ti jujun ti lajlajuneb yu'un ti xchi'iltaque, ja' ichamic lume. Ti jun ti palee, ja' ti Melquisedeque, ja' ti i'ac'bat jujun ti lajlajuneb yu'un ti Abrahame, ja' no'ox oy sc'opilal ti sc'op ti Diose ti ja' icuxi, mu'yuc sc'opilal ti ichame. ⁹⁻¹⁰Yac'ojbe ti jujun ti lajlajuneb uc ti Melquisedeque ti Levie c'otem yu'un ja' laj yac' ti statamole, ja' ti Abrahame, laj yac'be ti Melquisedeque. Te xa oy ti Levie ya'yel c'alal laj snup ti be ti Abrahame ti Melquisedeque. Yu'un

ja' ts'acal to ti it'ujat ti yelnich'nab ti Levie yu'un ch-och ti palee.

¹¹Ti ja'uc nijcol o yu'un ti mantaletique ti laj yalbutic comel ti yelnich'nab ti Levie ti ja' smacojic o ti yabtel ti palee, mu hechuc xa it'ujat yan ti hechuque. Ja'uque it'ujat yan yu'un hech co'ol chich' yabtel hech chaj c'u che'el ti Melquisedeque. ¹²Yu'un ilaj yabtel ti yelnich'nab ti Levie, hech ilaj sc'opilal uc ti mantaletique ti laj yalique. ¹³Ti Jesuse ti ja' ochem xa ti totil pale cu'untique, mu yelnich'onuc ti Levie. Oy ti sventa yan jchop, ja' ti mu'yuc bu albil sc'opilal yu'un chba yac' smoton Dios te ti scajaneb smoton ti Diose. ¹⁴Yu'un jcotoltic ti jna'tic ti ja' yelnich'on ti Judae ti Cajvaltique. Ti yelnich'on ti Judae mi junuc mu hechuc albil sc'opilal yu'un ti Moisee ti ch-ochic ti palee.

¹⁵Yu'un co'ol laj xa yich' yabtel hech chaj c'u che'el ti Melquisedeque ti ach' totil pale cu'untique, hech chvinaj ti ijel xa ti smantal ti Diose. ¹⁶Yu'un ti i'och ti totil pale cu'untic ti Jesuse, ma'uc yu'un much'u statamol yu'un hech i'och ti pale. Ja' smantal ti Diose ti i'och yu'un cuxul sbatel osil hech sbatel osil ch-abtej cu'untic ti stojol ti Diose. ¹⁷Yu'un hech albil sc'opilal:

Ho'ot cha'och ti totil pale sventa sbatel osil.

Co'ol chavich' avabtel hech chaj c'u che'el ti Melquisedeque yu'un smacoj xcha'jechel ti Melquisedeque.

Ochem ti totil pale, ochem ti ajvalil uc,

ti x'utate. ¹⁸Hech yu'un ilaj xa sc'opilal ti oy paleetic li' ti balumile yu'un mu xu' chij'och ti stojol Dios yu'unic. ¹⁹Yu'un ti Jesuse xu' chij'och ti stojol Dios yu'un, yu'un ja' ti sventa ti mu xa quecheluc quilintaeltic ti stojol ti Diose.

²⁰⁻²¹Ti Diose laj yal mantal laj sva'an sba ti rextico uc ti hech tstic' ti Snich'one. Yu'un hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose:

Mu sna' sutes sc'op ti Jtotic Diose.

J'ech'el laj xa yalbe ti Cajvaltique:

“Ho'ot cha'och ti totil pale sventa sbatel osil”,

xchi ti Diose, ti xchie. Ja'uc ti yelnich'nab ti Levie, ja' no'ox laj yal ti hech ch-ochilanic ti pale.

²²Hech yu'un más tsots yabtel i'ac'bat ti Jesuse yu'un ti Diose yu'un laj sva'an sba ti rextico. Ja' más lec ti ach'trato ti ora to ti hech laj xa xchapan xchi'uc ti ho'ucutique ti Diose. Ja' seña'il ti ach'trato yu'un te xa oy ti vinajel ti Jesuse, ja' chc'opoj cu'untic.

²³Ti yelnich'nab ti Levie xmelmun i'ochic ti totil pale. Hech xmelmun ichamic uc. Ep ti totil paleetique ti i'ech'ique li' ti balumile ti vo'one.

²⁴Ti ora to yu'un ja' i'och ti totil pale cu'untic ti Jesuse, mu xa xjel yu'un ja' cuxul sbatel osil. ²⁵Hech yu'un j'ech'el chcol yu'un ti Jesuse scotol ti much'utic chnopejic tal ti stojol ti Diose ti sventa. Yu'un ja' cuxul sbatel osil ti Jesuse. Ja' scotol c'ac'al chc'opoj yu'unic ti stojol ti Diose ti Jesuse.

²⁶Yu'un ja' tsc'an ti hech oy ti totil pale cu'untique. Ja' ti lec

yo'ntone, ti mu sna' spas c'usi chopole, ti mu'yuc mulil ti stojole, ti mu co'oluc hech chaj c'u che'el ti ho'ucutique ti oy jmultique, ti pasbil xa ti muc' ti ora to te ti sbats'ic'ob ti Diose. ²⁷Ja'uc ti totil paleetique scotol c'ac'al laj smililambe smoton ti Diose. Jbael laj yaqu'ic ti ch'ayel smul stuquic, patil laj yac'be ti ch'ayel smul ti xchi'iltaque. Mu hechuc ti Cajvaltique. Ja' j'ech'el no'ox laj yac' sba ti milel yu'un jmultic stuc. ²⁸Ti poco mantal yu'un ti Diose ja' chal ti ch-ochic ti totil pale viniquetic ti mu'yuc yip yo'ntonique. Ja' ti c'alal laj sva'an sba ti rextico ti Diose, ja' laj yac' ochuc ti Snich'one ti ja' j'ech'el no'ox tsts'al yu'un ti muliletique. Hech yu'un ilaj sc'opilal ti poco mantal yu'un ti Diose.

Ja' sc'opilal ti sventainoj ti ach'tratoe ti Jesuse

8 Ja' hech sjam ti c'usi laj xa jcholboxuque. Hech oy ti totil pale ti sventainojucutique. Ti ora to te nacal ti sbats'ic'ob ti Diose te ti vinajel, pasbil ti muc'. Ti Diose te nacal ti smuc'ta nacleb tspas ti mantal scotol. ²Ti totil paleetic ti i'ech'ic li' ti balumile i'abtej cu'untic te ti templonucule, ti ja' pasbil ti sc'ob crixchanoetique. Ja'uc ti totil pale cu'untic ti ora to te ch-abtej cu'untic ti mero stojol ti Diose te ti vinajel, ti ja' pasbil yu'un ti Diose. ³Scotol ti much'utic i'och ti totil pale li' ti balumile ti vo'onee, ja' yabtelic laj yaqu'uilambe smoton ti Diose, laj smililambe smoton ti Diose. Ja'uc ti totil pale

cu'untic ti ora to laj xa yac'be smoton ti Dios uque. J'ech'el no'ox laj yac' ti motonile, ja' motonil ti stuque. J'ech'el no'ox laj yac' sba pero ja' chtunilan cu'untic scotol c'ac'al asta sbatel osil. Ja' más lec yabtel stuc. ⁴Ti ja'uc li' ti balumil ch-abtej ti Jesuse, mu xtic'at ti totil pale yu'un ti jchi'iltique yu'un yan ti yabtel ti Jesuse. Mu co'oluc yabtelic xchi'uc ti totil paleetic li' ti balumile ti chac'beic smoton Dios stuquique hech chaj c'u che'el chal ti mantaletique. Ja'uc ti Jesuse, ja' sventa vinajel. ⁵Yu'un ti templo li' ti balumile ja' señaile no'ox hech chaj c'u che'el oy ti vinajel. Ja' sjam ti hech ipasat ti mantal ti Moisesse yu'un ti Diose c'alal lic smeltsan ti templonucule: “Scotol ta me xameltsan hech chaj c'u che'el ti señaile ti laj cac'bot avil te ti ba vits”, ti x'utate. ⁶Ti yabtel ti yich'oj ti paleetic li' ti balumile mu xco'olaj xchi'uc ti yabtel ti yich'oj ti Jesuse. Ja' más lec ti yabtel ti yich'oj stuc ti Jesuse. Ja' más lec ti ach'trato ti sventainoj stuque, yu'un ja' chijcolucutic yu'un sbatel osil.

⁷Ti nijcoluc yu'un ti sba tratoe, mu persauc oy yantrato ti hechuque. ⁸Yu'un laj yil ti Diose ti muc xch'un yu'unic ti mantaletique ti jtatamol jmembeltique ti vo'one, hech yu'un hech laj yal:

Ta me sta yorail ti yan to c'ac'al ti jpas tratoe xchi'uc ti avelnich'nabique, ho'oxuc ti yelnich'onoxuc ti Israel xchi'uque.

Manchuc mi cha'tos avac'oj abaic ti ora to, jun no'ox chaquilic asta avelnich'nabic.

⁹Mu xa co'oluc ti tratoe ti jpas xchi'uc ti avelnich'nabique hech chaj c'u che'el laj jpas xchi'uc ti atatamol amembeltique ti vo'one ti ja' laj quic' loqu'el tal te ti slumal Egipto.

Ja' no'ox laj jcoltailan hech ihu' yu'unic ijelavic ti butic ijelavique.

Yu'un mu j'ech'eluc laj spas ti muc' ti tratoe cu'unc, hech yu'un ti jcomes ti poco tratoe, xchi ti Diose.

¹⁰Hech yu'un hech oy ti tratoe ti jpas xchi'uc ti avelnich'nabique.

Ta me sta yorail chcac'be ti yo'ntonic ti mantaletic cu'unc.

Ta me jts'ibabe ti yo'ntonic.

Ho'on Diosun yu'unic chic'ot ti mero melec.

Ja' cu'un che'lotic ti mero melec.

¹¹Mi junuc mu'yuc much'u chalbe sbaic hech:

“Ojtiquino ti Cajvaltique”, mu xut sbaic hech.

Yu'un ti jujune xiyojtiquinucun manchuc mi muc' mi biq'uitic.

Mu xalbe sbaic yu'un hech chiyojtiquinucun scotolic.

¹²Yu'un j'ech'el chch'ay ti co'nton ti smulique,

xchi ti Diose. ¹³“Ti jpas ach'trato”, ti xchie, yu'un mu xa xtun ti poco tratoe. Yu'un ja' ti bu mu'yuc xa stu, ja' ti jtentic comel.

9 Ti primero tratoe hech ipasatic ti mantal yu'un ti Diose ti jtatamol jmembeltique ti vo'one ti ac'o spasic ti temploe. I'albat uc yu'un ti Diose ti c'u che'el tsc'an ti chac' sbaic ti abatinel ti stojol ti

Diose te ti templo. ²Hech lic spasic ti templonucule. Ja' hech ti chib cuarto ti yute. Te ti sba cuarto, ja' ti ch'ul cuarto i'ac'bat sbie, oy ti yav c'oq'ue, ja' ti candelero sbie, xchi'uc ti mesa yo' bu laj yaq'uic ti vaje te ti stojol ti DiOSE. ³⁻⁴Ti xcha'c'olol ti nae ti ch'acbil ti poq'ue, ja' ti jelaven ch'ul cuarto sbie. Ja' te oy ti mesa ti bu chc'ot vxaxan ti pome ti totil palee. Ja' macbil ti c'anal taq'uin ti mesae. Te oy uc ti arca ti sventa ti tratOE. Macbil ti c'anal taq'uin uc ti arcae. Te tiq'uil ti yut ti arcae ti jun p'in pasbil ti c'anal taq'uin uc yo' bu q'uejbil ti manavaje. Te tiq'uil uc ti snabte' ti AaronE ti laj yac' xniche. Te tiq'uil uc ti cha'pech ton yo' bu ts'ibabil ti mantaletique. ⁵Ti sba ti arcae te oy ti sloc'tombail ti totil ch'ul abatetique ti ja' smacojic ti squeval ti DiOSE te yo' bu chch'aybat smul crixchanoetic. Ta yutsil, mu xu' chacalbot sc'opilal scotol.

⁶Hech laj xchapan ti DiOSE ti scotol c'ac'al i'ochilan ti sba cuarto te ti templonucule ti bic'tal paleetique yu'un te ch-abtejic yu'un ti DiOSE. ⁷Ti xchibal cuartoE jun no'ox vuelta i'och ti jun habil stuc ti totil palee. Laj yich' ochel ch'ich'. Te ba yac' ti stojol ti DiOSE. Ja' seña'il stojol smul stuc ti totil palee xchi'uc ti c'u yepal smul ti staojic uc ti xchi'iltaque ti mu laj sna'ic mi oy laj sta smulique. ⁸Hech chijyac'bucutic jna'tic ti Ch'ul Espiritue ti c'alal ti chotol to ti primero temploe, ja' ti templonucule, ti c'alal ch-abtej to cu'untic ti paleetique, chvinaj ti mu to xu' chij'och ti jelaven ch'ul

cuartoE. ⁹Hech chaj c'u che'el ti much'utic laj yac' ti ch'ayilanel smul ti vo'one muc x'och ti jelaven ch'ul cuarto, ja' no'ox hech uc ti ora to ti much'utic hech to chch'unic ti hech to yac'oj sba chaq'uilambeic smoton ti DiOSE, tsmililambeic smoton ti DiOSE, hech mu xu' ch-och ti stojol ti DiOSE, yu'un mu xlecubtasatic yu'un ti hech tspasique. ¹⁰Yu'un ti poco mantaletique ja' no'ox sventa jcuxlejaltic li' ti balumile. Ja' no'ox sc'opilal ve'elil xchi'uc c'usi chuch'ic, xchi'uc c'u che'el tspoc sc'obic, ch-atinic. Ja' no'ox sventa yu'un lec ch-ilatic yu'un ti DiOSE, ma'uc sventa yu'un j'ech'el chcolic sbatel osil. Hech oy sc'opilal ja'to c'alal ital ti Cristoe. Yu'un c'alal ital ti Cristoe, ijel ti mantaletique.

¹¹Yu'un i'ay xa li' ti Cristoe, hech yu'un ja' totil pale ic'ot cu'untic. Ja' ti sventainoj scotol ti c'utic leque ja' ti yac'oj sba chijyac'bucutique. Ti templo ti bu ch-abtej ti Cristoe, te oy ti vinajel. Ja' más muc'. Ja' jun no'ox yutsil. Mu pasbiluc ti sc'ob crixchanoetic. ¹²Ma'uc ti sventa xch'ich'el totil chivo, ma'uc ti sventa xch'ich'el unen vacax ti hech i'och ti stojol ti mero DiOSE. Ja' ti sventa xch'ich'el stuc ti hech i'ochE. J'ech'el i'och o, j'ech'el ihu' yu'un laj stojbucutic jmultic sventa sbatel osil. ¹³Yu'un hech tspasic li' ti balumile. Chaq'uic ti lecubtasel sbec'talic xchi'uc ti xch'ich'el vacaxe, mi xch'ich'el totil chivoE, mi stanil unen vaca ti c'aq'ueme, ja' no'ox yu'un ti c'uc no'ox chc'ot ti pasel yu'unique. Yu'un oy smul ch-ilatic yu'un ti

Diose. ¹⁴Mi hech chlecubtasvan ti xch'ich'el vacaxe, ti xch'ich'el totil chivoe, ja' j'ech'el nijlecub yu'un o ti xch'ich'el ti Cristoe, ja' ti mi jutuc mu'yuc smule. Yutsil yo'nton laj yac' sba ti milel cu'untic stuc sventa smoton Dios cu'untic sbatel osil. Ti sventa ti Ch'ul Espíritue ti iventaimbat yo'ntone, hech ihu' yu'un. Hech yu'un j'ech'el chistup'bucutic ti co'ntontic ti hech jch'unojtic ono'ox ti chcac'tic persa ti jch'untic yu'un hech chijcolucutic laj jcuytic. Hech yu'un ti ora to ti laj xa stup'bucutic ti co'ntontique, xu' chijtun yu'un ti Diose ti stalel cuxule.

¹⁵Hech yu'un ja' sventainoj ti ach'trato ti Cristoe. Yu'un ja' icham yu'un scotol jmultic hech yu'un laj xa stojbucutic ti c'u yepal laj jta jmultique c'alal oyucutic to ti sventa ti primero tratoe. Hech yu'un ho'ucutic ti laj xa yie'ucutic ti stojol ti Diose, hech chquich'tic scotol ti c'utic leque ti chijyalbucutic ti chquich'tic sventa sbatel osil. ¹⁶Hech chaj c'u che'el tscajp'ejan comel ti hun ti much'utic chich' ti c'utic oy yu'une. Ja'to mi ichame, ja'to chc'ot ti pasel chich' ch'acbel ti c'utic oy yu'une. ¹⁷“Ja'to mi nichame, ja'to chavich'ic”, xchi. Hech yu'un ja'to mi ichame, ja'to xu' chc'ot ti pasel. Mu xu' chc'ot ti pasel c'alal cuxul toe. Ja' no'ox hech uc ja'to icham ti Cristoe, ja'to laj quich'tic ti c'utic leque ja' ti sventa sbatel osile.

¹⁸Hech yu'un persa oy ono'ox ch'ich' itun ti primero trato uque. Yu'un ti persa itun yu'unic ti ch'ich'e ti primero tratoe, ja' señail ti persa

chtal chamuc ti Cristoe. ¹⁹Ti c'alal laj yo'nton laj yavta scotol ti mantaletique ti Moisesete ti stojol scotol ti jtatamoltique ti vo'one, lic stsac xch'ich'el unen vacax xchi'uc xch'ich'el totil chivo. Laj stsac ho'uc. Hech yu'un lic stsac hisopote', lic sts'aj ti ch'ich'. Oy tsots yich'oj ti sni' ti hisopote'e. Tsoj ono'ox ti tsotse. Hech lic svits-alta ti sun yo' bu ts'ibabil ti mantaletique ti ch'ich'e. Hech lic svits-alta uc scotol ti crixchanoetique. ²⁰Hech laj yalbe ti jtatamoltique: “Ti ch'ich' avi to ja' señail ti laj xa jpastic trato xchi'uc ti Diose”, xchi. ²¹Laj svits-alta uc ti templonucule xchi'uc scotol ti c'utic te tiq'uil te ti templonucul ja' ti chtunilan yu'unic yu'un ch-abtejic yu'un ti Diose. ²²Yu'un hech chal ti mantaletique ti ep chich' lecubtasel yu'un ch'ich'. Jutuc no'ox ti bu mu xich' lecubtasel yu'un ti ch'ich'e. Yu'un ti manchuc chmal ch'ich', mu xch'ay mulil.

Ja' sc'opilal ti yu'un laj yac' sba ti milel yu'un jmultic ti Cristoe, hech yu'un j'ech'el ich'ay ti jmultique

²³Ti c'u che'el laj spasic li' ti balumile ja' señail ti hech ono'ox chc'ot ti pasel ti vinajel. Ti sventa xch'ich'el vacax o chivo xu' i'ochic ti stojol Dios li' ti balumile. Ja' no'ox hech ti ho'ucutique ti sventa ti xch'ich'el ti Cristoe xu' chij'och ti stojol Dios te ti vinajel. Hech yu'un ja' tsots sc'opilal ti xch'ich'el ti Cristoe. Ja' yamal sc'opilal ti xch'ich'el vacax o chivo li' ti balumile. ²⁴Yu'un ti Cristoe ochem xa ti vinajel, ja' ti mero ch'ul cuarto, yu'un ja' te oy ti Diose.

Mu yu'unuc i'och ti ch'ul cuarto bu pasbil ti sc'ob crixchanoetic. Yu'un li' ti balumile ja' señaíl no'ox, ma'uc ti mero ch'ul cuarto. Yu'un ochem xa ti vinajel ti Cristoe hech yu'un ja' chc'opoj cu'untic ti ora to ti stojol ti Diose. ²⁵Mu yu'unuc ep vuelta chaqu'uilan sba ti milel hech chaj c'u che'el tsmililan vacax o chivo ti totil pale ti chich' ochel ti jelaven ch'ul cuarto jun vuelta jujun habil li' ti balumile. Mu co'oluc. ²⁶Ti yu'unuc hech tsc'ane, ep xa vuelta i'ech'ilan xa svocol asta c'alal ilic ti balumile asta ti ora to ti hechuque. Ja'uque, c'alal i'ech' xa ep habil, laj sta yorail tspajes ti xch'ich'el vacaxe o chivoe ti Diose, hech yu'un laj stac tael ti Snich'one. J'ech'el tal xch'aybucutic jmultic yu'un ja' tal yac' sba ti milel cu'untic. ²⁷Jun no'ox vuelta chijchamucutic ti jujunucutique. Patil jun no'ox vuelta ch-ich'batic sc'opic yu'un smulic ti much'utic mu xch'unique. ²⁸Ja' no'ox hech uc jun no'ox vuelta laj yac' sba ti milel ti Cristoe yu'un hech laj xcuchbucutic jmultic jcotolitic. Chcha'sut tal yan vuelta, ma'uc yu'un chtal xcuchbucutic jmultic yan vuelta. Ja' yu'un chtal yu'un chijyie'ucutic batel, ho'ucutic ti cac'oj jbatc ti jmalatic chtale, yu'un hech chijcolucutic sbatel osil ti sventa.

10 Ti lec i'ilat yu'un ti Diose ti much'utic laj smilbeic smoton yu'un chac'beic ti vo'one, ja' señaíl no'ox ti j'ech'el lec chijyilucutic ti Diose ti sventa ti Cristoe. Yu'un ibu c'amba hu'uc ti j'ech'el mu'yuc xa smulic ch-

ilatic yu'un ti Diose ti much'utic chich'beic tal smoton ti Diose ti tsmililambeic yu'un chaqu'uilambeic jujun habil! ²Taca j'ech'eluc lec ch-ilatique, mu xa xaqu'uilanic ti smoton ti hechuque. Ti yu'unuc j'ech'el ipocbat yo'ntonic ti much'utic hech chch'unic ti Diose, mu xa xlo'laj yo'ntonic ti hechuque. ³Pero c'alal tsmilbeic smoton ti Diose yu'un ti smulique jujun habil, te tsna'ic ti oy ti smulique. ⁴Yu'un ibu c'amba hu'uc yu'un ti xch'ich'el vacaxe xch'uc ti xch'ich'el totil chivoe ti j'ech'el chixch'aybucutic jmultique yu'un señaíl no'ox!

⁵Hech yu'un c'alal yorail ital li' ti balumile ti Cristoe, hech laj yalbe ti Diose:

Mu tauc yutsil chavil ti xch'ich'el vacaxe, ti xch'ich'el totil chivoe ti chayac'bote.

Ja' laj xa achapambun ti jbec'tale yu'un j'ech'el chba jtojbe ti smulique.

⁶Ma'uc lec avo'nton yu'un hech cha'ac'bat amoton yu'un hech chtoj o smulic.

⁷Hech yu'un ti hech laj calbote: "Li'oyun ho'oni, chba jpas ti c'usi tsc'an ti avo'ntone, Dios cu'un. Chba cac' jba ti milel hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel j'opilal te ti balbil hun", ti xichie,

xchi ti Cristoe. ⁸Yu'un ti hech laj yal ti jbaele ti Cristoe ti "mu tauc yutsil chavil ti xch'ich'el vacaxe, ti xch'ich'el totil chivoe ti chayac'bote, ma'uc lec avo'nton yu'un hech cha'ac'bat amoton yu'un hech chtoj o smulic", ti xchie, ja' no'ox yu'un ti hech chal ti mantaletique ti hech

ac'o cac'tique. ⁹Hech yu'un patil laj yal: "Li'oyun ho'oni, chba jpas ti c'usi tsc'an ti avo'ntone, chba cac' jba ti milel", ti xchie. Hech ilaj sc'opilal ti mantaletique ti jbael laj yalbe sc'opilale. Ja' tsots sc'opilal ti patil laj yalbe sc'opilale, ja' ti tal yac' sba ti milel yu'un jmultic. ¹⁰Hech laj sc'an yo'nton ti Diose ti ja' ti sventa ti j'ech'el laj yac' sba ti milel cu'untic ti Jesucristoe ti hech ich'ay ti jmultique, hech ilecubtasat ti co'ntontique.

¹¹Scotol ti paleetique te va'ajtic ch-abtejic ti stojol ti Diose scotol c'ac'al. Ja' no'ox puru abtel tpsasilanic yu'un tsmililambeic smoton ti Diose ti chaq'uilambeique, ti mu xch'ay mulil mi jutuc. ¹²Ti Cristoe laj yac'be ti Diose jun no'ox smoton ti milbile, ja' ti stuque. Ja' sventa stojol mulil asta sbatel osil. Patil ba nacluc te ti sbats'ic'ob ti Diose. ¹³Te tsmala ja'to mi itsalbat scotol ti yajcontrae. ¹⁴Yu'un ti sventa ti jun no'ox smoton ti milbile ti laj yac'be ti Diose, hech j'ech'el mu'yuc xa smulic ch-ilat yu'un ti Diose scotol ti much'utic hech lecubtasbil yo'ntonic yu'une. ¹⁵Ti Ch'ul Espíritue chijyac'ibucutic jna'tic ti melel. Yu'un ma'uc no'ox hech laj yal ti Diose:

¹⁶Hech oy ti trato ti jpastic xchi'uc ti ho'oxuque, xchi ti Diose.
 Ta me sta yorail chacac'bot ti avo'ntonic ti mantaletic cu'une.
 Ta me xajts'ibaboxuc comel ti avo'ntonic,
 xchi ti Diose. ¹⁷Hech laj yal yan: J'ech'el chch'ay ti co'nton ti amulique,

xchi ti Diose. ¹⁸Yu'un ti ch'ayem xa jmultic yu'un ti Diose, hech yu'un mu xa oyuc yan motonil chcac'tic.

Ja' sc'opilal ti jun co'ntontic ac'o nopejucutic tal ti stojol ti Diose

¹⁹Hech yu'un, quermanotac, yu'un nijcolucutic xa ti libre yu'un ti jmultique, hech yu'un mu xixxi', nichim no'ox co'ntontic xu' ti j'opontic Dios ti jujunucutique ti sventa ti xch'ich'el ti Jesucristoe. ²⁰Yu'un ti laj yich' sbec'tal ti Cristoe, yu'un ti hech imilate, hech yu'un laj xa sjambucutic ti bee hech yu'un xu' ti j'opontic ti Diose jtuctic ti jujunucutique. Ti vo'one mu stac' ono'ox ti j'opontic ti Diose jtuctic. Yu'un te chc'opoj cu'untic ti stojol ti Diose ti ora to ti Cristoe, hech yu'un chijya'ibucutic j'optic ti Diose. ²¹Hech yu'un ja' totil pale cu'untic ti Jesucristoe. Ja' sventainojucutic jcotoltic ho'ucutic ti yol snich'onucutic ti Diose. ²²Hech yu'un jun co'ntontic ac'o nopejucutic tal ti stojol ti Diose. Ac'o jch'untic ti lec chijyilucutique yu'un pocbil xa co'ntontic ti xch'ich'el ti Cristoe, pocbil xa jbec'taltic ya'yel yu'un laj xa quich'tic ho'. Hech yu'un mu'yuc xa jmultic chijyilucutic. ²³Ac'o me caltic ti jch'unojtic ti chijcolucutic yu'un ti Cristoe. Mu me spec'tsaj sc'opilal cu'untic. Yu'un persa chc'ot ti pasel ti hech yalojbucutique. ²⁴Ac'o jnoptic ti c'u che'el tsc'an ti jmuc'ubtasbe jbatic co'ntontic yu'un hech chijc'uxubinvan, yu'un hech xu' cu'untic ti jpastic lequil abteletic. ²⁵Mu me xijpaj yu'un ti chba

jtsobilan jbatique yu'un chca'itic ti sc'op ti Diose. Yu'un oy much'u hech laj xa spas. Mu me jpastic hech uc, ac'o quic' jbatic batel. Ja' tsc'an ti hech chacolta abaique yu'un chana'ic ti po'ot xa tsta yorail chtal ti Cajvaltique.

²⁶Mi ca'yojtic xa ti sc'op ti Diose ti ja' melele, mi yutsil co'ntontic ta to jsa'ilan jmultic, mu'yuc xa yan smoton Dios ti xu' ti jmultic yu'un ti jmultique. ²⁷Ja' no'ox puru xi'el chca'ilantic yu'un ti jna'tic ti chc'o yich'bucutic jc'optic yu'un jmultic. Ti jna'tic ti chij'och ti c'oc' ti yan sba chtile, yo' bu chmilat scotol ti much'utic scontrainoj ti Diose. ²⁸Ti much'utic laj sp'ajic ti mantaletique ti laj yal ti vo'one ti Moisesse, ti sventa sc'op cha'vo' oxvo' no'ox rextico hech imilatic. Mi jutuc muc xich'ic c'uxubinel. ²⁹Mi muc xich'ic c'uxubinel ti much'utic laj sp'ajic ti mantaletic ti vo'one, ibu ba yich'ic c'uxubinel ti much'utic mu xa xtun chilic ti Snich'on ti Diose, ti mu'yuc xa stu ti yo'ntonic ti xch'lich'el ti Cristoe ti ja' ono'ox ipocbatic yo'ntonic yu'une, ti tscontrainic ti Ch'ul Espiritu yu'un ti Diose ti ja' i'ac'batic ono'ox yutsil yo'ntonic yu'une! Ja' ech'em chich'ic castigo. ³⁰Yu'un ti jna'betic yo'nton ti Diose ti hech yaloj: "Ho'on jventa chcac' castigo. Ho'on jventa chcac'be stoj", ti xchie. Hech yaloj uc: "Ho'on Diosun. Ho'on chquich'be sc'op yu'un smulic ti much'utic cu'une", ti xchie. ³¹iEp me jvocoltic mi nij'ac'at entrecal ti sc'ob ti Diose ti stalel cuxule!

³²Na'ic me ti vo'one c'alal ja'to no'ox nap'ijub yu'un ti

Diose lec ac'opilalic yu'un lec laj ats'iquic vocal. ³³Ti stojol scotol crixchanoetic oy bu laj avich'ic labanel, oy bu laj avich'ic ilbajinel. Oy bu ay acoltaic ti much'u chich'ic ilbajinele. ³⁴Laj ac'uxubinic ti much'utic itic'atic ti presoe. Nichim no'ox avo'ntonic laj ats'iquic ti napojbat ti c'utic oy avu'unique yu'un laj ana'ic ti jelaven yutsil ti c'utic chc'o avich'ic ti vinajel ti mu xbat ti pojele. Hech yu'un mu tsotsuc sc'opilal laj ava'i ti chapojbatic ti c'usi oy avu'unic li' ti balumile. ³⁵Hech yu'un ti ora to mu me xaten ti xch'unojel avo'ntonique. Yu'un lec cha'ac'batic atojolic yu'un. ³⁶Tsots me xapas abaic yu'un hech xu' avu'unic chapasic ti c'usi sc'an yo'nton ti Diose. Hech cha'ac'batic ti c'utic yaloj ono'ox ti chavich'ique. ³⁷Yu'un hech chal ti sc'op Diose:

Jutuc xa sc'an tsta yorail
chcha'sut tal ti much'u
sc'opilal chcha'sut tale; mu xa
epuc c'ac'al tsc'an, ti xchie.

³⁸Ti cabate ti toj yo'nton chquile,
ja' ti sventa xch'unojel
yo'nton chcuxi.

Mi chcha'sut batel, mu lecuc
co'nton yu'un obi,
ti xchie. ³⁹Ti ho'ucutique mu
hechuc co'ntontic hech chaj c'u
che'el ti much'utic chcha'sut
batele, ti ch'ayel chbatique. J'ech'el
jch'unojtic ho'ucutic yu'un hech
chijcuxiucutic sbatel osil.

**Ja' sc'opilalic ti much'utic oy
lec xch'unojel yo'ntonique**

11 Ja' hech yabtel ti
xch'unojel co'ntontique.
Ti jch'untic ti chc'ot ti pasel ti

c'utic ta to jmalatique. Ti jch'untic ti chquich'tic ti c'utic mu to chquiltique. ²Ti jch'unajeletic ti vo'onee ti sventa xch'unojel yo'ntonic ti lec sc'opilalique.

³Yu'un oy xch'unojel co'ntontic, ti jna'tic ti ja' smantal Dios ti imeltsaj scotol ti c'utic oye. Ja' no'ox ti jna'tic ti jq'ueltic. Mu jna'tic bu ital.

⁴Yu'un oy xch'unojel yo'nton ti Abele, hech yu'un más lec ti smoton Diose ti laj yac'bee. Ja'uc ti Caine mu lecuc ti motonile ti laj yac'be ti Diose. Hech toj yo'nton i'ilat yu'un ti Diose ti Abele, hech itsacbat yu'un ti Diose ti smoton ti laj yac'bee. Ja'uc ti Caine muc stsacbat. Hech yu'un manchuc mi chamen xa ti Abele, ta to xc'opoj ya'yel yu'un oy xch'unojel yo'nton.

⁵Yu'un oy xch'unojel yo'nton ti Enoque, muc xvay ti sbec'tale. Cuxul i'ic'at batel ti vinajel. Muc xtaat ti sa'el yu'un i'ic'at batel yu'un ti Diose. C'alal mu to ch-ic'ate, hech sc'opilal ti lec ono'ox yo'nton Dios yu'un. ⁶Yu'un ti much'u mu'yuc xch'unojel yo'ntone, mu lecuc ch-ilat yu'un ti Diose. Yu'un scotol ti much'u chnopejic tal ti stojol ti Diose, persa xch'unoj ti cuxul ti Diose. Persa xch'unoj uc ti tsta ti Diose yu'un ti yac'oj sba tsa'e.

⁷Yu'un oy xch'unojel yo'nton ti Noee, laj smeltsan jun barco yo' bu icol xchi'uc sjunul sna. Yu'un i'ac'bat sna' yu'un ti Diose ti chtal ti castigoe. Mu to tsq'uel stuc. Yu'un ti laj xch'un ti c'u che'el i'albat yu'un ti Diose hech itabat smulic scotol ti xchi'iltaque. Hech toj yo'nton i'ilat yu'un ti Diose yu'un ti oy xch'unojel yo'ntone.

⁸Yu'un oy xch'unojel yo'nton ti Abrahame, laj xch'un ti i'ic'at loq'uel ti slumal. Iloc' batel ti slumal, ibat ti yan balumil ti i'albat ti ch-ac'bat sventain xchi'uc snich'on xchi'uc yelnich'nabta. Ti c'alal iloc' batele, mu laj sna' bu to oy. ⁹Yu'un oy xch'unojel yo'nton ti Abrahame, hech yu'un c'alal inaquí ti balumil ti i'ac'bat sventaine, muc xch'un ti ja' mero slumal o. Ja' no'ox nailnucul laj snain ti Abrahame. Hech laj spas uc ti snich'one, ja' ti Isaaque, xchi'uc ti yelnich'one, ja' ti Jacobe, c'alal hech laj yich'ic comel ti balumile. ¹⁰Yu'un ti Abrahame laj xch'un ti te chc'o nacluc o ti muc'ta jteclum ti mu xlaje te ti vinajel ti stuc smeltsanoj ti Diose.

¹¹Ti Sarae mi junuc vuelta muc x'alaj. Yu'un oy xch'unojel yo'nton, hech laj sta yol manchuc mi ech'em xa yorail ti ch-alaje. Yu'un laj xch'un ti chc'ot ti pasel ti sc'op ti Diose hech chaj c'u che'el i'albat ti jbaele. ¹²Hech yu'un ti sventa ti jun vinic ti chamen xa sbec'tal ya'yel yu'un mu xa xnich'naj, hech yepal yelnich'nab i'an hech chaj c'u che'el ti c'analetique, hech chaj c'u che'el ti hi'tic ti ti'nab ti mu stac' atele. ¹³Scotol ti jayvo'ic ti oy sc'opilal li'to oy xch'unojel yo'ntonic c'alal ichamic. C'alal ichamique, mu to ch-ac'batic ti c'usi albil sc'opilale. Po'ot xa chc'o yich'ic laj ya'yic. Nichim no'ox yo'ntonic yu'un. Jamal laj yalic ti ma'uc mero slumalic li' ti balumile. ¹⁴Ti much'utic hech chalique, jamal chaq'uc ti na'el ti chbatic ti bu mero slumalique. ¹⁵Ti ja'uc sc'opilal

ti balumil ti bu iloqu'uc talele, xu' isutic batel ti hechuque. ¹⁶Ja' laj sc'anic ti balumil ti jelaven yutsile, ja' ti vinajele. Hech yu'un mu xq'uexav ti Diose yu'un hech sbi: “Dios yu'un Abraham, yu'un Isaac, yu'un Jacob”, xchi sc'opilal. Yu'un smeltsanoj xa ti Diose ti muc'ta jteclum ti bu chnaquiic yu'une.

¹⁷⁻¹⁸Yu'un oy xch'unojel yo'nton ti Abrahame, hech yu'un c'alal ipasbat proval yo'nton yu'un ti Diose, laj yac'be sventa smoton Dios ti snich'one, ja' ti Isaaque. Ti Abrahame hech albil ono'ox yu'un ti Diose: “Ti sventa ti Isaaque hech chlic p'oluc avelnich'on”, ti x'utate. Manchuc mi hech albil, laj yac'be sventa smoton Dios ti jun no'ox snich'one. ¹⁹Xch'unoj ti Abrahame ti jelaven sp'ijil ti Diose, ti xu' chcha'cuses ti áanimaetique. Hech ic'ot ti pasel ya'yel. Icham ya'yel ti snich'one. Icha'cusesbat sut tal ya'yel.

²⁰Yu'un oy xch'unojel yo'nton ti Isaaque hech laj yac'be bendición ti Jacobe xchi'uc ti Esaue. Laj yalbe sc'opilalic ti c'u che'el chbatic jujun. ²¹Yu'un oy xch'unojel yo'nton ti Jacobe, hech c'alal po'ot xa chcham, laj yac'be bendición ti cha'vo' xnich'nab ti Josee. Te va'al yicoj sjol snabte' ilequile'opoj yu'un ti Diose. ²²Yu'un oy xch'unojel yo'nton ti Josee hech c'alal po'ot xa chcham, laj yal ti c'u x'elan chloqu'uc batel ti slumal Egipto ti xchi'iltaque, ja' ti co'ol yelnich'nab ti Israel xchi'uc. Ja' laj yal comel mantal ti ac'o cuchbatuc batel ti sbaquele ti c'alal chloqu'uc batel scotol ti xchi'iltaque.

²³Yu'un oy xch'unojel yo'ntonic ti stot sme' ti Moise, hech c'alal i'an ti Moise, muc xi'ic, muc spasbeic ti muc' ti smantal ti totil ajvalile. Laj snaqu'uc oxib u ti olole yu'un laj yilic ti t'ujum ti olole. ²⁴C'alal laj sta xch'iel ti Moise, yu'un oy xch'unojel yo'nton, hech muc sc'an ti ja' sme' chc'ot o ti stseb ti Faraone. ²⁵Yutsil yo'nton ba xchi'in ti ilbajinel ti xchi'iltaque, yu'un ja' co'ol t'ujbolic yu'un ti Diose xchi'uc ti xchi'iltaque. Muc sc'an sc'upin c'utic sventa mulil ti j'oc' no'ox lec chca'itique. ²⁶Laj xch'un ti ja' sc'ulejal chc'ot mi chcuch yu'un volcol hech chaj c'u che'el chcuch yu'un ti Cristoe. Hech yu'un muc sc'upimbe sc'ulejal ti egiptoetique yu'un laj sna' ti chc'o ac'batuc stojol yabtel yu'un ti Diose ti yan c'ac'al. ²⁷Yu'un oy xch'unojel yo'nton hech iloc' batel ti slumal Egipto. Mu yu'unuc ja' ixi' yu'un ti totil ajvalile yu'un ti ch-ilintaate. Ja' oy stsatsal yo'nton yu'un sq'uelojbe sat ti Diose laj ya'i, ja' ti mu xquibetic sate.

²⁸Yu'un oy xch'unojel yo'nton ti Moise, hech laj yalbe ti xchi'iltaque ti c'alal chtal xa ti ch'ul abate: “Milic acarnerioic. Ti xch'ich'ele ja' chabon ti sti' ti anaique yu'un hech mu xismilbucutic ti sba col jnich'ontique”, xut. Ja' q'uin Pascua sbi ic'ot cu'untic. ²⁹Yu'un oy xch'unojel yo'ntonic ti Moise xchi'uc ti xchi'iltaque hech yu'un ijelavic batel ti o'lol nab, ja' ti Tsajal Nab sbie. Co'ol chaj c'u che'el taqui balumil laj ya'yic c'alal ixanavic ech'el ti o'lol nab. C'alal sc'an chech'ic uc ti egiptoetique, te ichamic ti yut ho'.

³⁰Yu'un oy xch'unojel yo'ntonic ti jchi'iltic ti vo'one hech yu'un ijin yal tal ti macte'ton yu'un ti Jericoe c'alal its'aqui yu'unic laj sjoyobtaic hucub c'ac'al. ³¹Yu'un oy xch'unojel yo'nton ti jmulavil antse, ja' ti Raabe, hech muc xmilat ti c'alal imilat scotol ti xchi'iltaque ti mu xch'unojuque. Yu'un c'ux ti yo'nton ti jtatamoltic ti a sq'uelic ti balumile ti jbaele, ja' laj yic' ochel ti sna.

³²Ta yutsil chcal ti hech yepal laj calboxuque. Oy to yan ti muc xacalbeique. Ja' sc'opilal ti Gedeone, ti Baraque, ti Sansone, ti Jeftee, ti Davide, ti Samuele, xchi'uc ti yan j'alc'opetic yu'un ti Diose. ³³Yu'un oy xch'unojel yo'ntonic hech ihu' yu'unic laj stsal totil ajvaliletic, toj laj spasic mantal, laj yilic ti ic'ot ti pasel ti c'usi i'albatic yu'un ti Diose. Oy imac ye jti'vanej bolometric muc xti'at. ³⁴Oy itic'atic ti muc'ta c'oc', muc xc'aq'uic yu'un. Oy icolic loq'uel muc yich' espada. Ti much'u mu'yuc yip x'elan i'ac'bat yip. Itsalvanic ti pleito. Laj snutsbeic batel ti yajsoldado ti yajcontraique. ³⁵Oy antsetic icha'cusesbat yol ti chamen xae.

Oy i'ech' svocolic i'ilbajinat xchi'uc ti sbec'talique asta ichamic. Muc sc'anic mi chcoltaatic yu'un ja' tsc'an chcha'cusesat sventa sbatel osil. ³⁶Oy yantic uc laj sts'iquic labanel, laj yich'ic acial, ichucat, i'ochic ti chuquel. ³⁷Oy i'ac'batic ton hech ichamic, oy o'lol ituch'atic ti sierra. Oy ipasbatic proval yo'ntonic mi jamal chal ti xch'unoje, patil imilat ti espada. Oy mu'yuc sc'u'ic hech yu'un laj slapic snuculel

carnero mi snuculel chivo. Me'onic ic'otic yu'un scoj ti ilbajinele, i'ech' svocolic, uts sbaic. ³⁸Ja' mu xtun yo'ntonic ti yan crixchanoetique. Ja' lum lec yo'ntonic lume. Muc xnaquic lec. Ixanavic batel ti xocol balumil, ti vitsetic. Laj snac' sbaic ti pujul ch'enetic. ³⁹Lec sc'opilalic scotolic yu'un oy xch'unojel yo'ntonic. Muc to xich'ic scotol ti c'utic albil sc'opilal ti ch-ac'batic yu'un ti Diose. ⁴⁰Yu'un vo'one xchapanoj ti Diose ti jelaven yutsil ti co'ol chc'o quich'tic jcotoltic xchi'uc. Yu'un ma'uc no'ox sc'opilal stuquic. Yu'un tsta yorail tsts'aqui ti co'ol chquich'tic jcotoltic xchi'uc.

Ja' sc'opilal ti sc'an ti te oy jsatic ti stojol ti Jesuse

12 Yu'un ca'yojbetic sc'opilal ti ep ti much'utic jun yo'ntonic ti stojol ti Diose i'ech'ic li' ti balumile, hech yu'un ac'o jts'aclitic. Ja' lec ti jcomestic scotol ti c'utic chispajesucutique xchi'uc ti mulile ti bu chispajesucutic chca'itic ti jujunucutique. Jun co'ntontic ac'o anilajucutic hech chaj c'u che'el ti much'utic tsts'al sbaic ti anile. ²Sc'an ti te oy jsatic ti stojol ti Jesuse. Yu'un ja' laj yac'bucutic ti xch'unojel co'ntontique asta chc'o yac'bucutic scotol ti slajeb. Ja' laj sts'ic svocol ti cruz. Mu tsotsuc sc'opilal laj ya' ti i'ac'at ti q'uexlal yu'un laj sna' ti más nichim no'ox yo'nton patil. Ti ora to te xa nacal ti sbats'ic'ob ti Diose yo' bu tspas mantal ti Diose. Te pasbil xa ti muc' ti Jesuse. ³Mu me xch'ay ti avo'ntonic ti ep its'ic yu'un contrainel yu'un

icontrainat yu'un jmulaviletic ti scoj jmultic, hech mu xljay yip avo'ntonic, hech mu xchibaj avo'ntonic mi hech chacontrainat. ⁴Ti ho'oxuque mu to chalajic ti milel yu'un ti chacontrainic ti mulile. ⁵¿Mi ich'ay xa ti avo'ntonic ti taq'uibilucutic hech chaj c'u che'el chich'ic taq'uiel ti col jnich'ontique? Yu'un hech albilucutic:

Nich'on, paso me ti muc' mi chayac'bot acial ti Cajvaltique yu'un chap'ijub.

Mu me xchibaj avo'nton yu'un ti chayac'bot aciale.

⁶Yu'un ti Cajvaltique chac'be acial scotol ti much'utic c'ux ti yo'ntone yu'un ac'o p'ijubuc.

Chijyac'bucutic acial jcotoltic, ho'ucutic ti yol snich'onucutique ti laj xa yic'ucutic ti stojole yu'un ac'o tojobucutic,

ti xchie. ⁷Yu'un mi laj xa yac'boxuc acial ti Diose yu'un chap'ijubique, yu'un yol snich'onoxuc ti Diose obi. iBu xavil ti nich'onile ti mu xich' acial yu'un stot ti much'u mu xp'ijube! ⁸Mi mu xayac'boxuc acial yu'un ti hech chap'ijubique hech chaj c'u che'el chac'be scotol xnich'nab, yu'un ma'uc atot obi. Ho'oxuque yu'un mu yol snich'onucot che'e. ⁹Ti jtotic li' ti balumile yu'un ti laj xa yac'bucutic acial yu'un ti hech chijp'ijubucutique, hech laj jpastic ti muc'. ¿Mi ma'uc lec ti ech'em ti jch'untic ti c'utic chijyalbucutic ti Jtotic ti laj yac'bucutic jch'uileltique yu'un hech chijcuxiucutic sbatel osil? ¹⁰Ti jtotic li' ti balumile atabil no'ox c'ac'al laj yac'bucutic

acial, ja' no'ox ti c'u yepal laj sna'ique, laj yilique. Ja'uc ti Jtotic ti vinajele scotol sna' ti c'u yepal chijyac'bucutique. Hech yu'un ti hech chijyac'bucutic aciale, ja' sventa cutsilaltic sbatel osil. Yu'un hech toj co'ntontic chijc'ot hech chaj c'u che'el toj yo'nton. ¹¹C'ux chca'itit ti aciale hech yu'un mu jc'antic. Scotol ti much'u lec tsts'ic yu'une, ja' chlamantasbat ti yo'ntone, hech chtojob ti yo'ntone.

Ja' tsots sc'opilal ti jch'untic ti c'utic chijyalbucutic ti Diose ti ja' yac'oj sba chisc'oponucutic ti ora to

¹²Hech yu'un mi mu'yuc avip chava'i, más tsots me xapas abaic. ¹³Toj me chanopic hech mu xajoviic. Hech ch-an yipic uc ti much'u más mu'yuc yipique. Hech chalecubic acotolic.

¹⁴Ja' me xac'an ti jun avo'ntonic ti stojol scotol crixchanoetic. Ja' me xac'an uc ti toj avo'ntonic scotol ora. Yu'un mi mu'yuc yutsil co'ntontique, mu stac' chba jq'uelbetic sat ti Cajvaltique. ¹⁵Q'uelic lec mi oy much'u tsc'an chchibaj yo'nton hech mu sta ti yutsil yo'nton ti chijyac'bucutic ti Diose. Coltaic me. Yu'un mi mu xch'ay ti co'ntontic ti c'utic c'otem ti pasel hech chbolib ti co'ntontique. Hech chbolib yo'ntonic yan quermanotic uc. ¹⁶Junuc me avo'ntonic ti stojol ti Diose acotolic. Mu me hechuc avo'ntonic ti mu'yuc Dios ti avo'nton hech chaj c'u che'el ti Esaue. Ja' ti scoj jutuc no'ox ve'elil laj sjel ti bendicione ti sc'opilal ja' chich' stuque yu'un ja' banich'onil. ¹⁷Ca'yojtic ti patil ti sc'an ti ac'o

sutesbatuc tal ti bendicione, mu xa x'ac'bat. Muc xu' yu'un laj sutes xa yo'nton. Hovil ti laj yoc'ta sba yu'un.

¹⁸Na'ic me ti ma'uc nanopejic tal ti stojol ti bu puru xi'el chava'yique. Na'ic ti ja' nanopejic tal ti stojol ti bu jun no'ox yutsil scotol yu'un te ch'c'o avich'ic. Yu'un ma'uc nanopejic tal ti stojol ti vits ti muc stac' ti inopejic batel ti stojol ti jtatamoltique ti vo'one yo' bu itil ti c'oq'ue, yo' bu i'ic'ub ti osile ti sjoylejale, yo' bu oy tselov xchi'uc ic' xchi'uc chavuc, ¹⁹yo' bu i'oc' corneta, yo' bu ic'opoj ti Diose. Scotol ti jtatamoltique ti laj ya'ibeic ti sc'ope laj sc'ambeic vocol ti mu xa me xc'oponat hech yan vuelta. ²⁰Yu'un muc xcuch yu'unic ti hech ipasatic ti mantale: “Mu me xanopejic tal ti stojol ti vits li'to. Manchuc mi aca', mi avacax, mi acarnero, ti chnopej talel ti stojol ti vits li'to, ta me x'ac'bat ton, ta me xmilat”, ti x'utatic yu'un ti Diose. ²¹Puru ixi'ic c'alal laj sq'uelique. Hech laj yal uc ti Moises: “Chixi' ti jyalel yu'un”, xchi.

²²Na'ic me ti ja' nanopejic tal ti stojol ti vits Si'ón xchi'uc ti muc'ta jteclum smeltsanoj ti Diose ti stalel cuxule, ja' ti ach' Jerusaleme, ja' ti te oy ti vinajele, ja' ti te yac'oj sba chismalauucutic ep ti mil ti ch'ul abatetique. ²³Te p'ejambil sbi scotol ti jaylajunvo' snich'onucutic ti Diose yu'un te ono'ox chije'otucutic. Te oy ti Diose ti ja' toj chchapanvane. Te oy uc ti xch'ulelic ti much'utic icolic xae, ja' ti toj yo'ntonic xae. ²⁴Te oy uc ti Jesuse ja' ti sventa ti oy ti ach' tratoe. Te oy uc ti xch'ich'el

ti Jesuse ja' ti nijpocbat jmultic yu'une. Ti imal xch'ich'el ti Abele ac'o ac'batuc castigo ti much'u hech laj spase. Ti imal xch'ich'el ti Jesuse ac'o pasbatuc perdón ti much'u hech laj spase.

²⁵P'ijanic me, mu me xap'ajic ti c'utic che'el chijyalbucutic ti ora to ti Diose. Mi muc xcolic ti jtatamoltique yu'un ti muc spasbeic ti muc' ti sc'op ti totil yu'unique li' ti balumile, ja' ti Moises, ibu c'amba colucutic ti ho'ucutique mi mu jpasbetic ti muc' ti sc'op ti Jtotic cu'untique ti yac'oj sba chistaq'uiucutic tal c'alal ti vinajel ti ora to! ²⁶C'alal ic'opoj ti vo'onee, inic ti balumile. Ti ora to hech yalaj, jp'el sc'opilal ch'ot ti pasel: “Jun xa vuelta chnic cu'un ti balumile. Ma'uc no'ox ti balumile, ja' chnic uc ti vinajele”, xchi. ²⁷Yu'un “jun xa vuelta”, ti xchie, yu'un ja' chal ti chjinat scotol ti c'utic stac' chjinat ti pasbil yu'une. Hech yu'un ja' no'ox chcom ti c'utic mu stac' chjinat yu'une. ²⁸Yu'un ho'ucutic jc'opilaltic ja' chiyac'ibucutic te ti jpastic mantal ti bu mu xjinate, ja' lec ti yutsil co'ntontic ac'o tunucutic yu'un ti Diose, ac'o calbetic vocol ti Diose, ac'o jpastic ti muc'. ²⁹Yu'un ti Dios cu'untique ja' hech chaj c'u che'el c'oc' ti xu' chchic' scotol.

Ja' sc'opilal ti ja' lec yo'nton ti Diose mi c'ux chca'i jbatique

13 Scotol c'ac'al c'ux me xava'i abaic ho'oxuc ti avermano abaique ti sventa Cristo. ²Mu me xch'ay ti avo'ntonic ti tsc'an ti chac'uxubin ti much'utic ti mu

xavojtiquinique. Yu'un oy much'u hech laj spas, oy bu ja' ch'ul abat laj yic' ochel ti snaic. Ja'to patil laj sna'ic.

³Na'ic me ti much'utic ochemic ti chuquele. Yu'un mi c'ux chava'yique, co'ol achi'inoj abaic ti voloc xchi'uc. Oyuc me ti avo'ntonic ti much'utic chich'ic ilbajinele yu'un chana'ic ti voloc chcuch avu'unic uc.

⁴Yu'un ti nanupunique, paso me ti muc'. Jun vinic chic' sbaic xchi'uc jun ants mu muliluc. Ma'uc mulil ti chchi'in sbaique. Ti much'utic chmulivajique manchuc mi yiloy smalal, mi mu yiloyuc smalal, co'ol mulil. Ta ono'ox x'ich'batic sc'opic yu'un smulic yu'un ti Diose ti much'utic hech tspasique.

⁵Mu me xbic'taj avo'ntonic yu'un taq'uin. Nichimuc me avo'ntonic yu'un ti c'utic oy avu'une yu'un hech yalojbutic ti Diose: “Mu xajcomesot. Scotol c'ac'al chajchi'inot”, xiyutucutic. ⁶Hech yu'un xu' jamal xu' chcalcic:

Ja' Jcoltavanej cu'un ti Cajvaltique, muc un chixi'. Mu stac' xiyutun ti crixchanoetique, xijchi.

⁷Na'ic me ti much'utic sventainojoxuque, ja' ti laj xcholboxuc ava'yic ti sc'op Diose. Yu'un chavilic ti lec chloq'uic stuquic yu'un oy xch'unojel yo'ntonic, hech yu'un chambo yo'ntonic.

⁸Yu'un ti Jesucristoe mu xjel ti yo'ntone. Hech chac c'u che'el yo'nton volje, ja' no'ox hech ti ora to, ja' no'ox hech sbatel osil.

⁹Mu me xach'ayic ti be yu'un

yan c'op chava'yic. Yutsil yo'nton chijyac'bucutic yip co'ntontic ti Diose. Ma'uc ti jtatic yip co'ntontic yu'un ti c'utic ti jlajestic ti jujunucutique. Yu'un mi jutuc mu xlecubtasbat yo'ntonic ti much'utic tsots sc'opilal cha'yic ti c'utic ti jve'tic ti jujunucutique.

¹⁰Ti vo'one mu'yuc much'u laj sti'be sbec'tal ti carneroetic ti vacaxetique ti imilat yu'un sventa chch'aybat smulic scotol ti jtatomoltique xchi'uc ti paleetic yu'unique. Ja' no'ox hech ti ora to mu'yuc sc'opilal ti c'utic ti jve'tique. Ja' no'ox mi jch'unojtic ti laj yac' sba ti milel cu'untique ti Cajvaltique, ja' chijcolucutic. ¹¹Ti xch'ich'el ti carneroetic ti vacaxetic ti imilate, ja' laj yich' ochel ti jelaven ch'ul cuarto ti totil palee sventa stojol smulic. Ti sbec'talic ti carneroetic ti vacaxetique laj yich'ic batel nom to. Ba xchiq'uic. Mu teuc no'ox laj xchiq'uic ti bu inaquiique. ¹²Ja' no'ox hech uc mu teuc icham ti yut jteclum ti Jesuse. Ja' te ba yich' voloc yech'el jteclum. Ja' hech itoj ti jmultique ti sventa xch'ich'el stuc. ¹³Hech yu'un ti ho'ucutique ja' ac'o ba jtatic ti Jesuse. Ac'o jcomestic ti poco mantal ti jch'unojtique ti chijcolucutic yu'un laj jcuytique. Ac'o jts'ictic labanel hech chaj c'u che'el laj sts'ic labanel ti Jesuse. ¹⁴Yu'un mu j'ech'eluc chijnaqui li' ti balumil li'to. Hech yu'un ti jmalatic chtal ti muc'ta jteclum yu'un te chijnaqui o. ¹⁵Hech yu'un scotol c'ac'al ja' smoton Dios ac'o c'otuc cu'untic ti lec chcalcetic sc'opilal. Jamal ac'o caltic ti jpasojtic ti muq'ue. ¹⁶Mu

me xch'ay ti avo'ntonic ti tsc'an ti chac'uxubinvanique. Tsc'an ti chacolta yan xchi'uc ti c'utic oy avu'unique. Yu'un ja' hech smoton tsc'an ti Diose. Ja' lec yo'nton yu'un.

¹⁷Ch'umbeic smantal ti much'utic sventainojoxuque ti stojol ti Diose. Pasbo ti muc' sc'opic. Yu'un yac'oj sba chaxchabibot ach'ulelic yu'un tsna'ic ti ta ono'ox chc'o jac'batuc. Nichimuc me yo'ntonic avu'unic ac'o spasic hech. Mu me xavac'be yich' mul avu'unic. Mu yu'unuc hech más chlecub avo'ntonic mi hech chavac'be yich' mul.

¹⁸C'opombun Dios ti jtojoltutic. Jch'unojtutic ti lec co'ntontutic ti stojol ti Diose yu'un scotol ora ti jc'an ti jpastutic lequil abtel.

¹⁹Hech chacalbe vocol yu'un ti chac'oponic Dios ti jtojol yu'un hech ti ora chicha'sut tal yan vuelta ti yo' bu oyoxuque.

**Hech laj yo'nton laj sc'opon
ti carta ti quermanotique**

²⁰⁻²¹Ti Diose ti chiyac'bucutic jun co'ntontique, ti laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en ti Cajvaltic

Jesucristoe, ja' ti lequil jq'uelcarnero cu'untique, ti sventa ti xch'ich'el yu'un ti tratoe ti chcom sbatel osile, chascoltaoxuc yu'un hech chapasic scotol lequil abtel. Hech chapasic c'usi tsc'an ti yo'ntone. Ja' chayac'boxuc ti avo'ntonic ti Diose ti sventa ti Jesucristoe ti c'usi lec yo'nton yu'un. Hech yu'un tspasat ti muc' sbatel osil. Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel.

²²Quermanotac, avocoluc pasic me ti muc' ti hech chajtaq'uiouxuque yu'un mu epuc laj jts'ibaboxuc. ²³Chacalbeic uc ti icol xa loq'uel tal ti chuquel ti quermanotic Timoteoe. Mi ital ti ora, te chtal jq'ueloxuc jcha'va'altutic.

²⁴Chabanuc scotol ti much'utic sventainojoxuque ti stojol ti Diose xchi'uc scotol ti much'utic co'ol oyucutic ti stojol ti Diose xchi'uque. Chabanucot la xal uc ti quermanotic ti liquemec tal ti Italiae.

²⁵Ac'o yac'boxuc bendición ti Diose acotolic.

JA' TI SCARTA TI SANTIAGOE TI LAJ STS'IBAE

Hech lic sc'opon ti quermanotique
ti buc no'ox puquemique

1 Ho'on Santiagoun, ho'on
yabatun ti Diose xchi'uc
ti Cajvaltíc Jesucristoe.
Chajc'oponoxuc ti carta, ho'oxuc
ti co'ol jch'unobjetic sc'op ti
Cajvaltíque. Ho'oxuc ti buc no'ox
oyoxuque, chajc'oponoxuc acotolic.

Ja' sc'opilal chayac'boxuc sp'ijil
avo'ntonic ti Diose, xchi

²Quermanotac, c'usuc no'ox vocol
chtal ti atojolique, nichimuc me
avo'ntonic yu'un. ³Yu'un chana'ic
ti jujunoxuque, mi icuch avu'unic
ti vocole ti sventa ti oy xch'unobjel
avo'ntonique, hech más ch-an yip
avo'ntonic. ⁴Hech yu'un ts'ico
me ti vocole, hech ch-an lec yip
ti avo'ntonique, hech scotol xu'
avu'unic. Mi hech avo'ntonique,
mu'yuc c'usi sc'an to avu'unic.

⁵Mi mu xana'ic c'usi lec
chapasique, c'ambo ti Diose, hech
chayac'boxuc ana'ic. Yu'un ti Diose
yutsil yo'nton chijyac'bucutic
jcotoltic ti c'utic chtun cu'untique.
Mu sna' chp'ajvan ti Diose. ⁶C'alal
chac'ambeic ti Diose, ch'unic ti

chayac'boxuque. Mi jutuc mu
me xlo'laj avo'ntonic. Yu'un mi
chlo'laj ti co'ntontique, c'uc no'ox
ti jch'untic. Hech chaj c'u che'el
ho' c'alal chnicat yu'un ti iq'ue,
buc no'ox chlicat yu'un ti iq'ue.

⁷Mi hech ti co'ntontique, mu me
jcyutic ti oy c'usi chijyac'bucutic
ti Cajvaltíque. ⁸Yu'un mi mu
junuc co'ntontic ti jch'untic ti
chiscoltaucutic ti Cajvaltíque, hech
mu baq'uinticuc chtojob cu'untic ti
c'usi lec ti pasele.

⁹Mi me'onoxuc, quermano, nichimuc
me avo'ntonic yu'un laj xa spasoxuc
ti muc' ti Diose. ¹⁰Mi jc'ulejoxuc,
quermano, nichimuc me avo'ntonic
yu'un laj xa sbic'tajesoxuc ti Diose.
Yu'un ti much'u jc'uleje j'oc' no'ox li'
ti balumile xchi'uc ti sc'ulejale hech
chaj c'u che'el ti jobele ti j'oc' no'ox
oy xniche. ¹¹C'alal che'uxub ti c'ac'ale,
chq'uixnaj ti iq'ue, chtaquij ti jobele.
Chlilej ti lum ti xniche. Hech chlaj ti
st'ujumale. Ja' no'ox hech uc ti jc'uleje,
c'alal yac'oj sba c'utic tsa'ílan, chcham.

Ja' sc'opilal mu me xchibaj
avo'ntonic mi chtal vocol, xchi

¹²Nichim no'ox co'ntontic mi
icuch cu'untic ti vocole. Yu'un mi

mu xchibaj ti co'ntontique, mi icuch cu'untic scotol, hech chquich'tic jmotontic, ja' ti jcuxlejaltic sbatel osile. Yu'un hech yaloj ti Diose: “Chcac'be xcuxlejal sbatel osil scotol ti much'utic c'uxun ti yo'ntonique”, xchi. ¹³Hech yu'un mi chijsujat ti mulil scoj ti vocole, mu me xcaltic: “Dios ti chisujune”, mu me xijchi. Yu'un ti Diose mu xu' sujat ti mulil, hech yu'un mu sna' sujvan ti mulil. ¹⁴Ti ho'ucutique scoj sbic'tal co'ntontic ti hech chijlaj ti sujel ti mulile. Jtuctic ti chbic'taj co'ntontic yu'un ti mulile, hech chislo'laucutic ti co'ntontique. ¹⁵Mi chcac'tic stsac yip ti sbic'tal ti co'ntontique, hech ti jsa'tic jmultic. Mi laj stsac yip ti mulile, hech ch'ayel chijbat yu'un.

¹⁶Quermanotac, ti ep c'uxoxuc ti co'ntone, mu me xalajic ti lo'lael. ¹⁷Scotol ti c'usi lec chquich'tique xchi'uc scotol ti chijlecubtasat yu'une, ja' chijyac'bu cutic yal tal ti Jtotic Diose ti te oy ti vinajele. Ja' ti laj spas ti c'oq'uetique ti te oy ti vinajele. Ti c'oq'uetique ja' chjel ti squevale. Xu' chmacat ti squevale. Mu hechuc ti Jtotic Diose. Ti stuque mu xjel ti yo'ntone, hech yu'un mu sna' c'usi chopol chac' tal. ¹⁸Yu'un hech laj sc'an ti Diose, hech yu'un primero laj xa jch'umbetic ti sc'ope ti ja' melele, hech yu'un sba yol snich'onucutic nijc'ot. Ti ho'ucutique yu'un sba yol snich'onucutic, ibu c'amba chopoluc ba yilucutic!

**Ja' sc'opilal ti mi melel ti
jch'unobetic sc'op ti Diose, lec
scotol ti c'utic ti jpastique**

¹⁹Hech yu'un, quermanotac, ti ep c'uxoxuc ti co'ntone, a'ibo me sc'op

ti much'u chasc'oponote. Mu me ti orauc no'ox chac'opoj atuc. Mu me ti orauc no'ox cha'ilin. ²⁰Mu me jcuytic ti ihu' xa cu'untic laj jpastic c'usi tsc'an ti Diose mi nij'iline. ²¹Hech yu'un ac'o comuc avu'unic scotol ti c'utic chisbolibtasucutique xchi'uc scotol ti c'utic chopole ti tspasic ti crixchanoetique ti chavilique. Yu'un laj xa sts'un ti avo'ntonic ti sc'op ti Diose, hech yu'un ja' sc'an ti biq'uit chavac' abaic, ti chach'umbeic ti sc'ope. Yu'un ti sventa ti sc'op ti Diose chijcolucutic.

²²Ch'umbeic spasel ti c'utic yaloj ti Diose. Yu'un mu tauc yutsil mi ja' no'ox chca'ibetic ti sc'op ti Diose. Yu'un mi hech ti jpastique, ti jlo'la jbatic. ²³C'alal chca'ibetic ti sc'op ti Diose, mi mu jch'untique, yu'un mu jch'untic ti oy jmultique. Ja' hech chaj c'u che'el laj jq'ueltic jsatic ti espejo. ²⁴Mi laj jq'ueltique, chijbat. Ti ora chch'ay ti co'ntontic ti oy oboc ti jsatique. ²⁵Lec ti smantal ti Diose. Ja' chijyac'ucutic ti libre. Yu'un laj xa ca'itic, hech yu'un ja' lec ti chcac'tic ti co'ntontique. Yu'un mi mu xch'ay ti co'ntontic ti smantal ti Diose ti laj xa ca'itique, mi scotol ti jch'untique, hech chquich'tic ep bendición.

²⁶“Jch'unoj”, mi chijchie, mi mu jpajestic ti quetique, ti jlo'la jbatic obi. Hovil ti jch'unojelucutic ti jcu ybatic. ²⁷Mi melel ti jch'unobjetic sc'op ti Diose, ja' ti Jtotic cu'untique, ti jc'uxubintic ti much'utic chich'ic vocole, mi me'on oloetic, mi me'on antsetic. Mu xcac'tic chisbolibtasbu cutic co'ntontic ti crixchanoetique.

Mi hech ti jpastique, hech lec chijyilucutic ti Jtotique.

Ja' sc'opilal ti mu me jt'ujtic ti much'utic ti jpastic ti muq'ue

2 Quermanotac, yu'un jch'unojbetic sc'op ti Cajvaltic Jesucristoe, ja' ti jelaven yutsil yo'ntone, hech yu'un mu me jt'ujtic ti much'utic ti jpastic ti muq'ue. ²Ac'o me jnoptic c'usi ti jpastic mi ch-ochic tal ti bu ti jtsob jbatique viniquetic cha'vo'ic, jun jc'ulej, jun me'on. Ti much'u jc'uleje, oy lec sc'u' spoc' xchi'uc oy chib oxib anillo ti sc'ob. Pasbil ti c'anal taq'uin ti yanilloe. Ti much'u me'one, poco xa sc'u' spoc' slapoj. ³Mi ja' no'ox ti jpastic ti muc' ti much'u lec sc'u' spoq'ue, hech yu'un hech chcalbetic stuc: "Oy lec naclebal li'to. Li' chanaqui ho'oti", chcutic. Mi mu jpastic ti muc' uc ti much'u me'one, hech yu'un hech chcalbetic: "Xu' chava'i lum toi, ho'oti", chcutic. Mi mu xcalbetic hech, repenta chcalbetic: "Mi chac'an chanaquie, naclan li' ti sts'el cacane", chcutic. ⁴Mi hech ti jpastique, mu xtun, yu'un mu co'oluc ti jpastic ti muc'. Yu'un chopol ti c'usi ti jnoptique, hech yu'un ti hech ti jt'ujtique.

⁵Quermanotac, ti c'uxoxuc ti co'ntone, a'yo me ava'yic. Ja' t'ujbilibic yu'un ti Diose ti much'utic mu'yuc sc'ulejalic li' ti balumile. Ja' sc'ulejalic ti oy lec xch'unojel yo'ntonique. Albilic sc'opilal yu'un ti Diose ti ch-ochic yo' bu tspas mantal ti Diose. Yalaj ti Diose ti te ch-och scotol ti much'utic c'ux ti yo'ntonic ti Diose. ⁶Ti ho'oxuque

mu apasojuc ti muc' ti me'onetique. Ja' chapasic ti muc' ti jc'ulejetique ti ja' chasmozoinoxuque, ti ja' chastic'boxuc amulic ti stojol ti juezetique. ⁷Ti jc'ulejetique ja' chopol chayalboxuc ac'opilalic yu'un ti ach'unojbeic sc'op ti Cristoe.

⁸Hech ts'ibabil ti sun ti Diose: "C'ux me xava'i avecino hech chaj c'u che'el c'ux chava'i aba", ti xchie. Ja' smantal ti ajvalil cu'untique, ja' ti Cajvaltique. Hech yu'un mi me'el ti chach'unic ti mantal avi to ti ja' tsots sc'opilale, ja' c'ux ti avo'ntonic scotolic, manchuc mi jc'ulej, manchuc mi me'on. ⁹Mi chat'ujic ti much'utic chapasic ti muq'ue, oy amulic yu'un chap'ajbeic ti smantal ti Diose. ¹⁰Manchuc mi ihu' avu'un laj ach'umbe scotol ti yan smantal ti Diose, mi chap'aj junuc, laj xa ap'aj scotol obi. ¹¹Chacalbe c'u x'elan. Hech yalajbucutic ti Diose: "Mu me xamulivajic", xchi. "Mu me xamilvanic", xchi. Hech yu'un mi muc xijmulivaj, mi ja' no'ox nijmilvan, laj xa jp'ajbetic smantal ti Diose obi. Yu'un mu yanticuc yajval, yu'un jun no'ox ti much'u laj yale. ¹²Hech yu'un lecuc me ti c'usi chcaltique, lecuc me ti c'usi ti jpastique yu'un che'ot yich'bucutic jc'optic ti Diose ti sventa ti laj xa yac'ucutic ti libre ti Diose. ¹³Yu'un mi mu xije'uxubinvan ti ora to, hech mu xixc'uxubinucutic ti Diose ti c'alal chijyich'bucutic jc'optic. Mi chije'uxubinvan ti ora to, hech chc'ot quich'tic c'uxubinel uc.

Ja' sc'opilal ti hovil chcaltic ti jch'unojtique mi mu xvinaj ti cabteltique

¹⁴Quermanotac, hovil chcaltic ti jch'unojtique mi mu lecuc ti c'utic

ti jpastique. “Jch'unoj”, mi chijchie, mi mu lecuc ti c'utic ti jpastique, mu xijcol. ¹⁵⁻¹⁶Mi mu'yuc sc'u' spoc' jun quermanotic, mi mu'yuc c'usi chtun yu'un tsve' chquiltic, ¿mi lec mi chcalbetic: “Batan, mu me xavich' mul. Ba sa'o ac'u' apoc', ba mac'lino aba”, mi chcutique? Mi mu'yuc c'usi chcac'betic c'usi chtun yu'un ti sventa ti sbec'tale, hovil chcaltic ti jch'unojtique. ¹⁷Hech chvinaj ti sventa ti c'utic ti jpastique mi jch'unojtique mi mu jch'unojtiquc.

¹⁸Mi chavalbun: “Ho'oti, tsots sc'opilal chava'i ti lec ti avabtele. Ho'oni, ta yutsil ti oy xch'unojel co'ntone”, mi xavutune, hech yu'un chajac'bot c'u che'el chavac'bun jq'uel ti oy xch'unojel avo'ntone mi mu'yuc ti avabtele. Ti ho'one, yu'un lec ti cabtele, hech chaq'uel ti oy xch'unojel co'ntone. ¹⁹“Jch'unoj ti jun no'ox ti Diose”, xachi. Chacuy ti ta yutsil. Hech xch'unojic uc ti xchi'iltac ti totil pucuje. Yu'un ti tsna' ti jun no'ox ti Diose ti xchi'iltac ti totil pucuje, mu yu'unuc nichim no'ox yo'ntonic. Chi'ic yu'un ti Diose. ²⁰Ho'oti, mu p'ijucot, yu'un mu xavil hovil chcaltic ti jch'unojtique mi mu'yuc ti cabtelitque. ²¹Ti jtotic Abrahamc yu'un laj yac'be smoton ti Diose, ja' ti snich'one, ja' ti Isaaque, te ti bu scajaneb smoton ti Diose, hech yu'un toj yo'nton ti Abrahamc laj yil ti Diose ti sventa ti yabtele. ²²Ava'i x'elán. Yu'un oy xch'unojel yo'nton, hech yu'un laj spas c'alal hech i'albat yu'un ti Diose. Hech ivinaj ti melec ti oy xch'unojel ti yo'ntone. ²³Hech ivinaj uc ti melec

ti sc'opilale ti ts'ibabil ti sc'op ti Diose: “Ti Abrahamc laj xch'un scotol ti chc'ot ti pascal ti c'utic i'albat yu'un ti Diose, hech yu'un toj yo'nton i'ilat yu'un ti Diose”, xchi ts'ibabil. Hech its'ibabat sc'opilal uc: “Lec laj sc'opon sbaic xchi'uc ti Diose xchi'uc ti Abrahamc”, xchi ts'ibabil.

²⁴Ava'i x'elán. Ma'uc no'ox ti sventa xch'unojel co'ntontic ti toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose. Ja' tsc'an uc ti lec ti c'utic ti jpastique, hech toj co'ntontic chijyilucutic ti Diose. ²⁵Hech ono'ox uc ti Rahabe, ja' ti jmulavil antse. Toj yo'nton ti Rahabe laj yil ti Diose ti sventa ti yabtele. Ja' laj yic' ochel ti sna ti yabat ti Josuee. Patil laj stac batel ti yan be. ²⁶Yu'un ti cuxulucutic li' ti balumile, yu'un oy jch'uleltic, yu'un oy jbec'taltic. Ti manchuque mu cuxulucutic. Ja' no'ox hech uc yu'un chijcuxi sbatel osile, ja' tsc'an ti oy xch'unojel co'ntontic. Ja' tsc'an uc ti lec scotol ti c'utic ti jpastique. Hech chijcuxiucutic. Mi mu hechuc ti jpastique, mu xijcuxiucutic sbatel osil.

Ja' sc'opilal ti ja' tsots sc'opilal ti quetique

3 Quermanotac, mu me epuc cha'ochic ti jchanubtasvanej. Na'ic me ti ho'ontutique ti ochemuntutic ti jchanubtasvaneje, ja' más ep chc'ot yich'buntutic jc'optutic ti Diose. ²Jcotoltic oy to ep chijelavucutic. Ja' más ep chijelavucutic xchi'uc ti quetique. Mi oy much'u mi jp'eluc mu xjelav xchi'uc ti sc'ope, ja' toj ti viniquil obi. Xu' tspas ti mantal scotol ti

sbec'tale. ³Nopo ava'yic ti c'u che'el chcac'betic spreno ti jca'tique, hech chixch'umbucutic jmantaltic. Manchuc mi biq'uit ti preno ti chcac'betique, ja' tsots sc'opilal yu'un hech chixch'umbucutic ti bu ti jc'an chijbate. ⁴Nopo ava'yic c'u x'elan ti barcoetique ti chanav ti ba ho'. Manchuc mi biq'uit ti spajesbile, xu' tspajes. Manchuc mi muc'ta barcoe, manchuc mi tsots chnet'at batel yu'un ti iq'ue, xu' yu'un ti yajvale yu'un oy spajesbil. Hech yu'un buc no'ox tsc'an xu' yu'un ti yajvale. ⁵Ja' no'ox hech uc ti quetique, biq'uit, pero tsoquesvan. Nopo ava'yic ti c'u che'el ch-epaj ti biq'uit c'oq'ue. Ti ora no'ox ch-epaj batel. Ti c'alal chtup' ti c'oq'ue, ep xa ilaj ti te'etique. ⁶Ja' no'ox hech uc ti quetique, ep tsoquesvan. Yu'un jtaletic ti c'utic chopol chloc' ti quetique. Mu'yuc c'usi yan ti jbec'taltic ti hech chisbolibtasucutique, ja' no'ox ti quetique. Ja' tsbolibtas scotol yantic uc ti jayib c'ac'al li' cuxulucutique. Ja' chloc' tal ti co'ntontic ti c'utic chopol chcaltique. Ja' xch'amunoj ti quetique ti pucuje yu'un ti hech chcaltique. ⁷Scotol chonetic xchi'uc c'utic xcotetic ti lum xchi'uc mutetic xchi'uc choytic, scotol abatimbilic. Scotol crixchanoetic yabatinojic. ⁸Ti quetique mi junuc mu'yuc much'u xu' chabatin. Mu xpaj cu'untic ti sbolile. Ti orachone yu'un oy veneno ti ye hech yu'un mi chisti'ucutique, chijcham ti ora. Ja' no'ox hech uc ti ho'ucutique, mi chopol ti c'utic chloc' ti quetique, ja' jmilvanej nijc'ot xa obi, yu'un ja' tsbolibtas ti crixchanoetique.

⁹Ti quetic chcalbetic voloc ti Diose, ja' ti Jtotique. Ti quetic chcucic ti much'utic co'ol crixchanoetic xchi'uc, ti co'ol hech chaj c'u che'el ti Diose. ¹⁰Jun no'ox ti quetique pero chib ti c'op ti chloq'ue. Chloc' lequil c'op xchi'uc bol c'op. Quermanotac, mu xtun mi hech ti jpastique. ¹¹Nopo ava'yic mi xu' chloc' tal cha'tos ti ho'e ti jun no'ox sat ho'. ¿Mi xu' tscap sbaic xchi'uc ti bu leque xchi'uc ti bu chi'e? ¹²Quermanotac, nopo ava'yic uc mi xu' chac' sat durazno ti manzana te'e, mi xu' chac' sat manzana ti tsits. Hech ono'ox uc ti bu lec ti ho'e, mu xloc' tal chi' te o.

**Ja' sc'opilal ti c'u x'elan
ti sp'ijil co'ntontique ti
chijyac'bucutic ti Diose**

¹³Mi p'ijoxuc, mi oy arazonic, chavaq'uic ti q'uelec ti oy sp'ijil ti avo'ntonique. Hech lec scotol ti c'utic chapasique. Hech mu xatoy abaic ti xu' avu'unique. ¹⁴Mi ja' no'ox toyol avo'nton yu'un chavac' ti q'uelec ti xu' avu'unic atuquique, mu me xacuy ti p'ijote. Mu me xacuyic ti ach'unojbeic ti sc'op ti Diose ti ja' melele. ¹⁵Mu hechuc ti sp'ijil co'ntontique ti chijyac'bucutic ti Diose. Ja' no'ox ti jpastic hech chaj c'u che'el tspas ti crixchanoetique. Ja' no'ox ti jch'untic c'usi tsc'an ti jbec'taltique. Ja' no'ox ti jch'untic uc c'usi tsc'an ti pucuje. ¹⁶Yu'un mi ja' no'ox toyol co'ntontic yu'un chcac'tic ti q'uelec ti xu' cu'untic jtuctique, hech mu xtojob cu'untic ti c'usi lec ti jpastique. Ja' no'ox chc'ot ti pasel cu'untic ti c'usi chopole. ¹⁷Ti

sp'ijil co'ntontique ti chijyac'bucutic ti Diose, ja' puru lec ti c'usi ti jpastique. Mu jc'antic pleito. Biq'uit chcac' jbatie. Ja' ti jch'untic mantal. Chijc'uxubinvan. Chijcoltavan. Toj ti jnoptic. Mu xijlo'lavan. ¹⁸Yu'un mi mu jc'antic pleitoe, ja' chcac'betie xchan ti yantique ti c'usi lec tspasic uque.

**Ja' sc'opilal ti mu me xchanic
ti c'usitic chopol tspasic
ti crixchanoetique**

4 Yu'un ti chlic pleito avu'unique, yu'un ti chlic c'op avu'unique, ¿mi ma'uc yu'un ti mu xapajesic ti sbie'tal avo'ntonique? ²Oy c'usi chac'anic. Mu x'an avu'unic. Hech yu'un chavilinta ti yane. Más chbie'taj avo'ntonic. Mu'yuc c'usi chavich'ic. Chaliquesic c'op, chacontrain abaic. Mu xataic ti c'usi tsc'an ti avo'ntonique yu'un mu xac'ambeic ti Diose. ³C'alal chac'ambeic ti Diose, mu xayac'boxuc yu'un chopol avo'ntonic, yu'un ja' chach'umbeic smantal ti abec'talique. ⁴Hech chaj c'u che'el mu junuc yo'nton ti stojol ti smalale ti antse ti chmulave, ja' no'ox hechoxuc uc ti ho'oxuque, mu junuc avo'ntonic ti stojol ti Diose. ¿Mi muc ti jcontraintic uc ti Diose mi ti jch'untic ti c'usi tsc'an ti jbec'taltique hech chaj c'u che'el tspasic ti crixchanoetique? Hech yu'un mi ja' no'ox ti jc'antic ti jch'untic ti c'usi tsc'an ti jbec'taltique hech chaj c'u che'el tspasic ti crixchanoetique, ja' yajcontra Dios chije'ot uc. ⁵Mu me jcuytic ti hovil no'ox hech chal ti sun ti Diose: “Mu jc'an

ti chavajvalin yan. Jtuc no'ox chavajvalinun”, ti xchi ti Diose. ⁶Yu'un hech tsc'an ti Diose ti chcajvalintique, hech yu'un ti Diose chijyac'bucutic yutsil co'ntontic yu'un hech xu' cu'untic chcajvalintic stuc no'ox. Hech yu'un ti hech chale: “Ho'on Diosun, ti jcontrain ti much'utic tstoy sbaique. Ja' chcaqu'uilambe yutsil yo'ntonic ti much'utic mu stoy sbaic ti jtojole”, ti xchie. ⁷Hech yu'un ac'o sventaimboxuc avo'ntonic ti Diose. Contraino ti pucuje, hech chjativ batel ti atojolic. ⁸Nopejanic tal ti stojol ti Diose hech chnopej uc ti atojolic ti Diose. Ho'oxuc ti chopol ti c'usi laj xa apasique, comesic, pasic me ti c'usi leque. Ho'oxuc ti mu junuc avo'ntonic ti stojol ti Diose, ac'o ti poquel avo'ntonic, ja' xavajvalinic stuc no'ox ti Cajvaltique. ⁹Na'ic me ti chopol ti hech laj apasique, ich'ic mul, oc'tao abaic. Ho'oxuc ti chatse'inic ti ora to, oc'anic me. Ho'oxuc ti nichim no'ox avo'ntonic ti ora to, ich'ic me mul. ¹⁰Bie'tajanic me ti stojol ti Diose, hech lec chayiloxuc.

**Ja' sc'opilal mu me xanopbe
smul avermano, xchi**

¹¹Quermanotac, mu me xanopbe abaic amulic. Ti much'u chopol chc'opoj yu'un ti yermanoe yu'un tsa'be smul ti yermanoe, ja' mu tsotsuc sc'opilal cha'i ti hech yaloj ti Diose ti “c'ux me xava'i abaic”, ti xchie. Yac'oj sba tst'uj ti bu tsots ti mantale xchi'uc ti bu mu tsotsuc ti mantale tscuy. Mi hech ti jt'ujtique, yu'un mu jch'unojticuc ti mantaletic obi. Ho'ucutic juezucutic

ti jcu y jbatíc. ¹²Jun no'ox ti much'u laj yal ti mantaletique, jun no'ox ti jueze, ja' ti Diose. Ja' xu' yu'un chiscoltaucutic, ja' xu' yu'un chac' ti ch'ayel chijbatucutique. Ti ho'ucutique imuch'ucutic ti jcu y jbatíc yu'un ti ti jsa'betíc smul yane!

**Ja' sc'opilal ti mu jna'tic mi
cuxulucutic to oc'om**

¹³A'yo ava'yic ti ho'oxuque ti hech chavalique: “Batic ti ora to o mi oc'om ti jteclum ti laj caltique. Te chijalejucutic junuc habil. Te chba chonilajucutic, te chba manilajucutic, hech ti jpastic ep canal”, xavut abaic. ¹⁴Mu xana'ic mi cuxuloxuc to oc'om. Yu'un ti ho'ucutique ja' hech chaj c'u che'el lumal toc ti ora no'ox chch'aye. Ja' no'ox hech uc ti ho'ucutique, j'oc' no'ox li'oyucutique, ti ora no'ox chijch'ay. ¹⁵Hech yu'un ja' tsc'an ti hech chavalique: “Mi tsc'an ti Diose ti cuxulucutic toe, hech ti jpastic”, xachiic. Ja' lec obi. ¹⁶Ti ho'oxuque chatoy abaic ti stojol ti Diose yu'un ti hech chachapanique. Yu'un ti hech chatoy abaique, ja' mulil. ¹⁷Ja' jmultic c'otem yu'un ti jna'tic c'usi lec ti pasel, mu hechuc ti jpastic.

**Ja' sc'opilal ti jc'ulejetique ti mu
xcolic yu'un ti staq'uinique**

5 Ti jc'ulejetique ac'o oc'uc xa, ac'o avanuc xa yu'un ta ono'ox xich'ic ep vocol. ²Hovil ti oy sc'ulejalique, c'a'em xa chil ti Diose. Hovil ti oy sc'u' spoq'uique, co'ol chil ti Diose ti bu sepbil xa yu'un chon. ³Hovil ti te busul ti staq'uinique, co'ol chil ti Diose

xchi'uc ti bu cuxiben xae yu'un mu xtunic yu'un ti Diose xchi'uc ti staq'uinique. Mu xilic ti mu'yuc stuic xchi'uc ti staq'uinique ti ch-ilatic yu'un ti Diose. Hovil ti batem ti yo'ntonic tstsob sc'ulejalic ti ora to. Ja' no'ox tscajtsobic ti svocolique ti chc'ot yich'ique c'alal mi laj sta yorail chchapanvan ti Diose. Yu'un ch-ochic ti c'oc' sbatel osil. ⁴Taca xu' chc'opoj ti staq'uine, “ho'onun staq'uininun ti yaj'abtel ti cajvale ti ja' ic'ajovaj yu'une. Yu'un mu ts'acaluc laj stoj ti yaj'abtele”, xchi ti hechuque. Ti Cajvaltic Diose, ti smacojucutic jcotoltique, ya'yoj ti hech laj yalbe ti yajvale ti j'abteletique ti “mu ts'acaluc laj atojun”, xutic. ⁵Ja' batem ti yo'ntonic ti lec ch-ech'ic stuquic li' ti balumile. Ja' batem ti yo'ntonic tspasic ti c'usi tsc'an ti sbec'talique. Ja' hech chaj c'u che'el ti chitome. Ti chitome batem yo'nton tsnojes xch'ut. Hovil, mu yu'unuc hech chcuxi o. Mi ijup' leque, ja' chlic milatuc. Ja' no'ox hechic uc, hovil ti batem ti yo'ntonic ti chch'unic ti c'usi tsc'an ti sbec'talique. Mu yu'unuc hech chcuxiic sbatel osil. Ja' chlic milatuc uc. Sbatel osil ibatic o. ⁶Tstic'beic smul ti much'u mu'yuc smule. Chlic smilic. Mi jutuc mu'yuc c'usi chopol chal ti much'u chmilate.

**Ja' sc'opilal junuc me
avo'ntonic malaic ti c'usi ora
chtal ti Cajvaltique, xchi**

⁷Hech yu'un, quermanotac, junuc me avo'nton malaic ti c'usi ora chtal ti Cajvaltique. Nopo ava'yic ti c'u che'el tsmala tsatin yovol

sts'unub ti much'u ch-avolaje. Jun yo'nton tsmala yu'un sna' mi i'ech' ti yorail ti ho'e, iyijub xa ti xchobe, hech yu'un chlic sc'aj. ⁸Ja' no'ox hechoxuc uc, junuc me avo'ntonic malaic. Ac'o oyuc yip avo'ntonic yu'un po'ot xa chcha'sut tal ti Cajvaltique. ⁹Quermanotac, mu me xatic'be abaic amulic yu'un ti chavich'ic vocole, yu'un hech mu xc'ot yich'bot ac'op. Na'o me ti chtal xa ti jchapanvanej cu'untic jcotoltique. ¹⁰Quermanotac, na'ic me c'u x'elan yo'ntonic ti j'alc'opetic yu'un ti Diose, ja' ti much'utic ch'amumbil yeic ti vo'one yu'un chalbeic sc'opilal ti Cajvaltique. Lec icuch yu'unic ti vocole yu'un oy lec stsatsal yo'ntonic. Hech yu'un ja' lec ti hech ti jpastic uc. ¹¹Ti much'utic icuch yu'unic ti vocole, “nichim no'ox yo'ntonic obi”, xijchi. Ava'yojbeic sc'opilal ti Jobe ti yu'un oy stsatsal yo'nton hech yu'un icuch yu'un ti vocole. Chana'ic ti yu'un icuch yu'un ti vocole, hech yu'un patil ep i'ac'bat bendición yu'un ti Diose. Yu'un ti Diose stalel chc'uxubinvan, hech yu'un laj xc'uxubin ti snich'one, ja' ti Jobe.

¹²Quermanotac, ja' primero tsc'an chapasic avi to. Mu me much'u tsva'an rextico. Mu me xava'an ti rextico ti vinajele xchi'uc ti balumile. Tojuc me ti ac'opique. “Cuy”, mi xachie, ac'o c'otuc ti pasel avu'un. “Mu xu’”, mi xachie, meleluc me ti c'usi chavale.

Yu'un hech mu xata amul ti stojol ti Diose.

¹³Mi oy chavich'ic vocol, c'oponic ti Diose. Mi nichim no'ox avo'ntonic, q'uejinanic yu'un ti Diose. ¹⁴Mi jchameloxuc, iqu'ic tal ti ancianoetique te ti templo avu'unique. Ac'o sjaxboxuc aceite ti sventa ti Cajvaltique, ac'o sc'oponic Dios ti atojolic. ¹⁵Ti sventa ti xch'unojel yo'nton ti much'u tsc'opombe Dios ti stojol ti jchamele, hech chcol. Chcol yu'un ti Cajvaltique. Mi staoj smul ti much'u icole, ja' chch'aybat smul uc. ¹⁶Hech yu'un jamal albo abaic amulic, ti mulil ti tsc'an chastsalot chava'ie. C'opombo abaic Dios ti atojolic, hech chlamaj achamelic uc. Ti much'u toj ti yo'ntone oy yip ti sc'ope c'alal jun yo'nton tsc'opon ti Diose. Scotol xu' yu'un. ¹⁷Ti jtotic Elías ti vo'one co'ol crixchanoucitic xchi'uc. Ja' jun yo'nton laj sc'opon Dios yu'un mu me xtal ho'. Hech yu'un o'lol xchanibal habil muc xac' ho' li' ti jlumaltique. ¹⁸Lic sc'opon Dios yan vuelta hech ital yan vuelta ti ho'e ti vinajel. Hech lic yac' sat ti yovol sts'unubique.

¹⁹Quermanotac, mi oy much'u ichibaj yo'nton ti te achi'inojique, ti much'u chba sutesbe yo'ntone ²⁰ac'o sna' ti yu'un laj sutesbe yo'nton yu'un smul ti much'u oy smule, laj yac'be scomes ti be ti bu stamoje. Hech laj scolta yu'un mu ch'ayeluc chbat. Hech ep ich'ay mulil ti sventa.

JA' TI SBA SCARTA TI PEDROE TI LAJ STS'IBAE

Hech lic sc'opon ti carta ti
quermanotique ti Pedroe

1 Ho'on Pedroun, ho'on
jcholc'opun yu'un ti
Jesucristoe, chajc'oponoxuc ti carta,
ho'oxuc ti nomtic to nacaloxuque
ti ora to te ti estado Ponto xchi'uc
ti estado Galacia xchi'uc ti estado
Capadocia xchi'uc ti estado Asia
xchi'uc ti estado Bitinia, ²ho'oxuc
ti t'ujbiloxxuc yu'un ti Diose yu'un
chalumalinic vinajel uc. Yu'un
vo'one hech snopoj ti yo'nton ti
Jtotic Diose. Hech yu'un ti Ch'ul
Espíritue laj xa st'ujoxuc loq'uel
te ti o'lol ti crixchanoetique,
hech yu'un laj xa ach'umbeic
sc'op ti Jesucristoe. Hech yu'un
napocbat avo'ntonic ti xch'ich'el ti
Jesucristoe, hech yu'un chacolic.
Ech'em to ac'o yac'boxuc ep
bendición ti Diose. Ech'em to
ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic ti
jujanoxuque.

Ja' sc'opilal ti c'u x'elan ti ach'
jcxulejaltic ti quich'ojtique

³Hocol yalbucutic ti Diose, ja'
ti Stot ti Cajvaltice Jesucristoe,
yu'un lum ep laj xc'uxubinucutic,

hech yu'un laj yac'bucutic ach'
jcxulejaltic. Hech ti jna'tic ti
cuxulucutic sbatel osil yu'un
icha'cuxi loq'uel ti ch'en ti
Jesucristoe. ⁴Yu'un snich'onucutic
ti Diose nijc'ot xa, hech yu'un ti
Jtotique chijyac'bucutic quich'tic
jcxulejaltic ti mu soque, ti puru
leque, ti mu sna' chlaje. Ja'
sq'uejobjbucutic te ti vinajel ti
Jtotique. ⁵Yu'un jch'unojtic ti
chiscoltaucutique, hech yu'un
chixchabiucutic ti Diose asta tsta
yorail ti chijcolucutique. Jelaven
sp'ijil ti Diose hech yu'un xu'
chixchabiucutic. Chapajem xa ti
chijcolucutique. Ja'to mi laj sta
yorail ti slajebal c'ac'ale ja'to ti
jq'ueltic.

⁶Hech yu'un nichim no'ox
avo'ntonic manchuc mi ep ti tos ti
vocale ti chavich'ique li'i mi hech
tsc'an ti Diose. Yu'un j'oc' no'ox
li' cuxulucutic ti balumile, hech
yu'un j'oc' no'ox chquich'tic ti
vocale. ⁷Na'ic me ti c'anal taq'uine
chtic'at ti c'oc', te chvinaj mi
melel ti ja' ti c'anal taq'uine. Ja'
no'ox hech uc ti ho'oxuque c'alal
chavich'ic ti vocole, te chvinaj mi
oy xch'unojel avo'ntonic. Ti c'anal

taqu'ine ja' más lec li' ti balumile pero sna' ch'aj. Ti xch'unojel co'ntontique ja' mu sna' ch'aj sbatel osil. Hech yu'un c'alal chcha'sut tal ti Jesucristoe, mi icuch avu'unic ti vocole yu'un oy xch'unojel avo'ntonic hech lec ac'opilalic ch'ot, lec chayiloxuc ti Diose, chayac'oxuc ti pasel ti muc'.

⁸Manchuc mi mu aq'uelojbuc sat ti Jesucristoe, c'ux ti avo'ntonic. Manchuc mi mu to chaq'uelbeic sat ti ora to, ach'unojbeic xa sc'op. Hech yu'un jelaven nichim avo'ntonic. Mu xa xana'be yalel yu'un oy yutsil ti jyalel. ⁹Yu'un chana'ic ti yu'un oy xch'unojel avo'ntonique, hech chacolic sbatel osil.

¹⁰⁻¹¹Ti jtatamoltutique, ja' ti it'ujatic yu'un ti Diose ti ich'amumbatic yeique ti vo'one, laj yalic ti tsta yorail ti hech chquich'tic c'uxubinel yu'un ti Diose. Toyol yo'ntonic laj sjac'beic ti Diose c'usi ora che'ot ti pasel ti c'usi i'albatic ti yo'ntonique yu'un ti Espiritu yu'un ti Cristoe. Sc'an cha'yic uc c'u che'el tsna'ic ti c'alal po'ot xa che'ot ti pasele. Yu'un sc'an to ep habil ti mu to chtal ti Jcoltavaneje ti c'alal laj yalique. Yu'un ja' laj yalbeic sc'opilal ti Cristoe ti c'u che'el chtal yich' vocole, ti tspasat ti muc' ti patile. ¹²C'alal yac'oj sba chcholbeic sc'opilal jcolettic ti vo'onee, i'ac'batic sna'ic yu'un ti Diose ti mu sq'uelic stuquic. Ja' no'ox laj xcholbucutic jc'opilaltic ti ho'ucutic ti jq'ueltique. Ti much'utic laj xcholboxuc ava'yic ti lequil ach' c'ope ti ja'to no'oxe,

yu'un iventaimbat yo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espiritue ti itacat yal tal ti vinajele, hech yu'un laj xa yalboxuc ti chacolique ti sventa ti Cristoe hech chaj c'u che'el laj yal ti j'alc'opetique ti vo'onee. Sc'an cha'ibeic sjam uc ti ch'ul abatetique ti c'u yu'un laj yich' sbec'tal laj yich' svocol ti Cajvaltique. Mu xu' cha'ibeic sjam yu'un mu'yuc sbec'talic.

Ja' sc'opilal ti tsc'an ti Diose ti toj co'ntontique

¹³Hech yu'un tsc'an ti j'ech'el chapalucoxuc hech mu xalajic ti tsalel. Oyuc me lec arazonic. J'ech'el ch'unic ti jun no'ox yutsil chac'otic c'alal chcha'sut tal ti Jesucristoe. ¹⁴Yu'un snich'onoxuc ti Diose, ja' tsc'an ti chach'umbeic smantale. Mu me xach'un ti c'usi tsc'an ti abec'talique hech chaj c'u che'el laj apasic ti vo'one ti c'alal mu to xavojtiquinic ti Diose. ¹⁵Yu'un toj yo'nton ti Diose ti laj xa yic'oxuc ti stojole, hech yu'un ja' tsc'an ti toj scotol ti c'utic chapase, ti c'utic chavale. ¹⁶Yu'un hech ts'ibabil comel ti sc'op ti Diose: "Tojuc me avo'ntonic ti jtajol yu'un toj co'nton ti ho'one", xchi ti Diose.

¹⁷Yu'un ti chatotinic ti Diose ti ja' chijyich'bucutic jc'optic ti sventa c'u x'elan cabteltic jujunucutique, ja' ti mu'yuc much'u che'uxubin, ja' ti toj chixchapanucutic jcotoltique, hech yu'un pasic me ti muc' yu'un mu to chac'otic ti bu mero alumalique, ja' ti vinajele. ¹⁸Yu'un chana'ic ti toyol stojol laj smanoxuc ti Diose yu'un hech libre nac'otic yu'un ti c'utic laj xchanubtasoxuc

comel ti atos ame'ique, ja' ti chijcolucutic yu'un cabtelcic ti laj scuyique. Chana'ic ti ma'uc laj smanoxuc ti c'usi chlaje. Mu ti taq'uinuc laj smanoxuc. ¹⁹Ja' laj smanoxuc ti xch'ich'el ti Cristoe. Ja' imilat hech chaj c'u che'el imilat ti carneroe ti vo'one. Hech chaj c'u che'el mu'yuc xchamel ti carnero ti imilate ti vo'one, ja' no'ox hech uc ti Cristoe toj yo'nton, mu'yuc smul. ²⁰Hech xchapanoj ti Diose c'alal mu to chmeltsaj ti balumile. Ja'to no'ox ital li' ti balumile ti Jesucristoe. Ja' ti jventatic ti itale yu'un c'uxucutic ti yo'nton. ²¹Ti Diose laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en ti Jesucristoe. Patil laj yic' ti stojol. Yu'un ti hech laj scolta ti Snich'one, hech yu'un chach'unic ti hech chascoltaoxuc uc ti Diose.

²²Yu'un ti sventa ti Ch'ul Espíritue ti ach'unojbeic ti sc'ope ti ja' melele, hech yu'un lecuben xa ti avo'ntonique. Hech yu'un c'ux chava'yic ti quermanotique ti mero melele, ma'uc no'ox ti ac'opic. Hech yu'un scotoluc me avo'ntonic ti c'ux chava'i abaique. Mi jutuc mu me xavilinta abaic. ²³Yu'un ma'uc yol snich'onoxuc ti much'u sna' chchame, ja' yol snich'onoxuc ti Diose ti mu sna' chchame yu'un cha'anemoxuc xa ti sventa ti sc'op ti Diose. Oy yip ti sc'op ti Diose. Sbatel osil mu sna' chlaje ti sc'op ti Diose.

²⁴Hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose: Ti crixchanoetique ja' hech chaj c'u che'el jobel ti ora no'ox chtaquije, ti mu xhaleje. Altic ti tsc'an ti tpsatic ti muq'ue.

J'oc' no'ox lec ch-ilat hech chaj c'u che'el ti xnichimal ti jobele ti t'ujum ch-ilate ti ora no'ox chlileje.

²⁵Ti sc'op ti Diose, ja' sbatel osil mu sna' chlaje, ti xchie. Ja' ti lequil ach' c'ope ti nacholbat xae.

2 Hech yu'un ac'o me comuc avu'unic scotol ti c'usi chopole. Mu xa me xalo'lavan, mu xa me xanop c'op, mu xa me xapas biq'uit avo'ntonic, mu xa me xanopbe smul yantic. ²Hech chaj c'u che'el tsc'anilan xchu' ti olole ti ja'to no'ox i'ane, ja' lec ti hech xac'anilan ti sc'op ti Diose yu'un ja' sventa avo'ntonic. Mu xaslo'laoxuc. Yu'un mi chave'elinic ti sc'op ti Diose, hech ch-an stsatsal avo'ntonic, hech chacolic. ³Xana'ic ti oy yutsil yo'nton avu'unic ti Cajvaltique.

Ja' sc'opilal ti jun nijc'ot xchi'uc ti Cajvaltique hech chijtun yu'un ti Diose

⁴Yu'un na'ic'atic tal ti stojol, yu'un chatunic ti stojol ti Diose. Hech chaj c'u che'el ti tone ti ch-ich'at tal yu'un chtun yu'un ti jpasnae. Ti jpasnae jbael chac' ti tone ti chiquina yu'un ja' tsots sc'opilal. Patil chlic yotesbe xchi'il hech tsmeltsaj ti snae. Ja' hech ti Diose. Ti ton ti jbael laj yac' ti chiquina, ja' ti Cajvaltique. Manchuc mi muc xc'anat yu'un ti crixchanoetique ti Cajvaltique, ja' t'ujbil yu'un ti Diose. Jun no'ox yutsil i'ilat yu'un ti Diose. Ja' más tsots yabtel i'ac'bat ti Cajvaltique yu'un ja' ti sventa ti chijcuxi sbatel osile. ⁵Ti xchi'il ti ch-otesate, ja' ho'ucutic obi. Yu'un

ti laj xa yic'ucutique, hech chvinaj ti yac'oj sba ti abtel ti Diose li' ti balumile. Ja' tsc'an ti Diose ti chatunic yu'une hech chaj c'u che'el itunic yu'un ti Diose ti paleetic ti vo'onee ti ja' yabtel laj sjelavesbeic smoton ti Diose ti laj yac' ti xchi'iltaque. Ti ho'ucutique mu xa hechuc ti jpastic hech chaj c'u che'el laj spasic ti vo'one. Ja' chcac'betic yu'un chisventaimbucutic co'ntontic ti Jesucristoe hech chijtun yu'un ti Diose. Hech lec chijyilucutic ti Diose ti sventa ti Jesucristoe. ⁶Yu'un hech ts'ibabil comel ti sc'op ti Diose:

Te ti jteclum Sión, ja' ti
 Jerusalene, te chcac' ti
 much'u t'ujbil cu'une, ja' ti
 much'u más tsots yabtele.
 Jun no'ox yutsil chquil.

Scotol ti much'utic chch'unic ti ja' chcoltaatic yu'une ja' lec chquil, xchi ti Diose. Ja' sc'opilal ti Jesucristoe. ⁷Ja' jun no'ox yutsil chavilic uc ho'oxuque ti ach'unojique. Mu hechuc chilic ti much'utic mu xch'unojuque. Hech chal ti sc'op ti Diose:

Ja' hech chaj c'u che'el ti yajval nae ti laj yotes ti chiquina ti tone ti mu xtun laj yilic ti yaj'abtele,

ti xchie. Ja' sc'opilal ti Jesucristoe. Yu'un ja' más tsots yabtel yich'oj ti much'u mu sc'anique. Ja' mu xc'anvanic ti much'utic tspasbeic yabtel Dios ti scuyojuque. ⁸Hech chal uc ti sc'op ti Diose:

Ja' hech chaj c'u che'el ti
 much'u tsp'osi yacan chp'aj
 ti lum,

chc'o smaj sba ti ba ton, ti xchie. Yu'un mu spas ti muc' ti ja' Jcoltavanej cu'untic ti Jesucristoe, hech mu xch'umbeic sc'op ti Diose. Ja' no'ox tsa'ilan smulic asta chc'o yich'ic vocal. Sna'oj ono'ox ti Diose ti mu xch'unique.

Ja' sc'opilal ti jun no'ox yutsil yu'un ti laj yic'ucutic ti stojol ti Diose

⁹Ti ho'ucutique, yu'un laj xa st'ujucutic ti Diose, hech yu'un jun no'ox jts'umbaltic nijc'ot xa jcotoltic. Paleucutic c'otemucutic ja' cabtelic chcalbetic ti jchi'iltique ti tojbil xa smulic yu'un ti Cajvaltique. Jun no'ox ti ajvalil cu'untique ti smacojucutic jcotoltique ti ho'ucutic ti jch'unobjetic ti sc'ope. Stuc sventainojucutic ti Diose. Yu'un ti hech laj xa spasbucutic ti Diose yu'un ti jpucbetic sc'opilal ti jelaven yutsil ti yabtele. Ja' ti laj xa sloq'uesucutic ti ic' osil, ja' ti mulile, laj xa yac'ucutic ti squeval c'ac'al, ja' ti nij'och xa ti utsilale yu'un laj xa yic'ucutic ti stojol. ¹⁰Ti vo'one mu laj jna'tic ti chixchabiucutic ti Diose. Tana to ti jna'tic ti chixchabiucutique. Ti vo'one mu laj jna'tic ti chixc'uxubinucutic ti Diose. Tana to ti jna'tic ti chixc'uxubinucutique.

Ja' sc'opilal ti ac'o cac'tic ti q'uelel ti ho'ucutic yabatucutic ti Diose

¹¹Ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone, hech chacalbeic ti ora to. Ti ho'ucutique mu jlumalticuc ti balumil avi to. Ja' jlumaltic ti vinajele. Yu'un hech tsc'an ti Diose ti li'to oyucutique, hech yu'un mu me jch'untic ti c'usi tsc'an ti

jbec'taltique yu'un ti jbec'taltique tscontrain ti co'ntontique. ¹²Tojuc me scotol ti c'utic chapasique ti stojol ti crixchanoetique. Manchuc mi “mu xtun ti c'usi tspace”, manchuc mi xchi ac'opilalic ti ora to, patil chlic yilic ti lec avabtelique. Hech yu'un chlic xch'umbeic sc'op ti Diose c'alal chtijbat yo'ntonic yu'un ti Diose.

¹³Ch'umbeic smantal ti much'utic oy yabtelic li' ti balumile hech lec chbat sc'opilal avu'unic ti Cajvaltique. Ch'umbeic smantal ti totil ajvalile yu'un ja' tsots yabtel yich'oj. ¹⁴Ch'umbeic uc smantal ti yajgubernadoretique yu'un ja' yabat ti totil ajvalile. Ja' yabtelic chac'be castigo ti much'utic tsta smulique, chalbe lec sc'opilal ti much'utic lec yabtelique. ¹⁵Yu'un ja' tsc'an ti Diose ti lec scotol ti c'utic chapasique yu'un hech chmac yeic ti much'utic bol yo'ntonique ti mu'yuc sjam ti c'usi chalique.

¹⁶Colemoxuc xa. Yu'un ti nacolic xae, mu yu'unuc xu' chba asa' amulic. Ja' yu'un chavac' abaic ti abatinel yu'un ti Diose. ¹⁷Pasic ti muc' scotol crixchanoetic, c'ux me xava'i scotol quermanotic, xi'ic ti Diose, pasic ti muc' uc ti totil ajvalile.

Ja' sc'opilal ti jchambetic yo'nton ti Cristoe

¹⁸Ho'oxuc ti oyoxuc ti mozoile, ch'umbeic smantal ti avajvalique li' ti balumile. Pasic ti muc'. Ma'uc no'ox chapas ti muc' ti avajvale ti lec yo'ntone ti chaxc'uxubinote. Manchuc mi c'oc' yo'nton, ja' chapas ti muc' uc. ¹⁹Yu'un

mi icuch avu'unic ti vocole ti hovil ti chayac'boxuque yu'un oy ti avo'ntonic ti Diose, ja' lec chayiloxuc ti Diose. ²⁰Mi ti scoj amulic chavich'ic majel, mu'yuc sc'opilal ti stojol ti Diose mi lec its'ic avu'unic. Mi ti sventa lec avabtelic chavich'ic vocol, ja' lec chayiloxuc ti Diose mi lec its'ic avu'unique. ²¹Hech yu'un ti laj yic'oxuc ti stojol ti Diose, yu'un ja' tsc'an ti chachambeic yo'nton ti Cristoe. Yu'un ti ihu' yu'un i'ech' svocol avu'unique, ja' laj yac'boxuc achanic ti xu' avu'unique. ²²Muc sta smul ti Jesuse. Muc snop c'op. ²³C'alal ilabanat, muc spac sutel. C'alal yac'oj sba chich' vocol, muc x'utvan. Ja' laj yac'be xchapan ti Diose ti ja' stalel toj chchapanvane. ²⁴Stuc laj xcuchbucutic jmultic ti svinquilel te ti cruz, hech yu'un xu' cu'untic ti chamenucutic yu'un ti mulile. Hech yu'un xu' cu'untic ti jpastic c'usi tsc'an ti Diose. Hech yu'un cuxulucutic ti stojol. Yu'un ti laj yich' vocol ti svinquilel ti Jesuse, hech yu'un colemoxuc xa. ²⁵Yu'un ti vo'one hechoxuc hech chaj c'u che'el carneroetic ti ch'ayemique. Ti ora to nasutic xa tal ti stojol ti jpaxtol avu'unique, hech yu'un chaxchabioxuc yu'un hech chacuxiic sbatel osil.

Ja' sc'opilal ti toj ac'o spasbe sbaic ti much'utic nupunemique

3 Hechoxuc uc, antsetic, ch'umbeic smantal ti amalalique yu'un mi mu xch'unobjuc sc'op ti Diose ti amalalique, hech chlic xch'unic uc yu'un tsq'uelic ti lec ti c'utic

chapasique. Ti sventa avabtelic no'ox chlic xch'unic, mu persauc chavalbe. ²Yu'un chilic ti toj chapasique yu'un chaxi'lic ti Diose. ³Mu me ja'uc no'ox lec cha'ilatic yu'un ti amalalique yu'un ti c'u che'el chapech' ajolique, yu'un ti chavich'lic anats'ique xchi'uc xoj ac'obique ti pasbil ti c'anal taq'uine, xchi'uc ti ac'u' apoq'uique. ⁴Ja'uc me lec chayiloxuc yu'un ti oy yutsil avo'ntonique. Ja' sventa sbatel osil. Yu'un mi lamajem avo'ntonique, mi mu xatoy abaique, jun no'ox yutsil chayiloxuc ti Diose. Hech chaj c'u che'el t'ujum chavilic nats'il ti bu toyol stojole, ja' no'ox hech chayiloxuc ti Diose mi lamajem avo'ntonic, mi mu xatoy abaic. ⁵Hech yo'ntonic ti antsetique ti vo'onee, ja' ti much'utic oyic ti stojol ti Diose. Yu'un laj xch'unic ti chcoltaatic yu'un ti Diose, hech ihu' yu'unic laj xch'umbeic smantal ti smalalique, hech yu'un lec i'ilatic. ⁶Hech laj spas ti Sarae, laj xch'umbe smantal ti Abrahame. Yu'un laj sna' ti ja' yabtel ti smalale tspas mantal te ti snaic. Hech yu'un ti ho'oxuque, mi chapasic ti c'usi leque, mi mu xaxi' mi oy c'usi che'ot ti pasel avu'unic yu'un chach'unic ti chascoltaoxuc ti Diose, hech lec chayil ti Diose hech chaj c'u che'el lec laj yil ti Sarae ti Diose. ⁷Ho'oxuque, viniquetic, chacalbeic uc, na'ic me c'u che'el sc'an chachi'in abaic ti naclej xchi'uc ti avajnilique. Pasic ti muc' ti avajnilique yu'un mu'yuc yip antsetic. Ho'ucutic oy quiptic. Co'ol laj xa xc'uxubinoxuc ti Diose, co'ol oy acuxlejalic sbatel osil. Mi hech

chapasique, mu xch'ay ti c'usi chac'ambeic ti Diose.

Ja' sc'opilal mi chc'ot ti pasel ti chavich'ic vocol ti sventa ti lec avabtelique, jun no'ox yutsil obi, xchi

⁸Hech yu'un ja' slajeben xa chacalbeic acotolic, jtosuc me avo'ntonic acotolic. Na'ome ti uts sba ti avermanoe. Yu'un jun no'ox ti Atotique, c'ux me xava'i abaic. C'uxubino me abaic, biq'uit ac'o abaic. ⁹Mi oy much'u chopol chaspasbote, mu me xapac sutel. Mi oy much'u chaslabanote, mu me xapac sutel. Ja' chac'ambeic bendición ti stojol yu'un chana'ic ic'biloxuc ti stojol ti Diose yu'un chapasic ti c'usi leque hech yu'un chavich'ic bendición.

¹⁰Yu'un hech ts'ibabil ti sc'op ti Diose:

Ti much'u tsc'an ti nichim no'ox yo'nton ch-ech' li' ti balumile, ti tsc'an ti chich' bendicione, ac'o spajes ye, mu me xal ti c'usi chopole, mu me snop c'op.

¹¹Ac'o scomes scotol ti c'usi chopole, ac'o spas c'usi lec. Ja' ac'o sc'anilan ti jun yo'ntone, hechuc me yo'nton.

¹²Yu'un ti Cajvaltique tsq'uelilan ti much'utic toj ti viniquile yu'un chac'be bendición. Cha'ibe sc'op ti c'utic chc'ambat ti stojole. Ti much'utic mu xtun ti c'utic tspasique, ja' mu x'ac'bat bendición yu'un ti Cajvaltique, ti xchie.

¹³iMuch'u c'amba yilbajinoxuc mi toyol avo'ntonic chapasic ti c'usi leque! ¹⁴Repenta chc'ot ti pasel ti chavich'ic vocol ti sventa ti lec avabtelique. Mi hech ic'ot ti pasele, jun no'ox yutsil obi. Mu me xaxil'ic, mu me xavich'ic mul yu'un. ¹⁵Toyoluc me avo'ntonic chapasic ti muc' ti Cajvalt'ic Diose. Chapalucoxuc me scotol c'ac'al yu'un chatac'be sc'op ti much'u ti ja' no'ox tsc'an chasjac'bot ti c'usi ach'unojique yu'un ja' no'ox tsc'an tsta amul. C'unc'un me xatac'avic. Pasic me ti muc'. ¹⁶Manchuc mi chasa'bot amulique, lecuc me ti c'usi chapasique. Hech ch-ac'at ti q'uexlal ti much'utic hovil chasa'bot amulique yu'un toj ti c'usi chapasic ti sventa ti Cristoe. ¹⁷Ja' más lec mi yu'un lec avabtelic chavich'ic vocol, mi hech tsc'an ti Diose. Ja' vocol mi chavich'ic vocol yu'un chopol ti avabtelique.

¹⁸Yu'un hech ono'ox uc ti Cristoe laj yich' vocol. Stuc ti toj yo'ntone ja' laj yac' sba ti milel ti jventatic hech laj xcuchbucutic jmultic, ho'ucutic ti mu tojuc ti co'ntontique. Hech j'ech'el ihu' yu'un ti laj yic'ucutic ti stojol ti Diose. Yu'un yich'oj sbec'tal, hech yu'un itaat ti milel, hech yu'un icham. Patil icha'cusesbat ti sbec'tale c'alal isut tal ti xch'ulele, hech icuxi. ¹⁹C'alal icham, imucat ti ch'en ti sbec'tale. Hech yu'un ti xch'ulele ba sc'opon ti xch'ulelic ti much'utic ti muc sc'an'ic coltael yu'un ti Diose ti te tic'ajtic ti c'atimbaque. Yu'un ti i'aye, ja' no'ox ba yac'be sna' ti c'u yu'un ti te oyique. ²⁰Ja' ti xch'ulelic scotol ti much'utic muc

sc'an xch'unic ti vo'onee. Te tic'ajtic uc ti much'utic muc sc'an xch'unic c'alal laj smala ti Diose mi tsutes yo'ntonic c'alal yac'oj sba tspas ti barco ti Noee. Yu'un mu epuc icolic loq'uel c'alal ital ti nojelal ho'e. Vaxacvo' no'ox icolic. Yu'un oy xch'unojel yo'ntonic ti chcoltaatic yu'un ti Diose, hech i'ochic ti barco, hech yu'un icolic. ²¹Ja' no'ox hech uc ti ho'ucutique ti ora to yu'un jch'unojtic ti chijcol yu'un ti Cajvaltique, hech yu'un chquich'tic ho', hech yu'un chijcolucutic. Yu'un ti chquich'tic ho'e, mu yu'unuc chij'atin yu'un hech chloc' yoboquil jbec'taltic. Ja' jamal chcalbetic ti Diose ti jch'unojtic ti icham icha'cuxi ti jventatic ti Jesucristoe hech yu'un j'ech'el chijcol yu'un. ²²Ti Jesucristoe sitem xa muel ti vinajel. Te pasbil xa ti muc' yu'un te xa oy ti sbats'ic'ob ti Diose. Scotol ti ch'ul abatetique tspas ti mantal xchi'uc scotol ti ajvaliletic yu'un ti ch'ul abatetique.

Ja' sc'opilal ti c'utic xu' avu'unique, ta me xacolta abaic, hech lec chayiloxuc ti Diose, xchi

4 Yu'un ti laj yich' vocol ti sbec'tal ti Cristoe, hech yu'un ac'o jna'tic ti hech ono'ox chquich'tic vocol ti jbec'taltic uc. Mi icuch cu'untic ti vocole ti chijyac'bucutique, más ch-an yip co'ntontic hech mu xa jc'an ti jsa'tic jmultic. ²Hech yu'un ti jayib xa c'ac'al li' cuxulucutic li' ti balumile, mu jch'untic ti c'usi tsc'an ti jbec'taltique. Ja' ti jch'untic ti c'usi tsc'an yo'nton ti Diose. ³Ti vo'one puru laj apasic

hech chaj c'u che'el tspace ti ora to ti much'utic mu sna'ic bu oy ti Diose. Batem avo'ntonic laj asa' amulic, laj ach'unic ti c'usi tsc'an ti abec'talique, nayacubic, c'uc no'ox laj ahovilpasic c'alal nayacubic, natunic yu'un ti santoetique, ja' ti mu xtun chil ti Diose. ⁴Ti ora to mu xa'ibeic sjam ti c'u yu'un mu xa xac'an chachi'inic, ti c'u yu'un mu xa co'oluc chasa' amulic xchi'uc. Hech yu'un chaslabanoxuc. ⁵Mu me xchibaj avo'ntonic yu'un. Na'o me ti ja' chc'ot ich'batuc sc'op yu'un ti Cajvaltique ti chapal xa yu'un chich'be sc'op yu'un smulic scotol ti much'utic cuxajtic toe xchi'uc ti much'utic chamenic xae. ⁶Ja' yu'un ti icholbat ya'yic ti lequil ach' c'ope ti quermanotic ti ichamic xae yu'un hech manchuc mi ivay ti sbec'talique, ja' ti sventa xch'unojel yo'ntonic chcuxiic sbatel osil xchi'uc ti Diose.

⁷Po'ot xa tsta yorail ti chlaj scotole. Hech yu'un mu me xaxi'ic, mu me xlo'laj avo'ntonic. Ja'uc me te oy avo'ntonic yu'un chac'oponic Dios. ⁸Ja' tsots sc'opilal ti scotol c'ac'al c'ux chava'i abaique. Yu'un mi c'ux chca'titic ti quermanotique, chch'ay ti co'ntontic ti c'usi chopol tspace. ⁹Mac'lino me abaic, mu me xlo'laj avo'ntonic yu'un. ¹⁰Yac'ojboxuc ap'ijilic ti Diose. Mu co'oluc ti ap'ijilic ti yac'ojboxuc ti Diose ti jujunoxuque. Oy lec sna' chc'opoj, oy lec sna' chcoltavan. Ep ti tos yac'oj ti Diose. Hech yu'un ti c'utic xu' avu'unique ta me xacolta abaic. Hech lec chayiloxuc ti Diose. ¹¹Ti much'u sna' chchol ti sc'op ti Diose ac'o ch'amumbatuc

ye yu'un ti Diose. Ti much'u sna' ch-abtej yu'un ti Diose ac'o sna' ti ja' chcoltaat yu'un ti Diose hech yu'un chu' yu'un. Scotol ti c'usi chapasique lecuc me sc'opilal chc'ot avu'unic ti Diose. Chu' avu'unic ti sventa ti Jesucristoe. Ti Diose ja' tspace ti muc' sbatel osil. Ja' tspace mantal sbatel osil. Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel.

**Ja' sc'opilal c'alal chavich'ic
vocol, lecuc me chc'ot sc'opilal
ti Diose avu'unic, xchi**

¹²Ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone, mu me xch'ay avo'ntonic yu'un ti ch-epaj ti vocol ti ora to. Mu me xacuyic ti mu hechuc chich'ic vocol ti yan quermanotique. Yu'un ti ital ti vocole, te chvinaj mi oy xch'unojel avo'ntonic. ¹³Hech yu'un nichimuc me avo'ntonic chcuch avu'unic yu'un chana'ic ti co'ol chavich'ic vocol hech chaj c'u che'el laj yich' ti Cristoe. Yu'un mi nichim no'ox avo'ntonic chcuch avu'unic ti ora to, hech más ech'em nichim no'ox avo'ntonic ti c'alal chca'sut tal xchi'uc squeval. ¹⁴Mi ti sventa ti Cristoe chavich'ic labanel, jun no'ox yutsil obi, yu'un chvinaj ti oy ti avo'ntonic ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose, ti ja' jelaven yutsile. Ti much'utic chlabanvanique ja' chopol chc'ot sc'opilal ti Diose yu'unic. Ti ho'oxuque ja' lec chc'ot sc'opilal ti Diose avu'unic. ¹⁵Ti chavich'ic vocole mu me scojuc chamilvan, cha'elc'aj, chasa' amul yan, chaliques c'op. Mu me ja'uc. ¹⁶Mi ti sventa ti Cristoe ti chavich'ic vocole, mu me xaq'uexavic. Jamal me chaval ti laj

xa scoltaoxuc ti Cristoe, hech lec chbat sc'opilal ti Diose avu'unic.

¹⁷Yu'un ista xa yorail yu'un ti chijyac'bucutic acial ti Diose yu'un hech chijp'ijub yu'un, ti ho'ucutic ti snich'onucutic ti Diose. Yu'un ti chijyac'bucutic acial, ho'ucutic ti jch'unojbetic ti sc'ope, ibuc xa ti much'utic mu sc'an xch'unic ti lequil ach' c'ope ti yalojbucutic ti Diose! ¹⁸Mi ta to xquich'tic tojobtasel yu'un hech chijcolucutic ti ho'ucutique ti toj co'ntontique, ibuc xa ti much'utic mu xch'unojuc ti Diose, ja' ti much'utic mu xtun ti yo'ntonique! J'ech'el mu xcolic o. ¹⁹Hech yu'un mi chquich'tic voloc yu'un hech tsc'an yo'nton ti Diose, mu me xchibaj co'ntontic, ac'o me jpastic ti c'usi leque. Ac'o me jch'untic ti chixchabiucutic ti Diose yu'un jun yo'nton cu'untic ti Jtotique ti laj spasucutique.

**Ja' sc'opilal ti laj staq'ui
ti ancianoetique xchi'uc
ti quermanotique**

5 Ti jtaq'ui ti ancianoetique ti te sventainojoxuque yu'un co'ol ancianoun xchi'uc. Yu'un ho'on laj jq'uel ti laj yich' voloc ti Cristoe. Chba jq'uel ti tspasat ti muq'ue. Po'ot xa che'ot ti pasel. ²Hech yu'un chacalbeic, chamac'linic ti carnero yu'un ti Diose ti aventainojique, chachabiic. Mu me ti sujeluc chapasic. Yutsiluc me avo'ntonic chapasic yu'un hech tsc'an ti Diose. Mu me xana' atojolic. Toyoluc me avo'ntonic chapasic. ³Mu me xatoy abaic ti stojol ti much'utic aventainojique. Ho'oxuque ta me xavac'beic sq'uel

ti c'usi tsc'an ti Diose scotol ti quermanotique ti te aventainojique.

⁴Hech yu'un c'alal tsut tal ti mero totil jpaxtol cu'untique, ja' chayac'oxuc ti pasel ti muc' mu j'loc'uc no'ox sbatel osil.

⁵Ja' no'ox hechoxuc uc, unen viniquetic, ch'umbeic smantal ti ancianoetique. Acotolic ch'umbo abaic amantalic. Biq'uit chavac' abaic.

Yu'un ti Diose tscontrain ti much'utic tstoy sbaique.

Tscolta ti much'utic biq'uit chac' sbaique,

ti xchie. ⁶Hech yu'un bic'tajanic me ti stojol ti Diose ti ja' jelaven sp'ijile yu'un hech chayac'ot ti pasel ti muc' c'alal tsta yorail. ⁷C'alal chlo'laj avo'ntonic, ac'bo sventaimboxuc avo'ntonic ti Diose yu'un tsc'an chascaltaoxuc.

⁸Oyuc me lec arazonic. Q'ueleluc me asatic yu'un ti avajcontraique, ja' ti pucuje, hech chanav batel hech chaj c'u che'el jti'vanej bolom ti ch-avan batele yu'un tsa' much'u tsti'. ⁹J'ech'el ch'uno ti chascaltaot ti Diose hech chu' avu'un chacontrain ti pucuje. Na'ic me ti co'ol ono'ox chquich'tic voloc jcotoltic li' ti balumile ti ho'ucutique ti quermano jbatique. ¹⁰Ep yutsil yo'nton cu'untic ti Diose hech yu'un laj yic'ucutic ti stojol yu'un ti sventa ti Jesucristoe chba jq'uelbetic yutsil yo'nton sbatel osil. Hech yu'un mi its'ic avu'unic ti vocole yu'un j'loc' no'ox chquich'tique, patil chasmuc'ubtasbot avo'ntonic ti Diose, chastsatsubtasbot avo'ntonic hech más ep ch-an yip avo'ntonic,

hech jun avo'ntonic cha'abtejic yu'un. ¹¹Ja' tspace ti muc' sbatel osil. Ja' tspace mantal sbatel osil. Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel.

**Hech ilaj yo'nton laj sc'opon
ti carta ti quermanotique**

¹²Ti quermanotic Silase, ti jun yo'nton ch-abtej yu'un ti Diose, laj xa sts'ibabun ti cha'p'el exp'el li'to. Hech laj calboxuc ti oy yutsil yo'nton avu'unic ti Diose. Jna' ti chascaltaoxuque yu'un ach'unojbeic

ti sc'ope. Hech yu'un mu me xchibaj avo'ntonic.

¹³Oy quermanotic uc li' ti Romae ti co'ol t'ujbilucutic xchi'uque. Chabanucot la xal ti quermanotique. Chabanucot la xal uc ti Marcose. Ja' jun to jnich'on ti Marcose. ¹⁴Yu'un ja' se'ñail ti c'uxoxuc ti co'ntone, tsacbo me abaic ac'obic.

Mu me xlo'laj avo'ntonic, junuc me avo'ntonic jujunoxuc yu'un oyoxuc ti stojol ti Jesucristoe.

JÁ' TI XCHIBAL SCARTA TI PEDROE TI LAJ STS'IBAE

**Hech lic sc'opon ti carta ti
quermanotique ti Pedroe**

1 Ho'on Simon Pedroun. Ho'on yabatun ti Jesucristoe, ho'on ti jcholé'opun yu'une. Chajc'oponoxuc ti carta, ho'oxuc ti co'ol jch'unobjetic ti sc'op ti Jesuse yu'un co'ol laj xa xc'uxubinucutic ti Dios cu'untique xchi'uc ti Jcoltavanej cu'untique, ja' ti Jesucristoe. ²Yu'un yac'oj sba más chavojtiquinic ti Diose xchi'uc ti Cajvaltic Jesuse, hech yu'un yac'oj sba chayac'boxuc yutsil avo'ntonic xchi'uc jun avo'ntonic ti jujunoxuque.

**Ja' sc'opilal colemoxuc xa
yu'un ti Diose pero oy to c'usi
sc'an ta to xapasic, xchi**

³Yu'un jelaven yutsil yo'nton ti Diose, hech yu'un laj xa yac' sba ti ojtiquinel ti jtojoltic, laj xa yic'ucutic ti stojol. Yu'un jelaven sp'ijil ti Diose, hech yu'un laj xa yac'bucutic sp'ijil co'ntontic xchi'uc yutsil co'ntontic yu'un hech xu' cu'untic ti jpastic scotol lequil abtel. ⁴Yu'un jelaven sp'ijil ti Diose, yu'un jelaven yutsil yo'nton, hech yu'un chijyac'bucutic

scotol ti yan bendición ti laj yal ti chijyac'bucutique. Jun no'ox yutsil ti bendición ti yac'oj sba chijyac'uilambucutique. Ja' hech ti bendición ti chijyac'bucutique, ja' ti mu xijyac'ucutic chisbolibtasucutic ti c'utic muliletic li' ti balumile xchi'uc ti sbic'tal co'ntontique. Laj xa yac' co'ntonimbetic ti yo'ntone yu'un oy xa yutsil co'ntontic. ⁵Hech yu'un ti ho'oxuque, ja' lec ti chavaqu'uc persa. Yu'un oy xa xch'unobjel avo'ntonic, ja' xapasilanic ti c'usi leque. Ma'uc no'ox chapasilanic ti c'usi leque, ja' xac'anic uc ti más chana'ic c'usi tsc'an ti Diose ti chapasique. ⁶Yu'un mi más chana'ic c'usi tsc'an ti Diose ti chapasique, hech más chapajes abaic xchi'uc ti avo'ntonique. Mi más chapajes abaic xchi'uc ti avo'ntonique, hech más ch-an yip avo'ntonic. Mi más i'an yip ti avo'ntonique, hech jtos avo'nton chac'ot xchi'uc ti Diose. ⁷Mi jtos avo'nton chac'ot xchi'uc ti Diose, hech c'ux chava'i ti avermanotaque, hech chac'uxubinvan ti mero melel. ⁸Mi hech ti avo'ntonique, mi ja' te oy ti avo'ntonique, mu hoviluc ti laj xa avojtiquinic ti

Cajvaltic Jesucristoe. Mu hoviluc ti ach'unojique. Lec chatunic yu'un. ⁹Ti much'u mu hechuc ti yo'ntone ja' hech chaj c'u che'el ma'sat mu xil. O ja' hech chaj c'u che'el ti much'u ja' no'ox chil ti bu nopole, mu xil batel ti bu nom toe. Ch'ayem ti yo'nton ti ich'aybat xa scotol smul yu'un ti Cajvaltique. ¹⁰Hech yu'un, quermanotac, hech ac'o hu'uc avu'unic hech chaj c'u che'el nat'ujat xa yu'un ti Diose, hech cha'ic'atic ti stojol. Yu'un mi hech chapasique, hech mu xchibaj avo'ntonic. ¹¹Hech nichim no'ox yo'nton chayic'oxuc ochel ti bu tspas mantal ti Cajvaltic Jesucristoe, ja' ti Jcoltavanej cu'untique. Ja' sventa sbatel osil.

¹²Hech yu'un manchuc mi chana'ic xa, manchuc mi c'otem xa ti avo'ntonic ti sc'op ti Diose ti ja' melele ti ava'yojic xae, scotol c'ac'al hech tsc'an ti chajtaq'uioxuque. Hech jnopo ti ti jpase. ¹³Yu'un sc'an ti hech chacaq'uilambot ana'ic ti jayib xa c'ac'al li' cuxulun xchi'uc avi jbec'tal li'to. ¹⁴Ti jna' ti po'ot xa ti jcomes avi jbec'tal li'to. Yu'un hech yalobjun xa ti Cajvaltic Jesucristoe. ¹⁵Hech ti jts'iba to comel yu'un hech xu' chaq'uelic c'alal chamenun xae.

**Ja' sc'opilal laj jq'uelbetutic
squeval ti Cajvaltique, xchi**

¹⁶Yu'un ti laj xa calboxuc ava'yic c'u x'elan sp'ijil ti Cajvaltic Jesucristoe, c'u x'elan chcha'tal xchi'uc squeval, mu yu'unuc lo'il no'ox ti jch'unojtutique, mu yu'unuc lajemuntutic ti lo'lael. Jtuctutic laj jq'uelutic ti jsatutic ti tsots yabtel

yich'oje. ¹⁷Yu'un c'alal ti hech i'ac'bat squeval yu'un ti Jtotic Diose, c'alal ti hech i'ac'at ti pasel ti muc' yu'une, hech i'albat sc'opilal yu'un ti Jtotic Diose, ja' ti jelaven yutsil ti squeval stuque. Hech laj yal: "Ja' Jnich'on li'to, ti lum c'ux ti co'ntone. Nichim no'ox co'nton yu'un", xchi. Ja' sc'opilal ti Jesuse. ¹⁸Ho'ontutic laj ca'itutic ti hech ic'opoj tal c'alal ti vinajel ti Diose yu'un te jchi'inojtutic ti Jesuse te ti vits. Ja' yich'oj bendición ti vits lume.

¹⁹Hech laj jna'tutic ti melel ti sc'op ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti quich'ojtique, ja' ti sc'opilal ti Cajvaltique ti laj yalique. Hech chaj c'u che'el oy stu cu'untic ti c'oq'ue yu'un hech chc'ot jsatic, bal chca'itic chc'ot jsatic asta mi iloc' tal ti muc'ta c'anale, asta c'alal tsacub ti osile. Ja' no'ox hech oy stu cu'untic ti sc'op ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. Bal chca'itic chistojbtasucutic asta mi ital xchi'uc squeval ti Cajvaltique, asta ba jchi'intic sbatel osil o. Hech yu'un ja' tsc'an ti chavac' ti avo'ntonic ti sc'ope yu'un oy stu cu'untic. ²⁰Ja' tsots sc'opilal ti chana'ic ti mu stac' ti c'uc no'ox sjam ti jloq'uesbetic ti sc'op ti Diose ti laj yal ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti ts'ibabil ti sun ti Diose. ²¹Mu yu'unuc hech no'ox laj sc'an ti yo'ntonique ti hech ic'opojic ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti li' ti balumil ti vo'onee. Yu'un iventaimbat yo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espíritue, hech sc'op Dios laj yalic.

**Ja' sc'opilal nopbilal
jchanubtasvanejetic**

2

Ti vo'one c'alal li' ti balumil ti antiguo jtotique oy ilic uc

nopbilal j'alc'opetic te ti yolilalic. Ja' no'ox hech ti ora to uc chlic uc nopbilal jchanubtasvanejetic te ti avolilalic. Tsyanejesbeic sjam ti sc'op ti Diose. Mucul chlic yaq'uic ti a'yel. Tstenic ti yo'ntonic ti Cajvaltique ti ja' imanatic yu'une. Ti much'utic hech yo'ntonique tsc'an stuquic ya'yel ti ora chtal ti scastigoique. ²Hech yu'un ti quermanotique ep chba xchi'inic. Co'ol chba spasic hech chaj c'u che'el tspasique, ja' no'ox tspasic ti c'usi tsc'an ti sbec'talique. Ja' ti sventaic ti hech chopol chbat sc'opilal ti sc'op ti Cajvaltique. ³Ja' no'ox tsc'an ti chasmonoxuc ti chaslo'laouxuque, ja' no'ox tsc'an tsta staq'uinic. Hech chapajem sc'opilalic ti ch-ac'bat stojic. Tsta yorail ti chich'ic castigo.

⁴Yu'un ti Diose muc spasbe perdón ti ch'ul abatetic ti laj sta smulique. Ja' laj sten ochel ti c'atimbac. Te xa oyic ti ic' osil. Mu xu' chcolic loq'uel. Te tsmalaic tsta yorail chchapambat sc'opilal yu'un smulic. ⁵Ja' no'ox hech uc ti antiguoetic ti vo'one ti c'alal mu to chtal ti nojelal ho'e muc spasbatic perdón yu'un ti Diose. Ti much'utic baquel jmulaviletic ja' icham ti nojelal ho'. Ja' no'ox stuc icoltaat yu'un ti Diose ti Noee xchi'uc ti hucvo'ic ti te xchi'inoje. Stuc no'ox ti Noee ti laj xcholbe ya'yic ti crichanoetique ti tsc'an ti Diose ti toj ti c'usi ti jpastique. ⁶Ja' no'ox hech uc ti much'utic nacajtic ti jteclum Sodomae xchi'uc ti jteclum Gomorrae, muc spasbatic perdón yu'un ti Diose. Ja' ichic'atic ti c'oc' yu'un ti Diose

scoj ti smulique. Ja' señail ti persa chich'ic castigo ti much'utic mu xi'ic ti Diose. ⁷Ja' no'ox laj scolta loq'uel ti Lote ti Diose yu'un toj ti viniquil ti Lote. Ti Lote ep laj yich' mul yu'un ti c'utic chopol tspasic ti much'utic baquel jmulaviletic te ti bu nacajtic xchi'uque. ⁸Yu'un toj ti viniquil ti Lote, hech yu'un scotol c'ac'al voloc icuch yu'un ti c'utic laj yil xchi'uc ti c'utic laj ya'i ti tspasic ti crichanoetic ti te co'ol nacal xchi'uque. ⁹Hech ti Cajvaltique tscolta ti much'utic toj ti viniquile yu'un hech mu sujat ti mulil. Ja' no'ox hech uc tsten ochel ti c'atimbac ti much'utic mu tojuc ti yo'ntonique yu'un te chc'ot smalaic tsta yorail ti chchapambat sc'opilal yu'un smulic.

¹⁰Ja' más ep chich'ic castigo ti much'utic batem ti yo'ntonic tspasic ti c'usi chopol tsc'an ti yo'ntonique yu'un mu sc'an xch'umbeic smantal ti Diose. Mu xi'ic ti Diose, tstoy sbaic ti stojol. Mu xi'ic yu'un tspec'tsambeic sc'opilal ti ch'ul abatetique ti oy squevalique. ¹¹Ja'uc ti ch'ul abatetique ti tsots yabtelique ti jelaven sp'ijil yich'ojique, muc un tstic'beic smul ti stojol ti Diose ti crichanoetic ti hech tstoy sbaique.

¹²Ti nopbilal jchanubtasvanejetique ja' hech chaj c'u che'el ti chonetic ti ch'iem ti balumile ti mu'yuc srazonique ti ja' no'ox chch'umbe smantal sbec'tal, ti ja' no'ox stu tstsacat chmilat. Ja' hech uc ti nopbilal jchanubtasvanejetique ti tspec'tsambeic sc'opilal scotol ti c'utic mu sna'ique ti mu xojtiquine,

hech ch'ayel chbatic. ¹³Ta ono'ox chba yich'ic volol yu'un ti laj yac'beic yich' volol ti much'utic laj slo'laique. Mu xq'uexavic c'uc no'ox ora tsa' smulic manchuc mi c'ac'altic. Te to chtal xchi'inoxuc ti ve'el. Pero yu'un chopol ti yo'ntonique, boliben ti yo'ntonique, ch-och achamelic yu'un, yu'un oy much'u tsoc yu'un ti te chtal ti atojolique. Yu'un ja' no'ox chac' ti q'ueel ti lec chavil abaic xchi'uc. Muc un lecuc ti yo'ntonique.

¹⁴Puru c'upinej ants tspace. Scotol ora tsa' smulic xchi'uc satic. Chchibajesbe yo'ntonic ti quermanotic ti mu to oyuc yip yo'ntonique. Nopen cha'yic chbic'taj yo'ntonic. J'ech'el mu xtun chilatic yu'un ti Diose. ¹⁵Comen yu'unic ti toj bee, ch'ayemic ti be. Ja' stamojbeic sbe ti Balaame ja' ti snich'on ti Beore, ja' ti ibic'taj yo'nton yu'un ti taq'uin yu'un ti hech yepal ch-ac'bate mi tspace ti c'usi chopole. ¹⁶Muc spas ti c'usi snopaje yu'un ipajesat yu'un ti smulae ti ic'opoj. Ti mulaetique stalel mu xc'opojic. Ti smula ti Balaame ja' ic'opoj hech chaj c'u che'el crichano hech ipaj ti Balaame. Hech muc xba spas ti c'usi chopol snopoj ti yo'ntone.

¹⁷Ti noppilal jchanubtasvanejetique ja' hech chaj c'u che'el ti sat ho' ti mu'yuc c'usi ti jtatic te yu'un ulem. Ja' hech chaj c'u che'el ti toc ti chnet'at batel yu'un ti iq'ue yu'un hech mu xac' ho'. Ja' no'ox hech uc ti noppilal jchanubtasvanejetique hovil ti jch'umbetic ti sc'ope yu'un mu'yuc c'usi ti jtatic mi jutuc. Chapambil

xa yo' bu chc'otique. Ja' sbatel osil te ibat o. Puru ic' osil ti bu chc'otique. ¹⁸Tstoy sbaic xchi'uc ti sc'opique. Hovil ti c'usi chalique, mu'yuc stu. Ja' chalbe sc'opilal scotol ti c'usi tsc'an ti sbec'talique yu'un ac'o bic'tajuc yo'ntonic ti quermanotic ti ja'to no'ox yac'oj sba tscomesic ti c'utic muliletic ti laj spas ono'ox ti vo'one tal xchi'uc ti yan xchi'iltaque. ¹⁹“Ja' lec ti libre oyucutic hech xu' ti jpastic scotol ti c'usi tsc'an ti co'ntonique”, xutic ti quermanotique. Ti jchanubtasvanejetique ti hech chalique, ja' oyic ti mozoil yu'un mulil. Yu'un ti bu chistsalucutic ti mulile, ja' smozoucucic chijc'ot o. ²⁰Ti much'utic icom xa yu'unic ti muliletic li' ti balumile yu'un laj xa yojtiquin ti Cajvaltic Jesucristoe, ja' ti Jcoltavanej cu'untique, mi chcha'bic'taj yo'ntonic yan vuelta yu'un mulil, mi ja' itsalvan ti mulile, ech'em to chbolibic ti jyalel. ²¹Ja' lec ti manchuc laj yojtiquinic ti toj bee. Ja' volol mi yojtiquinojic ti toj bee, ti patil chcha'sutic batel hech tscomesic ti lequil mantaletique. ²²Hech chc'ot ti pasel yu'unic hech chaj c'u che'el chcaltique: “Ti ts'i'e chcha'lo' yan vuelta ti xee”, xijchi. “Ti me'chitome ti chich' poquele, ja' chba chcha'balantas sba ti ach'el”, xijchi.

Ja' sc'opilal ti tsta yorail ti chchapavan ti Cajvaltique

3 Ho'oxuc ti ep c'uxoxuc ti co'ntone, ja' xchibal xa vuelta chajc'oponoxuc ti carta xchi'uc avi to. Ti jun carta ti laj jpasboxuque xchi'uc avi to, co'ol

laj jcha't'abesboxuc ti avo'ntonic
 hech chaj c'u che'el ach'unojique.
 Yu'un lecuben xa ti avo'ntonique,
 hech yu'un ja' xa no'ox
 chajcha't'abesboxuc ti avo'ntonic.
²Yu'un ti jc'an ti chana'ilambeic
 sc'op ti j'alc'opetic yu'un ti
 Diose ti vo'onee hech laj yalique.
 Xchi'uc ti sc'op ti Cajvaltique,
 ja' ti Jcoltavanej cu'untique, ti
 laj calboxuque, ho'ontutic ti
 jchoc'opuntutic yu'une.

³Ja' tsots sc'opilal ti chana'ic
 primero ti c'alal tsta yorail slajebal
 c'ac'al chtal jlabanvanejetic. Nojem
 ti yo'ntonic sbic'tal yo'ntonic.

⁴Hech chtal yalbucutic: “Laj yal
 comel ti Jesuse ti tsut tale. Hovil
 ti hech laj yale, mu xtal. Icham xa
 ti jtot jme'tique. Q'uelavil, co'ol
 no'ox hech chaj c'u che'el ti ilic ti
 balumil. Ja' no'ox hech asta ti ora
 to. Mu'yuc c'usi chc'ot ti pasel”, oy
 chtal yutucutic. ⁵⁻⁶Yu'un ti hech
 chalique, yutsil yo'nton ti mu xa
 sc'an st'abesic ti yabtel ti Diose
 ti vo'one. Ja' smantal ti Diose ti
 imeltsaj ti vinajele ti balumile ti
 vo'one. Ti balumile iloc' tal ti yut
 ho!. Hech ibat ti xoconxocon ti
 balumile ti ho'e. Hech imeltsaj. Ti
 patil inoj ti ho' yan vuelta, hech
 icham scotol ti crixchanoetique ti
 li' ti balumile. Ja' yabtel Dios lume.
⁷Ja' smantal uc ti tsta yorail ti
 chchic'at ti c'oc' avi vinajel balumil
 li'to. Ja' yorail uc ch-ich'bat sc'op
 yu'un smulic ti much'utic mu'yuc
 Dios ti yo'ntonique. Ja' yorail
 chtup'ic o. ⁸Ho'oxuc ti c'uxoxuc
 ti co'ntone, na'ic me, mu me
 xch'ay ti avo'ntonic ti jp'el li'to. Ti
 jmil habile ti jun c'ac'ale mu'yuc

sc'opilal cha' ti Cajvaltique. ⁹Oy
 much'utic hech tsnopic ti mu xc'ot
 sc'op ti Cajvaltique. Chc'ot sc'op
 ti Cajvaltique. Ja' no'ox hal tsmala
 yu'un mu sc'an mi chch'ay junuc. Ja'
 tsc'an ti ac'o sutes yo'ntonic yu'un
 smulic scotol ti crixchanoetique.
 Hech yu'un ti mu to chtal ti
 Cajvaltique.

¹⁰Tsta yorail ti chchapavan ti
 Cajvaltique. Hech chac c'u che'el
 mu jna'tic c'usi ora chtal j'elec'
 ti ac'ubaltic, ja' no'ox hech mu
 jna'tic c'usi ora chc'ot ti pasel. Mi
 laj sta yoraile, xvochlej xc'avlej
 no'ox ti vinajele hech no'ox tstsac
 ch'ay batel. Ti c'utic chquevan
 chquiltique, chc'ac', chlilij yal tal
 scotol. Ti balumile xchi'uc scotol ti
 c'usi li' pasbile chc'ac'.

¹¹Yu'un j'ech'el chjimat scotol ti
 c'utic chvinaj ti q'uelel ti ora to,
 hech yu'un nopic me lec c'usi lec
 chapasic ti ora to. Ja' tsc'an ti toj
 chapas abaic. Ja' tsc'an ti chaxi'ic
 ti Diose. ¹²Ja' tsc'an ti nichim
 no'ox avo'ntonic chamalaic ti yorail
 chchapavan ti Diose. Ja' ti yorail
 c'alal chc'ac' ti vinajele hech chjin
 yal tal. Ch-ul ti c'oc' scotol ti c'utic
 chquevan chquiltique. ¹³Yu'un ti
 ho'ucutique ti jmalatic ach' vinajel
 xchi'uc ach' balumil yo' bu puru
 utsilal. Hech yalobjucutic ti Diose.

¹⁴Hech yu'un ho'oxuc ti c'uxoxuc
 ti co'ntone, yu'un chamalaic ti
 hech chc'ot ti pasele, toyoluc me
 avo'ntonic yu'un hech mu'yuc
 mulil ti avo'ntonic, mi jutuc mu
 bolibenuc avo'ntonic c'alal chc'o
 ava'an abaic ti stojol. Hech lec
 chayiloxuc. ¹⁵Na'ic me ti sc'an ti
 chijcolucutique ti Cajvaltique, hech

yu'un ti hal chismalautique.
 Hech laj yalboxuc comel uc ti carta
 ti quermanotic Pabloe ja' ti c'ux
 ti co'ntontique, ja' ti i'ac'bat sp'ijil
 yu'un ti Diose. ¹⁶Hech chal ti scotol
 scarta. Yu'un oy ti cartaetic yu'une
 ti vocol ti a'ibel sjam hech yu'un
 ti much'utic mu chanubtasbiluc
 xchi'uc ti much'utic mu'yuc yip ti
 yo'ntonique, ja' tsyanejesbeic sjam
 hech chaj c'u che'el tsyanejesbeic
 sjam ti yan sc'op Diose. Ja' sventa
 ch'ayel ti hech tspasique.

¹⁷Ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone
 laj xa ava'yic. Hech yu'un chabio
 me abaic. Mu me xach'ayic ti
 be, mu me xach'umbeic sc'op ti
 much'utic mu xtojob yu'unique
 yu'un mu'yuc Dios ti yo'ntonic.
 Mu me spec'tsaj avo'ntonic.
¹⁸Ti ho'oxuque ac'o epajuc yutsil
 avo'ntonic. Ech'em to ojtiquino
 ti Cajvaltlic Jesucristoe, ja' ti
 Jcoltavanej cu'untique. Jelavenuc
 me yutsil sc'opilal ti ora to xchi'uc
 sbatel osil.

JA' TI SBA SCARTA TI LAJ STS'IBA TI JUANE, JA' TI JCHOLC'OPE

**Ja' sc'opilal ti sventainoj scotol
ti cuxlejale ti Jesucristoe**

1 Ja' ti stalel oye laj ca'ibetutic ti sc'ope ti ho'ontutique. Laj quiltutic ti jsatutic. Ep vuelta laj quilbetutic ti sate. Laj jpictutic ti jc'obtutic. Ja' ti Jesucristoe ti tal yalbucutic c'u x'elán yo'nton ti Jtotic Diöse. Ja' sventainoj scotol ti cuxlejale ti Jesucristoe. ²Laj yac' sba ti q'uelel ti ja' j'ac'cuxlejale. Laj quiltutic. Hech yu'un chajcholboxuc ava'yic c'u x'elán ti j'ac'cuxlejal sbatel osile, ja' ti te ono'ox xchi'inoj ti Jtotic Diöse. Patil tal yac' sba ti q'uelel ti jtojoltutic. ³Yu'un laj xa quiltutic ti ho'ontutique, yu'un laj xa ca'ibetutic ti sc'ope, hech yu'un chajcholboxuc ava'yic uc yu'un hech jun chije'otucutic ti stojol ti Diöse. Yu'un ti ho'ontutique jun nic'otutic xa ti mero melel xchi'uc ti Jtotic Diöse xchi'uc ti Snich'one, ja' ti Jesucristoe. ⁴Hech yu'un ti hech chajts'ibaboxuc avi to ho'oni yu'un hech más nichim no'ox co'ntontic jcotoltic.

**Ja' sc'opilal ti toj yo'nton ti Diöse,
mi jutuc mu'yuc mulil ti yo'nton**

⁵Chacalbeic ti sc'op ti Jesucristoe ti c'u che'el laj yalbuntutique. Hech

laj yalbuntutic: “Ti bu oy ti luze chquevan, mu'yuc ic' osil te o. Ja' no'ox hech ti Diöse toj yo'nton stuc, mi jutuc mu'yuc mulil ti yo'nton”, xchi. ⁶Jun c'otemun xchi'uc ti Diöse, mi chijchie, mi cac'oj jbatit ti jsa'ilan jmultic ti jnoptic c'op obi. Yac'o caltic ti jch'unojtique. ⁷Mi jcotoltic ti jpsilantic ti c'u che'el chijyalbucutic ti Diöse hech yu'un jun chije'otucutic ti ho'ucutique yu'un jun nije'otucutic xa xchi'uc ti Diöse. Mi oy jmul laj jtatique, ti Diöse chispocbucutic c'uc no'ox ti sbolil ti co'ntontique yu'un laj yac' ti milel yu'un jmultic ti Snich'one. ⁸Muc bu ti jta jmul, mu'yuc c'usi chopol ti jpas, mi chijchie, ti jlo'la jbatit obi. Hovil ti hech chalcatique. ⁹Ti c'alal ti jta ti jmultique, mi jamal chcalbetic ti Diöse, ja' chixch'aybucutic. Chispocbucutic c'uc no'ox ti sbolil ti co'ntontique. Yu'un laj yac' ti milel yu'un jmultic ti Snich'one hech xu' chiscoltaucutic ti Diöse. Hech chc'ot ti pasel ti hech ono'ox yalobjbucutic ti Diöse ti chixch'aybucutic ti jmultique. ¹⁰Mu'yuc bu jtaoj jmul o, mi chijchie, yu'un ti jcuytic ti ja' tsnop c'op ti Diöse obi. Mu'yuc ti

co'ntontic ti sc'op ti Diose obi yu'un yaloj ti Diose ti jmulavilucutique.

Ja' sc'opilal ti chc'opoj cu'untic ti stojol ti Diose ti Jesucristoe

2 Col jnich'nab, ho'oxuc ti ach'unobjeic sc'op ti Cajvaltique, yu'un ti hech laj jts'ibaboboxuque yu'un hech mu xa me xasa' amulic. Mi oy ataojic amulic, na'ic me ti ja' chc'opoj cu'untic ti stojol ti Jtotic Diose ti Jesucristoe, ja' ti toj yo'nton stuque. ²Ja' jq'uexoltic laj stojbucutic jmultic c'alal icham ti cruz. Mu jtucticuc no'ox jmultic laj stojbucutic. Ja' laj stojbe smul scotol crixchanoetic uc. ³Yu'un ti jc'an ti jch'umbetic smantal ti Diose, hech ti jna'tic ti yol snich'onucutique. ⁴Ho'on yol snich'onun ti Diose, mi chijchie, mi mu jc'an jch'umbetic smantale, ja' ti jnoptic c'op. Hovil ti hech chcaltique. ⁵Yu'un mi ti jch'umbetic ti sc'ope, c'ux chca'itic ti Diose ti mero melel. Hech ti jna'tic ti oyucutic ti stojole. ⁶Oyun ti stojol ti Diose, mi chijchie, hech ac'o jpastic hech chaj c'u che'el laj spas ti Jesucristoe.

Ja' sc'opilal ti tsots sc'opilal ti chijc'uxubinvan

⁷Ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone, ma'uc ach' mantal chajts'ibaboboxuc. Ja' no'ox chajcha't'abesboxuc ti avo'ntonic ti mantal ti vo'one xa ava'yojique c'alal lic ach'umbeic sc'op ti Cajvaltique. Ja' ti c'ux chava'i abaique. ⁸Jun to ach' mantal yu'un tsots sc'opilal, hech yu'un chajcha't'abesboxuc ti

avo'ntonic yan vuelta. Yu'un mi chijc'uxubinvan, chcom cu'untic ti c'usi chopole. Ja' ti jts'aclitic ti Jesucristoe hech chaj c'u che'el ic'uxubinvane. ⁹Cac'oj jba ti jpas c'usi tsc'an ti Diose mi chijchie, mi chquilintatic yan, ja' mu to chcom cu'untic ti c'usi chopole. ¹⁰Mi chijc'uxubinvane ja' cac'oj jba ti jpastic ti c'usi tsc'an ti Cajvaltique. Hech mu'yuc xa ti co'ntontic ti c'usi chisbolibtasucutique. ¹¹Mi chquilintatic yan, ja' mu to chcom cu'untic ti c'usi chopole. Cac'oj jbatic ti jpastic ti c'usi chopole. Mu jna'tic bu chijyic'ucutic batel yu'un mu xc'ot jsatic scoj ti mulile.

¹²Col jnich'nab, ho'oxuc ti ach'unobjeic sc'op ti Cajvaltique, yu'un ch'ayem xa ti amulique ti sventa ti Jesucristoe, hech yu'un chajc'oponoxuc ti carta acotolic. ¹³Chajc'oponoxuc, ho'oxuc ti mol me'eloxuc xae, yu'un laj xa avojtiquinic ti Cristoe ti stalel oye. Chajc'oponoxuc uc, ho'oxuc ti unen vinicoxuc unen antsoxuc toe, yu'un scotol ora stsal avu'unic ti pucuje. Col jnich'nab, yu'un laj xa avojtiquinic ti Jtotic Diose hech yu'un laj xa jts'ibaboboxuc avi to. ¹⁴Ho'oxuc ti mol me'eloxuc xae, yu'un laj xa avojtiquinic ti Cristoe ti stalel oye, hech yu'un laj xa jts'ibaboboxuc avi to. Ho'oxuc ti unen vinicoxuc unen antsoxuc toe, yu'un oy xa yip avo'ntonic hech yu'un laj xa jts'ibaboboxuc avi to. Oy ti avo'ntonic ti sc'op ti Diose hech yu'un scotol ora stsal avu'unic ti pucuje.

¹⁵Mu me ja'uc chbat avo'ntonic ti c'utic sventa no'ox ti balumile

xchi'uc ti c'utic oy li' ti balumile. Yu'un mi te batem co'ntontic ti c'utic sventa ti balumile, mu c'uxuc chca'itic ti Jtotic Diose. ¹⁶Ti crixchanoetique ti li'oyic ti balumile ja' batem ti yo'ntonic ti c'utic tsc'an ti sbec'talique xchi'uc ti c'utic lec chilic ti satique, xchi'uc ti c'utic tstoy sbaic yu'une. Ja' mu sc'an ti Jtotic Diose mi hech to ti jpastic uc hech chaj c'u che'el ti tspace ti crixchanoetique. ¹⁷Yu'un ti c'utic tspace ti crixchanoetique j'ech'el chlaj sc'opilal. Hech yu'un hovil ti ch-ic'van ti ora to. Mi ja' ti jpastic ti c'utic tsc'an yo'nton ti Diose, ja' chijcuxi sbatel osil.

Ja' sc'opilal ti yajcontra ti Cristoe

¹⁸Col jnich'nab, ja' slajebal c'ac'al ti ora to. Ca'yojbetic sc'opilal ti chtal ti yajcontra ti Cristoe c'alal tsta yorail slajebal c'ac'al. Ti ora to ep xa liquemic tal ti yajcontra ti Cristoe. Hech yu'un ti jna'tic ti ja' slajebal c'ac'al ti ora to. ¹⁹Ti much'utic yajcontra ti Cristoe ti ora to, ja' ti laj jchi'intique. Ti ora to loq'uemic xa batel yu'un mu jtosuc co'ntontic xchi'uc. Ti jtosuc co'ntontic xchi'uque, jchi'inojtic to ti hechuque. Yu'un illoq'uc xa batel, hech chvinaj ti mu jcotolticuc jtos ti co'ntontique. ²⁰Ti ho'oxuque yu'un na'ac'bat avich'ic uc ti Ch'ul Espiritue ti laj stacbucutic tal ti Jesucristoe hech yu'un acotolic chana'ic xa uc ti c'ope ti ja' melele. ²¹Mu yu'unuc mu xana'ic ti c'ope ti melele. Ja' yu'un chana'ic hech yu'un chajts'ibaboxuc. Chana'ic ti mi mu xco'olaj xchi'uc ti c'op ti ja' melele, ja' tsnopic c'op obi. ²²Mu

ac'biluc yabtel yu'un ti Diose ti Jesucristoe, mi xchiique, ja' tsnopic c'op obi. Ti Jesucristoe ma'uc stot ti Diose, mi xchiique, yu'un tsontrainic ti Cristoe. ²³Ma'uc Snich'on Dios ti Jesucristoe, mi xchiique, yu'un mu xch'unobjuc sc'op ti Jesucristoe. Mu xch'unobjuc sc'op uc ti Diose. Ja' Snich'on Dios ti Jesucristoe, mi xchiique, ja' xch'unobjeic sc'op ti Jesucristoe. Xch'unobjeic sc'op uc ti Diose. ²⁴Hech yu'un ti c'u yepal laj ava'yic ti sliqeb c'alal lic ach'umbeic sc'op ti Cajvaltique, j'ech'el ac'o ti avo'ntonic. Yu'un mi j'ech'el c'otem ti avo'ntonic ti c'u yepal laj ava'yique c'alal lic ach'umbeic sc'op ti Cajvaltique, hech j'ech'el na'ochic xa ti stojol ti Snich'on ti Diose xchi'uc uc ti stojol ti Stote. ²⁵Yu'un laj yalbucutic comel ti Jesucristoe ti chijyac'bucutic jcxulejaltic sbatel osile.

²⁶Hech yu'un laj xa calboxuc sc'opilal ti much'utic sc'an chaslo'laouxuque. ²⁷Ti Jesucristoe laj yac'bucutic quich'tic ti Ch'ul Espiritue. J'ech'el te oy ti co'ntontic. Hech yu'un mu persauc oy yan jchanubtasvanej cu'untic yu'un ja' chixchanubtasucutic scotol. Melel ti sc'ope, mu jnope'opuc. Hech chaj c'u che'el laj xa xchanubtasoxuc ti Ch'ul Espiritue hech teanic ti stojol ti Jesucristoe.

²⁸Col jnich'nab, j'ech'el teanic ti stojol ti Jesucristoe yu'un hech oy me stsatsal co'ntontic c'alal chtale. Yu'un hech mu xijq'uexavucutic ti stojol c'alal chtale. ²⁹Yu'un ti jna'tic ti ja' toj yo'ntone, hech ti jna'tic uc ti yol snich'onucutic ti ho'ucutique mi toj scotol ti c'utic ti jpastique.

**Ja' sc'opilal ti yol snich'on
Dios c'otemucutic xa**

3 Ava'i c'u x'elan c'uxucutic ti yo'nton ti Jtotic Diose ti col jnich'naboxuc, xijyutucutique. Melel ti yol snich'onucutique. Hech yu'un mu xijyojtiquinucutic ti crixchanoetique yu'un mu xojtiquinic ti Jtotic Diose. ²Ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone, yol snich'on Dios c'otemucutic xa. Mu to ti jna'tic c'u x'elan chijc'otucutic. Ja' no'ox ti jna'tic ti co'ol chijc'otucutic xchi'uc ti Cristoe c'alal chtale yu'un ti jq'ueltic c'u x'elan. ³Mi ti jmalatic chtal ti Cristoe, chcaquilan jbatc ti lecubtasel. Hech lec co'nton chijc'ot hech chaj c'u che'el lec yo'nton ti Cristoe.

⁴Mi ti jsa' jmultique, ja' ti jtoy jbatc ti stojol ti Diose, ti jp'ajbetic smantal. ⁵Chana'ic ti yu'un tal xcuchbucutic jmultic hech yu'un ital ti Cristoe. Ti stuque mu'yuc mulil ti yo'nton. ⁶Mi oyucutic ti stojol ti Cristoe, mu xa jsa' jmultic. Mi ta to jsa' jmultic, mu to chcojtiquintic ti Cristoe, mu to ti jna'tic hech chaj c'u che'el tsc'an ti yo'ntone. ⁷Col jnich'nab, mu me much'u chaslo'laoxuc. Mi lec ti c'utic ti jpastique, yu'un toj co'ntontic obi hech chaj c'u che'el toj yo'nton ti Cristoe. ⁸Mi ti jsa' jmultic, oyucutic to ti sc'ob ti pucuje. Yu'un ti pucuje ja' laj sliques ti mulile. Hech yu'un stalel puru mulil oy ti yo'nton asta ti ora to. Ja' yu'un ti ital ti Snich'on ti Diose yu'un tal sjimbe yabtel ti pucuje. ⁹Mi cha'anemucutic xa ti stojol ti Diose, mu xa jc'an

jsa' jmultic. Yu'un te oy Dios ti co'ntontic, hech yu'un ti mu xa jc'an jsa' jmultique. ¹⁰Hech chvinaj mi yol snich'onucutic ti Diose, mi yol snich'onucutic ti pucuje. Yu'un mi mu xtun ti c'utic ti jpastique, mi mu c'uxuc chca'itic scotol yantic, ma'uc yol snich'onucutic ti Diose obi.

¹¹Hech chal ti sc'op ti Diose ti laj ava'yic c'alal lic ach'unique: C'ux me xava'i abaic, ti xchie. ¹²Hech yu'un mu me xapasic hech chaj c'u che'el laj spas ti Caine. Yu'un ti Caine oy ti sc'ob pucuj, hech yu'un laj smil ti yits'ine. Yu'un ja' toj ti c'utic laj spas ti yits'ine. ¹³Quermanotac, mu me xch'ay avo'ntonic c'alal mi chayilintaouxuc ti crixchanoetique. ¹⁴Yu'un c'ux chca'itic ti quermanotique, hech yu'un ti jna'tic ti comen xa cu'untic yu'un ti ch'ayel chijbatucutique. Oyucutic xa ti sventa ti chijcuxiucutic sbatel osile. Mi mu c'uxuc chca'itic ti quermanotique, yu'un oyucutic to ti sventa ch'ayel chijbat obi. ¹⁵Mi chquilintatic yan, ja' jmilvanejucutic xa c'otemucutic obi. Chana'ic ti much'u jmilvaneje mu yich'ojuc xcuxlejal sventa sbatel osil. ¹⁶Hech ti jna'tic ti c'uxucutic ti yo'nton ti Jesucristoe yu'un laj yac' sba ti milel ti jventatic. Hechuc me ac'o jpastic hech chaj c'u che'el laj spas ti Cristoe ac'o jcoltatic yantic manchuc mi te chijlaj ti milel yu'un. ¹⁷Mi oy c'utic oy cu'untic li' ti balumile, mi chquiltic ti much'utic uts sbaique, mi mu jc'uxubintic mi jutuc, hovil chca'itic ti c'ux ti co'ntontic ti Diose. ¹⁸Col jnich'nab, mu me hoviluc chca'itic

ti chijc'uxubinwane, mu me jnoptic c'op. Ac'o vinajuc ti cabeltique ti chijc'uxubinvan ti mero mehel.

¹⁹Yu'un mi chijc'uxubinwane hech ti jna'tic ti jch'unojtic ti mero mehel. Hech yu'un jun co'ntontic ti stojol ti Diose. ²⁰Mi mu junuc co'ntontic ti stojol ti Diose, ac'o jna'tic ti mehel ti sc'op ti Diose. Ac'o jna'tic uc ti mu scotoluc mehel ti c'usi ti jnop ti co'ntontique. Yu'un ti Diose yalojbucutic ti yol snich'onucutic nijc'ot o. ²¹Ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone, mi jun co'ntontic ti stojol ti Diose, hech mu jxi'tic yu'un ti jc'opontic. ²²Yu'un ti jch'umbetic ti smantale, yu'un ti jpastic ti c'usi sc'an ti yo'ntone, hech yu'un chijyac'butic scotol ti c'utic ti jc'ambetique. ²³Hech smantal ti Diose ti ac'o jch'umbetic ti sc'op ti Snich'one, ja' ti Jesucristoe. Hech smantal uc ti c'ux ac'o ca'i jbatique. ²⁴Yu'un mi ti jch'umbetic ti smantale, oyucutic ti stojol obi. Oy ti co'ntontic ti Diose. Ti jna'tic ti oy ti co'ntontic ti Diose ti sventa ti Ch'ul Espiritue ti yac'objbucutique.

**Ja' sc'opilal ti much'utic
yich'ojic ti Ch'ul Espiritu yu'un
ti Diose xchi'uc ti much'utic mu
yich'ojuc ti Ch'ul Espiritue**

4 Ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone, mu me xach'unic c'uc no'ox c'op chava'yic. P'ijanic me, a'yic me mi chco'olaj xchi'uc ti sc'op ti Diose. Yu'un ep ti much'utic li' ti balumile chalic sc'op Dios ti scuyojuque. ²Hech chvinaj ti yich'oj ti Ch'ul Espiritue ti laj stac talel ti Diose. Mi jamal chal ti a yich' sbec'tal li' ti balumile ti

Jesucristoe, mi xchie, ja' yich'oj ti Ch'ul Espiritue ti laj stac talel ti Diose. ³Muc xtal yich' sbec'tal li' ti balumile ti Jesucristoe, mi xchie, ja' mu yich'ojuc ti Ch'ul Espiritue ti laj stac talel ti Diose. Ja' jtos yo'ntonic xchi'uc ti yajcontra Cristo obi. Ja' avayojbeic sc'opilal ti chtale obi. Oy xa li' ti balumile. ⁴Col jnich'nab, ho'ucutic yol snich'onucutic ti Diose, hech yu'un tsalbil xa cu'untic ti much'utic chalic sc'op Dios ti scuyojuque. Yu'un más jelaven sp'ijil ti Diose ti li'oy ti co'ntontique. Ja' mu'yuc sp'ijil ti pucuje ti te oy ti yo'ntonique. ⁵Ti much'utic chalic sc'op Dios ti scuyojuque, ja' sp'ijil no'ox crixchanoetic. Ja' no'ox hech chaj c'u che'el sp'ijil crixchanoetic ti smantalique. Hech yu'un tspasbat ti muc' ti sc'opique yu'un ti crixchanoetique. ⁶Ti ho'ucutique yol snich'onucutic ti Diose. Hech yu'un ti much'utic yol snich'on uc ti Diose, ja' chispasbucutic ti muc' jc'optic. Ti much'utic mu yol snich'onuc ti Diose mu xispasbucutic ti muc' jc'optic. Hech chcojtiquntic ti much'utic chalic ti sc'op Diose ti mero mehel. Hech chcojtiquntic uc ti much'utic chlo'lavanique.

**Ja' sc'opilal ti ja' stalel
che'uxubinvan ti Diose**

⁷Ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone, c'ux ac'o ca'i jbatic yu'un ja' ti sventa ti Diose ti hech chijc'uxubinwane. Mi chijc'uxubinwane yu'un cha'anemucutic xa ti stojol ti Diose obi. Ja' chcojtiquntic ti Diose. ⁸Mi mu xijc'uxubinvane yu'un

mu xcojtiquintic ti Diose. Yu'un ti Diose ja' stalel chc'uxubinvan. ⁹Ti Diose laj stac tael li' ti balumile ti Snich'one. Jun no'ox Snich'on oy ti Diose. Laj stac tael yu'un hech chijcuxiucutic yu'un. Hech laj yac'bucutic jna'tic ti Diose ti c'uxucutic ti yo'ntone. ¹⁰Ava'i c'u x'elan c'uxucutic ti yo'nton ti Diose. Mu yu'unuc ho'ucutic jbael c'ux laj ca'itic ti Diose, ja' jbael c'ux laj ya'iucutic. Hech yu'un laj stac tael ti Snich'one. Ja' jq'uexoltic yu'un laj stojbucutic jmultic ti cruz. ¹¹Ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone, yu'un hech c'uxucutic ti yo'nton ti Diose, hech yu'un c'ux ac'o ca'i jbatuc uc. ¹²Manchuc mi mu quilobjeticuc sat ti Diose, mi c'ux chca'i jbatuc, te oy ti co'ntontic. Hech c'ux chca'itic ti Diose ti mero mehel.

¹³Ti sventa ti Ch'ul Espiritu ti yac'objbucutic ti Diose hech ti jna'tic ti oyucutic ti stojol ti Diose. Ti jna'tic uc ti oy ti co'ntontic ti Diose. ¹⁴Ho'ontutic laj quiltutic, ho'on rexticountutic ti laj stac tael ti Snich'one ti Jtotic Diose. Ja' tal scolta scotol crixchanoetic. ¹⁵Mi jamal chca'itic ti ja' Snich'on Dios ti Jesuse, oy ti co'ntontic ti Diose obi. Hech yu'un oyucutic ti stojol ti Diose. ¹⁶Hech yu'un ti jna'tic ti c'uxucutic ti yo'nton ti Diose. Ti Diose ja' stalel chc'uxubinvan. Hech yu'un mi chijc'uxubinvan, oyucutic ti stojol ti Diose obi. Hech yu'un ti Diose oy ti co'ntontic. ¹⁷Yu'un mi chijc'uxubinvan ti mero mehel hech muc chijxi' ti stojol ti Diose c'alal tsta yorail ti chich'be sc'op yu'un smulic

scotol crixchanoetic. Yu'un hech co'ntontic c'alal li'oyucutic ti balumile hech chaj c'u che'el ti yo'ntone. ¹⁸Mi ti jch'untic ti c'uxucutic ti yo'nton ti Diose, hech yu'un mu xijxi'. Yu'un ti chijxi'e, yu'un ti jnoptic mi chijyac'bucutic castigo ti Diose. Mi ti jch'untic ti c'uxucutic ti yo'nton ti Diose ti mero mehel, mu hechuc ti jnoptic. Hech yu'un mi oy xi'el ti co'ntontique yu'un mu jch'unojticuc ti c'uxucutic ti yo'nton ti Diose. ¹⁹Ja' jbael laj xc'uxubinucutic ti Diose, hech yu'un c'ux chca'itic ti Diose ti ora to. ²⁰C'ux chca'i ti Diose, mi chijchie, mi chquilintatic yantic, ti jnoptic c'op obi. Yu'un mi mu jc'uxubintic ti much'utic ti li' ti jq'uelilambetic sate, ibu c'amba c'uxuc chca'itic ti Diose ti mu'yuc bu jq'uelobjbetic sate! ²¹Hech smantal ti laj yalbucutic comele: "Mi c'ux chava'yic ti Diose, c'ux me xava'yic uc scotol ti much'utic co'ol li'oyoxuc ti balumil xchi'uque", xijyutucutic.

**Ja' sc'opilal ti ja' ti sventa
xch'unojel co'ntontic tsts'al
cu'untic c'utic oy li' ti balumile**

5 Mi jch'unojtic ti ja' t'ujbil yu'un ti Diose ti Jesucristoe ti ja' Jcoltavanej cu'untique, hech cha'anemucutic xa ti stojol ti Diose obi, hech yol snich'onucutic ti Diose. Li' ti balumile mi c'ux chca'itic jun jchi'iltic, hech c'ux chca'itic uc ti xnich'nabe. ²Ja' no'ox hech uc mi c'ux chca'itic ti Diose, hech jch'unojbetic ti smantale, hech c'ux chca'itic ti much'utic co'ol yol snich'onucutic xchi'uque. ³Yu'un mi

c'ux chca'it'ic ti Diose, ti jch'umbetic smantal. Mu volocul chca'it'ic ti jch'umbetic ti smantale yu'un ti c'ux chca'it'ique. ⁴Ti ho'ucutique yu'un cha'anemucutic xa ti stojol ti Diose, hech yu'un tsalbil chc'ot cu'untic scotol ti c'utic oy li' ti balumile. Ti sventa xch'unojel co'ntontic t'isal cu'untic ti c'utic oy li' ti balumile. ⁵Ti ho'ucutique yu'un jch'unojtic ti ja' Snich'on ti Diose ti Jesuse, hech yu'un tsalbil chc'ot cu'untic scotol ti c'utic oy li' ti balumile.

Ja' sc'opilal ti chijyalbucutic sc'opilal ti Jesucristoe ti Ch'ul Espíritue

⁶Ja' ti Snich'on ti Diose, ja' ti Jesucristoe, ti tal yich' ho' li' ti balumle, ti tal smal xch'ich'el ti cruze. Ma'uc no'ox tal yich' ho', ja' tal smal xch'ich'el ti cruz uc. ⁷Oy oxib ti sventa vinajel ti chijyalbucutic sc'opilal ti Jesucristoe. Ti Jtotic Diose laj xa yal ti ja' Snich'on ti Jesucristoe. Ti Snich'on ti Diose laj xa yal sba stuc ti ja' Stot ti Diose. Ti Ch'ul Espíritue ja' itacat yal tal yu'un hech chijyalbucutic uc ti ja' Snich'on Dios ti Jesucristoe. ⁸Oy oxib li' ti balumile ti chvinaj ti ja' Snich'on Dios ti Jesucristoe. C'alal laj yich' ho' ti Jesuse, ivinaj ti ja' Snich'on Dios ti Jesuse. C'alal laj smal xch'ich'el ti cruz, ivinaj uc ti ja' Snich'on Dios ti Jesuse. Ja' no'ox hech chijyalbucutic uc ti Ch'ul Espíritue ti ja' Snich'on Dios ti Jesuse. ⁹Mi ti jch'umbetic ti sc'op ti crixchanoetique li' ti balumile, ja' más ech'em tsc'an ti jch'umbetic sc'op ti Diose. Hech yalobjucutic

ti Diose ti ja' Jcoltavanej cu'untic ti Snich'one. ¹⁰Mi jch'unobjetic sc'op ti Snich'on ti Diose, hech ti jna'tic ti melet ti c'u che'el yalobjucutic sc'opilal ti Snich'one ti Diose. Mi mu jch'umbetic sc'op ti Snich'on ti Diose, ja' tsnop c'op ti jcuytic ti Diose yu'un mu jch'untic ti c'u che'el yalobjucutic sc'opilal ti Snich'one ti Diose.

¹¹Hech yalobjucutic ti Diose ti yac'objucutic jcuxlejaltic sventa sbatel osil. Ti sventa ti Snich'one ti oy jcuxlejaltic sbatel osil. ¹²Mi oy ti co'ntontic ti Snich'on ti Diose, hech chijcuxiucutic sbatel osil. Mi mu'yuc ti co'ntontic ti Snich'on ti Diose, hech mu xijcuxiucutic sbatel osil.

Ja' sc'opilal ti c'u che'el ti jna'tic ti chijcuxiucutic sbatel osile

¹³Hech yu'un laj jts'ibaboxuc avi to, ho'oxuc ti ach'unobjeic uc ti sc'op ti Snich'on ti Diose, yu'un hech chana'ic ti chacuxiic sbatel osile. ¹⁴Yu'un jtos co'ntontic xchi'uc ti Diose, hech mu xixxi' c'alal ti jc'opontic. Ti jna'tic ti chistsacbucutic jc'optic. ¹⁵Mi ti jna'tic ti chistsacbucutic jc'optique, hech ti jna'tic uc ti chijyac'bucutic tal ti c'utic ti jc'ambetique. ¹⁶Mi oy quermanotic yac'oj sba tsa' smul chavilic, mi mu yu'unuc ja' stamoj o ti sbelal ch'ayeale, ja' chac'opombeic Dios ti stojol. Hech ta to x'ac'bat xcuxlejal sbatel osil. Mi yu'un stamoj o ti sbelal ch'ayeale, ma'uc chacalboxuc yu'un chac'opombeic Dios ti stojol. ¹⁷Scotol ti c'utic chopole, ja' mulil. Oy mulil ti mu yu'unuc jtamojtic o ti sbelal ch'ayeale.

¹⁸Ti ho'ucutique ti jna'tic ti yu'un cha'anemucutic xa ti stojol ti Diose hech mu xa jsa' jmultic. Yu'un chixchabiucutic ti Snich'on ti Diose hech mu xu' chijyilbajinucutic ti pucuje.

¹⁹Ti jna'tic ti oyucutic ti sc'ob ti Diose. Ti jna'tic uc ti oyic ti sc'ob ti pucuje scotol ti crixchanoetique.

²⁰Ti jna'tic uc ti i'ay xa li' ti balumile ti Snich'on ti Diose.

Yu'un laj xa yac'bucutic ti sp'ijil ti co'ntontique hech yu'un laj xa cojtiquintic ti mero Diose. Oyucutic ti stojol ti mero Diose yu'un oyucutic ti stojol ti Snich'one, ja' ti Jesucristoe. Ja' mero Dios stuc, mu'yuc yan. Ja' ti chijyac'bucutic jcuxlejaltic sbatel osile. ²¹Hech yu'un col jnich'nab, mu'yuc c'u stu cu'untic ti c'utic ti jnoptic ti ja' chcoltavan ti jcuytique.

JA' TI XCHIBAL SCARTA TI LAJ STS'IBA TI JUANE, JA' TI JCHOLC'OPE

**Ja' sc'opilal c'uxoxuc ti
co'nton yu'un co'ol jch'unojtic
ti c'op ti ja' melele, xchi**

¹Ho'ot ti t'ujbilot yu'un ti Diose chajc'oponot ti carta xchi'uc avalabtac, ho'on ti ancianoune. C'uxoxuc ti co'nton xchi'uc ti avalabtaque yu'un co'ol jch'unojtic ti c'ope ti ja' melele. Mu jtucuc no'ox ti c'uxoxuc ti co'ntone. Ja' c'uxoxuc ti yo'ntonic uc scotol ti much'utic xch'unojic ti c'ope ti ja' melele. ²C'uxoxuc ti co'ntontutic yu'un oy ti co'ntontic ti c'op ti ja' melele. Sbatel osil oy ti co'ntontic. ³Mi ti jch'untic ti c'op ti ja' melele, mi chijc'uxubinwane, hech yu'un chijyac'bucutic bendición ti Jtotic Diose xchi'uc ti Jesucristoe, ja' ti Snich'on ti Jtotic Diose. Chixc'uxubinucutic, ja' chijyac'bucutic jun co'ntontic ti jujunucutique.

⁴Nichim no'ox co'nton laj xa ca'i ti oy spasoic ti muc' ti c'op ti ja' melele ti avalabtaque. Lec oy yu'un hech tse'an ti Jtotic Diose. ⁵Ti ora to chajt'abesbot ti avo'nton ti smantal ti Diose ti laj ava'yic ti c'alal lic ach'umbeic sc'op

ti Diose. Ja' no'ox chajcha'albot yan vuelta, quermano, ti c'ux me xava'i abaique. ⁶Yu'un mi chijc'uxubinwane, ti jpastic ti muc' ti smantal ti Diose. Ja' smantal ti scotol ora ac'o c'uxubinvanucutique hech chaj c'u che'el laj ava'yic ti c'alal lic ach'umbeic sc'op ti Diose.

**Ja' sc'opilal ti oy ep
jlo'lavanejetic li' ti balumile**

⁷Yu'un oy ep jlo'lavanejetic yac'oj sba chanavic li' ti balumile ti ora to. Mu xch'unic ti tal yich' sbec'tal li' ti balumile ti Jesucristoe. Ti much'utic hech chalique ja' jlo'lavanej obi. Ja' yajcontra Cristo obi. ⁸Hech yu'un chabio me abaic, hech mu xalajic ti lo'lael. Yu'un mi nalajic ti lo'laele, hovil ti ni'abtejtutic te ti atojolique yu'un mu xc'ot avich' amotonic. Mi mu xach'unic ti lo'laele, hech chc'ot avich' amotonic hech chaj c'u che'el yaloj ti Diose ti chijyac'bucutique.

⁹Scotol ti much'u chjelavique ti mu j'ech'eluc chac' ti yo'nton ti smantal ti Cristoe, mu'yuc ti stojol ti Diose obi. Ti much'u j'ech'el chac' ti yo'nton ti smantal ti Cristoe, oy ti stojol ti Jtotic Diose,

oy ti stojol ti Snich'on uque. ¹⁰Mi
 oy chtal sc'oponot ti much'utic ti
 jchanubtasvanej scuyo j sbaique ti
 mu xch'unic ti Cristoe, mu me xavic'
 ochel ti ana, mu me xalo'laj xchi'uc.
¹¹Yu'un mi chavic' ochel ti ana, mi
 chalo'laj xchi'uc, jun to chanupimbe
 ti sc'ope ti c'u che'el xch'unoje. Mu
 stac' chijlo'laj xchi'uc yu'un chopol
 ti yabtele.

Ja' sc'opilal jc'an chtal jq'uelot, xchi

¹²Oy to ep yan ti jc'an chacalbot.
 Muc chajts'ibabot ti carta. Ja'to mi
 nitale chacalbot. Yu'un jc'an chtal
 jq'uelot. Mi laj jc'opon jbatique,
 hech nichim no'ox co'ntontic.

¹³Chabanucot la xal ti yalabtac
 ti avixe, ti t'ujbilib uc yu'un ti
 Diose.

JA' TI YOXIBAL SCARTA TI LAJ STS'IBA TI JUANE, JA' TI JCHOLC'OPE

Hech lic sc'opon ti carta ti Gayoe

¹Gayo, ho'ot ti c'uxot ti co'ntone, chajc'oponot ti carta, ho'on ti ancianoune. C'uxot ti co'nton yu'un co'ol jch'unojtic ti c'ope ti ja' melele.

²Ho'ot ti c'uxot ti co'ntone, ti jc'an ti lec ac'o c'otuc avu'un scotol ti c'usi chapase. Ti jc'an ti lec oyot xchi'uc ti abec'tale hech chaj c'u che'el lec ti avo'ntone. ³Lec nichim no'ox co'nton c'alal hul yalbn ac'opilal ti quermanotique. Ja' laj yalic ti oy ti avo'nton ti c'op ti ja' melele, ti chapas ti muc' ti c'op ti ja' melele. ⁴Mu'yuc c'usi yan lec nichim no'ox co'nton yu'un. Ja' nichim no'ox co'nton yu'un ti chca'ibe sc'opilal ti col jnich'nabe ti tspasic ti muc' ti c'op ti ja' melele.

⁵Ho'ot ti c'uxot ti co'ntone, ja' lec ti hech laj xa avac' aba ti abatinel ti stojol ti quermanotique manchuc mi mu avojtiquinojuc ono'ox. Mu alticuc ti avabtele. ⁶Lec c'otem ti ac'opilale ti stojol scotol ti jch'unojeletic li'to. Yu'un hul xcholbot ac'opilal ti quermanotique ti c'u che'el laj ac'uxubine. Ja' lec ti hech chapase, hech mu'yuc palta yu'unic ti c'usi chtun yu'unic c'alal

chanavic batel ti be. Yu'un yabat ti Diose, ja' lec ti hech chapasic ti muq'ue. ⁷Yu'un ja' ti sventa ti Diose ti hech chanavic batele. Mu'yuc c'usi tsc'ambeic ti achi'iltaque ti mu to xojtiquinic ti Diose, ho'ot ti co'ol yanlum crixchanooxuc xchi'uque. ⁸Hech yu'un ja' lec ti ho'ucutic ti jcoltatic ti much'u hech ch-abteje yu'un hech ti jcolta jbatic ti abtel xchi'uc yu'un hech chpuc ti c'op ti ja' melele.

**Ja' sc'opilal ti mu spaskan
ti muc' ti Diótfefese**

⁹Laj xa jts'ibabe scarta scotol ti jch'unojeletique ti te oyic ti bu oyote. Mu xispasun ti muc' ti Diótfefese yu'un tsc'an ti ja' totil chc'ot stuc. ¹⁰Hech yu'un mi nitale, chcac'be sna' ti chopol ti c'usi chispasbuntutique yu'un chopol chiyalbuntutic jc'opilaltutic. Ma'uc no'ox ti mu xispasun ti muq'ue, ja' mu xic' ochel ti sna ti much'utic ch-ech' q'uelatuc yu'une. Ja' tspajes ti much'u tsc'an chic' ochel ti sna ti quermanotique ti te oyic uque. Ti quermanotique ti laj yic' ochel ti sna, hech yu'un ja' chtenat loq'uel ti templo yu'un ti Diótfefese yu'un ti laj yic' ochel ti snae.

**Ja' sc'opilal ti lec sc'opilal
ti Demetrio**

¹¹Ho'ot ti c'uxot ti co'ntone, mu me xapas hech, yu'un chopol. Ja' xapas ti c'usi leque. Scotol ti much'utic tspace ti c'usi leque, ja' snich'on Dios obi. Ti much'u chopol ti c'usi tspace, ja' mu xojtiquin ti Diose.

¹²Ti Demetrio lec sc'opilal yu'un scotolic. Chvinaj ti tspace ti c'usi leque. Ho'ontutic ti jcholbetutic lec

sc'opilal uc. Chana' ti melec ti hech chacalbetutic.

**Hech ilaj yo'nton laj sc'opon
ti carta ti Gayoe**

¹³Oy to ep yan jc'an chacalbot. Mu stac' chacalbot ti carta.

¹⁴Co'nton chtal jq'uelot ti ora yu'un hech xu' chijlo'lajucutic lec.

¹⁵Ac'o yac'bot jun avo'nton ti Diose. Chabanucot la xal ti quermanotic li'to. Chabanuc jujun ti quermanotic ti te oyic ti bu oyote.

JA' TI SCARTA TI JUDASE TI LAJ STS'IBAE

Hech lic sc'oPON ti carta ti quermanotique

¹Ho'on Judasun, ho'on yabatun ti Jesucristoe. Ho'on yits'inun ti Santiagoe. Chajc'oponoxuc ti carta, ho'oxuc ti laj xa yic'oxuc ti stojol ti Jtotic Diose yu'un c'ux chaya'yoxuc. Ho'oxuc ti chabibiloxuc yu'un ti Jesucristoe yu'un hech mu xyanej avo'ntonic. ²Ti jc'an ti más chana'ic ti laj xa avich'ic c'uxubinel yu'un ti Diose. Ti jc'an ti más chana'ic ti ja' chaya'boxuc jun avo'ntonic. Ti jc'an ti más chana'ic ti c'ux chaya'yoxuc ti Diose.

Ja' sc'opilal ti nopbilal jchanubtasvanejetique

(2 Pedro 2:1-17)

³Ho'oxuc ti c'uxoxuc ti co'ntone, toyol co'nton jc'an jts'ibaboxuc sc'opilal ti jcoleltique. C'alal laj ca'i ti oy nopbilal jchanubtasvanejetic te o, hech yu'un ja' más tsots sc'opilal laj ca'i. Hech yu'un ja' laj jts'ibaboxuc ti ora yu'un hech chap'ijubic. Mu me xavaqu'ic ti ja' peq'uel chcom sc'opilal ti sc'op ti Diose ti jch'unojtique. Yu'un ho'ucutic ti laj xa yic'ucutic

ti stojole, laj xa yac'bucutic jventaintic ti sc'ope hech yu'un mu me xjel cu'untic. Hech yu'un tsaco me abaic ti c'op xchi'uc ti much'utic chalic sc'op Dios scuyojojique, alic me ti sc'op Diose. ⁴Yu'un oy nopbilal jchanubtasvanejetic te achi'inojic, quermanotic scuyo'j sbaic. Mucul chchanubtas ti quermanotique.

Mu'yuc Dios ti yo'ntonic. Tsyanejesbeic sjam ti sc'op ti Diose. Chalic ti yu'un oy yutsil yo'nton cu'untic ti Diose hech yu'un xu' ti jpastic c'usi tsc'an ti jbec'taltique. Mu spasic ti muc' ti Cajvaltic Jesucristoe, ja' ti cajvalinojtic jcotoltic. Ti Diose vo'one sna'oj ti hech chlic chanubtasvanuc, hech yu'un chapal sc'opilalic yu'un chba yich'ic castigo yu'un ti hech chlo'lavanique.

⁵Yu'un lec chana'ic ti c'utic ic'ot ti pasel ti vo'one, hech yu'un ja' chajt'abesboxuc ti avo'ntonic ti ora to. Ti Diose laj xc'uxubin ti antiguo jtotique hech laj scolta loq'uel ti Egipto. Pero patil c'alal te oyic ti xocol balumil laj smil ti much'utic muc xch'umbat sc'ope. Hech chaj c'u che'el laj yac'be castigo ti antiguo jtotique ti Diose,

ja' no'ox hech chac'be castigo ti much'utic chyanejesbat sjam ti sc'ope. ⁶Hech chaj c'u che'el laj yac'be castigo ti ch'ul abatetic ti muc spasic ti muc' ti yabtelique, ja' no'ox hech ch-ac'batic uc ti nopbilal jchanubtasvanejetique. Yu'un ti ch'ul abatetic laj stoy sbaic ti stojol ti Diose. Laj sp'aj ti yabtelique hech yu'un itenatic loq'uel tal ti bu utsilal. Hech te oyic ti ic' osil asta ti ora to. Chapal xa sc'opilal ti chba yich'ic castigo sbatel osil. Ja' ti yorail ti ch-ich'batic sc'op yu'un smulic scotol crixchanoetic, ja' yorail chba yich'ic castigo. ⁷Ti Diose chac'be castigo ti much'utic nopbilal jchanubtasvanejetique hech chaj c'u che'el laj yac'be castigo ti crixchanoetic ti vo'one te ti jteclum Sodoma xchi'uc ti jteclum Gomorra xchi'uc ti yan jteclumetic te nopajtic. Scoj ti laj sp'ajbeic smantal ti Diose, imulivajic, laj xchi'in sbaic viniquetic, hech i'ac'batic castigo. Ti Diose ja' laj stembe yal tal c'oc' ti sbaic hech ic'aq'uc o, itup'ic o. Ja' no'ox hech tsta yorail chtup'ic uc ti nopbilal jchanubtasvanejetique. Chtic'atic ti c'oc' sbatel osil.

⁸Ti nopbilal jchanubtasvanejetique co'ol chopol tspasic hech chaj c'u che'el laj spasic ti much'utic chopol yo'ntonic ti vo'one. Yu'un ch-albatic ti svaichic tscuyic ti xu' chixtan sbec'talic, ti mu persauc chch'unic mantal, ti xu' chopol chc'opojic yu'un ti ch'ul abatetic, hech yu'un hech chchanubtasvanic.

⁹Mu hechuc yo'ntonic hech chaj c'u che'el ti totil ch'ul abat, ja' ti

Miguele, ja' ti tspas ti mantal scotol ti xchi'iltaque ti te oyic ti vinajele. Yu'un ti laj stsac sbaic ti c'op xchi'uc ti totil pucuje ti Miguele, ja' ti sc'opilal ti sbec'tal ti Moises, ti "ja' cu'un ti sbec'tal ti Moises", xchi ti pucuje, ti Miguele muc stoy sba ti stojol ti pucuje. Ja' no'ox hech laj yalbe ti pucuje: "Ja' stuc chchapan ti Diose", xchi no'ox ti Miguele yu'un laj spas ti muc' yu'un ja' ch'ul abat ono'ox ti pucuje. ¹⁰Ti much'u nopbilal jchanubtasvanejetique chopol chc'opojic yu'un ti c'usi mu xojtiquinique, ja' ti Diose xchi'uc ti ch'ul abatetic. Ja'uc ti sbec'talique ja' no'ox chch'umbeic smantal ja' ti yojtiquinojique. Ja' hech chaj c'u che'el ti c'utic xcotetic ti lume. Lume mu'yuc srazón. Ja' hech chc'otic. J'ech'el chbolib o yu'un ti hech tspasilanique.

¹¹Ta ono'ox xich'ic ep castigo yu'un co'ol yo'ntonic hech chaj c'u che'el ti Caine ti vo'one ti ja' laj xch'un ti c'usi chopol laj sc'an ti yo'ntone. Ta ono'ox xich'ic ep castigo yu'un batem ti yo'ntonic tspasic canal hech chaj c'u che'el ti Balaame ti ja' mu sc'an xch'un hech chaj c'u che'el tsc'an ti Diose yu'un scoj ti ibic'taj yo'nton yu'un taq'uin. Co'ol ch-ac'batic castigo hech chaj c'u che'el ti Coree ti ja' laj stoy sba ti stojol ti Moises, ja' ti ac'bil yabtel yu'un ti Diose. ¹²Ti yorail ti chapasic ti Santa Cenae yu'un ti chavac'be abaic ave'elic yu'un hech chavac' ti q'uelel ti c'ux chava'i abaic, ja' chasoquesboxuc ac'opilal yu'un ja' no'ox italic yu'un ep tal ve'uc. Mu xq'uexavic. Mu'yuc tsots sc'opilal ti yo'ntonic

ti q'uin avu'unique. Hech chaj c'u che'el ti toque ti mu yu'unuc ja' chac' tal ho', ja' no'ox chnet'at batel yu'un ti iq'ue, hech yu'un mu'yuc stu cu'untic, mu yu'unuc chijyac'bucutic tal ho'. Ja' hech chaj c'u che'el ti duraznoe ti c'alal yorail chac' sat chba jq'uelitic mu'yuc jp'ejuc sat. Bulbil xa yu'un mu'yuc sat yu'un mu'yuc stu. Ja' hechic ti nopbilal jchanubtasvanejetique mi jutuc mu'yuc c'usi lec chalic. ¹³Ti nopbilal jchanubtasvanejetique ja' hech chaj c'u che'el ti nabe ti c'alal tsots chtal ic', tsots tsyiques sba ti jyalel ja' chloc' scotol ti sc'a'epale. Ja' hechic uc ti nopbilal jchanubtasvanejetique tsots ch-abtejic ja' no'ox chaq'uaic ti q'uelel scotol ti sbolil ti yo'ntonique. Ti nopbilal jchanubtasvanejetique ja' hech chaj c'u che'el tsoc c'anal ti j'oc' no'ox chvinaj chtup'. Ja' hechic uc ti nopbilal jchanubtasvanejetique, sbatel osil chbatic ti ic' osil o.

¹⁴Ja' i'albatic comel sc'opilalic uc yu'un ti Enoque ti vo'one. Ho'vo' i'ech' ox ti balumil ti totiletique, ja' ti yol snich'on ti Adane, c'alal ihul ti Enoque. Ja' no'ox tsacbil ti venta jujun snich'on jujun totil. Hech laj yal ti Enoque: “Chtal ti Cajvaltique, chchi'in tal ep ti mil ti ch'ul abatetic yu'une. ¹⁵Chtal xchapambe sc'opilal scotol crixchanoetic. Chac'be castigo scotol ti much'utic mu'yuc Dios ti yo'ntonique, ja' ti chopol yabtel spasojiqic, ja' ti chopol ic'opojic yu'un ti Diose”, xchi ti Enoque. ¹⁶Ti nopbilal jchanubtasvanejetique mu'yuc much'u lec li' ti balumile

chil. Ja' no'ox batem ti yo'ntonic ti c'usi tsc'an ti sbec'talique. Ep tstoy sbaic. Tslequilo'ponic yantic yu'un hech lec ac'o ilatuc ac'o pasatuc ti muc' yu'unic.

**Ja' sc'opilal ti laj staq'uiic
ti quermanotique ti c'usi
lec tsc'an tspasique**

¹⁷Ti ho'oxuque ti c'uxoxuc ti co'ntone, na'ic me ti c'u che'el laj yalic ti jcholc'opetic yu'un ti Cajvaltique Jesucristoe. ¹⁸Hech laj yalic: “C'alal po'ot xa tsta yorail slajebal c'ac'al hech chlic licucuc ti much'utic mu spasic ti muc' ti sc'op ti Diose ti ja' batem ti yo'ntonic tspasic ti c'usi chopol tsc'an ti sbec'talique”, xchiic. ¹⁹Ja' ti much'utic yac'oj sbaic ti parte, ja' ti spasojiic ti muc' ti sbec'talique, mu'yuc bu yich'ojic ti Ch'ul Espiritue.

²⁰Ti ho'oxuque ti c'uxoxuc ti co'ntone, tsatsubtasbo abaic avo'ntonic ti sventa ti sc'op ti Diose ti ja' jelaven yutsile. Ja'uc me ti sventa ti Ch'ul Espiritue chac'o'ponic Dios. ²¹Teanic ti stojol ti Diose hech c'ux chaya'yot ti Diose. Malaic ti chavich'ic c'uxubinel yu'un ti Cajvaltique Jesucristoe yu'un chacuxiic sbatel osil.

²²Tsatsubtasbo yo'ntonic ti much'utic yac'oj sba tsnopic mi chch'unic hech chaj c'u che'el chch'unic ti nopbilal jchanubtasvanejetique. ²³Coltao ti much'utic tsc'an xa spasic c'usi tsc'an ti sbec'talique. Repenta ta to xcol avu'unic. C'uxubino ti much'utic laj xa spasic ti c'usi tsc'an

ti sbec'talique. Pero ti ho'oxuque
p'ijanic me, mu me xayic'oxuc batel
uc. Chabio me aba, contraino ti
muliletic ti yac'oj sba tspasique.

**Ja' sc'opilal ti chabibilic
yu'un ti Diose**

²⁴Ja' chaxchabioxuc ti Diose ti
jelaven sp'ijile, hech mu xap'ajic
ti mulil. Hech nichim no'ox

avo'ntonic mu'yuc amulic ti c'alal
chasva'anoxuc ti stojol te ti bu
chquevane. ²⁵Hech ac'o pasatuc
ti muc' ti Dios cu'untique ti laj xa
scoltaucutic ti sventa ti Cajvaltic
Jesucristoe. Ja' jelaven yutsil
yo'nton. Ja' jelaven sp'ijil tspas
mantal sbatel osil. Scotol smacoj
c'alal ilic ti balumile, scotol smacoj
ti ora to asta sbatel osil.

SUN APOCALIPSIS JA' SC'OPILAL TI C'USI CHC'OT TI PASELE TI I'AC'BAT SNA' TI JUANE

**Ja' sc'opilal ti i'ac'bat sna' ti
Juane yu'un ti Cajvaltique**

1 Avi hun to ja' sc'opilal ti c'usi po'ot xa chc'ot ti pasele ti i'ac'bat sna' ti Jesucristoe yu'un ti Diose. Yu'un ti i'ac'bat sna' ti Jesuse, yu'un hech chiyac'bucutic jna'tic ti ho'ucutic ti chcajvalintique. Hech yu'un laj stac talem ti xch'ul abate, tal sc'oponun ho'on ti Juanune, ho'on ti chi'abtej yu'une. ²Hech yu'un ho'on Juanun chacalboxuc ti melem ti hech ni'ac'bat quile. Melem ti hech laj cali ti sc'op ti Diose ti laj yalbulun ti Jesucristoe.

³Ti much'u chavta avi sc'op Dios li'to, ja' chich' bendición. Chich'ic bendición uc scotol ti much'utic cha'yique mi chaq'uic ti yo'ntonic ti c'usi ts'ibabil li'to yu'un po'ot xa chc'ot ti pasel.

**Ja' sc'opilal ti lic sc'opon ti carta ti
hucchop quermanotique ti Juane**

⁴Ho'on Juanun, chajc'oponoxuc ti carta ho'oxuc ti hucchopoxuc ti ach'unojbeic sc'op ti Diose te ti hucub jteclum te ti slumal Asiae.

Ac'o yac'boxuc yutsil avo'ntonic, ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic ti Diose ti stalel oye, ja' ti oy ti vo'onee c'alal mu to chmeltsaj ti balumile, ja' ti oy uc ti ora to xchi'uc ti oy sbatel osile. Ti cha'ac'batic yutsil avo'ntonic jun avo'ntonic, ja' ti sventa uc ti Ch'ul Espíritue ja' ti huctos yich'oj sbae hech yu'un jelaven yutsil. Ti Ch'ul Espíritue te oy uc ti stojol ti Diose. ⁵Ja' ti sventa uc ti Jesucristoe ti jun yo'nton cu'untic hech xu' ti jch'untic ti c'usi chijyalbucutique. Ja' ti primero icha'cuxi loq'uel ti ch'en, ja' ti sventainoj scotol ajvaliletic li' ti balumile. Ja' ti c'uxucutic ti yo'nton, laj spocbucutic loq'uel jmultic ti xch'ich'ele. ⁶Ja' ti laj xa st'ujucutic yu'un ti jchi'intic ti pas mantal. Laj xa st'ujucutic yu'un paleucutic nijc'ot xa yu'un hech chij'abtej ti stojol ti Diose, ja' ti Stote. Jun yutsil ti tspasat ti muc' sbatel osil ti Cajvaltique. Ja' tspas mantal sbatel osil. Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel.

⁷A'yo me ava'yic, chyal tal xchi'uc toc ti Cajvaltique. Ta me

xilic scotol crixchanoetic xchi'uc uc ti much'utic laj smilique. Ti crixchanoetique ti mu xch'unojbuc sc'ope ti jaylajuntos ti li'oyic ti balumile, ta me xoc'ta sbaic ti stojol ti Cajvaltique ti c'alal ital xae yu'un tsna'ic ti ch-ac'batic castigo yu'une. Hech chc'ot ti pasel.

⁸Hech chal ti Cajvaltice Diöse:

“Ho'on laj jliques scotol. Ho'on ti hu'tes scotol”, xchi ti Cajvaltice Diöse ti stalel oye, ja' ti oy ti vo'onee c'alal mu to chmeltsaj ti balumile, ja' ti oy uc ti ora to xchi'uc ti oy sbatel osile. Ja' ti jelaven sp'ijile ti scotol sventainoje.

Ja' sc'opilal ti Juane ti laj yil ti Cajvaltique ja' ti jun to crixchano x'elane

⁹Ho'on Juanun, ho'on ti quermano jbatic ti sventa ti Jesuse. Ho'on ti co'ol chquich'tic vocol ti sventa ti Jesuse, ti co'ol chispasucutic ti mantal ti Diöse, ti co'ol chijyac'bucutic yip co'ntontic yu'un hech chcuch cu'untic ti vocole. Ho'on te oyun ti balumil Patmos sbi. Ja' joyubtabil ti ho' ti Patmose. Te chuculun ti sventa ti laj jchol ti sc'op ti Diöse, ja' ti sc'opilal ti Jesucristoe. ¹⁰Ti jun domingo, ja' ti c'ac'alil ti jchabitic sventa Cajvaltice, laj sventainun ti Ch'ul Espiritue, hech laj ca'i oy much'u che'opoj ti jpat. Tsots chc'opoj hech chaj c'u che'el tsots ch-oq'uesanat corneta. ¹¹Hech laj yalbun:

—Ho'on laj jliques scotol. Ho'on ti hu'tes scotol. Ts'ibao ti hun ti c'u che'el yac'oj sba chacac'bot avil ti ora to yu'un chatacbe batel

ti hucchop ti jch'unojeletique ti te oyic ti slumal Asiae. Ja' ti te oyic ti jteclum Efesoe, xchi'uc ti jteclum Esmirnae, xchi'uc ti jteclum Pérgamoe, xchi'uc ti jteclum Tiatirae, xchi'uc ti jteclum Sardise, xchi'uc ti jteclum Filadelfiae, xchi'uc ti jteclum Laodiceae —xiyutun.

¹²Laj joyp'in jba yu'un ti jq'uel ti much'u laj sc'oponune. Laj quil hucub natiquil candelero, ja' yav aceite yu'un chtil ti aceiteetique. Ja' pasbil ti c'anal taq'uin. ¹³Cacal ti o'lol yo' bu oy ti hucub candeleroe oy much'u jun to crixchano x'elan. Ti sc'u' slapoje, nat. Oy xinha xchucoj ti sti' yo'nton. Pasbil ti c'anal taq'uin ti xinhae. ¹⁴Sac ti sjole. Sac ti jyalel hech chaj c'u che'el saquil tsots lec chuc'bil. Ti jujup'ej ti sate, chpulpun no'ox chtil hech chaj c'u che'el yat c'oc'. ¹⁵Ti yacane chquevan hech chaj c'u che'el chquevan cobre taq'uin yu'un ti ilecubtasat xa yu'un ti c'oq'ue. Ti sc'ope ja' hech chaj c'u che'el x'i'et no'ox ti uc'ume mi inoje. ¹⁶Stsacoj ti sbats'ic'ob hucub c'analetic. Ja' chloc' ti ye uc espada. Chib ye ti espadae. Lec ti yee. Sjunul ti sate chquevan hech chaj c'u che'el chquevan tal c'ac'al hech chaj c'u che'el staoj o'lol c'ac'ale.

¹⁷C'alal ti laj jq'uelbe ti sate, nip'aj ti lum te ti stojol. Hech chaj c'u che'el anima nic'ot. Laj stijun ti sbats'ic'ob, hech laj yalbun:

—Mu me xaxi'. Ho'on laj jliques scotol. Ho'on ti hu'tes scotol.

¹⁸Ho'on jtalel cuxulun. Ho'on ti nichame, nicha'cuxi xa. Cuxulun sbatel osil. Ho'on jventainoj

scotolic mi ichamic xae. Ho'on chcal ti much'utic chcolique xchi'uc ti much'utic ch'ayel chbatique.

¹⁹Hech yu'un ts'ibao ti hun ti c'u che'el laj xa avil li'to xchi'uc ti c'u che'el yac'oj sba chava'i ti ora to xchi'uc ti ta to xava'i ta to xavil ti ora to. ²⁰Yu'un muc xava'ibe sjam ti hucub c'analetic ti laj aq'uel ti jbats'ic'ob xchi'uc ti hucub yav aceitee, hech yu'un chacalbe. Ti hucub c'analetique ja' señail ti much'utic sventainojic ti hucchop jch'unojeletique te ti Asia. Ti hucub yav aceitee ja' señail ti hucchop jch'unojeletique —xiyutun ti Cajvaltique, ja' ti crixchano x'elan laj quile.

Ja' ti scarta ti hucchop

jch'unojeletique: Ja' scarta ti jch'unojeletic te ti jteclum Efesoe

2 Ho'on ti Juanune, hech laj yalbun uc ti Cajvaltique: —Hech me chats'ibabe ti much'u sventainoj ti jch'unojeletic ti te oyic ti jteclum Efesoe: “Ja' ti Cajvaltique ja' ti stsacoj ti sbats'ic'ob ti hucub c'analetique, ja' ti chanav ti o'lol yo' bu oy ti hucub yav aceitee laj quil, hech choyalboxuc: ²Jna' ti c'u x'elan avabtelique. Jna' ti tsots cha'abtejic cu'un. Oy yip avo'ntonic. Mu xapasic ti muc' ti much'u mu xtun yo'ntonique. Apasojbe proval yo'ntonic ti much'utic jch'olc'opetic scuyo'j sbaique. Laj xa ataic ti tsnopic c'ope. ³Jna' ti jun avo'ntonic ats'icojic ti vocole. Tsots na'abtejic xa ti jventa. Mu'yuc ti bu sc'an chchibaj avo'ntonic. ⁴Pero oy amul ti jtojol yu'un mu xa c'uxucun ti avo'ntonic hech chaj c'u che'el ti

sliqueb. ⁵Chacha't'abes ti avo'ntonic ti c'u che'el c'uxun ti avo'ntonic ti sliqueb. Suteso me avo'ntonic yu'un amulic. Hech me xlic acha'pasic hech chaj c'u che'el laj apasic ti sliqueb. Mi mu xasutes avo'ntonic yu'un ti amulique, ti jloq'ues ti yav aceite avu'unique, hech chtup' ti jc'ope te ti alumale. ⁶Manchuc mi mu xa c'uxucun ti avo'ntonic hech chaj c'u che'el ti sliqueb, oy to c'usi lec chapasic chquil. Ja' chavilintaic ti yabtel ti nicolaítaetique ti choyalboxuc ti xu' chasa' amulique. Ho'oni chquilinta uc. ⁷Ti much'u tsts'al yu'un scotole, ja' chcac'be slo'be sat ti te' sventa cuxlejal sbatel osile, ja' ti te oy ti o'lol ti sverta ti Diose te ti vinajel. Ho'oxuc ti ach'unojbucun ti jc'ope, a'yo me ava'yic ti c'alal hech chayac'boxuc ana'ic ti Ch'ul Esp'iritu cu'une, xayutoxuc”, xavut me, hech me chats'ibabun —xiyutun ti Cajvaltique.

Ja' scarta ti jch'unojeletic te ti jteclum Esmirnae

⁸Hech laj yalbun uc ti Cajvaltique: —Hech me chats'ibabe ti much'utic sventainoj ti jch'unojeletique ti te oyic ti jteclum Esmirnae: “Ja' ti Cajvaltique ti ho'on laj jliques scotole, ti ho'on ti hu'tes scotol, ti ho'on ti nichame, patil nicha'cuxie, ti xchie, hech choyalboxuc: ⁹Jna' ti c'u x'elan avabtelique. Jna' ti ep laj xa avich'ic vocol hech me'on nac'otic xa. Mu'yuc xa c'usi oy avu'unic. Pero ti jventa ho'on jc'ulejoxuc. Jna' ti ep chaslabanoxuc ti much'utic yelnich'on ti Israele scuyo'j sbaique.

Mu'yuc xch'unojel yo'ntonic hech yu'un ma'uc yelnich'on Abraham lume. Ja' yol snich'on ti Satanase. ¹⁰Mu me xaxi'ic yu'un ti chavich'ic yan vocol. A'yo me ava'yic, ja' yabtel ti pucuje chastic'oxuc ochel ti chuquel yu'un hech chaspasboxuc proval avo'ntonic mi oy xch'unojel avo'ntonic. P'isbil ti jayib c'ac'al chavich'ic vocol. Junuc me avo'ntonic ti ttojol manchuc mi chasmilot. Hech chacac'bot amotonic, ja' chacuxiic sbatel osil. ¹¹Ti much'u ttsal yu'un scotole, c'alal mi ichame, mu xba yich' castigo. Ho'oxuc ti ach'unojbucun ti jc'ope, a'yo me ava'yic ti c'alal hech chayac'boxuc ana'ic ti Ch'ul Espiritu cu'une, xayutoxuc”, xavut me, hech me chats'ibabun — xiyutun ti Cajvaltique.

**Ja' scarta ti jch'unojeletic
te ti jteclum Pérgamoe**

¹²Hech laj yalbun uc ti Jesucristoe:
—Hech me chats'ibabe ti much'utic sventainojic ti jch'unojeletique te ti jteclum Pérgamoe: “Ti Cajvaltique ja' ti chloc' ti ye ti espadae ti chib yee ti lec ti yee laj quil, hech chayalboxuc: ¹³Jna' ti c'u x'elan avabtelique. Jna' ti te nacaloxuc yo' bu ep chch'umbat smantal yu'un ti crixchanoetique ti Satanase. Manchuc mi hech yac'oj sba chavich'ic vocole, ho'oxuc chapasucun ti muc'. Muc xchibaj avo'ntonic ti c'alal imilat ti Antipase ti jun yo'nton laj xcholbun jc'opilal te ti bu ep chch'umbat smantal yu'un ti crixchanoetique ti

Satanase. ¹⁴Pero oy c'usi chapasic ti mu xtun chquile. Te ach'i'inojic ti much'utic co'ol tspace hech chaj c'u che'el laj spas ti Balaame. Ti Balaame ja' laj sp'ijubtas ti ajvalil Balac sbie c'u che'el chchanubtas ti mulil ti yelnich'nab ti Israele ti vo'one. Hech lic sti'beic smoton santoetic, hech lic mulivajuc ti yelnich'nab ti Israele. ¹⁵Te ach'i'inojic uc ti much'utic co'ol chch'unic xchi'uc ti nicolaítaetique ti chquilintae, ti chayalboxuc ti xu' chasa' amulique. ¹⁶Hech yu'un suteso me avo'ntonic yu'un amulic. Yu'un mi mu xasutes avo'ntonique, chital ti atojolic ti ora. Chtal jcontrainoxuc xchi'uc ti espada ti oy ti quee. ¹⁷Ti much'u stsal yu'un scotole, ja' chcac'be sve' ti manavaje ti ja' ti jtac yal tal ti vinajel ti mu'yuc much'u chile, hech mu'yuc palta cha'i sbatel osil. Chcac'be uc jun saquil ton yo' bu ts'ibabil ach' sbi ti stuc tsna' ti much'u chich'e, yu'un hech tsna' ti cu'un sbatel osil. Ho'oxuc ti ach'unojbucun ti jc'ope, a'yo me ava'yic ti c'alal hech chayac'boxuc ana'ic ti Ch'ul Espiritu cu'une, xayutoxuc”, xavut me, hech me chats'ibabun —xiyutun ti Cajvaltique.

**Ja' scarta ti jch'unojeletic
te ti jteclum Tiatirae**

¹⁸Hech laj yalbun uc ti Cajvaltique:
—Hech me chats'ibabe ti much'utic sventainoj ti jch'unojeletique te ti jteclum Tiatirae: “Ja' ti snich'on ti Diose ti ja' chpulpun no'ox chtil ti jujup'ej

sate hech chaj c'u che'el yat c'oq'ue, ti ja' chquevan ti yacane hech chaj c'u che'el chquevan cobre taq'uin yu'un ti ilecubtasat xa yu'un ti c'oq'ue laj quil, hech chayalboxuc:

¹⁹Jna' ti c'u x'elán avabtelique.

Jna' ti chac'uxubinvanic, ti oy xch'unojel avo'ntonic, ti chacoltavanic, ti oy yip avo'ntonic, ti más ep cha'abtejic cu'un ti ora to. ²⁰Pero oy c'usi chapasic ti mu xtun chquile. Lec chava'i chavac' chanubtasvanuc ti antse ti chchol ti jc'ope tscuy. Ja' hech chaj c'u che'el ti Jezabel ti vo'onee. Ja' tslo'la ti much'utic ch-abtej cu'une yu'un chalbe ti xu' chmulivajic, xu' tsti'beic smoton ti santoetique.

²¹Ep c'ac'al laj jmala yu'un ac'o sutes yo'nton yu'un ti smule ti antse. Mu sc'an sutes yo'nton.

Mu sc'an scomes ti c'usi chopol tspase. ²²A'yo me ava'yic, ti antse xchi'uc ti much'utic chch'umbat ti sc'ope, mi mu sutes yo'ntonic yu'un ti smulique, chcac'be yich'ic ep vocol. ²³Ti much'utic chchanic hech chaj c'u che'el chal ti antse, ja' ti jmil. Hech tsna'ic scotol ti jch'unojeletique ti buc no'ox oyique ti ho'on ca'yoy scotol ti c'usi chanopic ti avo'ntonic, jq'ueloj c'u x'elán avo'ntonic. Ti jujunoxuque ti c'u che'el cha'abtejique, hech chacac'boxuc atojolic. Mi lec na'abtejique, lec amotonic. Mi mu lecuc na'abtejique, ja' amotonic ti castigo ti chacac'boxuque.

²⁴Ho'oxuc ti te oyoxuc ti Tiatirae ti mu'yuc bu ach'unobjeic sc'op ti antse, ti mu to bu chba achanic ti c'u che'el stsal yu'unic ti Satanás ti tscuyique, hech chacalbeic.

Mu'yuc yan mantal chacalbeic.

²⁵Ja' no'ox junuc avo'ntonic ch'unic ti jc'ope ja'to mi nitale.

²⁶Ti much'u stsal yu'un scotole, ti tspas ti c'usi tsc'an ti co'ntone asta ti slajebal c'ac'ale, ja' chcac'be sventain scotol ti crixchanoetique ti mu xixch'umbucun ti jc'ope.

²⁷Hech chaj c'u che'el yac'ojobun jventain ti Jtote, ja' no'ox hech chcac'be sventain uc. Tsots yabtel chc'ot. Hech chaj c'u che'el p'in ti xch'uch'ulel ic'ot yu'un ivoc'at yu'un taq'uin, ja' hech chc'ot ti crixchanoetique. Mu'yuc xa c'usi xu' yu'unic. ²⁸Ti much'u hech tsots yabtel chcac'bee, ja' chcac' ti pasel ti muc' hech chaj c'u che'el chipasat ti muc' ho'oni. ²⁹Ho'oxuc ti ach'unobjucun ti jc'ope, a'yo me ava'yic ti c'alal hech chayac'boxuc ana'ic ti Ch'ul Espiritu cu'une, xayutoxuc”, xavut me, hech me chats'ibabun —xiyutun ti Cajvaltique.

Ja' scarta ti jch'unojeletic te ti jteclum Sardise

3 Hech laj yalbun uc ti Cajvaltique:

—Hech me chats'ibabe ti much'utic sventainojic ti jch'unojeletique te ti jteclum Sardise: “Ja' ti Cajvaltique ti yich'oj ti Ch'ul Espiritue, ti huctos yich'oj sbae hech yu'un jelaven yutsil, ti stsacoj ti sc'ob ti hucub c'analetique, hech chayalboxuc: Jna' ti c'u x'elán avabtelique. Lec xch'unojic, xchi ac'opilalic. Mu hechuc chaquilo xuc. ²A'yo me c'u ya'yel ti avo'ntonique. Tsots me xapas abaic naca me chibajuc avo'ntonic

o. Mu'yuc bu lec avabtelic ti stojol ti Dios cu'une laj jta. ³Hech yu'un na'ic me ti c'utic nachanubtasat ti sliquebe hech chaj c'u che'el ava'yojique. Pasic me ti muc', suteso me avo'ntonic yu'un amulic. Mi mu xap'ijubique, chacac'boxuc castigo. Hech chaj c'u che'el mu xana' c'usi ora chtal j'elec', hech ono'ox uc mu xana' c'usi ora chtal ti castigoe. ⁴Oy to cha'vo' oxvo' ti te ach'i'inojic te ti Sardise ti mu'yuc yoboquil sc'u'ic chquil yu'un mu sa' smulic. Yu'un lec ti c'usi tspasique, ja' ch-ac'bat sac sc'u'ic ja' seña'il ti toj yo'ntonique. Ja' chixchi'inucun sbatel osil. ⁵Ti much'u ttsal yu'un scotole, hech ch-ac'bat slap sac sc'u' uc. Mu jtup'be sbi te ti hun yo' bu ts'ibabil sbiic scotol ti much'utic chcuxiic sbatel osile. Jamal chcal ti stojol ti Jtote xchi'uc ti stojol ti ch'ul abatetic yu'une ti chcojtiquine. ⁶Ho'oxuc ti ach'unobjucun ti jc'ope, a'yo me ava'yic ti c'alal hech chayac'boxuc ana'ic ti Ch'ul Espiritu cu'une, xayutoxuc", xavut me, hech me chats'ibabun — xiyutun ti Cajvaltique.

**Ja' scarta ti jch'unojeletique
te ti jteclum Filadelfiae**

⁷Hech laj yalibun uc ti Cajvaltique: —Hech me chats'ibabe ti much'utic sventainoj ti jch'unojeletique te ti jteclum Filadelfiae: “Ja' ti Cajvaltique, ja' ti toj yo'ntone, ti melet ti sc'ope, ja' ti totil ajvalil ti chac' ochuc ti vinajel ti much'utic t'ujbilibic yu'une, ti mu xac' ochuc ti yantique, hech chayalboxuc: ⁸Jna' ti c'u x'elan avabtelique. Jna' ti manchuc mi mu'yuc avip chayiloxuc

ti crixchanoetique ach'unobjucun ti jc'ope. Mu amucojucun ti avo'ntonic. Hech yu'un chacac'boxuc apuquic batel ti jc'ope ti much'utic tsc'an cha'yique. Mu'yuc much'u xu' chaspajesoxuc. ⁹Oy much'utic jnich'on scuyoj sbaique yu'un ja' yelnich'on ti Israel ti sventa sbec'talic. Hovil chalic ti jnich'on. Ja' tsnopic c'op yu'un ja' stotic ti Satanase. Ja' chcac'be xch'un ti jc'ope ti chacholbee hech mu xa stoy sbaic ti atojolic yu'un chlic sna'ic ti melet ti ho'oxuc jnich'onoxuc. Hech chlic sna'ic uc ti c'uxoxuc ti co'ntone. ¹⁰Yu'un muc xacomesic ti jc'ope c'alal laj avich'ic vocol ti jventae, hech yu'un chajcoltaoxuc c'alal tsta yorail tspasbat proval yo'ntonic scotol ti much'utic te oyic ti balumile. Yu'un ep ti vocol chtale. ¹¹Po'ot xa chiyal tal. Junuc avo'ntonic ch'unic ti jc'ope, hech mu'yuc much'u chaspjboxuc amotonic. ¹²Ti much'u ttsal yu'un scotole, ja' chba xchi'in ti Diose te ti vinajel sbatel osil. Mu xloc' o. Ti jts'ibabe ti stiba ti sbi ti Dios cu'une, xchi'uc ti sbi ti jteclum yu'un ti Dios cu'une, ja' ti ach' Jerusalem ti chyalesat tal yu'un ti Dios cu'une. Ti jts'ibabe ti stiba uc ti ach' jbie. ¹³Ho'oxuc ti ach'unobjucun ti jc'ope, a'yo me ava'yic ti c'alal hech chayac'boxuc ana'ic ti Ch'ul Espiritu cu'une, xayutoxuc", xavut me, hech me chats'ibabun —xiyutun ti Cajvaltique.

**Ja' scarta ti jch'unojeletique ti
te oyic ti jteclum Laodiceae**

¹⁴Hech laj yalibun uc ti Cajvaltique:

—Hech me chats'ibabe ti much'utic sventainoj ti jch'unojeletique te ti jteclum Laodiceae: “Ja' ti Cajvaltique ti melel ti sc'ope ti jun yo'nton ti jtojoltique, ti chc'ot ti pasel ti c'utic chijyalbucutique, ti te xchi'uc ti Diose c'alal lic smeltsan scotol ti c'usitic oye, hech chayalboxuc: ¹⁵Jna' ti c'u x'elan avabtelique. Jna' ti mu lum c'uxucun ti avo'ntonic hech chaj c'u che'el ti much'u toyol yo'ntonic ti jtojol. Mu to chac'otic hech chaj c'u che'el ti much'u mu xch'unojbucun ti jc'ope ti mu c'uxucun ti yo'ntonic mi jutuc. Mi chanop ti chach'umbun ti jc'ope, ja' tsc'an ti scotol avo'ntonic c'uxucun ti avo'ntonic. Yu'un mi mu scotoluc avo'ntonic c'uxucun ti avo'ntonic, más lec mu xach'unucun. ¹⁶Yu'un mi mu scotoluc avo'ntonic c'uxucun ti avo'ntonic, mu xajc'anoxuc. Ti jc'an chajtenoxuc loq'uel. ¹⁷Yu'un hech chavalic: Ho'oni lec jch'unojbe sc'op ti Diose. Ep chquich' bendición yu'un ti Diose. Lec ti jpasbe yabtel, xachiic pero hovil. Mu xana'ic ti me'onoxuc chaquil yu'un mu junuc avo'ntonic ti jtojol. T'analoxuc chaquil yu'un mu'yuc yutsil avo'ntonic. Ma'satoxuc chaquil yu'un mu xana'ic c'u che'el chaquil yu'un mu xach'umbucun ti jc'ope. ¹⁸Hech yu'un chacalbeic. La'ic me ti jtojol. La' ich'o xch'unojel avo'ntonic hech jc'u'lej chac'ot ti jtojol. Chacac'bot toj avo'ntonic uc yu'un hech mu xaqu'exavic yu'un mu xa t'analucocuc chaquil. Jun to sac ac'u' alapojic. Chajpoxtabocuc asatic uc yu'un hech chavilic.

¹⁹Ti much'u c'ux ti co'ntone, ja' ti jtaq'ui ti jtojobtas yu'un ti jc'an ti jcolta. Hech yu'un c'alal chajtaq'uiot, scotol avo'nton ch'uno me ti ora. Suteso me avo'nton yu'un amul. ²⁰A'yo me ava'yic, li'oyun ti sti' avo'ntonic cac'oj jba chajc'oponoxuc. Ti much'u chiya'ibun ti jc'ope, mi chisjambun ti yo'ntone, te chi'och, te ti jchi'in jbatic hech nichim no'ox co'ntonic. ²¹Ti much'u ttsal yu'un scotole, ja' chquic'. Ti jchi'in yu'un co'ol ti jpas mantal xchi'uc hech chaj c'u che'el jchi'inoj jbatutic ti pas mantal xchi'uc ti Jtote. Yu'un ti ho'one scotol itsal cu'un c'alal nicha'cuxi loq'uel ti ch'en, hech jchi'inoj ti pas mantal ti Jtote li' ti vinajele. ²²Ho'oxuc ti ach'unojbucun ti jc'ope, a'yo me ava'yic ti c'alal hech chayac'boxuc ana'ic ti Ch'ul Espíritu cu'une, xayutoxuc”, xavut me, hech me chats'ibabun — xiyutun ti Cajvaltique.

Ja' sc'opilal ti Diose ti tpsasat ti muc' yu'un scotolic te ti vinajel

4 C'alal laj co'nton ti laj jts'ibabe scartaic ti hucchop jch'unojeletique, patil laj jq'uel jamal sti' sna ti Diose te ti vinajel. Ti Cajvaltique, ja' ti jbael laj sc'oponune, ti hech sc'op hech chaj c'u che'el ch-oq'uesanat cornetae, hech laj yalbun nixtoc:

—Muan tal li'to. Chacac'bot yan avil ti c'utic po'ot xa chc'ot ti pasele —xiyutun.

²Ti ora laj sventainun ti Ch'ul Espíritue hech laj yac'bun jq'uel scotol. Te va'alun ti vinajel laj ca'i. Oy muc'ta naclebal te laj quil.

Te nacal ti Diose tspas ti mantal scotol. ³Ti Diose oy squeval hech chaj c'u che'el oy squeval jaspe-ton xchi'uc cornalina-ton, yox xchi'uc tsoj. Co'ol xaj me'quuinobal x'elan te ti sjoylejaj ti smuc'ta naclebe pero puru yox hech chaj c'u che'el squeval esmeralda-ton. ⁴Joyubtabil ti veinticuatro naclebaletic ti jun muc'ta naclebale ti te oy ti o'lole. Ti naclebaletique ja' te nacajtic veinticuatro ti vo' totiletic laj quil. Slapojic sac sc'u'ic ti totiletique. Ti sjolic oy scoronaic pasbil ti c'anal taq'uin laj quil. ⁵Ti bu nacal ti Diose te ti muc'ta naclebale te chleblej tal tselov, ch-avan chauc, oy c'usi yan chc'opoj uc. Te ti stojol ti Dios uque oy hucub yat c'oc'. Ja' seña'il ti Ch'ul Espiritue ti huctos yich'oj sbae hech yu'un jelaven yutsil. ⁶Te ti stojol ti Dios uque oy jun to muc'ta nab x'elan xleblajet hech chaj c'u che'el espejo.

Ti jujujech xocon xchi'uc ti spat ti muc'ta naclebale, oy va'ajtic chanvo'ic. Ti chanvo'ique ep satic, oy sat ti spatic uc. ⁷Ti june jun to jti'vanej bolom x'elan. Ti june jun to vacax x'elan. Ti june oy sat hech chaj c'u che'el sat crixchano. Ti june jun to xic x'elan ti sjamoj ti xiq'ue. ⁸Ti chanvo'ique vaquib xic' jujun. Oy satic ti scotol sbec'talic. Oy sat uc ti jujujech xiq'ue, ti yolon xic' xchi'uc ti spat xic'. Hech yu'un ep ti sate. Ti c'ac'al ti ac'ubal mu spajes sbaic. Scotol ora chalic:

Toj yo'nton stuc ti Cajvaltic Diose.

Ja' jelaven sp'ijil,
ja' scotol sventainoj,
ja' stalel oy sbatel osil.

Ti vo'one oy, li'oy ti ora to, oy sbatel osil,
xchiic ti stojol ti Diose.

⁹Ti chanvo'ique scotol ora lec chc'opojic yu'un ti Diose ti te nacal ti muc'ta naclebale. Tspasic ti muc', chalbeic voloc ti stojol ti Diose ti ja' stalel cuxul sbatel osile. ¹⁰C'alal hech chalic ti chanvo'ique, ja'uc ti veinticuatro ti vo' totiletique tspanan sbaic ti stojol ti Diose. Chlequile'opojic yu'un ti Diose ti ja' stalel cuxul sbatel osile. Tsloq'uesic ti scoronaic, chaq'uic te ti stojol ti Diose hech tspanic ti muc'. Hech chalic:

¹¹Cajvalot cu'untutic, Diosot cu'untutic, atuc no'ox jelaven yutsil avo'nton.

Atuc no'ox chapasat ti muc'.

Atuc no'ox jelaven ap'ijil.

Yu'un ho'ot laj apas scotol ti c'utic oye.

Yu'un hech laj sc'an avo'nton, hech i'an scotol, hech imeltsaj scotol,

xchiic ti stojol ti Diose.

Ja' sc'opilal ti balbil hune xchi'uc ti Cajvaltique ti jun to ch'iom carnero x'elane

5 Ti Diose stsacoj ti sbats'ic'ob hun laj quil. Balbil ti hune. Ts'ibabil ti yut xchi'uc ti spat. Pac'bil ti hucub sello ti hune yu'un hech mu xtilp'uj. ²Laj quil te oy jun totil ch'ul abat. Tsots ic'opoj, hech laj yal:

—¿Much'u xu' yu'un tstuch'be ti selloe yu'un hech tsjam ti hune?
—xchi.

³Mu'yuc much'u xu' tsjam ti hune, mi ti vinajel, mi ti balumil,

o ti much'utic chamenic xae, hech yu'un mi junuc mu'yuc much'u xu' tsq'uel. ⁴Ep ni'oc' yu'un muc xtaat ti much'u xu' yu'un tsjam ti hune yu'un hech tsq'uel. ⁵Hech yu'un hech lic yalbun jun ti totiletique: —Mu me xa'oc'. Oy much'u itsal xa yu'un scotol, ja' xu' yu'un tstuch'be ti selloe, hech chjam ti hune. Ja' jun achi'il, ho'oxuc ti yelnich'onoxuc ti Israele, ja' yu'un ti jchop yu'un ti Judae. Ja' statamol ti Davide. Ja' ep yip hech chaj c'u che'el yip jti'vanej bolom hech yu'un xu' yu'un tsjam ti hune —xiyutun.

⁶Hech yu'un laj jq'uel. Te ti o'lol yo' bu nacal ti Diose joyubtabil yu'un ti chanvo'ique xchi'uc ti veinticuatro ti vo' ti totiletique laj quil oy te cotel jun to jcot ch'iom carnero x'elán. Chvinaj ti imilate icha'cuxi xa. Ja' señail ti Cajvaltique ti ch'iom carnero x'elane. Hucub ti xulube, hucp'ej ti sate. Ti hucp'ej sate ja' señail ti Ch'ul Espíritue ti huctos yich'oj sbae ti ja' itacat batel ti sjoylejaj balumil. ⁷Hech yu'un ti Carneroe ba stsacbe ti balbil hune ti te stsacoj ti sbats'ic'ob ti Diose. ⁸C'alal laj yich' ti hun ti Carneroe, ti chanvo'ique xchi'uc ti veinticuatro ti vo' ti totiletique, lic spatán sbaic ti stojol ti Carneroe. Scotolic yich'ojic yarpaic ti totiletique. Yich'ojic uc stazaic pasbil ti c'anal taq'uín nojem ti pom. Ti pome ja' señail ti tsc'oponic Dios ti much'utic lecubtasbil xa yo'ntoníc ti li' ti balumile. ⁹Ach' q'uejoj laj sq'uejintaic. Hech ti sbie:

Atuc ihu' xa avu'un laj avich' ti hune.

Atuc xu' avu'un chatuch'be ti selloe.

Yu'un ho'ot laj avac' aba ti milel.

Ti ach'ich'el laj aman loq'uel ti sc'ob ti pucuje ep crixchanoetic talemic ti sjoylejaj balumil ti jaylajuntos ti oyic ti balumile.

¹⁰Laj xa avac'be yabtelic tstojobtas ti xchi'iltaque ti c'u che'el chch'ay ti smulique. Patil to chlic ochuc ti pas mantal te ti balumil avu'un, xchiic ti stojol.

¹¹Laj jq'uel yan vuelta. Laj ca'ibe sc'op ep ch'ul abatetic ti te sjoyubtaojic ti Diose xchi'uc ti chanvo'ique xchi'uc ti totiletique. Ep ti mil ti ch'ul abatetic laj quil. Mu stac' atiel. ¹²Scotol tsots ic'opojic. Hech laj yalic:

Yu'un scotol itsal yu'un ti Ch'iom Carneroe, ja' ti imilate, ti cha'cuxem xae, hech yu'un ac'bil yabtel.

Ja' tspas ti mantal scotol, chu'unin scotol.

Ja' jelaven sp'ijil; scotol xu' yu'un tspas.

Stuc chch'umbat sc'op.

Stuc tspasat ti muc'.

Stuc ch'albat volol ti stojol, xchiic ti stojol ti Ch'iom Carneroe.

¹³Laj ca'i lic c'opojuc scotol ti much'utic te oyic ti vinajeje xchi'uc scotol ti much'utic li'oy ti balumile xchi'uc scotol ti much'utic ichamic li' ti balumile xchi'uc scotol ti much'utic ichamic te ti nabe, scotolic lic yalic:

Lum lec yo'nton ti Diose ti te nacal ti muc'ta naclebale xchi'uc ti Ch'iom Carneroe. Jun yutsil ti chch'umbat sc'op sbatel osil.

Jun yutsil ti tpsasat ti muc' sbatel osil.

Jun yutsil ti tpsas mantal sbatel osil,

xchiic.

¹⁴—Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel —xchiic ti chanvo'ique.

Ti veinticuatro ti vo' ti totiletique laj spatan sbaic ti stojol ti Diose. Lec ic'opojic yu'un.

Ja' sc'opilal c'usi ic'ot ti pasel jujutos c'alal ituch' ti selloetique

6 Ti Ch'iom Carneroe laj xtuch' jun sello yu'un ti balbil hune hech laj quil. Ja' lic c'opojuc jun ti chanvo'ique, ja' ti jun to jti'vanej bolom x'elane. Ja' hech chaj c'u che'el chavuc ti sc'ope. Hech laj yal:

—Batan —xut.

²Laj jq'uel ti much'u hech ch-albate, ja' scajlebinoj jcot saquil ca' chloc' batel. Yich'oj syolob. Laj quil i'ac'bat scorona. Oy yip hech ba stsal scotol ti much'utic li'oyic ti balumile.

³C'alal laj xtuch' ti xchibal sello ti Ch'iom Carneroe, ja' lic c'opojuc jun ti chanvo'ique, ja' ti jun to vacax x'elane. Hech laj yal:

—Batan —xut.

⁴Laj jq'uel ti much'u hech ch-albate, ja' scajlebinoj jcot tsajal ca' chloc' batel. Ja' ac'bil yabtel yu'un tsoques ti crixchanoetic li' ti balumile hech chlic scontrain sbaic, hech chlic smil sbaic. Ja' i'ac'bat batel jch'ix muc'ta espada laj quil.

⁵C'alal laj xtuch' ti yoxibal sello ti Ch'iom Carneroe, ja' lic c'opojuc jun ti chanvo'ique, ja' ti oy sat hech chaj c'u che'el sat crixchanoe. Hech laj yal:

—Batan —xut.

Laj jq'uel ti much'u hech ch-albate, ja' scajlebinoj jcot ic'al ca' chloc' batel. Ti much'u scajlebinoj ti ca'e, stsacoj libra ti sc'ob sventa tslic. ⁶Laj ca'i oy chc'opoj te ti o'lol yo' bu oyic ti chanvo'ique. Hech laj yalbe ti much'u scajlebinoj ti ca'e:

—Ti jun kilo trigoe ja' chc'ot ti jun c'ac'al abtel. Ti oxib kilo estranjero trigoe ja' chc'ot ti jun c'ac'al abtel. Ti aceitee xchi'uc ti ya'lal sat uvate'e mu to me xatoybe stojol —xut.

⁷C'alal laj xtuch' ti xchanibal sello ti Ch'iom Carneroe, ja' lic c'opojuc jun ti chanvo'ique, ja' ti jun to xic x'elan ti sjamoj ti xiq'ue. Hech laj yal:

—Batan —xut.

⁸Laj jq'uel ti much'u hech ch-albate, ja' scajlebinoj jcot c'anal ca'. Ti much'u scajlebinoj ti ca'e, jmilvanej yu'un ti crixchanoetique, ja' sbi. Oy yan tsts'ac'ivan ja' c'atimbac sbi. Ja' se'nail ti ja' chbatic ti c'atimbac ti much'utic chmilatique. Ti much'u scajlebinoj ti ca'e, ja' ac'bil sventain ti crixchanoetic li' ti balumile. Ti jujutos crixchanoetic mi oy chanmil chmilat jmil, chcom oxmil. Hech tpsas ti sjoylejal balumil. Ja' tsmil ti espada xchi'uc ti vi'nal xchi'uc ti chamel xchi'uc ti ti'el. Ja' chti'van ti jti'vanej bolom li' ti balumile.

⁹C'alal laj xtuch' ti yo'obal sello ti Ch'iom Carneroe, laj jq'uel te ti

yolon ti scajaneb smoton ti Diose cuxajtic ti much'utic imilatic ti sventa ti jamal laj yalic ti xch'unobjeic sc'op ti Diose. ¹⁰Tsots ic'opojic, hech laj yalbeic ti Diose:

—Cajval, ho'ot ti aventainoj scotole, ho'ot ti toj avo'ntone, ti chc'ot ti pasel ti ac'ope, ¿mi tsc'an to tsta yorail ti chachapan ti much'utic te oyic ti balumile ti laj smiluntutique? —xchiic.

¹¹I'ac'batic sac sc'u'ic laj quil. Hech i'albatic ti ac'o smalaic jutuc.

—Ja'to mi its'aqui ti c'u yepal avermanotac chmilatic uc hech chaj c'u che'el namilatic, ja' ti much'u co'ol avac'oj abaic ti abatinel xchi'uque, ja'to ch-och ti chapanel —x'utatic laj ca'i.

¹²Laj jq'uel c'alal laj xtuch' ti svaquibal sello ti Ch'iom Carneroe. Tsots inic ti balumile. Itup' ti c'ac'ale. Ic' ti jyalel hech chaj c'u che'el ic'al poc' ic'ot ti c'ac'ale. Hech chaj c'u che'el ch'ich' ic'ot ti ue. ¹³Ip'aj yal tal ti balumil ti c'analetique hech chaj c'u che'el chp'aj ti lum sat ti igo-te'e c'alal tsots chtal ic'. ¹⁴Laj sbal sba ti vinajele hech chaj c'u che'el ti jbaltic hun. Ich'ay batel. Scotol ti vitsetique xchi'uc scotol ti balumile ti joyubtabil ti ho'e laj sq'uej sbaic batel, hech ijel ti bu ono'ox oyique. ¹⁵Ti ajvaliletic li' ti balumile xchi'uc ti yabate xchi'uc ti jc'ulejetique, xchi'uc ti capitán soldadoetique, xchi'uc ti much'utic pasbolic ti muq'ue, xchi'uc scotol ti crixchanoetique, manchuc mi oyic ti mozoile, manchuc mi libre oyique, scotolic laj snac' sbaic laj quil te ti yut pujul ch'en, xchi'uc te

ti yolon tonetic te ti vits. ¹⁶Hech laj yalic:

—Taca p'ajuc tal ti jbatic ti vitsetique. Taca xisbut'iuetic, hech mu xa xistaucutic ti castigo ti chijyac'bucutic ti Diose xchi'uc ti Ch'iom Carneroe yu'un ilinem ti jtojoltic —xchiic—. ¹⁷Yu'un laj xa sta yorail ti chac' castigoe. ¿Much'u c'amba cuchuc yu'un? —xchiic.

Ja' sc'opilal ti i'ac'batic smarcaic ciento cuarenta cuatro mil ti vo'

7 Patil laj quil chanvo' ch'ul abatetic ja' va'ajtic ti jujun xchiquin ti balumile. Ja' tspajesic ti chanib iq'ue li' ti balumil yu'un mu me xlic ic' mi ti balumil mi ti nab. Mi jp'ejuc te' mu me xnicat. ²Laj quil yan ch'ul abat uc. Iloc' tal ti sloq'ueb c'ac'al yich'oj ti sello ti Diose ti stalel cuxule. Tsots laj sc'oapon ti chanvo' xchi'iltaque ti ac'bil ono'ox yabtel yu'un tsoques ti balumile xchi'uc ti nabe, ja' ti chanvo'ic ti tspajes ti iq'ue ti jujun xchiquin ti balumile. Hech laj yalbeic:

³—Ja'to mi laj cac'be smarcaic ti stibaic scotol ti much'utic chch'umbat ti sc'op ti Dios cu'untique, ja'to chasoquesic ti balumile xchi'uc ti nabe xchi'uc ti te'etique —x'utatic.

⁴Laj ca'i ti jayvo'ic i'ac'batic ti smarcaique. Ja' puru yelnich'nab ti Israele. Oy ciento cuarenta cuatro mil ti vo' ti laj yich'ic smarcaique. ⁵Ti yelnich'nab ti Judae oy lajchamil ti vo' ti laj yich'ic smarcaique. Ti yelnich'nab ti Rubene oy lajchamil ti vo' ti laj yich'ic smarcaique. Ti yelnich'nab

ti Gade oy lajchamil ti vo' ti laj yich'ic smarcaique. ⁶Ti yelnich'nab ti Asere oy lajchamil ti vo' ti laj yich'ic smarcaique. Ti yelnich'nab ti Neftalie oy lajchamil ti vo' ti laj yich'ic smarcaique. Ti yelnich'nab ti Manasese oy lajchamil ti vo' ti laj yich'ic smarcaique. ⁷Ti yelnich'nab ti Simeone oy lajchamil ti vo' ti laj yich'ic smarcaique. Ti yelnich'nab ti Levie oy lajchamil ti vo' ti laj yich'ic smarcaique. Ti yelnich'nab ti Isacare oy lajchamil ti vo' ti laj yich'ic smarcaique. ⁸Ti yelnich'nab ti Zabulone oy lajchamil ti vo' ti laj yich'ic smarcaique. Ti yelnich'nab ti Josee oy lajchamil ti vo' ti laj yich'ic smarcaique. Ti yelnich'nab ti Benjamine oy lajchamil ti vo' ti laj yich'ic smarcaique.

**Ja' sc'opilal ti ep ti much'utic
slapoj sac sc'u'ique**

⁹Patil laj quil te oy ep crixchanoetic. Lum ep, mu stac' atiel. Ja' talemic ti sjoylejal balumil ti jaylajuntos ti oyic ti balumile. Te va'ajtic ti stojol ti Diose xchi'uc ti Ch'iom Carneroe. Sac sc'u' slapojic scotolic. Stsacoj xan ti sc'obic. ¹⁰Tsots ic'opojic, hech laj yalic: Nijcolucutic xa ti sventa ti Dios cu'untique ti li' nacal ti muc'ta naclebale xchi'uc ti sventa ti Ch'iom Carneroe, xchiic. ¹¹Scotol ti ch'ul abatetique ti te sjoyubtaojic ti Diose xchi'uc ti totiletique xchi'uc ti chanvo'ique, ja' lic spatán sbaic te ti stojol ti Diose. Ilequile'opojic yu'un ti Diose.

¹²Jun yutsil ti hech che'ot ti pasel, xchiic.

J'ac'bendición ti Dios cu'untique.

Jun yutsil ti tspasat ti muq'ue.

Jelaven sp'ljil.

Jun yutsil ti ch-albat vocol ti stojol.

Jun yutsil ti chch'umbat sc'op.

Scotol xu' yu'un.

Ja' tspas mantal sbatel osil.

Jun yutsil ti hech che'ot ti pasel, xchiic.

¹³Hech yu'un lic sjac'bun jun ti totiletique:

—¿Mi xana' much'utic li'to ti sac sc'u' slapojique? ¿Mi xana' bu talemic? —xiyutun.

¹⁴Hech laj calbe:

—Tote, mu jna'. Ho'oti xana' —xcut.

Hech laj yalbun:

—Avi to ja' ti much'utic icuch yu'unic ti yorail ep vocole, laj xa xchue' sc'u'ic. Sac ic'ot yu'unic ti sventa ti xch'ich'el ti Ch'iom Carneroe. ¹⁵Hech yu'un te va'ajtic ti stojol ti Diose. Ti c'ac'al ti ac'ubal chac' sbaic ti abatinel te ti templo yu'un ti Diose. Ja' chi'imbiilic o yu'un ti Diose sbatel osil. ¹⁶Mu xa xa'yic vi'nal, mu xa xtaquij yo'ntonic, mu xa xa'ibeic xc'uxul ti c'ac'ale, mu'yuc xa bu c'oc' cha'yic. ¹⁷Yu'un ti Ch'iom Carneroe ti te oy ti o'lol yo' bu nacal ti Diose, ja' chchabiatic hech chaj c'u che'el chchabi scarnero ti jq'uelcarneroe. Hech chaj c'u che'el tspasatic ti mantal carnero ti bu chloc' tal ho' yu'un chuch'ic, ja' no'ox hech uc tspasatic ti mantal yu'un ti Cajvaltique sbatel osil hech nichim no'ox yo'ntonic sbatel osil. Ti Diose ja' tscusbe loq'uel scotol ya'lel satic hech mu xa x'oq'uic xa —xiyutun ti tofile.

Ja' sc'opilal ti sucubal selloe

8 C'alal laj xtuch' ti sucubal selloe ti Ch'iom Carnero, o'lol ora ich'aniic scotolic te ti vinajele. Mu'yuc much'u ic'opojic. ²Laj quil ti i'ac'batic scornetaic ti hucvo' ch'ul abatetic ti scotol ora te va'ajtic ti stojol ti Diose. ³Hech yu'un ital yan ch'ul abat. Tal sva'an sba ti stojol ti scajaneb smoton ti Diose. Te oy ti stojol ti Diose ti scajaneb smotone. Ja' pasbil ti c'anal taq'uin. Ti ch'ul abate stsacoj ti sc'ob xchic'bil pom pasbil ti c'anal taq'uin uc. I'ac'bat ep pom yu'un tscap xchi'uc ti sc'op ti much'utic lecubtasbil yo'ntonic yu'un ti Diose ti yac'oj sba tsc'oponic ti Diose li' ti balumile. Hech yu'un te laj xvaxan te ti sba ti scajaneb smoton ti Diose. ⁴Ti xch'ayilal ti pome ti laj xchic' ti ch'ul abate te imu batel ti stojol ti Diose. Yu'un ja' smoton. Capal imu batel xchi'uc ti sc'op ti much'utic lecubtasbil yo'ntonic yu'un ti Diose ti yac'oj sba tsc'oponic ti Diose li' ti balumile. ⁵Ti ch'ul abate laj stam ti xchic'bil pome, laj snojes ti ac'al. Te laj stam ti sba ti scajaneb ti smoton ti Diose ti ac'ale. C'alal nojem xa ti xchic'bil pome, laj sten yal tal ti balumil li'to. C'alal hech laj spas, i'avan chavuc, oy c'usi tsots ic'opoj uc, chleblej tselov, tsots inic ti balumile.

Ja' sc'opilal ti hucvo' ch'ul abatetic ti laj yoq'uesanic scornetaic

⁶Ti hucvo' ch'ul abatetic ti yich'ojic ti scornetaique, laj xchapan sbaic yu'un choq'uesanic.

⁷Ti primero ch'ul abate lic yoq'uesan ti scornetae. Hech ip'aj yalel ti balumil bot xchi'uc c'oc' xchi'uc ch'ich', scapoj sbaic iyal. Ti sjoylejbal balumil ic'ot. Ti butic ic'ote, ic'ac' ti balumile xchi'uc vomoletic xchi'uc te'tic. Ti scotol ti butic ic'aq'ue jutuc mu sta o'lol ti balumile.

⁸Ti xchibal ch'ul abate lic yoq'uesan uc ti scornetae. Jun to muc'ta vits yac'oj sba chtil itenat ochel ti yut nab. Jutuc mu sta o'lol ti nabe ic'ataj ti ch'ich'. ⁹Ti c'u yepal ic'ataj ti ch'ich' ti nabe icham scotol ti c'utic cuxajtic te ti yut nabe. Ja' no'ox hech ti barcoetique jutuc mu sta o'lol ivoc' uc.

¹⁰Ti yoxibal ch'ul abate lic yoq'uesan uc ti scornetae, hech ip'aj yalel ti balumil jun muc'ta c'anal yac'oj sba chtil hech chaj c'u che'el toj. Jutuc mu sta o'lol ti uc'umetique xchi'uc ti sat ho'etique li' ti balumile ti isoc scoj ti ip'aj ti c'anale. ¹¹Ch'ail vomol sbi ti c'anale. Hech ch'a ic'ot ti uc'umetique xchi'uc ti sat ho'etique scoj ti ip'aj yal tal ti c'anale. Hech ep icham crixchanoetic yu'un isoc ti ho'e yu'un lum ch'a ic'ot.

¹²Ti xchanibal ch'ul abate lic yoq'uesan uc ti scornetae. Hech jutuc mu sta o'lol itup' squeueval ti c'ac'ale, ti ue, ti c'analetique. Hech iyam squeueval ti c'ac'ale ti c'ac'altic. Ja' no'ox hech iyam squeueval ti ac'ubaltic ti ue ti c'analetique.

¹³Laj quil te oy jcot xic chvil batel te ti o'lol vinajel. Tsots lic c'opojuc. Hech laj yal:

—Uts sbaic ti much'utic nacajtic te ti balumile yu'un más ep

chlic yich'ic voloc c'alal mi laj yoq'uesanic scornetaic ti yan oxvo' ti ch'ul abatetique —xchi.

9 Ti yo'obal ch'ul abate lic yoq'uesan uc ti scornetae. Ti c'alal laj yoq'uesane, laj quil jun to jp'ej c'anal p'ajem xa tal ti balumil. Ja' ch'ul abat. Ja' i'ac'bat ti sllaveil ti c'atimbaque. ²Lic sjambe sti' ti c'atimbaque. Te iloc' tal ep ch'ayil hech chaj c'u che'el ti ch'ayil chloc' ti bu muc'ta c'oq'ue. Imac ti osile yu'un ti iloc' tal ti ch'ayil te ti c'atimbaque. Hech chaj c'u che'el maquel osil ic'ot. ³C'alal iloc' tal ti ch'ayile, iloc' tal uc ep c'ulub. Laj spuc sbaic ti balumil. I'ac'bat yabtel yu'un chti'van hech chaj c'u che'el chti'van tsec. ⁴Ipasat ti mantal ti mu me xixtanic ti vomoletique xchi'uc ti c'utic yan ts'umbil ti yoxique xchi'uc ti te'etique. Ja' no'ox i'ac'batic yabtel yu'un chilbajin ti much'utic mu yich'ojuc ti smarca ti Diose ti stibaique. ⁵Muc x'ac'bat licencia yu'un tsmilic. Ja' no'ox yu'un ac'o yilbajinic ho'ob u. Ja' hech xc'uxul laj ya'yic ti crixchanoetique hech chaj c'u che'el chti'van tsec. ⁶C'alal hech che'ot ti pasel, tsa' c'u che'el chchamic ti crixchanoetique. Mu staic. Tsc'an xchamic, mu xu' yu'unic.

⁷Ti c'ulube jun to ja' hech chaj c'u che'el ca' ti yich'oj smaquic yu'un chbat ti pleito ti yajvale. Ti sjole oy jun to scorona pasbil ti c'anal taq'uin. Ti sate ja' hech chaj c'u che'el sat vinic x'elan. ⁸Ti stsotsil sjolique hech chaj c'u che'el sjol antsetic. Ti yee chtuch' yu'un ti ora ti c'usi chtuch'e hech chaj c'u che'el chti'van jti'vanej bolom.

⁹Oy smacbil sbec'talic x'elan jun to pasbil ti taq'uin x'elan. Xtiriret chc'opoj ti xiq'ue hech chaj c'u che'el chc'opoj ep carretaetic nitbil yu'un ca' ti c'alal chbatic ti pleito.

¹⁰Ti sneique hech chaj c'u che'el sne tsec chti'van. Hech ti sneic chlic yilbajinic ti crixchanoetique ho'ob u. ¹¹Ti ajvalil yu'un ti c'ulubetique ja' ch'ul abat ono'ox ti sventainoj xa ti c'atimbaque. Ti ajvalile ja' Abadón sbi ti hebreo c'op, Apolión sbi ti griego c'op. Jmilvanej sbi c'alal jelavesbil.

¹²Ja' hech ti sba vuelta ti voloc ti chich'ique. Sc'an to yan chib vuelta chich'ic.

¹³Ti svaquibal ch'ul abate lic yoq'uesan uc ti scornetae. Ti c'alal laj yoq'uesane, laj ca'i oy jun chc'opoj te ti o'lol ti scajaneb smoton ti Diose, ja' ti pasbil ti c'anal taq'uline ti te oy ti stojol ti Diose. Ti scajaneb smoton ti Diose oy sloctombail xulub vacax ti jujun esquinae. Ti o'lol ti bu loc'tabil ti xulub vacaxe te iloc' tal ti c'ope.

¹⁴Hech i'albat ti svaquibal ch'ul abate ti yich'oj ti scornetae: —Ba coltao ti chanvo' achi'iltaque ti te chucajtic nopol uc'um Eufrates sbi —x'utat.

¹⁵Te chucajtic ti chanvo' ch'ul abatetique yu'un tsmalaic ti tsta yorail yu'un chbatic, yu'un chba smilic ticrixchanoetique. Yu'un ic'ot xa yorail, hech yu'un icoltaatic yu'un hech chba smilic ti crixchanoetique. Ti jujutos crixchanoetic jutuc mu sta o'lol ti chmilate. Hech tspas ti sjoylejbal balumil. ¹⁶Ep xchi'iltac ti chanvo'ique. Cajajtic ti ca' ti

xchi'iltaque. Laj ca'i jayvo'. Ja' chib ciento millón. Ep ti jyalel.

¹⁷Hech x'elán ti ca'etique xchi'uc ti much'utic scajlebinojique ti ni'ac'bat jq'uele. Ti much'utic cajajtique oy smacbil yo'ntonic. Ti smacbil yo'ntonique tsoj xchi'uc yox xchi'uc c'on. Ja' tsoj hech chaj c'u che'el c'oc', yox hech chaj c'u che'el zafiro-ton, c'on hech chaj c'u che'el azufre. Ti sjol ti sca'ique ja' hech chaj c'u che'el sjol jti'vanej bolom. Yac'oj sba chloc' ti yeic c'oc' xchi'uc ch'ayil xchi'uc azufre. ¹⁸Hech yu'un ti c'u yepal ti crixchanoetique ti jujutose, jutuc mu sta o'lol imilat. Hech laj spasbe ti jujutos ti crixchanoetique. Ja' imilatic yu'un ti c'oq'ue xchi'uc ti ch'ayile xchi'uc ti azufre ti iloc' ti ye ti ca'etique. ¹⁹Ti ca'etique ma'uc no'ox imilvan ti yee. Ja' imilvan uc ti snee. Ti snee ja' orachon x'elán, oy sjol chti'van.

²⁰Ti crixchanoetique ti muc xmilatique, manchuc mi laj yilic ti imilat ti xchi'iltaque, muc sutes yo'ntonic yu'un ti c'utic chopol tspasique. Mu sc'an spajes sbaic ti yu'un tspasic ti muc' ti pucujetique. Mu sc'an scomesic ti yajsantoiique ti pasbil ti c'anal taq'uine, ti saquil taq'uine, ti cobre taq'uine, ti tone, ti te'e, ja' ti mu cuxuluque, ti mu xa'yic c'ope, ti mu xanavique. ²¹Muc sutes yo'ntonic ti oy smulique yu'un ti imilvanique, ti laj spasbe yabtel ti jpicch'ich'e, ti imulivajique, ti i'elc'ajique.

**Ja' sc'opilal ti ch'ul abate
ti yich'oj ti biq'uit hune**

10 Ni'ac'bat jq'uel uc iyal ti balumil totil ch'ul abat.

Pixbil ti toc iyal. Oy me'quuinobal ti sba sjol. Oy squeval sat hech chaj c'u che'el squeval ti c'ac'ale. Ti yacane chtil hech chaj c'u che'el c'oc'. ²Stsacoj ti sc'ob biq'uit hun. Balbil ti hune. Mu yich'ojuc sello ti hune. Ti sbats'ic'ob'acane ja' laj stec' ti nabe. Ja'uc ti sts'ete laj stec' ti balumile. ³Tsots ic'opoj hech chaj c'u che'el ch-avan jti'vanej bolom. C'alal laj yo'nton c'opojuc, i'avan ti hucub chavunque. ⁴Chc'opoj ti chavunque. Hech yu'un c'alal laj avanuc, jc'an jts'iba ti hun ti c'usi laj yal ti chavunque. Laj ca'i oy much'u chc'opoj ti vinajel. Hech laj yalbun:

—Mu me much'u chavalbe ti c'usi laj yalic ti hucub chavunque. Mu me xats'iba ti hun —xiyutun.

⁵Ti ch'ul abate ti te sjamoj ti yacane stec'oj ti nabe xchi'uc ti balumile, laj stoy sc'ob, ja' ti sbats'ic'obe. ⁶Laj sva'an ti rextico ti Diose, ja' ti cuxul sbatel osile, ja' ti laj spas ti vinajele xchi'uc scotol ti c'utic te oye, ja' ti laj spas ti balumile xchi'uc scotol ti c'utic li'oye, ja' ti laj spas ti nabe xchi'uc scotol ti c'utic te oye. Hech laj yal:

—Laj xa sta yorail. ⁷Hech c'alal chlic yoq'uesan scorneta ti sucva'al ti jchi'ile te chvinaj ti c'u che'el snopoj ono'ox ti yo'nton ti Diose ti mu to cha'ibeic sjam ti crixchanoetique, ja' ti c'u che'el icholbat ti j'alc'opetique ti vo'one, ja' ti laj yac' sbaic ti abatinel yu'une —xchi ti totil ch'ul abate.

⁸Ti Cajvaltique ti laj sc'oponun tal ti vinajel ti jbaele laj ca'i, ja' laj xcha'c'oponun yan vuelta. Hech laj yalbun:

—Batan, ba tsaco ti biq'uit hune, ja' ti mu'yuc sello yich'oje ti stsacoj ti sc'ob ti ch'ul abate ti ja' te stec'oj ti nabe xchi'uc ti balumile —xiyutun.

⁹Hech yu'un ba jc'opon ti ch'ul abate, laj jc'ambe ti biq'uit hune. Hech laj yalbun:

—Ich'o, bic'an. Chi' chava'i hech chaj c'u che'el ajapom. Ch'a chava'i c'alal chaquebta —xiyutun.

¹⁰Hech yu'un laj jtsac ti biq'uit hune ti te oy ti sc'ob ti ch'ul abate, laj jbic'. Chi' laj ca'i hech chaj c'u che'el ajapom. C'alal laj jquebta, ch'a laj ca'i. ¹¹Hech ni'albat:

—Ti hune ti laj abiq'ue, ja' señail ti ta to me xats'ibabe sc'opilal yan ep vocol ti chich'ic ti crixchanoetique ti jaylajuntos ti oyic ti balumile xchi'uc ti ajvaliletic yu'unique —xiyutun.

Ja' sc'opilal ti cha'vo'ique ti chchol sc'op Dios te ti Jerusalén

11 Hech yu'un ni'ac'bat jch'ix aj hech chaj c'u che'el metro sventa yu'un oy c'usi ti jp'istic. Hech ni'albat:

—Ba p'iso c'u smuc'ul ti templo cu'une te ti Jerusalén xchi'uc ti bu ti scajaneb jmotone. Tuso me uc jayvo' ti achi'iltaque ti te chiyalbucun vocol te ti templo yu'un mu'yuc much'u ep ti chiyalbucun vocol ti jtojole. ²Mu me xatsac ti venta ti amac' yu'un ti temploe. Mu me xap'is yu'un laj xa cac'be ti sc'obic ti yanlum crixchanoetique. Yu'un ti jteclum Jerusale, ja' ti tsots sc'opilal avu'unique, o'lol xchanibal habil te chnaquiic o ti yanlum

crixchanoetique, te chixtanic. ³Ti jtac batel cha'vo'ic. Te chc'otic ti Jerusalén yu'un chc'o yalbe ti achi'iltaque, ho'oxuc ti judiooxuque, ti c'usi jc'an xcalbee. Slapojic ic'al poc' chanavic batel, ja' señail ti ac'lo sutes yo'ntonic yu'un ti smulique ti achi'iltaque. Ti cha'vo'ique hal chchol ti jc'ope. Ja' chchol o'lol xchanibal habil —xiyutun.

⁴Ti cha'vo'ique ja' hech chaj c'u che'el cha'tec' oliva-te', ja' hech chaj c'u che'el chib candelero ti te oyic ti stojol ti Diose, ja' ti Yajval scotol ti balumile. ⁵Mi oy much'u sc'an chilbajin ti cha'vo'ique, chloc' c'oc' ti yeic. Hech tsmilic ti yajcontraique. Hech tsmilic ti much'u sc'an ch-ilbajinat yu'une.

⁶Ti cha'vo'ique ac'bil sp'ijil yu'un hech xu' tspajes ti ho'e te ti vinajel hech mu xtal ho' ti balumil c'alal yac'oj sba chcholic ti c'usi ch-albatic yu'un ti Diose. Ac'bil sp'ijil uc yu'un xu' tsc'atajes ti ch'ich' ti uc'umetique, xu' chac'be xchamel ti crixchanoetique, ti jayib vuelta tsc'an yo'ntonic ti chac'be xchamel ti crixchanoetique. ⁷C'alal mi laj sta yorail ti jayib c'ac'al chchol ti sc'op ti Diose ti cha'vo'ique, chloc' tal ti c'atimbac ti jti'vanej bolome. Ja' tspas pleito xchi'uc. Ja' tsalbil chc'otic ti cha'vo'ique. Ja' chmilatic yu'un ti bolome.

⁸Ti cha'vo'ique te chcom sbec'talic te ti calle te ti Jerusalén yo' bu imilat ti cruz ti Cajvaltique. Ti sventa ti Ch'ul Espíritue ti jna'tic ti co'ol yo'ntonic ti jchi'iltac ti te nacajtique xchi'uc ti much'utic nacajtic ti Sodoma xchi'uc ti Egipto ti vo'one chil ti Diose. ⁹O'lol

xchanibal c'ac'al chq'uelilambat sbec'talic yu'un ti jaylajunchop crixchanoetic ti li' ti balumile. Mu xaq'uaic licensa yu'un ti ac'o mucatuc ti ora. ¹⁰Ti much'utic oyic ti balumile nichim no'ox yo'ntonic yu'un ti imilatic xa ti cha'vo'ique. Tspasbeic sq'uinal. Chac'be sbaic smotonic yu'un ti icham xa ti cha'vo'ique yu'un ep itijbat yo'ntonic yu'unic c'alal cuxajtic toe. ¹¹C'alal i'ech' ti o'lol xchanibal c'ac'ale, ti cha'vo'ique icha'cusesat yu'un ti Diose, hech laj jq'uel. Hech iliquic, laj sva'an sbaic. Scotol ti much'utic laj sq'uelique, toj xi'el ic'otic. ¹²Ti cha'vo'ique laj ya'i oy tsots chc'opoj ti vinajel. Hech i'albatic:

—Muanic tal li'i —x'utatic.

Ti yajcontraique te va'ajtic laj sq'uelic imuic batel ti vinajel xchi'uc toc ti cha'vo'ique. ¹³Ti ora tsots inic ti balumile. Ja' ijin ti naetic te ti jteclum Jerusalén. Mi oy jmil ti naetique, ijin cien. Baluneb ciento lec icom. Hucmil ti vo' ichamic ti crixchanoetique c'alal inic ti balumile. Ti yantique toj xi'el ic'otic. Laj yalbeic vocol ti stojol ti Diose ti te nacal ti vinajele.

¹⁴Ja' hech ti xchibal vuelta ti vocole. Po'ot xa chtal ti yoxibal vuelta.

Ja' sc'opilal ti sucubal ch'ul abate ti laj yoq'uesan ti scornetae

¹⁵Ti sucubal ch'ul abate lic yoq'uesan uc ti scornetae. Oy tsots ic'opojic ti vinajel. Hech laj yalic:

Laj xa sta yorail ti ilaj xa yabtel ti totil ajvaliletic te ti balumile.

Lic xa spas mantal ti balumil ti Diose xchi'uc ti much'u t'ujbil yu'une, ja' ti Cristoe.

Ja' tspas mantal sbatel osil, xchiic. ¹⁶Ti veinticuatro totiletique ti te nacajtic ti snaclebic te yo' bu oy ti Diose, hech lic spatan sbaic ti stojol. Ilequile'opojic yu'un ti Diose. ¹⁷Hech laj yalbeic:

Cajvaltic Dios, ho'ot jelaven ap'ijil hech scotol xu' avu'un. Ho'ot atalel cuxulot.

Hocol avalbuntutic ti lic xa apas mantal atuc.

Atuc aventainoj scotol.

¹⁸Scotol ti much'utic muc xch'unic ti ac'ope hovil ti laj stoy sbaic ti atojol.

Ista xa yorail ti chavac'be castigo.

Ista xa yorail ti ch-ich'bat sc'op ti much'utic chamenic xae ti muc xch'un ti ac'ope.

Ista xa yorail ti chavac'be smotonic ti much'utic i'abtejic avu'une, ja' ti j'alc'opetic avu'une, xchi'uc ti much'utic chaspasot ti muq'ue.

Mi tsots mi mu tsotsuc yabtel yich'ojic, ja' chavac'be smotonic.

Ista xa yorail ti ch'ayel chbatic avu'un ti much'utic laj sbolibtasbe yo'ntonic ti crixchanoetique te ti balumile,

xchiic ti stojol.

¹⁹Ti ora ijam ti templo yu'un ti Diose te ti vinajel laj quil. Te ivinaj ti yut templo ti arca yu'un ti tratoc. Chleblej tselov. Oy c'usi tsots chc'opoj. Ch-avan chavuc. Inic scotol. Ep muc'ta bot ital.

Ja' sc'opilal ti antse xchi'uc ti dragone

12 Te ivinaj ti vinajel señaal ti tsots sc'opilale. Te ivinaj

jun ants. Ja' sc'u' ti c'ac'ale, stec'oj ti ue. Ti scoronae ti te ti sjole ja' lajcheb c'analetic. ²Slicoj yol ti antse. Ilic xa ti xc'uxul xch'ute. Ch-avan ti antse scoj ti c'ux xch'ut cha'ie yu'un chcol xa ti alajel. ³Oy yan seña'il ivinaj uc te ti vinajel. Te oy jcot chon jun to iguana x'elan pero más muc'. Dragón sbi ti chone. Tsoj ti dragone. Hucp'ej ti sjole. Lajunch'ix ti xulube. Oy scorona ti jujup'ej sjole. ⁴Laj smey ti c'analetic ti sne, hech laj sten yalel ti c'analetique. Jutuc mu sta o'lol ti c'analetique ti laj sten yalele. Ti dragone te cotol ti stojol ti antse ti po'ot xa chcol ti alajele. Yu'un sc'an sti'be yol c'alal mi i'ane. ⁵I'an yol ti antse. Querem laj yac'. Ti yole ja' ac'bil yabtel yu'un tspas ti mantal scotol crixchanoetic. Persa chch'umbat smantal. Ti yol ti antse ti ora i'ic'at muel ti stojol ti Diose ti te nacal ti muc'ta naclebale. ⁶Ti antse chjatav ti xocol balumil yo' bu smeltsanoj ti Diose ti bu chnaquie. Te chmac'linat yu'un ti Diose o'lol xchanibal habil. ⁷Patil ilic muc'ta pleito te ti vinajel laj jq'uel. Te oy ti vinajel jun totil ch'ul abat, Miguel sbi. Ti Miguele xchi'uc ti ch'ul abatetic ti tspasatic ti mantal yu'un ti Miguele, ja' laj spasic pleito xchi'uc ti dragone. Ti dragone ja' chcoltaat yu'un ti abatetic yu'one. ⁸Ti dragone xchi'uc ti abatetic yu'one tsalbil ic'otic, muc xu' yu'unic ti te chcomic te ti vinajel. ⁹Hech yu'un j'ech'el itenatic loq'uel yal tal ti vinajel ti dragone laj quil. Mu xa xu' ch-ochic o. Ja' ti chon ono'oxe ti yac'oj sba tslo'la scotol

crixchanoetic ti balumile, ja' ti totil pucuje, ja' ti Satanás sbie. Hech j'ech'el itenatic yal tal ti balumil xchi'uc ti abatetic yu'one.

¹⁰Hech yu'un laj ca'i oy tsots chc'opojic te ti vinajel. Hech laj yalic:

—Laj xa sta yorail chcoltavan ti Dios cu'untique. Chvinaj ti jelaven sp'ijile, chlic spas mantal stuc. Ch-och ti pas mantal ti much'u t'ujbil yu'one, ja' ti Cristoe, yu'un itenat xa loq'uel ti Satanase ti ja' tsa'ilambe smul ti quermanotique ti te oyic ti balumile. Ti c'ac'al ti ac'ubal laj sa'be smulic ti stojol ti Dios cu'untique. ¹¹Ja' tsalbil ic'ot xa yu'unic ti sventa ti icham yu'unic ti Cajvaltique, ti sventa uc ti jamal laj yalic ti xch'unojique. Yu'un mu xc'uxubin sbaic. Mu xi'ic mi chmilatique. ¹²Hech yu'un nichim no'ox co'ntontic, ho'ucutic ti li'oyucutic ti vinajele. Ja' uts sbaic ti te nacajtic ti balumile xchi'uc ti mare, yu'un j'ech'el iyal xa batel ti totil pucuje. Liquem sjol ti ora to yu'un tsna' ti mu xa epuc c'ac'al xu' ch-abteje —xchi.

¹³Ti c'alal laj yil ti dragone ti j'ech'el itenat yal tal li' ti balumile, hech lic yilbajin ti antse, ja' ti querem laj yaq'ue. ¹⁴Ti Diose laj yac'be chib xic' ti antse hech chaj c'u che'el xic' muc'ta xique yu'un hech ac'o viluc loq'uel te ti stojol ti dragone. Hech chbat ti antse ti xocol balumil yo' bu chmac'linat yu'un ti Diose o'lol xchanibal habil. ¹⁵C'alal laj yil ti dragone ti chjatav xa ti antse, hech iloc' tal ep ho' ti ye ti dragone, uc'um x'elan, yu'un ac'o batuc ti uc'um ti

antse. ¹⁶Ti Diose laj scolta ti antse. Laj sjav ti balumile, hech i'och batel ti yut balumil ti ho'e ti iloc' ti ye ti dragone. Hech icol batel ti antse ti sc'opilal ono'ox chbate.

¹⁷Hech yu'un i'ilin ti dragone yu'un ti tsalbil ic'ote, hech ba spas pleito xchi'uc ti yalabtac ti antse ti t'ujbilic ti ta to xcolique. Ja' ti much'utic xch'unobjeic smantal ti Diose li' ti balumile, ti yac'oj sba xcholbeic sc'opilal ti Jesucristoe.

**Ja' sc'opilal ti cha'cot
jti'vanej bolome**

13 ¹⁻²Ti dragone laj scotan sba ti hi' te ti ti'nab. Laj jq'uel iloc' tal ti nab jun to jcot jti'vanej bolom x'elan. Chopol ti q'uelech chixji' yu'un. Hucp'ej ti sjole. Lajunch'ix ti xulube. Oy lajuneb scorona, jujun scorona jujuch'ix xulub. Te ts'ibabil ti jujup'ej sjole sbi stuc. Ti c'u che'el ts'ibabile ja' tstoy sba ti stojol ti Diose. Ti sc'ob yacane ja' hech chaj c'u che'el sc'ob yacan ti osoe. Ti yee ja' hech chaj c'u che'el ye jti'vanej bolom. Ti dragone laj yac'be sp'ijil hech chaj c'u che'el sp'ijil stuc. Laj yac'be spas mantal hech chaj c'u che'el tspas mantal stuc. Tsots yabtel laj yich' ti jun to bolom x'elane. ³Laj jq'uel ti yajem jp'ej sjol. Ta yutsil chcham ti hechuque. Pero ichop xa ti bu yajeme. Scotol crixchanoetic ich'ay yo'ntonic yu'un ti ichope, hech yu'un laj sts'acliic batel. ⁴Ti crixchanoetique ilequilc'opojic yu'un ti dragone yu'un ti laj yac'be yabtel yu'un tspas mantal ti jun to bolom x'elane. Ilequilc'opojic uc yu'un ti jun to bolom x'elane. Hech laj yalic:

—Mu'yuc much'u hech tsots yabtel yich'oj hech chaj c'u che'el ti bolome. Mu'yuc much'u stsalat yu'un —xchiic.

⁵Ti Diose laj yac' c'opojuc ti jun to bolom x'elane. Ep lic stoy sba. Ep ichopolc'opoj yu'un ti Diose. Ti Diose laj yac' licencia yu'un tspas mantal o'lol xchanibal habil. ⁶Ep ichopolc'opoj yu'un ti Diose. Laj yixtambe sbi ti Diose. Chopol ic'opoj yu'un ti stemplo ti Diose xchi'uc ti much'utic batemic xa te ti vinajele. ⁷Ti Diose laj yac' licencia ti ac'o spas pleito ti bolome xchi'uc ti much'utic ch'umbil ti sc'ope li' ti balumile. Laj yac' licencia ti Diose ti ac'o tsalatuc ti xnich'nabe yu'un ti bolome. Ti bolome ti Diose laj yac'be licencia yu'un tsventain ti jaylajuntos crixchanoetic ti li'oyic ti balumile. ⁸Scotol ti much'utic li'oyic ti balumile, ja' ti mu p'ejambiluc sbiic ti c'alal mu to chlic ti balumile te ti hun sventa cuxlejal sbatel osile, ja' laj squejan sbaic ti stojol ti bolome. Ja'uc ti much'u p'ejajtic ti hun sbiic ti sventa chcuxiic sbatel osile, ti ja' yich'oj ti Ch'iom Carneroe, ja' ti imilate, ja' ti icha'cuxi xae, ja' muc squejan sbaic ti stojol laj quil.

⁹A'yo me ava'yic acotolic. ¹⁰Ti much'u chchucvane ta ono'ox yich' chuquel stuc. Ti much'u chmilvane ta ono'ox xmilat stuc. Hech yu'un ti much'utic tspasic ti muc' ti Diose ti li'oyic ti balumile ti c'alal ti yorail ti hech vocole, tsc'an ti oy stsatsal yo'ntonic, tsc'an ti chch'unic ti ta ono'ox xcolic sbatel osile.

¹¹Patil laj jq'uel iloc' tal ti balumil yan jcot jti'vanej bolom. Chixji'

yu'un uc. Chib ti xulube ja' hech chaj c'u che'el xulub carnero. Ti c'alal ic'opoje, ja' hech chaj c'u che'el sc'op ti dragone. ¹²Co'ol tsots yabtel yich'oj hech chaj c'u che'el ti primero jti'vanej bolome. Ja' lic pasvanuc ti mantal. Tspas ti mantal ti much'utic li' nacajtic ti balumile yu'un ac'o ba xch'umbeic smantal ti primero jti'vanej bolome, ja' ti chopen xa ti sjole ti bu yajeme. ¹³Ja' ti bolom ti patil ivinaje tspas ep jchop o abteletic. Ihu' yu'un laj sten yalel ti balumil c'oc'. Ti crixchanoetique laj sq'uelic ti hech iyal ti c'oq'ue. ¹⁴Hech yu'un ti xcha'cotol bolome ti Diose laj yac'be spas ep jchop o abteletic te ti stojol ti primero jti'vanej bolome. I'ac'bat licencia uc yu'un tspas ti mantal ti crixchanoetique ti ac'o spasbeic slocl'tombail ti primero jti'vanej bolome, ja' ti laj yich' milel ti espadae muc xcham. ¹⁵Ti Diose laj yac' licencia ti ac'o cuxiuc ti slocl'tombail ti primero jti'vanej bolome, hech lic c'opojuc ti slocl'tombaile. Hech lic yal mantal: —Ac'o milatuc scotol ti much'utic mu squejan sbaic ti jtojol —xchi—. ¹⁶Ac'o yich'be smarca ti totil cu'une ti ja' slocl'tombailune scotol crixchanoetic, mi muc', mi biq'uit, mi jc'ulej, mi me'on, mi libre oyic, mi oyic ti mozoil. Ja' no'ox chich' ti sbats'ic'ob o ti stiba —xchi—. ¹⁷Ja' no'ox xu' chmanolaj xu' chchonolaj ti much'utic yich'ojic ti smarcai que —xchi.

Ti smarcai que ja' ti sbi ti primero jti'vanej bolome o ti snúmero ti primero jti'vanej bolome. ¹⁸Ja' no'ox ti much'utic p'ijuben ti sventa

Dios ja' no'ox xu' cha'ibe sjam ti oy snúmero ti primero jti'vanej bolome. Snúmero no'ox crixchano. Ja' seiscientos sesenta y seis ti snúmero.

Ja' sc'opilal ti iq'uejinic ciento cuarenta y cuatro ti mil ti vo'

14 Patil laj quil te va'al ti ba vits ti Ch'iom Carnero. Ja' Sión sbi ti vitse. Te xchi'inoj ciento cuarenta y cuatro ti mil ti vo', ja' ti ts'ibabil ti stibaic ti sbi ti Ch'iom Carnero xchi'uc ti sbi ti Stote, ja' ti Diose. ²Laj ca'i oy chc'opoj ti vinajel hech chaj c'u che'el chc'opoj nojelal uc'um, hech chaj c'u che'el tsots ch-avan chavuc, hech chaj c'u che'el mi tstijic yarpaic ep crixchanoetic. ³Ja' ti ciento cuarenta y cuatro ti mil ti vo'e ti tsq'uejintaic ach' q'uejoj te ti stojol ti Diose xchi'uc ti stojol ti chanvo'ique, xchi'uc ti stojol ti totiletique. Mu'yuc much'u yan sna' ti q'uejoje, ja' no'ox ti ciento cuarenta y cuatro ti mil ti vo' ti icoltaatic xa loq'uel li' ti balumile. ⁴Ja' ti much'utic muc sta smulic ti stojol yan antsetic yu'un jun yo'ntonic ti stojol ti Diose. Yu'un ja' no'ox laj sts'acliic ti Ch'iom Carnero. Hech yu'un it'ujatic loq'uel ti o'lol ti crixchanoetique yu'un hech sba snich'on Dios ic'otic. Ja' sba snich'on ti Ch'iom Carnero ic'otic uc. ⁵Ti c'utic laj yalique puru meel. Mi jutuc mu'yuc bu itabatic smulic.

Ja' ti c'usi laj yal ti oxvo' ch'ul abatetique

⁶Laj quil ivil batel ti o'lol vinajel jun ch'ul abat. Ja' chba xchol ti

lequil ach' c'ope ti mu xlj sc'opilal sbatel osile. Ja' chba xcholbe ya'yic ti jaylajuntos crixchanoetic ti te oyic ti sjoylejbal balumile. ⁷Tsots ic'opoj, hech laj yalbe:

—Xi'ic ti Diose. Pasic me ti muc' yu'un ista xa yorail ti ch-ich'bat sc'op scotol crixchanoetic yu'un smulic. Quejano me abaic ti stojol yu'un ja' laj spas ti vinajele ti balumile ti nabe xchi'uc ti butic chloc' tal ti ho'e —xchi.

⁸Ital yan ch'ul abat laj quil. Ja' xchibal xa. Hech laj yal:

—Ta xa xjin scotol ti much'utic te nacajtic ti jteclum Babiloniae, ja' ti muc' scuyoj sbaique, ja' ti laj xchibajesbe yo'ntonic scotol crixchanoetic ti stojol ti Diose, ti hech ba xch'unic santoetic yu'unic, ti hech ibic'taj yo'ntonic yu'un taq'uin yu'unic —xchi.

⁹Ital yan xch'ul abat. Ja' yoxibal xa. Tsots ic'opoj uc, hech laj yal:

—Scotol ti much'utic tspasic ti muc' ti jti'vanej bolome xchi'uc ti sloct'ombaile, mi chich' ti stiba mi ti sc'ob ti smarca ti jti'vanej bolome, ¹⁰ja' ch-ac'bat castigo uc yu'un ti Diose yu'un ilinem ti stojol. Tsots ti jyalel ti castigo ti ch-ac'bate. Ja' ep chich' voloc ti c'oc' yo' bu chtil azufre. Te ti jq'uelbetutic svocol ho'ontutic ti yabatuntutic ti Diose. Te tsq'uel uc ti Ch'iom Carneroe.

¹¹Sbatel osil chloq'uilan xch'ayilal ti c'oq'ue yo' bu chich'ic ti vocole. Ti c'ac'al ti ac'ubal mi jutuc mu xcux yo'ntonic ti much'utic laj spasic ti muc' ti jti'vanej bolome xchi'uc ti sloct'ombaile, ja' ti much'utic yich'ojbeic sbi ti bolome ti sc'ob mi stiba. ¹²Hech yu'un ti

much'utic lecubtasbil yo'ntonic yu'un ti Diose ti te oyic ti balumile tsc'an ti oy stsatsal yo'ntonic. Ac'o xch'umbeic smantal ti Diose, jamal ac'o yalic ti xch'unobjeic sc'op ti Jesuse —xchi ti ch'ul abate.

¹³Laj cal' oy chc'opoj te ti vinajel. Hech laj yalbun:

—Hech me chats'iba ti hun: “Nichim no'ox yo'ntonic sbatel osil ti much'utic oyic ti stojol ti Diose ti c'alal chchamique”—xiyutun—. “Melel ti nichim yo'ntonique yu'un chcux yo'ntonic. Mu xa x'abtejic yu'un tsacbil ti venta ti c'u che'el i'abtejique” xchi ti Ch'ul Espiritue —xiyutun ti much'u laj sc'oponun te ti vinajele.

Ja' sc'opilal ti jun to ja' yorail c'ajoj ya'yel ti balumil

¹⁴Laj quil te oy jun toc. Sac ti toque. Oy much'u te nacal ti toc, jun to crixchano x'elan. Oy scorona ti sjol. Pasbil ti c'anal taq'uin ti scoronae. Stsacoj ti sc'ob hoz. Oy ye ti hoze. ¹⁵Oy ch'ul abat iloc' tal ti templo te ti vinajel laj quil. Tsots lic c'opojuc, hech laj yalbe ti much'u te nacal ti toque:

—Cupo xchi'uc ahoze ti atrigoe yu'un ista xa yorail scupel. Yu'un itaquij xa ti atrigoe —xchi.

¹⁶Hech yu'un ti much'u te nacal ti ba toque lic scup ti strigoe ti sjoylejbal balumil. Ti trigoe ja' señail ti much'utic ti xch'unobjeic sc'op ti Diose ti te oyic ti balumile.

¹⁷Oy yan ch'ul abat iloc' tal ti templo te ti vinajel laj quil. Yich'oj soz uc. Oy lec ye uc ti soze. ¹⁸Te yo' bu ti scajaneb smoton ti Diose te ti vinajel iloc' tal yan ch'ul abat, ja'

ti sventainoj ti c'oc' te ti scajaneb smoton ti Diose. Tsots lic c'opojuc, hech laj yalbe ti much'u yich'oj ti hoz ti oy lec yee:

—Tuch'o xchi'uc ti ahoze ti sat ti uvate'e te ti balumile, tsobo tal yu'un itoc'onaj xa ti sate —xut. Ti sat ti uvate'e, ja' señail ti much'utic mu spasic ti muc' ti Diose ti te oyic ti balumile.

¹⁹⁻²⁰Hech yu'un ti ch'ul abate lic xtuch' xchi'uc soz ti sat ti uvate'e li' ti balumile. Laj stsob tal ti sat uvate'e. Laj sten ochel ti yut ti jombil tone yo' bu tsloq'uesbeic ya'lel sat ti uvate'e te ti spat mact'e'ton yu'un ti jteclum Jerusalene. Hech lic steq'uic yu'un tst'usic yu'un ac'o loc'uc ti ya'lele. Ma'uc ya'lel sat uvate' iloc'. Ja' puru ch'ich' ti iloq'ue. Ja' yu'un oy ti pleitoe. Ti ch'ich'e asta itaat ti sfreno ti sca'lique. Oxib ciento kilómetro ixanav batel ti ch'ich'e.

Ja' sc'opilal ti hucvo' ch'ul abatetic ti yich'ojic ti hucub castigoe

15 Laj quil yan señail te ti vinajel. Yan x'elan, chch'ay co'ntontic yu'un. Te oy hucvo' ch'ul abatetic ti ch-ac'batic yich'ic jujun castigo. Ja' slajeb ti castigoe yu'un te tsts'aquí scotol ti yilintael ti crixchanoetique yu'un ti Diose.

²Laj quil uc jun to nab x'elan pasbil ti espejo x'elan. Oy c'oc' te chtil uc. Te va'ajtic nopol ti'nab scotol ti much'utic ihu' yu'unic muc spasic ti muc' ti jti'vanej bolome xchi'uc ti sloc'tombaile, ti muc xich'beic ti smarcaique, ja' ti snúmero o ti sbi ti bolome. Te va'ajtic yich'ojic yarpaic ti i'ac'batic

yu'un ti Diose. ³Te chq'uejinic. Chq'uejinic hech chaj c'u che'el iq'uejin ti Moisesse ti c'alal icoltaatic loq'uel ti mozoil te ti Egipto xchi'uc ti jtatamoltique ti vo'one, ho'ucutic ti co'ol judiucutic xchi'uque. Ti q'uejoje ja' ti laj yalbeic sc'opilal ti jelaven sp'ijil ti Diose. Ja' no'ox hech ti much'utic ti yich'ojic yarpaic ti laj jq'uele, ja' laj yalbeic sc'opilal ti jelaven sp'ijil ti Ch'iom Carneroe. Hech iq'uejinic:

Cajvaltíc Dios, jelaven ap'ijil atuc.

Scotol xu' avu'un chapas.

Jun no'ox yutsil scotol avabtel.

Toj ti c'usi chapase.

Melel ti ac'ope.

Ho'ot ajvalilot atuc sbatel osil.

⁴Scotolic chlic xi'uc ti atojol,

Cajval.

Scotolic chlic yal ti ho'ot atuc ajvalilot yu'unic.

Yu'un atuc no'ox toj avo'nton.

Yu'un hech avaloj ono'ox ti

ac'op, hech yu'un scotol

crixchanoetic chlic yalic ti toj

chachapanvane,

xchiic.

⁵Patil laj quil te ti vinajel laj sjamic ti yut temploe, ja' ti jelaven ch'ul cuarto sbie yo' bu chc'oponatic yu'un ti Diose.

⁶Iloq'uic ti yut templo ti hucvo' ch'ul abatetique ja' ti ch-ac'batic yich'ic ti hucub castigoe. Sac sc'u' slapojic. Puru pino poc' ti sc'u'ique. Chquevan ti sc'u'ique. Oy xincha xchucoj ti sti' yo'ntonique. Pasbil ti c'anal taq'uín ti xinchaique. ⁷Hech yu'un jun, ja' ti chanvo'ic xchi'uque, lic yac' hucub taza. Pasbil ti c'anal taq'uín ti tazaetique. Ja' i'ac'bat ti

hucvo' ch'ul abatetique. Jujun taza laj yich' jujun. Ti tazaetique ja' te nojem ti yilintael ti crixchanoetique yu'un ti Diose, ja' ti stalel cuxul sbatel osile. ⁸Inoj ti ch'ayil ti temploe. Ja' seña'il ti muc' ti Diose ti jelaven sp'ijile. Mu'yuc much'u xu' ch-och xa ti templo. Ja'to mi ilaj sc'opilal ti hucub castigoe ti yich'ojic ti hucvo' ch'ul abatetique, ja'to xu' ch-ochic.

Ja' sc'opilal ba malic ti balumil ti castigo ti chcac'be ti crixchanoetique ti te tic'ajtic ti hucub taza ti avich'ojique, x'utatic

16 Laj ca'i tsots chc'opoj ti Diose te ti templo te ti vinajel. Hech laj yalbe ti hucvo' ch'ul abatetique:

—Batanic, ba malic ti balumil ti castigo ti chcac'be ti crixchanoetique ti te tic'ajtic ti hucub taza ti avich'ojique —xut.

²Hech iyal tal ti jun ch'ul abate, tal smal ti balumil ti castigo ti te tiq'u'il ti stazae. Hech ilic ep chin ti sbec'talic ti much'utic ti yich'ojbeic ti smarca ti jti'vanej bolome, ja' ti laj squejan sbaic ti stojol ti sloc'tombaile. Tu ti jyalel ti sbec'talique scoj ti chine. Ep c'ux laj ya'yic.

³Iyal tal ti xchibal ch'ul abate, tal smal ti nab ti castigo ti te tiq'u'il ti stazae. Hech ic'ataj ti ch'ich' ti nabe. Jun to xch'ich'el anima x'elan. Hech icham scotol ti c'utic cuxajtic te ti nab.

⁴Iyal tal ti yoxibal ch'ul abate, tal smal ti uc'umetic xchi'uc ti butic chloc' tal ti ho'e ti castigo ti te tiq'u'il ti stazae. Hech ic'ataj ti

ch'ich'. ⁵Laj ca'i chc'opoj ti ch'ul abate, ja' ti sventainoj ti ho'e. Hech laj yal:

—Toj avo'nton, Cajval, toj chachapanvan, ho'ot ti atalel cuxulote, ho'ot ti li'oyot ti ora to, ti te oyot ti vo'one uc. ⁶Yu'un laj smilic ti much'utic oyic ti atojole xchi'uc ti much'utic j'alvanej avu'une, hech yu'un laj xa avac'be ch'ich' yu'un ac'o yuch'ic. Ja' hech tsc'an ti ch-ac'batique —xchi ti ch'ul abate.

⁷Laj ca'i oy chc'opoj te ti scajaneb smoton ti Diose. Hech laj yal:

—Melel ti toj chachapanvan, Cajvalt'ic Dios, ho'ot ti jelaven ap'ijile ti scotol xu' avu'une. Chc'ot ti pasel ti c'u che'el laj avale —xchi.

⁸Ti xchanibal ch'ul abate laj smal ti sba ti c'ac'ale ti castigo ti te tiq'u'il ti stazae. Hech lic chic'atuc ti crixchanoetique yu'un ti c'ac'ale. ⁹Ti c'alal chc'ac' cha'yic ti crixchanoetique, chopol lic yalbeic sc'opilal ti Diose, ja' ti sventainoj scotol avi castigo li'to. Muc sutes yo'ntonic yu'un ti smulique, muc spasic ti muc' ti Diose.

¹⁰⁻¹¹Ti yo'obal ch'ul abate ba smalbe ti bu ti mero scotleb ti jti'vanej bolome ti castigo ti te tiq'u'il ti stazae. Hech puru ic' osil ic'ot ti sjoylejal balumil yu'un li' ti balumile yac'oj sba t'asas mantal ti jti'vanej bolome. Ti crixchanoetique yu'un ti ep c'ux cha'yic ti jyalel ti xchinique, hech lic sti'ilanic yoq'uic, hech lic yut ti Diose ti te oy ti vinajele. Muc sutes yo'ntonic yu'un ti c'usi chopol spaso'jique.

¹²Ti svaquibal ch'ul abate tal smal ti ba muc'ta uc'um Eufrates

sbi ti castigo ti te tiq'uul ti stazae. Hech i'ul ti uc'ume. Hech ijam sbe ti ajvaliletique ti chtalic ti sloq'ueb c'ac'ale yu'un chtal spasic pleito.

¹³Laj quil iloq'uic tal ti yeic ti dragone xchi'uc ti primero jti'vanej bolome xchi'uc ti xchibal jti'vanej bolome oxvo' pucuj. Iloc' tal jujun pucuj ti yeic. Jun to ch'uch' x'elan ti pucujeticque. Ti xchibal jti'vanej bolome, oy sbi uc noppilal j'alc'op. ¹⁴Ja' ti pucujetic ti iloc' ti yeique ja' t'pasic jchop o abteletic. Chba stsobic tal scotol ti totil ajvaliletic ti sjoylejbal balumil xchi'uc ti yajsoldadoe yu'un ac'o tal spasic pleito xchi'uc ti Diose, ja' ti jelaven sp'ijile. Yu'un ista xa yorail hech chaj c'u che'el yalaj ti Diose. ¹⁵Yu'un hech yalaj ono'ox ti Diose: "A'yo me ava'yic. Hech chaj c'u che'el mu xana'ic c'usi ora chtal j'elec', hech ono'ox uc mu xana'ic c'usi ora chital ho'oni. Jun no'ox yutsil ti much'u q'uelel sate, ti slapoj sc'u' spoq'ue yu'un hech mu t'analuc chquil, hech mu xq'uexav c'alal chitale", ti xchie. ¹⁶Hech yu'un ti pucujeticque laj stsobic tal ti ajvaliletique te ti bu balumil Armagedón sbi ti hebreo c'op.

¹⁷Ti sucubal ch'ul abate laj smal te ti ic' ti castigo ti te tiq'uul ti stazae. Ti Diose ti te nacal ti muc'ta naclebale te ti yut templo te ti vinajel, hech laj yal:

—Ja' slajebe castigo o to —xchi.

¹⁸Hech yu'un chleblej tselov, oy tsots chc'opoj, ch-avan chavuc. Tsots ti jyalel inic ti balumile. Mu'yuc bu xnuc hech stsatsal ti balumil mi junuc vuelta. Tsots ti jyalel. ¹⁹Ijav ti balumile te ti muc'ta

jteclume, ja' ti Jerusalene. Oxtuch' iloc' ti jteclume. Ijin scotol ti yan jteclumetic ti sjoylejbal balumil. Muc xch'ay ti yo'nton ti Diose ti c'usi chopol spasoic ti crixchanoetic te ti muc'ta jteclum Babiloniae. Más ep i'ac'batic castigo yu'un ilinem ti Diose ti stojolic. ²⁰Scotol ti biq'uit balumil ti joyubtabil ti ho'e i'exp'uj, hech itup' o. Ijem yal tal scotol ti vitsetique li' ti balumile, hech pamal ic'ot. ²¹Ip'aj yal tal ti balumil muc'tic bot. Cha'vinic kilo yalal jujup'ej ti bote. Ti crixchanoeticque chopol laj yalbeic sc'opilal ti Diose yu'un ital ti bote. Yu'un tsots castigo ti jyalel.

Ja' sc'opilal ti i'ac'bat stoj smul ti jmulavil antse

17 Hech yu'un ital jun ch'ul abat ja' ti co'ol yich'ojic stazaic xchi'uc ti hucvo'ique. Hech tal yalbun:

—La' me, chacac'bot avil ti c'u che'el ch-ac'bat stoj smul ti jmulavil antse ti ep smule ti te nacal ti ba nab. ²Ti totil ajvaliletic te ti balumile imulivajic xchi'uc ti antse chil ti Diose yu'un ja' spasoic ti muc' ti antse, mu laj spasic ti muc' ti Diose. Ja'uc ti crixchanoeticque jyacubeletic ya'yel yu'un lec laj yilic ti hech ic'ot ti pasele. Hech co'ol lic spasic uc —xiyutun.

³Hech yu'un laj sventainun ti Ch'ul Espíritue laj yic'un batel ti xocol balumil laj ca'i. Te laj quil jun ants scajlebinoj jti'vanej bolom. Tsoj ti bolome. Oy ep sbi ti sbec'tal. Ti c'u che'el ts'ibabil ti sbie ja' tsoy sba ti stojol ti Diose. Hucp'ej ti sjol ti bolome. Lajunch'ix ti xulube.

⁴Ti sc'u' ti slapoj ti antse ic'ic'tic xchi'uc tsoj. T'ujum ch-ilat yu'un oy snats' pasbil ti c'anal taqu'in xchi'uc ton ti toyol stojole xchi'uc perlaetic. Stsacoj ti sc'ob jun taza pasbil ti c'anal taqu'in. Chac'be yil yu'un hech ac'o sc'upin tal ti crixchanoetique. Mu'yuc sc'opilal ti yo'ntonic ti ja' nojem te ti yut taza ti c'usi mu xtun chil ti Diose ti tspas ti antse xchi'uc ti sbolil yo'nton ti antse yu'un ti mu spas ti muc' ti Diose. ⁵Ti stiba ti jmulavil antse te ts'ibabil sbi. Mu xca'ibetic sjam ti ora. Hech ts'ibabil: Ho'on hech chaj c'u che'el ti much'utic te nacajtic ti jteclum Babilonia ti pasbil ti muq'ue. Ho'on sme'un scotol jmulaviletic xchi'uc scotol ti much'utic chopol ti c'usi tspace li' ti balumile, xchi ts'ibabil te ti stiba. ⁶Jyacubel ti antse laj quil yu'un scoj ti yuch'ojbe xch'ich'el ya'yel ti much'utic t'ujbilitic yu'un ti Diose ti vo'one xchi'uc ti much'utic ti imilatic ti sventa ti Jesuse. C'alal hech laj jq'uel, ich'ay co'nton yu'un. ⁷Hech lic sjac'bun ti ch'ul abate: —¿C'u yu'un ich'ay avo'nton yu'un? Chacalbe sc'opilal ti antse ti mu to ava'yojuque xchi'uc ti sc'opilal ti jti'vanej bolome ti scajlebinoje, ja' ti hucp'ej ti sjole, ti lajunch'ix ti xulube. ⁸Ti jti'vanej bolome ti cajlebimbil yu'un ti antse, ja' ti oy yip ti vo'one, ti mu'yuc xa yip ti ora to, patil chlic cha'anuc yip yan vuelta hech chlic loc'uc tal ti xab, patil chba yich' castigo sbatel osil. Ti crixchanoetique ti mu p'ejeluc sbiic ti jun sventa cuxlejal sbatel osil ti c'alal mu to chlic ti balumile, ja' chch'ay yo'ntonic ti

c'alal tsq'uelic ti chcha'an yip yan vuelta ti jti'vanej bolome.

⁹Ja' no'ox mi p'ijubenoxuc xu' chava'ibeic ti sjame. Ti hucp'ej sjol ti bolome, ja' seña'il ti hucub vits yo' bu tspas mantal ti antse. ¹⁰Ja' seña'il uc hucvo' ajvaliletic. Ho'vo'ic i'ech'ic xa, jun te ch-abtej ti ora to, jun mu to chtal. C'alal mi itale, ch-abtej j'oc' no'ox. ¹¹Ti jti'vanej bolome ja' ti oy yip ti vo'one, ja' ti mu'yuc xa yip ti ora to, ja' ti vxaxaquibale. Ja' xchi'iltac ti hucvo'ique. Ch'ayel chbat uc.

¹²Ti lajunch'ix xulub ti laj aq'uele, ja' seña'il lajunvo' ajvaliletic ti mu to ch-och ti abtele. Chlic to ochuc ti pas mantal jun chib c'ac'al xchi'uc ti jti'vanej bolome. ¹³Ti ajvaliletique jtos yo'ntonic xchi'uc ti jti'vanej bolome. Chac' sbaic ti abatinel yu'un ti bolome. Mu'yuc c'usi tsnopic stuquic. ¹⁴Ja' tspace pleito xchi'uc ti Ch'iom Carneroe. Ja' tstsaltic yu'un ti Ch'iom Carneroe yu'un mero totil ajvalil stuc. Ja' tspas ti mantal scotol ti yan ajvaliletic xchi'uc reyetic. Ti xchi'iltac ti Ch'iom Carneroe, ja' ti ic'bilic ti stojol, ti t'ujbilitic yu'une, ti jun yo'ntonic ti stojole, ja' co'ol tstsaltic xchi'uc —xiyutun ti ch'ul abate.

¹⁵Hech laj yalbun uc ti ch'ul abate:

—Ti nab ti laj aq'uele, ja' ti bu nacal ti jmulavil antse, ja' seña'il ti jaylajuntos crixchanoetic ti ja' tspace ti mantal yu'un ti jmulavil antse. ¹⁶Ti lajunvo' ajvaliletique xchi'uc ti jti'vanej bolome, ja' ti lajunch'ix xulube, ja' chlic yilintaic ti jmulavil antse. Me'on

chc'ot yu'unic. Tst'ananic ya'yel ti antse, patil chlic sti'beic sbec'tal ya'yel, patil chlic xchiq'uic ti c'oc'.¹⁷ Yu'un ti jtos yo'ntonic chc'otic ti ajvaliletique xchi'uc ti jti'vanej bolome, yu'un ti chac' sbaic ti abatinel ti stojol ti bolome, yu'un hech ono'ox xchapanoj ti Diose hech yu'un hech chc'ot ti pasel. Yu'un hech its'aqui o scotol ti c'utic yaloj ti Diose.¹⁸ Ti jmulavil antse ti laj aq'uele ja' señail ti crixchanoetic te ti muc'ta jteclum ti ja' chabatin scotol ajvaliletic te ti balumil — xiyutun ti ch'ul abate.

**Ja' sc'opilal ti j'ech'el chtup'
o ti babiloniaetique**

18 Patil laj quil iyal tal ti balumil totil ch'ul abat. Tsots yabtel yich'oj. Yu'un oy squeval ti ch'ul abate, hech yu'un más isacub li' ti balumile yu'un.² Tsots ic'opoj, hech laj yal: —Chjin xa ti jteclum Babiloniae. Chcham xa ti babiloniaetique ti muc' scuyoj sbaique. Ja' sna pucujetic chc'ot ti jteclum yu'unique. Te chlic stsob sbaic scotol ti pucujetic ti lum chopole. Ja' xluchleb chc'ot ti ichine xchi'uc ti potslome xchi'uc ti sots'e ti jteclum yu'unique.³ Yu'un ti babiloniaetique laj xchanubtas scotol crixchanoetic ti balumil ti c'utic mu xtun chil ti Diose, hech yu'un chjin. Ja' laj xchanubtas uc ti ajvaliletique ti scotol balumil ti ac'o spas c'usi tsc'an ti yo'nton stuquique. Ti jchonolajeletic li' ti balumile laj xa spasic ep canal yu'un ja' ichanubtasatic yu'un ti babiloniaetique ti c'utic chopol tspasique —xchi.

⁴Hech laj ca'i chc'opoj ti Cajvaltique te ti vinajele. Hech laj yal:

—Jun to jmulavil ants chquil ti babiloniaetique hech yu'un ho'oxuc ti te oyoxuc ti balumile, ho'oxuc ti t'ujbiloxuc cu'une, p'evo aba, mu me xac'alan aba ti stojol naca me co'ol lic apasic hech chaj c'u che'el tspasique, naca me co'ol chavich'ic castigo xchi'uc.⁵ Ep ti jyalel ti smulique, mu jutucuc no'ox. Mi jutuc mu ch'ayemuc ti yo'nton ti Diose ti smulique.⁶ Ma'uc no'ox hech chaj c'u che'el chac', ja' más xtoy to o'lol ti castigo chich'e.⁷ Ti jayib vuelta laj stoy sbae, ti jayib vuelta laj spas c'utic chopole, ja' hech yepal chich' ti vocole, ch-oc'. Yu'un hech chal ti yo'ntonic: “Ti ho'ucutique mu hechucutic hech chaj c'u che'el me'on ants. Ti ho'ucutique lec pasbilucutic ti muc' yu'un scotol crixchanoetic, hech yu'un mu xquich'tic vocol”, xchiic.⁸ Yu'un ti hech tstoy sbaique, hech yu'un ti jun no'ox c'ac'al ep castigo chtal ti stojolic. Oy chchamic, oy ch-oq'uic yu'un ti icham ti yermanoe, oy chvi'najic, Yu'un chc'ac' ti jteclume. Hech chc'ot ti pasel yu'un jelaven sp'ijil ti Diose, ja' ti juez yu'unique.

⁹Ti ajvaliletic te ti balumile, ja' ti laj xch'umbeic smantal ti babiloniaetique, ja' ti muc xch'umbeic smantal ti Diose, ch-oq'uic ti c'alal chlic ti chc'ac' ti jteclum yu'un ti babiloniaetique yu'un tsna'ic ti babiloniaetique. Chich'ic mul yu'un ti chc'aquique.¹⁰ Nom chlic sva'an sbaic yu'un chi'ic mi co'ol ch-ac'batic castigo

hech chaj c'u che'el ti i'ac'batique xa ti babiloniaetique. Hech chlic yalic:

—Lástima ti ichamic scotol ti babiloniaetique. Ti j'oc' no'ox itup'ic yu'un ti castigo ti i'ac'batique —xchiic. Ja' sc'opilal ti babiloniaetique.

¹¹Ti jchonolajeletique te ti balumile chlic yich'ic mul, chlic oc'uc yu'un ti itup' ti babiloniaetique, yu'un mu'yuc xa much'u chmambat ti c'utic chchonique. ¹²Ti c'utic chchonique ja' ti puru pasbil ti c'anal taq'uin xchi'uc ti saquil taq'uin. Chchonic ton ti toyol stojole xchi'uc perlaetic xchi'uc pino poc' ti toyol stojole, xchi'uc ic'al poc'tic, xchi'uc xela poc', xchi'uc tsajal poc'. Chchonic uc scotol te' ti oy lec yiq'ue, xchi'uc scotol c'utic pasbil mi ti sbaquel ye elefante, mi ti te' ti toyol stojole, mi ti cobre taq'uin, mi ti tembil taq'uin, mi ti marmol-ton. ¹³Chchonic uc canela, xchi'uc pimienta, xchi'uc pom, xchi'uc mirra-perfume, xchi'uc vino, xchi'uc aceite, xchi'uc harina, xchi'uc trigo, xchi'uc vacax, xchi'uc carnero, xchi'uc ca', xchi'uc carreta. Chchonic crixchanoetic uc, ja' ti much'u i'och ti mero mozoil o. ¹⁴Hech chlic yalic ti crixchanoetique:

—Scotol ti c'utic toyol yo'ntonic ono'oxe, ja' ti sc'ulejalique xchi'uc scotol ti c'utic yu'un lec ch-ilatique, mu xa sq'uelic xa yu'un co'ol itup'ic xchi'uc —xchiic. Ja' sc'opilal ti babiloniaetique.

¹⁵Ti much'u chchonolajique, ja' ti ep imambat yu'un ti babiloniaetique, nom tsva'an sbaic yu'un chi'ic mi co'ol ch-ac'batique

castigo hech chaj c'u che'el ti i'ac'batique xa ti babiloniaetique. Ch-oq'uaic, chich'ic mul yu'un ti itup' ti babiloniaetique. ¹⁶Hech chalic:

—Lástima ti itup' xa ti babiloniaetique. Yu'un ti vo'one ti jteclume ja' hech chaj c'u che'el jun ants ti slapoj lino poc' ti toyol stojole, xchi'uc ic'al poc' xchi'uc tsajal poc'. Ja' ti oy snats' pasbil ti c'anal taq'uin xchi'uc ton ti toyol stojole xchi'uc perlaetic. Ja' hech ti jteclume yu'un te oy scotol ti c'utic ti jc'antique. ¹⁷Ti jun no'ox ora itup' scotolic xchi'uc sc'ulejalique —xchiic. Ja' sc'opilal ti babiloniaetique.

Nom tsva'an sbaic uc scotol yajval barcoetic xchi'uc much'utic chanavic ti barco, xchi'uc much'utic tstijic barco, xchi'uc much'utic ch-abtejjic te ti nab. ¹⁸C'alal chilic ti chc'ac' ti jteclum Babiloniae ti chloc' ti xch'ayilale, tsots chlic avanuc. Hech chlic yalic:

—Lástima ti ic'ac' ti jteclum lume yu'un mu'yuc bu hech yan jteclum hech chaj c'u che'el lume —xchiic.

¹⁹Yu'un ep chich'ic mul hech yu'un chaq'uaic ts'ubilum ti sjolic, ch-oq'uaic, ch-avanic. Hech chalic:

—Lástima ti itup' ti Babiloniae yu'un ho'ucutic ti oy jbarcotique ti nab ja' te ep laj jpastic canal ti sventaic. Q'uelo avil, ti jun no'ox ora itup' scotolic —xchiic. Ja' sc'opilal ti babiloniaetique.

²⁰Nichim no'ox avo'ntonic acotolic ti li' xa oyoxuc li' ti vinajele, ho'oxuc ti oyoxuc ti stojol ti Diose xchi'uc ho'oxuc ti jchoc'opoxuque xchi'uc ho'oxuc ti j'alc'opoxuc yu'un ti Diose. Yu'un ti Diose chac'be stoj yu'un ti laj yilbajinoxuque —xchi ti Cajvaltique.

²¹Oy yan totil ch'ul abat laj stam jp'ej ton laj quil. Co'ol smuc'ul ti tone hech chaj c'u che'el cho'. Lic sten ochel ti yut nab. Hech laj yal:

—Hech chaj c'u che'el laj jten ochel ti yut nab ti tone, ti ich'ay ochel oe, ja' no'ox hech uc ti babiloniaetique j'ech'el chtup'ic o xchi'uc ti jteclum yu'unique.

²²Mu'yuc xa much'u tstij arpa te o, mu'yuc xa much'u choq'uesan musco te o, mu'yuc xa much'u choq'uesan aj, mu'yuc xa much'u choq'uesan scorneta. Mu'yuc xa carpintero ch-abtejic te o, mu'yuc xa jtentaq'uin te o, xchi'uc ti much'utic c'utic yan abtel xchanojique. Mu'yuc xa much'u chjuch'un antsetic te o. ²³Mu'yuc xa bu chtil candil te o, mu'yuc xa q'uin yu'un nupunel te o. Yu'un ja' no'ox más pasbil ti muc' yu'unic ti jmanolajeletique ti jchonolajeletique te o. Scotol crixchanoetic laj slo'la —xchi ti ch'ul abate.

²⁴Yu'un ti ep i'ac'batic castigo ti babiloniaetique, yu'un ja' laj smilic ti j'alc'opetic yu'un ti Diose xchi'uc ti much'utic oyic ti stojol ti Diose. Ja' ti sventaic ti babiloniaetique ti hech imilatic scotol ti much'utic imilatic buc no'ox ti sventa ti xch'unojbeic sc'op ti Cajvaltique.

Ja' sc'opilal ti tspasic ti muc' ti Diose te ti vinajel

19 Ho'on ti Juanune patil laj ca'ibe sc'op ep crixchanoetic te ti vinajel. Ep ti jyalel. Tsots chc'opojic, hech laj yalic:

Hocol yalbutic ti Diose,
nijcolucutic xa ti sventa ti
Cajvaltial Dios cu'untique.

Stuc chch'umbat sc'op sbatel osil.

Stuc tspas mantal sbatel osil.

²Toj chchapanvan.

Chc'ot ti pasel ti c'utic chale.

Laj xa yac'be castigo yu'un smul ti babiloniaetique, ja' ti pasbil ti muc' ono'oxe.

Ja' hech chaj c'u che'el jmulavil ants laj sbolibtas scotol crixchanoetic ti babiloniaetique.

Ti Diose laj xa yac'be stojic yu'un ti imilbat ti abatetic yu'une,

xchiic.

³Yan vuelta laj yalic:

—Hocol yalbutic ti Diose sbatel osil te chich'ic castigo o —xchiic.

⁴Ti veinticuatro ti vo' totiletique xchi'uc ti chanvo'ique laj spatan sbaic ti lum, ilequile'opojic yu'un ti Diose ti te nacal ti muc'ta naclebale. Hech laj yalic:

—Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel. Hocol yalbutic ti Diose —xchiic.

⁵Oy much'u chc'opoj te yo' bu ti muc'ta naclebale. Hech laj yal:

Hocol yalbutic ti Diose, xachiic me, ho'oxuc ti yabatoxuque, ho'oxuc ti laj xa axi'ic ti Diose, manchuc mi tsots avabtelic ono'oxe, manchuc mi mu tsotsuc avabtelic ono'oxe,

xchi.

⁶Laj ca'i hech chaj c'u che'el chc'opoj ep crixchanoetic. Tsots chc'opoj hech chaj c'u che'el nojelal uc'um, o hech chaj c'u che'el chauc ti tsots ch-avane. Hech laj yal:

Hocol yalbutic ti Diose.

Stuc tspas mantal ti Cajvaltial

Diose, ja' ti stuc jelaven sp'ijile.

⁷ Nichim no'ox co'ntontic ti
jpastic ti muc' yu'un laj
xa sta yorail ti chnupun ti
Cajvaltique.

Chapal xa ti yajnile.

⁸ Ti ac'bil ti sc'u'e pasbil ti lino
poc' ti toyol stojole.

Lum sac ti jyalel; chquevan ti
sc'u'e,

xchi xc'opoj. Ti lino poq'ue ja'
señail ti toj yo'ntonic ti i'ac'batic ti
much'utic oyic ti stojol ti Diose.

**Ja' sc'opilal ti q'u'in yu'un
chnupun ti Cajvaltique**

⁹ Ti ch'ul abate hech laj yalbun:

—Ts'ibao ti hun avi to: “Jun no'ox
yutsil ti much'utic ch'amumbil
yu'un ti Cajvaltique yu'un chba
sq'uelic ti chnupune”—xiyutun.

Hech laj yalbun uc:

—Ja' sc'op ti Diose, ja' melez

—xiyutun.

¹⁰ Ho'oni laj jpatan jba ti stojol
yu'un jc'an ti jpas ti muc'. Hech laj
yalbun:

—Mu me xapas hech. Ja' chapas
ti muc' ti Diose. Yu'un ho'oni co'ol
cac'oj jbatc ti abatinel yu'un ti
Diose xchi'uc scotol avermanotac uc
ti jamal chalbeic sc'opilal ti Jesuse.
Yu'un co'ol chcalbetic sc'opilal ti
Jesuse, hech yu'un co'ol yabatucutic
ti Diose xchi'uc ti j'alc'opetic ti
vo'one —xiyutun.

**Ja' sc'opilal ti much'u
scajlebinoj ti saquil ca'e**

¹¹ Laj quil más ijam ti vinajele.
Te oy saquil ca' laj quil. Ti much'u
scajlebinoje toj yo'nton mu sna'
xlo'lavan, xchi sc'opilal. Toj
chchapanvan. Toj ti castigo chaq'ue.

¹² Ti jujup'ej ti sate xpulpun no'ox
chtil hech chaj c'u che'el yat c'oc'.

Ep scorona ti sjol. Ts'ibabil sbi
pero mu'yuc much'u laj sna'.

Stuc no'ox laj sna'. ¹³ Ts'ajbil ti ch'ich'
ti sc'u' ti slapoje. Ja' ti C'op sbie,
ja' ti tal yalbucutic c'u x'elan

yo'nton ti Jtotic Diose. ¹⁴ Chi'imbil
yu'un scotol yabat ti te oyic ti

vinajele. Jun no'ox yutsil ti sc'u'ic
ti slapojique. Pasbil ti lino poc'

x'elan. Sac ti jyalel. Puru saquil ca'
scajlebinojic scotolic. ¹⁵ Ti C'ope

yac'oj sba chloc' ti ye espada.

Oy lec ye ti espadae yu'un hech
chac'be castigo scotol ti much'utic

mu xch'umbat sc'ope. Tsots tspas
ti mantal scotol. Persa chch'umbat

smantal yu'un. Hech ch-ac'bat

castigo ti much'utic tscontrainic

ti Diose yu'un ilinem ti Diose ti

stojolic. ¹⁶ Ti sc'u' xchi'uc ti scub

hech ts'ibabil sbi: Ja' ti reye ti tspas

ti mantal scotol yan reyetic. Ja' ti

totil ajvalile ti tspas ti mantal scotol
yan ajvaliletic, xchi.

¹⁷ Laj quil oy jun ch'ul abat te

va'al ti sba ti c'ac'ale. Tsots ic'opoj.

Laj spas ti mantal ti xuleme ti

tanjole. Hech laj yalbe:

—La'ic me, tsobo abaic tal

yu'un chac' ep ve'elil ti Diose.

¹⁸ Chati'beic sbec'tal reyetic xchi'uc

capitán soldadoetic, xchi'uc

much'utic yan tsots yabtel yich'ojic.

Chati'beic sbec'talic ca'etic xchi'uc

ti much'utic scajlebinojique, xchi'uc

sbec'talic scotol ti much'utic

tscontrainic ti Diose manchuc mi

oyic ti libre, manchuc mi oyic ti

mozoil, manchuc mi tsots yabtel

yich'ojic, manchuc mi mu tsotsuc

yabtel yich'ojic —xut.

¹⁹Laj quil te stsoboj sbaic ti primero jti'vanej bolome xchi'uc ti reyetic te ti balumil, scotol xchi'uc ti yajsoldadoetique, yu'un tspasic pleito xchi'uc ti C'ope ti te cajal ti ca'e, xchi'uc ti abatetic yu'une.

²⁰Itsacat ti primero jti'vanej bolome xchi'uc ti nopbilal j'alc'op yu'une. Ti nopbilal j'alc'ope ja' ti laj spas jchop o abteletic ti stojol ti primero jti'vanej bolome hech ilo'laat scotol ti much'utic yich'o'jbeic smarca ti primero jti'vanej bolome. Ja' ti much'u laj squejan sbaic ti stojol ti sloc'tombail ti primero jti'vanej bolome. Ti xcha'va'aliq, ja' ti primero jti'vanej bolome xchi'uc ti nopbilal j'alc'op yu'une, cuxul itenatic ochel ti muc'ta c'oc' yo' bu chtil azufre. ²¹Ja'uc ti much'utic laj sts'aclic ono'ox ti primero jti'vanej bolome xchi'uc ti nopbilal j'alc'op yu'une, ja' scotolic imilatic ti espada ti yac'oj sba chloc' ti ye ti C'ope ti te cajal ti ca'e. Tal ti'batuc sbec'talic yu'un ti xuleme ti tanjole. Inoj xch'utic ti xuleme ti tanjole.

**Ja' sc'opilal ti jmil habil
chchucat ti Satanase**

20 Laj quil ti iloc' ti vinajel iyal tal jun ch'ul abat. Stsacoj ti sc'ob syaveil ti xabe. Stsacoj ti sc'ob uc muc'ta cadena taq'uin. ²Ba stsac ti dragone, ja' ti antiguo chone, ja' ti totil pucuje, ja' ti Satanase. Laj stsac, laj xchuc yu'un hech chucbil chcom jmil habil. ³Laj sten ochel ti yut xab. Patil laj smacbe sti' ti xabe. Te laj yac'be comel sello ti smac sti' ti xabe yu'un ja' jmil habil mu xu' slo'la ti crixchanoetique. Ja'to mi

its'aqui ti jmil habile ja'to chcoltaat j'oc'uc ti pucuje.

⁴Laj quil ep muc'tic naclebaletic. Te nacajtic ti much'utic ac'bil yabtelic ti chchapanvanique. Te laj quilbe xch'ulelic ti much'utic imilatic ti sventa ti sc'op ti Diose, ti sventa uc ti jamal laj xcholbe sc'opilal ti Jesuse. Ja' ti much'utic muc squejan sbaic ti stojol ti primero jti'vanej bolome xchi'uc ti sloc'tombaile, ti muc xich'beic ti sc'ob mi ti stiba ti smarcae. Laj quil uc icha'cuxiic xchi'uc sbec'talic. Ja' ach' sbec'talic xa yich'o'jic. Jmil habil co'ol tspasic mantal xchi'uc ti Cristoe.

**Ja' sc'opilal ti much'utic
primero chcha'cuxiic**

⁵Yu'un ja' primero chcha'cuxiic xchi'uc sbec'talic ti much'utic laj xch'umbeic sc'op ti Cajvaltique. Ti yan crixchanoetique, ja' ti much'utic mu xch'unojbut sc'op ti Cajvaltique, ja'to mi its'aqui ti jmil habile, ja'to chcha'cuxiic xchi'uc sbec'talic. ⁶Jun no'ox yutsil scotol ti much'utic primero chcha'cuxiique. Mu'yuc xa smulic. Mu xa xcha'cham yan vuelta, ja' ti mu x'ac'batic castigo. Chtunic yu'un ti Diose xchi'uc ti Cristoe hech chaj c'u che'el laj yac' sbaic ti abatinel yu'un ti Diose ti jchi'iltac ti vo'one ti i'ochic ti palee. Jmil habil co'ol tspasic mantal xchi'uc ti Cajvaltique.

⁷C'alal mi its'aqui xa ti jmil habile, chjambat ti xabe hech chcol loq'uel ti Satanase. ⁸Chba slo'la yan vuelta ti crixchanoetique ti sjoylejal balumil. Ja' Gog xchi'uc Magog

sbiic ti crixchanoetique. Chba stobal yu'un tspace pleito. Ep ti jyalel chtalic. Mu stac' atel hech chaj c'u che'el hi' ti ti'nab. ⁹Ti sjoylejbal balumil italic ti crixchanoetique. Yu'un tsc'an tstup'ic tscuyic ti yol snich'nab ti Diose, hech yu'un tal sjoyubtaic yo' bu nacajtic ti much'utic oyic ti stojol ti Diose xchi'uc ti jteclum Jerusalene, ja' ti c'uxubimbil yu'un ti Diose. Ti Diose laj sten yalel ti balumil c'oc'. Hech icham scotolic ti much'utic laj scontrainic ti Diose. ¹⁰Ti totil pucuje ti ilo'laatic yu'une, ja' laj quil itenat ochel ti muc'ta c'oc' yo' bu chtil azufre, yo' bu tiq'uil xa ti primero jti'vanej bolome xchi'uc ti nopbilal j'alc'op yu'une. Ti c'ac'al ti ac'ubal te chich'ic castigo sbatel osil o.

Ja' sc'opilal ti much'utic mu xch'unobjuc sc'op ti Diose ti ja' te ch-ich'batic sc'op ti bu sac naclebale

¹¹Laj quil oy muc'ta naclebal te o, sac ti naclebale. Ja' te nacal ti Diose. Ti ora no'ox itup' ti balumile ti vinajele te ti stojol ti Diose. ¹²⁻¹³Laj quil te va'ajtic ti stojol ti Diose scotol ti much'utic mu xch'unobjuc sc'op ti Diose c'alal ichamique, mi tsots yabtel yich'ojic, mi mu tsotsuc yabtel yich'ojic. Ti much'utic ichamic ti nab, icha'cuxi loc' tal ti nab ti sbec'talique. Ti much'utic ichamic ti balumil icha'cuxi loc' tal ti ch'en ti campo santo ti sbec'talique. Iloq'uic tal ti c'atimbac ti xch'ulelique, hech laj sноп sbaic xchi'uc ti sbec'talique, hech te hul sva'an sbaic ti stojol ti Diose scotolic. Ti Diose lic

sjam ti hunetique. Oy yan hun laj sjam uc, ja' ti hun yo' bu ts'ibabil sbiic ti much'utic chcuxiic sbatel osile. Hech scotolic i'ich'bat sc'op yu'un smulic ti sventa ti c'u che'el ts'ibabil ti hune, ti c'u x'elan ti yabtelic ti laj spasiq ue ti jujune. ¹⁴Scotolic itenatic ochel ti muc'ta c'oc'. Hech mu'yuc xa much'u chcham. Mu'yuc xa c'atimbac yu'un scotolic itenatic xa ochel ti muc'ta c'oc'. Ja' xchibal velta chchamic. Ti primero velta ichamique, ja' no'ox ba yich' vocol xch'ulel. Ja'uc ti xchibal veltae, cuxul xchi'uc sbec'tal ba yich' vocol sbatel osil te ti muc'ta c'oc'. ¹⁵Ti much'utic itenatic ochel ti muc'ta c'oq'ue, ja' ti much'utic mu p'ejeluc sbi ti hun yo' bu p'ejambil sbiic ti much'utic chcuxiic sbatel osile.

Ja' sc'opilal ti ach' vinajele xchi'uc ti ach' balumile

21 Patil laj quil ach' vinajel xchi'uc ach' balumil. Yu'un itup' xa ti poco vinajele xchi'uc ti poco balumile. Mu'yuc xa ti nabe. ²Ho'on Juanun laj quil iloc' tal ti stojol ti Diose te ti vinajel jun muc'ta jteclum. Ja' ti ach' Jerusalene. Ja' puru lec, mu'yuc mulil te o. Iyal tal. Lec meltsambil hech chaj c'u che'el jun ants ti lec xchapanoj sba yu'un chic' sba xchi'uc smalal. ³Laj ca'i oy much'u tsots chc'opoj te yo' bu ti muc'ta naclebale te ti vinajele. Hech laj yal:

—A'yo me ava'yic. Ti Diose chchi'in ti naclej ti crixchanoetique. Yu'un Dios chc'otic. Ja' Dios yu'unic sbatel osil. ⁴Ti Diose tscusbe loq'uel

scotol ya'lel satic. Te mu'yuc much'u chcham, mu'yuc much'u chich' mul, mu'yuc much'u ch-oc', mu'yuc much'u c'ux cha'i. Yu'un ilaj xa sc'opilal ti hech ono'ox oye —xchi.

⁵Hech lic yal ti Diose ti te nacal ti muc'ta naclebale:

—A'yo me ava'i, ach' ti jpas scotol —xchi.

Hech lic yalbun:

—Ts'ibao ti hun avi to yu'un melej ti jc'ope. Chc'ot ti pasel —xiyutun.

⁶Hech laj yalbun uc:

—Ihu' xa cu'un. Ho'on laj jliques scotol, ho'on laj xa ju'tes scotol. Ho'on jtael oyun. Hech chaj c'u che'el smoton chavac'beic ho' ti much'u taquin yo'ntone, ja' no'ox hech ti much'u tsc'an ti chcole, ja' smoton ti jcolta sbatel osil. ⁷Ti much'u stsal yu'un scotole, ho'on Diosun yu'un chic'ot o. Ja' col jnich'on chc'ot o. ⁸Ja'uc ti much'utic chi'ique xchi'uc ti much'utic mu xixch'umbucun ti jc'ope, xchi'uc ti much'utic tspas loquil lo'ile, xchi'uc ti jmilvanejetique, xchi'uc ti jmulaviletique, xchi'uc ti jpicch'ich'etique, xchi'uc ti much'utic xch'unojic ti santoetique, xchi'uc ti much'utic tsnopic c'ope, scotolic ti jten ochel xchi'uc sbec'talic ti muc'ta c'oc' yo' bu chtil azufre. Ja' xchibal velta chchamic —xiyutun ti Diose.

Ja' sc'opilal ti ach' Jerusalene

⁹Ti hucvo' ch'ul abatetic ti yich'ojic ono'ox ti hucub tazaetic yo' bu tic'ajtic ti slajeb castigoe, oy jun tal sc'oponun. Hech tal yalbun:

—La' me, chacac'bot avil ti bu chnaqui xchi'uc ti yajnile ti Cajvaltique —xiyutun.

¹⁰Laj yic'un batel ti bu muc'ta vits laj ca'i. Toyol ti vitse. Te laj yac'bun jq'uel ti muc'ta jteclume, ja' ti puru leque, ja' ti mu'yuc xa mulil te oe. Ja' ti ach' Jerusalene. Ti c'alal laj quile, yac'oj sba chyal tal ti stojol ti Diose. ¹¹Yich'ojbe squeval ti Diose. Chquevan no'ox hech chaj c'u che'el ton ti toyol stojole. Ja' hech chaj c'u che'el chleblej jasje-ton. Sac hech chaj c'u che'el espejo. ¹²Oy muc'ta macte' ti sjoylejal ti jteclume. Toyol ti macte'e. Oy lajcheb sti'. Ti jujun sti' te va'al jujun ch'ul abat. Ti jujun sti' te p'ejel jujutos jbitic, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele, ti lajchachopucutique. ¹³Ti stojol sloq'ueb c'ac'al oy oxib sti' ti macte'e. Ti stojol norte oy oxib sti', ti stojol sur oy oxib sti', ti stojol smaleb c'ac'al oy oxib sti'. ¹⁴Lajchacoj cimientoe yich'oj ti macte'e. Ti jujucoj ti cimientoe te p'ejel jbitutic jujun, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Cajvaltique ti lajchavo'untutique.

¹⁵Ti ch'ul abat ti laj sc'oponune yich'oj smetro pasbil ti c'anal taq'uin yu'un ja' tsp'is ti jteclume xchi'uc ti smac sti'e xchi'uc ti macte' yu'un ti jteclume. ¹⁶Cuadrado ti jteclume, co'ol sjamalil xchi'uc snatil. Lic sp'is ti smetro ti jteclume. Cha'mil oxib ciento kilómetro iloc'. Co'ol snatil xchi'uc stoylejal xchi'uc sjamalil. Muc' ti jteclume. ¹⁷Laj sp'is ti macte' yu'un ti jteclume, sesenta y seis metro iloc'. Hech chaj c'u che'el ti jp'istic ti ho'ucutique, ja' hech laj sp'is ti ch'ul abate.

¹⁸Ti macte' yu'un ti jteclume, pasbil ti jasje-ton, sac. Ja'uc ti naetique puru c'anal taq'uin pasbil,

xleblun hech chaj c'u che'el espejo. ¹⁹Ti cimientoe yu'un ti macte' yu'un ti jteclume, ja' ti puru ton ti toyol stojole ti yich'oje. Ti primero cimientoe ja' jaspe-ton sbi, sac. Ti xchibal cimientoe ja' zafiro-ton sbi, yox. Ti yoxibal cimientoe ja' agata-ton sbi, yoxyotic. Ti xchanibal cimientoe ja' esmeralda-ton sbi, yox. ²⁰Ti yo'obal cimientoe ja' onice-ton sbi, sac xchi'uc tsoj. Ti svaquibal cimientoe ja' cornalina-ton sbi, tsoj. Ti sucubal cimientoe ja' crisólito-ton sbi, c'on. Ti xvaxaquibal cimientoe ja' berilo-ton sbi, yox. Ti sbalunebal cimientoe ja' topacio-ton sbi, c'onc'ontic. Ti slajunebal cimientoe ja' crisoprasso-ton sbi, c'on xchi'uc yox. Ti sbuluchibal cimientoe ja' jacinto-ton sbi, ic'ic'tic. Ti slajchebal cimientoe ja' amatista-ton sbi, tsojtsojtic. ²¹Ti lajcheb smac sti' ja' jujup'ej perla yich'oje. Sac ti perlae. Pasbil ti puru c'anal taq'uin ti calletique. Xleblajet no'ox hech chaj c'u che'el espejo.

²²Ti jteclume mu'yuc xa templo te o laj quil. Mu'yuc xa stu yu'unic templo te o yu'un te xa xchi'inojic ti Diose, ja' ti jelaven sp'ijile, xchi'uc ti Cajvaltique ti icham cu'untique.

²³Te ti jteclum mu'yuc xa stu ti c'ac'ale ti ue yu'un te oy ti Diose xchi'uc ti Cajvaltique, oy squeval.

²⁴Scotol ti much'utic icolic xae, ja' ti talemic ti jujupam balumile, te xa chanavic ti squeval ti Diose. Oy talemic uc ajvaliletic yu'unic, ja' ti co'ol laj xch'umbeic sc'op ti Diose hech lec itunic yu'un ti Diose c'alal li'oyic ti balumile. ²⁵Mu'yuc bu chmacbat sti' ti jteclume yu'un puru c'ac'altic te o. Yu'un mu'yuc

xa ac'ubal. ²⁶Ti jaylajuntos ti crixchanoetique chvinaj scotol ti c'utic x'elan ti i'ac'batic sp'ijilic yu'un ti Cajvaltique, ja' ti c'utic lec laj spasique. ²⁷Te mu x'ochic mi junuc ti much'utic bolibenique, xchi'uc ti much'utic chopol c'utic tspasique, xchi'uc ti much'utic tsnopic c'o'pe. Ja' no'ox ch-ochic ti much'utic p'ejajtic sbiic ti hun yu'un ti Cajvaltique ti laj yac' sba ti mil el cu'untique. Ja' ti hech chal ti hun much'utic chcuxiic sbatel osile.

22 Patil laj yac'bun jq'uel ti uc'um ti jun no'ox yutsile, ja' ti ho' sventa cuxlejal sbatel osile. Te chloc' tal te ti bu snacleb ti Diose xchi'uc ti Cajvaltique. Ti uc'ume chleblun hech chaj c'u che'el espejo. ²Ti muc'ta jteclum oy jun muc'ta calle. Te ti o'lol ti calle te chanav ti uc'ume. Ti jujujech ti uc'ume te oy ti te'etic sventa cuxlejal sbatel osil. Ti te'e ja' tsjelilan ti sate ti chaq'ue jujun u. Lajchatos chac'. Ti yanal ti te'e ja' sventa scolel ti ep ti tos ti crixchanoetique ti te nacajtique.

³Mi jutuc mu'yuc c'usi chopol te o. Te tspas mantal ti Diose xchi'uc ti Cajvaltique. Scotol ti yaj'abtele ti icol yu'une te chac' sbaic ti abatinel ti stojol. ⁴Tsq'uelbeic xa sat ti Diose. Te ts'ibabil ti stibaic ti sbi ti Diose.

⁵Te mu x'ic'ub osil. Mu sc'anic luz, mu sc'anic c'ac'al, yu'un chac' squeval stuc ti Cajvaltique Diose. Ja' tspasic mantal xchi'uc sbatel osil.

Ja' sc'opilal chital ti ora, xchi ti Jesuse

⁶Hech laj yalbun ti ch'ul abate: —Melel ti chc'ot ti pasel ti c'u che'el laj xa calbote. Ti Diose

ja' ti laj sventaimbe yo'ntonic ti j'alc'opetic yu'une ti vo'one, laj stacun talel, ho'on ti xch'ul'abatune, yu'un chacac'boxuc ana'ic ho'oxuc ti yaj'abteloxuque ti c'usi po'ot xa chc'ot ti pasele.

⁷A'yo me ava'i, chtal la ti ora ti Cajvaltique. Jun no'ox yutsil scotol ti much'utic chac' ti yo'ntonic ti c'usi ts'ibabil ti hun li'to, ja' ti po'ot xa chc'ot ti pasele —xiyutun ti ch'ul abate.

⁸Ho'on Juanun, ho'on laj ca'i scotol, ho'on laj quil scotol li'to. C'alal laj co'nton laj ca'i scotol laj quil scotol, laj jpatan jba ti lum ti stojol ti ch'ul abate ti laj yac'bun jq'uel scotol avi to yu'un jc'an ti jpas ti muc'. ⁹Hech laj yalbun:

—Mu xapasun ti muc' ho'oni. Yu'un co'ol cac'oj jbatit ti abatinel yu'un ti Diose xchi'uc ti avermanotaque, ja' ti j'alc'opetic yu'un ti Diose ti vo'one xchi'uc scotol ti much'utic chac' ti yo'ntonic ti c'op li' ti hun li'to. Ja' stuc tsc'an ti jpastic ti muc' ti Diose jcotoltic —xiyutun ti ch'ul abate.

¹⁰Hech laj yalbun uc:

—Mu me xapac'be sello yu'un hech mu macaluc chcom ti hun avi to, ja' ti se'opilal ti c'usi chc'ot ti pasele. Ac'o sq'uelic scotolic yu'un po'ot xa chc'ot ti pasel. ¹¹Ti much'u mu tojuc yo'ntone, mi mu sc'an xch'un ti c'u che'el ts'ibabile, tspasilan o ti c'usi chopole. Ti much'u boliben yo'ntone, mi mu sc'an xch'un ti c'u che'el ts'ibabile, tspasilan o ti c'utic tsc'an ti sbec'tale. Ja'uc ti much'u toj yo'ntone, toj tspasilan scotol. Ti much'u lecuben xa yo'ntone,

ja' tspasilan ti c'usi leque, mu xa xch'umbe smantal ti sbec'tale —xiyutun ti ch'ul abate.

¹²Hech chal ti Jesuse:

—Chital ti ora, chtal jchapan scotol. Ti c'utic x'elan laj spase ja' hech chich'ic. ¹³Ho'on laj jliques scotol, ho'on ti hu'tes scotol. Ho'on jtalel oyun —xchi ti Jesuse.

¹⁴Jun no'ox yutsil scotol ti much'utic ipocbatic loq'uel smulique ti xch'ich'el ti Cajvaltique. Yu'un hech xu' chba slo'be sat ti te' sventa cuxlejal sbatel osile. Xu' ch-ochic te ti yut ti muc'ta jteclume. ¹⁵Yu'un mu xu' ch-ochic ti muc'ta jteclum ti much'utic mu xtun yo'ntonique, xchi'uc ti jpicch'ich'etique, xchi'uc ti jmulivajeletique, xchi'uc ti jmilvanejetique, xchi'uc ti much'utic chch'unic ti santoetique, xchi'uc scotol ti much'utic lec cha'yic tsnopic c'op ti chlo'lavanique.

¹⁶Ho'on Jesusun laj xa jtac talel ti ch'ul abat cu'une hech laj xa yalboxuc ti c'usi chc'ot ti pasele, ho'oxuc ti ach'unobjucun ti jc'ope. Ho'on yelnich'onun ti Davide. Ho'on ti jtsacbe comel yabtel, ho'on ti jpas mantal sbatel osil. Hech chaj c'u che'el ti muc'ta c'anale c'alal chaq'uelic, chana'ic ti tsta xa yorail tsacub, ja' no'ox hechun uc ti ho'oni ti c'alal chavil ti chitale, hech chana'ic ti i'ech' xa scotol ti vocol avu'unique —xiyutun ti Jesuse.

¹⁷Ti ho'ucutique ti yajnilocutic ti Cajvaltique xchi'uc ti Ch'ul Espiritue, “La' me”, chcutic ti Cajvaltique. Ti much'utic cha'yic ti c'op ts'ibabil avi to, “la' me”, ac'o chiuc uc.

Scotol ti much'u taquin yo'ntone, ja' ti mu'yuc smuc'ul yo'ntone, ac'o taluc. Yu'un scotol ti much'u tsc'ane, smoton ch-ac'bat yuch' ti ho' sventa cuxlejal sbatel osile, hech chcuxiic sbatel osil.

¹⁸Hech laj yal uc ti Jesuse:

—Ho'on ti jtaq'ui scotol ti much'utic cha'yic ti c'op ti li' ti hun li'to ti chal ti c'usi chc'ot ti pasele. Scotol ti much'u chac'be xchi'il avi c'op li'to, ja' hech yepal ch-ac'batic castigo yu'un ti Diose hech chaj c'u che'el li' ts'ibabil ti hun li'to.

¹⁹Scotol ti much'u mu spas ti muc' scotol ti c'op avi to ti chal ti c'usi

chc'ot ti pasele, hech mu xu' ch-och ti muc'ta jteclume yo' bu mu'yuc xa mulil. Hech mu xba slo'be sat ti te'e sventa cuxlejal sbatel osil hech chaj c'u che'el ts'ibabil ti hun li'to —xchi ti Jesuse.

²⁰Hech chal ti Cajvaltique ja' ti laj yalbun scotol avi to:

—Melel chcal, po'ot xa chiyal tal —xchi.

Jun yutsil ti hech chc'ot ti pasel. “La' me, Cajval Jesús”, xichi.

²¹Ac'o yac'be bendición ti Cajvaltic Jesucristoe scotol ti c'u yepal lecubtasbil xa yo'ntonic yu'un.